

T.C. AREL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAMZANÂME

(18. CİLT)

(İNCELEME- METİN- SÖZLÜK)

Yunus KUMRU

155160134

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Muhammet YELTEN

İSTANBUL - 2019

T.C

İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

HAMZANÂME

(18. CİLT)

(İNCELEME- METİN- SÖZLÜK)

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan: **Yunus KUMRU**

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “**HAMZANÂME (18.CİLT) İNCELEME- METİN-SÖZLÜK**” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmanın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Yunus KUMRU

ONAY METNİ

Tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim/Raporum sadece İstanbul Arel yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumun.....yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

Yunus KUMRU

ÖZ

Hamzanâme, 14. yüzyılda şair Ahmedî'nin kardeşi Hamzavî tarafından kaleme alınmış, Anadolu'da ortaya çıkan klasik Türk nesrinin ilk ve meşhur örneklerindedir. Söz ve gramer açısından oldukça başarılı bir metin olan Hamzanâme'nin tespit edilmiş yetmiş iki cildi vardır. Bu çalışmada, daha önce bu kapsam ve muhtevada incelenmemiş Hamzanâme'nin onsekizinci cildi ele alınmıştır. Öncelikle metnin özeti sunulmuş, devamında metnin transkripsiyonlu çevirisi yapılmıştır. Daha sonra metnin tümünü kapsayan bir sözlük ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Hamzavî, Hamzanâme, Eski Anadolu Türkçesi, 14. Yüzyıl.

ABSTRACT

Hamzanâme was one of the first and famous examples of the classical Turkish prose that emerged in Anatolia in the 14th century, written by Hamzavî, the brother of Poet Ahmedî. Hamzanâme, a very successful text in terms of words and grammar, has seventy-two volumes identified. This study deals with the eighteenth volume of Hamzanâme, which has not been studied in this context and content before. First of all, a summary of the text was presented, followed by a transcribed translation of the text. Then, a glossary covering the whole text is presented.

Keywords: Hamzavî, Hamzanâme, Former Anatolian Turkish Period, 14th Century.

ÖNSÖZ

Şair Ahmedi'nin kardeşi Hamzavî tarafından 14. yüzyılda kaleme alınan Hamzanâme, gramer ve halk edebiyatı açısından değerli bir eserdir. Hakkında az araştırma yapılmış olan Hamzanâme, söz ve gramer hususiyetleri bakımından Eski Anadolu Türkçesinin dil özelliklerini yansıtır. Eser, akıcı ve sade bir üslupla kaleme alınmıştır.

Bu çalışmada; meşhur şair Ahmedi'nin kardeşi Hamzavî tarafından 14. yüzyılda kaleme alınmış Hamzanâme'nin 18. Cildi incelenmiştir. Hamzanâme, konu bakımından dini olmakla beraber; destan, masal ve hikayelerle birlikte çok kapsamlı bir metindir. Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait dil özelliklerini yansıtan nadir eserlerdendir. Eser, baştan sona mensur olup halk nesri adını verdiğimiz türdendir. Hamzanâmelerde, Hazret-i Hamza'nın kahramanlıkları anlatılarak, halkın dini ve kahramanlık duygularını canlı tutmak gibi önemli bir işlev ifa edilmektedir. Hamzanâme'nin Türkiye'de ve Türkiye dışındaki kütüphanelerde nüshaları vardır.

Bu çalışmada; Hamzanâme'nin 18. Cildi, son edebi kriterlere uygun olarak bir yüksek lisans tezi formatında incelenmiştir. Bununla, ilgili veya benzer çalışmalara önemli bir destek ve ön ayak olduğunu söylemek de çok iddialı sayılmaz. Bu şekilde, söz konusu eserin İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Nadir Eserler Kütüphanesindeki nüshası latinize edilerek günümüz Türkçesine kazandırılmış olmaktadır.

Çalışmamız; üç bölümden meydana gelmektedir. Birinci bölümde; Hamzavî'nin hayatı, eseri Hamzanâme hakkında genel bilgi ve metnin özeti verildi. İkinci bölümde; Hamzanâme'nin 18. cildi, Eski Anadolu Türkçesinin dil hususiyetlerine uyularak transkripsiyonlu bir şekilde latin harflerine aktarıldı. Üçüncü bölümde ise söz varlığı açısından oldukça zengin olan metnin sözlüğü yapılarak metinde geçen tüm kelimelerin anlamları, bağlamına göre verilmeye çalışıldı.

Bu tezin vücut bulmasında çok büyük teşvik ve emeği bulunan kıymetli danışman hocam Prof. Dr. Muhammet YELTEN'e sonsuz şükranlarımı arz ederim. Ayrıca, maddi ve manevi desteklerini hiç esirgemeyen aileme teşekkürü bir borç bilirim.

Yunus KUMRU

2019 – İstanbul

İÇİNDEKİLER

İÇ KAPAK	i
KABUL VE ONAY	ii
YEMİN METNİ	iii
ONAY METNİ.....	iv
ÖZ/ABSTRACT.....	v
ÖNSÖZ.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
KISALTMALAR.....	viii
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ	ix

BİRİNCİ BÖLÜM HAMZAVÎ VE HAMZANÂMELER

1. HZ. HAMZA'NIN HAYATI	1
2. HAMZANÂMELER	2
3. HAMZAVÎ HAKKINDA.....	4
4. HAMZANÂME (18. CİLT) METNİNİN ÖZETİ.....	6

İKİNCİ BÖLÜM

METİN.....	23
------------	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SÖZLÜK.....	88
Sonuç.....	233
KAYNAKÇA.....	234
TIPKIBASIM.....	237

KISALTMALAR

A:	Arapça
A.S.:	Aleyhisselam
bkz:	bakınız
c. :	Cilt
Doç.:	Doçent
FR:	Fransızca
F:	Farsça
Hız:	Hazreti
İT:	İtalyanca
R:	Rumca
Prof.:	Profesör
a.g.e:	Adı Geçen Eser
s.:	Sayfa
ss:	Sayfadan sayfaya
TDV:	Türk Diyanet Vakfı
SBE.:	Sosyal Bilimler Enstitüsü
TDK:	Türk Dil Kurumu
vb.:	vb benzeri
yay.:	Yayınları

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ا	a, ā, e	ص	ş
ء	’		
ذ	đ		
ب	b, p	ط	t
پ	p	ظ	z
ت	t	ث	’
ث	ǰ	ج	ǰ
ج	c	ف	f
چ	ç	ق	q
ح	ħ	ك	k, ñ, g
خ	ħ	ل	l
د	d	م	m
ذ	z	ن	n
ر	r	و	v, u, ü, o, ō, ö, ū
ز	z	ه	h, a, e
ژ	j	ی	y, i, ī, ī
س	s		
ش	ş		

BİRİNCİ BÖLÜM

1. HZ. HAMZA'NIN HAYATI

Hiz. Hamza; Abdülmuttalib'in 12. oğlu olup Hicretten önce 52 (miladi 570) yılında Mekke'de dünyaya geldi. Asıl adı, Hamza bin Abdülmuttalib'dir. Annesinin ismi ise; Hale'dir. Çocukluğu Mekke'nin dışında geçti. O dönemde Kureyş kadınları, doğan çocuklarını bir sütanne tarafından emzirilmesini sağlarlar, daha sonra da iyi yetişip gelişmesi için civar bölgelerdeki kabilelere gönderirlerdi. Babası da bu adete uyarak; Hamza'yı başka bir kabilenin yanına sütanneye gönderdi. Peygamber Efendimiz'in (S.A) amcalarının en küçüğu olan Hiz. Hamza, aynı kadın tarafından bir yıl ara ile emdirildiğinden; Peygamber Efendimiz'in süt kardeşidir.¹

Hiz. Hamza 12 yaşlarında; avcılık, atıcılık ve güreş sporuna karşı ilgi duyan güçlü, kuvvetli ve atak bir gençtir. Orta boylu, güçlü kuvvetli ve heybetli olup, iyi bir avcı, keskin bir nişancı, cesur bir savaşçıdır. Arkadaşları ile yaptığı güreşleri kazanır, sıklıkla Mekke dışında ava çıkardı. Ailesi tacir olmasını istemesine rağmen, avcılık ve pehlivanlık ona daha cazip geliyordu. Yılın dört ayında (Zilkade, Zilhicce, Muharrem, Recep), yasaklanmış olmasına rağmen yapılan savaşlara; "Ficar Savaşı" denirdi. Bunlar, çok kanlı ve dikkat çekici olduğundan Hiz. Hamza cesaret ve kahramanlığını bu savaşlarda, özellikle Hicretten önce 32 (miladi 590) yılında çıkan Dördüncü Ficar Savaşında tanıtma fırsatı buldu.

Hiz. Muhammed, yakınlarına İslam'ı tebliğ ettiğinde; Hiz. Hamza hemen Müslüman olmamıştı. Hiz. Peygamber'i çok sevmesine ve korumasına rağmen Kureyş'i ikiye böleceği endişesiyle İslamiyete karşı çıkmıştı. Ebu Leheb ve Ebu Cehil gibi müşriklerin ileri gelenleri, Onu sürekli Hiz. Peygamber ve Müslümanlara karşı kışkırtıyorlardı. Rivayete göre; Peygamberimiz bir gün Safa tepesinde iken, Ebu Cehil ve arkadaşları onun yanına gelerek hakaret ederler. Abdullah b. Cüda'nın cariyesi, bu olayı Hazreti Hamza'ya anlatınca, akrabalık hissiyatı ile Hiz. Hamza çok sinirlendi. Silahını alarak, Kureyş kafirlerinin bulunduğu yere geldi.

¹M. S. Gündüz, "Hz Hamzanin Hayati, Kişiliği ve İslam Tarihindeki Yeri", *Siirt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Cilt 4, Sayı 2, 2017, 211-242.*

“Kardeşimin oğluna, kötü söz söyleyen, kalbini inciten sen misin?” diyerek, yayı ile, Ebu Cehil’in başını yedi yerinden yarıdı. Bu olaydan sonraki gün ise müslüman olmuştur.

Lakabı “Esedullah”, yani “Allah’ın Aslanı” dır. Hz. Hamza Ammare ve Ya’la isimlerinde iki çocuğu olduğundan, Ebu Ya’la veya Ebu Ammare künyesi ile de çağrılırdı. Hz. Hamza, Hicrete katıldı. Bedir Savaşı’nda yer aldıktan sonra 625 yılında Uhud Savaşı’nda, sonradan Müslüman olacak olan Vahşi tarafından, sırtından mızrak darbesi ile şehit edilmiştir.²

2. HAMZANÂMELER

Resul-i Ekrem’in amcası ve süt kardeşi olan Hz. Hamza’nın hayatı ve kahramanlıklarının anlatıldığı Hamzanâmeler, Arap kaynaklı olup daha sonra Farslar aracılığıyla Türk Edebiyatına geçmiştir. Hz. Hamza’ya atfedilen maceralarının anlatıldığı bu eserler Araplar arasında Siretü Hamza, Esmarü’l-Hamza; Farslar’da Kıssa-i Emir Hamza, Kitab-ı Rümuz-ı Hamza, Dastan-ı Emir Hamza; Anadolu’da ise Hamzanâme olarak meşhur olmuştur. Hz. Hamza’nın peygamberimizi korumak ve İslamiyeti yayma konusunda gösterdiği kahramanlıklar ve bu yolda yaptığı işler, İslam aleminde geniş yankı bulmuştur.^{3,4}

Hamzanâme yazılı hale gelmeden önce Anadolu’da sözlü olarak halk tarafından dilden dile anlatılarak günümüze kadar gelmiş olmakla beraber zengin ve karmaşık bir olay yapısına sahip olduğu için her dilde farklı Hamzanâmeler oluşmuştur. Hz. Hamza’nın kahramanlığı, cesareti, güçsüzün yanında yer alması İslam aleminde olduğu gibi Türk milletinin duygularını derinden etkilemiş olup yüzyıllar boyunca okunmuştur.

² Lütfi Sezen, “Halk Edebiyatında Hamzanameler” *Kültür Bakanlığı*, 1991, 33-40.

³ Muhammet Yelten, “Türk Edebiyatında 15. Yüzyıldan Bir Nesir Kesiti Olarak Hamzanâme’nin Hitap Ettiği Zümreler”, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 8/13 Fall, 2013, p. 179-247.

Hız. Hamza'nın (ö. 3/625) menkıbevi hayatı etrafında oluşan halk hikayeleri, IX. yüzyıldan itibaren önce sözlü gelenekte oluşmuş, XIV. yüzyıldan itibaren de Farsçada yazıya geçirilmiştir. İlk Türkçe Hamzanâme'yi, Ahmedî'nin kardeşi Hamzavî kaleme almıştır. Türk nesrinin sade ve güzel ilk örneklerinden olan Hamzanâmeler, büyük bir halk kitlesi tarafından kahvehanelerde, resmi kurumlarda, evlerde, hastahanelerde, dükkanlarda ve daha ismi belirtilmeyen nice yerlerde sevilerek okunmuş veya meddahlar tarafından anlatılmıştır. Hız. Hamza'nın cesareti, savaşçılığı ve güçlü şahsiyeti, şehid edilmesinden sonra Araplar arasında destanlaşmaya başlamış, kısa zamanda meddah ve kussas denilen şifahi Arap hikayecilerinin belli başlı konularından biri olmuştur. Daha sonra yazıya geçirilen bu hikayeleri İranlılar birtakım yeni unsurlar katarak geliştirmiş, Türkler de dini bir muhteva ile zenginleştirmişlerdir.

Hamzanâme, Resul-i Ekrem'in amcası ve süt kardeşi olan Hız. Hamza'nın kahramanlıklarının anlatıldığı epik hikayelerden oluşan ve "Kıssa-i Emir Hamza, Dastan-ı Emir Hamza, Kitab-ı Rumuz-ı Emir Hamza, Hamzanâme" gibi adlar taşıyan eserlerin genel adıdır. Türkler arasında sözlü gelenek içinde X. yüzyıldan itibaren anlatılmaya başlanan Hız. Hamza hikayeleri XIV. yüzyılın sonlarına doğru yazıya geçirilmeye başlanmıştır. Halk nesri (sade nesir) dediğimiz yalın, açık, anlaşılır bir nesir diliyle oluşturulan; yüzyıllar boyunca halk kahvelerinde, Yeniçeri ocaklarında ve sınır boylarındaki kalelerde okunan, meddahlara konu olan "Hamzanâme"leri yazıya aktaran ilk kişi, şair olan Ahmedî'nin kardeşi olan Hamzavî'dir. Bütün tarihi kahramanlarda olduğu gibi Hız. Hamza'nın, özellikle yapmış olduğu savaşlar başta olmak üzere başından geçen çeşitli olaylar gerçekliğini yitirmiş ve pek çok olağan üstü maceralar, bu arada başka dönemlere, yer ve kişilere ait hadiseler onun şahsiyetine atfedilmiştir. Araplar arasında Siretü Hamza, Esmarü'l-Hamza; İranlılar'da Kıssa-i Emir Hamza, Kitab-ı Rumuz-ı Hamza, Dastan-ı Emir Hamza; Türkler'de Hamzanâme olarak bilinen bu destani hikayelerin yapısı gibi teşekkülü için nakledilen rivayetler de karışıktır. Evliya Çelebi'nin verdiği bilgiye göre (Seyahatname, I, 525) Resul-i Ekrem'in hikayecisi Sahib-i Rumi ilk defa bir Hamzanâme tertip etmiş, daha sonra Ebü'l-Meali bunu genişletip altmış cilde çıkarmıştır. Mevcut Arapça Siretü Hamza'ların müellifi Ahmed b. Muhammed Ebü'l-Meâlî el-Kûfî'dir.⁴

Zamanla Hız. Hamza'nın başta savaşları olmak üzere başından geçmiş olan olaylar bu hikayelere eklenmiş olup günümüze aktarılmaya çalışılmıştır. Böylece bu destani maceralar, olaylar olmak üzere Türk halkı çevrelerinde ilgiyle okunmuştur. G. M. Meredith-Owens, bütün

⁴ Albayrak N. (1997), "Hamzanâme", *TDV İslam Ansiklopedisi*, c. 15, Diyanet yay., İstanbul, s. 516-517.

belirti ve delillerin Hamzanâmeler'in İran kaynaklı olduğunu gösterdiği kanaatindedir. Van Ronkel de De Roman van Amir Hamza adlı kitabında bu hikayelerdeki Hamza ile Şahname'nin Rüstem'i arasındaki benzerliklere dikkat çeker. Ahmedî'nin kardeşi olan Hamzavî'nin eseri olan Hamzanâme İslami kahramanlık hikayelerinin, Türk halk edebiyatındaki ilk örneği denmektedir. X. Yüzyıldan beri Türk boyları arasında anlatılan Hz. Hamza öyküleri, bu türün Türkler arasında ortaya çıkmaya başladığı devreyi de göstermektedir. Evliya Çelebi Seyahatnamesinde, "Hicret'in 261. senesinde (miladî 874) 60 cildi bulan Hamzanâme'nin Meddahanı Rum tarafından 360 cilde kadar çıkarıldığı" anlatılmaktadır. Evliya Çelebi'nin bu notundan hareket ederek, Hamzanâme'nin de Battalname ve Saltukname gibi Türk toplulukları arasında sevilerek anlatılan, dinlenen bir ürün olduğunu anlamaktayız. "Arap ve Fars kaynaklarından gelen bu nevi eserlerde daha ziyade hayali unsurlar, hayali olaylar, hayali hikayeler hakimdir. Buna karşılık Türklere ait olanlarda daha çok gerçeğe bağlı kalınmıştır.

Çalışmamıza konu teşkil eden, Hamzavî'nin eseri Hamzanâme'nin 18. Cildi; Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi Y- 0148, İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi, Pertevniyal Kitapları, Nu. TY 0812/4 ve İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Nadir Eserler Kütüphanesi, Nd. 2496 olmak üzere üç farklı yerde bulunmaktadır.⁵

3. HAMZAVÎ HAKKINDA

Hamzavî hakkında, bibliyografik eserlerde yeterli bilgi bulunmadığından, hali hazırdaki malumatımız; kendi eserinden edinilenlerden ibaret kalmaktadır. Hamzavî, Hamzanâme adlı eseriyle ile meşhur olmuştur. Hamzavî'nin doğduğu, yaşadığı ve öldüğü yerler tam olarak bilinmemektedir. 14. yüzyılın ikinci yarısında yaşadığı tahmin edilen Emir Süleyman'ın musahiplerinden meşhur şair Ahmedî'nin kardeşi olduğu rivayeti en çok itibar gören görüştür.

Hamzavî'nin Hamzanâme dışında; İskendername (Kıssa-i İskender) adlı bir eseri daha bulunmaktadır. Bu eserde, Büyük İskender ile ilgili hikayeleri anlatılmıştır. Bu iki eser dışında bize ulaşan başka bir eseri bilinmemektedir. Eserlerini sade bir dille yazmış olması;

⁵Muhammet Yelten, "HAMZA-NÂME'NİN YENİ CİLTLERİ VE OKUNMA MEKÂNLARI", *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/9 Summer 2013*, p. 151-165, ANKARA-TURKEY

Hamzavî'nin en önemli özelliğidir. İlerleyen dönemlerde bu yönüyle eleştirilen Hamzavî'yi, Aşık Çelebi kaleme almış olduğu tezkirede, halk arasında okunmaya mahsus sade bir eser yazdığından dolayı şairler zümresinden saymamıştır.⁶

Hamzavî'nin gerçek adı da bilinmemekte, Hamzavî adını da yazıya geçirmiş olduğu Hamzanâmeler'den aldığı aktarılmaktadır. Hamzavî'nin en önemli özelliği eserlerini sade bir dille yazmış olmasıdır.⁷ Hamzanâmeler zengin, karmaşık ve bazen mükerrer maceraları ihtiva ettiğinden her dildeki yazmaları farklı sayıda ciltlerden oluşmaktadır. İran kaynaklarında zikredilen ciltlerinin sayısı altmış dokuz ile seksen iki arasındadır. Sahipkıran adıyla da menkıbede tanınan Hz. Hamza, fiziksel ve ruhsal yapısıyla, tam bir efsane kahramanıdır. Daha önceki destan kahramanlarımız için söylediklerimiz, hemen hemen Hz. Hamza için de geçerlidir. İşte bu olağanüstü özellikler, halk arasında O'nun adı etrafında oluşturulmuş efsanelerin zincir halkaları biçiminde büyüyerek İslami-Türk destanlarının bir başka ürününü ortaya koymuştur. Tip ve motif yapısıyla da Hamzanâme, bu gruba giren diğer ürünlerin ortak özelliklerine sahiptir. Kahramanın kişiliğinde toplanan olağanüstü güç ve yetenek, destan geleneğini halk hikayelerine taşıyan önemli bir unsur olmuştur. Arapçada ise pek çok dilim ihtiva eden on ile on beş cilt arasında değişmektedir. Biz de Hz. Hamza'nın menkıbevi hayatını konu edinen ve büyük halk kitleleri tarafından yüzyıllarca sevilerek okunan Hamzanâmenin 18. Cildinin günümüz Türkçesine kazandırılmasını amaçladık.

4. HAMZANÂME (18. CİLT) METNİNİN ÖZETİ

Hikaye, Emir-i Arab ve Sahibkıran'ın güzidelerinden olan Rüstem-i Alemşah'ın gelip Gerdusi Şahı esir olduğu kaleden kurtarmasıyla başlar. Sonra Sehrab vezirin fethettiği Harcene şehrinden aldığı malları götürmeden yetişmek için Lehrasb'ı da yanına alarak Sehrab vezirin olduğu yere gittiler. Orada Sa'd-ı Nebire' ile karşılaşp savaştılar. Yollarına devam edip dere kenarına varınca, çadırlar kurup yerleştiler. Askerleriyle beraber yemek yediler. Rüstem-i

⁶Abdullah Uçman, "Hamzanâme", *Büyük Türk Klasikleri, Tarih, Antoloji, Ansiklopedi, c. 1, Ötüken yay., İstanbul: 1985, s. 375.*

⁷M. Fuad Köprülü, *Edebiyat Araştırmaları 1, Akçağ yay., Ankara: 2004, s. 190.*

Alemşah, buldukları yerden biraz daha ileri gidip orada olanlara, buldukları yerde neler yaşandığını sordu. Oradakiler, Rüstem'e "Bizler tüccarız. Gemi ile Firengistan diyarına giderken fırtına çıkıp bizi buraya attı. Burada birtakım kişiler gördük ve onların yanlarına gidip kimin askerlerisiniz diye sorduk. Onlar; bizler Antalya sultanı Daray-ı Frenk'in askerleriyiz ve başımızda Sehrab adlı vezir vardır. Harcene şehrinde aldığımız malları gemiye yükleyip gideceğimiz zaman karşıdan Hamza ve yanında iki tane pehlivanın nara atıp orada olan frenk askerlerini öldürdüklerini gördük." dediler. Tüccarlar; Hamza küffar askerleri ile savaşırken Rüstem-i Alemşahın da cenk etmesini istedi. O da isteksiz bir şekilde cenk etti. Savaştan sonra delikanlı bir çok yerinden yaralanmıştı. Hamza ile beraber yakında bulunan bir dağa çekildiler. Sa'd-ı Nebire, Zengave'yi yanına çağırıp neden savaşmadığını ve savaştan niçin kaçtığını sorarak "Seni yarın Hamza'nın yanında rezil edeceğim" dedi. Sad'ın söyledikleri karşısında gururu incinen Zengave, Sehrab vezirin önünde frenk şapkasını giyer ve müslümanlıktan çıkar. Sad'ın yerini ona söyleyince; onlar da Sad'ın olduğu yire gidip onu yakalayıp Sehrab vezire götürdüler. Sad'ı karşısında gören Sehrab vezir ona acıyıp yaralarını sardırıp yanına aldı. Firengistan'a gitmek için gemiye vardıklarında; Sehrab vezir gemide olan hocalara; "Ey hocalar bizi geminize alın beraber Firengistan'a gidelim. Birbirimize yardımımız olur. Bizim ve iki atımız için ücret ne ise veririz" dedi. Hep beraber Firengistan'a doğru yola çıktılar. Yemek yerlerken tüccarların reisi, Rüstem'e buraya neden geldiğini sordu. Lehasb ve Seyyare, atlarını gemiye yerleştirirken karşılarında aniden Seyyare-i Ayyarı gördüler ve ona hoş geldin deyip "Ya Seyyar neden ayrıldın?" dediler. Seyyare-i Ayyar şu cevabı verir "Rüstem olmayınca bizim düzenimiz bozuldu ve Harcene şehrine gelip sizi oradakilere sordum ve oradakiler yerinizi söyledi ve gelip sizi buldum".

Seyyare-i Ayyarın söylediklerini dinleyen Rüstem tekrar sorar "Ya Seyyare babam olan Ayyardan herhangi bir haber var mı?". Seyyare "Evet, Esmâ Perri'nin Zengave'yi öldürüp Kaf dağına kaçtı" dedi. Duydukları karşısında Rüstem sinirlenir ve Esmâ'yı bulup öldürmek istese de, oradakiler Rüstem'i zapt ederler. Yaşanan olaydan sonra Esmâ Perri geri dönünce karşısında Rüstem'i görür. Onun Lendüha'ya, oğluna ve yaşadığı yerdeki halkına çok eziyet ettiğini müşahade edince Rüstem'e gitmemesi için yalvarır. Aksi halde Nuşirrevan'a karşı duramayacağını söyledi. Rüstem ise, atına atlayıp Harcene şehrine gitti. Oranın halini görünce hemen girmek istedi. Fakat oradaki erişkin kişiler Rüstem'e izin vermeyip burada durmamasını ve hemen Rum'a sefer etmesi gerektiğini söylediler. Rüstem ve askerleri Rum'u feth etmek için yola çıktılar. Rüstem'in Rum'a geldiğini haber alan Emir-i Arab haberi şaha söyleyip yerinden hareket etmemesini söyledi. Rüstem in gönderdiği elçi nameyi Şaha sunar. Şah

nameyi okuduktan sonra cehud sıtmasına yakalanır. Şahın isteği üzere, yanında bulunan hoca hemen eline kalem alıp nameyi yazıp gelen elçi ile Rüstem'e iletmesini ister. Rüstem nameyi okuduktan sonra gönlü rahatlayıp Ayyar ile gemiye binip Harcene şehrine doğru yola çıkar.

Sahibkıran, Rum'a Sad-1 Şamı adı ile gelip Kartus Çoban ile dost olmuştu. Beraber Kayser'e gittiler. Kayser, Kartus ve Sad-1 Şamı'ya bir hile yapıp onları başka kaleye yolladı. Bir gün Kartus dağda yatarken arslan gelip onu öldürdü. Bunun üzerine, Sad-1 Şamı Kartus'un oğlu olan Çoban Peçe'yi yanına alıp obasında Hamza'nın elini öptürdü. Benim oğlumdur dedikten sonra, Hamza Çoban Peçe'yi dizine alıp okşadı. Çoban Peçe kısa süre içerisinde büyüyüp güçlendi. Oradakiler Çoban Peçe'nin babasından daha kuvvetli olduğunu söylediler.

Bir gün ihtiyar çobanlar oturup kendi aralarında konuşurken ağlamaya başladılar. Peçe onların yanlarına gidip ağlamalarının sebebini sorar. İhtiyar çobanlar ilk başta olayı anlatmak istemediler. Ama Peçe ısrar edince ihtiyar çobanlar olayı Peçe'ye anlattı. O da babasını gömüldüğü yire götürülmesini istedi. İhtiyar çobanlar nedenini sorunca; babasını dirilteceğini söyledi. İhtiyar çobanlar; “Ey Peçe ölüler hiç dirilir mi?” demesine rağmen o, ısrarından vazgeçmedi. İhtiyar çobanlar Peçeye olayın gerçeğini anlatınca, Peçe'nin gözleri kızarıp hemen “Beni Kayser gavuruna götürün, onu öldürmeden rahat etmem” dedi. Peçenin aceleciliği karşısında şaşırان çobanlar söylediklerine pişman olup dediler ki ey Peçe acele etme önce ihtiyaçlarımızı görelim sonra Kayser'e saldırırız. Ama Peçe herhangi bir şey gerekmediğini, hemen varıp Kayser'i öldürmek istediğini söyledi. Çobanlar aralarında konuşup Peçe'nin etrafında toplandılar. Peçe ile Kayser'in olduğu kaleye vardıklarında, çadırlarını kurup otururlarken karşıdan birisinin geldiğini gördüler. Merak edip adam yolladılar. Gelen haberden; Hamza, askerler ve komutan Turan'ın Rum'a gelip Kayser'den intikam alacaklarını öğrenince durumu Çoban Peçe'ye anlattılar. Öte taraftan kendisine doğru gelenin Kayser'in adamı olduğunu anlayan Peçe hemen getirilmesini istedi. Kayser'in adamı yakalanıp getirildi. Peçe onu öldürecekken Peçe'nin adamları engel olup dediler ki; “Eğer Kayser müslüman olursa bizim için iyi olur. Çünkü onun askerleri fazla, başa çıkamayız” dediler. Çoban Peçe söylenenleri kabul edip bir name yazılmasını emretti. Name yazıldıktan sonra aracılar ile Kaysere yolladı. Kayser'in otagına gelen çoban, girmek için izin istedi. Peçe'nin yazdırmış olduğu nameyi Kayser'in vezirine verdi. O, nameyi okudu. Kendisine yazılan cevaba sinirlenen Kayser nameyi vezirinden aldıktan sonra yırtıp gelen çobana fırlattı. Yırtılan nameyi alan çoban, Peçe'nin yanına gidip yaşanan olayları anlattı. Durum karşısında sinirlenen Peçe tedarikler gördürüp askerleri ile beraber Kayser ile savaşmaya gitti. Peçe'nin askeri olan Turan,

Kayser'i karşısında görünce Peçe'den Kayser'i öldürmek için izin istedi. Peçe izin vermeyip babasının intikamını kendisinin almak istediğini söyledi.

Meydana giren Peçe nara vurup Kayser'i istedi. Peçe kendisine doğru geleni Kayser'e benzeterek ona ; "Hoş geldin babamı öldüren Kayser gavuru" dedi. Asarun Rum Peçe'nin söyledikleri karşısında şaşırıp der ki ben Kayser gavuru değilim. Peçe karşısındakinin Kayser gavurunun olmadığını anlayınca Asaruna neden efendin değil de sen geldin diye sordu. Asarunda der ki: "Ey Peçe ben olayları sana anlatmaya geldim". Olayları Peçe'ye anlatınca Peçe "Kayser hüküm sürdüğü yerde canavarları zapt etmez mi?". Asarun, " Ey Peçe dağda gezen canavarlar zapt olurmu?" dedi. Kendisine verilen cevaba sinirlenen Peçe'de; "O zaman neden padişah oldu?, hemen gelsin onu öldüreyim" dedi. Asarun der ki olmaz Peçeyi sana gönderemem. Çünkü efendimin emrinde onun için canını verecek adamlar var. Sen benimle gelmezsen, seni bağlayıp efendimin yanına götürürüm. Kendisine verilen cevap karşısında sinirlenen Asarun gürzüyle Peçe'ye vurmaya başladı. Peçe, Asarunun hamlesine gürzüyle karşılık verdi. Kayser'in önünde, onun emrindeki beş tane pehlivanı öldürdükten sonra nara vurup Kayser'e seslenip üzerine doğru yürümeye başlar. Peçe'nin kendisini öldürmeye geldiğini anlayan Kayser hemen askerlerine Peçe'yi öldürmelerini emretti. Kayser'in askerleri Peçe'ye saldırdılar. Ama Çoban Peçe aç kurt gibi üzerine gelen Rum askerlerini bölük bölük etti. Efendilerinin kaçtığını gören küffar askerleri de onun arkasından savaş meydanından kaçtılar. Peçe nara vura vura şehre girdiğini anlayan Kayser, yeni geçmiş olduğu tahtından atlayıp harem tarafına kaçtı. Saraya giren Peçe, Kayser'i göremeyince nara vurup saray içinde olanları öldürmek isteyince; onlar Peçe'den aman dilediler. Peçe, "Eğer aman isterseniz bana Kayser'i bulup getirin" dedi.

Kayser'in hilekar veziri, Kayser'i bulup dedi ki "Efendim bu soruna ancak Turan çare olur, onu çağıralım ona kızınızı verip ondan başlarındaki belayı kaldırmasını isteyelim". Kayser vezirin bu tedbirini beğenip Turanın hemen çağrılmasını istedi. Hilekar vezir hemen Turanı çağırması için adam yolladı. Turanı karşısında gören Kayser ona; "Ne muradın varsa yerine getirelim bizi Peçe'den kurtar" dedi. Turan kendisinden yardım istenmesi karşısında memnun olup Kayser'e "Sizi Peçe belasından, kızını bana vermen şartı ile kurtarırım" dedi. Kayser kabul edince, atına atlayıp Peçe'nin yanına gelen Turanı gören Peçe neler olduğunu sorar. Turan da anlatır. Peçe Turana, "O halde Kayseri öldürelim" dedi. Turan, Peçe'ye yalvararak Kayser'i öldürmemesini isteyerek " Ey Peçe sen Kayser'i öldürürsen; Kayser'in kızı da kendini öldürür ve ben ondan mahrum kalırım" dedi. Peçe Turanın söyledikleri karşısında yumuşayıp tamam Kayser gelsin elimi öpsün onu affedeyim dedi. Peçe'nin söylediklerini hemen gidip Kayser'e

söyledi. Ama Kayser, Peçenin korkusundan ağlamaya başladı. Kayser'in hilekar veziri: "Efendim siz korkmayın. Biz Peçe'nin icabına bakarız" deyip onu rahatlattı. Ardından Peçe'ye, affederse kızını ona vereceği haberini gönderdi. Kızın namını duyan Peçe dedi ki; eğer kızını bana verip elimi öperse onu affederim. Kayser Peçe'nin yanına gidip elini öptükten sonra, Peçe Kayser'e "Ey Kayser babamı öldüren canavarları neden getirmedin" dedi. Peçe'nin sorduğu soruya Kayser der ki; "Ey Peçe ben dağda gezen canavara ne karışabilirim , ne de getirebilirim". Peçe Kayser'in söylediği sözlere sinirlenip dedi ki: "Sen nasıl padişahsın ki dağda gezen canavarları zabt edemiyorsun. Ben onları bulup öldürürüm ama senin kızını da hemen isterim" dedi. Kayser karşı çıkıp acele etme hele akşam olsun onu hamama götürüp temizleyelim ve temiz elbiseler giydirelim ve sana öyle verelim dediler. Peçe duruma itiraz etmek istedi oradakiler dediler ki; Bu şah kıızıdır burada adet böyledir deyip kızı Peçe'den alıkoydular. Peçe, Turanın da bulunduğu sofrada bir şeyler yiyip içtikten sonra uykuları geldi. Yataklarına gidip uyumak isterlerken Kayser'in adamları her ikisini de bağlayıp Kayser'in huzuruna getirdiler. Kayser her ikisin öldürülmesini istedi. Kayser'in veziri olan Calun buna izin vermeyip Kayser'e; "Efendim şimdi bu ikisini öldürürseniz, Hamza bunların öldüğünü işidip üzerimize gelip hepimizi öldürür. Bilirsiniz ki onun atı çok hızlı olduğundan çok çabuk gelir" dedi. Vezirini dinleyen Kayser, Turan karşısına getirilince; "Benim askerimdin. Çok ihsanlarımı gördün. Neden onun tarafına geçtin?" diye sordu. O da cevaben; "Efendim, Peçe ile savaştım. O beni yendikten sonra öldürmeyip islama davet etti. İslamın ne kadar güzel bir din olduğunu anlayınca onun tarafına geçtim" dedi. Turanın verdiği cevaplar karşısında sinirlenen Kayser, Turanın öldürülmesini ister. Ama Turan der ki; "Ey Kayser beni öldürürsen pişman olursun. Bu durumda, Peçe sizi bulup öldürür". Kayser, vezirlerine dönüp ne yapılması gerektiğini sordu. Onlar da, efendilerine alınması gereken tedbirleri söylediler. Öbür taraftan ise Turanın emrindeki askerler Turanı arıyorlardı. Kayser'in olduğu kaleye gelip önlerine çıkan küffarı tepeleyip Turanı sordular. Kaleden dışarı bakan Kayser, Turanın askerlerine dedi ki; "Turan burada değil. Buradan sağ çıkıp gitti". Turanın askerleri, Kayser'in söylediklerine inanmayıp dağın bir tarafında oturdular.

Öbür taraftan Peçe'yi sandık içine koyup dereye attılar. Sandık rüzgarın etkisiyle birlikte Behmen-i Haraminin yaşadığı yere geldi dere kenarında eğlenen Behmenin askerleri gelen sandığı gördü. Dereden çıkardıkları sandığı efendileri Behmen-i Haraminin önüne koydular. Sandık açılınca Peçe içinden fırlayıp ejderha misali, "Ey Kayser neden beni bağlayıp sandık içine koyup deryaya attın" diye haykırdı. Bu durum karşısında şaşırان Behmen-i Harami, "Sen kimsin ne işin var burada" diye sorar. Karşısında Behmen-i Haramiyi gören Peçe

onu kemerinden kapıp dereye attı. Efendilerinin Peçe tarafından deryaya atıldığını gören Behmenin adamları dönüp; “Sen ne biçim insansın?. Hiç iyilik bilmez misin?. Zira iyilik bilseydin seni sandık içine koyup deryaya atmazlardı” dediler. Behmen-i Haraminin adamları Peçe’yi dereye atmak için saldırdılar. Fakat Peçe kılıcıyla hepsine vurmaya başladı. Onlar, Peçe’yi yenemeyeceklerini anlayınca arzusunu sordular. Peçe, Behmenin yirine oturup oradakilere dedi ki, “Bana Kayser Gavuru ve Turanı bulup getirin. Aksi halde hepinizi öldürürüm”. İçlerinden akıllı birisi çıkıp Peçe’ye dedi ki; “Emriniz baş üstüne. Fakat sizin dereye attığınız Kayser değil, efendimiz Behmen-i Haramiydi. Söylenenler karşısında şaşırın Peçe, Behmenin adamlarına “Gelin müslüman olun” dedi. “Müslümanlık nedir?” diye sorduklarında; Peçe, onlara müslümanlığı anlattıktan sonra, müslüman olmazlarsa hepsini öldüreceğini söyledi. Behmenin adamlarından on iki bin kadarı müslüman olup efendilerinin hazinesini Peçe’nin önüne getirdiler. Peçe, bunların ne olduğunu sorunca; “Bunlar efendimiz Behmenin mallarıydı. Artık sizindir” dediler. Peçe kendisine sunulan malları kabul etmeyip “Bunlar sizindir. Bana mal gerekmez” dedi. Bunu duyan Behmenin adamları sevinçli bir şekilde malları aralarında bölüştükten sonra Peçe’ye teşekkür ettiler. Peçe onlara dönüp; “Şimdi Kayser’i öldürmeye gidiyorum. Onun mallarını da size getireceğim” dedi. Yaşadıklarına yire bir bölük asker bırakıp hep beraber, Peçe ile Kayserin kaldığı yire doğru yola çıktılar. Kayser’in yaşadığı yire gelince çadırlarını kurdular. Peçe’nin geldiğini öğrenen Kayser, Peçe ile savaşmak için askerlerinin hazırlanması için emir verdi. Peçe’nin narasından Kayser’in akli başından gidip onunla savaşmaya başladı. Diğer taraftan Kayser’in askerleri de Peçe’nin çobanlarına saldırdılar. Kayser ve askerleri mağlup olacaklarını anlayınca; savaş meydanından kaçıp kalelerine sığınıp kapılarını kapadılar. Peçe, kaleye girip oradakiler ile cenk etti. Bu durumu gören Kayser’in adamlarından bazıları, onun yanına gelip gerekli tedbiri almazsa; Peçe’nin hepsini öldüreceğini söylediler. Kayser vezirlerine gerekli tedbirin ne olduğunu sorduğunda; Calun adlı vezir; “Buna ancak Turan çare olur. Çünkü Turan kızınıza aşık. Onu Turana verirsek başımızdaki belayı def edebilir” dedi. Kayser’in emriyle Turanı zindandan çıkarıp Kayser’in huzuruna getirdiler. Turana, “Bizi bu beladan kurtarırsan ne istersen yaparım” deyip ona kaftan da giydirerek Peçe’ye yolladı. Turanı karşısında gören Peçe, neler olduğunu sorunca; o da olanları anlatır. Peçe de Kayser’i affettiğini ve gelip elini öpmesini ister.

Turan, Kayser’e der ki; “ Ben Peçe’yi ikna ettim. Geri gelebilirsin”. Kayser kızını Turana verdikten sonra Peçe’nin otağına gelip ondan özür diledi. Peçe de Kayser’i affetti. Peçe, Turana dönüp, “Kayser’e söyle beni bir daha sandığa koyup deryaya atmasın” dedi. Turan da; “Senden korktuğu için artık atmaz” dedi.

Hamza, Harcene şehrine gelip Peçe'yi aradığı halde onu bulamadı, Ömer, gelenin Hamza olduğunu görünce hemen Gerdüsü şaha haber verdi. Gerdüsü şah, evladları, vezirleri ile dışarı çıkıp Hamza'nın ayağını öptü. Sa'd-ı Nebire ile Zengave yolda, Sehrab Frenkin askerlerine rast geldiler. Savaşta Frenkin askerlerinin yerine kendi askerlerini öldürdüğünü gören Zengave, Sa'd-ı Nebirye kızar. Sad'ın uyuduğu gören Zengave, onu iple çekip Sehrab vezirin huzuruna getirdi. Sad-ı Nebireyi karşısında gören Sehrab vezir, onun gençliğine acıyarak yaralarını sardıktan sonra Zengāve ile gemiye binip Firengistana doğru yola çıktılar.

Hamza, Sad'ın Firengistana gittiğini duyunca, Gerdüsü Şaha dönüp dedi ki; “Gel beraber Harcene şehrini tamir edelim”. Tamir bittikten sonra, karşıdan tozlar içinden birilerinin geldiğini gördüler. Hamza, Ömeri yollayıp kimin geldiğini bakmasını istedi. Ömer de atına atlayıp kendilerine doğru gelene doğru gitti. Karşısında Peçeyi görünce sevinip onunla konuştu. Ömer geri dönüp Hamza'ya gelenin Çoban Peçe olduğunu söyledi. Hamza da; “Ben Peçe'yi uslandırırım” dedi. Öbür taraftan Turan ile Peçe aralarında konuştuktan sonra Peçe Hamza'ya name yazıp göndermeye karar verdi. Peçe'nin emriyle yazıcı getirilip Peçe ne söylediye yazdı. Peçe nameyi bir çoban ile Hamza'ya yolladı. Çoban Hamza'nın olduğu çadıra gelip izin isteyip nameyi Hamza'ya verdi. Nameyi okuyan Hamza sinirli bir halde, Peçe'ye cevabını yazıp gelen çoban ile geri yolladı. Kendisine gelen cevabı okuyan Peçe sinirlendi. Ertesi günü her iki taraf savaş meydanına geldiler. Çoban Peçe, gergedanını sürüp nara vurup Hamza'nın gelmesini istedi. Hamza da atını sürüp meydana gelerek Çoban Peçe ile konuştu. Fakat Peçe dinlemeyip kılıcıyla Hamza'ya vurmaya başladı. Hamza, Peçe'nin vurmasını güçlkle engelledi. Sinirlenen Peçe, Hamza'ya bir daha vurmak isteyince Hamza, Peçe'nin kılıcını elinden alıp vurmaya başladı. Peçe'ye vurmaktan yorulunca, durmak istedi. Fakat Peçe durmayıp Hamza'ya vurmaya devam etti. Orada olan Emir-i Arab, Hamza'nın yenilmek üzere olduğunu görünce hemen Peçe'nin elindeki kılıcı alıp Hamza'ya vurmasını engelledi Hamza da arkadan gelip Peçe'nin kemerinden kapıp yere attı dönüp Peçe'nin askerlerine dedi ki; “Bu benim oğlum ben ne yaparsam yapayım sakın yirinizden hareket etmeyin yoksa sizi öldürürüm”. Turandan tenbihli olan Peçe'nin askerleri yerinden hareket etmediler. Öbür taraftan Turan, Kartus Çoban'dan kalan birkaç ihtiyar çoban ile Hamza'ya gelip onunla konuştu. Hamza, Peçe'yi yenmek için Ömer-i Ayyardan yardım istedi. Ömer ise Peçe ile konuştu. Peçe dedi ki; “Önce Kayser gavurunu öldüreyim sonra Hamza'dan özür dilerim.

Ömer-i Ayyar ın cebinden çıkarıp gösterdiği küpeyi, Peçe beğenip istedi. Ömer ise hemen vermeyerek; “Git önce Hamza'dan özür dile sonra küpeyi alırsın” dedi. Peçe de, Hamza'nın yanına giderek özür dileyip elini öptü. Bunu gören Ömer, küpeyi Peçe'ye verdi.

Peçe küpeyi alıp kulağına taktı. Hamza, Peçe'ye oturması için bir sandalye verdi. Hamza'nın emri ile sofralar kurulup içkiler içilmeye başlandı. Herkesin büyük kadehten içtiğini gören Peçe, "Ben de büyük kadehte içki istiyorum" dedi. Peçeye dediler ki; Sen büyük kadehten içemezsin. Hamza buna razı değildir. Peçe, Hamza'ya dönüp onunla konuştuktan sonra Peçe'ye büyük kadehte içki verdiler. Büyük kadehte içkiye alan Peçe içmeye başladı. Hamza'nın kendisine söylediği şeye sinirlenip tabancısıyla Hamza'ya vurdu. Hamza haykırıp hemen Peçe'nin başına vurup yardı. Yaşanan olaylardan sonra herkes meclisten çıkıp kaldıkları çadırlara geri döndüler. Peçe, sabahleyin aklı başına gelip etrafa baktı. Kimseyi göremeyince bilmediği yere geldiğini anladı. Çok susamıştı. Sahrada rast geldiği bahçenin kapısını çalıp su istedi. İçeriden yüzü açık güzel bir kız çıkıp Peçe'ye su verdi. Suyu içerken gözlerini kıza dikti. Kızı atının üzerine alıp öpmeye başladı. Kız feryat etmeye başlayınca; köy halkı Peçe'nin başına geldiler. Peçe, kılıcıyla gelen adamlardan sekiz tanesini öldürdü. Durumu gören kızın babası Kırız hemen Peçe'nin başındaki halkı dağıtıp onları yemeğe davet etti. Kızını da annesinin yanına yemek getirmesi için yolladı. Gelen yemek ve içecekleri tüketirlerken Kırız, Peçe'yi lakırdıya tutup Derusunin gelmesini bekledi. Derusi gelince; Kırız, Peçe'yi hemen ona verdi. Derusi de Peçe'yi sandık içine koyup dereye attı.

Salim-i Harami, şeker aramak için adamlarıyla dolaşırken, bunları gören Peçe saldırmaya başladı. Onun adamlarından bir kaçını öldürdü. Bunu gören Salim-i Harami de Peçe'ye kılıcıyla saldırdı. Peçe, Salim-i Haramiyi orada olan kürekle vurarak yere yıktıktan sonra üstüne çıktı. Aciz kalan Salim-i Harami, Peçe'yi yaşadığı yere davet etti. Peçe, Salim-i Harami ile birlikte onun yaşadığı yire geldi. Sarayına gelen Salim-i Harami, Peçe'yi cadısına şikayet ederek bir çözüm bulmasını isteyip ona yalvardı. Cadı, Peçe'nin yanına gidip ona sihir yaptı. Cadısının yanına gelen Salim-i Harami, onun Peçe'ye ne yaptığını öğrendi. Ertesi günü Hamza çadırına gelip oturdu. Etrafda Peçe dışında herkesin olduğunu görünce; Peçe'nin nerede olduğunu sordu. Oradakiler onu görmediklerini söyleyince; Hamza, Peçeyi bulması için Ömeri görevlendirdi. Bir name yazıp Ömere verip dedi ki; " Ey Ömer hocaya rica et bana Peçe'yi bulsun". Ömer de Dananenin olduğu yer olan Medaneye doğru yola çıktı. Hoca Dananenin yanına gelince; Hamza'nın selamını söyleyip Peçe'nin kayıp olduğunu ve onu bulmasını rica etti. Bunun üzerine, Hoca Danane bir name yazıp Ömere verdi. Nameyi alan Ömer, onun elini öpüp yola çıktı.

Hamza, Hoca Dananenin namesini okuduktan sonra Gerdusi şah Kırız ve beyleri davet edip onlara; "Kim benimle yola çıkar?" diye sordu. Oradakilerden sadece Kırız gelmeyi kabul etti. Kırız ile birlikte gemiye binip yola çıktılar. Burada kimsenin yaşayıp yaşamadığını

Kırızdan sorar. O da cevaben; “Hayır efendim burada kimse yaşamaz” dedi. Yollarına devam ederlerken karşı tarafta olan geminin içinde bir adam gördüler. Peçe, karşıda gemi görünce feryat etmeye başladı. Bunu duyan Ömer, dikkatlice karşıya bakınca onun Peçe olduğunu anladı. Hamza’nın yanına gidip; “Efendim karşıdaki Peçe’dir” dedi. Hemen gemilerle Peçe’nin olduğu yire yanaştılar. Ömer Peçe’ye seslendi. Ömerin sesin işiden Peçe yardım istedi. Hamza çare bulamayınca Ömere döndü. Ömer de çare bulamayınca, hemen Lendüha’nın yanına gidip onun yardımını istediler. Lendüha, “Babam benimle barışırsa Peçe’yi indiririm” dedi. Hamza Lendühaya dönüp dedi ki, “Peçe benim oğlumdur onunla barışmak istiyorum”. Lendüha bu fikri beğenmeyip kendi fikrini söyleyince Hamza, onun söylediği fikri beğendi. Peçe’nin yanına gidip; “Peçe, aşağı atla. Korkma biz seni tutarız” dediler. Fakat Peçe korktuğundan dolayı atlamak istemedi. Oradakiler hemen Peçe’nin aşık olduğu kızı getirdiler. Sevdiği kızı karşısında gören Peçe aşağı atladı. Açılan yelkenleri parçalayıp denize düştü oradakiler hemen halat atıp Peçe’yi kurtardılar. Gemidekiler, Peçe’nin önüne yemek koydular. Ama Peçe yemek yemeyip kızın adını dilinden hiç eksik etmedi. Hamza yanına gelip onunla konuşurken Firuz çıka geldi. Firuzu gören Peçe, onun yakasına yapışıp; “İşte kızın anası” dedi. Durumu gören gemidekiler hemen Firuzu Peçe’nin elinden kurtararak olayın aslını sordular. Firuz da Hamza’ya olayın aslını anlatıp af diledi. Hamza der ki; “Ey Firuz bu olayda senin herhangi bir suçun yoktur”. Peçe tekrar kızın verilmesini isteyince Ömer izin vermedi. Ona; “Şimdi yirinde durmazsan seni kızın anasına ve babasına veririz. Onlar da seni bir taşın üzerine çıkarırlar. Bir daha kızı göremezsin” deyince Peçe susup geminin bir kenarına geçip oturdu. Hamza, oradakilere dönüp kızın babası kim olduğu sorunca; “Salim-i Haramidir” diye cevap verdiler. Geminin yönünü, Salim-i Haraminin kalesine doğru çevirip giderlerken aniden çıkan rüzgar gemiyi sallıyordu. Salim-i Harami, yaşadığı yerden bakıp gelenlerin Hamza ve onun emrindeki askerler olduğunu görünce paniğe kapıldı. Cadısının olduğu yere gidip ondan yardım diledi. Cadı Hamza’nın olduğu geminin direğin üstüne çıkıp sihir yapmaya başladı. Gemide olanlar, direğe bakıp oradakinin kim olduğunu sordular. Ömer gemidekilerin baktığı yere bakınca cadıyı tanıdı. Gitmesi için direğe vurup onu indirmek istedi. Fakat cadı fırtına çıkarınca gemidekiler, Ömere gelip ondan dua etmesini ve cadının yapmış olduğu sihirden kurtarmasını istediler. O da dua edip cadının yaptığı sihirden kurtuldular. Sonra, gemi ile yollarına devam ettiler.

Salim-i Haraminin yaşadığı yere gemi ile gelip karaya çıktıktan sonra, barınaklar kurulmaya başlandı. Hamza ve Ömerin geldiğini gören Salim-i Harami, bunların cadıları öldürdüğünü ve burayı feth edeceklerini anlayarak kendinden geçti. Hamza ile savaşmaya karar verip askerleriyle kale dışına çıkıp nara vurup Hamza’ya meydan okudu. Hamza ile cenk

etmeye başladı. Hamza, gürzüyle Salime vurdu. Fakat muvaffak olamayınca, kemerinden yakalayıp kolunun üzerine aldı. Zor durumda olduğunu anlayan Salim-i Harami, Hamza'dan aman istedi. Hamza; "Müslüman olursan seni affederim" dedi. Salim-i Harami de müslüman olup Hamza'nın emrine girdi. Sonra Hamza'nın ayağına yüz sürüp öptüğünü gören Salim-i Haraminin askerleri de müslüman oldular. Peçe, Salim-i Haramiyi görünce kılıcıyla saldırmak istedi. Fakat Ömer, Peçe'ye; "Hemen yerinde dur" dedi. Hamza, Salim-i Haramiye olayın aslını anlattı. Salim-i Harami, kardeşi Saram Nama üç bin kadar asker bırakıp Hamza ile beraber gemiyle Firengistana doğru yola çıktılar.

Öbür taraftan Sehrab vezir, Sa'd-ı Nebire ve Zengave gemiye binip Antalya şehrine çıktılar. Bunların geldiğini duyan Antalya sultanı Daray Şah, bunları kıyıda karşılayıp sarayına davet etti. Başta Sehrab vezir olmak üzere yanındakiler, Daray Şah'ın sarayına gittiler. Sehrab vezir Sa'd-ı Nebire ile aldıkları malları meydana koyduktan sonra karşısındakilerin kim olduğunu soran Daray Şaha Zengave cevap verdi. Fakat Zengave söylediklerine pişman olup dedi ki; Ey Lahun neden efendinle konuştun. Daray Şah'ın yanında ne güzel itibarım vardı. Senin yüzünden itibarım yıkıldı. Vezir, hemen Sa'd-ı Nebirenin öldürülmesi gerektiğini söyleyince; Daray Şah Sa'd-ı Nebire'nin öldürülmesine izin vermeyip emriyle meydana kırmızı kum döktüler. Daraya; "Hamza'nın savaşta öldürdüğü kişileri getirin" dedi . Başımı kaldırıp Sa'd-ı Nebire ye; "Ey Sad, bu kadar kişiyi sen mi öldürdün? diye sordu. Sa'd-ı Nebire; "Evet bunların hepsini ben öldürdüm. Beni öldürürseniz şehit olurum. En büyük arzum da şehit olmaktır" deyince; Daray Şah, Sa'd-ı Nebirenin boynunun vurulması için cellada emir verdi. O da kılıcını çekip tekrardan Daray Şah'dan izin istedi. Daray Şah öldür dedi. Ama orada olan Daray'ın akıllı veziri olaya müdahale edip efendisine; "Efendim, şimdi siz Sa'd-ı Nebire'yi öldürürseniz başımız belaya girer. Hamza, sizin şehzadenizi öldürür Hamza'nın karşısında kimse duramadı. Sa'd-ı Nebire'yi şimdilik hapiste tutun" dedi. Daray Şah vezirin cevabını beğenip, Sa'd-ı Nebire'yi zindana attı.

Diğer taraftan, Lehrasb, Seyyare ve Rüstem tüccarların gemisi ile Firengistan'a geldiler. Oranın nasıl bir yer olduklarını bilmedikleri için etrafi araştırması için Lehrasb'ı yolladılar. Lehrasb atını sürerken bir sahraya denk geldi. Sahranın içinde gördüğü bir bağa varınca atından inip kapıdan içeriyi gözetledi. Kadınların içki içip eğlendiklerini gördü. Orada olan Nigar'ın yüzünü görünce aşık olup kendinden geçti. Nigar, içeride carryeler ile eğlenip onların yardımıyla esbabını çıkarıp havuza girdi. Yardımcılarının da havuza girmelerini istedi. Onlar da elbiselerini çıkarıp havuza girip hep beraber oynaşmaya başladılar. Nigar ve carryyeler havuzda oynaşırken Lehrasb, Nigarın tenini görünce aklı gidip gür bir sesle ah diyerek olduğu

yirin duvarı üstüne yıkıldı. Dışarıdan gelen sesleri işiden Nigar ve carriyeleri, sesin geldiği yere gelip bir deli ile karşılaştılar. Onu kapının dışına bıraktıktan sonra, kapıyı kapatıp eğlenmeye devam ettiler. Dışarıda gözünü açan Lehasb, atına atlayıp derdime derman olur deyip doğruca Rüstem'in yanına geldi. Lehasb'ın derdini dinleyen Rüstem tamam Lehasb gidip o kızı sana alacağım. Rüstem'in verdiği cevap karşısında Lehasb bir anda canlandı. Beraber atlarına atlayıp Nigar'ın olduğu yere geldiler. Gelenleri gören Nigar yardımcısına dönüp; “ bunlar kimdir?” dedi. Banu gelenler hakkında bilgi verince; Nigarın emriyle bağı kapısını açıldı. Rüstem'i ve Lehasbı gören Nigar, Rüstem'in cemaline hayran kalıp ona karşı sevgi besledi. İçeri giren Rüstem, Seyyare ve Lehasb atlarından inip kendileri için kurulan sofraya oturdular. Nigar gelenlerle tanışmak için cariyesini yolladı. Cariye bunların yanına gelip; “ Nigar sizi çağırıyor buyurun” dedi. Durumu gören Lehasb ve Seyyare dönüp Rüstem'e; “Ey Rüstem sen Nigarla tanışırken bizim Nigarla tanışmayıp ondan mahrum kalmamız doğrumudur?” dediler. Rüstem gelen cariyeye dönüp, “Nigara sor. Üçümüz de gelebilir miyiz?” dedi. Cariye, Nigar'a dönüp sorduğunda; o da izin verdi. Nigar gelenleri karşılayıp Rüstem'in oturması için bir sandalye verdi. Rüstem Nigara “Yoldaşlarım dışarıda gelmelerinde mahsur var mı?” diye sordu. Nigar; “Hayır. Gelebilirler.” Deyince, dışarıdaki yoldaşları Rüstem'in yanına gelip oturdular. Nigarın, kase içinde ikram ettiği şerbetleri içmeye başladılar. Nigar'ın isteğiyle kendilerini tanıttılar. Rüstem ile Nigar aralarında konuştular. Nigar, Rüstem'in neler yaptıklarını işitip hayran olmuştu. Banu, Rüsteme dönüp Lehasb'ı sordu. Rüstem, Banu'ya Lehasb'ı anlattı. Nigar, Rüstem'i yanında isteyince Banu kederlendi. Rüstem Banu'ya dönüp kendisini tanıttığını istedi. Banu da Rüsteme kendini tanıttı. Banu'yu dinleyen Rüstem hemen Nigar'a dönüp dedi ki; “Hemen dalaletten ayrıl ve İslam dinine gir ki huzur bulasın”. Nigar'a müslümanlığı anlatınca başta Nigar, Banu ve carriyeler müslüman oldular. Durum karşısında memnun olan Rüstem Banu'ya dönüp; “Banu, Lehasb sana aşık oldu. Onunla evlen ve bizim de dünya ahiret kardeşimiz ol” dedi. Banu kabul edince, Lehasb sevinerek içki içmeye başladılar. Rüstem tekrar Banu'ya dönüp; “Ey Banu, buraya Sa'd- 1 Nebire diye birilerini getirdiler mi?. Sa'd-1 Nebire'nin yerini söyle ki onu kurtaralım” dedi. Banu Rüstem'e dönüp; “Evet. Yakın bir yire getirdiler” deyince Rüstem, onun gösterdiği Sa'd-1 Nebire'nin tutulduğu yir olan Cellab-1 Frenk'in kalesine geldiler.

Öbür taraftan, Antalya sultanı Daray Şah eğlenirken emrindeki askerlerin feryadının nedenini sordu. Onlar da, oğlunun savaşta öldüğünü söyleyip leşini babalarının önüne koyunca Daray Şah feryat edip sakalını yolmaya başladı. Sonra oğlunu gömüp yas tuttu. Bu acı ile Daray-1 Frenk hemen Sa'd-1 Nebirenin getirilmesini istedi. Sa'd-1 Nebire, zindandan çıkarılıp

Daray-1 Frenk'in huzuruna getirildi. Daray-1 Frenk, onunla konuştuktan sonra öldürülmesi için celladına emir verdi. Ama Daray-1 Frenk'in veziri olaya müdahale edip şahına dedi ki; "Biz şimdi bunu öldürürsek başımız belaya girer". Bunun üzerine, Daray-1 Frenk vezirine dönüp çarenin ne olduğunu sordu. O da; "Şahım, Sa'd-1 Nebire'yi Merzuk Şaha yollarsak, o icabına bakar. Biz de ondan kurtulmuş oluruz" dedi. Daray Şah, vezirin bu tedbirini beğendi. Yazıcıya kendi ağzıyla name yazdırıp elçi ile Merzuk Şaha yolladı. Sad'ı Nebireden kurtulan Daray-1 Frenk rahatlamış şekilde oturuken gürültü koptuğunu duydu. Birkaç kişi, Daray-1 Frenk'e gelip feryat ediyorlardı. Daray-1 Frenk gelenlere neden feryat ettiklerini sorunca; onlar başlarından geçen olayları anlattılar. Veziri efendisine dönüp; "Efendim, Sa'd-1 Nebire'yi öldürseydiniz işimiz çok zordu" dedi. Daray-1 Frenk, işe yaramayını getirmek isteyince; oğulları babasına yerinden kalkmamasını isteyip bizler getiririz dedi. Babası oğullarına kaftan giydirip yanlarına otuz bin kadar asker verip işe yaramayını getirmeleri için Mihr Efunun kalesine yolladı. Lahut, etrafta olanları öğrenmek için casus yolladı. Zengave, Rüstemin geldiğini haber alınca yüzünde kan kalmayıp didinmeye başlamıştı. Etrafındaki pehlivanlar, Zengaveye bunun nedenini sordular. Zengave, Rüstem beni almaya geliyor deyince orada olan pehlivanlar; "Rüstem'in seni almasına izin vermeyiz" dediler. Zengave, onlara Rüstem'i anlatınca orada olan pehlivanlar da Rüstem'e hayran kaldılar. Rüstem, Zengave'nin olduğu kaleye gelip karşısına çadırlarını kurdu. Zengave, bir name yazdırıp elçi ile Rüstem'e yolladı. Elçi, Rüstem'e gelip yazılan nameyi ona sundu. Nameyi alan Rüstem, onu okuduktan sonra sinirlenip huzuruna gelen elçiyi kovdu. Cenk hazırlıkları başladı. Kaleden çıkıp cenk meydanına başta Rüstem-i Alemşah, Lehasb ve Seyyare geldiler. Rüstem-i Alemşah nara vurup hemen karşısına birisinin gelmesini istedi. Zengave, Rüstem'e Şaşa'ı yolladı. Meydana giren Şaşa'a Rüstem'le konuşmaya başladı. Şaşa'a ters bir şeyler söyleyince, Rüstem sinirlenip kılıcıyla ona vurmaya başladı. Şaşa'nın miğferi kırılıp yere düştü. Bunu gören Frenk askerleri feryat etmeye başladılar. Bunu duyan Demdeme, hemen meydan girip Rüstem'e kılıcıyla vurmaya başladı. Ama Rüstem, Demdemeye de karşılık verip onun kolunu ve başını ayrı ayrı yerlere yolladı. Durumu gören küffar askerleri, hemen Rüstem'e saldırmaya başladılar. Rüstem, üzerine gelen küffarı kılıcıyla def etti. Küffar aldıkları darbelere karşı gelemeyip feryat edip sağa sola kaçıyorlardı. Savaş sonucunda Rüstem Şaşa'a ait ne varsa el koyup Mihr Efunun askerlerine bağışladı.

Daranan ve Lahut Rüstem'i arıyorlardı. Daray-1 Frenk, kendisine gelen askerlere, feryatlarının sebebini sordu. Askerler, kardeşi olan Demdemenin ölümüne Rüstem'in sebeb olduğunu söylediler. Daray-1 Frenk, sinirlenip intikam almak için dört oğlunu, altmış bin asker

ile Rüstem'den intikam almaları için yolladı. Daray-1 Frenkin dört oğlu, Mihr Efzunun kaldığı yere gelip çadırlarını kurdular. Mihr Efzun, Rüstem'in katına gelip Daray-1 Frenk'in oğulları ve askerlerinin geldiğini söyledi. Mihr Efzunun gayretini gören askerler; "Efendim, biz de savaşıp şehit olmak istiyoruz" dediler. Bu duruma Rüstem sevinip onlara dua etti. Ahfade, bir name yazdırıp Rüstem'e yolladı. Rüstem'in yanına gelen elçi izin istedikten sonra, Ahfadenin namesini Rüstem'e sundu. Nameyi alıp okuduktan sonra, Rüstem cevabi namesini aynı kişi ile Ahfadeye yolladı. Rüstem'in namesini okuyan Ahfade sinirlenip askerlerine savaş için hazırlanmalarını istedi. Nara vurup Rüstem'i istedi. Meydana giren Rüstem ve Ahfade cenk etmeye başladılar. Rüstem, Ahfadeye kılıcıyla vurup onu yenmek üzereyken küffar askerleri imdada yetişip Rüstem'e vurmaya başladılar. Rüstem, küffarın vurmalarını engelledi. Rüstem'in inadından vazgeçmeyeceğini ve onu yenemeyeceğini anlayan Ahfade, geri çekildi. Rüstem de, çadırına gelip Mihr Efzunla konuştu. Sonra cenk meydanına gelip Ahfade ile tekrar cenk etmeye başladılar. Ahfadenin yıkıldığını gören Kahkaha, Rüstem'in öldürülmesini istedi. Küffar askerleri Rüstem'e saldırmaya başladılar. Küffarın Rüstem'e saldırdığını gören Seyyare ve Lehrasb emrindeki askerleriyle birlikte küffara saldırdılar. Gün aydınlanınca; Ahfade, Kahkaha ve emrindeki askerler savaş meydanından kaçtılar. Rüstem, esirlere müslüman olmalarını nasihat eyledi.

Sarayında olan Daray-1 Frenk dışarıdan gelen feryatların nedenini sordu. Olaylar kendisine anlatılınca, name yazdırıp başka kalelerdeki beylere elçiler ile yolladı. Lahut ve emrindeki üç yüz bin kadar asker Rüstem'in yaşadığı yer olan Antalya önlerine geldi. Lahut, Rüstem'in askerinin çok olduğu görünce, Daray-1 Frenk'e ne yapmaları gerektiğini sordu. Veziri olan Necdem Palvardan da çözüm üretmesini istedi. Çözüm önerisini duyan Daray memnun oldu. Lahut ve Lahunun geldiğini öğrenen Rüstem'in askerlerin moralleri bozuldu. Bunu gören Rüstem askerlerine dönüp moral verdi. Banu'yu kalenin iç kısmına koyup, Lahun ve askerleri ile beraber Antalya önlerine gelip çadırlarını kurdular. Ertesi günü herkes cenk meydanına geldi. Kahkaha, Rüstem'le savaşmak için izin istedi. Rüstem de atını sürüp meydana Kahkaha ile savaşmaya başladı. Rüstem Kahkahı yenip düşmanın çadırının önüne gelince; oradaki kişiler Rüstem'e hayran oldular. La Hun, Rüstem'e dik dik bakıp intikam almak için kılıcıyla hamle etti. Rüstem, La Hunun hamlesini bertaraf ettikten sonra kılıcıyla ona vurmaya başladı. Lahunun yaralandığını gören kardeşi La Hut, Rüstem'e saldırdı. Fakat Rüstem onu da engelledi. Rüstem tekrardan La Huta vurmak isterken La Hun Rüstem'in vurmasını engellemeyi başarmasına rağmen çok yorulmuştu. Bundan dolayı, aciz kalıp savaşmayı bıraktı.

Daray-ı Frenk, La Hut ve askerleri tarafından öldürülecekken Nagah ve askerleri yardıma yetişti. Daray-ı Frenk çok sevindi. Lehasb da savaşmak istiyor ve şehit olmak istiyordu. Savaştan sonra Rüstem, yaralı halde bir mağaraya sığınmıştı. Çobanların su tulumundan su alıp yaralarını sarmıştı. Askerleri rahatlamış şekilde kaldıkları yere döndüklerini gören Daray, onlara Rüstem'i sordu. Onlar da; "Dağa kaçıp sığındı" dediler. Daray-ı Frenk, Lehasbın hemen getirilmesini istedi. Getirilen Lehasb'a; "Eğer bize Rüstem'in yirini söylersen senün yararı sardırım"dedi. Fakat Lehasb, Rüstem'in yerini söylemedi. Onu, Merzuk Şaha yollamak isteyince; veziri bunun tehlikeli olabileceğini söyleyerek Şahı fikrinden vazgeçirdi. Sonra Lehasbın yaralarını sardırıp zindana attılar.

Zengave ve yanındaki adamlar, Rüstem'in yaralı olarak saklandığı mağaraya gelip onu buldular. Zengave, Rüstem'in başını dizine koyup okşadı. Rüstem gözünü açtığı anda karşısındakinin Zengave olduğunu öğrendikten sonra tekrar bayıldı. Zengave, Rüstem'i bayılmış halde alıp Daray-ı Frenk'e götürdü. Gözünü açan Rüstem, yaralı Lehasb ve Ahfadeyi gördü. Daray-ı Frenk, Rüstem'den oğlunun intikamını almak isteyip onu öldürmek istedi. Vezirleri, Rüstem'in öldürülmesinin sakıncalı olacağını söyleyip Rüstem'in yaralarını sardırıp zindana attılar. Ardından Mihr Efruzâ haber yolladılar. Hamza çadırında otururken, Rüstem'i göremeyip oradakilere sorar. Onlar da; "Biz görmedik" deyince Hamza onun bulunması için Ömer'i görevlendirdi. Ömer atıyla birlikte Firengistana doğru yola çıktı. Firengistana gelen Ömer, Rüstem'i sorduğu adam onun başına gelen olayları Ömere anlatır. O da geri dönüp öğrendiklerini Hamza'ya rapor eder. On bin kadar askerin başına tayin edilen Ömer, yola çıkar. Rüstem'i gergedana bağlanmış halde gören Hamza, küffara kılıcıyla saldırdı. Durumdan haberdar olan Şahan ve Samana da meydana gelip Hamza'ya saldırdılar. Babasının iki kişiyle savaştığını gören oğlu Rüstem, durumdan kurtulup yardıma koşup babasına saldıran kişilere kılıcıyla vurmaya başladı. Savaş sonucunda küffar askerleri yenilip geri çekildiler. Rüstem de babasının yanına gelip ayağını öptü. Rüstem'le Hamza aralarında konuştuktan sonra; Hamza oğlundan Sad-ı Nebîre'yi sordu. Sadın olduğu yere gidip onunla savaştı. Fakat o yaralı şekilde kaçtı. Öbür taraftan Hamza, oğlu Rüstem'i sağ bulduğu için şükür edip meclis kurdurup içkiler içilmeye başlandı. Sa'd-ı Nebîre'yi karşısında gören Merzuk Şah, onunla konuşunca sinirlenip öldürülmesini istedi. Fakat Veziri, Sad-ı Nebîreyi Behrûc Hana göndermesini tavsiye etti.

Behrûc Han, Merzuk Şahdan gelen nameyi okuduktan sonra Sa'd-ı Nebîrenin getirilmesini istedi. Behrûc Han başlangıçta Sad'a hayran kalıp sevgi ile bağlanmasına rağmen bir süre sonra onun sözüne sinirlenip öldürülmesini istedi. Fakat Behrûc'un veziri, onun zindana atılmasını tavsiye etti. Behrûc'un kızı Sad'ın yaptıklarını duyunca ona gönlünü

kaptırdı. Rüyasında Sad'ı görüp ah çekerek terli bir biçimde yatağından kalktı. Kız, kendisinin ağladığını gören yardımcısına durumunu anlatıp kimseye söylememesi için söz aldı. Behrvec Han, ziyafet için herkesi sarayına davet etti. Şadıman, Say'e "Kızımı getir ona söyleyeceklerim var" deyince; Say'e zindana gidip Banu'ya babasının Sadı görmesine izin verdiğini söyledi. Banu, sevinerek yüzünü örtüp Sad'ın olduğu yire geldi. Banu'yu karşısında gören Sad ona aşık oldu. Banu, Sad'a yemek verilmesini isteyince; Yardımcısı Say'e Sad'a yemek verdi. Yemeğe, Banu'yu da davet etti. Banu ile Sad birlikte yemek yemeğe başladılar. Banu, Sad'a kendi eliyle yemek yedirdikten sonra, güler yüzle kapıdan çıkıp gitti. Banu'nun çıktığını gören Şadıman'a, Sad'a aşık olduğunu söyledi. Buna içerlenen Şadıman, Sad'ın içeceğine ilaç koydu. Fakat rüyasında, "Sad'dan özür dileyip müslüman olması gerektiği" söylendi. Sabahleyin yatağından terli biçimde kalkan Şadıman, Sad'ın yanına gidip ondan özür dileyip müslüman olduğunu ve Banu'yu ona verdiğini söyledi. Onlar konuşurken Banu ile Say çıka geldiler. Onlar da gördükleri rüyadan etkilenip müslüman olmuşlardı. Şadımanın da müslüman olduğunu öğrenen Banu, çok sevindi. Şadıman, Banu ve Say birlikte yola çıkıp bir sahraya geldiler. Sad da bunları gizlice takip etmişti. Karşılarına çıkan arslanın Banu'nun üzerine geldiğini gören Sad haykırdı. Bunu duyan Daray, Banu'nun tehlikede olduğunu görünce hemen dağdan inip arslanı kaçırttı. Sad, kılıçıyla arslana vurup onu öldürdü. Oradakiler Sada hayran olmuşlardı.

Sabah Sad'ın tutulduğu zindana geldiklerinde; onun yerinde olmadığını gören Banu, durumu Behrüc Hana haber vermişti. Buna sinirlenen Behrüc Han, Sad'ı bulmaları için Şadımanın kardeşi Şadanı ve iki pehlivan yolladı. Şadan ve yanında iki pehlivanın geldiğini gören Say, Sad'a haber verdi. Askerler hazırlanırken Sad, Banu'nun moralinin bozuk olduğunu gördü nedenini sorunca; Banu da anlattı. Sad atını meydana sürüp Şadan ile konuşmak istedi. Şadan Sadı dinlemeyip ona saldırdı. Sad'ın Şadanı yeneceğini gören emrindeki askerler, Sad'a saldırdılar. Ama Sad onları da def etti. Serhab ve Sercab, dağılan askerleri toplayıp tekrar Sadın üzerine saldırmalarını emretti. Sad üzerine gelen askerleri öldürdü. Geri kalan küffar askerleri teslim olup müslüman olmuşlardı. Savaşın sonunda, Serhab ve Sercabı, Sad'ın önüne getirmişlerdi. Onlara; "Müslüman olmak istermisiniz?" diye sordu. Serhab ve Sercab; "Evet müslüman olmak isteriz" diye cevap verince Sad çok sevindi. Meclis kurulup hep beraber yiyip içtiler. Sad ve beraberlerindeki, Müşteri Sadın olduğu kaleye geldiler.

Sad, Müşteri Sadın yanına gidip adab ile selam verip nameyi sundu. Onu alıp okuyan Müşteri Sad, Sad'a dönüp muradını sordu. Sad dedi ki ; "İslam dinine girmeni teklif ediyorum". Lakin Müşteri Sad, Sad'ın teklifi karşısında gülerek dedi ki; "Ey Sad benim de muradım budur. Fakat beni yenersen öyle müslüman olurum" dedi. Savaşmaya başladılar.

Müşteri Sadın sandalyesinin kırıldığını gören Sad, onu kemerinden kapıp kolunun üzerine alıp devirdi. Sad'a yenilen Müşteri Sad, sözünde durup müslüman oldu. Efendilerinin müslüman olduğunu gören emrindeki askerler de islam dinine girdiler. Müşteri Sad, Sad için sofrayı kurdurup eğlenmeye başladılar. Banu ve Şadıman, Müşteri Sada varıp onun ahvalini öğrendiler. Bildiklerini, Behrüc Han'a varıp anlattılar. Behrüc Han gür bir sesle ah deyip askerlerin hazırlanmasını emretti. Onların başına birini tayin edip Sad'ı getirmeleri için yolladı. Sad'ın olduğu yire gelen askerler, Sad'a bir name yolladılar. Nameyi okuyan Sad, hazırlık yaptıktan sonra atını meydana sürüp nara vurup Behrüc Hanı istedi. Behrüc Han da atını sürüp meydana gelip Sad'ın inadından vazgeçip kendisiyle gelmesini istedi. Ama Sad, bunu kabul etmeyip Behrüc Hanla cenk etmeye başladı. Sad, Behrüc Hanın hamlesini engelleyip onu kemerinden yakalayıp yire çarpıp öldürdükten sonra çadırına döndü. Tekrar cenk meydanına gelip Behrüc'un emrinde olan Şahayla dövüşmeye başladı. Şahayın, Sad karşısında aciz kaldığını gören Merdane yetişip kılıcıyla Sada vurmaya başladı. Lakin Sad Merdanenin vurmasını engelledi. Merdane gürzüyle Sad'a tekrar vurdu. Lakin gürzü elinden fırlayıp arkaya düştü. Bunu gören Şahay, Sadı kemerinden yakalamak istedi. Fakat başaramayınca vazgeçip kaçtı. Orada olan yüz bin kadar frenk askeri Sadın üzerine saldırdı. Fakat Sad hepsini öldürdü. Savaş meydanında olan islam askerleri tekbir getirip küffar askerlerinin üzerine yürümek istediler. Sad, Frenk'e vuracakken Merdane bunu engelledi. Savaş sonucunda küffar askerleri yenilip çekildiler. Müslümanlar ele geçirdikleri esirleri Sad'a getirip müslüman getirdiler. Sad'ın teklifi ile, onlar müslüman oldular. Sonra, Şehab ve Ateş Andeziyi sağına, Müşteri Sadı soluna alıp Şadımanı da askerlerin komutanı tayin etti. Yiyip içip sohbet ederken Sad; "Ey beyler benim Behrüc Hanın yaşadığı yeri feth edesim var. Ne dersiniz" dedi. Oradakiler Sadın isteğini kabul ettiler. Bu duruma sevinip sefer için askerlerinin hazırlanmasını emretti. Yirmi bin kadar asker sefer için hazır oldular. Yola çıkıp Behrüc Hanın olduğu kaleye gelip konaklamak istediler. Fakat, garip seslerin gelmesi üzerine tereddüt ettiler. Duydukları seslerden askerlerin morallerinin bozulduğunu gören Sad, kılavuz çağrılmasını istedi. Gelen kılavuza; "Geldiğimiz yerden gidilmez mi? diye sordu. Kılavuz; "Gidilir efendim" deyince, Sad ve emrindeki askerler yola çıktılar. Nigar ağlamaya başlayıp; "Eğer gidersen ben de zehir içip intihar ederim" dedi. Sad, Nigarın ağladığını görünce ; "Peki. O zaman sizi, sandık içine koyup öyle yola çıkarım" dedi. Daverin olduğu yire sandıklar ile vardılar. Sad Davere bir name yazıp Banu ile yolladı. Banu, Sadın yazdığı nameyi Daver'e sundu. Daverin emri ile sandıklar getirildi. Banuda yüzünü örtü ile örtüp karşılıklarına oturmuştu. Daver ile Nigar konuştuğundan sonra, Daver meclis kurup beraber yiyip içmeyi teklif etti. Banu, önce elbiselerimi değiştireyim deyip dışarıya çıktı. Getirdikleri sandıkları açınca, Sad ve emrindeki pehlivanlar kendilerini dışarı attılar. Rüstem

ve Şamerdam ne olduğunu anlayınca hemen Sad ile konuşmak istediler. Sad onları dinlemeyip saldırdı. Şamerdam kılıcıyla Sad'a vurmak istedi. Fakat Sad karşılık verip Şamerdamı hayli hırpalamıştı. Şamerdamın yorulduğunu gören Banu, Sadı teşvik etti. Sad, Banu'dan aldığı moralle Şamerdamı yenmek üzere iken; kardeşleri Sad'a saldırdılar. Fakat Sad onları da yendi. Sad ile gelen pehlivanlar da saray içine girdiler . Sad nara atınca; saray halkı bunlarla başa çıkamayacaklarını anlayıp aman isteyerek teslim oldular. Sad saray halkından müslüman olmalarını istedi. Aksi halde, rahat edemeyeceklerini söyledi. Saray halkı müslüman olup rahata erdiler. Sad saray halkından efendileri Daray-ı Frenk'i getirmelerini istedi. Onlar da efendileri Daray-ı Frenk'i bulup Sadın önüne getirdiler. Sad ona da müslüman olmasını teklif etti. Fakat, Daray-ı Frenk bunu kabul etmeyince, Banu hemen Darayın boynunun kesilmesini istedi. Lakin Sad teklifi kabul etmeyip Darayı zindana atıp ona nasihat edilmesini istedi.

Ertesi günü, Daray-ı Frenk oradakilere Sadla konuşmak istediğini söyledi. Sadın yanına varınca; ona müslüman olmaya karar verdiğini bildirince, Sad Allaha çok şükretti. Beylerine Behrüc Hanın üzerine gitmek istediğini söyledi. Oradakiler Sadın teklifini kabul ettiler. Hazırlıklar tamam olduktan sonra yola çıktılar. Yoldayken Behrüc Hana ait bir kısım askerlerle karşılaşp onları yenip yollarına devam ettiler. Bu sırada, Behrüc Hanın sağ kalan askerleri geri döndü. Behrüc Han, güvendiği pehlivanlarından ikisini hazırlayıp onlara kaftan giydirdi. O iki pehlivan asker istemeyip yola çıktılar. Bir süre sonra Sadla karşılaşp ona; “ İnadından vazgeç yoksa pişman olursun” dediler. Sad hayır deyip onlara güzüyle vurdu. Sadın güz darbesiyle iki pehlivan yıkıldı. Sad bunların kemerinden yakalayıp kolunun üzerine alıp müslüman olmalarını istedi. İki pehlivan da müslüman oldular. Durumu gören Nuyan Sada vurmak isterken Merdane Nuyana engel oldu. Sad kendisine vurmak isteyen Nuyanı yenip onu da müslüman yaptı. Askerlerin sayısı kırk bin olan Sad, yoluna devam edip Behrüc Hanın olduğu kalenin karşısına kondular. Name yazdırıp elçi ile Behrüc Hana yolladı. Behrüc Hanın sarayına gelen elçi nameyi sundu. Nameyi alıp okuduktan sonra sinirlenip cevap yazıp gelen elçiye bir kaftan giydirip geri yolladı. Sonra meydana gelip nara vurup Sadla savaşmak istedi. Fakat Zerguş Frenk, efendisinden izin istedikten sonra meydana gelip Sadla konuşup inadından vazgeçmesini istedi. Sadın inadından vazgeçmeyeceğini anlayan Zerguş Frenk, kılıcıyla Sada hamle eyledi. Fakat Sad, Zerguşun hamlesini bertaraf ettikten sonra kılıcıyla Zerguşa öyle bir vurdu ki sersemleyip yere düşürdü. Onun yere düştüğünü gören iki frenk askeri hemen Sada hücum eylediler. Sad iki frenk askerinin saldırısını bertaraf edip onları da öldürdü. Zerguş Frenkin yenildiğini gören Behrüc Han, askerlerin Sad'a saldırmalarını emretti. Sad'a saldırıldığını gören kırk bin islam askeri, küffar askerlerine karşılık verdi. Ortalık kan gölüne

döndü. Sad savaşırken Behrüc Hanın oğlu Nuç ile karşılaştı. Onu da esir aldı. Savaş bitip herkes çekildikten sonra, Sad; Behrüc Hanın oğlu Nuca islam dinine girmesini tavsiye etti. Nuc, müslüman olunca; Sad duruma sevinip ona kaftan giydirdi. Nuc, Saddam babasıyla savaşmak için izin istedi. Sonra, meydana girip nara vurdu. Babasını istedi. Babası meydana gelince onun da islam dinine girmesini, çünkü islam dinin çok kutsal ve değerli bir din olduğunu söyledi. Behrüc Han; “ Sad beni yenerse müslüman olurum” dedi. Nuc geri dönüp olanları Sada söyledi. Sad, meydana gelip Behrüc Hanla savaşmaya başladı. Savaşta Behrüc Hanı yenince; O da sözünü tutup müslüman oldu. Behrüc Hanın müslüman olduğunu gören emrindeki askerler Sad’a saldırmak istediler. Fakat islam askerleri küffar askelerini yendi. Savaştan sonra Behrüc Han başta şehzadesi Nuc olmak üzere halkına müslümanlığı tavsiye etti. Halkı da efendilerinin tavsiyelerini dinleyip müslüman oldular.

Rüstem’i gören Lehasb, onu durdurması için Calunu gönderdi. Meydana gelen Calun; “Ey Rüstem yine mi geldin?” deyip kılıcıyla Rüstem’e vurmaya başladı. Fakat Rüstem Calunun kendisine vurmasını engelledi. Sonra kılıcıyla Caluna öyle bir vurdu ki, Calun meydana kaçıp geldiği yire sığınmak zorunda kaldı. Calunun kaçtığını gören emrindeki askerler de Rüstem’e karşı gelemeyeceklerini anlayıp kaçtılar. Rüstem, Banu’ya giderken Seyyare ile karşılaştı. Onu da yenip yoluna devam etti. Mihr Efsun, Banu’ya gelip Hamza’nın geldiğini söyledi. Banu ve Seyyare Hamza’nın ayaklarını öptüler. Hamza, oğlu Rüstem’e yardımlarından dolayı onlara teşekkür etti. Çadırlar kurulduktan sonra sohbe başladı. Hamza, Sad’ı sordu. Seyyare, Sad’ın başına gelen olayları Hamza’ya anlattı. Sonra, Hamza; “Bunda da bir hayır vardır. Fakat gelseydi iyi olurdu” deyip dua etti. Ardından Hamza Lehasb ile Banu’yu evlendirmek istediğini söyledi. Fakat Lehasb, Hamzaya; “Ben şimdilik düğün istemem. Çünkü şehzademiz Sa’d-ı Nebire’yi görmeden düğün etmem. Ayrıca onun başı beladayken benim evlenmem yanlış olur” dedi. Hamza da hata yaptığını anlayıp Lehasba teşekkür edip onun bu düşüncesinden dolayı onu takdir etti. Böylece bu cild burada biter.

İKİNCİ BÖLÜM

METİN

TARİH-İ KİTÂB HÂMZA-İ BÂ-ŞAFÂ-NUH ON SEKİZİNCİ CİLDİ BEYÂN OLINUR

[1b/1] Ala ey sākī bezm-i ma‘āni

getür cām-i şārab-ī erguvāni

kanı şol (2) mey ki andan mı küşādān

fenā bezminde sermest oldı yārān

(3) kanı devr eyleyen ab-ı hayātı

ki bu kadar işbu devrānuñ sebātı

bu fırsat (4) degmede el virmez iy yār

ayağ devrinde iħmāl itme zinhār

tehi (5) şanma bu çarh-i āsiyābı

ögütmişdür nice Efrāsiyābı

gider (6) fenāya āħir taht-ile tāk

olursın tahta-i tābutā muħtāk

(7) Rāviyān-ı aħbār muħaddišan-ı rüzgār bu resm üzere ‘ayān ve bu üslüb (8) üzere beyān olunur ki ol zamān Emīr-i ‘Arab ve Şāhibkırān (9) şark ğarb hazretlerinüñ evlādlarınuñ güzīdelerinden Rüstem-i Alem-şāh-ı Rumı (10) çünkü kal’a-i bālā öñinde cellāb-ı frengi katl idüp dedesi Gerdüsi (11) şāhı ħalāş idüp cümle anda olan ehl-i İslāmı ol belādan (12) kırtardı andan Seħrāb vezīr kim Ħarcene şehrinden aldığı mālı (13) gemilere koyup götürmeden bolay kim yitişem diyüp Lehrāsb’ı yanına (14) alup ılığār ile ol maħalle irişdi kim Sad- ı Nebire anda ceng [2a/1] itmişdi ammā ‘aceb kim eyledi ki cenğden vāfir leşler yatur ‘aceb bunda ‘azīm cenğ (2) olmuş diyerek ileri deryā kenārına varup bir bölük ‘asker oturup (3) ta‘ām yirler.

Rüstem ilerü varup eyitdi: “Kimlersünüz ve burada cenk iden (4) kimler idi, hiç gördünüz mi?”didi Ol kimesneler eyitdiler: “Server bizler (5) bāzergānlarız, Firengistāna gideriz, rūzgār muhālef olup buraya düşdik, (6) bu şahrāya vāfir ‘asker konuşmuş gördük, su’āl itdük şehir-i Antalya (7) sultānı Dārā-yı Frenk vezīri Sehrāb Hārceneyi fetḥ idüp cümle malīñ (8) alup bunda gemilere kodılar. Bugün yarın kalkup gitmek üzere iken (9) birgün anı gördik. Nāgāḥ bir sehm-nāk na’ra zāhir oldu. Allah birdür benüm (10) Sa’d-ı münire ciger-gūşe-i Ḥamza-i Şāhibkırān da diyü bir de gördük iki dilāverler (11) biri otuz arş kad çeker kara yağız dilāver biri yetmiş yedi arş (12) kad çeker karşuki kūhistān tarafından gelüp irişdükləri gibi ol (13) Nev-civān böyle na’ra urup kendüsini Frenk ‘askerine urdı ol (14) bālā-ḳadd ‘asker kenārında hemān şöyle tırdı dikildi kaldı ol bir (15) ḳūtāh-ḳadlar nev-civān fi’l-hāl fenā virüp allāḳ bullāḳ eyledi. (16) Şöyle kim bī-pervā bu çoklık ‘askeri şağından ve şolundan yarup çıkup (17) önine bir kimesne hā’il olmazdı. İki üç kere ol bālā-ḳadd yoldaşınıñ yanına (18) varup bilmem ne söyledi ol daḫı gönüllü gönülsüz cenge girüp aḥşām (19) olunca cenk idüp işte bu kadar adam ḫelāk oldu. Ammā çoğun [2b/1] ol nev-civān ḫelāk eyledi. Ol bālā-ḳadd yan çizdi. Meger derūnında yaramaz (2) var imiş. Āḫir çoklık sebebiyle ol nev-civāna çok yirden zaḫm (3) yetişdirdiler. Āḫir aḥşām olduğda gördük, ‘askerden çıkup (4) geldükləri tağ yolına toğrı çekilüp gıtdiler. Sa’d-ı Nebīre Zengāve’ye: (5) “Niçün böyle nāmerdlik eyledin? Yarın Ḥamza bārgāhına varduḳda senüñ (6) önine tezekküb koyup rüsvāy ideyim.” dir. Ol da ḳahırlanup Sehrāb [7] vezīr öninde Frenk olup şabḳa giyüp Müslümān tāçın çıkarup (8) ve Sa’d’ın zaḫm-dār yatup ḳalduğı yiri ḫaber virir ve bu kadar adam (9) ile varup gine kendüsü Zengāve Sa’d’ın ‘aḳlı yoğ iken Sa’d’ı (10) bende çeküp bunlara teslīm ider. Bunda ‘askere getirüp Sehrāb (11) vezīr ol nev-civāna nazar idüp bu tāzelikte yalnız itdüğü erlige (12) taḫsīn idüp Sa’d’a merḫamet idüp zaḫmların şarup tīmār [13] eyledi. Ben bunu Şāḫumıza getirürem şāyed bu da bizüm dīnimize gire böyle (14) bir er dünyaya az gelür öldürmek ḫayfdur diyüp öyle bend ile (15) gemiye koyup kendüler de gemiye girüp ‘azm-i Firengistān idüp gıtdiler”. (16) Didiler: Rüstem bunlardan Sa’d-ı Nebīre’nüñ aḫvālūñ gūş eyleyüp āḫ (17) eyledi. Bu kez bildi ki taḫḳīḳ Zengāve mürted olmuş ve Sa’d’ı ol (18) ḫāliyle giriftār idüp getirüp gitmişler , ḡazabından gözleri (19) tās-ī pürḫūna dönüp gögsi gürleyüp ölsün bre mel’un Ḥaḳ [3a/1] Te’ālā ecelden amān virirse senüñle söyleşem diyüp andan (2) dönüp: “Ey ḫocalar lütf eylesen bizi de gemiñüze bile alup sizüñle (3) yoldaş olup Firengistān’a bilece gidelüm. Belkim maḫallinde birbirimize fā’idemüz (4) toḳunur. Biz de ḳirāmuza ḳa’ilüz. İki kişi ve iki de atlarımız vardur. Bir (5) ḡayri yükümüz bu kadar .” didi. Bāzergānlar nola gelün diyüp bunları (6) ta’āma da’vet eylediler, bunlar da atlarından inüp oturdılar bunlar (7) ile ta’ām yiyüp bāzergān başı Rüstem su’āl idüp başın (8) iki sipāhi arasında ol esīr olandan daḫı tāze bu tarzıyla (9) Firengistān’da senüñ ne

maşlahatın var didi. Rüştem eyitdi: “Ol (10) Nev-civān benüm qarındaşım oğludur ola kim bu tārık ile hālāş idem.” (11) diyüp bāzergānlar gördiler. Eyyām-ı muvāfiķ hemān gemiye girdiler. Rüştem de (12) Lehrāsb ile atların gemiye koyup kendüler daħı girüp bir de anı (13) gördiler ki Seyyāre-i ‘Ayyār çıka geldi Rüştem ‘üñ ayağına düşüp (14) görışdiler. Rüştem de: “Hoş geldin ‘Ayyār, nedir aşlı, niçün ‘askerden (15) ayrıldın?” didi. Seyyāre-i ‘Ayyār: “Ey dilāverüm sen anda olmayıcaķ (16) ne bize dirlik serāperde baña zindān oldu. Emr-i Hudā’nuñ serverim (17) beni öldürürse de yanına giderim diyüp tıramadım gelüp [18] Hārcene’ye irişdüm, hārāb görüp şāhı şorup kal’a-i bālāda (19) haber alup anda varup sizi şorup bu cānibe gitdi.” [3b/1] didiler. Hele elhāmdallah gelüp irdüm didi. Rüştem eyitdi: “‘Ayyār Atam Emīr’den (2) ne haber geldi mi?” didi. Seyyāre belī, Server meger ol zamān Esmā Perri Şāhib (3) kırānun Zengāve gibi zīr-i dest kimesnenüñ köteğine arķa virdügin (4) görüp bir haķā olmaya diyü kapdırup Kāf’a iletür. Şāhibkırān (5) bu huşuşdan ‘azīm elem çeküp Esmā’ya hışım ider ve haķta kılıç (6) çeküp katl itmek ister elinden güc ile kırtarup barışdır. (7) Ba’ri bir kaç günde soñra taht ile Esmā Perri’ye getirüp geldi. (8) Ammā Şāhibkırān Kūbād-ı şehriyāra ve Lendühā’ya çok cefālar eyledi. (9) Ne isterseñüz benüm oğlum istediği yerde otursun benüm şandālīmda (10) ve bārgāhımda sizüñ ne alāķañız vardur diyüp ziyāde (11) elem cekdi. Haķtı sizin bu cānibe gitdügüñüzi işidüp ‘Aşķara (12) binüp babam ‘Ömer-i ‘Ayyārı önüne kıtup bu tarafa yola girdi. (13) “Gine maķbül beylerden birķaçı ardına düşüp ya Şāhibkırān (14) Rüştem böyle ‘askerin bırağup gitdi siz de böyle ‘askeri (15) bırağup gidersiz düşmān zuhūr iderse ‘askerin hāli nice (16) olur ve hāl karşumuzda Nūşirrevān gibi bir düşmān durur (17) beraberden güya imdadı gelürse hāl nice olur işitdiğim (18) kabus niyāze dāre elçiler ile nāmeler gönderüp da’vet (19) eylemişler. Anlar gelüp cenk olursa hāl müşķül olur huşuşā [4a/1] Keyyūsun ve nizesin ve elcü dimesin ve tülün ‘umudun (2) men’ ider bizler de kimesne yoķ imdi ya oturun şāha (3) güşmāl virüp şālih olun yāhūd buyurun cümle’askerin (4) varalım görelim Hārcene aħvāli nice oldu gine soñra Şāh (5) ile ma’reke kabildir didiler. Şāhibkırān bu cevābı işidüp ya mu’tād -ı (6) hele yalvarup güciyle döndürüp gine serāperdeye getürdiler (7) andan müşāvere idüp şāhibkırān Seyf-i zū’l- ye zenden su’āl (8) idüp: “Ey kāmīl sen nice eylesin bizüm bunda tırmamızıñ hayırlıdır (9) bu yoħsa buradan ‘asker çeküp diyār-ı Rūma sefer edelümmi?” didi. (10) Seyf-i zū’l- ye zenden cevāb virüp eyitdi: “Ya Şāhibkırān allahü ‘a ‘lem (11) (.....) budur kim gerci Rüştem Gerdüsi Şāhın feryādına meded (12) yetişüp amma Sa’d-ı Nebīre, Zengāve sebebiyle Firengistāna sefer ider (13) ve anda çok ma’reke olup ol diyārıñ çok yirin fetħ iderler siz de (14) hayırlısı budur kim ardınca varup bolay kim siz ol diyārı getürü (15) fetħ” idesin. İmdi ortalık uzan Şāha aħvāli bildirüp (16) bundan Rūma sefer idesin huşuşā Şāhın siziñle cenke (17) iķtidārı yokdur ol pehlivānlar gelesiye baķar didi. Emīr-i ‘Arab (18) daħı Şāha haber gönderüp işte benüm şöyle

bir niyyetim var dur şaşkın (19) yiriñizden hareket itmeyüp diyar-ı islāma el uzatmayasın yoħsa [4b/1] haber alup ‘aşkar üstüne binüp bilürsin baña menzil hā’il olmaz (2) muḳaddemā Ḳārun-ı ‘Acem ve Ebā ‘Ömer ve Züpün’a eyledigüm işi saña da idüp (3) tığ-ı ateş -tāb ile başın kesüp tahtın ğayrılara virirem diyü (4) nāme gönderdi. Bu haber Şāha varduḳda ḫavfindan vücūdı lerzān (5) olup cevāba ḳadir olamaz Baḫtek’i ceḫūd sıtması tutdı. (6) Āḫir hoca şāḫum senüñ tarafından ben cevāb vireyim diyüp cevāb- (7) nāme yazup n’ola var saḫlığ-ıla tā sen gelmeyince bizim de kimse (8) ile ceng ü cidālümüz bu ḳadar eger idersem ḫaḳḳumdan gelsün diyüp (9) ‘aḫd- nāme virdi, andan Şāḫibḳırān emr eyledi. Medāyin’den göc (10) idüp bu cānibe ‘azm eylediler. Geliyorlar imdi Ben ḳulun şabr (11) idemeyüp bu ḫaberi ile ḫāḳipāye irişdüm diyüp sözi (12) ḫatm eyledi. Rüstem bu meserret ḫaberleri işidüp ‘azīm şefa eyledi. (13) İmdi ‘Ayyar ḫemān gidelüm diyüp üçü ol ḫocalar ile gemiye (14) girüp oturdılar. Mellāḫlar demür ḳoparup yelken acup (15) muvāfık rüzġār ile ḳandasın diyār-ı Firengistān ve Dārā-yı (16) Frenk ve Dārāb Şāḫ diyüp cekilüp gitdiler. İşte siz neyleyüp (17) ne itdiler işte bunlar gitmekte ve Şāḫibḳırān daḫı Ḫarcene’ye (18) gelmekte. Ezīn cānib ammā sen dāstān-ı Şāḫibḳırān ‘ı bir yüzden (19) daḫı dinle. rāvī öyle rivāyet ider ki ol zaman ki Şāḫibḳırān-ı [5a/1] ‘Ālem Sa’d-ı Şāmī nāmıyla Rüm’a geldük de Ḳartūs nām bir çoban dīvāne-yi (2) server kendüye bende ḳılmışdı. Şoñra Kayşar’a varup Kayşar da bunları (3) ḳal’a-i ma’mūriye nām bir ḳal’aya gönderüp ḫile eylemiş. Çoban-ı (4) dīvāne bir taġda yaturken arslanlar pāralamışlardı ve bir küçük (5) oġlu ḳalmışdı. Adına Çoban Peçe tā’ifi dirlerdi. Ḫatta Ḳartūsü (6) dīvāne Şāḫibḳırānı obasına getirüp ziyāfet eyledükde Çoban (7) Peçe üç dört baġanda çeker gibi ḳolundan yapışmış Sāḫḳ arḳ (8) getirüp Ḫamza’nuñ elin öpdürdi. Ya Şa’d-ı Şāmī gör benüm oġlumı (9) demiş idi. Emīr-i ‘Arab gördükde bir başı ḳalbaklı burnu sümüklü (10) oġlancıḳdır dizine alup oḫşadı allāḫ ḳorusun örnem olur (11) didi. Zīrā daḫı küçücekden erlik nişānı var idi. İri kemikli idi (12) işte şoñra Ḳartūs oldu. Bu da atası ḳocı yanında pervarda (13) olup büyüyüp yigit oldu, ammā bu da babası gibi fūvāne (14) ḳopdı elli sekiz arşı ḳad çekerdi babasınun Rüstem çobandan (15) büyük deste cūb ḳullanurdu. Bilenler Ḳartūsü’den ḳuvvetde ziyāde (16) dirlerdi. Ammā bu daḫı atası Ḳartūsü gibi dīvāne idi. Bir gün (17) atası yirinde olan iḫtiyār çobanlar ile oturup ‘işret (18) iderken Ḳartūsü añup hey Deriġ şimdi saġ olaydı oġlu (19) böyle nuan olduġun göreydi hoř şafā iderdi diyüp [5b/1] bi iḫtiyār ağlaşdılar. Çoban Peçe görüp niçün ağlaşsursunuz bana da bildiriñ (2) ben de bile ağlayayım didi. Nesne yoḳ diyüp savuşdırmak istediler, (3) iḳdām idüp kaḫ yalvardı kaḫ ḳaḳadılar. Āḫir eyitdiler: “Senüñ baban (4) var idi bezm ulumuz idi sencileyin’ aḳılluca idi, ammā arḳasında (5) hoř geçendeñ neyleyelim gitdi” didiler. Çoban Peçe yan var ağlayacak (6) geleñ benümde arḳama biniñ hoř geçenen didi. Çobanlar ağlarken (7) bi iḫtiyār güleşdiler döndi ya benüm ‘aḳıllı babam ḳanda gitdi (8) didi. Dilāver öldi didiler.

Ya niçün öldi didi, bir altına (eline) niye (9) kovduñuz tiz çıkarın yan yatıp тұrur didi. Bunlar gine gülişüp: (10) “Hāy! Dilāver hiç ölü dirilür mi?” didiler. Çoban Peçe ben anı dirildürem (11) alayın da nereye gömdüñüz baña gösterin” didi. Bunlar ‘aciz olup (12) Āhīr atasının serkezşten hikāyet idüp dilāver bir zamān (13) bunda Sa’d-ı Şāmī dirler bir pehlivān geldi atan ile döğüşdiler. (14) Ol Sa’d-i Şāmī atañı baķup kendüne ķul eyleyüp barışdılar. (15) Babanda Sa’d-ı Şāmī pek sevüp atañla bile gitdi. Kaysar Rūm (16) dirler bir büyük gāvar bādişāhı vardır anda vardılar ol sebeb (17) oldu. Senūñ babanı arslanlar pāraladılar didiler. Dīvāne bunı (18) işidüp ğazabından ağızı köpürdi gözleri kızardı baķa ol (19) büyük gāvurı baña gösterin ta ben varup ol Kaysar gāvurun başın [6a/1] kōparmayınca artuķ oturmam vefar ile şevabun ayyam ve ol arslanlar (2) naşıl nesnedir didi. Bunlar söylediklerine pişman oldılar amma ne [3] fā’ide artıķ tūtalup kاپılmaz tiz olun Kaysar kāvarı baña gösterin [4] diyüp dilinden düşmez oldu, behi Dilāver Kaysar ulu pādişāhdır [5] ‘askeri bizim koyunlarımızdan çokdur sen yalnız neylersen olmāz şabr [6] eyle tedarük görelim didiler. Çoban Peçe tedarük nedür tiz getirin (7) diyüp amān virmez oldu. Āhīr bunlar beri de gelüp müşāvere eylediler. (8) Artıķ buña çāre yoķdur ya bu didi ki bunuñda eceli geldi helāk olur, (9) Bāhū da Kaysardan atasının intikāmın alur diyüp ne hāl ise [10] yedi ğün mühlet aldılar. Dīvāne ise tiz olun babamı öldüren Kaysar [11] kāvarı bende öldüreyim dir idi. Bunlar ta’accüb iderlerdi nedür bu dīvānenün [12] teķabdi dirlerdi. Ba’de eṭrāfa ne kadar çobanlar var ise cem eylediler. Yedi [13] biñ eli çomaķlı çoban cem eylediler. Andan dīvānenün öñüne düşüp [14] yol girdiler ammā ol çobanlarında her birisi yanar ateş idi. Bunlardır [15] çekilüp kandasın Kaysar Rūm diyüp getdiler. Ğünlerde birğün yakın [16] gelüp bir şahrāda kōndılar. Otururken nākāh gördiler bir taraḑdan bir toz (17) kōpdı kende gece gelüp ol şahrānun bir taraḑına on biñ miķdārı (18) ‘asker kōndılar ammā anlarda bunları görüp bu ‘asker ne ‘asker ol (19) didiler. Anlardan bunlara bunlardan anlara Ādem varup haber aldılar, rāvī ider. [6b/1] Meĝer Kaysar’a haber geldi ki Ħamza Rūma gelür diyü ihtimāldir ki, intikām için (2) gele diyüp ‘asker cem’ iderdi. Bu kez bu ‘askerin de başlarına Tūrān (3) dirlerdi. Ğayri yir kaşabada olurdu meĝer Kaysar’ın ser’askeri (4) idi, aña da Kaysar’dan haber varmış idi ki gelmesin diyü ol daḑı anda (5) giderdi çobanlar haber alup geldiler. Çoban Peçe’ye bildirdiler anlardan (6) gelen adam da Çoban Peçe’nün ‘askerin bilüp Tūrān gelüp eyitdiler: (7) “Ħamza Sa’d-ı Şāmī nāmı ile bunda geldükde yanında bir dīvāne var” idi. (8) Kārtus’ı çoban dirlerdi, anuñ bir oĝlu zuhūra gelmiş Çoban Peçe (9) büyük olup atasınınñ helākine Kaysar Rūm sebeb oldu diyü (10) haber almış. Hāl yedi biñ eli deste cūbālu çoban bālā -ķadd çobanlar (11) ile Kaysar’dan intikām almaĝa gidermiş didiler. Meĝer beriden çoban (12) Peçe bu gelen Kaysar’ın adamı olduĝun bildükde yanında ki çobanlara (13) eyitdi: “Varup bunları tepelimmi didi ? ”bunlar yoķ şabr eyle (14) haber gönderelim eger saña ķul olup müslümān olup ve bu

qadar ‘ askeriyle (15) saña t̄abi’ olursa ‘askerin qok olur eyüdur z̄irā Qaysar’ın (16) ‘askeri qokdur senüñde qok olsun didiler. Çoban Peçe deben imdi; (17) haber gönderin didi. D̄ivāne’nüñ ağızından bir nāme yazup bir qaç (18) çoban ile haber gönderdiler, elçi geldik de T̄urān haber oldu icāzet (19) virdi içeri alup nāmesini şundi, alup okudılar demiş ki: [7a/1] “Ya T̄urān Qaysar babam öldürmiş ben de anı öldürsem gerekdür imdi , gelüp baña Sa’d-ı (2) Şāmı tañrısına imān getürüp müslümān olasin ve cümle ‘askeriñle baña (3) kul olup öñüme düşüp baña Qaysar’ı gösteresin öldüreyim yok (4) dirsen seni öldürürüm şöyle bilesin” demiş. T̄urān ahen cüb (5) d̄ivānenüñ bu cevābıñ işidüp hemān gāzaba geldi: Vay bre Nā- bekār (6) d̄ivāne altı yedi biñ çoban ile Qaysar gibi ulu pādīşāhı karşılayup (7) işyān idesin imdi ben anı uşlandırayım diyüp nāmesin (8) pāre pāre idüp elçinin üzerine” atdı. Çobanlar nāmenin pārelerin (9) alup Çoban Peçe’ye gelüp ahvāli naql eylediklerinde d̄ivānenüñ dibelik (10) ‘aklı gitdi nāmenin yırtıldığuna ziyāde gāzabnāk oldu. Hemān (11) yirinden turup yürüdükde yedi biñ çoban ile şaf bağladılar, T̄urān’a (12) haber oldu d̄ivāne yavuzlandı tedarük gör didiler. T̄urān da emr eyledi, (13) on biñ ‘asker ile süvār olup elleri bağlayup durunca hemān (14) d̄ivāne piyāde elli sekiz arşı qaddiyle kırmızı libāslar giymiş başına (15) peleng postundan kalpak giyüp üzerine yedi kat zincir şarmış (16) omzunda ol ‘acāyib deste cüb bir heybetle meydana girdi ki (17) görenler dehşet aldılar andan na’ra urup: “Ey kavuruñ qāvarları (18) gelün sizi öldüreyim” didi. Oldem Qamūsi Rūmi nām bir pehlivān (19) at sürüp meydana girdi D̄ivāne görüp hoş geldin babam öldüren [7b/1] qāvur didi. Qamusı gülüp: “Ey D̄ivāne ben senüñ baban öldürmedim ammā seni (2) öldürürüm. İmdi gel Qaysar’a kul ol; ulu pādīşāhdur, saña qok (3) ri’āyet ider.” didi. “D̄ivāne bire gidi Qaysar ne qāvurdur ki, ben ana (4) kul olmam, ben Sa’d-i Şāmı kulıyam gāyri kimesneye kul olmam.” didi. (5) İmdi gel şunu tut getürebilürsin Qaysar’a yādīgār getür diyüp (6) kol qaldırup Qāmūs’a bir deste cüb öyle urdı kim ol da [8a/1] yetişüp iki eliyle bir deste cüb şöyle urdı kim T̄urān gürzin beraber (2) virdi ammā zabt idemeyüp başın qaçurdu arkaya alduqda (3) başı at başına berāber oldu deme-i nefesi sinesinde bağlanup (4) ayakları rikābdan boşanup dirāz be dirāz bağladı. Çoban Peçe anan (5) ile kanā’atitmeyüp yanına varup T̄urān dur atayım diyince hemān (6) depme ile girişdi ol kadar depme urdı kim T̄urān ölme mertebesine [8b/1] diyüp gitdi. T̄urān ol on biñ ‘askerden üç biñ adam ancak (2) bulup döndürdi. Çoban Peçe’ye getürdi D̄ivāne bunları kırayım (3) diyüp el deste cüba urunca yok Server bunlarda senüñ kulundur (4) diyüp men eylediler ve anlarda imāna geldiler. Nāmem D̄ivāne’nüñ on (5) biñ ‘askeri olup T̄urān gibi pehlivān kendüye yar oldu D̄ivāne (6) hāz idüp bu maħalde ‘aklına söz söyledi ki ta’accüb eylediler: “Ey (7) T̄urān çünkü sen Qaysar qavaran ‘askeri imişsin imdi (8) benimde ser ‘askerim ol ” didi. T̄urān nola Server emr senüñ diyüp (9) tekrār elin öpdi, T̄urān ‘akl pehlivān idi qalbi şehādet (10) eyitdi ki:

“Bu Dīvāne Kaysar’a cevāb virmek kabildir amma Tūrān ise (11) Kaysar’ın kızına ‘aşk’ idi. Aḥvālūn Dīvāne’ye añladup Server (12) Kaysarın bir kıızı vardır severem baña olakim bir çāre kılasın didi. (13) Çoban Peçe ya alsana didi. Tūrān eyitdi: “Kaysar virmez (14) beni beğenmez didi, Dīvāne elem çekme ben anı saña alıvıreyim” didi. (15) İşte Dīvāne şadākatı bārī kātible bu kadar ‘askere mālīk oldu. (16) Tūrān gibi peḥlivān kendüye yar oldu. Andan ol aradan güç idüp (17) ‘azm Kaysar idüp gitdiler ammā kaçan ‘askerin bir bölüğü varup (18) Kaysar’a irişdiler, önünde tācların zemīne urdılar ded bided: “Ey (19) Şāḥ Rūm başımızda gelen serencām didükde Kaysar nedür? ” didi. Eyitdiler: [9a/1] “Şāḥum bundan ne olsa gerek biz Tūrān Āḥen cūb kullarında güz emriñiz (2) üzere on biñ ‘asker ile gelürken Çoban Peçe nām bir dīvāne (3) bulmaz” aldı. Yedi nāmdār peḥlivān kıatl eyleyüp Tūrān gibi eri (4) yıkdı üzerine ḥücūm eyledik yedi biñ eli deste cublu zīr-i dest (5) çobanlar ile ol dīvāne bizi şöyle kırdılar kim biz güceyle (6) kaçup elinden kırtulduk ammā Tūrānı öldürmek istedige āḥir (7) Tūrān amān dileyüp dīvāneye kıul oldu bizim ‘askerden daḥı (8) o coban adam aña tābī’ oldılar meger bu dīvāne Fertuş Çobanuñ (9) oḡlı imiş ana ne Kaysar sebep oldu ḥelākına dirler işte (10) yedi biñ zīr-i dest çobanlar ile gelürken bize rast geldiler Tūrān (11) eyitdi: “Şāḥa böyle armağan ile varalım dirken şakār alamayup (12) kendi şakār ”oldı. Hattı Şa’id-i Şāmī tañrısı birdir (13) senūñ kıulun oldum deyince kırtulmadı biz kaçup bir taḡa (14) şıḡındık” idi. Gördeñ Tūrān cıқа geldi: “Ey peḥlivān nice (15) kırtuldun didiñ dīnine girdim didi ve bizden ucban kimse [16] kendi işte bize uymayup bunda geldin(geldeñ) imdi tedārik görün (17) dīvāne yaman ḥaşımdır bir ḥamlesine saklar ve Rüstemler tākat (18) getüremezler ḥele ḡāfil olmān” didiler. Kaysar’ın cān başına (19) şıçradı beylerine baķup eyitdi: “Ne dirsiñüz Tūrān gibi bir ‘aķl [9b/1] peḥlivāna varup bir dīvānenūñ dīnīne girüp kıulluğun iḥtiyād ide, (2) ne dimekdür” didi. Vezīrler eyitdiler: “Şāḥum Tūrā’nun bunda günāḥı yokdur (3) bir amān bilmez dīvāne ḡālbe gelmiş neylesün ne çāre olmışdır. Niḥāyet (4) bel ki müdārā ider murādı” didiler. Ḥele Kaysar yanında yüz elli biñ (5) ‘asker bulandı ḥāzır olup gün imdi gelsün görelim nice olur (6) didi. Ḥaber geldi ki yarın dīvāne gelür kıarşı kıonar didiler, bunlarda (7) siperine ḥāzır oldılar irtesi anı gördiler Çoban Peçe irişdi. (8) Fā’ide üzere üç biñ coban devam ‘askeriyle Tūrān Āḥen cūb ser (9) ‘asker ileri gelüp Kaysar ‘askerenin bir cānına muķābil bārgāḥlar (10) kıurdı ardınca yedi biñ eli deste cublu göcsede ve bālā-ķadd (11) çobanlar ile deste çobanların omuzlarına urmışlar. Çoban (12) Peçe bu ḥeybetle gelüp kıondı Kaysar ve beyleri ḥayrān oldılar. (13) Ben Ḥamza’dan ḥavf iderken şimdi bu dīvāne ne belādur kıandan (14) peydā oldu didiler. Ammā beriden Çoban Peçe geldükde Kaysar’ın (15) ‘askerin görüp ḥemān yürümeķ istedi gine gitdi. Dümencileri (16) kıomayup ḥele şabr eyle gönlüm ne cevāb vire soñra cenk (17) idelim ‘ādet budur didiler. ‘Amma ḥemān ki kıondı dīvāne kıanı bir (18) yazıcı gelsün Kaysar Kıavara mektup yazsun didi. Bir kātib (19)

getürdiler kâtib dağı oturup eline divit kalem alup beldi ki [10a/1] üzere yazmağ diledi. Dîvâne haykırup; berü gel ben ne dirsem anı yaz (2) yoğsa seni helâk iderim didi. Kâtib korkusundan ditremege (3) başladı hele gelüp önünde diz ceküp havf ile oturdu. (4) İmdi buyur sultânım ne yazayım didi Dîvâne ‘aklı yetdikce her ne (5) didi ise yazup eline virdi mühürleyüp bir çoban eline (6) virüp gönderdi. Ol çoban dağı yanına on dâne çoban (7) alup revân oldu Kayşar’ın otağı önüne gelüp elçiyüz bizi (8) Kayşar ‘a buluşdurun didiler. Kayşar’a ‘arz eylediler Kayşar getir (9) görelim didi. Önlerine yine düşüp içeri getürdiler. Ol Çoban (10) Kayşar’a baş koyup nâme şundi, alup Kayşar’a virdiler olda (11) vezîr eline virdi olda âvâz ile okuyup Dîvâne dimeş ki: (12) “Ben ki Çoban Peçe’yim sen ki Kayşar gāvursun benüm babam Kartūs (13) Çobanı neyledin? eger тұrursa virüp sende gelüp elim öpüp (14) başın kırtarasın eger öldürdün ise bende seni (15) öldüreyim yok dirsen şoñra minnetsiz öldürirem ve cümle (16) ‘askeriñ kırarum şöyle bilesin” demiş. İmdi hemân sözüm (17) tutup babamı getüresin ya gel öldüreyim demiş. (18) Kayşar-ı Rüm bu cevâbı işidüp hayrân oldu yavuzlanup (19) bre yaban delüsi: “Senüñ babanı ben mi öldürdüm tağda arslanlar [10b/1] helâk eyledi, benden ne istersin var ol tađ cānavārlarıyla cekiş (2) anları bulup baban yirine katıl eyle.” didi. Bu yüzden cevâb nâme yazup (3) gönderdi. Yanında olan Rümîler eyitdiler: “Şāhum ne itibar bir dîvâne’ye (4) biz anı döge döge uşladırız” didiler. Çün bu taraftan cevâb nâme Çoban-ı (5) Peçe’ye geldi. Kaçoyup bre bu gidi gāvurları cānavār adamı nice (6) paralar imiş, ben size hele anı buldurırım diyüp çobanlara hāzır (7) olun kavarları hep kıralum diyüp tedārige başladılar. Bu taraftan Kayşar’ın (8) cāsüsları bu haberi Kayşar’a didiler. İrtesi yirlerinden тұrup (9) ve ceng-i harbiler çalınup meydan yirine gelüp alaylar bağladılar. Meydana (10) kim gire dirken Tūrān çoban Peçe’ye baķup eyitdi: “Server ben (11) girüp Kayşarın pehlivānlarımı öldüreyim” didi. Dîvâne ķomadı (12) yok ben babam öldüren kavarları kendüm öldürmek isterem (13) diyüp hemân ‘azm-i meydan idüp biraz cevelān idüp na’ra urup: (14) “Ey Kayşar kavarı babamı öldürdün gel ben de seni öldüreyim (15) ‘inād idersen şoñra pişmān olursun didi. ” Kayşar eyitdi: (16) “Şu sapsuz dîvâne bir katı deli ancak ve ne bağtal olur hele (17) bir ‘akıl varup şuña naşihat eylesün.” didi. Aşārun-ı Rümî (18) nām bir pehlivān meydana girüp ‘aşk olsun deli bey didi. Çoban (19) Peçe merhabā hoş geldin Kayşar kavarı didi. Aşārun-ı Rümî ben [11a/1] Kayşar kavarı degilüm didi. Dîvâne ya niçün ol gelmedi ki ben anı öldürirüm (2) sen niye geldin didi. Aşārun eyitdi: “Server saña ahvāli bildirmege geldüm (3) bu huşuşda Kayşar’ın günāhı yokdur senüñ babanı ma’mūriye nām kal’aya (4) gönderdiler. Anda tağda yatup kalur arslanlar pāralayup öldürdi (5) öyle olunca Kayşar’dan sen ne istersin böyle itme Kayşar ulu (6) şehriyārdur gel seni aña getüreyim saña çok ri’āyet ider” didi. (7) “Çoban Peçe bu nice sözdür ol diyāra Kayşar hükm itmez mi” didi. (8) “Aşārun ol hükm ider” didi. “Çoban Peçe ya niçün zabt itmezler (9) ol

cānavārları” dedi. “Aşārun nice kabil hey! Server tağda gezen (10) cānavār zabt olur mı?” dedi. Dīvāne eyitdi: “Ya niçün pādişāh oldı (11) imdi var babana söyleme baña Qaysar’ı gönder öldüreyim” dedi. Aşārun (12) gördi olmaz: “Ey Dīvāne ol gelmez anuñ bencileyin hezār kulları (13) vardır, cümle yoluna cān virürler çünkü söz kabül itmezsin bildigünden (14) kalma seni bağlar getirirem diyüp üç gürz urdı Dīvāne redd idüp (15) bir dosta cevāb öyle urdı kim kemerine varınca hārd” eyledi. Aşārūn (16) girdi andan beri dağı geldi olda girdi. Qaysar’ın gözi önünde (17) beş benam pehlivān öldürdi artık meydana kimesne girmede. Dīvāne (18) na’ra urup bre Qaysar kavarı ne tırısın meydana gel seni öldüreyim (19) çünkü gelmezsin işte ben vardım tayan diyüp elaya toğrı [11b/1] yürüdük de Qaysar kuman eyledi. Yüz elli biñ ‘asker üzerine (2) hücum eylediler. Çoban Peçe haykırup aç kurt koyuna girer gibi girüp (3) Rūm’askerin bölük bölük idüp kırmaga başladı, ol yedi biñ (4) çobanlar ve üç biñ Rūm ‘askeriyle yürüyüp Dīvāne’ye kafā-dār olup (5) ‘azīm ceng-i mağluba oldı. Ta gün kubbe felege dikilince ceng (6) olup kan ırmağ olup ağdı çukur yirler kanıyla tıldı çoban (7) Peçe kendince ilerüye düşdi ağı köpürdi ve gözleri karardı. (8) Beyne’s- şalāteyin olunca önüne bir kimesne hā’il olmadı. Bre Qaysar Kavarı (9) tır yirinde işte vardum diyüp haykıra haykıra giderdi Āhir ‘alemleri (10) üzerine düşdi. Qaysar’ın iki müte’ayyin pehlivānı var idi, birine (11) Hādūn-ı Rūmī ve birine Qārūn-ı Rūmī dirler idi. ‘Aleme arka virüp (12) beklerler idi. Ol hāli görüp ikiside kılıcların ‘üryan idüp (13) yürüdüler. Dīvāne’ye kılıc urdılar dīvāne deste cüb karşı virdi. (14) Virir deste cüb uruşda cānlarını çıkardı andan ‘alemlere sürdükde (15) Qaysar gördi, eger tırur ise bu gāzī ele virer hemān at (16) başın çevirüp şehre toğrı kaçdı ‘askeri ol hāli görüp (17) kaçan kaçanan oldı. Niceleri şahrāya dağlup ve niceleri kal ‘aya (18) doğrı kaçdılar, dīvāne bunlar ile kal‘aya bile girdi korçularından (19) tıyamadılar. Hikmet buña dīvāne hiç ses itmedi. Tūrān ‘askeriyle [12a/1] taşrada kaldı. Çün Qaysar kal‘aya girdi emr itdi: “Şehir kapuların (2) kapadılar ol mağalde dīvāne na’ra urup bre Qaysar kavarı ne kaçarsınız (3) tırur sizi öldüreyim diyüp gine” koyuldu. Küffārın feryādı göklere (4) çıkdı. Bre bu dīvāne āhir bunda damı geldi, gine belāya uğradık dirler (5) idi. Şehir içi feryād figān ile tıldı dīvāne ise günā gün (6) na’ralar urup küffār kanından şehriñ şokakları tıldı. Āhir bunlar (7) kıra kođa ta Qaysar’uñ sarāy kapusına gelüp hemān deste cüb elinde (8) sarāy kapusından içeri oldı ve sürüp dīvān hāneye gire düşdi. (9) Qaysar ise henüz gelüp tahtına oturmuşdı ne ‘aceb hāl oldı (10) bu dīvāne ile derde uğradık dirken dīvāne’dür haykırarak çıka (11) geldi. Bir urduğunu bir dağı urmaz Qaysar ol malı görüp hāy! Lāt ü (12) Menāt hışmına uğrayacak diyüp tahtından atlayup sürüp (13) harem tarafına kaçdı. dīvāne irişüp tahtına bir deste cüb (14) öyle urdı ki hārd eyledi ve dīvāne de olanlara girişdi. Bunlar amān: (15) “Ey dilāver murādın nedür bizim ne günāhımız var didiler ve her taraftan” (16) çağrışdılar. Dīvāne eyitdi: “Amān isterseñiz gelün sizleri (17)

öldüreyim kani Kaysar kavari baña bulup virün diyüp geçüp (18) bir pulād şandälyede karar” eyledi. Kaysar’ın bir hilekär veziri var (19) idi. Medaran hilekär dirler idi. Kartüs Çobanında heläkine [12b/1] ol tedbir eylemişdi. Ol Kaysar’a bulaşup Şāhum buña dermān olursa (2) gine Tūrān āhen cöb eliyle olur anı da’vet idelim sizün kızınıza (3) tälibdir kızım saña vireyim tek bu dīvāne bizim üzerimizden kaldır (4) diyelim didi. Kaysar bre meded neylersen eyle hemān bu şapuz delüden (5) bizi kırtar didi. Medaran hilekär tiz adamlar şalup varın Tūrān’ı (6) da’vet idin gelsin seni Çoban Peçe ister diyü adam gönderdi. (7) Tūrān dahı taşrada turup ‘aceb nice oldı şol Dīvāne (8) yalnuz korqarım bir haṭā ola dirken ol kimesneler kal’a kapusın (9) acup Tūrān gelüp gel seni Server Çoban Peçe ister veḥm Kaysar (10) senden ricā iderkem bizi bu dīvāne ile barışdırasın sen (11) benüm yanımda ne murādın var ise hāşıldır didi. Tūrānda Şād (12) oldı ki kızını baña vire diyü hemān bir kaç beyler ile atlarına süvār (13) olup Çoban Peçe huzūrına geldi Dīvāne “hāy Tūrān Bey (14) hoş geldin söyle bu kavarlara Kaysar’ı bulsunlar yoḥsa cümlesini (15) öldürürüm didi”. Tūrān beḫiyi Server Kaysar senden amān ister (16) didi. Dīvāne nola: “Ey Tūrān Bey ben didim bunda gelsün öldüreyim (17) andan amān vireyim” didi. Tūrān eyitdi: “Ey benüm uşluca serverim (18) olda ölmek ister bu yoḫsa öldükden şoñra amānı kim (19) virir” didi. Dīvāne eyitdi: “Ya benüm babam ölmek istedimi ki anı [13a/1] öldürdiler” didi. Tūrān eyitdi: “Hele server Kaysar’ın suçu yoḫdur ben (2) saña babamı öldüreni bulayım bu şehriyārı incitme barış. ”didi. (3) Dīvāne dahı Tūrān’ı cān-ı gönülden muḫabbet itmişdi, “Hoş imdi senün (4) hāṭırın için geçdüm gelsün elüm öpsün.” didi Kaysar’a söylediler. (5) Kaysar bu kerre korqar gelmege ve hem ‘ār ider: “Ey beyler bir dīvāne ölüyi (6) diriyi bilmez ben nice anuñ yanına varup elin öpeyim ve hem Tūrān (7) benüm kulum iken varup böyle bir dīvāneye kul olup yezden- (8) perest ola. Ben aña nice kızım vireyim.” diyüp ağladı. Müdārān-ı hilekär (9) ve Cālüt vezir eyitdiler: “Şāhum ne çāre murād hāşıl için müdārā (10) idersin. Biz anların tedārüklerin görürüz.” didiler. Bir rivāyetde kız (11) Tūrān istemez hemān Kaysar Dīvāneyi aldatmak için vezirleriyle (12) haber gönderüp: “Eger benüm suçumdan geçerse bir güzel kızım vardur (13) aña vireyim.” dir. Dīvāne kız nāmın işitdükde: “Hoş imdi güzelce (14) kız baña virürse, suçundan geçdüm gelsün elüm öpsün.” didi. Vezirleri (15) varup Kaysar’a söylediler. Kaysar dahı hezār ḫavf-ıla Dīvāne’nün (16) yanına geldi, Kaysar gördi Dīvāne deste cubun dizi altına (17) kemiş gömürdenür hezār ḫavf-ıla gelüp dīvānenün elin öpdü. (18) Vezirleri Server iste Kaysar budur didiler. Çoban Peçe hay! Kaysar (19) kavari hoş geldin diyüp deste cubun gösterdi, işte şunuñla [13b/1] bu Meruceni azayım didim, Tūrān bey hāṭrı için geldüm ammā babamı (2) öldüren cānavārları niçün getürmedin didi. Kaysar eyitdi: “Şerver taḡda (3) gezen cānavāra ben ne karışurum ve ne getürebilürüm” didi. Dīvāne ya sen naşıl (4) pādışāhsın ki öyle cānavārları zabṭ idemeyesin ve hem sen ol (5) cānavārlara didi kimki

babamı öldürsünler didi. Kayşar yok Dilâver (6) benim şabrım yokdur anlar kimseye tanışmazlar didi. Dīvâne hoş imdi (7) ben anları bulurum didi, ammâ senüñ bir güzelce kızınıñ var imiş (8) virirmisin didi. Kayşar gulam viririm didi. Dīvâne ben kızını kendim için (9) isterim didi. Kayşar’a nur virdim didi. Dīvâne Çoban Peçe imdi öyle ise (10) tiz imdi hemân getir didi. Kayşar nola Server hele ahşâm olsun (11) şabr eyle hamâma koyayım pek pākize esbâb giydireyim andan gerdek (12) olursuñuz didiler. Dīvâne ahşâm geçen olur ve hamâmda neyler bizim (13) obamızda hamâm filân yok didi. Bunlar hele bu şah kızıdır ‘âdet (14) budur diyüp gücüyle ahşâma alıkodılar ve Kayşar bir gayri nimet (15) getirüp kırdılar. Çıkpup vezîrleri ile oturdu andan ta’âm gelüp (16) bunları ziyâfete başladı. Dīvâne Kayşara bakdıķca Kayşar’ın ‘aķl (17) giderdi hây şanmalar hışmına uğra bulıķem şunuñ şerrinden (18) kırtulsam diyüp yüregi ditrer idi. Andan nîmet kılķup [19] meclis kıurulup bâde içmege meşğul oldılar ve şarâbı dârü [14a/1] bakup Dīvâne ile Tûrân’ı derüden geçirüp ikisinde muhkem ben de (2) şańdılar amma birer ve eytde Dīvâne ‘âdet üzere Kayşar’ın kızını (3) bile gerdege kıodılar. Çoban Peçe içeri girüp Kayşar’ın kızını (4) görüp hây! güzelce kız sen benümsin diyüp tiz şarılup (5) bir kaç kerre öpdü ve hemân istedigim düşüñe girüp bir murâd (6) ola kıza ise Kayşar ışmarlamışdı ki ald edüp dârü virüp (7) bakasın diyü bu mahalde kız eyitdi: “Hele şabr eyle dilâver otur ben (8) fâhişe değilim ki hemân al aşağı idesin ve ben kız oğlanım (9) erkürmedim(erkürmedüm) hicâb iderim diyüp işâret” eyledi. Cârriyyeler şofra (10) ile ta’âm getirüp ve bir şurağı ve bâde getirüp önlerine kıodılar (11) Dīvâne’nüñ ise öyle kız görđü ki yok idi güzelce kız (12) bizi cekin neyleriz hemân binelim diyüp bu vecihle geriye Kayşara ricâ ider idi. (13) Bânü yok şabr eyle ‘âdet böyledür. Server diyüp bir kaç loķma ta’âm (14) yidirüp andan birbiri ardınca üç kadeğ şarâb içirüp meded çoban (15) Peçe dağı uyķum geldi tiz yatalım dirken dârü yetişüp arķası (16) üzerine bağladı. Ammâ ne çâre yokdur elhi ve Seyare riyyânı bulup hele Kayşara haberi (17) bindiler ol dağı emri eyledi huzuruna getürdiler beriden Tûrân da (18) dârü virmişlerdi. Kayşar şâd olup meded hemân bunların ikisinde (19) öldürün kıurtulalım didi. Medarân cümle hîleķâr hemân öldürün didi ammâ [14b/1] Câlüt nâm vezîri kıomadı baķa şâhum bunuñ babasınıñ ölmesine sebeb (2) siz oldıñız. Hamzanıñ derününde ol elem bākıdır bunu öldürđümüz deli (3) Hamza işidir anañ ‘aşķarına yol hâ’il olmaz haber alup üstüme gele (4) ve sen benim yarığarımın oğlun öldürdün diyüp intikâm kıaşdı. (5) Şoñra ne cevâb virirsin hele kabâhatimiz ‘afv olun didi. (6) Kayşar ne idelim bu dīvânı bize az işmi eyledi. Câlüt fikri idüp (7) eyitdi: “Şâhum bir fikri eyitdim, görün eger ma’ķul ise idelim ”didi. (8) Kayşar söyle görelim ‘aķla uyardı didi. Câlüt eyitdi: “Şimdi bizi (9) bir şandıķ içine kıoyup deryâya atalım, şoñra Hamza gelüp da’vâ iderse (10) and içmege kıolay olsun sağ geldi ve sağ gitdi diyü biñ (11) and içseñ başımız ağrımaz” didi. İşte bunda biri ma’ķul (12) görđiler, zîrâ bu dīvâne bir

kaç gün bizle cenk eyledi soñra bir geceye (13) çıkup gider diriz didiler. Andan bir şandık getirüp içine koyup şal (14) girecek yollarını muhkem ziyāfet ile kalkan eylediler. Andan bir kaç (15) kimseler gece içinde getirüp iskeleye eylendiler, bir kabağa kul (16) deryā ortasına eylenüp şandığı suya bıraktılar dönüp kaba (17) gelüp haber virdiler. Kayşar andan emin olup emr eyitdi: “Tūrānı oña (18) getürdiler Tūrān kendini bend içinde görüp niye uğradığım, (19) ama Kayşar’ itāb idüp “Ey Nā-bekār sen benüm ‘askerim olup bu [15a/1] zamāndan berü ihsānım gördüğün niçün vardın bu dīvāne’ye kul oldun” didi. (2) Tūrān eyitdi: “Bu dilāver meydanda beni erlik ile başdı ben de kul oldum (3) vefakār eyledim öyle bir dīvāne İslāmın şerefın bilüp añlayup Şa’d (4) Şāmı tañrısı diyüp pāre pāre olur ya ben ‘aql gecinürdü niçün (5) İslām kadrin bilmem elhamdüllāh dīn islāma geldim ol dīvāne sebep oldı” (6) didi. Kayşar babana söyleme, şanamı secde eyle seni āzād ideyim gine (7) ser ‘askerim ol didi. Tūrān Āhan cōb eyitdi: “Ey şehriyār ben i’tikāt (8) ile müşlümān oldum imdi, eger beni pek pāre idersende dīnimden dönmezem” (9) didi. Kayşar gāzaba gelüp cellāda emr eyledi. Orşul Nā- bekārın bulanun (10) didi. Tūrān eyitdi: “Ey Şāh Rūm gerçek beni katl idersin gine soñra (11) pişmān olursun zīrā ben bilürüm bir zamān ol kim baña muhtac” olursun. (12) Zīrā ben bu gece vākı’amda Hamza’nıñ ceddı hazret hāliyle allahı gördüm efendin (13) Çoban Peçe şandık ile deryāya şaldılar ammā ölmeyüp gine hālāş (14) olup Kayşar’ın üzerine gelür ol zamān Kayşar’ı Dīvāne’nüñ elinden (15) sen hālāş idersin didi. İmdi sen beni helāk idersin, olda [16] seni helāk ider bilmiş ol didi. Kayşar bunun sözine hayrān oldı (17) gördüki vākı’a ‘aynı ile öyle olmuş didi. Āhir fikr vardı. (18) Vezīrleri: “Ey şehriyār gel imdi bunu şimdilik öldürme haps [19] eyle görelim ne zuhūr ider şāyed hāpiste tura tura gine eski dīnine [15b/1] dōne ve hem vākı’a söyledüğüne göre sözinüñ aşlı cıka dīvāne gine gelürse (2) bārī bunun sebebiyle barışursın” didiler. Kayşar tedbiri begendi ba’de (3) Tūrān’ı zindāna koyup haps eyledi. Andan taşrada olan ‘askerini şebhun (4) eylediler. Anlar ise gāfil idi davranınca nicesi şehīd ve nicesi (5) zāhm-dār oldılar. Şabaḥ olunca tāmār olup kaçup bir tağa irişüp (6) kōndılar ammā bu taraftan şabāḥ olduğda Kayşar ‘askeri kal’aya geldiler bunlar (7) daḥı arķalarından deste cūblar ile kal’aya yüridiler, hayli kāfir tepelediler. (8) “Elbetde bizüm efendimüzi neylediñüz virün” dirler idi. Kayşar tarafından (9) and içüp “Bizde yokdur, sağ salim çıkup gitdi” didiler. Bunlar ise, (10) inanmayup gitmezler idi. Ol taḡın bir tarafında sākin olurlar ammā (11) ezin cānib bu taraftan cūnki Çoban Peçe’yi ol şandık ile deryāya atdılar. (12) Şabāḥa deg bitüp çıkarak gidüp şabāḥ olduğda rüzgār sürüp (13) bir kenāra getürdi. Meger kim ol kenārda bir kal’a var idi. İçinde harāmīleri (14) olurlardı. Beylerinüñ adına Behmen-i harāmī dirlerdi, dā’im işleri kan (15) döküp baş kesmek kārbān ūrmak idi. Behmen de deryāya karışdı (16) bir ‘ālī köşk yapırmış idi ve on iki biñ harāmī ‘askeri (17) var idi. Kāḥi ol köşkte oturup ‘işret iderdi. Mekkari (18)

mel'ünlar ile 'ayş ü 'işret iderdi. Nāgāh gördi karşıdan deryādan (19) mevci bir şandığı süre süre getirüp gelür tiz bir iki harāmī [16a/1] gönderüp içinde māl vardır kimi gark olmuşdur deryānun mevci getürdi. (2) Bu şandıkda olan bizim naşībimizdir şaķının kapağını açman didi. Anlar (3) şandığı alup getürdiler ammā bu taraıdan Çoban Peçe'nin deryāda 'aklı (4) başına gelüp gördi. Kendüyi bir tar yire kōmıřlar hiç ses yok (5) ammā turmayup hareket ider 'acabā beni bunda kim kodı bre beñ turun (6) bre Kayřar kavarı bre Tūrān bre çobanlar kandasıñuz beni bu deryādan (7) çıkarın diyüp çağırırken çağıra çağıra gördi. Kimse gelmez yorulup (8) şallanmaķdan serasime oldu. Cün kenāra geldi, ol harāmīler varup (9) şandığı taşra çıkardılar. Çoban Peçe de taşra çıkđığın bilüp (10) hiç tanımadı hele şandığı getirüp Behmen-i harāmī önüne koydılar emr (11) eyledi, şandığı açdılar açarken eytdiler: "Ya altun ola ya cevher tolu (12) dirken nāgāh dīvāne ejderha misali atılup şandukdan taşra çıkup (13) haykırdı ve bendlerini kırup pāre pāre Kayřar gāvurı "Beni niçün (14) bağlayup bu şanduga kodun" didi. Behmen harāmī şaşdı bre sen (15) kimsin ve naşıl Kayřar deyince dīvāne baķdı bre kavar sen benümi şanduga (16) kōrsun yoksa ben senimi kōram diyüp bir eliyle yaķasına ve bir (17) eliyle Behrāmın kemerinden kapup omuzuna aldı Behmen: "Ey dilāver (18) amān meruun ile nedür şucum bileyim deyince Çoban Peçe kaldırup (19) bunu deryāya" fırlatdı. Var gine gel soñra amān vireyim Behmen deryānun [16b/1] derin yirin bulup ceħennem deryāsına dek gitdi. Behme'nün adamları ayaĝa (2) turup bre zālīm sen naşıl harīfsin biz seni deryādan çıkaravuz (3) sen bizüm begümüzü deryāya atup helāk idesin. Eyülik bilmezsin (4) zāhir eyü adam olaydın seni şanduga koyup deryāya atmazlardı. Bre (5) kuman řol Nābekār'ı biz daħı bunu deryāya atalım diyüp hücüm idince (6) dīvāne bir kaçının daħı muřt ile kellesini taĝıtdı. Āħir yanından alarĝa (7) olup: "Be hey Nābekār deli misin yoħsa, murādın nedür." didiler. Çoban Peçe (8) geçüp Behme'nün yirinde oturdı ve haykırup: "Bre Kayřar kavarı (9) kanı benüm deste cūbum ve Tūrānı çağırñuñ baña ve gözümce kız-zede yoħsa (10) cümleñüzi kırarum" didi. İçlerinde bir 'akıl kimesne var idi. Ol fikr (11) idüp bu harīf dīvāne ancak Kayřar da bunu zāhir kařd ile böyle (12) bend idüp deryāya atdırdı. İmdi buña müdarā gerekdür diyüp ilerü (13) geldi: "Ey peħlivān nola emriñüz baş üstine heb getürelüm ammā ol (14) deryāya atduĝuñuz Kayřar degildür" didi. Dīvāne ya bu kimdir? didi. Bunlar: (15) "Server, buña Behmen-i Cezīre- nişin dirler, Kayřar'un vilāyeti buraya uzak (16) ol seni tutup şanduga koyup deryāya bırakmış biz bulup çıkarduk. (17) Begimüzi öldürdin" didi. Çoban Peçe bu kez tuydı kışşayı: "Ya bu (18) Behmen midür? Ben Kayřar'ı şandum. Ben anuñ çok kavarlarını kırdum, benden (19) amān istedi. Sarāyına getirüp çok řarāb ve kebāb yidürdi, [17a/1] içerdı. Ben uyudum bir de uyandum kendümi ol şandıkda buldum cünki (2) böyle oldu. Gelüñ imdi müslümān olun sizüñle varalım Kayřar (3) kavarı öldürelim, mālın hep size vireyim benüm on biñ 'askerüm (4) vardır." didi. Bunlar:

“Müslümānlık nedür diyelim? didiler. Çoban Peçe (5) eyitdi: “Sa’d-ı Şāmī tañrısı birdür dirseñüz kabül iderüm dimezseñüz (6) hep sizi kırarum” didi. Bunlarda gördiler olmaz bir şādık dīvānedür (7) bunun dīni haqdır diyüp on iki biñ harāmīler cümlesi müslümān (8) oldılar. Varup Behme’nün hazīnesinde sende olan mālī getirüp Dīvāne’ye (9) ‘arz eylediler. Çoban Peçe : “Bu nedür?” didi. Eyitdiler: “Begimüziñ mālī idi, (10) şimdi senüñdür.” didiler. Dīvāne baña māl gerekmez varın hep sizün (11) olsun didi. Bunlār şad olup üleşdiler bu kerre cān ile müslümān (12) olup dīvāneye muhabbet eylediler. “Zīrā Behmen zālīm ve kimseye hayru olmazdı (13) bu şādık ve cömerd Dīvāne ancak eyü elimize girdi didiler. “Çoban Peçe (14) eyitdi: “İmdi Kayşar’a giderüm varup Kayşar’ı öldüreyüm cümle (15) mālūñ gine size vireyüm” didi. Bunlar birbirine bunun elinden çok hüner (16) gelür hele göresiz dañı doyum oluruz diyüp yol tedarikin görüp (17) bārgāhdan kātardan ve zañireden ne lāzım ise hāzır kıldılar andan (18) kal’aya bir dizdār ta’yīn idüp Çoban Peçe’ye yādīgār-ı surh gergedān (19) süvār itdürüp ‘azm-i Kayşar idüp revāne oldılar. Günlerde bir gün [17b/1] Çoban Peçe on iki biñ harāmī ‘askeriyle Kayşar Şaşārına karşı (2) kondılar. Kayşar haber oldu: “İşte Çoban Peçe gine hālāş olmuş (3) on iki biñden nicevez ‘asker ile geldi bilmem bu kadar ‘askeri” kaldı. (4) Bulmuş didiler. Kayşarın cān başına şıçrayup gine hāzır bey namāz (5) kırk elli biñ ‘asker ile berāber muķābil olup elleri ve saflar (6) hemān Çoban Peçe gergedān sürüp na’ra urup: “Ey Kayşar Kavarı (7) meydana gel beni şandūga koyup deryāya atmak nice olur diyüp (8) şöyle haykırdıkim Kayşarın yuda ki ağzına” geldi. Andan her kim (9) meydana girdi Dīvāne amān virmeyüp katl eyledi. Kayşar gördi (10) olmaz kuman eyledi. Elli biñ ‘asker yürüdükde beriden on (11) iki biñ harāmī ‘askeride bu diyüp cenk mağluba olup (12) bir faşl elleşdiler. Bunları bölük bölük idüp rast geldü (13) helāk iderdi. Ol harāmī dilāverleri dañı iş görmüş olmağa (14) kāfirleri önlerine katup Āñir kār Kayşar gine şanup kal ‘aya kaçdı. (15) ‘Askeride gine kal’aya der girdiler ammā kırılanıñ haddi hesābı yok (16) idi. Kal’a kapuların kapadılar Çoban Peçe korımam Kayşar Kavarı (17) öldürmeyince diyüp oldu gine öldüğüne dirildigine bakmayup kal’a kapusınā (18) irişüp deste cūb ile döge döge kapuyı bakup içeri (19) girdi, halk nā-çār önün alup ehl ‘ayāl gayretine cenge başladı. [18a/1] Bir eli kimesne gelüp Kayşar’a: “Ne turursun tedārükün gör dīvāne kapuya (2) yıkup şehre girdi didiler. Kayşarın ‘aklı gitdi hemān vezīrlerin cem (3) idüp bre nice olur hāl bu def’a cümlemizi kırar didi. Cālūt vezīr: (4) “Şāhūm buña dermān gine Tūrāndan olur ğayriden çare yokdur” didi. (5) Kayşar eyü didiñ Nābekārı ne hāl ise eyü öldürmediñ diyüp (6) emr eyledi. Varup Tūrān’ı zindāndan çıkarup getürdiler Kayşar eyitdi: (7) “Ey pehlivān işte gördüğüñ vākı’a gelüp çıkdı imdi kerem eyle (8) bizi şol delü ile şālīh eyle senüñ dañı her ne murādın var ise (9) benüm yanımda hāşıl olur” didi. Tūrān eyitdi: “Nola Şāhūm ben Dīvāne (10) döndürüp senüñle şālīh ideyim ve buradan kaldırup” getüreyim. (11)

Artuḡ senüñle huşümet itmeye zīrā eger ben atañ ṭabī‘atını bildim (12) ber doştsız gemiye beñzer hemān dümenci ister kim ne çāre berabersin (13) ol cāniye gider didi. Ḳayşar buña ḥil‘at virüp ‘azadın diledi. (14) Lütf eyle benüm eytdüğüme ḳalma didi. Andan Ṭūrān dīvāneye ḳarşu (15) çıḳup görđi bir alay kāfirleri önüne ḳatup ḳıra ḳoḡa gelür gitdi. (16) Ḳavarlar Ḳayşar ḳavarı ḳandadır tiz baña gösteriñ öldüreyim bu yoḡsa (17) cümleñizi ḳırarum diyüp ḡayḳırup gelür Ṭūrānı görünce bildi ḡāy: (18) “Ṭūrān bey ḳanda idiñ Ḳayşar ḳavarı senide şandüḡa ḳoyup (19) deñize atdımı?” didi. Ṭūrān yoḡ Server zindānda ḡapis çekerdim sen [18b/1] geldin beni āzād itdiler diyüp ayaḡına düşdi. Çoban Peçe de Ṭūrān’ı (2) öpüp ḳuçdı andan Dīvāne eyitdi: “Yürü Ḳayşar’ı öldürelim” didi. (3) Ṭūrān yoḡ Server Ḳayşar’ı baña baḡışladı ḳızın baña virecek oldı. (4) “Eger sen şimdi Ḳayşar’ı öldürecek olursañ ḳızda kendüsini (5) öldürür ben şöyle maḡrüm ḳalurum” didi. Dīvāne ḡoş imdi oldı (6) ḡāṭrın içün ammā babamı öldüren cānāvarları bulup baña (7) virsün anları öldüreyim ve hem Ḳayşar ḳavarı bir daḡı bize ḳanuḳa (8) eylemesün zīrā gine şandüḡa ḳor didi. Ṭūrān yoḡ Server (9) artık öyle itmez senden ḳorḳdı diyüp dīvāneyi döndürdü. (10) Bārgāḡına getürdü ‘asker daḡı ḳondı taḡda ölen ‘askeri (11) daḡı ḡaber alup geldiler. Çoban Peçe’ye buluşup görışdiler Çoban (12) Peçe bunları görđükde ḳanda idiñüz Ḳayşar ḳavarı sizide (13) şandüḡa ḳoyup deñize atdımı deyü su’āl ider idi. On (14) biñ ‘asker iki biñi şebhunda ḡelāk olup gine ḡarāmī (15) ‘askeri ile yirmi biñ ‘asker öldü andan Ṭūrān gine Ḳayşar’a (16) varup işte, Şaḡum Dīvāne ne ḡāl ise döndürdüm şöyle beyḡude (17) cevāb söyledi. Ammā yine ḳabildir bir yoluna ḳorum eger ḳızıñ baña virdi (18) seni bunuñ belāsından ḳurtarayım didi. Āḡir Ḳayşar’a nacār ol (19) ḳā’il oldı iḳrār eyledi. Olup köye ḡil‘atın giydi. [19a/1] Ṭūrān şād olup gine Çoban Peçe’ye geldi eyitdi: “Dilāver bu huşuşda (2) Ḳayşar’ıñ aşlı şuçı yoḡmış baban ölmege Sa’d-ı Şāmī sebep” olmuş. (3) İmdi sen baban intikāmıñ Sa’d-ı Şāmī’den almak gereksin Ḳayşar’dan (4) ferāḡat eyle şuçuda var ise baḡışla didi. Çoban Peçe eyitdi: (5) “Ya Ṭūrān ḡoş imdi baḡışladım didi, ḳu saña ḳızı virsün ve Ḳayşar (6) ḳavar gelsün elim öpsün ” didi. Ṭūrān gine varup bu aḡvāli (7) Ḳayşar’a didi. Ḳayşar da neylesün müdārā maḡalli bir şehriyār Rüm iken ḳalkup (8) serābından ‘azminle Çoban Peçe’nüñ bārgāḡına geldi. Dīvāne’nüñ (9) elin öpdi. Dīvāne gine Ḳayşar’a ḡışımla baḳup: “Ḳayşar ḳavarı (10) toḡrı söyle babamı sen mi? öldürdin” didi. Ḳayşar Rüm ḳorḳusundan (11) cān vire yazdı ḡele ḡüciyle kendüsin cem idüp “Ey Server (12) yoḡ ben öldürmedüm taḡda arslanlar paraladı ammā ḡep Sa’d-ı (13) Şāmī sebep” oldı. Babañı getirüp kendi çok şarāb içirüp (14) ‘aḳlı gitmiş uyumış yatırken arslānlar bulup ḡelāk eyitdi, (15) diyüp ol ḳadar söylediḡi Çoban Peçe ḡamza ile düşmān eyledi. (16) Dīvāne eyitdi: “Şimdi Sa’d-ı Şāmī ḳandadır?” didi. Eyitdiler: “İşte (17) ḡarcene’de oturur.” didiler. Bu kez Dīvāne eyitdi: “Bu daḡda ise (18) Sa’d-ı Şāmī tañrısı ḳā’il olur mı?” didi. Ṭūrān imdi māḡfi degüldür” (19) didi. Dīvāne eyitdi: “Ammā şaḳuñ söyle

Kaysar kavarı beni bir dağı [19b/1] şanduga komasin” didi. Tūrān bir dağı komaz senden korkar diyüp bir takrīb (2) Kaysar Rūm ile dīvānı barışdırdı. Andan dīvāne Sa’d-ī Şāmī olduğu yire (3) gidelim diyüp güc idüp kandasın Sa’d-ī Şāmī diyüp bu kadar ‘asker (4) ile gitmekte ezin cānib bu taraftan Gördüs Şāh kal’a belādan (5) Rüstem-i ‘Alemsāh gitdükdə soñra kālķup Hārcene şehrine geldi. Dağılan (6) ‘askeri şehre birikdirüp ve etrāfdan ‘amele cem-i idüp şehri ‘imarata (7) başladı. Bu taraftan Şāhibķırān ‘alem dağı bir gün gelüp gördi (8) şehir harāb olmuş bildi. Rüstem Gerdūsi Şāhın imdādına irişeme (9) miş lākin gördi bu kadar ‘asker cem olmuş turur ‘Ömer bildikim (10) bu ‘asker ile Tūrān Gördüs Şāhdır görüp Şāhib-(11) kırānın geldüğün haber virdi. Gördüs şāh evlādları ve vezīrleriyle (12) Şāhibķırāna karşı gelüp ‘emre çok ihsān eyledi. Hānza Gerdūsi (13) şāhı görüp ‘izzet eyledi. Ol dağı Şāhibķırānın hākipāyene (14) yüz sürüp berāber ‘askeri tarafına gelürler iken Şāhibķırān (15) Rüstem’i su’āl idüp Gerdūsi Şāh dağı Rüstem kal’a belādan (16) emr erlerine kal’a elinden çok maħalde yetişüp Cellāb Freng’i katl idüp (17) ‘askeri bir başına idüp cümle mālın bizlere virüp şehri ta’mir idin (18) diyüp vālidesiyle bir cāmeşūr değışecek miķdārı anlatup kuli (19) Lehrāsb pehlivān ile Sehrāb Frenk ardınca gitdi. Soñra Sa’d-ı [20a/1] Nebīre Zengāve-yi gūristan ile gelürken yol beklüp Sehrāb Frenk ‘askeri (2) üzerine varırlar. Sa’d-ı Nebīre kendin sehrāb ‘askerine urup çok (3) yirinden zahm-dār olur soñra Zengāve’ye ta’n ider. Zengāve dağı intifā’lden (4) mürted olup Sa’d-ı uyurken bende çeküp Sehrāb vezīre getürüp (5) kendi dağı Frenk olur Sehrāb Sa’d-ı Nebīrenin erligine ve gencligiñe (6) acıyup zahmlarını tīmār ider gemiye alup Zengāve ağısıyla (7) Firengistān’a getürdiler. Soñra Rüstem bu haberleri işidüp Seyyā da (8) ‘Ayyār ve Lehrāsb pehlivān ile bāzergānlar kimesne binüp bize bir (9) adam ile bu haberleri taħrir vārsāl eyledi. Kendi Firengistān’a gitmiş (10) didi. Hānza bu haberi işidüp Gerdūs’i Şāhın şehir bünyādına (11) eyledi ki sa’yı görüp eyitdi: “ Ey şāh öyle ise bizler dağı (12) bu şehri binā eylemede yardım” idelim bāri Firengistā’a gidelim İnşā -Allah (13) cümle Firengistān’ı feth idelim didi. Hārcenen edin şehir ma’mūriye (14) koyup ta’mīr e başladılar. Tamām olduķda Hānza ve ‘Ömer hātūnları ile (15) zevķ ve şefāda şehri Ma’mūriye dağı tamām olup bir gün anı gördiler ki, (16) toz toza ulaşıp bir ‘asker gelüp şehir muķābelesinde katup karar eyledi. (17) Hānza ‘Ömer’e baķup ‘Ayyār var bir haber getir bunu ‘askerdir didi. ‘Ömer ‘Ayār (18) sürüp ‘askere gelüp haber aldıkim bu ‘asker Kārtusen dīvāne’nün (19) oğlu Çoban Peçe tekdür gölden gecirüp Tūrān buluşup haber şordı. [20b/1] Tūrān Aħen çöb ‘Ömer’e ikrām idüp eyitdi: “Ey sultān ‘Ayyāran bu dīvāne (2) beraber şādık dīvānedür şāyed bir hīle idüp beraberde tābi “itmediler. Diyü (3) bu tedbīr ile bunda getürdüm Şāhibķırān ‘alem anı terbiye ider (4) diyüp ‘Ömer’e söyledi ve Hānzayı gönderdi. ‘Ömer dağı Hānza’ya gelüp müjde (5) idüp aħvālī haber virdi. Kārtūs oğlu Çoban Peçe imiş (6) babasınıñ kanın senden taleb ider ve bunda tedbir Tūrānıñ

imiş. (7) İmdi ‘arab ancak yüz dīvānedür diyüp medh eyledi. Hamza da başın (8) şalup ben anı bir iyice usladayım diyüp ammā bu taraftan Çoban (9) Peçe Hamza ‘askerin görüp Tūrān’ı eyitdi: “Bunlar gāvurlar mıdır? (10) kıralammı” didi. Tūrān eyitdi: “Yok işte bunlar Sa’d-ı Şāmī adamlarıdır” (11) didi. Dīvāne eyitdi: “Anlarıda kıralım” didi. Tūrān eyitdi: “senüñ haşmın (12) Sa’d-ı Şāmīdir anı gör ki hemān arkaşın bare getüresin” didi. (13) Zīrā ol zamān benüm gibi olda saña kul olurmu didi. Tūrānı eyitdi: (14) “Yā Sa’d-ı Şāmī baña ol zamān kul olurmu?” didi. Tūrān belī (15) didükde Çoban Peçe eyitdi: “Bende Sa’d-ı Şāmī’ya bir deste cüb öyle (16) urayım ki ne başın ve ne arkaşın diyüp bir nāme yazdırup (17) dilediği gibi ağzına geleni tahrir idüp ve bir adamıyla Şāhibkırān (18) tarafına” gönderdi. Hamza elçiye ikrām idüp nāme acup okudı (19) öyle yazmışki: “Ben ki Kartūsi Bey oğlu Çoban Peçe’yim ya Sa’d-ı [21a/1] Şāmī babamı öldürdün ben de seni öldüreyim ‘inād idersen minnetsiz (2) öldürürüm diyüp hatm-i kelām itmiş. Hamza nāme okuduğda elçiye ikrām idüp (3) eyitdi: “Var ol Dīvāne’ye söyle gelsün elimi öpüp baña kul olsun (4) soñra kendini döge döge ‘aqlını başına getirirüm diyüp cevāb gönderdi. (5) Elçidir ben havf ile gelüp Şāhibkırā’nuñ cevābların didükde dīvāne (6) yavuzlanup kudurdu. Hemān ceng-i nidā itdirüp irtesi olduğda (7) iki taraftan meydān olup hemān dīvāne gergedān sürüp: “Ya Sa’d-ı Şāmī (8) gel babamı öldürmüşsün beni de öldür ya ben seni öldüreyim” (9) diyüp na’ra urduğda, Şāhibkırān dañı at sürüp Dīvāne mukābil (10) olup hemān Dīvān-ı Sa’d-ı Şāmī sen misin?” didi. Şāhibkırān: “Belī benüm (11) didükde Dīvāne: “Ya benüm babamı niçün öldürdün, ol öleyim diyü saña (12) yalvardı mı idi. Şimdi ben de seni öldüreyim de var babanı Āhıretde (13) bul da berāber getir senüñle babam ile çok zevk idelüm” didi. Hamza da (14) eyitdi: “Behey dīvāne Āhıret ol bir maħalle midür dir dimez Hamza’ya bir deste (15) cüb öyle ‘aşk eyledi ki Şāhibkırān ‘acele gürzin berāber virüp (16) güc ile men’ eyledi. Ammā ziyāde infi‘āl eyledi ammā bu taraftan Tūrān-ı (17) Āhen Çub, Çoban Peçe’nin ‘askerine tenbīh idüp eger Hamza (18) dīvāne başarsa ölmeye kim Hamza ‘askerine yürüyesiz hemān turup (19) sabr idesiz diyü ısmarladı. Ammā bu taraftan dīvāne bir deste cüb dañı Şāhib [21b/1] kıran havāle eyledi. Hamza anı dañı men’ eyledi. Dīvāne’nüñ ağzı köpürüp (2) irişüp bir deste cüb dañı urdu Hamza üç hamlesin men’ idüp (3) kendi dañı hamle ideyim zannında iken dīvāne irişüp Hamza beraber deste (4) cüb dañı urdu. Hamza: “Bre tur dīvāne bizi meydan vir didükde dīvāne (5) irişüp bir dañı hamle idince Emīr-i ‘Arab hemān kul şanup deste (6) cübun şapından kavrayup çeküp elinden zar zor” aldı. Ve kendi (7) deste cübıyla Çoban Peçe’ye bir kötek öyle urdu kim dīvāne (8) arka virince dem nefesi sine sinde bağlayup başı at başına çevirüp (9) berāber olup ‘aql dā’iresinden çıkup Server at başın çevirüp (10) yetişdi. Dīvāne’nüñ deval kemerine el urup na’ra urup zor idüp (11) kolınıñ üzerine alup ve başı üzerinden çevirüp yire urdu. (12) ‘Ömer de muħkem ben de çeküp serāperdeye getürdi andan

Şāhibkırān-ı (13) ‘Ālem Çoban Peçe’nün ‘askerine haykırup: “Zinhār yiriñizden hareket (14) itmeñ bu dīvāne benüm kulum oğludur neylersem iderem eger hareket (15) iderseñüz sizün cümleñizi kırarum.” didim Anlar da hōd muqaddem (16) Tūrān’dan tenbīhli idiler aşlı hareket itmediler. Şāhibkırān at (17) başın çevirüp serāperdeye geldi. ‘Asker de dönüp kondılar. (18) Bu taraftan Tūrān-ı Āhen cüb çoban Peçe’nün babası vaqıtden kalma (19) bir kaç ihtiyār çobanlarını alup beni sürüp bārgāh Süleymāna gelüp [22a/1] Emīr-i ‘Arabın ayağına düşüp: “Ya Şāhibkırān bizler cümle kuluñuz ola kim (2) şol dīvāne kendine yar idesin gördüm olmaz beraberde tābi ‘ (3) olur diyü kaşdıyla bunda getürdüm” didi. Hamza Tūrān ria’yet idüp (4) bir şandālī, ta’yīn eyledi. Andan emr eyledi. Çoban Peçe bendiyle cıķurına (5) getürdiler. Hamza da gördükde ya: “Sa’d-ı Şāmī babamı öldürdin benide mi (6) öldürmek istersin” didi. Hamza: “Ey Dīvāne babañı ben öldürmedim (7) tağda arslanlar pāraladı imdi gel baña kul ol babañdan (8) artuķ yanımnda maķbūl olursun” didi. Dīvāne eyitdi: “Yoķ babamı (9) sen öldürdün ben de seni öldürmeyince kul olman” didi. Şāhib (10) kırān cūnki kulum olmazsan bende seni öldürürüm didi. Dīvāne (11) eyitdi: “Ya ben ölmeye kā’il degülüm” didi. Emīr cihān gülüp: “Be hey (12) Dīvāne ‘aqlımı başına devşür ben seni öldürmege sañamı da inşuram (13) şimdi öldürürüm gidersin” didi. Gel ‘inād itme diyüp cellā da (14) işāret eyledi ki kōrķu da cellād daħı kılıc ceküp Şāhibkırā’nuñ (15) emrin tutdı keserem başını didi. Çoban Peçe olmaz babamı (16) öldüreñi bende öldürürüm deyince Āħir dīvāneden ‘āciz oldılar. (16) Āħir ‘Ömer ‘Ayyār Dīvāne’nün mizācın tuypup ayağa turup: “Ya Şāhib (17) kırān baña ne virirsen bu dīvāne sana rām idemedi”. Hamza eyitdi: (18) “ ‘Ayyār bu dīvāne baña ziyāde elem virdi saña ikrām ideyim tek bir çāre [22b/1] eyle zīrā babasının elemi hālā derunumdudur bu Dīvāne daħı bir elem virmeye zīrā (2) sözünden dönmez bir çāre kıl” didi. Oldem ‘Ayyār-ı cihān ileri gelüp eyitdi: (3) “Ey Dilāver baķ saña ne diyeyim Sa’d-ı Şāmī senün efendüñdür babanı Sa’d-ı (4) Şāmī öldürmedi babanı Firengistān’da bir kāfir öldürdi. Şimdi (5) biz de anda gideriz baķ saña anı göstereyim” didi. Hemān Dīvāne (6) baķup eyitdi: “Kuzum yelkenci kanı baña Kaysar Kavar’ı göster öldüreyim” (7) didi. ‘Ömer-i ‘Ayyār eyitdi: “Olsun Kaysar Kavar’ı ya ben saña göstereyim (8) hemān öldür yoksa Sa’d senün baban bu midur, Sa’d-ı Şāmī senün (9) babanuñ efendisidür, baban kulıydı aldı sen de kulı ol baķ (10) kulağına bu güzel mengüşu taķ didi. Bir mengüş cıķarup (11) Dīvāne’ye gösterdi mengüşu baķ cümle beylerin daħı kulağında (12) vardır. Sen de taķ Sa’d kulı oldum. Dīvāne etrafındaki (13) beylerin kulaķları oldum şenku gibi görüp ‘Ömer’e yalvarmağa (14) başladı. Kudura geberisi Sa’d-i Şāmī ‘ye yalvar baña daħı ol (15) mengüşun daħı kesin didi. Sōgmege başladı. ‘Ömer bunıñ (16) bendin alup uzagı dalup mengüş geçürdi. Dīvāne (17) yirinden turup Şāhibkırā’nuñ varup elin öpdü Hamza (18) daħı buña siyāh şīr-i asiyabı altında şandālī, virdi. Çoban (19) Peçe daħı geçüp oturdı beyler de

‘Ömer’e taḥsîn eylediler. Ḥamza da [23a/1] ‘Ömer’dür vâfir iḥsân eyledi. İşte bunda şoñra her kaçan düşmân ile muḳâbil olup (2) meydana bir kâfir pehlivânı girse ḥemân ‘Ömer-i ‘Ayyār Çoban Peçeye yanaşup (3) işte babañı öldüren budur diyüp Dīvâne daḫı ḥemân meydana girüp (4) güci yetdüğini babam öldürdün diyü amân zamân virmeyüp ḥelâk (5) ider ve ölünce babasınıñ kanın unutmâyup taleb itse gerekdür (6) özge uşlu yigitdür andan ‘askeri daḫı haber alup gelüp bir tarafta (7) konup ḳarâr eylediler. Boşuna Şāhibḳırân emr eyledi, bir ‘ālī meclis (8) ḳurup ‘işrete başladılar. Cümlesi kerem olup nesnedar olduḳda (9) Emīr-i ‘Ālem buyurup ra‘d- nerre kellesin getürüp ve doldurup eline (10) şundılar. Emīr-i ‘Arab alup bir sergüşezt naḳl idüp ba‘de nüş (11) eyledi. Andan doldurup Lendühā‘ya şundular ol daḫı kezālîk bilā (12) çürā nüş eyledi. Andan melik ḳaytafa virdiler ol daḫı bilā cür‘a (13) nüş eyledi. İşte ḥāle ri‘ad nerrenün kalesinden ancak tamām (14) nuş ider üç kimesne vardır bunda şoñra bāraca bāraca beḫmen (15) Kūhistān ve Malek beḫmen gördi. Ḥākānī ve mālîk azdar necefi ve beḫmen (16) kebir varşun ben Lendühā şatavan ben Lendühā siyāḫ şeyler (17) gine bu üslub üzere devr iderken Çoban Peçe görüp ben de (18) ol ḳadeḫden isterüm diyüp bundan herkes içemez didiler. Dīvâne (19) yanında olanlara söylen baña daḫı ol ḳadeḫ ile virsünler diz eydi. [23b/1] Anlar Şāhibḳırân rāzī degildür didiler. Dīvâne dibelük mışr olup Şāhibḳırân (2) ḫitāb idüp: “Ey Sa‘d-ı Şāmī niçün bize küçük ḳadeḫden içirirsin (3) söyle baña da ol büyük ḳadeḫle virsünler” didi. Şāhibḳırân ey Dīvâne (4) sen ol büyük ḳadeḫi ḫasım idemezsin didi. Dīvâne ağlamağa başlayup (5) elbetde bende isterim(isterüm) diyüp Lendühā āḫir eyitdi: “Ya Şāhibḳırân ḫele bir (6) yol virün diyü ricā ”eyledi. Şāhibḳırân daḫı emr idüp ria‘d nerre gelesen (7) doldurup Dīvâne‘ye şundılar. Dīvâne ne ḫāl ise içdi, ammā artuḳ (8) mest olup Şāhibḳırāna baḳup benüm babam Sa‘d-ı Şāmī öldürmiş (9) ben aña bu intikāmı ḳurmayam diyüp gömürdenmeye başladı. Siyāḫ (10) sır ḫumer Nā- bekār Şāhibḳırân işidir deyince Dīvâne çevre (11) getirüp siyāḫ beşirin şuratına bir ḫabanca öyle urdıkim ağzı (12) ḳan ile ḫolup olde ḫayḳırup Çoban Peçe‘ye bermest urup (13) başın yardı iki Dīvāneler ayak üzere ḳalkup bere göge (14) ḳaldırdılar. Meclis ayak elinde ḳalup Āḫir Emīr ‘arab yirinden (15) atılıp yirin bir baña virin birmege salkup ayırdı, amā meclis taliḫ olup (16) herkes bārgāḫlarına daḫıldılar. Ḥamza Çoban Peçe‘ye muḳayyed olmadı. (17) Olda raḫşene binüp Belerke Ḥana giderken ḫalef semana gidüp (18) şabāḫ oldı bir küreye geldi. Dīvâne’nün ‘aḳlı başına gelüp gördi, (19) ‘asker yok yir bilmedügi yirdir ḫāyet şusuz ol ḫale ol köye [24a/1] girüp bir ḳapuya geldi ḳaḳadı şu istedi. Nāḫāḫ iḫerüden bir güzel ḳız (2) çıkup yüz göz aḫık elinde māşrāba ile şu getürdi şundi. (3) Dīvâne bunu gördük de tekrār mest olup dīvâne şuyı alup ḫarāreti (4) kemālinde ḫem şuyı içüp ve ḫem ḳızın yüzine gözlerini diküp baḳar (5) Āḫir Dīvâne’nün gözi ḳızup meşrebe verirken ḳul şanup ḳızı (6) ḫāvur uyup at üstüne alup şāb şāb öpmege başladı. Ḳız (7) feryād idüp köy ḫalkı Dīvâne’nün başına üşdiler,

Dīvāne (8) el tīga urup yedi sekiz adam helāk eyledi. Dāvı ider meger bu kız (9) Kıruz kişi bunun kıızı idi. Hamza Firengistān gitmek için (10) Gerdüs Şāh buña ışmarlamış idikim gemiler tedareken de idi evladım da (11) Kıruz çıka gelüp gördi. Kız beni bir harīf at üzere almış (12) durmaz öper kız feryād ider Kıruz gördi bu bir dīvāne meşreb (13) kimesne hemān ileri gelüp halkı dağıtdı ve Dīvāne’ye hāy! beyim buyurun (14) yemek yiyelim řarāb işelim kız senūndür diyü müdārā idüp Dīvāne (15) atından indirüp öne aldı ve kıızı bir taqrīb vāldesiniñ yanına (16) yemek getürmege gönderüp ne hāl ise ta’ām ve řarāb getürüp (17) yiyüp işerken Dīvāne’nūñ řarābına dārū koyup işirdi. Dehem Dīvāne’nūñ (18) kim olduğını kendisinden su’āl eyledi idi. Kıruz dağı bunu işitmiş (19) idi bildi lakırdıya şatup tamām Derusi yetişüp bekleği. Kıruz [24b/1] Dīvāne bende çeküp ve bir şanduğı kalkan idüp dīvāne işine (2) koyup deryāya şaldı şanduk ile dīvāne deryā da giderken (3) dīvāne’nūñ ‘aklı geldi kulak urup diñledi ses yok řu (4) çağıldışı gelür ol gün ve ol gece deryā da gidüp bir bāzergān (5) kimesne rāst geldi bāzergānlar şanduğı görüp řandāl (6) donadup aldılar cümlesi eyitdiler: “Bu şandık işinde her ne māl çıķarsa (7) berāber taķřım idelim diyüp kul” eylediler. şanduğı gemiye aldılar birde (8) kayāđın urup şopardılar oldamde Dīvāne taşra çıķup berabere (9) kanı güzelce neylediñüz diyüp bāzergānlar naşıl güzelce görmediñ diyüp (10) şururken Dīvāne eline bir kürek şapup: “Ya řa’d-ı bunlara gör ki (11) önün ki beraber neylersin deyince tiz güzelce getürin kanda (12) kodıñız bulun diyüp bir kaç adam helāk” eyledi. Gördiler olmaz (13) işlerinden bir ‘aklı (...) diyüp meger ol yakında Sālim-i harāmī (14) namında bir harāmī var idi. şerrinden ‘ālem bizar idi hemān ‘akıllarına (15) ol gelüp iřte güzelce bizim elimizden bunda aldılar diyüp (16) dīvāne ol şarafa şaraya bıraķdılar ve ol harāmīleri gösterüp (17) řandāl ile gemiye kaçdılar. Meger Sālim-i Harāmī dağı şekar için (18) refiķleri ile ol arada gezer idi. Dīvāne harāmīleri görüp (19) berabere giydiler kanı güzelce diyüp bunlara surmāl eyledi. [25a/1] Bir kaçın helāk eyledi. Āřir Sālim-i harāmī iřte saña güzelce diyüp tīđiñ (2) ‘ūryan idüp dīvāne’ye bir tīđ havāle eyledi. Dīvāne Sālim-i harāmīye bir kürek (3) urup yıkdı ve gögsüne çıķup kanı güzelce bevl diyüp dökmege (4) başladı. Sālim-i Harāmī baķdı. Bu dīvānedür beyim güzelce řal’aya gitdi. (5) Senūñ ile berāber gidelim diyüp andan řal’aya geldiler, ammā meger bu Sālim-i (6) Harāmīnin bir sahire řāyesi var idi. řāyesine Dīvāne’den (7) řikāyetler idüp amān beni bundan kırtar güzelce diyü dünyāyı (8) harābe virir şaliba dīvāne olmaķ gerekdür diyü cāzūya ricā eyledi. (9) Mel’ün dağı taşra olup dīvāne’nūñ yanına geldi. şoban Peçe (10) cāzūyı gördükde: “Hāy! güzelcenün atası kanı güzelce deyü yalvarmağa” (11) başladı. Cāzū: “Ben saña güzelceyi göstereyim diyüp bir sihir idüp (12) dīvāne’nūñ ‘aklıñ alup dīvāne ile berāber ğā’ib” oldu. Birazdan (13) cāzū gelüp Sālim-i Harāmīye bir su’āl eyledi. Dīvāneyi neyledin didi, (14) Cāzū eyitdi: “Ben anı deryā ortasında bir yire kıdım eger düşecek (15) olursa biñ pāre olur ve şalası

dağı mümkün” degildir. Meger kuş olup (16) uca didi. Sālīm eyitdi: “Sen anı öldürmeñ gerek idin korkarmaga (17) kırtul” didi. Cāzū korkma didi, rāwī eydür: “ Hāķīkat bir açada (18) bir seyuri bu cefayā üzerinde bir haremene muķadderi düz yir var idi. (19) Etrafı on mināre ķadar yüksek idi, anda bıraķmıřdı Dīvāne’nün [25b/1] ‘aklı gelüp güzelce geldimi diyerek yirinden turup etrafan devr idüp (2) çağırdı beraber güzelce şaklayan beni kim ķodi bunda ben bu yirden (3) hāz eylemedim gel beni aşağı indirde ķapuķ güzelce getir deyü çağra (4) bağra gördi bir ferd yoķ gördi ķaresi yoķ kim aşağı ayana (5) nā-ķār olup ķaldı ağlamağa başladı. Eyitdi: “Ya Sa’d-ı řāmī tañrısı (6) amān gene meded eyle diyüp ağlamada ammā rāwī ”ider. İrtesi Hāmza (7) serāperde Süleymān gelüp oturup cümle beyler gelüp cem oldılar. Emīr (8) ‘Arab gördi Çoban Peçe gelmedi bir miķdār dağı turup tamām aħřām (9) garib oldı. Emīr Cihān ‘Ömer ‘Ayyar Yaķub ‘Ayyar siyāh şerriyle (10) bu iki dīvānenün ğoğası olmadı lākin, Çoban Peçe bunlar eylem (11) gelmedi var gör bu ferahlığa ugrama dedün ‘Ömer’i gönderdiler. (12) ‘Ömer varup ‘askeriyle şebhün cümle haber virdiler ki, serā (13) perdeden ķalkup buraya geldi didiler. ‘Ömer ‘Ayār ne yire olup ‘ayar gelen (14) Emīr ‘Arab pıraķdan ķanda gitdiginden haberi bu ķadar çoban virdi. (15) Hāmza dīvānı acup ‘Ömer’i Medāne’ye hoca Dānā’ye Çoban Peçe’nin (16) řāhibi haberi için gönderüp ‘Ömer de baķa řol tābekār Dīvāne (17) için bu ķadar yol giderüz diyüp ķare yoķ vir elin Medāyin delüsin (18) bir ğün Medāne’ye gelüp hoca Dānāneñ hālutanı dāhil olup Hāmza’nun (19) selāmın ara ba’de Dīvāne’nün ğā’ib oldığından su’āl eyledi. [26a/1] Hoca dağı bir hāl idüp bildi ‘Ömer’e eyitdi: “Ya ‘Ömer oğım řāhibķırān selām (2) idirim yolundan ķalmasun inřallāh ol Çoban Peçe bulur diyüp (3) cevāb virmeyen nāme virüp Hāmza tarafına emr”eyledi. İrsāl eyledi. ‘Emīr (4) nāme alup hōcanuñ elin öpüp sürüp řāhibķırāna geldi (5) hōcanuñ nāmesi şundı Hāmza ķırā’at eyledi. Salim de řoñra benüm (6) oğım yolundan ķalma İnřā-Allah yolda bir cezīrede yol üzerinde (7) bulup hālāř eylersin diyü yazılmış Hāmza dağı Gerdüsi řāhi (8) da’vet eyledi beyleri su’āl eyledi ol dağı Kırız da’vet (9) eyledi. Kimleri hāzır oldugun su’āl eyledi. Kırız dağı (10) hāzrete içde cevāb virdükde Hāmza emr eyledi. Deryā kenārına ‘askeri (11) ile ğüc idelib cümle ‘asker gemiye yaralup řāhibķırān ‘alem (12) dağı kırızal kimseler cümle ‘askerdir ‘azm Firengistān (13) idüp revān olmadılar ve hem dağı Kırız ile (...) didin. (14) Kırız ile ‘Aceb babandan sorup ķođasan bir cezīre (15) görendi ziyāde ğođseñ Hāmza bu Cezīre Kırızdan su’āl (16) idüp Kırız eyitdi: “Devletlü řāhibķırān, bu Cezire’de bir ferd yoķdur. (17) Hemān per ķalbaķdur ziyādesiyle buca ve seyre řāyetdür.” diyüp (18) gemiyi ol tarafa sürdiler. Yaķın varup gördiler. Yüz meyl etrafını (19) cevür ‘azīm mināre gibi amma üzerinde kuş gibi [26b/1] bir kimesne ğorinür. ‘Aceb bu adamıdur nedür? Adam ise “Nice çıķdı ola.” (2) diyüp meger bu ğorinen Çoban Peçe idi. “Beni bunda kim ķodi.” diyüp (3) çağırdı bağırdı. Bir kimesneden imdād yoķ gemileri ğörüp (4)

adamları görünce hemân feryâda başladı. Ammâ ‘Ömer ‘Ayyār diḳḳat idüp (5) Çoban Peçe olduğun bildi. Gelüp Hamza’ya “İş bu görünen Çoban (6) Peçe’dür.” diyüp Hamza’ya söyledi. Dahı yakın varup ‘Ömer ‘Ayyār’a bir kerre (7) Dīvâne’ye çağırıldı. Dīvâne, ‘Ömer’ün sesini işidüp bildi. (8) Hemân feryād idüp: “Cānum yelkenci beni bundan kırtar ve Sa’d-ı Şāmī (9) bunda mıdur? Söyle kırtarsın beni bunda güzelce kızın atası (10) getürdi, kodı.” diyüp feryâda başladı. Hamza gemilere tur idüp (11) Dīvâne’nün hâlişane çäre bulmaḳ istedi. Bu cāzū şerrine uğramış (12) ammâ buña bir çäre olsa diyüp elime düşdi. Zīrā ziyâde yoksiñ (13) bir kimesne yetişmez etrafı uçurum çıkılmaz inilmez çārusı yok. (14) Emīr-ī Cihān ‘Ömer ‘Ayyār’dan bir çäre umardı ammâ ‘Ömer’den bir çäre mümkün (15) olmadı. Şāhibkırān çok iḳdām eyledi. “Bir çäre bulmayup biraḡup (16) gitmeñ dahı olmaz. Böyle bir bahādır dilāver tābi’ olduğdan başka (17) Ḳartūs Dīvâne’nün şadakatı ve hizmetleri hatrından iḫrāc olmayup (18) ve birde buñu ta ‘Acez’i biraḡup gitmen Şāhibkırānlara ‘ardur.” (19) diyüp kaldı. Ammâ rāwī eydür: Meger Şāhibkırān Rüstem-i ‘Alemsāh kışsanuñ senden [27a/1] berü Ḳubād-ı Şehriyar ile incinüp şöḫbet itmezdi. Bu kez bu müşkül kışsa (2) fethin Ḳubād’uñ eliyle eylemiş idi. Hemân Ḳubādı Lendühā’ya eyitdi: “Eger babam (3) benümle barışur ise bu Dīvāneyi āsān vechile yire indüreyim.” diyüp (4) Lendühā dahı Şāhibkırāna bu ḫuşuşı söyledi Hamza eyitdi: “İmdi hemân (5) tek indiresin ol benüm oğlumdur barışalım” didi. Lendühā dahı (6) Ḳubād’a didükde, Ḳubād emr eyledi nice gemileri bir yire yanaşdırup (7) ol gemilerün yelkenlerin kat kat idüp girdiler ve bir nice peḫlivānlar (8) ellerine alup hāzır durdılar andan eyitdi: “Diyüñ imdi söylen (9) Dīvāneyi kendüsini pertab idüp bu yelkenlerin üzerine atup (10) düşdükte bu yelkenler pāralanup deryāya” düşer. Ol maḫalde (11) peḫlivānlar kemendler atup Dīvāneyi bend idüp gemiye almaḡa ḡayret (12) eylesünler didi. Cümle beyler Ḳubād’ın bu tedbirin begenüp taḫsīn (13) eylediler. ‘Ömer-i ‘Ayyār dahı bu tedbīri der-ḫātīr idemedi ‘Ömer dahı Hezar (14) Āferīn ‘aḳlına ey Şāhibkırān zāde ancak olur didi. Andan işte (15) berminval üzere gemiler bir yire cem-i idüp yelkenlerin gerüp kendileri (16) kemendleri idüp andan ‘Ömer-i ‘Ayyār Çoban Peçe’ye çağırup: “Ey Dīvâne (17) kendüni yuḡarudan aşaḡı şol beyāz bezler üzerine at (18) ḳorḳma ölmezsin seni tutarız” didi. Bu kez Dīvâne kendüyi (19) aşaḡı atayım diyüp gine görür ziyâde bu yüksek yüregi dayanmaz [27b/1] gine girüye çekilür bekler bre ḳorḳma at kendüni bizler tutarız diyüp (2) ḫaykırdılar, ammâ ölmedi cān ‘azīz kendisini atamadı. ‘Ömer gördi (3) olmaz gine çağırup Dīvâne işte güzelce kız gemidedür kendüni (4) at al yoḫsa atası alup getürür didükde Dīvâne güzelce kız (5) adın işidüp dahı tiz deli oldu: “Ey güzelce kız ḳandasın (6) diyüp bir kez yelkenlerin üzerine ol ḳadar ağır gövde ile pertāb idüp (7) gürleyüp yelkenlerin üzerine” düşdi. Yelkenler pāre pāre olup (8) deryāya düşerken kemend ile tutup gemiye aldılar Dīvâne gemiye (9) girince güzelce kız ḳandadır didi. ‘Ömer-i ‘Ayyār gülüp görürmüsün (10) gidi deliyi

dağı henüz ulumadan kurtulup gine kız ister alurmuşun (11) didi. Dīvāne eyitdi: “Alurum kuzum yelkenci karındaş vir hemān” (12) didi”. Beyler güleşdiler ve ta’accüp idüp ‘aceb bu Dīvāne güzelce kızını (13) kanda görüp bilmüş ola didiler ammā Fīrūz Reis duydu kışşa-ı (14) ammā ne çāre ve ne hāl oldu ki bunu bu taş üzerine çıkarmışlar (15) dir idi. Zīrā kendi şıdk ile deryāya atmışdı beyler cümle başını (16) üşüp arkasından baş libāsların çıkarup ğayri esbāb (17) giydirüp önüne ta’ām koydılar yidi ammā Dīvāne’nün dilinden (18) güzelce kız düşmez idi. Andan Hāmza: “Ey Dīvāne seni bu taş üzerinde (19) kim kodı” didi. Çoban Peçe eyitdi: “Güzelce kızın babası [28a/1] beni şandıq ile deñize atdı atası bunda getirüp kodı” didi. Bunlar (2) eyü seyrān bu güzelce kız kimdür ve anası kimdür ve babası kimdür?” (3) dirler idi. Ammā Fīrūz da Dīvāne kendüyi bilmez kıyās iderdi Dīvāne’ (4) nün sözlerin diñlerken Dīvāne’nün gözi Fīrūza rāst geldi: (5) “Hāy! güzelce kızın babası işte bunda diyüp Fīrūz’uñ (6) yaqasından yapışup bre gidi güzelce kızını getir yoħsa şimdi (7) senün bu yumrucuk koparurum” didükde beyler üşüp güc ile (8) Fīrūz’ı elinden aldılar. Sus ‘ayıbdır bu Şāhibkırānuñ kapudānidur (9) senün didügin bu degildür didiler ammā Dīvāne ağlamağa başladı. (10) Ya Sa’d-ı Şāmī güzelce kız bu gidinün kıızıdur baña alavir diyüp (11) halk ta’accüb eylediler. ‘Ömer ise eyü seyr biz bu Dīvāne ile (12) ne belāya uğraduğ bir zamān babasın öldüreni arardı. (13) Şimdi bu güzelce kızını dağı bulmak gerek artuğ zanpāralığa (14) kalkdı. Çelebi didi; Çoban Peçe ise cānım yelkenci kız bu (15) (...) bu beni şanduga koyup deñize atdı söyle güzelce kızını (16) virsün didükde Āhīr Şāhibkırān eyitdi: “Ya Fīrūz nedür bunun (17) ‘aslı gerçek arañızda öyle bir kıssa varmı? yoħsa bu Dīvāne seni (18) beñzetdi mi? ” didi. Fīrūz eyitdi: “Devletlü Şāhibkırān ben hatā itdüm (19) diyüp bunda zıkr olunduğı üzere şanduga koyup deryāya atduğun [28b/1] cümle nākl idüp ‘özrün diledi ve lütf ile Server şucum ‘afv buyur (2) diyüp niyāz” eyledi. Emīr-i Merdān sübhānallah ya Fīrūz bu huşuşda (3) senün suçun yok imiş hemān iş taqdīründür didi, ammā (4) Dīvāne ‘Ömer ‘Ayyāra turmayup kanı güzelce kıızıdır idi ‘Ömer-i ‘Ayyāra (5) gördi olmaz ey Nā-bekār (deli) şuş yoħsa şimdi güzelce kızın (6) atasını çağırırım seni gine ol taşan üzerine çıkarır didi. (7) Bu kez Dīvāne cāzūdan ve taşdan korqup sesin kesdi (8) bu huşuşda Dīvāne’den kurtuldılar ammā Şāhibkırān bu Dīvāne’nün (9) güzelce kızın anası didü ki kim olsa gerek didi. eyitdiler: (10) “Zāhīr cāzū olmağ ola didiler. ‘Emīr-i ‘Arab eyitdi: “Ya Fīrūz hiç (11) bu vādilerde öyle bir kimesne var mıdır? eger bilürsen haber vir (12) varup haqqından gelelim bu yollardan gelüp geçen emin ola” didi. (13) Fīrūz du’ā idüp ey Server buraya yakın bir cezīre vardır ve hem (14) kal’ası dağı vardır on biñ miqdār harāmiler gemiler peydā eylemişlerdir. (15) Başlarına Sālim-i harāmī dirler bahādır harīfdır havfından dürüst (16) yoldan gemiler giremeyüp uzağdan dolaşurlar ve bir tāyesi vardır (17) ziyāde sehħāredür Çoban Peçe dağı anuñ şerrine uğramışdur (18) didükde, Hāmza bunu işidüp: “Ya Fīrūz gemileri ol

cānibe sür” didi. (19) Fırūz nola diyüp gemileri ol tarafa sürüp Sālīm-i Hārāmīnin [29a/1] ƙal’asına yaklařdılar, bir ředīd rūzgār zūhūr idüp öyle bir fırtına (2) ƙopdı ki deryā bir hāl olup ƙařırƙadan dađlar gibi tałƙalar zāhir (3) olup her biri bir tarafa dūřup mellāhlar řařup yelkenler pārelenüp (4) biz böyle rūzgār görmedik her cānibden eser diyü hayrette ƙaldılar (5) ammā bu tarafdān Sālīm-i hārāmī dahı uzakdan řāhibƙırā’nuñ gemilerini (6) görüp ve muƙaddem haber almıř idi kim, Hāmza Firengistān’a gitmek (7) üzeredür diyü taħƙīƙ bildi kim bu gemiler řāhibƙırānuñdur ve gelmesi (8) dahı kendüyedür zīrā kendinüñ zulmi řāyī’ idi. Hemān tāyesi ƙatına (9) gelüp amān ey tāye iř bu gemiler Hāmza’nuñdur bir çāre eylemezsen hāl (10) müřköl olur diyüp yalvardı. Cāzū eyitdi: “Sen řefānda ol dilersen (11) cümlesin ğarƙ ideyim” didi. Sālīm amān neylersen eyle beni hālāř (12) eyle diyüp oldem cāzū bir sihir idüp nā bedīd oldı ve havādan (13) gemilerin üzerine gelüp sihire bařladı. Ol idi kim ol fırtına (14) cāzū’nuñ sihiri idi mel’ūn süzilüp řāhibƙırā’nuñ gemisinüñ (15) orta diređiñe oturup sihir iderdi ‘Ömer-i ‘Ayyār ise havfından (16) etrafı gözedir idi, bir de Nāĝāh gördi bir ‘acūze geminüñ orta (17) diređiñde oturmuř durur. Ol dem ‘Ömer bildi kim bu cāzūdur uřul (18) ile havādan geminüñ diređine ƙıƙup bir cāzū-yi la’ine bir teber öyle urdı kim (19) biñ pāre idüp gemiye lāře-i murdarı dūřdı. Ol dem bir tarraƙa [29b/1] ƙatlayup ol zūlümāt-i fırtına sākīn oldı ve gemiler birbirin bulup (2) ‘Ömer’e du‘ā eylediler devletlü řāhibƙırān meger bizim çekdüĝümüz bu cāzūnuñ (3) sihiri imiř. “Elhāmdüllaħ ƙurtulduĝ” didi. Andan yollarına revān oldılar. (4) Bir ğün Sālīm-i Hārāmīnin ƙal’ası önüñe ƙıƙup serāperdeyi ƙorup (5) cümle ‘asker ƙup ƙondılar Sālīm ol hāli görüp cān bařına (6) řıçrayup cāzū’nuñ helāk olduĝun bildi ama çeri ve ‘aƙıl bir kimesne (7) idi. Fıkr idüp eyüsi budur ki evvel bir kerre Hāmza ile imtiħān (8) olayım eger baña ğalebe iderse ƙulluĝun ƙabül idüp hālāř (9) olurum diyüp hemān emr eyledi. On biñ ‘askeriyle ƙal’asından (10) tařra ƙıƙup řāhibƙırāna ƙarřu alay ve řaf bađlayup beriden (11) Hāmza dahı alaylar bađladıĝda Sālīm-i hārāmī meydana girüp na’ra urup: (12) “Ya Hāmza gel meydana kimesne istemem didi. Server dahı ařƙar sürüp (13) muƙābil oldı söyleřerek cenke” bařladılar. Hāmza: “Ya Sālīm (14) gel müslümān ol řuçundan geçdüm” didi. Sālīm: “Ya Hāmza benim de murādım (15) odur baña ğalebe itmeyince olmaz” didi. Emīr-i ciħān ya řöyle mi (16) diyü āhir Sālīm’e bir ğürz urup Sālīm dahı ğürz berāber virdükde (17) ƙulları pāyidār olmayup arƙaya aldıkda ‘aƙıl dā’iresinden ƙıƙup (18) Server kemerinden ƙapup ƙolının üzerine aldı Sālīm bu hāli [19] gördükde amān ya; řāhibƙırān ƙuluñum diyüp müslümān oldı Server [30a/1] gine atının üzerine ƙorƙda Sālīm inüp dilāver-i ‘alemin pāyine yüz (2) sürüp cümle ‘askerleriyle müslümān oldılar andan serāperde didi. Gelüp çoban (3) Peçe Sālīm’i gördükde bildi bereñdi ƙavar ƙanı ğüzelce ƙız ammā hele (4) ğüzelce ƙızın atasını bizim yelkenci ƙarındař öldürdi gel bende (5) seni öldüreyim didi. ‘Ömer: “řus dīvāne ne söyleyirsen diyüp (6) azarladı amā Sālīm

de dīvāne görüp hayrān olup bre seni (7) kim atırdı”? didi. Şāhibkırān: “Ya Sālīm nedür aşlı bu dīvāne seni (8) ne yalvarusun bunun ol taş üzerinde oldığın ne yalvarsın” (9) didi. Sālīm du’ā idüp bunu bir kimesne şandūğa koyup deryāya (10) atmış şandık dağı buraya gelüp bizler dağı şandukda māl vardır diyü (11) çıkarup yirde açduk şandıktan bu dīvāne çıkup hemān kāmı (12) güzelce diyüp bizlere hücum eyledi. Gördün çāre yok nihāyet (13) cevābda güc tayim bir sāhra idi. Elhāmdüllāh sizler katl itmeseñiz (14) diyüp andan karındaşı Şāram Nām karındaşın üç biñ ‘asker (15) ile yirine birağup gitdiler. Biñ ‘asker alup Şāhibkırān (16) ile gemilere girüp ‘azm Firengistān diyüp lenkaz alup revāne (17) oldılar: “Ezin cānib bu tarafadan Sehrāb vezīr Sa’d-ı (18) Nebīre ve Zengāve alup bir muvāfık rüzgār ile bir gün Firengistān (19) yaqasına çıkdılar. Sa’d-ı bend ile ve mālı alup Anşalyaya haber [30b/1] olup bunları karşıladılar. Sehrāb vezīr mālı ‘arz idüp bend ile Sa’d-ı (2) Nebīre’yi ‘arz idüp halkalayup mālı hazīneye Sa’d-ı meydana (3) kodılar Zengāve dağı Dārāy Şāh karşusunda el bağlayup tururdu. (4) Ammā Zengāve mālı haz ider idi ki vardığı gibi kendüyi bir gösterüp (5) şandālī, ta’yin ideler gāyesi ider idi. Der: “Ey Frenk eyitdi: “Ey (6) vezīr şaşı kimdir dīvāne Zengāve su’āl” eyledi. Sehrāb vezīr eyitdi: (7) “Şāhum bu ğuristānidur ateş fırsat imiş, Rüstem nām (8) Hāmza oğlu ile cenk ider bizden fırsat olur şimdi put (9) fırsat olup bu meydanda olan bend ile buña Sa’d-ı Nebīre” dirlermiş. (10) Hāmza Nebīresidür bizler deryā kenārında iken bunlar gelüp yüz biñ (11) ‘askerimize hücum idüp cenk ider tā ahşām olunca bu kadar (12) adamlarımız helāk eyledi ve bu kadar yirinden zahmlar yiyüp gine aşlı (13) aldirmayup az kaldı ki bu kadar ‘askeri tār-mār ide. Hele ahşām (14) olup varup beraberde zahmların şarup yatur bu pehlivān gelüp (15) haber virdi ve bende çeküp getirüp Sa’d-ı teslim eyledi. Ve Frenk (16) olur şapka giyüp bu kadar māl ile bu yezden fırsatı bend (17) ile baña teslim idüp bize de lāzım geldige bu pehlivān kelleyi (18) ri’āyet iderüz diyüp Zengāve ve şefa eyledi. Meger bu Dārāban (19) bir bey taht pehlivānı var idi adına Lā Hūn çün hud(hur) dirlerdi. [31a/1] Ol dem Lā Hūn dönüp eyitdi: “Şāhum gerçi size düşen ikrāmdır. (2) Ammā benüm sözüm tutarsañız bu na bekarıñ başın kes kırtul (3) şerrinden bu hayırsız ādama beñzer soñra zararın görürsün zīrā bu (4) ateş per sallaña ve bizden per sallaña haber” eylemede. Şimdi puća per salkım (5) ne haber ide ve ne işe yarasa gerekdür imdi böyle pelirdin ne (6) erlik gelür ve ne haķıķat tāmül olunur didi. Zengāve bu sözi (7) işidüp renk duyı minnettar olup mürted olduğına pişmān (8) olup: “Hey Derig, benüm Rüstem yanında ne güzel rağbetim var idi (9) gördünmi bunlar Nizeyye benüm suçumu başıma kaqdılar” didi. (10) Bu Lāhūt-ı hūn u cevr ziyāde bahādır pehlivān idi ve bir gün şabāhda (11) birliğin adam kāmını şarāba koyup içirdi gine eyitdi: “ Baña kalsa (12) üç dīni gezen ve haber ile mebni kapuya uğratmam” didi. Ammā Dārāy-ı (13) Frenk: “Ey dilāver ne kadar ise bir dilāverdür gelüp dīnimize (14) girdi ve bize bu kadar eyüligi dağı olmuş lāyık ve sezā degildür” didi (15) Artuķ

Lāhūt tanımadı āmma Zengāve'ye çoklık i'tibār olmayup (16) kendi pehlivānları arasında şandālye, verdiler. Zengāve ziyāde (17) eleme düşdi. “Hayf ben Nuşirrevān gibi pādişāhın pāy-ı (18) taht pehlivānı olmuşken böyle Nā-bekār frenklere gelüp böyle (19) hürmetsiz oldum” didi. Andan Dārāy-ı Frenk eyitdi: “Sa'd'ı bend ile [31b/1] dīvāne getürdiler kat-ı siyāset düşdiler üstād eydür: bu kat-ı seyāset (2) didükleri bir sefere” idi. Bir büyük deri döşerlerdi ve üzerine kırmızı kum (3) dökerlerdi ki kan döküldükde yire dökülüp pāk itmege muhatāc olmaya (4) soñra gine ol deri ile kumu kaldırıp dökerlerdi rāvī eydür: (5) Sa'd-ı Nebīre'nün cenkde helāk eyledi ki kimesnelerūñ da'vācıları anda (6) hāzır oldılar andan Dārāy-ı Frenk baş kaldırıp: “Ya Sa'd bağa ne (7) çok da'vācılarıñ var heb bu kadar adamı sen mi öldürdün? diyince (8) Sa'd “Belī ben öldürdüm” didi. Dārāy Şāh göre Nā-bekārı inkār dağı (9) itmez didi. Sa'd-ı Nebīre: “Ya niçün inkār ideyim ben şimden girü meftuh (10) kalmış kişiyim bu kadar kāfir helāk idüp gāzā eyledüm şimdi beni (11) dağı öldürürseñüz ne güzel şehīd olup sa'ādete vāşıl (12) olurum bildiginden didi. Dārāy-ı Frenk bu cevābları işidüp (13) ziyāde gāzaba geldi bre cellād ur şol Nā-bekārın boynun” (14) didi. Cellād dağı tīg çeküp durdı tekrār icāzet istedi. (15) Zīrā kim evvel danışurlardı andan öldürürlerdi. Dārāy (16) Şāh gine ur bu boynun diyince meger bir 'āqıl vezīri var idi. (17) Ol eyitdi: “Ey şehriyār şimdilik bunu haps eyle zīrā bunun (18) da'vācıları şarpdur soñra cevāb virmek müşkil olur ve ben (19) işitdim ki Hāmza ikiyüz biñ 'askeriyle bunun için bu tarafa [32a/1] gelür imiş ve ciger-güşen Cālāb-ı Firenk'den dağı haber” gelmedi. Belki kal'a-i bālā öñinde (2) Hāmza irişüp ihtimāldür ki ol da oğlunu esir itmiş ola. Ol zamān (3) sen de bunu virüp oğlunu almağ olur, ammā şimdi sen bunu helāk (4) idecek olursan Hāmza da anda şehzādemüze amān virmeyüp öldürür (5) ve bundan ötürü Hāmza da Firengistān'a sefer eylemesi muqarrerdür. Korkum (6) oldur ki bunun sebebiyle bu diyārlar elden gider zīrā işitmedin mi yedi (7) iklim sultānı Nūşirevān bunca yıldur Hāmza ile cenk ider başa (8) çıkabildi mi? Ve bir pehlivān bulup haqqından gelemedi. Nice diyārlarımı (9) fetḥ idüp yezdān-perest eyledi. Hāmza özge hasım-i kavīdür sā'ire (10) kıyās olunmaz anuñ elinden Kāf devleri kurtulmamışdır. İmdi hele (11) bu Sa'd'ı bunda getürmeñ haṭā oldu. Bunun ölüsi ve dirisi (12) bu diyāra belā oldu. Gūyā kendi elimiz ile ol diyārdan bir ateş (13) getirüp bunda kendi diyārimızı ateşe virdiñ imdi hele (14) bunu şimdilik haps itmek ulıdur görelim soñı nere varır (15) didi. Dārāy-ı Frenk dağı bu sözi ma'kūl gördi buyurdu (16) Sa'd-ı gine zindāna getirüp habs eylediler. Sehrāb ol vezīrin (17) sözünden ziyāde elem çekdi ammā gördi sözi haqdır zīrā eger biz (18) yalnız Sa'd'a cevāb virmediler kanda kaldı kim Hāmza cümle 'askeriyle (19) kale öñüne kimler hā'il olur işte Sa'd Nebīre bunda bend içinde [32b/1] haps içere kaldı ammā sen kışsa-i Sālār Rūm Rüstem-i 'Alemsāh'dan (2) diñle ezin cānib rāvī eydür, ol zamān ki Rüstem ve Lehrāsb ve Seyyāre (3) ile ol bāzergān gemilerine girüp 'azm-i vilāyet-i Firengistān

idüp (4) gitdiler bir gün bunlardur gelüp Firengistân'a çıktılar ve atların gemiden çıkarup (5) bāzergānlara vedā' idüp gitdiler. Ammā Firengistā'nuñ ne cānibi idügin (6) bilmezler biraz yir gidüp bir dıraht sāyesinde Rüstem atından inüp (7) Leḥrāsb'a eyitdi : “Dilāver biz bunda biraz turalum sen yüri var bir (8) miḳdār ileri cüstü cū gör bura neredür Dārā-yı Frenk vilāyeti (9) bu araya yakın mıdır? Ve Sa'd-ı Nebire neylediler. Ol kim bir ḥaber alasın (10) bazankave olsun ol Nā-bekār ḥele elime bir kerre girerse edeceğim? (11) ben bilürüm diyüp gögsi gürül gürül gürledi. Ben senüñ (12) sözüñle serāperdeyi Süleymān'ı terk eyledüm gine şu günde baña böyle (13) ḥile eylesin ḥele ölmeye illā ḥayırdır idi. Server ol arada (14) Seyyāre ile oturup Leḥrāsb'ı gönderdi. Leḥrāsb at (15) sürüp ol ḳadar gitdi kim Nāgāḥ bir ṣāḥrāya ḳıḳa geldi nazar (16) gelüp gördi. Bu ṣāḥrā nihayetinde bir baḡ vardır ki çevresi (17) dīvār ol bāḡın ḳapısına geldi gördi ḳapu kūṣāde atından (18) inüp māni' olur yok ḳapudan içeri girüp gördi alayı (19) māḥtābān Nigār'lar bu bāḡın içinde oturup 'işret iderler ammā [33a/1] cümlesinüñ fevḳinde āfet-i devrān ve fitne-yi āḥir zamān oturur kim bir kerre (2) yüzün görenüñ iḥtiyārı elden gider. Leḥrāsb'ı derdmendin ol Nigār'ı (3) Nāz Perver'i görünce gönül mürḡun ol ḥümāya esīr eyledi. Ḥemān anlar görmeden (4) acmazdan bir dıraht ardında bunları seyrede ḥayrān olup Nigār'ın ḥüsnüne (5) ḥāmūṣ olup ḳaldı. Nigār'ı 'alem ol maḥalde biraz oturup 'işret eyledükden (6) ṣoñra ayaḡa ḳalkup ḳoltuḡuna cāriyeler girdiler. Ol baḡ-ı behiṣt-āsān'ın (7) ortasında bir ḥavuz var idi. Ṭāvusı cānān gibi ol ḥavuzun kenārına gelüp (8) eyitdi: “Ḳızlar gelin siziñle ḥavza girelüm diyüp ḥemān Nigār-ı 'alem soyunup (9) üzerinden esbābları çıkarup beline bir ibriṣin ḳuta ḳuşanup (10) bir ḳaç māḥrū cāriyyeler ile ol ḥavza girüp māḥiler gibi oynaṣmaḡa” (11) başladılar. Leḥrāsb bi-çāre bu kez Nigār-ı 'ālemin ol sīm tenini görüp (12) 'aḳlı gidüp bī-iḥtiyār bir āḥ! ser sūznāk eyleyüp 'aḳlı gidüp yanı (13) üstüne yıkıldı. Nigār'ın yanında olan tāye ve cāriyyeler ol āḥı (14) işidüp beliñlediler. Nigār'a eyitdiler: “İnḳarı 'alem-i baḡda adam var ancak (15) ṣöyle bir ses işitdük imdi ḥavuzdan ḳıḳun bir görelüm nedür (16) diyüp Bānū'yı ḥavuzdan çıkarup libāsların giyüp ḳaşra göturdiler. (17) Ammā tāye cāriyyeler ile sürüp Leḥrāsb yatduḡu yire geldiler (18) gördiler. Bir Dilāver düṣmiş 'aḳlı başında yok bī-ḥūṣ yatur ḥemān (19) bunlar ḥer ṫarafdan yapıṣup derdmendi baḡdan ṫaşra sürüyüp [33b/1] çıkarup dīvār dibine biraḡup andan baḡ ḳapusun ḳapayup kendi (2) 'āleminde oldılar, ammā Leḥrāsb da yatarak 'aḳlı başına geldi. Gözin (3) açup kendüyi ḡayri yirde gördi gine āḥ! eyleyüp yirinden ṫurdı (4) gördi kendüyi ḳabül itmeyüp baḡdan ṫaşra biraḡup ḳapılarını bend (5) eylemişler: “Ḥāy dirīḡ baña oldı olacaḡ ammā ṣimdi Serverim ötede baña (6) muntazırdır bārī varup aña ḥaber ideyim belki benüm derdime bir dermān (7) ide diyüp atına binüp āḥ vaḥ iderek sürüp Rüstem'in ḳatına (8) geldi. Rüstem gördi Leḥrāsb bir ḥāle varmış ki bir yıllık ḥastaya dönmüş (9) beñzinde ḳan eṣeri yok söz söylemeḡe mecālī yok ṣöyle ki atından (10) güc ile inüp bir āḥ

idüp otura vardı. Rüstem eyitdi: “Nedür hâlin (11) belân mı çoğaladı beñzin aldırmaşsın” didi. Lehrâsba eyitdi: (12) “Server ben de bilmem nolduğum ammâ gönül mürğün şikâr itdirdüm” didi. (13) Rüstem güldi: “Ey Nâ-bekâr teziyye kanda buldın söyle” didi. Lehrâsb’a (14) gine âh idüp: “Ey dilâver tiz buldum ammâ gine tîz yavı kaldım peştenün (15) öte tarafında bir şahrâ var nihâyetinde bir bağ-ı behişt-asâ gördüm yakın (16) varup gördüm kapusu açık içine girdüm gördüm bir alay insân (17) güzelleri ol bağ içinde işret” iderler. Cümleden beri belâ-nîşin (18) ve hüma-pervâz işte aña gönül virdüm ammâ şabrum kalmayup âh ser çeküp (19) ‘aqlum gitdi yıkılmışım beni kabûl itmeyüp bağrın (...) bırakmışlar. [34a/1] Kapuyı kapamışlar ‘aqlum geldi kendümi ol hâlde buldum artık bir kimse de bulmadım ki (2) kimin kıızı olduğun haber alam âhîr işte size geldüm ki intizâr (3) çekmeyesin ve belki benüm derdüme dermân idesin didi. Rüstem dahı aşık (4) olduğu yok başına gelmemiş bunun hâline gülüp: “ Ey Server ne var (5) ta böyle kendüni alduracak bir kız hâtırı için gel baña ol bağı (6) göster inşâ’l-lah ol kıızı saña ala vireyem” didi. Lehrâsb bir miqdâr (7) câmı yirine geldi ve teselli virüp elem çekme seni (8) kabûl itmeseler seni taşra bırakmazlardı, belki başın keserlerdi ammâ: (9) “Ey dilâver ne var idi, teziyye ‘aqlıñ aldıracak hele kız kimin nesi (10) bir haber alşak kırsak biz de bunda diyar-ı Firengistân’ı fethe geldik. (11) Seni teziyye esîr itdürdüñ ammâ hele hâtırın hoş tut soñı (12) hayırdır gel hemân gidelim” didi. Andan ikisi de süvâr olup gitdiler. (13) Ammâ beriden çün Bânü kaşırna geldi “Kimdür ol kimse görün” didi. (14) “Tâye gitdi” didiler birazdan tâye geldi Bânü su’âl eyledi: “Tâye (15) bilmem sultânım bir yigit ancak sizi görüp derdinden ‘aqlen zâyî’ idüp (16) bağlamış âhîr biz taşra çıkarup bırakduk ‘aqlı gelmedi meger taşrada (17) atı dahı varmış atı ayağına bağlayup kuduk gelüp gitdük” didi. Nigâr-ı (18) ‘âlem görün kalkduğda neyler” didi. Gözetdiler Lehrâsb çün kalkdı. (19) Atına binüp gitdi, gelüp haber virdiler, buyurdi kapuyı açdılar. Kendi [34b/1] şefâsına muqayyed oldı ammâ kim ola hayf şundan bir haber alamaduk didi. (2) Zîrâ Banun da kalbinde muhabbet eşer var idi tâye dahı sultânım ‘aceb (3) cehra-dâr kimse idi. Bes bellü bir müte‘ayyin pehlivâna beñzer ve üzerinde yâdigâr (4) libâsları âlât-ı harbî var idi didi. Vâkı‘a Lehrâsb güzel yigit (5) idi kumrâl şakallu koyu ela gözlü er idi, cünki Rüstem ile ol araya (7) geldiler gördiler bağ kapusu açık hemân içeri oldılar. Cârriyeler kaşırdan (8) bunları görüp Nigâr’a gösterüp ol yigit gine geldi ammâ yanında (9) bir yoldaşı dahı var didiler. Nigâr bu yukarudan nazar idüp Rüstem’ün (10) cemâliñ görüp hayrân oldı zîrâ bir Yusuf - şüret kaşramân- (11) şıfat İskender Şevket Dârât- Rüstem’i Selâbet dilâverdür. Nigâr (12) bu şüretde Rüstem’i gördükde bi ihtiyâr muhabbet eyledi, bunlar da üç (13) kişi Rüstem ve Lehrâsb’a ve Seyyâre gelüp Nigârın ol bağ içinde (14) ‘işret eytdü şaffa cemene gelüp atlarından inüp çıkup ol (15) şaffaya oturdılar. Kaşra toğrı nazar idüp ‘aceb ne zühür ider (16) ola dirken yukarudan Nigâr tâyesine eyitdi: “Var ol taze yigidi (17) baña da’vet eyle gelsün

göreyim ne kimesneler der?” dedi. Tāye nola (18) diyüp Rüstem’ün kātuna gelüp ādāb ile selām virdi andan: (19) “Ey Dilāver sizi bu kaşrın şāhibi Nigār ister buyurun kaşra (20) çıkun” dedi. Rüstem diledi kim gide Lehrāsb eyitdi: “Ey Dilāver bizler [35a/1] ol baġ seyirden maħrūm olmaġ inşāf mıdur? siz gidesiz biz bunda (2) kalāvuz nice olur” dedi. Seyyāre eyitdi: “Ya ben bunda yalnız tūrarmı ? yam (3) siz giderseñüz ben de giderüm” didükde. Rüstem t̄āyeye eyitdi: “İmdi (4) Nigār’a danış üçümüz de geledüm mi yoħsa yalnız benmi geleyim işte (5) bu refīklerimiñ hātırları kaldı” dedi. Tāye tekrār varup Nigār’a (6) bu aħvālī söyledi. Bānū nola gelsünler dedi. Tāye gelüp buyurun: “Ey (7) Dilāver heb bilece gelsünler dedi. Bunlar da yirlerinden tūrup anların (8) ol arada bend idüp t̄āye önlerine düşüp kendiler gelüp ol (9) kaşr - ı dil-güşā” çıkdılar. Lehrāsb ile Seyyāre kapuda tūrup Rüstem (10) içeri girdi. Bānū’yı ‘ālem Rüstem’i gördükde ayaġa tūrup ‘izzet (11) eyledi. Hoş geldün ey Dilber-i ‘Ālem buyurun diyüp tahtına teklīf (12) eyledi. Rüstem hayır, Nigār lūtf eyle ammā ben tahtına oturmam diyüp (13) pāy-ı taht yirinde bir zerrīn şandālī, var idi. Gecüp anda oturdu (14) Nigār kanı yoldaşñuz didükde Rüstem taşradan icāzet isterler (15) dedi. Nigār gelsünler dedi. Tāye varup anlarıda getürdi, Rüstem’in (16) yanına oturdılar andan zerrīn kāseler ile sükeri şerbet gelüp (17) bunlara şundılar anlar da alup içdiler andan Nigār emr eyledi. Ol (18) birbirinden güzel cāriyyeler teziyye meclis kūrup bāde-i gülgün (19) gelüp ‘ayş başladılar bir kaç cem içüp neş’e geldükde hicāb [35b/1] def’ olup Bānū’yı ciħān baş kaldırup: “Ey dilāverler hoş geldiñiz (2) ammā lūtf idiñ bize bildiriñ kimlerseñiz beñzeri bu vilāyet (3) adamına beñzemezsin” dedi. Rüstem belī: “Ey Bānū mişāfiriz (4) ammā korķarum kendümüzü bildirsek bizden ayaba idesin” dedi. (5) Bānū niçün böyle buyurursun hiç sizden ayaba olurmu lūtf (6) eylen söylen didükde Rüstem eyitdi: “Ey Nigār ben kılun hāl ‘alemde (7) meşhūr olan deħriñ kaħramānı o zamānuñ Sām-ı Nerīmānı (8) Ĥamza Şāhibkırān oġlu Rüstem’i ‘Alem Şāh Rūmıyım ki diyār-ı (9) Ĥarcene Degürdüs Şāh kızından dünyāya gelmişmidür” dedi. (10) Bānū eyitdi: “Ey Dilber’i ‘Alem yoħsa ol Rüstem sen misin ki diyü hāl (11) Hindi ve faylusi kaldırup zemīne urup helāk itmişñiz (12) ve yalnız başınla Nūşerrivā’nın ve anuñ on iki kerre yüz biñ ‘askerin (13) tāra-mār idüp kendüsün kaçırmişsin” dedi. Rüstem belī: “Ey Nigār (14) az ‘atan var olsun işte ol destemem didükde Bānū merħabā (15) ey merd keşgin yarıñ allah ol sınamasın diyüp tekrār ayaġa tūrup (16) Rüstem baş koyup izzet” eyledi. “Ey Şāhibkırān ‘izzet eyledi. Ey Şāhibkırān (17) olsun bilmeyüp eger emriñizde kuşūr itdik ise ‘afv buyuruñ” (18) dedi. Rüstem lūtfuñuz mezīd olsun biz ne gedeyuz lūtfundan (19) diyüp taraķı eyledi. Amā rāvī eydür meger Rüstem’ün diyü hālī ol [36a/1] hālīyle helāk itdüġi ‘Arab ve ‘Acem’de ve Rūm’da yedi iklīm dōrt köşede (2) destān olup meşhūr olmuşdı, Bānū da işitmişdi. Rüstem ziyāde (3) ta’zīm eyledi. Andan Lehrāsb’ı su’āl idüp bu dilāver kimdür? dedi. Rüstem: (4) “Ey Bānū-yı Ciħān bu yoldaşım daġı Lehrāsb’ı

Kürdistānī dirler bir ‘aẓīm (5) şehir vardır. Anuñ pādişāhıdır ulu şāh ve pehlivāndır ve cānıyla ben deñizdür” (6) didi. Nigār tebessüm idüp gūş-i çeşm-ile bakduk da Lehrāsb şefāşından (7) cānı ağızına geldi. Zīrā Nigār Rüstem’i isteyüp yanına da‘vet eyitdiğinden (8) Rüstem de aña meyl idüp Bānū da elden gidiyor diyü ziyāde eleme (9) düşmüşdi. Bu kerre haṭa eyledi andan Bānū Seyyāre su‘āl eyledi. (10) Rüstem buda atamın yādīgārı Sultān’ı ‘Ayyāran ‘Ömer bin ümmüyenūñ (11) ciger-gūşesidür kim ol daḥı ‘ayyārılığda bir gelmişlerdendir, didükde bilürüm (12) anuñ da vaşfın çok işitdüm didi. Döndi Rüstem baña da eyitdi:(13) “Şormak ‘ayıb olmasun siz kaṅğı bağañ güli ve kaṅğı bağçanuñ (14) sünbülüsünüñ siz de kendiñizi bize bildiriñ zāhir bir ulu sultānuñ (15) duḥter-i pākīze aḥterisinüz didi. Bānū eyitdi: “Server ben cāriyeñ (16) bu araya yakın bir şehir vardır adına şehir Antalya dirler. Şāhına (17) Dārāy-ı Frenk dirler ben anuñ kızıyım adıma Mihr Efrüz dirler ammā benüm (18) başka kal‘am vardır vālidemden” kalmışdur. Zīrā dilāver bu diyāra ‘ādet (19) budur ki bir pādişāh olsa kaç kal‘aya hüküm iderse kimüñ oğluna ve kimüñ [36b/1] kızına bahş ider. Ol kal‘ada benüm vālidemden degdi vālideme ise atasından (2) degmiş bu bāğ da işte benümdür ol kal‘aya tābi‘den (...) bunda gelüp (3) kendi tevābi‘imle bir kaç gün ‘işret idüp gine kal‘ama giderüm (4) hele elḥamdüllaḥ bu maḥāmda sizün gibi ulu serfirāz-ı ciḥān ile müşerref (5) olduk” didi. Rüstem eyitdi: “Ey Nigār hoş çünkü bize bu kadar muḥabbet (6) eyledin ve şeref ḥāşıl itdün imdi: “Ey Nigār ol zamānda tamām (7) olur ki rāḥ-ı delāletden çıkup dīn-i İslāma gelesin ki kalbiñ (8) nūr imān ile pür nūr ola” didi. Nigār nola server hiç şüphe kalmadı ki (9) sizün dīniñiz ḥaḥdur bu kadar kemāle vāşıl olmuşsunuz hep bu (10) lūṭuf ḥaḥdur imdi ḥemān bu cāriyyeñe islāmı telkīn buyurun (11) didi. Server Şād olup imān telkīn eyledi. Bānū da müslümān (12) oldu kimse muḥālefet itmeyüp ḥizmetinde ne kadar ḥarem ve cāriyye (13) var ise cümlesi müslümān oldılar. Rüstem de şād oldu āferīn: “Ey (14) Nigār yüzün aḥ olsun iz‘ānuñ yirinde imiş imdi çünkü bir (15) sözümüz kabül eyledin senden ricā iderim bu Lehrāsb dilāver (16) saña göñül virüp ‘aşık zāruñ olmuşdur allāḥ te‘ālā emriyle bunu (17) kabül idesin ve benüm dünyā ve āḥiret kız karındaşım ol” didi. Bānū (18) eyitdi: ‘Ey merd-i güzin ben senün şimdi cāriyeñ mesābesindeyim (19) mübārek kademeñizle ḥaḥ te‘ālā ḥidāyet idüp sizün yüzünüñden [37a/1] kāfir zulumātından çıkup nūr imān ile müşerref” olduk. İmdi bir adına (2) kuluñuza virirseñüz söziñiz kabül iderim yoḥdur bir bādişāh ola (3) emir sizündür didi. Lehrāsb da işidüp şād oldu andan şefā ile (4) ‘işrete başladılar ve gine esnā-yı kalemde Rüstem eyitdi: “Ey Bānū ‘aceb bu yakında (5) baban Dārā’ya Sa‘d-ı Nebīre nām bir dilāver getürdiler mi”? didi. Nigār: “Belī (6) Server getürdiler ḥāl babamın ḥabsindedür zīrā Cellāb’ı Frenk (7) Nām oğlu ve Şehrāb adlı bir vezīrin babam bu kadar ‘asker ile Ḥarcene (8) üzerine göndermişdi varup Ḥarcene fetḥ” iderler. Celāb bir kal‘a (9) varmış anıda fetḥ iderler. Şehrāb mālī alup gelecek zamānda (10) ol Sa‘d ile Zengāve kal‘a belāya ‘asker gönderüp zabt

(11) itdirür didi. Rüstem eyitdi: “Ey Nigār ma‘lūm oldı hemān gidelūm (12) diyüp bāğda olanları her ne var ise düşirüp bir kaç şāz şankār (13) binici koyup ‘acele ile revān oldılar kal‘asına gelüp dāhīl ” oldılar. (14) Bānū tahtına çıkup karar eyledi. Rüstem pāy-ı tahta oturup andan (15) Bānū buyurdi ol kal‘ada olan kavmi da‘vet eylediler. Cümle a‘yān (16) vilāyet ve pehlivānlar dīvāne cem-i olup Rüstem’i ve Lehrāsb’ı görüb ta‘accüb (17) itdiler andan Bānū baş kaldırup: “Ey beyler benden hoşnud mısūñuz?” (18) didi. Anlar da du‘ā idüp: “Ey Bānū senūñ lūtfūñ ve keremiñ kat (19) kat görmişūzdür. Bizler sizden hoşnuduz rāzıyuz. Lūtfūñuz [37b/1] dā‘im ve ‘ömriñüz mezīd olsun” didiler. “Bānū hoş imdi ben de sizden hoşnudum (2) ammā bu Server’i gördūñüz mi? Hāzret-i Hāzma Şāhibkırān oğlu Rüstem’dür. (3) Salār-ı Rūm’a velvele viren budur ve ol bir Dilāver dahı Gürcistān (4) sulṭānidur. Bunlar bu diyāra gelüp benüm bağuma kadem başup baña misāfir (5) oldılar. Bu dilāver beni dūnyā ve āhīret qarındaş eyledi ve bu Server nāmzāde (6) eyledi. Allah müyesser iderse bu dilāverler bu diyār Firengistān’a kılıç urup (7) āyin-i İslāmı yürütseler gerekdür. İmdi her kanķuñuz müslümān olursa (8) ben de evveliñden ziyāde ri‘āyet ve ihsān iderüm, olmayanuñ haķķından (9) gelürüm, ne derseñüz didükde altı yedi biñ ‘askerden üç biñi (10) cānıyla müslümān oldılar. Ğayrısı müdārā ile müslümān olduķ” (11) didiler. hele Bānū tez olup kal‘a kapularında adamlar koyup babası (12) tarafına göz kulaķ oldu. İşte bunlar bī-perva ‘ayş u nūşda (13) ve şafāda ezin cānib rāvī eydür: “Beriden şehir-i Antalya sultānı (14) Dārāy-ı Frenk nāgāh zevķinde iken üç yüz mikdārı Frenk (15) nālān ü giryān dīvān-ı Dārāy’a girüp dād u feryād pādīşāhum gitdi. Ciger (16) guşēñüz ve bizüm bu kadar ‘askeremüz ve māl u emlaklarımız diyüp kal‘a-yı bālādan (17) kırtulan kāfirler feryād eylediler. Dārāy-ı Frenk tīz söylen (18) diyüp can başına sıçraduķda eyitdiler: “Şāhım şehzāde Hārcene şehrin (19) fetḥ idüp Gerdūs şāhı esīr idüp ol kadar mālī şehzāde [38a/1] Sehrāb vezīr ile bunda irsāl idüp kendi Gerdūs Şāh kızı Rabi‘a-i Aṭlas (2) Pus nām Hāzma-i Şāhibkırā’nuñ hātūmı imiş, kal‘a-yı bālā nām bir şarb kal‘aya (3) kaçır, şehzāde ol kızı arzūısıyla kal‘a-yı bālāya varduķ, muhāşara idüp (4) şehzāde Ğayret idüp fetḥ itmek kaşdıyla tamām kal‘ayı alurken soñra (5) Rabi‘a’dan Hāzma’nuñ bir oğlu vücūda gelmiş Rüstem-i ‘Alemsāh dirler imiş. (6) Ol nā-bekār yalnız gelüp ansız bir na‘ra urup kıyāmetler koparup (7) bu kadar‘askeri yarup oğlun şehzādemüzi bir tīg ile helāk (8) idüp ve bir kafādarı dahı gelüp ikisi bu kadar ‘askeri tār-mār ve çoğun (9) helāk eyledi. Şanemler hışmına uğrasın şehzādenūñ ölüsün (10) güc-ile kapduķ, birazumuz firār idüp geldük. Sehrāb vezīri de gitmiş (11) bulduķ. Her ne hāl ise geldük diyüp leşi meydana kodılar ve feryāda (12) başladılar. Dārāy-ı Frenk oğlunun ölüsün görüp feryāda (13) başladı, saçın ve şakalın yoldı. Eñ il dīvān dahı ağlaşarak (14) şehzādelerin defn idüp mātem eylediler. Ol dem Dārāy-ı Frenk bu acı (15) ile emr eyledi: “Varın zindāndan Sa‘d-ı Nebīre’yi getirin katl ideyüm” (16) didi. Varup

Sa'd'ı zindāndan bendiyle getürdiler. Dārāy-ı Frenk (17) eyitdi: “Ey Nā-bekār Yezdān-perestler sizler yalnız başuñuz ile (18) bu kadar ‘askere el koyasız. Ol Rüstem didükleri oğlan (19) bu kadar ‘askerüm bozup ciger-guşem öldüre. Ben sizlerden [38b/1] nice intikām alurum” didi. Sa'd-ı Nebire eyitdi: “Ey şehriyār şuc kimindür? (2) Şāhibkırānların diyārlarına ve ‘anķaların loķmalarına kaşd ve ũamaķ (3) idenlerin hāli işte böyle olur. Sizler Şāhibkırānı kendi (4) şakarlarıñız şāhlar ve pehlivanlarıñız gibi mi kıyās idersiñiz.” Şimden (5) girü bu Firengistān diyārları hāli üzere olup ve siz amān amān (6) şafāda oturup rahat mı iderüz. Kıyās eylersüñüz, la vallah (7) göresiz benüm esİR olduğum Şāhibkırān ve dilāveran işitdükte (8) bunda ne velveleler zuhūr ide ve bā-ħuşuşa Rüstem-i ‘Alemsāh-i Rümī (9) ‘ammüm gelmeye ve bu ‘asker-i İslām gelmeye mi kıyās idesiz. Bu diyār (10) at ayağı altında pāy-māl olmaya mı sen de uyur ejderin (11) kuyruğuna başmaķ nice olur. Ne diyāruñ ĩala ve ne cānun. (12) Meger müslümān olsun didükde Dārāy-ı Frenk Sa'd'ıñ bu cevāb (13) ların işidüp ziyāde elem çeküp hay Nā-bekār nedür bu senüñ (14) yüregiñ demürden midür? Bend içinde meydan-ı siyāsetde olup (15) gine müdārā itmeyüp her sözün demir demrenlü oķ söylersin. (16) Şimdi ben seni öldürüp oğlum intikāmın alayım da şoñra anlar da (17) bunda gelürler ise benden intikāmın alsunlar. Bre cellād (18) ur şol nā-bekāruñ boynın didükde bir ‘āķıl vezir ayağa ũurup (19) şāħum bu söz yolludur, şabr eyle devlete lāyık bir sözüm vardur [39a/1] diyeyim ma'ķül ise andan şoñra her ne murād eylersen eyle” didi. Dārāy-ı (2) Frenk “Nedür söyle” didi. VezİR eyitdi: “Gerçi siz şimdi bunu ĩatlı (3) idersiz ammā şoñra kim olur bu dilāveriñ sözlere yirindedir şoñra (4) pişmān olursun. ĩamza'yı ĩud işitdüñ, yedi iķlīm şāhı gibi (5) pādişāhla cenk idüp ‘acz eyledi ve her ne cānibe teveccüh (6) eyledi ise öñüne bir kimesne pāyidār olmadı. İmdi bunda (7) daħı gelmesi mukarrerdür. Şimdi buña kıyārsan ol da saña kıyār. İmdi (8) devlete lāyık olan budur kim bunu öldürmek ile oğlun hayat (9) bulup girü gelmez ve ĩuşuşa evlādın bu öldürmedi Merzūk (10) Şāh senden ulu şāħdur aña gönder ol neylerse eylesün (11) ĩavĩayı sen başından şav, şoñra ĩamza gelürse dirsiz ki (12) Sa'd'ı gerçi getürdiler ammā öldürmeyüp Merzūk Şāh (13) benden ulu olmaķla aña gönderdüm. Ol ĩatlı eylemiş var intikāmuñ (14) andan al dirsın ve ĩem dūşmān olmuş olur ve ĩem dūşmān (15) üzerinden def idersin. Merzūk Şāhuñ kuvveti senden ziyādedür, (16) ol cevāb virsün.” didi. Bu cevābı ĩeb begenüp ma'ķül gördiler. (17) Andan Merzūk Şāha bir nāme yazup: “Ey şehriyār bu ol (18) Sa'd-ı Nebire dir kim yalnız bir başıyla yüz biñ ‘askerüñ içine (19) at şalup üç biñ ‘askeri ĩatlı idüp gine selāmet [39b/1] ĩıkup ĩidüp āħir şoñra ĩile ile ele ĩirmişdür. ĩamza Şāhibkırā'nuñ (2) Nebiresidir. İmdi ĩuzurıñuzda anuñçün göndermege göresiz nice (3) nābekārdur ve siyāsetle ĩelāk idesiz kim dīnümüz dūşmānidur. (4) Ol ölenlerin intikāmın bundan almış oluruz, zİRā bizden fırsatdır (5) cümlemüze ĩayret-i dīn lāzımdur.” diyüp işte nāme yazup elçi düzüp (6) üç biñ adam ile

Sa'd'ı gönderdi. Sa'd bu hâli görüp sübhana'l-lah (7) başumuza dağı neler gelecek diyüp kaçāya rızā diyüp durdı. (8) İşte Sa'd'ı getirüp gitdiler, ammā bu taraftan Dārāy-ı Frenk Sa'd'ı (9) gönderdikde soñra eyü kırtulduķ şol nā-bekār oğlandı diyüp (10) beyleri ile söyleşürken kapuda bir galebe kıpı. Bre nedür diyince bir (11) alay kimesneler içeri girüp tācların zemīne urup feryād (12) eylediler. Dād b ī-dād didüklerinde bre bre nolduñız didükde, eyitdiler: (13) “Şāhum ne gāfilsüñiz Keysu-pāy gibi bir pehlivān helāk oldu (14) ve Mihrānuz gibi duķterüñüz aldırduñız” didiler. Dārāy-ı Frenk şaşup (15) bre kim aldırdu ve kim aldı?” didi. Anlar da biz de bilmeyüz Şāhum (16) Hāma oğlu Rüstem-i ‘Alemşāh-ı Rūmī dirlermiş. Oğlunuz Çelebi (17) katl itdeñde soñra Sehrāb vezirin ardına düşer haber alurkem (18) kıarındaşı oğlu Sa'd-ı Nebire esir idüp Firengistān'a alup (19) giderler. Bir yoldaşı ve bir ‘ayyārı ile gelüp Firengistān yakasına [40a/1] çıkar bilmem kimden haber alup duķterüñüz Mihr-Efzūnuñ bağına dāhil olur Mihr-Efzūn dağı (2) anlara meyl eyler ve dīnlerine girüp Keysu-pāy pehlivan Bünyaz Kahi icāzetiñiz ile varup (3) Bānū ile ‘işret idüp edebiyle gelür giderdi, yine ol uslūb üzere vardı kı (4) ‘işret eyle bizler taşrada durduķ Bānū meger anları yirde ardına şaklamış ve yüzine bakup (5) aşmış geyu māyū nedür aşlı didükde düş gördüm Hāma'nun Rüstem nām oğlu gelüp beni (6) müslümān idüp tenbīh eyledi. Artuķ niķāb siz kimesneye görünmeyim, şimdi Rüstem şol yirde (7) ardında olsa ne cevāb virirdüñ dirken Rüstem perde ardında çıkup yanında (8) bir bālā-kadd pehlivānı āna kuma eyledi. Meger Mihr-i Efruzā ol aşık olmuş Lehrāsb dirler (9) imiş anuñ ile cenk eylediler cenk eylediler. Āhīr ol Keysu-pāyı katl idüp leşin (10) kaçırdu aşāğı atdı. Bize haber oldu cümlemiz atlak bāğı yürüdükdē Rüstem de ol (11) yoldaşı ile bağıdan taşra çıkup bizlere bir kılıç oynadıkı Vezīrler dağı ol kıadar (12) ğayret idüp çalışdıķ da pehlivān ağızın intikāmın ile yüz olmadı. Kıarşu (13) duran kıırıldı kaçan kıurtıldı kıışsa bir bir alat'-tavşil beyān eyledi. Dārāban ‘aklı (14) gidüp bre bunlar kaç biñ ‘asker ile gelmişler didi. Be hey şāhum bizler sizde ne (15) diriz ne ‘asker var ne filan hemān iki yirde ‘Ayyār üç adamda ‘askeri (16) olsa ‘gayrı hāl idi didiler. Māhīr olup ne demekdür iki adam geleler kıızım az duralar (17) ve Keysu-pāy gibi pehlivānı katl ideler ve on biñ ‘askeri bozupda hāl ‘akla muhālefdir (18) haykı ‘arz nāmūsa gitdi didi. Vezīr ‘aklı eyitdi: “Gördüñmi şāhım eger Sa'd-ı (19) öldürmüş olāydın iş yaman olurdu zīrā ben işitdim ki: Rüstem ile kıan [40b/1] dökmege meyleder ki babası olsa kıarşu turana amān virmez. Bu ol Rüstem (2) size der ki yedi iklim Şāhı Nüşirevān buña bir vezīriyle bir pehlivān elçilik (3) ile gönderür bu ikisinde öldürüp böyle gelen ‘askeri kıırır soñra babasınun (4) ser kablanı olān Lendühā ile cekişür ol iki yirden hāncer ile urup bir (5) aman bilmez dost düşmān bilmez kāfir olsun müslümān olsun kendüye kıarşu (6) koyanı öldürür. Şöyle Hāma dağı bunda gelmeñ muķarrer dir” didi. Dārāy (7) bānce idelim ‘asker görün didükde hemān bey tahtı olan Lāhūt hun şudan (8) iki oğlu yirlerinden durup Rüstem'in

cenkin istediler. Her birine Demdeme birine (9) Şa‘Şa‘ayın Lā Hūn dirler idi. Lāhūt’un altı oğlu var idi. Ahfere ve birine Şa‘Şa‘ah (10) ve birine Kaḥkaḥa bin Lāhūt dirlerdi. Hani bu maḥalde (11) Lāhūt hūr hūr kendüsi gitmek istedi, eyitdi: “Şāḥım ne elem cekersin (12) yürüyün varayım ol iki Nā-bekārı ben de çeküp huzūriña getüreyim muḥā (13) lefet iderler ise başların getüreyim didi. Dārāy-ı Frenk nola pehlivān (14) var ḥemān ol kızım olacak mel‘ūnu daḥı katl eyle amān virme didi. Yine (15) ol vezīr ‘aḳıl eyitdi. Baḳa şaḥım oḡluñuz öldi gitdi ya kızın (16) niçün katl idersin didi. Şaḥ eyitdi: “Anlara uyup yezdān-perest olda anları (17) baḡanda şaḳlayup ol pehlivāna ḥavāle eyledi ḥelāk” itdürdi. Vezīr eyitdi: (18) “Neylesünler önünden varmışlardır, lāzım geldiḡi müdāra iderler. İmdi (19) ḥele anlar tütulursa tütanlar tütulmaz ise öldürsünler amā kızınuzı [41a/1] bunda getürsünler su‘āl idin eger su‘alde şucu var ise ḥaḳḳından gelüñ (2) şucu yok ise niçün katl idersin diyüp men‘ ” eyledi. Keysu-pāyı katl eylediler (3) ise ben ma‘kūl itmişler. Sizüñ duḥteriñiz ile böyle varup ‘işret eyledi (4) diyüp bu maḳūla nice cevāblar söyledi. Ama Lāhūt dileti kim ḳalkup gide (5) işte Demdeme Şa‘Şa‘a nām oḡulları ayaḡa tırup devletim ata size ne ḥācet (6) gidesiz. Öyle nā-bekārlardan olur ki zaḥmet cekesin ḥangiz de biz varup (7) bend idüp getürelim didiler. Lāhūt nola nola diyüp icāzet virdi. Bunlar (8) cümlesinden küçük idiler, ama biri kırk altı ve biri ve biri kırk sekiz arş çekerdiler. (9) Bunlara ḥil‘at giydirüp ve otuz biñ adam ta‘yīn idüp bunlardar tedariklerine (10) bařlayup baḡ tarafına cāsūslar gönderdiler ki gitmişlermi diyü gelüp ḥaber verdiler. (11) Anda bu iki dilāverler otuz biñ ‘asker ile ḳandasın Miḥr Efzūn ḳal‘ası diyüp gitdiler. (12) Ammā üstād eydür ḳaçan Zengāve Rüstem geldiḡünde ḥaberin işidüp beñzende ḳan ḳalmadı (13) anda manalara düřdi ve dendāmege bařladı. Etrafda olan pehlivānlar bunuñ (14) ol ḥālin görüp noldun ḳorḳma bunda pehlivānlar coḳdur seni bizler Rüstem’in (15) eline virmeziz didiler. Zengāve eyitdi: “Ey Dilāverler daḥı sizüñ ol nā- bekārı (16) gördiñiz bu ḳadar bilmezsin gerçi ḡaddi azdır ammā ḥasmı yüzer beř olsa (17) yanında bir şamān cūbı ḳadar yokdur diyüp Rüstem’i ol ḳadar ve řefa eyledi kim ḥayrān” (18) oldılar. Bunlar bunda beriden Rüstem ve Leḥrāsb-ı ve Seyyāra Nigār ile oturup (19) ḳal‘aya ‘işret iderken anı gördiler şaḥrā tarafından tūz koydı ve Kuser Şadā [41b/1] dīney tütup meger Lāhūt oḡulları idi. Otuz biñ ‘asker ile gelüp ḳal‘aya (2) ḳarřu ḳondılar. Rüstem muḳayyed olmayup görelim neyler diyü ama bunlar ḳonduḳda (3) bir nāme yazup Bānū’ya gönderdiler: “Ey Bānū niçün böyle itdin Dārāy gibi (4) bir ulu pādīşāḥıñ kıızı ola sende layıḳmıdır? öyle bir ‘Arab oḡlana uyup (5) baban dīniñden çıḳdım imdi eger bu işi müdārā için eyitdin ise bize (6) bildiresin bizde anların ḥaḳḳından gelelim eger ‘inād idersen bizden (7) zarar görürsün” demiř. Çün elçi Bānū’ya geldi Bānū taḥt üzere oturmuş (8) nāme alup Rüstem’e virdi olda okudı Bānū’ya nāmenün mefhūmun ḥaber (9) virdi. Bānū feryād idüp: “Ey Şāḥibḳırān eger sen beni terk idüp ellerine (10) virecek olursan anlar beni biñ bāre eyleseler

dinimden dönmem” dedi. Rüstem’in (11) gözleri taş bürhüne dönüp eyitdi: “Ey Bānū benim ‘avrat kadar gayretim yokmudur (12) sen otur yirinde anların haşmı benim” dedi. Elciye var söyle buradan kızınız ile bilürler (13) ise alsunlar diyüp elçiyi koğdı. Elcidir gelüp hāli bunlara ifade eyledi. Ama (14) beñzlerinde kan kalmamış eyitdiler. Ta‘accüb bunun cenkine heves eytdüñüz bir kimesne yalnız (15) bir başıyla Firengistān’a gelüp bu kadar ‘askere karşı koyup kıra ve tār-mār idesiz (16) ler nef‘al ile geldiñiz sizi bir elma gibi pāre urup hurd ider dedi. İşte (17) Rüstem yazın cenkdür dedi hāzır olun dedi. Bunlar kendüleri i’timādları (18) tedarüke başladılar ama bu tarafda Rüstem ol iki müslümān olanların kal‘a gir (19) melerine izin virdi. Ben anlar ile İhşā-Allah başa çıkarım şakinup biriñiz [42a/1] yiriñizden hareket itmen dedi. Çünkü şabāh oldu hemān küffār tarafından cenk-i harbiler cā (2) lınup elleri bağlanup ve saflar bakdılar ol maħalde anı gördiler kal‘a kapusunda Rüstem’i (3) ‘Alemsāh ‘askeriyle kafāsında Leħrās-b-ı ve Seyāre dañe bend kal‘adan çıķup gelüp (4) üç ‘asker tırdılar küffār daħı otuz biñ ‘asker ile şaf bağlayup hemān Rüstem at (5) sürüp na‘ra urup benim Rüstem’i ‘Alemsāh Rüm-ı bugün meydana er olan gelsün gör (6) sanki aña neylerüm didükde hemān Şa’Şa’a bin Lāhūt kırk sekiz arş kadıyla (7) meydana girüp muķābil oldu. Rüstem’i gözine şalandırmayup eyitdi: “Ey Nā-bekar ne (8) ‘aql ile bu Firengistān’a geldün sen Sa‘d-ı esīrlikten kırtarayım dirken kendin (9) esīr olursın ya huşuşu şāhun oğlun da urmuşsun” dedi. Rüstem eyitdi: (10) “Ey pelīdi’bn-i pelīd sizüñ diyār-ı Ĥarceneden aldıñız mālı bende kırlarmı kıyās edermisiz” (11) dedi. Ve ol Sa‘d’ın daħı her bir kalene nice biñ kelleler yuvarlıkda imdi bu diyār (12) Firengistān da işler idem ki kıyāmadığın söylene diyüp Şa’Şa’a yavuzlanup (13) el titreye olup Rüstem’e havāle eyledi. Rüstem sır virüp māni idüp Şa’şa’a (14) hāy! nā-bekār diyüp Rüstem’e bir gürz urdı Rüstem āsān men eyledi. Şa’Şa’a (15) ateş olup döñdi kadar varmışsın bārī seni helāk ideyim dedi. Kılıcın (16) havāle eyledi. Rüstem ayanda men idüp buña öyle bir tīg urdı kim Şa’şa’a (17) sır verince ölmeyüp miğferin meylenden tutup ta kemerine kemerine varınca iki (18) bāre eyledi. Frenk ‘askeri ol hāli görüp feryād eylediler qarındaşı Demdeme meydana girüp (19) tīg havāle eyledi. Server buña daħı öyle bir tīg urdıkim bir koluyla bir başı havāya [42b/1] yarān olup yıkılınca küffār ‘askeri birden yürüp Rüstem daħı tīgın ‘üryan idüp bunlara (2) bir giriş girdikim ĥarran bayrağı gibi döñüp sağa şola ĥamle itdikce (3) küffār önünden geruħ geruħ kaçarlardı. Bu tarafdan Leħrasb’ı ve Seyāre daħı kafā-dār (4) olup küffārın bir tarafın ĥatāyı virüp ol üç biñ ‘asker ‘alem dīnde ve üç (5) biñ kal‘a burcunda durup temāsā iderlerdi. Rüstem’e taħsīn ve āferin iderlerdi. (6) Bu üslüb üzere küffāra kılıc oynadı ki kan sebil olup aķdı ol ‘asker (7) gördiler üç adama bu kadar ‘askerden bir zaħm daħı uramadılar. Āħir yüzleri (8) döñüp kaçdılar, beriden Miħr Ezfūn bu būyrın atlu ‘asker aksalarına ireşüp (9) ĥem girüp ve ĥem koğup andan döñüp ‘askerin ġanāmın bağaladılar. Şa’şa’a (10) tek bir güzel bārgāhı var idi. Ol

bārgāhı Rüstem'e kurup māl ganā'imi Mihr Ezfūn (11) 'askerine bahş eylediler. Ol kuman islāma muhabbeti daħı ziyāde olup on 'altı (12) biñ 'askeriyle ƙal'aya arƙa virüp oturup ' ays ü nūşa başladılar ama beriden (13) Dārānan ve Lāhütun gözleri yolda idikim Rüstem'i ne zamān getüreler diyü yirde (14) şağdan 'asker irişdi. Nedür aslı didiklerinde bunlar da feryād idüp şāhım (15) ol iki şehzādeleri helāk ve bizleri daħı hemān üç kiři bozup kırup (16) māl ve bārgāhları daħı bırağup gücüyle hālāş olduƙ didi. Rüstem elinden (17) didiklerinde hemān ol dört oğulları ayak üzere durup babalarına eyitdiler: (18) "Bizler varup ƙarındaşlarımızın ƙanı alun diyüp Dārāy-ı Frenk bunlara altmış (19) biñ 'asker ta'yīn idüp taħl-ı 'alem ƙaldırup daħı" oldılar. Bir gün Mihr [43a/1] Ezfūn ƙal'asına gelüp bārgāhları ƙurup oturdular. Rüstem bunları haber alup amā (2) acmaz ƙodı ama Mihr Ezfūn Rüstem'iñ ƙatına gelüp eyitdi: "Ey Server zāhir işitdin (3) bu gelen 'asker düşmānıdır ƙal'aya girin Rüstem bilürüm girmezsin ama icāzet virirseñiz (4) sizüñ ile ben de cenke gireyim zīrā cenkde benümde bir miƙdār hāzm vardur" didi. Rüstem (5) eyitdi: "Ey Nigār bu işe ben rāzī degülim evlayın zaħm şedīd ile zaħm-dār hāmlerde (6) olmayınca sebğā cenk yokdur ve hem evlād Hāmza'ya düşmez Şāhibƙırān'a vardıƙda ben Nigārı (7) cenke koyu virmiş didiklerinde bu nāmı ben ƙabül itmem" didi. Varsın kendi 'āleminde (8) ol didi. Ameyez der ki birƙac günden pederim Şāhibƙırān 'alem gelüp irişe (9) didi: "Ol seyri elbetde düşmāndan hālāş eyler didi, zīrā serāperde ğayed şehriyār (10) dan ve Lendühā'dan biraz sıtma" görmüşdi. Ol harāretle anlardan ayrıldı ve derünunda (11) elmi muƙarrer idi. Mihr Ezfūn Rüstem de bu ğayreti görüp taħsīn eyledi ve beyler cümlesi: "Ey (12) Server bizler şimden gerü senden ayrılmayız didiler. Allah göstermeye sende bir hāl olacaƙ (13) olursa bu diyārda baña da rāhat yokdur anlar ƙal'amı hā'il olur hemān bizler cümlemiz (14) şerbet şehādeti nuş eylemen haƙdır der ve olası evlādır el-hāmdüli-llah islāma ferāset (15) oldun" didiler. Rüstem ziyāde hāz idüp bunlara hayır du'ā eyledi ve eyitdi: "İmdi (16) niye sizden yardım dilemezem olki gibi şaf bağlayup 'alem dīnde Tūrān du'aya (17) meşğül olun didi. Beriden Ahferenin Lāhüt ƙarındaşları ile müşāvere idüp (18) bir nāme yazup imdi: "Ya Rüstem işitdim seni bir merd kezyin dilāver imişsin (19) iki ƙarındaşım öldürdün yine saña ƙıymam gel benüm hikāyeme düş'azdan dileyüp [43b/1] hizmet-i ihtiyār eyle seni babamdan ve Dārāy'ı Şāhdan dilek" ideyim. Zīrā dedeniñ (2) ƙızın ayırdup almışsin babamıñ ve Dārāy-ı Frenk'in saña ƙaşdaları benzer amā benüm (3) sözüm gecersen bir er olduğın için acırım zīrā er oldur ki er ƙıymetin (4) bile şehzaden saña bir ƙal'ada aldırayım eger ƙızına daħı ƙaşƙ eylediñse (5) saña eli vireyim didi. Bāde elci Rüstem'e gelüp nāme virüp ma'hlümü ma'lüm oldu (6) elciye eyitdi: " Her sözi yirinde ama aşlı olmamış ki bir müslümān ƙāfir ola ƙāfirde (7) ƙul ola imdi oralar beni meydan bilür eger ğalebe idersem dīnimden dönmem (8) ama ƙulluğın ƙabül iderim ama ben de ğalebe idersem olda 'inad itmeyüp benüm (9) ƙulluğım ƙabül ide yok

dirse karındaşları yanına gider” didi. Ve elçiye hil‘at (10) giydirüp gönderdi. Elcidir gelüp cevāblara Aḥfere söyleyüp olda kaçayup (11) cenk nidā itdirdin cün şabāḥ oldı. Frenk ‘askeri Lā Hūnun dört (12) oğulları süvār olup gelüp meydanda şaf bağlayup Rüstem daḥı üç biñ (13) ‘askeriyle şaf bağlayup ḥemān ‘Ankā bin Lā Hūt meydana raḥşin sürüp ve (14) na‘ra urup gele ya Rüstem didi. Rüstem de raḥşin sürüp muḳābil oldı söyle (15) şerek cenke başladılar. ‘Ankāyı gördi olmaz ve dal tīg olup üç tīg (16) urdı. Rüstem men‘ idüp eyitdi: “Ey nā- bekārsız aşlı olur degilsiniz (17) diyüp bir tīg urup iki yedi kāfırlardan feryād koyup ḥemān ikinci yaderi (18) meydana girdi buña daḥı bir tīg urup iki pāre” eyledi. Oldem feḥmetesin (19) gireyim dirken Aḥfere ḳomayup kendüsi ‘azm meydan eyledi. Rüstem dāḥil olup [44a/1] dirdi. Rüstem bunun selāmın alup kodı bir bālā-ḳadd Server ḡāyet beñzi (2) olda Rüstem’i görüp beñzi başın şalup bu tazelikte bunun itdigi: “Erlıklar (3) çok işdir diyüp buna ḳarşu ḳomak ḥaṫadır diyüp ve dönüp: “Ey (4) Server niçün bu ḳarındaşlarıma merḥamet itmeyüp ḥelāk itdün” didi. Rüstem (5) be ḥey; Dilāver şucum yoḳdur anlar ister baḳalım sen merdane cenk eyle didi. (6) Lāḥūt bizim atamızdır şimdi işitdinmi didi. Rüstem müslümān olmaz ise anı (7) daḥı bir tīg urup iki pāre iderim didi. Ḥele oralar lāzım degil baḳalım (8) ne ḥaberden ḥālācsın didi, gel bārī īmāna gel bana yar ol didi. (9) Aḥfere buna olmaz sözdür ki söylersin dört ḳarındaşım öldürdün (10) ben seni nice şalıvırdım didi ve ḥemān yirinde şu‘āl eyledi. Rüstem sır virüp (11) men eyledi. Rüstem de ḥamle idüp olanda mani idüp ta aḥşām olunca cenk (12) idüp dönüp ḳondılar ḳarındaşı Ḳaḥḳaha eyitdi: “Niçün şol nā- bekār’ı öldür (13) medün intikāmızı alaydın” didi. Aḥfere eyitdi: “Elimden gelse bir ḥamlede (14) cānın alurdum ama ne fā’ide ”didi. Rüstem de bārgahına gelüp Mihr Efvūn eyitdi: (15) “Server Aḥfere den ḥazır gerekdir didi. Rüstem de du‘āda ol allah keremdir diyüp (16) irmese yine meydana girüp cenk eylediler nāme bugün cenk idüp Aḥfere (17) ‘aciz olup ḳılıc ceküp Rüstem’e ḥavāle” eyledi. Rüstem’in başına candı (18) zaḥm urup Rüstem’in ‘emrinde zaḥm yedu ki yoḳ idi. Ḡāyet ḡazaba gelüp (19) gözleri ciḥānı görmez oldı: “Ey Nā-bekār beş gündür ben saña ḳıymadım sen [44b/1] sen ise fırsat bulup beni ḳatl itmege seḥi idersin diyüp Aḥfere’ye bir tīg (2) öyle urdı kim Aḥfere tīg ve Server nice dört pāre olup Aḥfere cān (3) ḥavli ile ḥayanlen idüp kendin bir ṫarafa ince bir zaḥm şedid urup (4) atın (...) zemīne” düşdi. Aḥfere yıkılınca Ḳaḥḳaḥā ‘askere ḳuman (5) idüp altmış biñ ‘asker birden yürüdi. Leḥrās-b-ı ve Seyāre ḳafā-dār olup (6) küffārı demet demet idüp ḳırmaḡa başladı. Birden Bānū da üç biñ (7) ‘askeride yürüyüp ḥayli Frenk ḳılıcdan gecdi Rüstem ḥürmeten cāndan mest (8) olmuş ḳarşu gelen adammıdır senüñ midür görmezdi. Ḳaḥḳaḥā ḳarşu gelüp (9) ḥamle idüp Rüstem de tīg ḥavāle eyledi. Fetḥ idüp bir tīg urup tīg ve siper verince (10) dört bāre olup yıkılınca ḳolları üzerine düşüp ḥalāş idince Rüstem (11) çok kāfir ḥelāk oldı. Gün zevāle varınca ‘alem ‘alemdarı aḳdarup (12) ikişer bāre idüp el-ḳışsa artuḳ ṫuramayup

kaçmağa yüz tuttular. Aḥfāre (13) Kaḥkaḥā zaḥm-dār gücüyle birer ata bindirüp kaçdılar altmış biñ adam ‘asker (14) tār-mār olup bir başın oldılar ‘askerin bārigāḥları ve aḥvāli dökülüp (15) kaldı cümlesin zabt idüp Rüstem tutulan esirlere naṣīḥat idüp İslām (16) da‘vet eyledi, anlarda müslümān olup Rüstem şefā eyledi. Ol ḥālī ‘askere bahs (17) eyledi bunlarda Rüstem’den bu sehāveti görüp ḥayran oldılar. Mihr E fzūn (18) Bānū da gelüp Server’e bend idüp işte Server şimdi soñra (19) babam Dārānan ve Lāḥūt hareket itseler gerekdür eger rüzgār da anuñ da [45a/1] bozacak olursan artuḵ ḳorḳma bu diyāra bir daḥı saña ğayrım yokdur didi. Server-i (2) Ḥudā keremdir ben dīn yoluna çalışurum ümīzdür ki menşūr muzaffer olam diyüp (3) ‘ayş u nūşa başladılar. Bu taraftan cünki ‘asker doğrı Dārāy (4) dīvānına girüp feryād idüp bre nice oldu didükde nice olsa gerek (5) bu nā-bekār peḥlivān -zademizün ikisini ḥelāk ve ikisi zaḥm-dār önünden (6) gücüyle ḳurtarduḵ. Dirken anlar daḥı gelüp irişdiler. Şāḥa baḳup (7) babalarının elin öpdiler Lāḥūt beñzi kızılı gidüp aḳ oldu (8) Aḥfere ağlayup devletim ana keşki erler ortasında ḥuzurında böyle geldin (9) ben de olaydum amma neyleyim beř gün cenk eyledüm. Nā-bekār acıḳdan mālīk ařrīñ (10) Rüstem zālīdir ve feryatdan Şāḥ tılsımın bozup ‘aceb alan ḥarbe (11) ve bādekārlara mālīk olmuş ki tīgına siper ve cebe vü cevşen taḅanur hemān (12) adamı ḥıyar toğrar gibi ve kendüye ursalar siper ve çevşenine ve bir ālātına (13) ālāt ḳarındařlarımı birer kılıcda ikişer bāre eyledi. Ben her ne ālāt iderüm (14) ise kar itmedi. Ol kılıcı ile urup aşlı siperem ve kılıcım payidar olmayup (15) elimde dört pāre oldu. Ḥayañleñ ile ḥalāř oldum. Tīglar bileşüp beni (16) bu ḥāle ḳodı ve raḥřim ḥelāk idüp beni gücüyle pilic gibi ḳapdılar. (17) ‘Askerimizde bozulup utanarak güne bağrak ḳacup geldün diyü naḳl (18) Lāḥūt bunlara tevaḥuk idüp ḥātırların ḥoř eyledi ben anda siziñ (19) dediginde alayım diyüp imdi tedarük görülsün diyüp Dārāy-ı Frenk: [45b/1] “Ey peḥlivān keşki evvel sen gitmiş olaydın dört dāne evlat sađ olmuş (2) olurdu. Lāḥūt sađ ol olacaḵ olur zīrā deveden gitdi (3) ezgedar degildür ḥuřuřa peḥlivān ‘alem gecürler yoḵ oğlı yoḵdurlar” didi. (4) Zengāve eyitdi: “Ey peḥlivān dūřmāna ḥör baḳma tedarükün muḥkem gör zīrā Rüstem (5) yaman ḥařımdır ” didi. Lāḥūt Zengāve’ye eyitdi: “Ey uğursuz gidesin (6) nerden getürdün ol Sa’d tıtuḅ bunda getürmesen bunda Rüstem’in (7) ne işi var” idi diyüp Zengāve eyitdi: “Benüm ne şucum var bir dūřmāndan (8) tıtuḅ eliñde virdüm bende Rüstem’den ḳorḳumdan sızüñ dađañda tıtuḅ geldi (9) ve diniñde girdüm ḳabül itmezseñüz bir diyāra giderim(giderüm)” didi. Ama yine řuc (10) siziñdir buradan ‘askeren gönderüp Ḥamza Şāḥibḳırān gibi biraz didin. (11) Ḥanuneni ve oğlı olan ve belī yanına nice şalup ben Sa’d’ı ḥīle ile (12) tıtuḅ vezīre teslim itmesem Sa’d daḥı böyle Rüstem gibi bāb yalnız (13) bu diyāra gelüp idi ve bu ḳadar mālī alup gelmeye ḳabili olur ol (14) Rüstem’den bu intīḳāmı sizde öyle ve vilayetiñiz ḥarb ider yalnız Niřaḳın (15) ođlu Cellāb ve yüz biñ ‘askere neyledi bunlardan Sa’d’a ikiyüz (16) biñ ‘asker ile görelüp Ḥamza gelüp Rüstem’in ağyarı

Ҳамза'дан ayrılıp (17) gelmişdür. Seyār'e işte aña tedarikinüz nedür görün sizüñ andan (18)
 һaberiñiz yokdur 'aceb iş itmişsiz didükde Lāhūt eyitdi : "Ey (19) uğursız şöyle kıyāmeti
 қобardun gelsüñler cümlesine ben cevāb [46a/1] viririm" didi. Eger ben viremezsem bu Frenk
 senān büyük maһlukdur hezār (2) Rüstem'in cevāb virir peһlivānlar vardır. Cümleden beri
 Şāһibқırān (3) Firengistān'a Niheng deryā nişin ve oғlu Niheng'i deryā-nişin bilürmisin onlar
 (4) gelürse bunda ecelleri getürür didi. Daһı bu diyārda sağ çıkup diyārların (5) gidemezler didi.
 Zengāve yoluña öyle ola ama bunca rüzgār vardı. (6) Aқlım dört köşede nice peһlivānlar
 gelmişdir. Her birinin nāmeleri cihān (7) tutsu ama yine anan nice қаһrından beri һalās olmayup
 kimi müslümān olup (8) ve kimide 'inād idüp ateşde tığına yanup һelāk oldılar һele imdi (9) iyi
 gör didi. Dārāy-ı Frenk daһı һükм eytdü ki yirlere қал'a şāһlarına (10) nāmeler yazup tiz
 'askeriñiz ile gelesiz didi. İşte şöyle bir düşmān (11) zuһūr eyitdi: "Baña imdada diyü talebe
 eyledi. Anlarda işte gelmeñde Lāhūt (12) daһı oғulları tīmāranda ama rāvī eydür: " Yirmi ve
 yirmi beş gün içinde Antalya (13) öñünde üç yüz biñ 'asker cem' olup ol şahrāy güna gün
 bārgāһlar (14) ile tutanup Lāhūt eyitdi: "Şāһum bu қadar 'askeri neylersin (...) Rüstem'in (15)
 'askeri azdır yanında bir miқdār 'askeri var hemān on iki biñ (16) varup ol oғlanı bend ile
 getüreyim" didi. Dārāy-ı Frenk eyitdi: (17) "Baқ Server kerem ile maғrūr olma 'asker çok
 olması lāzımdır senüñ (18) añla debaған degül öteden üzerimize Ҳамза gibi guy һaşım gelir
 һele (19) bizler tedarikimizi muһkem görelüm naşıl olursa olsun diyüp Lāһun da [46b/1]
 bunlara berāber alup yüz biñ 'asker ile revān" oldılar. Ama bu merabına kırkbiñ ile (2) giderdi
 kim: "Ey Nā-bekār oғlan ben saña göstereyim bu diyāri Efrig abada gelüp (3) benüm gibi bir
 'Anқānın evlādların öldürme ki diyüp beriden Dārāy-ı Frenk'in (4) bir vezīri var idi 'Alem
 Necdem Palvar Dārāy vezīre бақup ne dirsин' Ace Lāhūt (5) Rüstem'e cevāb virebilürmi" didi.
 Vezīr reml idüp cevāb virdi ki (6) Şāһum Rüstem'e cevāb viremez ama siz varırsañız Rüstem'e
 fırsat (7) bulup ele getürürsиз didi. Dārāy-ı Frenk şād olup hemān emr eyledi. (8) İki yüz biñ
 'asker ile şehir Anqalya önüñden güc idüp Lāhūt'уñ (9) ardınca revāne oldı. Lāhūt'a yetişüp er
 gibi ol işte ardınca bende (10) vardım diyüp işte bunlar gelmekde ama cāsuslar Miһr Eфzün'a
 һaber getürüp (11) işte yüz biñ 'askeriyle Lāhūt kendi gelür didiler. Miһr Eфzün cān başına (12)
 şıçrayup sürüp Rüstem'e geldi. Eyitdi: "Server һuzūruñuzda bir sözüm var ricā (13) iderem ki
 gece didi. Rüstem söyle ma'қul ise başu üzere " didi. Bānū eyitdi: (14) "Server yüz biñ 'asker
 ile Lāhūt geliyor imiş yaman la'netdür gerci siz (15) bilürsиз aña cevāb virürsиз lākin bu қadar
 var ki 'asker һalidir ma'lümüñuz" (16) dur. Çokluk erligi bu zīrā yāһūd 'asker çoklukdan һavfa
 düşer yāһūd bir (17) һile ile şebhun ayrılır imdi bu қadar erlekler itdiñiz: "Rüstem Destān ve
 Sām (18) Қаһramān ancaқ idebilür ama münāsib olan lütf idüp қал'aya girmekdir" didi. (19)
 Rüstem teбessüm idüp: "Ey Nigār-ı 'ālem güzel buyurdun beni siz dilersin şaқındıғından

[47a/1] ama şimdi al'aya gidüp bir kaç gün cenk idem anlar da 'aciz olup bırağup (2) giderler ama vilâyetleri elçidir. Hiç bir 'aşırda olmamışdır ki bir kimse al'aya (3) kapanup düşmândan halâş ola elbetde bir çâre bulup feth iderler. Bundan mâ'adâ (4) beni bunda bend ile getürmediler ben kendi ayağımla geldim ya feth idüp bir nâm (5) koyam ya bu yolda baş virem mādâmki elim ayağım tutar zahm-dâr degilim (6) 'aqlım başımda Lâhût ve Dârây degül bütün Firengistân üzerüme gelse (7) Allah Te'âlâ 'inâyetde rızâ kadar hüküm yokdur ve ne al'aya girerim didi. (8) Kerem eyle baña bir dahı böyle söz dimesenden gayri kimse söylese idi. (9) Neylerdüm göre idiñ didi. Bânûsuz ağlamaz diyüp sükün eyledi, ama gördi (10) Lâhût geliyor didiklerinde ol yeni müslümân olanların cümle beñzleri bozuldı. (11) Rüstem ol hâli görüp baқа dilâverler ankı gezin derute havf düşdi (12) ise varsın al'aya girsün. Hudâ hakkı çün dize kadar elem cekmem didi. (13) Eger Allah Te'âlâ menşur iderse sizler yine maқbulumsunuz ol serverler Rüstem'den (14) bu cevâbı işidüp eyitdiler: “ Ey Server tutalım bizler al'aya girdik allah (15) göstermesün ben de bir hatâ eyledim Şoñra bizleri şabşah dizüp kebâb (16) iderler” didiler. Anda biñ kadar adam intihab idüp Bânû ile iç al'aya koyup (17) al'a muhâfaza itmek için Rüstem ve Lehrâsb'ı toқuz yüz kimse al'aya koyup (18) düşmâna karşı tırdılar irtesi anı gördiler. Anıalya tarafından Lâhût (19) yüz biñ 'asker ile gelüp bârgâhları urup karar eylediler. Gördiler [47b/1] al'a önünde bir miқdâr 'asker bârgâh urup oturmuşlar ama Rüstem bunların reza kadar (2) geldiklerinde aldamayup Bânû al'adan görüp sağa niyâz idüp sen bu feth (3) arslanın sen ha'insin ol bizi İslâm ile müşerref itmege sebep oldı (4) diyüp du'â iderdi. Ama beriden Lâhût aşlı nâme bile göndermege irtikâb (5) itmeyüp ol gece ara gül çıkarup şâyet Rüstem belkim şebhün ide diyüp (6) şabâha kadar beklediler. Cün şabâh oldı ceng-i harbiler calınup herkes (7) hâzır olup elleri bağlayup tırdılar iki tarafdan nazzar bir meydan idüp 'aceb (8) meydana kim gire dirken ahah'a bin Lâ Hün icâzet alup Lâhût hâydi (9) göreyim seni didükde hemân ahah'a rahşu sürüp meydana girüp Rüstem'i da'vet (10) eyledi. Rüstem dahı rahşin sürüp muқâbil oldı ahah'a eyitdi: “Ey Server (11) pederimizide bize ol kadar taş eyledi kim ta'ir olunmaz bugün ben de pederim nazarından (12) ya senden intikâm alam yahüd ben de bu yolda arındaşlarımıza helâk olam” didi. (13) Rüstem eyitdi: “Senüñ pederin mest mādâm bi 'aql bir harîf imiş ki seni ateşe (14) şalmış imdi gel müslümân ol senüñ ile bârî arındaş olalım yirinde benüm (15) tığımdan halâş olmaz bârî sen başın urtar” didi. ahah'a eyitdi: “Ey nâ-bekâr (16) belki sen pederim elinden baş kurtaramayasın gibi pederim öldükten soñra sağ (17) olup neylerüm” didi. Rüstem dey imdi hamle eyle bir alay edâsız kimselersiz (18) hemân sizleri kıрмақ gerek diyüp ahah'a Rüstem'e üç hamle idüp Rüstem hamle (19) ler mâni' idüp bir tığ havâle olup artuқ arâr almayup hemân gergerdânın [48a/1] sürüp muқâbil oldı, yağın geldükde selâm virüp Rüstem'in selâmın alup gördi bıraқda (2) şakallı

kızıl beñzli başına ad tekerligi gibi kadar bir kırmızı şabka giymiş üzerine (3) altun zincirler şarmış bir heybetle geldiği görenler hayrân olup ama Lā Hūn (4) Rüstem’e hışımla bakup: “ Ey Nā- bekār oğlan nedür bu senüñ itdüğün katli beni yakup (5) yandırdın bārī sende intikām alayım diyüp Rüstem’e dik dik” bağıdı. Rüstem (6) imdi hamle eyle seni dağı anların yanına göndereyim” didi. Lāhūt el titreye urup (7) Rüstem’e üç hamle eylediler, Rüstem üç hamlesini mani’ idüp Nuyan kendüye geldükde Şā (8) hibkırān zāda dağı buña bir tīgda urdı. Lāhūt Server nice güzār kılup (9) Lāhūt hāy! deyincedi koltuğı altına toğrı cebe çevşen sakup gecüp gitdi. (10) Lāhūt’un yüregi ağzına gelüp zağm yidim şandı gördi zağm yok amā ‘aceb (11) zor gördi başın şalup bārī bu nā-bekār şağdan ziyāde bundan gāfil olmamak (12) gerek diyüp hayrete Rüstem de siperi nizesinden meydana silkivirdi. Siper tekerlenüp (13) gitdi ve cübbe halkaları kevkeb misāli zemīne döküldi andan irişüp bir nize dağı (14) şandı Lāhūt üç nizesin men idüp andan el gürze urup Lāhūt (15) Rüstem’e bir gürz urdı Rüstem gürzün berāber virüp gerci men’ eyledi. (16) Amā başı at başına berāber olup bir eyü darb yedi. Ba’de Rüstem de bir gürz (17) urdı Lāhūt gürzün karşı virüp gürz gürze toğunup ateşler (18) şaçılup arqaya aldıkda vücudı eger hānesine tağılup başı at başına (19) berāber olup Lāhūt bir harb yedi ki öbür damād yandı mest idi eyledi. [48b/1] Rüstem yan yana gecüp meydan başına vardı şimdi bildikim Rüstem nasıl er imiş (2) bu benüm hāneme uymadı dirken Rüstem irişüp bir gürz dağı urdı Lāhūt (3) nehal ise ayanda mani’ eyledi hele üç dağı Lāhūt eyledi aradan birinciye (4) hamle hağā gecüp işte Lāhūt cāni şaraldı ve ‘aciz olup neyle cekir (5) bilemedi Rüstem de buña çok naşihat idüp dīne da’vet eyledi, Lāhūt deşnām idüp: (6) “ Ey Nā- bekār sencileyin oğlana kul olmağdan olman yekdür” didi. Rüstem şanup (7) öyle bir gürz urdı kim Lāhūt gürzün berāber verince ateşler şaçılup (8) arqaya aldıkda dem nefsi sinesinde bend olup gergerdān boynun kuca düşüp (9) Rüstem gürzün zağm idüp gecüp gitdi. Lāhūt bir zamān toz içinde (10) şalup gücüyle ‘ağlı cem idüp kadın rāst idince Rüstem tekrār üzerine geldi kim (11) kemerende kābūp bende ceke Lāhūt: “Hāy! Nā- bekār, benüm gibi merd ciğānı (12) bu hāle getüresin bādeğı ciğānda şağ olup neye māl diyüp han dāl (13) tīg olup Rüstem’in üzerine sürüp üç kılıç” urdı. Rüstem siper virüp men (14) eyledi. Lāhūt gördi. Doğrı yolda bir iş idemedi vire bir kılıçda dahel gösterin (15) cevirüp koltuğ altında havāle eyledi. Rüstem hāli görüp: Hāy! la’yin neyledin (16) diyüp siper yetişdirüp men eyledi ama gāyet hağā şavdı Server ‘alem per ağşam (17) olup gözleri qarardı eline kılıçın alup bre pelīd kör kılıç nice urlur (18) diyüp bir tīg öyle urdı ki Lāhūt siper verince göğsine bir (19) zağm şedid urup ve rağşen gelesin tüy gibi zemīne bırağıdı. Lāhūt [49a/1] yıkılınca yüz biñ ‘asker ol hāli görüp bir uğurdan Rüstem’in üzerine yürüyüp (2) Lāhūt’ı kābūp getürdiler, Server ‘Alem bunda bir karşı girdi kim deryāya (3) nihānın şolar ki küffārın feryādı esmāna çıkıdı Lehrāsb-ı ve Seyāre kağā-dār olup (4) urdılar tīgı Rüstem alaylar bozup şağlar

sar'kup 'alemler üzerine yetişdi. (5) Yüz biñ 'asker ile tār-mār idecek zamānda Nāgāh iki yüz biñ 'asker ile (6) Dārāy-ı Frenk gelüp irişdi allah ekber gör imdi günde küffār 'askeri üç (7) biñ olup Rüstem Lehrāsb ile ortaya alup kan atdar kan kuşandılar Rüstem (8) gördi Lehrāsb'dan ğayri kafā-dārı yok ğayri kendünden imdi feḥ idüp (9) ğayri şerbet şehādeti nüş ideriz diyüp cān gönülden cenke başladılar. Ol gün (10) Server aḥşām olunca cenk idüp kaḥramān ve sām idemez çokluk belasıylem (11) ol gün Rüstem yedi yirinde zaḥm yedi, Lehrāsbın ise vücūdunda sağ yiri (12) kalmayup Rüstem'e kāhi Lehrāsb-ı selāmet tarafa sürüp ama kim Lehrāsb Mihr Efzūn (13) 'aşkıyla çalışırdı ama Rüstem Lehrāsb'ın na'rasın işitmeyüp 'acabā nice oldı. (14) Bu da başıma bir belā oldı diyüp ol gün Lehrāsb ile çalışurlardı Lehrāsb (15) Rüstem'e ğayri şerbet nüş itmeli diyüp Rüstem ğayret ile diyüp yoluñ önüne (16) düşüp yol açup gece karanlığında 'askeri yarup ve 'askerden (17) çıkarup ne hal ise bir tağa çıkup Rüstem gördi bir mağara içinde (18) ateş yanar meger çobanlar abada getdüler koyun şürmeye gitmişler idi. Rüstem (19) Lehrāsb ile anda gelüp çobanların tulumundan şu alup ve zaḥmların [49b/1] yıkayup şarup bir iki boğcada bulup yidiler ḥamd idüp Rüstem eyitdi: (2) "Ey Lehrāsb göre ḥüdā rezzāk-ı 'ālemdür bize rızıklarımızı yine iḥsān eyledi, (3) diyüp birazdan çobanlar gelüp bunları görüp ben de misāfir gelmiş diyüp (4) bunları raḥşların arpa ve şamān getürüp ve bunlara kaymak ve peynir getürüp (5) ḥāllerinde su'al" eylediler. Rüstem eyitdi: 'Asker cengde zaḥm-dār olup bunda dü (6) şdük" didi. Ama bir rivāyetde eyitdi: "Seyyād'e Sa'd'un ḥālini tefṫiş için (7) Antalya'ya göndermişdi. Bir ḥaber alup gele diyü anuñ için Seyā de bu (8) lınmadı hele bunlar yatup rāḥat olup cün seher zamānı" oldı. Rüstem yirinden (9) ṫurup ya Lehrāsb senüñ zaḥmın çokdur sen bunda otur ben varup (10) 'askere yine kendim urup yıkalım ḥak te'ālā ne kerem ider didi. Lehrāsb (11) eyitdi: "Server hiç olur mı ki ben senden bir sā'at cüdā olam biñ zaḥm daḥı (12) olsa yine senden ayrılmam diyüp Rüstem çok söyleme sen zebūnsın didi (13) ve baña ayak bağı olursın diye gördi. Rüstem'in ardına düşüp (14) geldi bu tarafda Rüstem Lehrāsb 'asker kenārına gelüp na'ralar urup küffārı (15) kırmağa" başladılar. Aḥfere anlatup Lāḥūt daḥı ğayret idüp süvār oldılar. (16) Yine 'azīm katl olup ama beriden ol yeñi müslümān olanlar on biñ 'asker (17) bu ḥāli görüp bunlar ittifāk idüp biñ kadarı anda kalup tokuz biñi (18) kendülerin küffāra urdılar Beyne's- şalāteyn olunca tokuz biñ 'askerden (19) altı biñ şehīd olup üç biñi zaḥm-dār olup gücüyle kal'aya [50a/1] beriden Lehrāsb ile Rüstem cenk ide ide gitdikce küffārın ötesine düşdiler (2) küffārı kırup koğup giderken Aḥfere bin Lāḥūt'a rast gelüp bir faşl (3) cenk eylediler ve Server kaḥıyup elinde bir kılıç bulındı bir zaḥm daḥı urup yıkdı (4) üzerine üşüp kabdılar. Rüstem muḥayyed olmayup önüne geleni zīr ü zeber idüp (5) giderken Lāḥūt'a rāst gelüp birbirin bilüp muḥābil olup cenge başladılar. (6) Lāḥūt yine 'acz olup meşni tıgla ḥamle itmege başladı. Fırşat bulup (7) Lāḥūt Rüstem'e ḥile

ile bir zaḥm urdı Rüstem ğazaba gelüp: “ Ey ḥilekār (8) mel’ün senüñ er gecünmege yoḡ diyüp bārī seni ḡatl ideyim diyüp buña (9) bir tīg öyle urdıkim Lāḥūt cān ḥavliyle davranınca omzundan bir ‘azīm (10) zaḥm urdı at böyle düşüp bir cānıyla kende Lehrās̄b daḡı cenk (11) iderken beraberde düşüp üzerine varup bağlamaġa çalışurlar iken (12) Rüstem yetişüp ḡurtarup ya Lehrās̄b ben saña dimedimi senüñ zaḥmın çoġ (13) sen otur ol ġün bir kaç def’a böyle oldı” baġdılar. Rüstem süvār eyledi. (14) Aḡşāma ḡarřu Lehrās̄b meded Server ben gitdüm diyüp Rüstem yine bunı alup (15) ‘askerden çıġup gitdiler neḡāl ise yine ol ḡara bindiler atların öne řa (16) lup Rüstem Lehrās̄b zaḥmların şarup yürütdi anda kendi zaḥmın (17) şarup ol gece ac şusuz ḡaldılar řabāḡ olda řaġa (...) (18) idüp ta‘accüb feth müyeser olmadı. şimdi řoñra derdime dermān řehīd olmaġdır (19) diyüp ḡemān yine Raḡřan’a süvār olup yürüdükde Lehrās̄b aġlayup yemin [50b/1] virdi. Ceddün Ḥāzret-i İbrahim ḡalilullah ruḡıçün beni bıraġma zaḡımlarım ḡanı (2) dökdi bunda böyle ölmekden cenk yüzünde ölmekden yegdür didi. Yine oradan (3) ata binüp Rüstem’in ardına gitdi. Beriden Dārāy-ı Frenk: “Ey beyler ne ḡāldür bu (4) üç yüz biñ ‘asker ile bu ḡadar peḡlivānlarım iki adama cevāb viremediler (5) didükde ve ḡorḡarum hezimet vāki’ oldı. Vezīr eyitdi: “Bize hezimet yokdur elem (6) cekme eline girer elbetde lākin řaġın ġazab ile ḡıyma řoñra Ḥamza’dan zarar ġö (7) rürsin” didi. Rüstem Ḥamza evlādıdır Nūřirevān on iki kere yüz biñ (8) ‘askerin bozup ḡizmet ḡılmıřdır. Bu ḡadara ḡā’il ol bunda bir ḡikmet vardır (9) yoḡsa çoġdan tār-mār iderdi, diyüp Lāḡün ile Aḡfere ġördiler (10) evladıma berāber zaḡm-dār Dārāy bu ḡāle ḡaberān olup zaḡmların şarup (11) yaḡurdılar cün řabāḡ oldu ‘aceb yine gelürlermi diyüp ḡāzırlandılar. (12) Birde Nāġāḡ Rüstem na’ra urup yine ‘askere ateř ġibi ġirüp: “ Ḥāy! ḡevay (13) ceḡāli ḡunra bölük bölük idüp ḡırmaġa” başladılar. Ḥāy! yine gelmişler diyüp (14) ḡerkes cān ġayusi oldı Selār Rūm yine bunlara ‘aceb velvele şaldı (15) küffārın ise cānları ḡorḡmıřda geldi diyüp ġerü önüñde ḡacarlar idi. Server (16) yine ġayret idüp ḡırup ḡaġup ve el-ḡāřıl ol ġün ‘aceb cenk eylediler. Küffārın (17) ol řaḡrālara başlarına terk idüp ama Lehrās̄bın ḡāġatı ḡak ol āḡir öyle (18) zamānı Rüstem yine cenk meydan mest olup ardına ve önüñe baġmayup Lehrās̄b (19) ġerüde ḡalup bir taġrib itdün baġlara üzerine uřup ben de ceġdiler. Rüstem de [51a/1] ol ḡadar cenk eyledi ki aḡşām da irişüp yirmi üç yirde zaḡm urdılar ‘aġlı (2) ġitmek mertebesine vardı. Āḡirine uġrın acup çıġup gitdi. Ol maġaraya gelüp (3) ġücüyle atdan inüp şefaraya ġirdi ve baġlup ‘aġlı gitdi bu taġda küffār (4) ‘askeride eyü ḡurtulduġ diyüp döndiler. Dārāy-ı Frenk bre şadmeler ḡıřmına (5) uġrayacaġ yoḡdur çoġluġ ‘askeri az ḡalup bir başın ide yazdı ḡele (6) biri ele ġirdi, ama biri ḡacdı nice oldı diyüp eyitdiler: “řāḡum anuñ (7) ḡatı çoġ zaḡmlar var idi beraberde düşüp kalmışdır didiler. İmdi (8) Dārāy çoġ bu cevābı işiddi emr eyledi; imdi şunı arasınlar” didi. (9) eyitdiler: “Ḥanda bulanur řabāḡ gelür aḡşām ġider yoldaşından su’āl (10) idin didiler. Varup Lehrās̄b-ı ġetürdiler. Lehrās̄b-ı

Dārāy gördüler (11) vücūdunda aşlı sağ yiri yok Dārāy eyitdi: “Ey Nā-bekār meger akda (12) toğru söyle” didi. Ayanda bulup tīmār idelim didi. Eger baña tābi’ (13) olursañız sanada çok ri’āyet idem didi. Elem cekmen sizde bir ziyānem (14) yokdur didi. Lehrās-bı ben bu zahımlardan kırtulmam beni pāre pāre itdünüz (15) haber virmem diyüp Dārāy ise Rüstem’i dağı ele getirüp ikisi dağı (16) Merzūk Şāha göndermek idi var Sa’d-ı öldirir ise daval (17) öldürsün didi. Cünkü Lehrās-bı haber virmedi buyurdu-kim helāk ideler (18) vezir kıomadı eyitdi: “Şāhum bu huda çok olmış dağı neresin öldürmeli (19) hatrın var ise dirilmesine bir çāre eyle” didi. Zahımların şārup [51b/1] hapse gönderdiler. Görmedi ki yine varır soñra Rüstem bunda o sizi çok (2) hatāda ider hele eytde ele getir didi. Dārāy vezirin sözüyle zahımların (3) şārup tīmāra başladılar. Şimdilik habsde dursun ‘aceb Rüstem’i nice bulsağ (4) diyü müşāvere iderken Zengāve didikleri haramzāde fikr idüp gönlünden (5) bāde şol Rüstem’i de Sa’d gibi ele getüre idim diyüp bunların ellerine virüp (6) öldürürler bende artık kırtulurum diyüp ve hem bunlara haş itmiş olurum didi. (7) Dārāyıma eyitdi : “Ey şehriyār eger minnet gecerse ben sayende Rüstem’i bulayım” didi. Dārāy (8) eyitdi: “Ey pehlivān bu ne sözdür nā- bekār bu kadar işler ide ya niçün (9) minnet gecmez Bānū her ne murādın var ise hāşıldır hemān tırna cur (10) gibi eren bulursan yola kıor kırtulayım bu belāyı ‘azımden Dārāy Zengāve (11) didikleri nāmerd serāperde Süleymān da kendü söziyle bu kadar hengām idüp ğarabet (12) İhtiyār ide veliyyü’n ni’met - altımda olan böyle Bahādır Nāza civān merhamet itmeyüp hem kendi (13) kıyāş eyitdi ve hem yine başı hālāsı için olanada tehlūk revā gördi (14) Lehrās atını bulup getürdiler anda kendi dağı süvār olup bir kıac (15) ādem ile ‘asker kenārına geldükde emr eyledi. Lehrāsın atan Lecāmeni (16) eger kıaşene gecürüp kıoyu virdi. At ise ol mağaraya gecelerde rāhat (17) olup gidüp gelmekle mekānun kıyasıyla süheyl urdı. Rüstem’in anı dağı (18) öger olmağla mağara içinde süheyl urunca bildiler ki Rüstem bundadır Zengāve (19) atından inüp gördi, bergardar atları taşrada kıoyup kendi yalnız ğan [52a/1] içeri girüp gördi ki Rüstem el kıan içinde yatur yine gönlüne merhamet gelüp başın (2) dizine aldı ve vefārlığda hikmet hūdā bu mağalde Rüstem’in ‘aklı başına gelüp gözini (3) acdı Zengāve görüp kımsin? didi. Buda kendin bildirüp Zengāve kıuluñdur (4) nedür hālın nicesin didi. Rüstem eyitdi: “Ey Nā-bekār bizden ne kımlen gördün (5) ve İslām dīninde ne zarar gördün varup Frenk dīnine girdün şimdi bu mağalde (6) bunda gelmekden murādın nedür yoğsa bir şeytānlığınmı var” didi. Zengāve hāşā (7) sultānım benüm saña birbirimize kıaşdım yokdur niğāyet ol zamān Sa’d’ın ta’nındañ (8) elem ceküp öyle bir hatādar itdüm soñra hezār kere nādem oldum ama neyleyim artuğ (9) huzurında gelmege şüretim yok āhir bu gece vākı’ada eyitdiler Rüstem’den ğunāhın (10) dile ol kerem şāhibidir ‘afv ider didiler. İşte bende hākıpayene yüzüm sürdüm (11) imdi derki yine hizmetinde kıabül idesiz. Rüstem: “Ey Nā-bekār şuçu saña ol kıad (12) kıahtaña sende

ḥaḳīḳat gele ama cünkü geldin ‘özüñ diledin ḳabül idüp (13) şucudan gecdüm yine murādın bir ḥile ise ne diyelim yine eyitdi ki yoluna gele” (14) didi. Zengāve yok Server ḥaddimdir sen baña neyledün ki ben saña yaramaz ḳaşdum (15) ola böyle maḥalde saña yardım itmege geldim zaḥmın şarayım filān dirki Ser (16) verden ḳan çok aḳmaḡal yaralarında zebün olmış idi tekrār ‘aḳlı gidüp (17) beyḥuş olda āḥir Zengāve şād olup Server dārū virüp ben de ceküp (18) taşra çıḳa didi ve işte bindirüp Dārāy’ı Rüstem’i bend içinde göründe şād (19) olup ḥil‘at girüp Zengāve eyitdi : “Şāḥum ḥemān ḳatlı eyle didi. Dārāy [52b/1] Frenk öldürmek murād eyledi yine ‘aḳlı vezīr eyitdi: “‘Acele itme mādām bu diyāra (2) bizden birsenler ḳadem başdılar. İşte Ḥamza da geliyor ḥemān ikisinde Merzuk Şāḥ-ı (3) gönder” didi. Anda Rüstem’in ‘aḳlın başına getirüp Rüstem gözün acup gördi (4) bu ḥâlde kendüye bend urmuşlar Dārāy’ı gördi ve Dīvāne de Lāḥūt ve Aḥfere (5) zaḥmlar ile oturmuşlar, Dārāy-ı Frenk eyitdi: “Ey Nā- bekār oḡlan şimdi (6) kendin nice gördün oḡlum Celebi öldürdün Mihr Efruzu başdan (7) çıkardun bu ḳadar ‘asker kırdın ḥele elime” girdin. Ol vaḳt Lā Ḥūn (8) eyitdi: “Şāḥum bunun ḥayli dalḡın baña virin dört oḡlum öldürdi (9) bārī öldürüp ḳanın içem” didi. Rüstem yüzlerine baḳup bade namerd mel‘ün (10) beni böyle lāyu‘ḳal bend içinde öldürüp intikām almaḳ erlikmidir du... (11) bade ‘avratdan kötü mel‘ün eger ve eger Zengāve didikleri mel‘ün ḥaḳ Te‘ālā (12) ecelden baña amān virirse yedi yirin altına girersen daḡı seni bulup diyüp (13) Dārāy Frenk eyitdi: “ Baḳa şol Nā-bekār-ı şöyle zebün bend içinde müdarā da (14) itmez söyler beñinde bi ḥaḳ diyüp Rüstem ne ḳorḳum var ben senüñ bu ḳadar ‘askerin (15) tudam sen beni öldürmek ne ḥaddindir elbetde atam Şāḥibḳırān sizdeñ (16) benüm intikāmım aldırşaña siz beni öldürmek ile mi? ele getürdiñiz bendeñ (17) bütün işiñiz ḥiledir” didi. Ama Dārāy Frenk ziyāde elem ceküp ḥelāk (18) itmek murād eyledi vezīrlere: “Ey Şehriyār cünkü elem cekersin ne içün söyle (19) dirsün zāhir bunun sözide eyusi bunu böylece zāhir diyüp āḥir [53a/1] Dārāy bunıda zindāna ḳoyup zaḥmlarını tīmāra ” başladı. Andan kıızı Mihr Efruz’a ḥaber gönderdi: (2) “Ey Şāḥib suçu ne idi sen bunlara olup bu ḳadar ḳabāḥat idesin” didi. Bulunsun (3) cevāb gönderdi kim benüm babacıḡım gördiñüz naşıl afetdir muḥālefet mümkün degildür şanmalar fırsat (4) virdi. Elem getürdiñiz ḥemān öldürüñ cümlemiz ḥalāş oluruz didi. Dārāy Frenk (5) gerçek şanup şarmın ‘afv eyitdi andan ḳālḳup neḥre gelüp ḳarār eyledi. Bunlar ile (6) girdiginden ‘azīm şenkler eyledi, kırḳ gün ḳadar gecdükte soñra Rüstem’in ve Leḥrāsḳ da zaḥmdı. (7) Eyü olup bunları kırḳ biñ ‘asker ile Ḥāmān ile Sāmān nām iki Frenk (8) pehlivānların üzerlerine serdār idüp Merzūḳ Şāḥa irsāl eyledi. Bunlar gitmekde (9) sen bir ḳaşr destanı Şāḥibḳırān ‘alemden diñle rāvī ḥoş beyān ider ki (10) çünki Şāḥibḳırān Çoban Peçeyi ol ḳayada bulup andan Sālīm-i harāmī daḡı bende (11) çeküp andan şuların alup ve her levāzımın mükemmel görüp gemilerle‘azm serāperde ḳoyup (12) ḳarār eyledir. Ḥamza ‘Ömer-i ‘Ayyāra var gör burası Firengistāniñ ne ḫarafdar ola kim

Rüstem'den (13) bir haber aların didükde 'Ömer nola diyüp çıkup gitdi gezerek bir güh gelüp (14) yirinden su'al itdükde ol harîf eyitdi: "Bu diyârın Şâhına Dârây-ı Frenk dirler (15) ya bunda Hamza oğlu Rüstem geldimi" didi. Belî geldi diyü diyârların canların kan (16) ile garq eyitdi: "Âhir Zengâve dirler bir kolu var imiş mürted olup Rüstem de zaım-dar (17) Pehuş yaturken bende ceke Dârây-ı Frenk'e teslim ider olda öldürmege Hamza'dan [53b/1] havf idüp Merzûk Şâha" gönderdi, dahı yoldadır ve aşı olmadılar didi. 'Ömer (2) 'acele ile Hamza'ya gelüp bu haberi virir Server âh! idüp tiz emr eyledi, on biñ (3) hazır 'asker alup kendisi gafar arkasına gelüp halife islama siz ardımca (4) gelin diyüp 'Ömer 'Ayarı önüne katup gitdiler ol gün gidüp irtesi kuşluk mahal (5) bir pašına üzere çıkup adına ya Taşar eytdükde gördiler. Bir 'asker çeklup gider 'Ömer (6) hemân gidüp Rüstem Lehrâsb bir gergedâna şarmışlar getürdiler dönüp Hamza'ya haber viridi. (7) Hamza da 'aşkarı sürüp bir na'ra öyle urdı ki 'aklım aıladı nereye getürürsünüz bre (8) mel'unlar benüm ciger -guşem Rüstem-i ben Hamza Şâhibkırânım diyüp el tîg hatta ki urup (9) kırk biñ küffâra bir girdi ki yanar âteş gibi serverleri 'Şâhân ile Sāmâna (10) haber olup Hamza'yı karşıladılar. Tîg havâle eydiler. Andan server birer tîgında çıkardı (11) ama Rüstem atasının na'rasın işidüp hây Derbağa ta'accüb hâl oldu pederim beni (12) bu hâlde görmeñ gerek idi diyüp kendi ol zuhûr nidâ Hamza'yı bend içinde (13) görüp kırtaram dirken bendi kırdığı hâtrına geldi. Ya ben anuñ oğlu (14) deglim diyüp gayret ile bir duada şöyle eyitdi ki bend pâre pâre olup atladı. (15) binici olan Frenk bu hâli görüp Rüstem'e bir tîg havâle eyledi. Rüstem el şuretiyle dirsegine (16) çarpdıkda Frenkin elinden kılıcı fırladıkda kapup gitdi. Tîgıyla bir tîg öyle (17) urdı ki zemîne varınca iki pâre eyledi, andan Lehrâsbın bendlerini çalup (18) halâş eyledi. Bir de kâfir depeleyüp râhşelerine süvâr olup benüm dînim benüm Lehrâsb [54a/1] diyüp kâfir 'askerine bir girdiler ki küffârın feryâdları âsâna çıkdı Hamza bir (2) yandan küffâra fenâ viridi, arkadan on biñ İslâm beyleri cihân bağanaları (3) dahı irişüp küffâra bir mızrak atdılar ki kaçan kaçdı pek coğı tîgdan (4) geçdi. Serveran İslâm düşmân hürken yağma idüp döndükde Rüstem atası Hamza'nuñ (5) rikâbın öpdi elhamdullah devletem ana mübârek cümlen görmek naşib oldu didi. Şonra (6) da bir zarar ol ergül dedeñ Gerdüs Şâha vâldene'aceb imdâda irişmiş (7) sin ama oğlum böyle yalnız Firengistân'a niçün geldüñ ben bi bahâdırlığa sözüm yok (8) ammâ bize katlanmak gerek idi. Görene zaımlar çekdüñ ammâ her yirde tizlik itme diyüp (9) naşihat eyledi. Gerdün halife işlâmda ireşüp serâperde Süleymân-ı kordılar cümle (10) beyler gelüp Rüstem ile görşdiler. Hamza elinden tutup kabâr ile uyuşdılar bağa (11) oğlum ikiñizde de günâhın var zîrâ ulu saña dutmaz diye ben babana kendüñde (12) yirime otur dimedim hem büyük karındaşındır hemde halife islâmdır, anuñ (13) sözine muhâlefet itdin huşuşa Lendühâ benüm öz karındaşım gibidir ben pâne kendi gece (14) aña kâymakam ol diyü işmârlarım sen aña rahm itmeyüp Zengâve didikleri

mel'un (15) ağusıyla katline ikdām ile böyle zağmlar urasın ama Kūbād da ve Lendūhā dağı dūşmez (16) diye. Çünki bir iş itmişsin anlarda tağammül itmek lāzım gelür idi diyüp, hem tadıb (17) hem hātrın ele aldı iki tarafından cümle şuçı Zengāve'ye yıkdılar ol gelmezden (18) ol güzel şefamız var idi dirler. Ħamza Rüstem'e Sa'id-i Nebireden su'al eyledi. [54b/1] Devletim Ħarcene'yi harb iden Süleymān'a babası Dārāy-ı Frenk bu diyārın şāhidur (2) üçyüz biñ 'askere mālīkdir bu diyāra biz geldükde bir bağda pehlivānım Lehrāsb (3) Dārānın kızın görüp 'aşk oldu biz vardukda müslümān olup bize tābi' oldu. (4) Anda anlatup 'Ayāram Seyāre'yi Sa'id-i Nebireden bir haber alsun diyü gönderdim (5) dağı gelmedi. Şoñra dağı birkaç def'a 'azīm cenkler idüp zađm-dār olduğdan bir şađāda (6) yaturken Zengāve didikleri la'in hīle ile beni bende çeküp Dārā'ya teslim ider (7) olda öldürmege nerden kōrkađab anuñ için Merzūk Şāha gönderdi. (8) Elĥamdūllāh sabāh 'alaynızda ĥalās oldum fağat Sa'idin hāli nice oldu bilmem (9) 'ayaramda haber getüremedi. Nihāyet Bānū'dan işitdim Firengistān diyārına üç şāh (10) ĥükm idermiş beri Dārāy-ı Frenk biri Merzūk Şāh ve biri Beđer-vec Ħān (11) imiş Ħamza elĥamdülillāh evladım seni sađ buldum imdi didiki oda ĥayātda ola (12) diyüp bu şevkle meclis kūrup şefāda oldılar, ama bu tarafta Dārāy-ı Frenk Sa'd'ı (13) üç biñ 'asker ile Merzūk Şāha göndermiş idi. Bir gün nāme Sa'id teslim alup (14) Merzūk Şāh Sa'idi görünce cemāline ĥayran olup ādemler bu kimin nesidir bunda (16) getürmekden muradıñuz nedür didi. Bu Ħamza'nuñ ođlanuñ ogludur diyüp belāda (17) zıkr olunan üzere nakl itdiler Merzūk baş görüp : "Ey civān ol didekleri (18) erlikleri senmi eylediñ" didi. Ben itsem söylemezlerdi. Merzūk Şāh göre nā-bekārı (19) inkārda itmez gel çünki öyledir bizim dīnimize girsin pay tađt pehlivānı [55a/1] ideyim didükde Sa'id benüm ölümden payım bu kadar ben ĥarābe sehre iderüm yoğsa (2) şanem didikleri nedür ki aña secde ideyim eger senüñde 'aklıñ var ise müslümān ol (3) didi. Merzūk Şāh Sa'id'ın sözünden gücenüp bre hīle de urşul nā-bekārın (4) boynın didi. Bir ĥayır ĥān vezīr var idi eyitdi: "Şāĥum neylemek dilersin şağın ĥađa olur (5) bu ölüm eridir, ne bulursa anı söyler ammā bunu Dārā niçün" gönderdi. Bu Ħamza'nuñ (6) Nebiresidür şoñra Ħamza gürleyüp geldükde Merzūk Şāh evlad didi diyüp üzerine (7) ĥavāle itdirüp kendüsi ĥalās ola didi. Aşl zerāfet budur ki sende Beđer-vec (8) ĥānı kat eyle diyü gönder didükde Merzūka hoş gelüp bu sebağ üzre bir nāme (9) yazup üç biñ adam ile Sa'id'i gönderdi. Beher-vec ĥān nāmeyi okuyup (10) hāli bildükde emr idüp nidāyla öñüne getürdiler. Sa'id'e nazār idüp başdan ayağa (11) kadar gözden geçürdi. Kalbinden Sa'd'a muĥabbet idüp ĥayfa şöyle civān şābah ola (12) diyüp bir zamān fikre vardı. Ba'de baş getürüp eyitdi: "Ey Civān gerçeksen (13) ol kadar 'askere kendüni urur ki" didi. Sa'id belī ol kadar dađa olsa ĥavfım bu kadar (14) nihāyet baña kendi yoldaşdan olup ol beni ele virdi yoğsa öyle hezār 'asker (15) benüm giryān rast uramaz didi. Merzūk Şāh aferin: "Ey muradıñuzun imdi (16) bize tābi' ol kendüme dāmād ideyim didükde

Sa'id hayır Şāhum bu dördüncü def'a didi ki (17) tığ altına gelürüm hem de sizün diniñüz bu kadar ki tābi' olayım dīn müslümān dīnidir (18) didükde Beher-vec Hān bunuñ sözlerine 'acebe kalup hāy Nā-bekār sözi de [55b/1] erkana görince pervasız söyler" didi. Vezīrlər eyitdi: "Şāhum hüdāperest neyler cümlesi (2) öyledür bunu söylemeyüp öldürmek gerekdir didükde Şāh eyitdi: "Bre ne dimekdür. (3) Siz tedbīr edemediñüz güya ol iki şahlar bunuñ helāk olmasın revā (4) görmeyüp baña göndermişler adam böyle bāhadıra kıyār mı aldı bunu zindāna (5) koyup naşīhat idiñ belki dīnimize girer olmazsa yine öldürmek kolaydır." didi. (6) Andan Sarāy içinde bir zindān var idi böyle nāmerdleri anda koyarlar idi Sa'id'i (7) dañı oraya koyup öñüne şarāb ta'am koydılar kim dīnimize gire şefā bunda (8) degül meger Beher-veciñ Frenkis nāmında hüsn-i cemāle mālīk bir kız var idi. Beher-vec (9) Hān hareme gelüp Sa'id'i añup şöyle güzel böyle yiğit aşılzade imiş eger (10) dīnimize döneydi vilāyetimizün taşarrfuna virüp kızım dañı virirdüm āh! oğlum gibi (11) vāris-i mülk i saltānat iderdim didi. Hātūnı bulakim dīnimize döneydi didi. (12) han kızıydı tamam gönlin bulmuşdı. Ol dem gönline meyl düşüp āh şöyle (13) bir kere şarşam dimege başladı. Bu fikr ile ol gece yatup hāba vardıkda Sa'id'i (14) rü'yāda 'aynile görüp cān gönülde aşık oldu. Ol harāret ile uyanup (15) gözlerinden hayāli gitmeyüp āh idüp ağlamaya başladı. Ammā sırn kimseye dimeyüp (16) ol külbenzi deruni ateş-i 'aşk ile yandı tāyesi görüp eyitdi: "Kızım saña (17) ne oldu elemiñ nedür baña dimezsın ben seniñ hālīñ görüp bağrun hun olur, (18) baña derdiñ söyle elbet bir ' ilacın bulurum didükde kız dañı tayesine hikāyeyi [56a/1] tāmamıyla añlatdı rüya nice olur didükde tāye nola: "Ey cānım çünkü böyledür (2) evvelden niçün dimedin baña" didi. Bānū şaz olup hemān tāyenün elin öpdi. (3) cānım tāyacuğum hüküm korkdum ki beni anama babama söylersin didi. Tāy'e ā kız öyle şey (4) olur mı ben sevdā nedür bilmezmiyim başım yoluña fedādır ğam cekme didi. Bānū bre meded (5) kerem eyle didi, ama Beher-vec Hān Sa'idiñ kendülerine meyl itmesi için bir bağ var idi. (6) Anda bir müferrih köşkde iki dāne 'ammi-zādeleri olup birine Şādān ve birine Şādımān (7) dirler idi, bunları ta'yīn idüp ol köşke getürüp Sa'idi yedirdüp içürdiler. (8) Beher-vec Hānda gün gecmez kendi yanına çağırup lütuf la kendi dīnine da'vet ider idi. (9) Ama Sa'id ma'kül cevablar ile ilzam ider idi. Şādımān Sa'ide ziyāde muhabbet eylediğiñ (10) şahsi sohbet ider idi, ama Şādān bed ahlāk idi Sa'ide öyle ikrām olduğından (11) elem çekerdı. Beriden tāy'e Beher-vec Hāna gelüp Şāhum Bānū'nun mizācı hoş degüldür (12) didükde imdi öyle tebdil-i hava eylesün didi. Bānū'nun Sa'idin olduğu bağda (13) bir maşşuş köşki var idi anda gönderdi. Tāy'e eyitdi: "Şimden soñra iş kolaydır (14) hātırın hoş tut muhabbet iki başdan olursa hanlık sarāy olur" didi. Bānū: (15) "Ey Tāy'e ne tedbīr idersin bakayım" didi. Tāy'e eyitdi: "Tedbīr bu dur ki biraz ta'am (16) hāzırlayup vāğ'a gördüm. Zindānda olan mücrimlere ta'rīf iderim diyüp pederinden (17) icāzet al ol büyük zindāna gidüp cümle mücrimlere ta'am vir ve ihsān it

Bade (18) Şādımānı da'vet idüp biraz ihsān anada vaad idüp vākı'ā aḥvālin diyüp [56b/1] gönlün ideriz diyüp bu ta'rīf ile belki vuşlat müyyesser olur" didi. Bānū şāz olup (2) bu ḥālī vālidesine ifade idüp pederinden icāzet alup bir kese altun aldı (3) vāfir ta'ām ile ḥādimler getirüp mukaddem büyük zindāna girüp mahpuslara üleştirdiler. (4) Ba'de Bānū'nuñ tāyesi Şādımān'a varup Bānū'nun vākı'ā gördiğin hikāye idüp (5) bu gece düşünde yine görüp eger eyü olmaḡ dilersen fuḡarāya bezl-i ta'ām ve ihsān (6) eyle dimişler. Bānū da pederinden icāzet alup zindānda olan mecūsilere ta'ām ve (7) şadaḡa viridi ama sizüñ yanınızda da bir mecūsi var imiş diler ki aña da ta'ām viridi icāzet (8) diler didi. Şādımān eyitdi: "Nola gelsün pederi icāzet virmiş ben ne diyeyim" (9) didi. Tāy'e dönüp gelüp Bānū'ya ḡaber viridi Bānū da tez olup kendin cevāhire (10) ḡarḡ eyledi. Yüzine niḡāb aşup şāye öñünce bir ḡaç ḡādemeler ile sürüp (11) Sa'id'iñ yanına girdiler dıḡaru da Şādımān ḡarşulayup Bānū'ya ikrām eyledi. (12) Zīrā Bānū'ya daḡı 'āşık idi. ḡarındaş Şādān daḡı ḡūd dīvānesi idi. ḡanı Beher-vec (13) ḡāndan bir ḡaç kere ḡaleb itdiler idi daḡı vaḡit degildür diyüp şava didi. Zīrā iki (14) ḡarındaşın ḡangısına virsün bunlar da sabr ile açmazlardı Bānū da Saye'siyle Sa'id'iñ (15) yanına girmekde Sa'id daḡı ta'accüb ḡāle giriftār oldum gitdükçe ḡarbden ḡarbe getürdiler (16) ḡülāşa ḡāre yok Rüstem veyāḡud Şāḡibḡırān gelmeyince bu ḡadar vilāyet ne vaḡit feth ola ki (17) ben de ḡalāş olayım dirken bir bāl-i bülend nāzenīn Nāz Perver iḡerü girdi selām (18) viridi yanında şāye bir iki ḡādem var Sa'id iki diz üzerine gelüp arab ile [57a/1] 'aleyk alup ama Bānū Sa'id vākı'asında ḡörmekle bu ḡāle gelmişdi bu kere aşḡar (2) ḡörüp bīkarār oldu. Tāy'e dürtüp şırayla naziye ḡālını bildirme didi. Sa'id (3) ta'accüb idüp bes bellü yūri şeḡzāde ammā baña meyli var faḡat beni nerede ḡördi (4) didi. O da Bānū'yı ḡördiḡi ḡibi hemān meftūnı oldu ama Bānū kendüni cem-i (5) idüp aşādan eyledi. Tāy'e ol ta'ām edeb ile Sa'id'iñ öñüne ḡodı buyruñ (6) Server Bānū Beher-vec ḡānuñ ḡızıdır sizi vākı'ada ḡörüp muḡabbet itmeye işte (7) ziyārete geldi didi. Sa'id nola ḡoş geldiler lüḡufları dā'im olsun bizde bundı (8) bunca zamāndur ḡekeriz belki şoñı ḡayır olur didi. Tāy'e şoñı ḡayır didi. Server (9) Şāḡumuz da size muḡabbet itmişdir. Hemān arada bir 'adavet dīniye vardır ol size yāḡūd (10) siz aña uyarsañız muḡabbet muḡkem olur şefāya vaşıl olursuñuz didi. Sa'id nola (11) virirse olda olur diyüp ol ta'āmdan bir iki loḡma yiyüp elin ḡekdi. (12) Tāye nedür aşlı server didükde Sa'id biz şimdi eliñizde esīriz şāyed iḡine bir şeyi (13) ḡalaḡ ile ḡelākimize ḡaşd idesiz ḡünkü kendi mübārek elleriyle pişürdi lāyık (14) olan bu ta'āmdan berāber yiyelim bizde şübhedden bir ḡaraf oluruz, Frenk ise (15) cānına minnet idi. Oldem babasına baḡdı Tāy'e baḡdı ortalık tenḡā Bānū'ya (16) eyitdi: "Otur ne ḡurursun bunca ḡündür ḡer ne ḡekdüḡün degilmidür" didi. Bānū da (17) gelüp oturdı: "Ey Server ḡoş geldüñ lüḡuf idüp buyuruñ diyüp ol şaḡ (18) ellerin ta'āma şunup ol kendü yiyüp şoñra Sa'id e şundi olda alup" yedi. [57b/1] Bānū eyitdi: "Server işitdiñ siz ḡamza Şāḡibḡırānuñ Nebīresi

imişsin eger gerçekmidür? ” (2) didi. Sa’id eyitdi: “Ey Bānūy ciḥānım işte beni şol ta’rīf ile eṣīr” eylediler. Dört kere (3) tīğ altına geldim Allah Te’ālā ḥalāş eyitdi: “Ḥakani var siziñ gibi bir şāḥ ḥūban ile (4) güreşdüñ bundan böyle ḥūdā keremdir didi. Bānū şefā idüp hele gönül virdikim (5) bu ‘ālī naşīb imiş didi. Bānū eyitdi: “Server siziñ bunda geldiñizde ve şefāñız işidüp (6) severim şoñra vāqı’ada görüp bağır oldum şol taraf ile cümleñ görmek (7) naşīb oldu ricām budur ki bizim dīnimize girüp şefāda olasın” didi. Sa’id eyitdi: (8) “Ey Bānū siziñ dīniñiz yok ki kabūl ideyem ma’būd ya ḥaḫ oldur ki cümle yokdan var itdi (9) diyüp Bānū’yı elzem” eyledi. Kız daḫı ḡayri şuvāya ḳādir olamayup gitdi. Şādımān (10) ḳapuda tırur idi du’ā idüp Bānū’ya ne çok eglendiñiz didi. Kız eyitdi: “Ol zada (11) persin dīnimize da’vet itdiñ faḳat olur ḥālī yok diyüp şaḥna şaḫ kendi ḡah gelür (12) ‘gider” oldu. Şādımān şübheye varup mukayyed olup tıydu buda ‘aşıḳdır (13) tāze ḡayrān ḡayrin baḳup şaha daḫı dimeḡe ‘ar idüp āḫir ḳovdıḡı Sa’idiñ (14) şarābına dārū ḳane irtesi bu ḡayātı idecen ḡikmet ḥūdā ol gece bu fikriyle ile uyḡuya (15) vardıḳda ḳıyāmet ḳopmış bir ḳaç zebāni bunun boḡazına ateşden zıncir merḳup (16) ciḡāna giderken gördi. Bir yir nurani ba’zı ‘eşirlere şefā’at ide buda amān (17) baña da şefā’at didükde ol pare mübārek eyitdi: “ben saña nice şefā’at ideyem sen (18) evlādım Sa’ide ḳaşd eylediñ yarım Sa’id erkanda imāna gelüp müslümān ol [58a/1] devlet bulasın ve Bānū anuñ ḳısmetidir andan daḫı fāriḡ olasın Bānū ile bir olup (2) Sa’idi benden ḥalāş idesiz” buyurdi. Şādımān ayāḡa düşüp ḳayı filḡāl (3) müslümān oldu. Sa’id daḫı ol gece vāqı’asında yarım benden ḥalāş olacaḳ didiler. (4) Uyānup şefā ile unudurken Şādımān gelüp eyitdi: “Server bu gece şöyle bir (5) vāqı’a gördüm müslümān oldım lākin sen daḫı İslāmı telḳin eyle didi, zīrā ḡata (6) ide yazdım el-ḡamdüli’l-lah ḳaşrımız islāḡımıza sebep” oldu. Bugünden şoñra ḳulunum Bānū daḫı (7) hemşirem olsun diyüp tekrār imān tāzeldi Sa’id tez olup: “Ey şehzāde gel imdi (8) ben ḥalāş ile inşā-allah seni bu diyāra şāḫ ideyim” didi. Şādımān nola Server (9) cānım yoluña fedādır ama şabr idin Bānū da gelsün zīrā vāqı’amda öyle işaret olundu (10) dirken Tāy’e ile Bānū ḳıḳa geldi meḡer anlarda ol gece vāqı’a görüp müslümān olmışlardı. (11) Sa’idiñ ayāḡına düşüp imān tāzelediler Server şefā eyledi. Bānū da Şādımān’ın (12) islāma geldiḡün görünce şefā eyledi ba’de tedbīr nedür diyü müşāvere itdiler Şādımān (13) eyitdi: “Buña çāre budur ki birde atlara binüp bu diyārdan ḳaçup getirür didi. Sa’id (14) daḫı yok ḳaçdı nāmın kabūl itmeme didi. Bānū eyitdi: “Server seni şartıla ḥalāş iderem atam (15) diyārına el şunmayup ḳıḳup gidelüm öyle olunca ḳaçdı. Olmaz ‘uhreyle ḥalāş (16) olmuş olursun” didi. Niḡāyet şoñra gelüp islāma da’vet eyleseñ olur. Sa’id bu ḳavle (17) rāzī olup bendlerin aldılar Tāy’e Bānū Şādımān yürüdi yükde ḡafīf bahada [58b/1] aḡır māl alup birer raḡşe süvār olup birer daḫı yedek alup baḡ dıvarın delüp taşra (2) oldılar. Şādımān önlerine düşüp ıḡar ile şöyle gitdiler ki şabāḡa ḳadar üç menzil (3) yir gitdiler. İrtesi ḡün şahrāda atlarından inüp öte şaldılar kendileri daḫı bir

ulu ağac (4) sāyesinde şevāb nāza vardılar. Rāvī eydür: “Meger bunların derd bağı bir rayiz pür haşin idi. (5) Bir arslan iskān eytdür kendün atan recāsını tuyunca bunların üzerine yürüdükde (6) rahşede didiñüp dağıldılar Sa’id bu hekāmıdan uyanup kov didi. Bir arslan ağzın (7) açmış Bānū’nuñ üzerine geliyor Sa’idiñ ‘aklı gidüp dagda Dārāy haykırdı arslan (8) ürküp girü atladı. Bānū dañı na’radan kōrkup hemān otura vardı. Şa’id Nigārīñ (9) ğayretine karşılayup arslanıñ başına bir şıçra öyle urdı ki ğabzasına varınca gömeldi (10) arslan yıkıldı bunlar hayranda kaldılar idi. Sa’id su’āl edince Server dañı aşlını (11) hikāye eyledi. Atdan rahşeleri tutup yirlerine bağladılar yine şefada oldılar ama (12) bu tarafından çünkü şabāh oldı. Bāğ-bān bakup gördi ki bağların dīvārı bir tarafı (13) hārāb olmuş bre maħbūs kaçmasun diyü sürüp zindānda gördiğü zincirlerde degilmiş (14) Bānū da tiz sürüp vezire haber virdi. Ol bizden persat kaçmışdır bu haberden (15) veziriñ cān başına şıçrayup Beher-vec Hāna ağlam eyledi. Tiz serābı yir kaldırıp (16) gördiler. Bānū sāyesiyile yok Şādımān dañı bu kadar cümlesi karar itmişler bildiler Sa’idi (17) bunlar halāş idüp kaçmışlar. Beher-vec Han ğazabından yün yutmuş kaleye döndi (18) bre meded şunlarıñ hakkında gelürüm dīne ‘azīm ihsān iderem didi. Şādımāñ [59a/1] karındaş Şādān ve iki Frenk pehlivān ata binüp ve otuz biñ ‘asker ile öyle sürdiler ki (2) ırte öyle zamānı anı gördiler kim şehir tarafından tozlar zāhir oldı. Şāye görüp (3) haber virdi. Sa’id didi: “Derhāl alan harbe münferik olup tırdı atlarına süvār olup (4) amāde” oldılar. Sa’id gördi ki Bānū bir miqdār bozuldı Sa’id: “Ey Bānū kōrkma Allah te’ālanuñ (5) izniyle ben cevāb viririm, sen hemān seyirci ol” didi. Bānū eyitdi: “Server ne elem çekeyim (6) esir isen ben senden ol gireyim atamıñ pehlivānlar ben bilürüm” didi. İşte anlar dañı (7) geldiler gördiler ki dört süvār sedā señündür olup tıururlar hemān Sa’id rahşan meydana (8) sürüp tıgamıñ önüñ alup: “Ey Nā- bekār bu ne olmaz işdür sen eyledüñ bir Şāhun (9) bu kadar ta’in yiyüp ikrāmın gördüñ ki kızınıñ kandırup getürdüñ bārī gel pāyemi (10) öp Bānū’yı baña teslīm eylesin şahdan ricā ideyim yoħsa ta’ğlarda getürür giderim (11) yāhūd başın keserim” didi. Sa’id ey Nā-bekār sen ne kalbin anısun benüm başı kesesin (12) ‘aklıñ başında ise kabül eyle didükde tıgım hamle idüp cenke başladılar. Ahmer Frenk (13) dañı Bānū’nuñ önün alup eyitdi: “Ey Bānū niçün böyle iş itdin Firengistān da saña (14) bir koca bulunmazdı ki varup bir ‘Arab oğlanı bulduñ olda ğayri dīnde ola gel (15) günahına tövbe eyle atañdan sen ricā idüp cürmün ‘afv” itdireyim. Bānū eyitdi: “Ya (16) Ahmer biñ dāne peder damāder olsa bu yolda cān başım fedādır imdi der neyden (17) ırak ol yoħsam seni helāk iderim” didi. Mālik Ahmer eyitdi: “Ey Şelçar Çun ne (18) tiz koca buldun diyüp bunlar dañı cenke başladılar ama Bānū hayli Pehādarlardan” idi. (19) Ahmar gibi bir iki pehlivāndan yüz çevirmezdi. Ahmara ğalebe gösterdi huşuşiyle ‘aşıkdır didi. [59b/1] ‘Acaba şırāne ma’reke eylediler. Şādımān da gördi Sa’id ve Bānū birde pehlivāna muķābildir ol dañı (2) karındaş olan Şādāna muķābil oldı Şādān

eyitdi : “Ey Nā-bekār oğlan nedür bu itdügün (3) bre Nā-bekāra uyup çıkup gidesin ya kırtulmañız kabilmidir Frenk şudandan şağı (4) çıkmañız gerek” didi. Şādımān dağı has Ahmed: “ Ben vākı‘a gördüm hidāyet buldum cān (5) viririm bu yoldan dönmem imdi, gel senüñde ‘aqlıñ var ise müslümān ol yoħsa saña (6) karındaşdır dimem, kıyārım didükde Şādān kıatup ħamle eyledükde bunlaruñ üçü birden (7) eyü cenk” itdiler. Āħir Sa‘id tıgamı Bānū Aħmeri, Şādımān dağı Şādānı birde tıgda (8) çıka didiler. Otuz biñ ‘asker bu ħāli görüp birden hücum itdiler Sa‘id Bānū’ya eyitdi: (9) “Var Saye ile otur du‘āya meşğul ol kıorķarum saña bir ħatā irsendireler diyüp (10) kendüsi Şādımānı kafesine alup ‘askere öyle girdi ki (...) cümlesi (11) tāru-mār” oldılar. Ama bu taraftan Beħer-vec ħān bu üç dilāverleri otuz biñ (12) ‘asker ile gönderüp fikr itdi ki, bu aşlında yüz biñ dāne ‘askere cevāb virmesi diyüp (13) yirmi biñ ‘asker ile dağı Sercāb ile Serħābıyla kıoşup imdād gönderdi. (14) Bunlarda ol maħalde geldi ki Sa‘id ‘ālemleri bağırib ‘askeri bozmışdı, kıarşudan Sercāb (15) ile Serħāb irişıp ħemān göz açdırmayup dağı ‘askere kıuman eyledi. Sa‘id (16) ol ħāli görüp: “ Ĥāy bre Nā- bekārlar ölüñüz diriyemi bindiñiz de geldiñiz diyüp (17) ri‘ad Dāray na‘ra urup bunları kıarşulayup kıırmağa” başladı. Sercāb ile Serħāb (18) ikimiz birden idemez bel ki bir iş görelim yoħsam biz dağı Ĥarece sürülürüz [60a/1] diyüp Sa‘id yirmi biñ‘askeri kıırup gelürken bunlar erkan alup tıg ħavāle itdiklerinde (2) Server mani‘ idüp bunları kemerinden kıapup yire urdı Şādımān ikisin dağı bende (3) çeküp Bānū’nuñ yanına aldı. Andan bu ‘askere öyle tıg urdı ki iki biñ kıadar adam (4) kıatı idüp āħir beş biñ kıadar müslümān olup sā‘ir kıaçdılar. Bārgāħları ve her (5) neleri var ise bırakdılar Sa‘id zabt idüp anda kıarār eyledi. Andan Sercāb ile Serħāb (6) öñüne getürtüp eyitdi: “Ne dirsın ĩmāna gelürmisiñüz yoħsa başıñuz keseyim bunlar eyitdiler: (7) “Kuluñuz Server şimden soñra biz anda varup neyleriz imdādiña şāhumuzda ĩmāna (8) gele Sa‘id bunları ħoş görüp bārgāħların virüp ‘azım ikrām” eyledi. İşte (9) Sa‘id Nebıre beş biñ adama mālİK olup üç pehlivānlarıñ biri Şādımān (10) biri Serħāb biri Sercāb oturup Bānū ile ‘işrete başladılar o iki dilāverler eyitdiler: (11) “Serdār gerçi kıonañ bend ħüdā ziyāde isteyüp emırdır ki bu diyārda da size cevāb” virdi. (12) Bu kıadar ammā böyle şāħrāda oturdımı olmaz Beħrüc Ĥān kıırmayup ‘asker gönderir. (13) Ĥüdāvir mişün küffārdan ħalebe olursa ħaşışaya Bānū yanıñızda Bir kıal‘aya arķa (14) virmek ħayırlıdır Sa‘id bu kere eyitdi. Ya şimdi öyle bir kıal‘a nerede vardır ki fetħ (15) ideriz eyitdiler: “Sultānım şunda bir kıal‘a vardır gine Müşteri Sād Frenk dirler (16) anı bir ħāliyle zabt itsen şarp kıal‘adır” didiler. Sa‘id emr eyledi, göçüb bir gün (17) ol kıal‘aya yakın bir şāħrāda kıondılar. Server bir nāme yazup gider bu nāmeyi Müşteri (18) Sāda getürüp bir ħaber getüre didi. Kıanğamıza emır ider isen getürerüz didiler ammā [60b/1] gönüllü gönülsüz Sa‘id fehm idüp eyitdi: “İmdi siz oturuñ ben gideyim elci şözünde (2) anı göreyim naşıl kimsedir belki hemān bu ħazābın alup bir ħāl idem diyüp bunlar eyitdiler: (3)

“Ya size bir *ḥatā*’ irişürse bizim *ḥalimiz* nice olur ”didiler. Sa’id *ḳakayup* ya bana (4) söylersiz böylemi böylemi *ağzād* idersiz *elḥamdüllah* biz *esİR* iken *ḥalāş* olup siziñ (5) gibi *pehlivānlara* da beş biñ adama *hidāyet* ireşüp *müslümān* oldılar. *Ḥüdā* fırsat *virise* (6) *ḥarab* temaşerim ile *feth* idem diyüp *hemān* yirince *adamlarıyla* *revān* olup kendi *meger* (7) *rāvī* eydür: “ *Beḥer-vec* *Ḥanda* *Müşteri* *Sāda* adam *gelüp* bir bizden fırsat *esİRim* var idi. (8) *ḳızım* ayarandı ‘*asker* ardınca *gönderdim* *ammā* sende *āmāde* olasıñ ol *cāniye* varırsa (9) ele *getür* *ḳızımı* saña *vireyim* demiş bu da *nizye* on biñ adam *ḥāzır* idüp (10) *cāsūsı* *gönderdükde* *ḥarīf* *gelüp* *gördiği* *ḥāl* böyle Sa’id ol *Şahrāyı* *ḥavf* i’ladan (11) *gün* itmiş beş biñ ‘*asker* ile *ḳarār* eytmış *gelüp* *Müşteri* ‘*ye* *ḥaber* *viridükde* *baḳup* (12) ‘*askerin* *ḳal*’adan *çıḳarup* Sa’idiñ *üzerine* *gideyim* *dirken* Sa’id *ireşüp* (13) *Müşteriniñ* *bārgāḥı* *öñüne* *gelüp* *elçiyim* Sa’ide ta *Medārdan* *nāmem* *vardur* *diyüp* (14) *kendüsin* ‘*arż* itdi. *Göre* *Nā-* *bekārı* *ben* *anuñ* *üzerine* *gideyim* *dirken* ol *benüm* *üzerime* (15) *gelüp* ‘*aceb* *murādı* ne ola *getürüñ* *görelim* *didi*. Sa’idi *içerü* *getürdiler* Sa’id (16) *dilāver* otuz altı *arş* *ḳaddiye* *içerde* *girüp* *selām* *viridi* *arab* ‘*arżda* (17) *du’ā*’ eyledi. *Müşteri* *hoş* *geldiñ* *diyüp* *emr* eyledi. *Şandālī*, *ḳodılar* *gecüp* *oturdı* (18) ama birbirine *guşe* *çeşmede* *baḳup* *Müşteri* *Sād-ı* *begendi* *Ebu* *Gezide* *ancaḳ* *allah* *vire* [61a/1] *şunu* da ele *getürdüm* *diyüp* *göñlünden* (...) iken *Müşter-i* *daḥı* *Sa’idüñ* (.....) (2) *merdane* *görüp* *begendi*, bu *gece* bu *diyār* *adamına* *beñzemez* Sa’id *bunu* *ḳandan* *ele* *getürmiş* (3) *elçilige* *götür* *de* ol *ḥod* *yalñız* *imiş* *didi*. *Bā’de* ne *ḥaber* *didükde* Sa’id *nāmeyi* (4) *şunup* *efendimiz* *Şāhibḳırān* *zādedendür* *didükde* *Müşter-i* *Sād* *eyitdi*: “*Ey* *yiğüt* *Sa’idüñ* (5) *murādı* *nedür?* bir *esİrdür* *çünki* *benden* *ḥalāş* *oldı* *niçün* *ḳaçup* *diyārına* *gitmez* (6) *padişahıñ* *ḳızından* ne *ister* ve bir *ḳaç* *biñ* *adamı* *başına* *cem* *idüp* *neylemek*” *ister*. (7) *Başına* *ğavğayı* *alur* *belki* *yalñızca* *gitse* *muḳayyed* *olan* *olmazdı* *zİRā* ol *ḥuşümet* (8) *yoḳ* *idi*. Bir *adam* *tutup* *getürmüşler* *mādāmki* *yol* *bulmuş* *allah* *selāmet* *virisün* *dirler* (9) *idi*. Sa’id *daḥı* *eyitdi*: “ *Yoḳ* *dilāver* *Sa’id-i* *Nebire* *Beḥer-vecden* *ḳaçup*” *gelmedi*. *Şāhın* (10) *ḳızı* *Sa’i* *de* ‘*aşık* *olur* *Şādımān* *ile* *ikisi* *daḥı* *vāḳı’a* *görüp* *haps* *olduğu* (11) *yire* *gelürler* *ḳız* *eydür* *ki* ne *şartla* *ḥalāş* *iderem* *ki* *babamıñ* *diyārına* *el* *uzatmayasın* (12) *varup* *ğayri* *yirde* *kendüñi* *izḥār* *eyle* *dir*. Sa’id *daḥı* ol *ḳuluyla* *ḥalāş* *olup* *andan* (13) *Beḥer-vec* *ḥānıñ* *ḳızı* *ve* *Şādımān* *ile* *çıḳup* ol *şahrāya* *gelürler* *Beḥer-vec* (14) *ḥān* *def’a* *üzerine* ‘*asker* *çeküp* *üç* *pehlivānuñ* *ḥelāk* *eyledi* *ve* *iki* *pehlivānuñ* *kendüye* (15) *yar-ı* *ḳafā-dār* *eyledi*. *İşte* *senüñ* *daḥı* *nāmıñ* *işidüp* *ola* *ki* *bunu* *da* *kendüme* (16) *bende* *idüp* *yarü* *ḳarār* *ideydüm* *diyü* *üzerine* *geldi*. *Anuñ* *murādı* *budur* *ki* (17) *bu* *diyārı* *feth* *idüp* *cümle* *islāma* *getüre* *yoḫsa* *ḳacmak* *degildür*. *Evlād* *Ḥamza* *da* (18) *düğünden* *dönmek* *yoḳdur* *illā* *cān* *virinceye* *ḳadar* *ğayret* *iderler* *Müşter’i* *Sād* [61b/1] *başın* *şālup* *nāmeyi* *açup* *evvelinde* *ḥak* *teālā* *nıñ* *ism-i* *pākin* *medḥ* *idüp* (2) *baña* *ḥāla* *deḥrüñ* *Şāhibḳırān’ı* *Ḥamza’nuñ* *Sa’id-i* *Nebire* *İbni* ‘*Ömer* *ibni* *Ḥamza-i* *Yunanīyim* (3) *şeñ* *ki* *Müşter’i* *Sād-i* *frenksin* *işitdüm* *bir* *bahādır* *dilāversin* *nāmım* *saña* *varduḳda* (4) ‘*inād* *ve*

muḥālefet itmeyüp müslümān olup ƙulluġum ƙabūl idesin saña coġ ri‘āyet idem (5) yoġ der isen vaġtine ḥāzır olasin işte vardum demişdür. Müşter’i Sād güldi (6) eyü da’vi eger ‘uhdesinden senden gelürse didi. Ta bu ƙadar kuvvete ṭayanur adamıñ (7) ne ƙadar ƙaddi vardur zīrā işitdūñ bir Nevciṽān oġlan imiş didi. Sa’id-i Nebīre (8) tazedür eger ƙad ü ƙametde ve tazelikde hemān ben ƙadardı anuñ iĉün gönderdi ki (9) eger murād ider ise ol pehlivān ile ĩmtihān oluñ eger seni başarsa benide başar (10) yok ‘ırzımızı yıġdırmayalım eger sen anı başarsañ ol da ‘inād itmesün yok bre (11) diyüp emr eyledi. Ortaya bir şandālye, ƙodılar Sa’id nicesin acup birbirini muġkem (12) ṭutdılar birbirine ḥamle teklif idüp Sa’id eyitdi: “Yok ḥamle senüñdür didükde Āḥir (13) Müşter’i Sād üç kere zor itdi: “Aşla yirinden ḥareket itdiremeyüp ‘ādada (14) olan şandālye ƙırıldı bir, daḥı şandālye ƙodılar zor evvelde Müşter’i Sādıñ (15) penĉesin burdı. Ve yine ol şandālye, ḥurd oldı Müşter’i Sād bu ƙadar beyler arasında (16) maḥcup olup: “Baġa dilāver şāyed sen bu penĉe ‘āleminde kamil olasin imdi gel kemerde (17) ṭutālım eger kemerde daḥı ġalebe idersen ḥüküm ġalibdir” didi. Sa’id nola diyüp (18) kemerin teslim eyledi Müşter’i ġayretle üç kere zor eyledi. Güç ile ökĉelerin yirden [62a/1] ayırdı. Nokşān itdiremedi ƙapdı ƙoyuvirdi. Sa’id bunuñ kemerin muġkem ṭutup zor (2) olda ƙolunuñ üzerine alup ve tepe yire ƙodı imdi ne dirsın nāmeyle daha bahtek (3) varmı didi. Müşteri Sedāyun Dilāver bundan ziyāde ġalbe olmaz ammā şebham bunda (4) ƙaldı ki sen kimsin diniñ aşġına toġrı söyle yoḥsa Sa’id Nebīremesin zīrā bu diyārda (5) ḥayli er geĉinürüm amā sen bu tazelikde ve bu ƙadar fedāyla baña ġalebe idesin ancaġ (6) olur didi. Sa’id kendüsin bildirüp görerim pehlivānlar sen medh itdiler ve elĉilige (7) göndereyim didim senden ḥavf itdiler: “Ben geldim senüñle bu yüzden ĩmtihān oldum didi. (8) Müşteri Sād inşāf idüp müslümān ve ‘askeriniñ daḥı nısfı ĩmāna gelüp nısfı (9) daḥı ḥile ile ƙaçup gitdiler ama anlara şefa el virdi Müşter’i Sa’i de meclis ƙurup (10) ziyāfete başladılar andan Bānū’ya ve Şādımāna varup metrede itdiler, anlarda (11) cümle ‘askeriyle ƙālġup geldiler. Müşter’i Şāḥ ile ġorişdiler ve Sa’i de ḥayli taḥsīn (12) itdiler: “Andan tazelikler idüp ‘askerleri on biñ oldı şefā ile ƙarār” eylediler. (13) Amā ded vay ider bu ṭarafdan ḥan ‘asker bir gün dīvān Beḥer-veĉ Ḥāna irişüp nedür (14) deyince şāhumuz sen şāġ ol pehlivāniñ üçide öldi deyince Şāḥ aġlayup (15) ḥayf ƙızım damı gitdi didi, andan acıdı ḥala metrede ḥaber dar diyü ol gelenlere (16) ḥil‘at giyir didi. Andan soñra bir alay bozġun şaġım daḥa gelüp nedür aşlı bu gidilir (17) ne göz ġirmişler dediki ḥil‘at giymişler didükde Sa’d’ı ve yanında olanları öldirmüşler (18) diyü metrede ƙaldılar didiler. Bunlar feryād idüp behey Şāhum ƙaşdıyla öyle degil ĉünkü [62b/1] bundan vardıġ üç kişi bu ƙadar ‘askere ƙarşu ṭurub cümlemizi perīşān itdiler: (2) “Āḥir tiġamı Sa’id Aḥmeri Bānū Şādānı daḥı Şādımān birde tiġda ƙıġa” didi. Āḥir (3) ‘askerde ḥeybetinden ƙarār itdiler. Beḥer-vec ḥān bu ḥaberi işidüp ‘aġlı gitdi ‘aceb Serḥāb (4) ile Sercāb nice oldı dirken üç günden soñra

anlarında 'askeri kaçıp geldi. (5) Beş biñ 'askeriyle kıl oldukların haber virdi Beher-vec Hân aḥ! eyledi buna olmaz (6) ḥalde ḥayf elimizde iken öldürmediñ 'ākibet başımıza belā oldu diyüp nice (7) ide ceken beyleri bir kaç gün soñra Müşteri Sādīñ 'askeri gelüp beyleri müslümān (8) olup beş biñ 'askeriyle Sa'ide kıl olduğın haber virdiler. Beher-vec Hân tatup (9) pehlivānlarına eyitdi: "Ne tırursun ḡayretiñiz nice oldu didükde hemān pehlivānlardan (10) bir kaçı yirinden tırup elem çekme şāhum bizler varubda başın kesüb getürelim (11) diyüp rāvī murād" itdiler. Beher-vec Hân: "Medar imdi tırmañ göreyim sizi diyüp (12) bunlara ḥil 'at virüp yüz biñ 'askeriyle ḥarc levāzım görüp gönderdi bunlar yola (13) revāne" oldılar. Bu taraftan bir gün anı gördiler ki Beher-vec Hân tarafından tozlar (14) koptı yüz biñ 'askeriyle buradan pehlivānlar gelüp karşılarına kondılar ol geceye (15) geçüp irtesi dīvān oldıkda Şehāb Ateş Efzūn buyurdu didi bir nāme yazdılar: (16) "Ya Sa'id Bānūyı virde saña tābi 'olan pehlivānlar eski dīnlerine girsünler (17) sende gelüp aşı 'itāat idesin şāhumuzdan seni şefā'at idüp kurtaram (18) yok 'inat idersen soñra pişmān olursun bizi anlar gibi kıyās itme [63a/1] diyüp nāmeyi" gönderdi. Sa'd-ı Nebīre bu nāmeyi okuyup añladı adresün meydan bilür (2) didi. Aḥir canan maḡrūr oldu ol gün ol gece tedarüklerin görüp irtesi meydan açıldıkda (3) hemān Sa'id Nebīre meydāna girüp 'arz ḥeza eyledi ve āvāz bendeyle na'ra urup eyitdi: (4) "İşte meydān kızın isteyen meydāna gelüp görsün adınca olur didekde hemān (5) kopmayab at sürüp Sa'ide mukābil oldu eyitdi: "Ey Dilāver niçün söz tutmadıñ (6) 'ākibet neylemek dilersin bu diyār Frenk atañ kaşırına düşersün baḡsen öylemi şanur (7) senki bir daḥı bu diyārdan sağ kurtulasun bu kadar adamı da belāya uğratdıñ" didi. (8) Sa'id eyitdi: Dilāver ben bu diyārdan sağ kurtulmaḡ dilemem ḥaḡ te'ālā müyesser iderse feth eyle (9) cümle ḥalkı imāna getürmek dilerüm" didi. köpeye eyitdi ayuralmaz sevdāya uğradık (10) var ise eceliñ irişmişdür diyerek söyleşerek āz ḡaşdılar cenke başladılar bir kaç (11) ḥamleden soñra Sa'id bunu gürziyle aluda idüp bre urup kaḡā derlerine emr (12) idüp bende getürdiler belime namerd at sürüp berāber oldu üç dört ḥamleden (13) soñra bunada eyü gürz urup at boynuna bıraḡdı ve kemerenden kaḡup yire urup (14) eytde bende çeküp 'alem dibine getürdiler hemān Nehāb Frenk berāber oldu eyitdi: (15) "Ya Sa'id eyü kaḡl eyledüñ ama bunuñ soñun ḥiç fikr itmediñmi" didükde, Sa'id eyitdi: "Ey (16) Nā-Bekār babana söyle ḥamle kaḡbil eger şunañ fikr ideydin Şad(Şa'id) ana gelmezdeñ zīrā senden (17) ol gelenleriñ ḥāli nice oldu" didi. Şahāy da imdi ḥamle eyle didükde Sa'id (18) 'inad idüp sen ḥamle eyle didükde cenke başladılar. Sa'id gördüḡi bu anlardan ziyāde dür (19) her ḥamle itdükde münfede ḥayli elem çekerdı ve Sa'id aña ḥamle itdükde Merdāne mani' [63b/1] iderdı bir faşl alup virdiler. Aḥir Sa'id ḡayrete gelüp bir gürz şöyle urdı ki elinden fırlayup (2) arḡaya alduḡda atınıñ beli kırılıp arḡaya Şehāb da atıyla yıḡıldı. Sa'id nice davranup (3) dalkılıc ile kaḡlem ide beriden şaḡın dilāver diyü çaḡrışdılar. Sa'id daḥı kendini

yire (4) atup muş muştā yağa yağaya oldılar, āhir kemer kemere oldılar. Sa'id buña kemerin teslim eylemedi. (5) Şehāb üç kere zor idüp alamayup bırağdı. Sa'id ise zor olda alup yire (6) atup bendiyle 'alem dībine gönderdi. Cihāndar 'asker kıuman eyledükde yüz biñ Frenk (7) 'askeri Sa'id'ün üzerine hücum itdiler. Dilāver dağı tıgın 'üryan idüp bī-pervā na'ra (8) urup bunları bölük bölük eyledi, beriden on biñ İslām 'askeri tekbir ile yürüdükde (9) cenk içinde Sa'id cihāndar Frenke rast gelüp tıg-zen kimse idi. Sa'ide bir kaç kere (10) tıgla hamle eyledi. Sa'id merdāne māni' idüp buña dağı bir gürz urup nidā çekti. Āhir küffār (11) tākāt getüremeyüp tār-mār oldılar, ama esīrlerün tevābi'i olan on biñ kimseye amān (12) çağırup: "Ey dilāver eger pehlivānımız imāna gelürse biz de müslümān oluruz." didiler. Serdar bizlere (13) amān virüp dönüp kıondılar çünkü Sa'id bargahına geldi dağı cenk libāsları arkasında (14) iken emr itdi. Esīrleri nidāyla önüne getürdiler. Sa'id eyitdi: "Ey dilāverler ne dirsüz, müslümān (15) olur musuñuz, yoğsa başıñuz keseyim" didükde bunlar du'ā idüp eyitdiler: "Ey Şāhibkırān-zade (16) bildük dīnün hağdur" didiklerinde Sa'id kendi eliyle bunların bendin alup hil'at giydürdi. (17) On biñ adam dağı bunları görüp imāna geldiler. Sa'id şād olup māl ü ganāyim bunlara (18) tevzi idüp dedesi Ĥamza gibi kendüye bir ĥabbe eli kıomadı. Cümlesin ziyade muhabbet itdiler [64a/1] bu kerre Server'in 'askeri yirmi biñ oldı ve Şehāb, Ateş-endāzi şağına Müşteri'yi şoluna (2) aldı. Şādımān'ı ser-'asker ta'yin eyledi bu şevkle bir kaç gün 'işrete meşgöl oldılar. Andan (3) Dīvāne idüp müşāvere itdüklerinde Sa'id eyitdi: "Ey beyler elhamdüllah te'ālā ben bu diyārda (4) yalnız geldüm şimdi siziñ gibi bahādırlara mālİK oldum artık şarkdan garba kıadar gitsem kimseden (5) pākim yokdur. İmdi tez tekbirde sizünle Behervec ĥān üzerine varalım didükde cümlesi (6) rāzi oldılar. Sa'id'e emr itdi hemān güç idüp yirmi biñ 'asker ile dīvāne oldılar. (7) Bir gün bir şahrāya irişdiler Sa'id gördi kılāvuz kıonmadı bir aşl vardur ola yāhūd şu (8) yokdur didi. Geldi ağşām oldı āhir beraberde kıondılar birazdan bağurup 'anmağa başladı. (9) Ėayetem tamamen çökdi şabāħa degin ĥayli ıztırāb çekdiler çünkü şabāħ oldı gördiler (10) yolya gelüp ĥālifem düşdiler. Sa'id kılāvuzu yanına da'vet idüp nedür bunuñ aşlı (11) didükde kılāvuz rikābın öpüp sultan yolya gelmiş kaşdıyla degüldür didi. Hoş neyleyim (12) naşīb böyle imiş didi ama buradan gidilmez mi? didükde gidilür Server nihāyet yolumuz (13) üzere bir kıal'a vardur iki kıarındaşlar ĥükm ider biriniñ adına Dārār Frenk diyereniñ adına (14) Dārāb Frenk dirilir yavuz bahādırlardır eger elem çekmezseñiz hemān uğrumuza giderüz didi. (15) Sa'id dağı nola bizde anda varup inşallah anlarıda ele getürürüm didi. Bānū (16) bu ĥaberi işidüp cān başına şıçradı Sa'idi tahtına çağırup eyitdi: "Ey benüm Serverem (17) eger ĥātrım diler isen bu yoldan" gitmeyelim. Sa'id nedür aşlı didükde Bānū eyitdi: "Serverem aĥālī (18) vardur ol dilāverlerin büyüğüne Revār Frenk diriler ĥayetle kıaldur pederüm beni aña (19) namāza ar itmişdi biz anda vardıkda şāyed üzerimize gele başı gidince

çalışur varlığı [64b/1] ol kadar didiki bu diyârda qarındaşım Fülejhâ Frenkden gayri kimseye cevâb viremez” didi. Andan (2) Sa’id elem çeküp bre yûri baña olmaz teklîfleri itme erbilenden harem gelmişlerden olayım eger (3) yolumdan dönersem didi. Nigâr da ağlayup yemîn itdiki bu yoldan gidersen bende şahra düşerüm (4) yâhûd zehir içüp kendimi helâk iderim didükde Sa’id gayri ‘âciz kaldı eyitdi: “Behi (5) cânem ta’accüb derde giriftâr olduk. Ben yolumdan dönmege ‘ar iderüm ve hem yemîn dahı itdüm (6) şimdi nice olur” didi. Bârî fikr idüp eyitdi bârî sizi şandıqlara koyup kal’aya (7) hîle ile atlayayım ‘askerden girüden gele sizde şandıqlardan çıkup katl eyle Sa’id dahı gördi (8) olmaz bunula dahı erlüp ‘askere bildirdiler andan kırk dâne şandık kuşadup (9) hâzır eylediler. Nigâr Dâvere kendi ağzından nâme yazup eyitdi: “Dilâver ben Sa’id ald idüb (10) kaçdı lâkin şimdi pişmân oldum filan yirde yol bekleyüp ve yağmur yağmadan ziyâde (11) karañlık oldu anlar kendi hallerine mukayed iken bir kaç kullarım ile kırk şandık cihazın ekseri (12) cevâhir müte’alîk beyle alup kaçdum gelüp saña şatdum imdi dir ki beni câriyelige qabûl (13) idüp babamdan cürmüm şefâ’at idesin diyüp bir taze” yigitdi. Hârem şüretine koyup (14) gönderdi, Sa’id kırk pehlivânlarıyla bir raşt dağa girüp hâzırlandılar beriden hârem şüretde (15) ol yigit nâmeyi teslim eyledi. Dâver okuyup ma’lûmı olduqda emr itdi Nigâr’ı şandıqlar ile (16) alup huzûrına getürdiler. Bânü yüzünde niqâb ile geçüp qarşusunda oturdu. Şandıqları (17) görüp eyitdi : “Ey Nigâr bunlar nedür niçün zahmet çeküp getürmüşsün hemân senüñle ben (18) şefâda olalım benüm mälüm ihtiyacım ” yokdur Nigâr eyitdi: “Ey Dilâver bilürüm öyle der ama (19) bunlar kendi mälümdür Sa’id biraqmağa kıyâmadum” didi. Dâver eyitdi: “Hoş imdi nola [65a/1] diyüp andan ne yüzden Sa’ide vardığın ve niçün terk itdiğin su’âl itdükde Bânü da (2) hikâyeyi tamâmıyla naql eyledi ve geçen geceye vâkı’amda baña şıtmalar dutdu ‘itâb ‘azîm ” itdiler. (3) pişmân oldum eyitdi: “Var Dâver senüñ naşibüñdür ol yine seni babandan ricâ ider kırtarır (4) didiler. İmdi artuq gayret senüñdür ben hem babamdan hemde Sa’idden kırtarman (5) gerekdir revar şâd olup bre sen artuq elem çekme şimden girdesin benüm elimden Rüstem de qahramân (6) lar alamazlar Sa’id giderki bunda gele Bânü eyitdi: “Öyle dime şimdi ol benüm bunda (7) geldigim haber aldıkda lâ-büdd bunda gelür yavuz erdür gâfil olma didi. Dârâb nola diyüp (8) gitdi andan Dâver eyitdi: “ Ey Nâ-bekâr şimden soñra elem qalmadı gider yüzden niqâbı biraz (9) meclis kurup ‘işret idelim didükde Bânü dahı nola hele esbâb degişeyim şol şandığı (10) açup libâsum alayım ve hem size yâdigârimuz vardır. Şimdi görürsün devr eyitdi: “Bânü-yı (11) cihân ne zahmet sen yâdigârsın hele gör haz idersin” didi. Dâver eyitdi: “Ya haz (12) olunmaz mı? Beyit: Eger zehir ise hoş yar elinden. Gerekmez sekri ağyâr elinden diyüp (13) şafâsından işte herif helâk olur, Sa’id ise şandık içinde cânı nice kaldı. (14) Tîz ol bire, nice bizi söyledirsün didi. Bânü hemân maqâmı şayesine virdi ol da (15) Sa’id oldığı şandığı açdı, artıq Sa’id’ün qararı qalmayup

peleng misali kendüyi taşra (16) atdı. Bakdı Dilâver altmış arş kad çeker ama Dâver de Sa'id'i otuz altı arş kad çekmiş (17) bir taze nevcivândur ama heybet güya Rüstem veyâ Sam'dur. N'olduğın bilüp eyitdi: "Bre şafi (18) çocuk bunı yine getürdün hîle ile bu Nâ-bekâr'a ben helâk itdürüp yine sen atan ile (19) kalasın, ol fikri hatırına getürdüñ. İmdi ol bunuñ haqqından geleyim andan soñra [65b/1] göresin saña ne cefâ iderüm didükde Sa'id haykırup: "Ey pehlivân bunda hîle olmak ne iş (2) var. İşte ben ancak senüñle imtiḥân olmağa geldüm, zîrâ bahâdırılığın işitdim. Nâmerdüm (3) eger saña kılıc çekersem gel berü senüñle görışelüm. Sen beni başarsın işte Nigâr ayağına geldi. (4) Kes başum Nigâr senüñdür. Eger ben seni başarsam kulluğum kabûl eyle. Senüñ ile yar u qarındaş oluruz didükde (5) bağa nâ-bekâr sen benden amân bulasın ol pehlivanları da böyle mi kendüne kul itdüñ (6) diyüp hemân muştın döküp bu kadar kaddiyle Sa'id'in üzerine yürüdi. Sa'id daḥı bunı (7) qarşulayup muşt muştuya yağa yağaya oldılar. Bir faşıl alup virdiler. Ḥâyli sürüşüp Dâver (8) Sa'id'i ḥayli örseledi. Bânü ol hâli görüp ḥây ey serverüm ben senden böyle maḳûl (9) itmez idüm kanı ḡayret deyince Sa'id âteş olup elemle buña bir muşt şöyle urdı ki Dâver-i mel'un (10) serâsere olup bu kadd-i kamet ile dev gibi dizleri üzere çöke vardı, amma Dâver daḥı kendüye (11) bu hâl olduğın görüp ḡayretle yirinden fırlayup duvarda aşılı olan kılıcı kapup (12) Sa'd'a ḥavâle eyledi. Sa'id ḥüdâya şağınup şol eli ile kılıc tutan bileğinden kapup (13) sağ eliyle gögsine bir muşt çarpdı kim dem ü nefis yığlanup tekrâr arkası üzerine yıkıldı. (14) Sa'id üzerine düşüp amân virmeyüp tur nâ-bekâr diyüp bende çekdi. Bânü ḡayrân olup (15) âferin eyledi. Râvî eydür: "Bunlar bu ma'rekede iken qarındaşına haber olup yitişdi. Elinde tîğ (16) ile Sa'id'e ḥavâle itdükde Sa'id anı qarşulayup elinden kılıcın aldı andan muşt (17) muştı yağa yağaya oldılar. El-kışşa anı daḥı döge döge yıkup bende çekdi. Bânü (18) yanında olanlara işâret eyledi. Cümle şandıqlarda olan kırk Dilâver çıkup sarâyda [66a/1] olanlara kılıc koydılar. Şehir ḡalkı haberdar olup şilâḥı kapan hücum itdi. "Bunlar da (2) sarâyda olanları kıra çoğa sürüp çıkardılar. Âḡir cenk şehir içine düşüp (3) cenge başladılar. Sa'id na'ralar urup ol kırk nefer dilâverler ile şehir ḡalkınuñ (4) başına kıyâmetler kopardılar. İslâm 'askeri de ḡal'a kapusın içeri girdiler. Küffâra (5) başladılar. Kılıcı şehir ḡalkı ol hâli görüp eḡil ve evlâdı ḡayrete çalışdılar. (6) Âḡir 'âciz olup amân" çağırdılar. Sa'id nola size amân şol şartıla virür dimege (7) Ḥaḡ te'âlâyı bir bilüp müslümân olasız didi. Cümlesi İslâm'a geldiler elḡamdülillah te'âlâ (8) ḡayri bunlar el çekdiler. Şabâḡ olduḡda Sa'id dîvân idüp Dâver ile (9) Dârây'ı önine getürdiler, Sa'id bunlara naşîḡat idüp imâna da'vet eyledi. Sen bu (10) kadar kuvvetle bizi başduñ, 'inâd iderüz ve hem kıymazsın didiler. Bânü ise kes bunlaruñ (11) başın didi. Server eyitdi: "Ḥayfdur böyle dilâverlere imdi varuñ yine ḡabs idüñ. (12) Belki Ḥaḡ te'âlâ hidâyet eyleye" didi. Âḡir bunları yine bendiyle zindâna getürdiler. (13) İki geceden soñra vâkı'a görüp Sa'd'ın kim olduğın ve İslâm'uñ ḡak dîn (14) olduğın bildiler. İrtesi Sa'id'e haber

gönderdiler. Server getirüp müslümân (15) oldılar. Sa'îd şafâ idüp andan bendlerin kendü eliyle aldı görüşdiler amâ (16) Sa'd-i Nebîre bunları ol yaşdığı dilâverlerden ziyâde görüp [66b/1] Dâver'i ser-kaflân Dârây'a da alt yanında şandalı virdi. Bunlar geçüp karar (2) eylediler. Müşteri-sâr kuh-pey şehab-ı ateş-efzûn ve cihândar-ı tîğ-zen (3) ve serhâb ve sercâb yollu yolunca oturdılar ehl-i kal'adan dağı on (4) biñ adam imâna gelmiş bu def'a cümle 'asker otuz biñ oldu. Sa'îd şükür (5) idüp bu şafâ ile üç gün ol kal'ada beyler ile 'işret idüp (6) andan eyitdi: "Dilâverler şimden girü Behrûc Hân üzerine gidelim. Ola kim (7) Hağ te'âlâ aña da hidâyet idüp bu diyâr ehli hepsi imâna geleler. Biz de (8) bu diyârda İslâm ırığın yakup cihânda bir eyü nâm koyaruz didükde (9) cümlesi nola gideriz emir senüñdür inşallah bu himmetenüze ikdamunuza bir nesne (10) hâ'il olamaz hağ te'âlâ yardımcıdır didiler andan tedârik görüp bir gün ol (11) aradan güç idüp revân oldılar ama bu taraftan ol zaman ki Sa'îd on (12) biñ 'askeri perîşân eyledi. Menfûr 'asker bir gün Behrûc Hâna gelüp şâhum (13) niye gâfil otursun ol bizden persat 'ali harâbe virdi eger dağı ihmâl (14) ider isen vilâyet elden gider andan ol dört pehlivânun Sa'd'a kul olup (15) 'askerleri nasıl perîşân olduğın haber virdiler. Behrûc Hân şaşırup (16) ya nice eylesün didükde hemân iki pehlivân dağı var idi, yirlerinden tudup [67a/1] şâhum devletünde varup bizler dağı ol Sa'îd ile görüşelim eger bizde cevâb virir (2) ise artuğ senün diyârında aña bir kimse cevâb verir yokdur hemân müdârâyı aldun (3) kımayım sultân gitmeyün didiler ol pehlivânların yirine irdek ayruğ ejder kişi yirine (4) 'İmrağ bir süvâr dirler idi ama özge dilâverler demi idi Behrûc Hân bunlara (5) hil'at giydürdi göreyim sizi dilâverler ne kadar 'asker alur iseniz alıñ didi. (6) Bunlar şâhum bize çok 'asker lâzım degüldür 'askeriñ ne fâ'idesi ola bilür demege (7) Sa'd'a cevâb virecek bulunmaya yine 'askeri perîşân ider iki dilâverler (8) yirmi biñ 'asker alup yola girdiler bir gün bir şahrâda birbirlerine kıyâs itmeyesin (9) hemân şâhın kızını teslim idesin andan sende itâ'at idesin andan (10) eger 'inâd idüp yok dırsın döge döge bağlayup Behrûc Hâna iletürüz (11) ama soñra yalvarsaña nice 'azâb ile helâk ider didiler. Sa'îd eyitdi: "bildiklerinden (12) kalsunlar hemân meydanda söyleşelim ırakdan laf urmağ olmaz diyüp cevâb " (13) virdi. Bunlarda kaçup irtesi meydana açılduğda hemân Sa'îd meydana (14) girüp ganesin bağlamağa gelen dilâverler meydana gelsün didükde ejder kişi (15) muğâbil olup ya Sa'îd niçün böyle ser katlen idersin eger murâdın kız almak ise (16) gelüp şâhumuza ita'at eylesen saña kızın vir didi, ama böyle 'inâd ile başdan (17) çıkarsan bizim şâhumuzun dağı pehlivânları çokdur başa çıkamazsın didi. [67b/1] Bağa dilâver eger ben istem kızım yanımdadır bir-murâd olurum ama pederin râzî olmadıkça (2) bir murâd olmam şabr iderim aşıl benüm murâdım ol şâh baña ihsân eyitdi: "Bende aña ihsân (3) idem ki dünyâ ve âhret 'izzetine ireşe ırak ta'accüb ideb biraz dîn bahş" eylediler. Sa'îd (4) ve haber eyledi. Andan az gâşup birbirlerine nize ve gürz ile hamle

idüp‘azîm cenk (5) itdiler. Server gördi bunlar hâyli mümtâz pehlivânlardır âhir gördi olmaz gayrete gelüp (6) bir güzr öyle urdı ki irak güzr berâber verince kulları bekleyüp arkaya aldıkda (7) siper ayineleri hürd olup at gerdana kuca düşdi Sa‘id bunuñ kemerine el urup (8) zor ile kolına aldı nice îmâna gelürsün yoħsa bre urup hudar ideyem (9) didükde ırdağ amân server kılunum diyüp müslümân oldı anada ‘imrak berakda süvâr (10) berâber oldı eyitdi: “Beħi Nâ-bekâr nedür bu senüñ itdigin belâ hayır dilâveri dün ki oğlan (11) gibi alsun yanına kalurmu diye nize ile hamle itdi. Dilâver Merdâne men ‘eyledi Nuyan (12) kendüye geldükde el nizeye urup hamle eytdükde ‘İmrāk daħı men‘ eyledi. Âhir güzr (13) ile gûna gün cenke başladılar. Gün zevâle geldükde Sa‘id bunıda bir güzr ile alura idüp (14) îmâna da‘vet eyledükde müslümân olup kul oldı varun biñ er Sa‘ide tâbi ‘olub (15) Sâ ‘ire perîşân olup gıtdiler ol pehlivânlar anlar kendüye yar olup bu kez ‘asker kırk biñ oldı. (16) Andan niye ‘azm daħa idüp Behruc hân üzerine kimiñde ama bu taraftan hân ‘eger şâhum (17) ireşüp itdiler şâhum yok bre zahmet çekme Sa‘id didükleri pehlivânları bakup kendüye kul itdi didükde (18) Behrüc emr eyledi; hâzır oldılar amâ bu taraftan Sa‘id daħı güç idüp bir gün Behrüc karşı konup [68a/1] karar eyledi. İrtesi bir muvafassal nâme yazup Behrüc Hâna gönderdi ol daħı okuyup mefumu ma‘lûm (2) olduħda bildigiñden kalmasun bende aña işler iderim ki cihânda söylene diyüp elçiye hil‘at giydirüp gönderdi. (3) Çünkü bu sözler Sa‘d’a geldi, cenk muqarrer oldı. İrtesi meydan açıldıkda nazâr bir meydan oldılar (4) hemân Sa‘d-ı Nebire meydana girüp ol kadar hüner göster dikim hayran oldılar andan âvâz bendiyle ile na‘ra (5) urup: “Ey Behrüc Hân meydana er gönder didükde hemân Zergüş Frenk nâm bir pehlivân (6) icâzet alup ‘azm meydan” eyledi. Sa‘ide haşmedle selâm virdi. Sa‘id ‘aleyk alup bir Frenk pehlivân (7) vücudın âhene ğarķ idüp birde nice gergedâna süvâr olmuş iki siper iki tîğ getirür dilâver (8) kimsin didükde hışımla ey Nâ-bekâr sen kim şanursun baña Zergüş Frenk dirler Sa‘id eyitdi:“ Ya nedür (9) murâdiñ böyle hışımla geldiñ” didi. Zergüş ey Nâ-bekâr daħı bilmezsin ‘alemi doldurduñ başın alup (10) kanını dökmege geldüm didükde Sa‘id kaķıyup: “Ey kâfir senüñ eceliñ gelmiş hemân hamle eyle didükde Zergüş (11) el nizeye urup havale eyledi. Sa‘id siperiyle men eyledi. Zergüş Frenk bir hamlede aldum kıyâs (12) ider idi elem çeküp bir daħı urdı Sa‘id eyitde red eyledi. Zergüş başın şaldı nedür dilâver (13) elem çekdüñ gibi didükde Zergüş dibelek ateş oldı Sa‘ide deşnâm eyitdi. Nâ- bekâr oğlan (14) her ne olmaz ise bugün ben seni sağ komam didükde ğazaba gelüp bağışlar oğlı pelîd (15) bir hamleñ kaldı eyle ki senüñ vücuduñ sahîfeyi ‘alemde ihraç ideyim de ta muradım senüñ (16) nîzene siper virir isem didi. Zergüş işte âl benden diyüp hemân başın çevirüp Sa‘d’a bir (17) nîze havâle eyledi. Server çeküp bunuñ nîzesin zabt idüp elinden çeküp aldı andan (18) al imdi mel‘ûn kendi bâğınun koruğudur diyüp kendi nîzesiyle bir nîze urdı ki Zergüş Frenk (19) siper verince siperinden gezer idüp sinesinden geçüp

arçasından silâhın gösterdi Sa'id bunı [68b/1] nîze ile havâyâ fırladup cânı cihâna gitdi anıñ ardınca bir iki Frenk pehlivânı dağa Sa'd'a muķâbil (2) oldı Sa'id bunların ħamlelerini men idüp birde tıĝda ıķardı Beher-vec Hân ol hali görüp (3) yüre ķuman deyince yüz biñ kâfir bir uğurdan hücüm itdiler birden kırķ biñ İslâm 'askeri yürsün (4) bir eyü tıĝ sema'ı olup güllerler ķavun ķarpuz mişâli ķan sebil olup küreleri getürdi Server (5) ise 'alemi fenâyâ virüp giderken Behrüc Hânıñ oĝlı Nuc şehzâdeye rast gelüp (6) bir ħarb eyledi yıķup esİR eyledi ba'de alaylar bozup saĝlar sokup 'alemler üzere geldükde (7) Behrüc Hân ol ħâli görüp taĝl-ı ārâm aldırdı. İrtesi Sa'id dīvân idüp Nuc (8) şehzâdeyi bendiyle önüne getürtdi. Sa'id bunı ĩmâna da'vet itdükde meger şehzâde ol (9) gece vâķı'a görüp ĩmâna gelmiş idi tekrâr Sa'd'ıñ önünde müslümân olup Sa'id ħil'at (10) fâhire giydürüp teberin aldı şehzâde du'â idüp eyitdi: "Server atam erlikde benden (11) ziyâdedir ama imdi der ki islâma gele faķať bir kere siziñle cenk itmesi muķarrerdir " didi. (12) Server ħoş imdi eger kısmette var ise olur didi, amâ cäsüs gelüp şehzâdeniñ (13) islâma geldüğün 'aklı gidüp bre bu ne hâldir oĝul böyle kıızıyla bunca pehlivânlar (14) kezâlik gitdi diyüp almazan ħelâk dünyasına vardı çün şabâh meydana açıldıķda hemân (15) şehzâde icâzet alup 'azm meydan eyledi ve na'ra urup pederiñ meydana (16) oķudı Behrüc Hân da bir raĥşe süvâr olup oĝlana muķâbil olup eyitdi: "Ey Oĝlan (17) nedür bu ħâl niçün böyle eyitdiñ didükde oĝlan eyitdi: "Ey pederin vâķı'a görürüm bu serveriñ (18) dîni ħaķdur gel sende ĩmâna gel didükde Şâĥ ĝazaba gelüp aguzın kemende atup Şehzâde yıķalım dirken (19) Sa'd Nebİre at ķopardup ek elin anıñ ħaşmıñ benüm diyüp gelüp Behrüc ħânuñ önin" aldı. (20) Lütfun selâm virüp didikim şâhum senden bir şey istemem kızın Frenkis Bânü'yı ħelalaĝem [69a/1] baña vir tâc taĝt vilâyet senüñ olsun ben yine diyârıma giderüm hemân sizin (2) ile 'adavetimiz dîndir benüm dînim ħaķ olduğun andan belkim şunda ķapıñuza eli baĝlu (3) esİR geldim beni öldürmege ķâdir olamadıñız halâs oldum ve ħem bu ķadar 'askere mâlik (4) oldum didi. Behruc Hânın evvelden Sa'd'a meyli vardı. Bu iltizâmı ve bu çobanları (5) işidüp ħele ya Sa'd bañada ĝalebe idersen ħayır ola didi. Sa'd nola diyüp (6) cenke başladılar Nucı meydanda ıķarup Behruc Hâna ri'âyet idüp birinciye (7) aradan ħamle (...) gecüp Sa'd böyle olmaz diyüp Behruc Hâna öyle bir (8) gürz urdıkim gürzi berâber virüp arkaya aldükda başı deye başına berâber (9) olup hemân Sa'id cabuķluķ idüp kemerinden ķâbüp ķolundan aldı istediĝi (10) yire ura Behruc Hân göz acup kendin ol ħalde görüp inşâf idüp: (11) "Ey Server ĝayri ħüküm senüñdür diyüp Sa'd bunı anı üzerine ķaydıp hemân (12) atından inüp Sa'd'uñ önüne gelüp baş düzi Sa'd daĝı atından inüp (13) ķoca" ĝorişdi. Sa'd buna ĩmân telķin idüp müslümân oldı ama küffâr 'askeri (14) bu ħâli görüp bizim şâhumuz kendüyi bend eyledi diyüp birden Sa'duñ üzerine (15) yürüdiler kırķ biñ İslâm 'askeri yürüp birbirine katılup ķatıldılar müslümân (16) olanlar olda 'inad edenleri kırdılar anda Behruc Hân kendü şehzâdelerini (17)

alup kendi şehrinde olanlara cümle müslümân idüp andan dönüp kondılar (18) Behruc Hân tahtına çıkup Sa'd'ı da'vet eyledi olda cümle beyler ile (19) gelüp bey tahtında karar eyledi. Nuc dağı Sa'da kulda karar eyledi. Dâver [69b/1] ve Dârây serkablan yirinde oturdu. Müşteri devr altında ve Zergüş 'İmrāk (2) berk süvâr ve mihrâb yıkdın heykel şolda (...) altı yanına oturup (3) ayruk ejder keş Serhâb ve Sercâb ve kuh peyma hemân Ateş Efruz (4) ve cihâdar cümle yollu bulunca oturup Şâdimân ser 'askerinde karar idüp (5) Behruc Hân bunlara yine kendi yanına gelüp yirlü yirlerinde gördükde şâd (6) olup bunlara 'azîm ziyâfet idüp nice gün şendekler ve şenlikler idüp (7) şehri donadup Bânû da gelüp peder ve maderinin ellerin urup şucun (8) diledi. Behrüc Hân bir müdârâ ol kızım heb sen sebep oldun yirini dîn (9) İslâm devletine nâ'il oldu didi. Şâd olup deşmâ kıızı için (10) ağlardı anda Behrüc Hân Sa'd'a eyitdi: "Dilâver şimdi soñra düğün (11) nedür gine başlayalım didi. Sa'd hayır şâhum ben bunda düğün itmeme mādâm ki (12) dedem Erker şâhı Rümî Rüstem'i 'Aleşşâh buluşma nice istemem didi. Hemân (13) gitmen diledi. Behrüc Hâna Server çünkü öyledür bende sizüñle gidüp (14) hem Şâhibkırânı tebrik idüp diyârında müslümâna temâşâ iderüm (15) ve kızım frenkisi berâber getürüp anda bizi bir murâd iderüm didi. Sa'id (16) nola ma'kül imdi tedârük görülsün diyüp kendüde hâzır ol (17) dı Behrüc hânda Şâhibkırâna hedâyeler virüp yerine kâbil koyup (18) tamâm tedârüki görüp bir gün yüz kırk 'asker ile yüz kırk 'alem (19) kaldırup ve bu kadar timür kuşaklı ahan yürekli pehlivânlar ile ol aradan [70a/1] güc idüp Bânû'nuñ cihazıyla hâdem ve cāriyyeler ile 'azmde âh! eylediler. (2) Hatta Behrüc Hân Sa'd'a: "Ey Server bunda bir murâd olsañuz" yeg idi. (3) Bu kızın tâlibleri çokdur, her yirden işidüp üzerimize gelürler, (4) gavgâya uğraruz. Evvel Merzük Şâhın bir karındaşı vardur, Mâlâberd-i Frenk (5) dirler. Frenk'in Bânû'ya ziyâde meftundur. Ol yolumuz üzerindedür (6) ve bir oğlum vardur. Fülehyâ dirler ziyâde anuñla dostdurlar, hâtırı (7) için 'adâvet idecekdür ve ikisi de ziyâde bâhâdırlardur önümüz (8) alurlarsa hâl müşkil olur didi. Sa'd tebessüm idüp Şâhum (9) kayırmaz imdi anlar da gelürlerse naşîblerin alurlar diyüp çekilüp (10) gitdiler. Üç gün gidüp dördüncü gün bir şahrâya irişüp giderken (11) karşudan tozlar kopdı varup hâber alup geldiler. Server bu gelen (12) Fülehyâ-yı âhen-puş kırk biñ 'askeri var didiler. Behrüc hân (13) işidüp melül oldu. Şimdi hâl nice olur. Bilür ki Fülehyâ (14) cihânuñ kazâsıdur. Sa'd aldırmayup alay bağlansun diyü emr (15) eyledi. Bu kadar 'asker saf-keşide olup meger Sa'd'ın itdüğü (16) işleri haber alup intikâm alam diyüp ılgar idüp yakın geldükde (17) müslümân oldıgını dağı haber alup pür-ateş olup iki 'asker (18) saf bağlayup meydan açıldı. Fülehyâ kendi pehlivânlarından birine (19) 'işâret eyledi, baçalım Sa'd'ı da'vet idüp cenk eylen görelim. [70b/1] nice erdür ki yalnız bu kadar işler itmiş didi. Hemân Erkâb nâm pehlivân (2) 'azm-i meydan idüp na'ra urup Sa'd'ı meydana da'vet eyledi. Sad da (3) rahşın sürüp muqâbil olup selâm virdükde Erkâb 'aleyk (4)

alup bağdı gördi otuz altı arş kad çeker bir erdür ki heybetinden (5) nerre divleri vehm ider. Ey dilâver Sa'd sen misin? didi. Sa'd belî (6) benüm didi. Ya ne tırursın in atından rikabum öp saña kıymayım” didi. (7) Sa'd eyitdi: “ Bağa dilâver size kim dirler?” didi. Erķāb-ı Ğare-puş (8) dirler. Gözin aç didi. Sa'd ya şöyle mi? İmdi dağı senüñ rikābun (9) öpecek adam atasından toğmamışdır. Benüm hāla sencileyin hizmetimde (10) nice kıllarım vardır. Behruç Hān dağı baña ser-fürü eyledi. Siz (11) şor anıñ kıllarısız didi. İmdi hāmlle eyle görelüm didi. Erķāb (12) kaçayıp el gürze urup Sa'd'a bir gürz havāle eyledi. Sa'd'a (13) gürzün karşı virüp men eyledi. Erķāb alamadığına ziyāde elem (14) çeküp bir gürz dağı urdı. Sa'd eyitdi men eyledi üçüncüde (15) nize ile hāmlle idüp Sa'd anıñ da men eyledi andan Sa'd : “Ey Nā- bekār (16) Nuyan baña geldi diyüp Sa'd'a iki gürz urdı erķāb men (17) eyledi , üçüncide öyle bir gürz urdı kim Erķāb arķaya alınca (18) gürz elinden fırlayıp bendi ki gergedānuñ belî kırıldı Erķāb (19) yıkıldı. Sa'd dönince Emirķāb devr idüp el tir-i kemāna urup [71a/1] aradandan bir oķ atdı Sa'd hele siper virüp men' eyledi ammā az kıaldı (2) hātā ideyazdı, arķaya bir raşş çekdiler binüp hemān dal tıg olup (3) Sa'd'a bir kılıç havāle eyledi. Server siper virüp men eyledi. Ba'de (4) Sa'd buña bir tıg urup işin bitüre ammā gine acıyup el gürze (5) urup öyle bir gürze urdı kim gürzi elinden yabana fırlayıp (6) 'aķıl dairesinden çıkup mu'allak bağları Server Şāhın misāli (7) atılıp bende çeküp 'alem dibine gönderdi. Sa'd gine er diledi. (8) 'Aķlım harān nām bir pehlivān Sa'd'a mukābil olup çok bāde (9) söyledi. Sa'd ğazaba gelüp bunuñ üç hāmllesini men' idüp (10) buña bir tıg öyle urdı kim ta eger hānesine varınca iki pāre eyledi. (11) Füleyhā bre neylersin diyüp kendi girmek istedi. Beyleri kıomayıp (12) birer birer girüp Sa'd'a tamām on dāne pehlivān kıatl eyledi. Füleyhā (13) pür-ateş olup hemān 'azm-i meydan idüp Sa'd'a berāber olduğda (14) Sa'd gördi kırık beş arş kad çeker kırmızı şaķallu siyāh (15) kıadīfeden şabķa giyer üzerinde gügercin yumurtası gibi cevherler (16) altun zincīrler ile şarmış ve mücevher cübbeler giymiş üç muraşşa' (17) kılıç meyānında ve bir kavser gürz omzunda gelüp başın (18) şalup: “Ey şanemler hışmına uğrayacak ne bu itdüğün pederüme (19) bu kıadar iş itdüñ şoñra benüm de bu kıadar beylerüm helāk eyledin ki [71b/1] her biri bir kıal'a” degerdi. Sa'd eyitdi: “Ey şehzāde bizler Şāhibkırān-zādeyüz (2) adam şarrafı olmuşuzdur görürüz İslām'a kıābiliyyeti var (3) ise ele getürmege sa'y iderüz, yok ise başın keserüz” (4) didi. Füleyhā bu sözleri işidüp elem çeküp eyitdi: “Ey Nā-bekār (5) tız hāmlle eyle” didi, bunlar söyleşerek azĝaşup cenke başladılar. (6) Aħşām olduğda dönüp kıondılar ammā Sa'd emr eyledi, Erķāb (7) getürdiler Sa'd eyitdi: “Ne dirsın müslümān olur mısun dedükde Erķāb (8) gördi, bütün kendinün bāre vefādarı müslümān olup oturmışlar (9) şefalarında Erķāb dağı imāna” geldi. Benden Server-i 'alem cümleden ziyāde (10) buña ikrām idüp andan 'işrete oturup Sa'd'a Füleyhā'ya (11) ziyāde medħ eyledi. Behruç Hān Sad'a du'a idüp Server ricā (12) iderem ki kıymayasın didi. Sa'd hāşa şāhum kıadar

oldıkça (13) sa'y iderim erligim ile getüreyim didi. İrtegi gine meydāna (14) girüp nihāyet yedi gün cenk eylediler āhir yedi gün Füleyna (15) ğazaba gelüp dal tīg olup birbirlerine ħamleler idüp aradan (16) nice ħamle zātā gecüp āhir Sa'd kağup bunu 'er gürz öyle (17) urakim Füleynā gürzün berāber virince gürz elinden fırlayup (18) Füleynā raĥsiyle yıķıldı. Sa'd el kemende urup diledi kim bende çekem (19) ķulları māni' olup irişup ķurtardılar ve at yetişdirüp bindirdi [72a/1] 'askeri daĥı yürüyüp Sa'd-ı ortaya alup ceng-i mağlup oldu. (2) Sa'd 'askeri kırup ķoğup giderken Füleynā'ya rast gelüp (3) Sa'd birbiri ardınca yedi kılıc urdı, omuzı başından zaĥm (4) açıldı. Füleynā daĥı daĥı Sa'd'a bir kılıç urdı Sa'd daĥı pāralandı. (5) Füleynā tākāt getüremeyüp kaçdı 'askeri daĥı ardına düşdi. (6) Ol ķadar mālı zabt olunup ķondılar Behruc Ĥān Füleynā'yı ĥelāk (7) oldu. Kıyās idüp ziyāde ķařāvete düşdi. Sa'd daĥı gelüp (8) zaĥmın řārup yirinde ķarār eyledi. Behruc Ĥān gördi. Sa'd (9) oğlunu añmadı. Āhir eyitdi: "Oğlum nice oldu" Sa'd eyitdi: "Zaĥm (10) urdı, bende añā bir zaĥm urdum kaçdı ammā şağdır elem çekme" didi. (11) Andan irtesi yollarına revān olup ğitmekde ana bu țarafdan (12) ol zaman ki Rüstem 'Alem řah Seyyāre 'Antalya şehrine gönderüp (13) çün Seyyāre Antalya şehrine geldi gördi, Sa'd'ı Merzūk (14) řāĥa göndermişler, Seyyāre gine Mihr-Efrüz geldi Zengāve geldi. Rüstem'e ĥaber (15) vire gördi Mihr Efrüz ağlayup țurur Seyyāre ne ağlarsın (16) ķanı efendim Rüstem dedükde; Mihr Efrüz Zengāve ile olan (17) aĥvāli ĥaber virdi. Rüstem'in esir olduğını didi. Seyyāre bu bed (18) ĥaberi işitdükde cān başına şıçrayup istedigim Rüstem'e vara (19) Mihr Efrüz yalvardı řabr eyle bile gidelim didi, zīrā beni bunda [72b/1] ķomazlar bārī buradan gidelim didi. Ammā çünki řāĥibķırān Rüstem'i (2) ĥalāř idüp Ĥāmān ile Sāmān'ı katl idüp 'askerlerin (3) perišān idüp bir gün ol řaġun 'asker Dārā'ya gelüp (4) ĥaber virdiler, Dārā'nuñ 'aklı başından gidüp serāseme oldu. (5) 'Aceb şimdi nice idelim didükde vezīrleri 'asker tedarik itmeli (6) didiler. Dārā-yı Frenk daĥı nāmeler pārakende idüp ețrāfında (7) (...) 'asker gelmesine ve fermānlar irsāl eylediler ammā müfsidin (8) biri eyitdi: "Ĥele Mihr-i Efrüz'ı ğālibā müslümān itmişlerdür" didi. (9) Ĥemān Dārāy buyurdı; Cālūt Frenk'e yüz biñ 'asker ķořup (10) gönderdi kim varup baña anları getür didi, bunlar da revān oldılar. (11) Bir gün yakın geldükde cāsūsalar gelüp Bānū'ya ĥaber virdiler. Bānū da (12) ar eyleyüp ķal'a ķapuların bend idüp ammā bir gün Cālūt gelüp (13) irişdi. Gördi ķal'a ķapuları ķapalı ĥele ķondılar Bānū'ya ĥaber (14) şalup nedür aşlı biz düşmān degilüz işitdün Ĥamza gelüp (15) Rüstem'i ĥalāř eylemiş anuñ üzerine giderüz ve ĥem řāĥ buyurdı: (16) "Bānū anda țurmařun ve ķal'aya bir kaç biñ adam ķoyun diyü buyurdı; (17) imdi gel řaña adamlar ta'yīn ideyim seni atan yanına göndereyim" (18) didi. Bānū bu cevābları işidüp bildi kim murādları hiledür ammā (19) Ĥamza Rüstem'i ĥalāř itdügümüz ziyāde řād olup eyitdi: "Baķa: [73a/1] "Ey vezīr ben müslümān oldum ana ata bize gerekmez. Rüstem ĥalāř olmuş (2) ol benüm intikāmımı sizlerden alur" didi.

Çünkü Cālūt bu haberi (3) işidüp emr eyledi ƣal'ayı muhāşara eylediler ve bir ƣaç def'a (4) yürüyüş idüp el-ƣışsa yedi gün yürüyüş idüp on (5) biñ adam helāk oldu. Cālūt yavuzlanup 'ahd eyledi kim "Elbetde (6) yarın ƣal'ayı almadukça dönmem" didi. Bānū'ya bu haber geldükde ğama (7) düşüp Seyyāre eyitdi: "Ey Bānū baña icāzet vir gideyim" didi. (8) Bānū kerem eyle beni bu hālde ƣoyup ğitme işte ğördin yarın (9) bu ƣal'ayı alurum elbetde diyü da'vā eylemiş didi. İşte bunlar da bu (10) hālde rāvī eydür: "Çünkü Şāhibƣırān Rüstem-i 'Alemsāhı hālāş (11) idüp ol şahrāda 'ayş u nūşda iken Lehrāsb bir āh eyledi. (12) Emīr-i Merdān nedür aşlı dilāver didükde Rüstem eyitdi: "Devletim ata (13) bu dilāver Mihr-i Efrūz Bānū'ya 'aşıƣdur diyüp (14) naƣl eyledi. Server-i 'alem haber ola inşallah te'ālā ber-murād iderüz." (15) didi. Lehrāsb du'ā idüp 'emriñüz mezid olsun diyüp (16) amma ba'zı 'alāmetler bilürdi yaramaz, zīrā bunlar ƣorƣarum ol (17) bī-çārenüñ üzerine düşmān gelüp bir belāya ğiriftār ideler. (18) Nice Şāhibƣırān dañı ğüç idüp hemān ğidelüm didi. Rüstem (19) ayağa tırup devletüm ata böyle mi? ğeç ğidebilürsüz sa'adete [73b/1] yāb yāb ğele tırun. Ben Lehrāsb ile ileri sür'atla varalım ğorelim (2) hāl nice dir diyüp hemān ikisi birden atlanup revāne oldılar ammā (3) bu tıarafdan irtesi Cālūt-ı Frenk ğine ƣal'aya iƣdām ile yürüyüp (4) Seyyāre burca ƣıƣup ƣal'aya yakın ğelene ğerüde naƣt urup (5) yandırur idi. Amma Cālūt cānını dişine alup ƣal'a ƣapusını döğmeğe (6) başladı. Seyyāre eyitdi: "Ey şıƣār nice olursa olsun iş (7) işden ğeçdi. Ben ƣal'adan (...) dimem bu ğidiye ƣarşu varup (8) ya bir iş ğörürem yāhūd başum alup ğiderüm "didi. Bānū feryād (9) idüp : "Ey 'Ayār ğel kerem eyle ğitme zirā bu kāfir ziyāde iƣdām ider. (10) Bir hāl olursa Mihr-i Nigār ğibi ben de kendimi helāk iderüm. İmdi (11) eğer sen ğörürsen benüm selāmum Rüstem-i 'Alemsāh efendüme ve Lehrāsb'a (12) değire amma Cālūt tamām ƣapuyı yıkmalı olup bir de anı (13) ğördiler ki Rüstem ile Lehrāsb gelüp barışırılar. Rüstem şöyle (14) bir na'ra urdı kim bir nice zaman zelzeleye çarh-ı esmayı ululığa gelüp bir nice zaman ol şahrālar şadālar virüp bu ğiceniñ (15) zühresi hak olup nicelerinün raħşları ürküp şāhiblerin (16) yire urup hırd eyledi. Cālūt'ı raħşı az ƣaldı yire ura. Bir (18) zamān neyler esma olup andan Rüstem na'rasın tekrār idüp benüm (19) Rüstem-i 'Alemsāh-ı Rumī ciger-ğuşe Şāhibƣırān diyüp başladı [74a/1] küffārı ƣırmağa ensesinden. Benüm Lehrāsb bende-i Rüstem-i 'Alemsāh diyüp (2) ğürleyüp yanar āteş ğibi kendün küffāra urup bölük bölük (3) idüp gelüp Cālūt berāber oldılar. Cālūt'a ne tıurursın işte (4) Rüstem gelüp 'alemi hārabē virdi didükde Cālūt hemān raħşın (5) Rüstem'ün üzerine sürüp eyitdi: "Ey Nā-bekār sen (6) ğine mi ğeldin diyüp hemān ƣılıcın çeküp Rüstem'e bir ƣılıc hāvāle" (7) eyledi. Rüstem bunun tığın siper köpeğiyle men' eyledi, ammā Rüstem-i (8) 'Alemsāh dañı buna öyle bir tığ tız ateş-engiz öyle urdı kim (9) tığ ve siper berāber virüp tırudığda tığ-i Rüstem miğferi de pesinden (10) tıutup atıyla dört pāre eyledi kusur 'askeri pehlivānlarının (11) ğirdiğin ğörüp Rüstem'e tıaƣat

getüremeyüp perīṣān olup (12) kaçdılar. Bārgāhlar dökilüp kaldı andan cümleden evvel Seyyār'e (13) seyyār gelüp Rüstem'ün ayaklarına düşüp Rüstem dahı Seyyare'yi deraguş (14) idüp bağına başdı andan Mihr-i Efrūz Bānū'ya irişüp Rüstem'ün (15) geldigin müjde eyledi. Lehrāsb ile görışdi. Çok geçmedi (16) Şāhibkırān dahı 'aşkarı sürüp irişdi. Bunlardur karşı varup (17) Şāhibkırā'nuñ rikābını öpdiler. Şāhibkırān dahı Rüstem'ün gözlerinden (18) öpüp berhudār ol oğlum eyü vakti ile gelüp irişdin didi. (19) Ol şahrāda bārgāhların kurup qarār eylediler. [74b/1] Bunlardan Sa'd'ı su'āl eyledi, Seyyāre du'ā idüp devletlü Şāhib- (2) kırān Sa'd'ün tāli'ı döndi. Bu diyār Şāhı Dārāy-ı Frenk (3) sizün havfiñuzdan öldüremeyüp Merzūk Şaha gönderdi. (4) Ol da kırkup Behruc Hana gönderüp artık anda nasıl oldun (5) bir haber alamaduk didi. Şāhibkırān başınuñ yazusu imiş (5) sağ olduğda görse gerekdür hoş imdi sağ olursa gine (6) görışürüz diyüp du'ā eyledi. Andan Şāhibkırān Bānū ile (7) Lehrāsb'ı bermurad itmek diledi ammā Lehrāsb du'ā idüp: (8) "Ey Şāhibkırān-ı 'ālem 'emriñüz mezid olsun ammā hele şimdilik (9) tursun şehzāde Sa'd-ı Nebire dahı gelüp görışilmeyince (10) ben düğün itmem" didi. Şehzādemüz bend-i belāda olup (11) ben bunda düğün ve şafāda olavuz ol layık (12) degildür didükde Şāhibkırān-ı 'Alem hata (13) idüp Lehrāsb'a tahsīn (14) ve āferīn eyledi. Bu cild de (15) bunda tamām oldı, vesselām.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sözlük

A

ābād (F) Rahat : 049a/18

‘acabā (A) Şaşırma, istifham sözcüğü : 017a/05, 050a/13, 059b/01

‘acāyib (A) Garip, tuhaf olan şey : 007a/16

‘aceb (A) Taaccüb, şaşma, gariplik: 002a/01, 012a/09, 026b/01, 012b/07, 026a/14, 027b/12, 034b/02, 034b/14, 037a/04, 045a/10, 045b/18, 047b/07, 048a/10, 050b/11, 050b/14, 050b/16, 051b/03, 060b/15, 062b/03, 072b/05

acele (A) Hızlı ve çabuk yapılan, tez: 021a/15, 037a/13, 052b/01, 053b/02

Acem: (A) İran, İran toprağı : 004b/02, 036a/01

acı- Sıkıntı ve ızdırıp duymak, merhamet göstermek: 038a/14, 62a/15 ,043b/03, 020a/06, 071a/04

‘āciz (A) Gücü yetmeme durumu, güçsüzlük, âcizlik: 022a/16, 047a/01, 048b/04, 064b/04 044a/17 05b/11, 026b/18

‘acūze (A): Yaşlı kadın : 028b/16

acz (A) İktidarsızlık, becerisizlik, el yetmeme: 039a/05, 050a/06, 066a/06

aç- Kapalı olan bir şeyi açık duruma getirmek : 033b/03, 065a/10, 016a/11, 065a/15, 030a/11, 016a/11, 034a/19, 024a/02, 033b/16, 034b/06, 070a/18, 072a/04, 063a/02, 016a/02, 033b/03, 065a/10, 052a/03, 058b/07 , 004b/14, 012b/09, 021a/18, 025b/15, 049a/16, 051a/02, 052b/03, 061b/01, 061b/11, 069a/10 016a/11, 065a/15, 030a/11, 016a/11, 034a/19, 024a/02, 033b/16, 034b/06

açıl- Kapalı iken açık hale getirmek: 070a/18, 072a/04, 063a/02

açmaz İçinden çıkılması zor hal: 056b/14

ad İsim 048a/02, 060b/18, 036a/17, 027b/05 , 005a/05, 015b/14, 030b/19, 036a/16, 037a/01, 064a/13, 053b/05 , 063a/04, 037a/07

ada (F) Her tarafı su ile muhat kara parçası : 061b/13

ādāb (A) Terbiyeler, utanmalar : 034b/17

adam (A) Adam, insan: 002a/19, 002b/08, 006b/06, 008b/01, 009a/08, 012b/06, 016b/04, 024b/12, 026b/01, 031a/11, 033a/14, 040a/16, 044b/13, 047a/16, 055a/09, 055b/04, 060a/03, 060b/07, 060b/09, 061a/08, 070b/09, 020a/09, 024a/08, 039b/06, 041a/09, 063b/17, 066b/04, 068b/07, 071b/02, 072b/16, 073a/05 , 042b/07, 050b/04, 060a/09, 060b/05, 040a/15 007a/12, 031b/07, 045a/12, 010b/05, 061a/06, 063a/07, 026b/01, 061b/06 , 035b/03, 061a/02, 020b/17, 012b/05, 072b/17, 037b/11, 016b/01, 026b/04 , 016b/01, 026b/04, 020b/10, 030b/12, 060b/06 , 044b/08

‘adāvet (A) Düşmanlık: 057a/09, 069a/02, 070a/07, 054b/14, 070a/07
adem (A) Yokluk, olmama, bulunmama : 031a/03 , 006a/19 , 051b/15
ādet (A) Gelenek, görenek : 009b/17, 013b/13, 014a/02, 014a/13, 036a/18
adres (Fr) Bir kimsenin veya hükmi şahsiyetin oturduğu, çalıştığı veya arandığında bulunabileceği yer : 063a/01
āfet (A) Bela, musibet: 053a/03
āferīn (F) Övme, takdir, beğenme vb. duyguları belirtmek için söylenen söz: 027a/14, 036b/13, 065b/15
‘afv (A) Bağışlama : 014b/05, 028b/01, 035b/17, 052a/10, 053a/05, 059a/15
ağaç (A) Kökü toprak altında kalan, gövdesi yukarıya doğru yükselen ve gittikçe incelerek dallara ayrılan bitki : 058b/03
ağır Ağır olan : 027b/06, 058b/01
ağız Avurtlarla iki çene arasında bulunan organ, ağız: 005b/18, 011b/07, 021b/01, 023b/11, 017b/08, 020b/17, 036a/07, 006b/17, 064b/09, 068b/18
ağla- Üzüntü, sevinç, acı, pişmanlık vb’nin etkisiyle gözyaşı dökmek: 013a/08, 025b/06, 023b/04, 025b/05, 028a/09, 055b/15 , 047a/09, 069b/10 , 005b/06 , 072a/15 , 038a/13, 005b/01, 005b/05, 005b/02, 045a/08, 050a/19, 062a/14, 064b/03, 072a/15
ağrı- Acımak, sıkıntı duymak: 014b/11
ağyār (A) Yabancılar, tanıdık olmayanlar: 065a/12, 045b/16
āzād (F) Hür olma, serbest bırakılma : 060b/04
ah İnleyip sızlama, feryat: 002b/16, 033b/07, 033b/03, 033b/14, 033b/18, 055b/10, 055b/12, 062b/05, 033b/10, 053b/02, 070a/01, 055b/15, 033a/12, 033a/13
aḥālī (A) : Bir bölgede yaşayan halk : 064a/17
‘ahd (A) Söz verme, sözünde durma : 004b/09, 073a/05
Āḥan Özel isim : 015a/07, 009a/01, 020b/01, 009b/08, 007b/04
āhen (F) Demir, Kılıç: 012b/02, 021a/17, 021b/18, 069b/19, 070a/12, 068a/07
ahfād (A) Oğul, oğulları, torunlar : 049b/15, 040b/09, 043a/17, 043b/10, 043b/19, 044a/09, 044a/13, 044a/15, 044a/16, 044b/02, 044b/04, 045a/08, 050b/09, 052b/04 , 044b/12, 050a/02, 044b/01
āḥir (A) Sonra, daha sonra : 001b/08, 006a/12, 009a/06, 011b/09, 012a/04, 017b/14, 022a/16, 023b/05, 024a/05, 051a/02, 067b/3, 028a/16, 029b/16, 033a/01, 034a/02, 034a/16, 039b/01, 042b/07, 050b/17, 052a/09, 052b/19, 057b/13, 060a/04, 061b/12, 063b/01, 063b/04, 064a/08, 066a/02, 066a/06, 067b/05, 071b/14, 071b/16, 002b/02, 002b/03, 004b/06, 005b/03, 006a/07,

012a/06, 015a/17, 016b/06, 018b/18, 022a/17, 025a/01, 052a/17, 053a/16, 059b/07, 062b/02, 063a/02, 063b/10, 066a/12, 067b/12, 072a/09

āhīret (A) Ölümünden sonraki hayat , öbür dünya, öteki dünya: 021a/14, 037b/05, 036b/17, 021a/12, 067b/03

aḥlāk (A) İnsanın yaratılışa haiz olduğu veya terbiye ile istihsal ettiği ahval-i ruhiye ve kalbiye : 056a/10

Aḥmar Özel isim : 059a/19, 059a/12, 059b/07, 062b/02, 059a/16, 059a/17

Aḥmed Özel isim : 059b/04

aḥmer (A): Kırmızı, kızıl: 059a/19

aḥşām Akşam vakti, akşamleyin : 002a/18, 002b/03 , 013b/10, 013b/12, 030b/11, 044a/11, 051a/09, 071b/06 , 025b/08 , 030b/13, 049a/10, 064a/08, 013b/14 , 050a/14, 051a/01

aḥter (F) Yıldız : 036a/15

aḥvāl (A) Durumlar : 004a/04, 004a/15, 011b/02, 035b/06, 045a/14, 072b/17 , 007a/09, 019a/06, 020b/05, 056a/18, 002b/16, 008b/11

aḥ Beyaz renk : 036b/14, 045a/07

aḥ- Akmak: 011b/06, 042b/06, 052a/16

akd (A) Bağlama,sözleşme: 051a/11

aḥdar- Aktarmak, ulaştırmak : 044b/11

‘aḥkīl (A) Akıllı: 016b/10, 031b/16, 029b/06

‘aḥl (A): Düşünme ve anlama hassası : 009a/19, 013b/16, 015a/04, 021b/09, 038b/18, 040a/18, 042a/08, 047b/13, 052b/01, 071a/06, 014b/08, 040a/17, 053b/07, 034a/15, 002b/09, 007a/10, 0010a/04, 016a/03, 018a/02, 019a/14, 023b/18, 024b/03, 024b/13, 025b/01, 033a/12, 033a/18, 033b/02, 034a/16, 040a/13, 048b/10, 051a/01, 051a/03, 052a/02, 052a/16, 058b/07, 062b/03, 068b/13, 072b/04, 046a/06, 033b/19, 034a/01, 047a/06, 071a/08, 025a/12, 034a/09, 052b/03, 055a/02, 059a/12, 025a/12, 034a/09, 052b/03, 055a/02, 059a/12, 059b/05, 008a/06, 027a/14, 021a/04, 022a/12, 010b/17, 029b/17, 040b/15 , 024b/14, 005b/07

a.-ı git-: Normal düşünmemek, düşünme gücünü kaybetmek: 019a/14

aḥşām Güneşin batmasına yakın zamandan gecenin başlamasına kadar olan vakit, akşam vakti, akşamleyin: 048b/16

al- 1. Birinden bir şey almak, eline almak, ele geçirmek : 008b/03, 016a/17, 021b/06, 022b/09, 024a/15, 029b/18, 039b/15, 052a/02, 054a/17, 055b/04, 056b/02, 064a/02, 065b/16, 066a/15, 067b/08, 068a/17, 068b/10, 068b/19, 069a/09, 034a/02, 047b/12, 070a/16, 044a/13, 045a/19, 048a/05, 065a/10, 038b/16, 006a/10, 006a/19, 007a/17, 024b/06, 024b/07, 024b/15, 027b/08, 028a/08, 058a/17, 058b/02, 068a/11, 067a/02, 052b/16. **2.** Yenmek: 014a/08, 027b/04, 039a/14,

056a/17, 067b/07, 068a/11, 068a/18, 071a/04 **3.** Alamamak: 070b/13, 034b/01, 074b/05, 008b/11, 063b/05. **4.** Yanına almak, oturtmak: 060a/03, 073a/16, 007b/08, 048a/18, 063b/02, 065a/07, 067b/06, 069a/08, 048b/08, 029b/17. **5.** Bilgiye ulaşmak, duymak, bilgi sahibi olmak: 032b/09, 053a/13, 020a/18 **6.** Satın almak: 042a/10 **7.** Almak: 043b/04, 039b/15, 039b/14, 033b/11

'alacak Bir kimsenin, bir alış-veriş veya bir iş karşılığı yahut başka yollarla hak edip, henüz ödenmemiş durum : 055b/18

aldat- Kandırmak, aldatmak: 013a/11

allağ bullağ Alt üst karmakarışık: 002a/15

allağ bullağ eyle- Karmakarışık duruma getirmek : 002a/15

alāka (A) Bağlantı, ilgi : 003b/10

alan Orman içinde açıklık : 045a/10, 059a/03

ālāt (A): Aletler, silahlar, vasıtalar, aygıtlar : 045a/13, 045a/12, 040a/13

alay (F) Askeri birlik: 018a/15, 029b/10, 033b/16, 062a/16, 068b/06, 032b/18, 005b/11, 054b/08, 010b/09, 029b/11, 049a/04

'alem(A) Nişan, aleme: 42b/19.

'ālem (A) Cihan, dünya, kainat : 004a/10, 005a/01, 019b/07, 020b/03, 026a/11, 033a/05, 033a/08, 034a/18, 035a/10, 035a/11, 035b/08, 035b/10, 042b/04, 042b/19, 043a/08, 043a/16, 044b/11, 045b/03, 046b/04, 046b/19, 048b/16, 049a/02, 063a/14, 063b/06, 069b/18, 071a/07, 071b/09, 072a/12, 073a/14, 074b/09, 074b/13, 021b/13, 023a/09, 033a/14, 068a/09, 068b/05, 074a/04, 035b/06, 011b/11, 030a/01, 033b/02, 043a/07, 061b/16, 049a/04, 068b/06, 011b/14, 011b/09, 059b/14 ,053a/09, 068a/15, 033a/11

'Alemlşah (A, F) Özel isim : 019b/05, 026b/19, 038a/05, 039b/16, 042a/03, 042a/05, 038b/08, 073a/10, 073a/10, 032b/01, 069b/12, 073b/11, 074a/01, 074a/08, 073a/10, 073b/19

'aleyk (A) Selam , selamlama: 057a/01, 068a/06, 070b/03

'ālī (A) Yüce , yüksek: 015b/16, 023a/07, 057b/05, 066b/13

Allah (A) Her şeyin yaratıcısı olan tek ve mutlak varlık, tanrı: 002a/09, 005a/10, 035b/15, 036b/16, 037b/06, 039b/07, 043a/12, 047a/07, 047a/13, 047a/14, 004a/10 , 015a/12

alt Aşağı taraf, alt: 066b/01, 052b/12, 005b/08, 009b/19, 0010a/05, 0010a/11, 023a/09, 024b/10, 041a/15, 048b/17, 050b/06, 051b/12, 005b/08, 013a/16, 048a/09, 055a/17, 057b/03, 022b/18, 038b/10, 048b/15, 069b/01

a. it- Üstünlük sağlamak, yenmek: 014a/06, 064b/09

altı Beş ile yedi arasındaki rakamın adı : 007b/06, 037b/09, 040b/09, 041a/08, 049b/19, 060b/16, 065a/16, 069b/02, 070b/04, 042b/11

altmış Altmış rakamı: 042b/18, 044b/05, 044b/13, 065a/16

altun Altın, değerli bir maden ve para birimi: 071a/16

ama (A) Çelişkili ve tutarsız iki cümleyi birbirine bağlamaya yarayan bir söz: 014b/19, 029b/06, 041a/04, 041a/08, 041b/02, 041b/13, 041b/18, 042b/12, 043a/02, 043a/03, 043b/06, 043b/08, 044a/14, 045b/09, 046a/05, 046a/07, 046a/12, 046b/01, 046b/06, 046b/10, 046b/18, 047a/01, 047a/02, 047a/09, 047b/01, 047b/04, 048a/03, 048b/16, 049a/12, 049a/13, 049b/06, 049b/16, 050b/17, 051a/06, 052a/08, 052a/12, 052b/17, 053b/11, 054a/07, 054a/15, 054b/12, 056a/05, 056a/09, 056a/10, 056b/07, 057a/01, 057a/04, 058a/09, 058b/11, 059a/18, 059b/11, 060b/18, 062a/09, 063a/15, 063b/11, 064a/12, 064b/18, 065a/16, 065a/17, 065b/10, 066b/11, 067a/04, 067a/11, 067a/16, 067b/01, 067b/16, 068b/11, 069a/13, 073b/12, 023b/15, 030a/06, 035b/19, 040b/19, 043b/02, 048a/10, 048a/16, 055b/15, 062a/05, 062a/13, 066a/15, 067b/18, 068b/12, 043a/01

amān (A) Bir suçun bağışlanmasının istendiğini anlatan bir söz : 003a/01, 008b/07, 009b/03, 012a/14, 012a/16, 012b/15, 012b/17, 016a/18, 016a/19, 023a/04, 025a/07, 025b/06, 029a/09, 029a/11, 029b/19, 032a/04, 038b/05, 040b/01, 040b/14, 052b/12, 057b/16, 063b/11, 063b/13, 065b/05, 065b/14, 066a/06, 067b/090, 06b/07, 016b/19, 017b/09, 040b/05, 012b/18

ammā (A) Fakat, lakin: 002a/01, 009a/14, 002a/19, 003b/08, 004a/12, 004b/18, 005a/13, 005a/16, 005b/04, 006a/02, 006a/14, 006a/18, 007b/01, 008b/10, 008b/17, 009a/06, 013b/01, 013b/07, 014a/02, 014a/16, 014a/19, 015a/13, 015b/06, 015b/10, 016a/03, 016a/05, 016b/13, 017b/15, 018b/06, 018b/17, 019a/12, 019a/19, 020b/08, 021a/16, 021a/19, 023b/07, 025a/05, 025b/06, 026b/04, 026b/12, 026b/14, 026b/19, 027b/02, 027b/13, 027b/14, 027b/17, 028a/03, 028a/09, 028b/03, 028b/08, 029a/05, 030a/03, 030b/04, 031a/02, 031a/12, 032a/03, 032a/17, 032b/01, 032b/05, 032b/19, 033a/17, 033b/02, 033b/05, 033b/12, 033b/14, 033b/18, 034a/08, 034a/11, 034a/13, 034b/01, 034b/07, 035a/12, 035b/02, 035b/04, 036a/17, 037b/02, 039a/03, 039a/12, 039b/08, 041a/12, 041a/16, 054a/08, 055a/05, 057a/03, 060a/12, 060a/18, 060b/08, 062a/03, 071a/01, 071a/04, 071b/06, 072a/10, 072b/01, 072b/07, 072b/12, 072b/18, 073b/02, 074a/07, 074b/08, 074b/09, 007b/08, 026a/19, 045a/09, 073b/05

an- (A) Anmak , hatırlamak, adını zikr etmek: 005a/18

ana Ona, ol işaret zamirinin datif hâli : 007b/03, 009a/09, 041a/05, 045a/08, 054a/05, 063a/16, 071b/13, 072a/11, 073a/01, 073a/12, 008b/08, 011a/06, 013a/08, 013a/13, 023b/09, 033b/06, 033b/18, 036a/08, 039a/10, 039a/13, 042a/06, 045b/17, 046b/15, 054a/14, 055a/02, 057a/10, 063a/19, 064a/18, 067a/02, 067b/02, 068a/02, 040a/08 , 006b/04, 056b/07, 066b/07, 056a/18, 067b/09, 007b/10, 046a/07, 053b/13, 054a/12, 072b/15, 014b/03, 051a/06, 068b/01

ana Anne : 056a/03, 028a/02, 028b/09

ancağ Yalnız, sadece : 008b/01, 010b/16, 016b/11, 017a/13, 020b/07, 023a/13, 027a/14, 033a/14, 034a/15, 046b/18, 060b/18, 062a/05, 065b/02, 067a/07

and Yemin etme , kase m etme : 014b/10, 014b/11, 015b/09

anda Orada, o yirde : 003a/15, 003a/19, 004a/13, 005b/16, 006b/04, 011a/04, 022b/05, 025a/19, 031b/05, 032a/04, 035a/13, 041a/11, 041a/13, 045a/18, 047a/16, 049a/19, 050a/16, 051b/14, 052b/03, 054b/04, 055b/06, 056a/06, 056a/13, 060a/05, 060a/07, 049b/17, 064a/15, 064a/19, 069a/16, 069b/10, 069b/15, 072b/16, 074b/04

andan Ondan sonra, ondan, orada : 003a/01, 004a/07, 004b/09, 006a/13, 007a/17, 008a/16, 010b/16, 011a/14, 012a/17, 013a/11, 013a/15, 013a/18, 013b/14, 014a/13, 014a/14, 014a/17, 015a/03, 016b/17, 017a/08, 017b/14, 018a/02, 018a/15, 019a/02, 021a/12, 021b/04, 022b/06, 022b/11, 022b/12, 024b/05, 026b/08, 026b/14, 026b/16, 027a/18, 029a/03, 029b/02, 029b/14, 030b/19, 031a/06, 031a/15, 033a/01, 033b/12, 034a/17, 034b/16, 034b/17, 035b/03, 035b/09, 036b/03, 036b/14, 036b/17, 038b/01, 038b/14, 038b/17, 042a/09, 045a/17, 047b/13, 047b/14, 052b/01, 052b/05, 052b/10, 052b/11, 053a/10, 053a/17, 055a/06, 057b/01, 059b/03, 059b/05, 060b/12, 061b/10, 061b/12, 061b/15, 061b/16, 063b/02, 064a/01, 064a/08, 064b/01, 064b/08, 064b/190 , 65a/16, 065b/15, 066a/06, 066a/10, 066a/14, 066b/09, 067a/04, 067a/16, 067b/04, 067b/17, 068b/02, 068b/17, 070a/15, 071a/10, 071b/11, 073a/18, 073b/12, 073b/14, 074a/07

anı Onu, O zamirinin akkuzatif (i) hali : 002a/09, 003a/12, 005b/10, 007a/01, 007a/07, 008b/14, 009b/07, 0010a/01, 010b/04, 010b/06, 011a/01, 012b/02, 012b/19, 020a/15, 020a/03, 020b/08, 020b/12, 021b/01, 022b/05, 025a/14, 025a/16, 034a/17, 041a/19, 042a/02, 044a/06, 047a/18, 051b/17, 055a/05, 059a/02, 060a/16, 060b/02, 061b/10, 062b/13, 065b/16, 065b/17, 069a/11, 073b/12, 037a/09, 006b/08, 032a/10, 040a/09, 035b/12, 036a/17, 061a/16, 014b/17

anğa (A): Kaf dağında bulunduğuna inanılan, ismi olup cismi olmayan efsanevi kuş: 043b/13, 038b/02, 046b/03, 043b/15

anla- Bir şeyin ne demek olduğunu, neye işâret ettiğini kavramak : 046a/18, 053b/07, 063a/01 008b/11

anlar Onlar: 003b/19, 013b/06, 015b/04, 016a/02, 021b/15, 023b/01, 033a/03, 040b/19, 041b/10, 041b/19, 043a/13, 044a/05, 045a/06, 059a/06, 062b/18, 064b/11, 067b/15, 006a/19, 040a/02, 040b/16, 062a/09, 006a/18, 008a/04, 035a/17, 037a/18, 038b/16, 039b/15, 044b/16, 046a/11, 047a/01, 054a/16, 058a/10, 062a/10, 070a/09, 006a/19, 006b/05, 043a/10, 063a/18, 010b/02, 013b/07, 018b/07, 040a/04, 040b/16, 072b/10, 073b/01, 020b/11, 035a/15, 064a/15, 013a/10, 035a/07, 041b/06, 041b/12, 048a/06, 062b/04

anlat- Bilgi vermek, izah etmek: 056a/01, 019b/18, 054b/04, 049b/15

anuñ Onun ol zamirinin genitif hâli: 011a/12, 013a/06, 016b/18, 028b/17, 036a/05, 036a/12, 054b/07, 058a/01, 060b/14, 036b/14, 049b/07

ara İki şeyin arası, arasındaki bölge: 024b/18, 032b/13, 035a/08, 057a/09, 008b/16, 048b/03, 066b/11, 069a/07, 069b/19, 071b/15, 071a/01, 028a/17, 003a/08, 031a/16, 061b/15, 032b/09, 034b/05, 036a/16, 032b/09, 034b/05, 036a/16 2. Aramak, bulmaya çalışmak: 028a/12, 003a/08, 031a/16, 061b/15, 051a/08

‘Arab (A) 1. Arap yarım adasından çıkıp yayılmış olan Sâmi bir kavmin adı: 005a/09, 056b/18, 060b/16, **2.** Özel isim : 004a/17, 020b/07, 021b/05, 023a/10, 023b/14, 025b/08, 025b/14, 028b/10, 036a/01, 041b/04, 059a/14, 022a/01

ārām (F) : Dinlenme, eğlenme: 68b/07

ard Arka, geri taraf: 003b/13, 039b/17, 040a/04, 049b/13, 050b/03, 050b/18, 072a/05, 033a/04, 040a/07, 053b/03, 003b/13, 039b/17, 040a/04, 049b/13, 050b/03, 050b/18, 072a/05, 033a/04, 040a/07

ardınca Arkasından, peşinden, peşi sıra: 004a/14, 009b/10, 014a/14, 019b/19, 046b/09, 060b/08, 068b/01, 072a/03

arqa Geri, arka taraf : 003b/03, 021b/08, 042b/12, 060a/13, 011b/11, 054a/02, 015b/07, 005b/06, 063b/13, 014a/15, 065b/13, 020b/12, 020b/16, 053b/03, 005b/04, 027b/16, 068a/19, 007b/08, 029b/17, 048a/18, 048b/08, 063b/02, 067b/06, 069a/08, 070b/17, 071a/02

armağan Hediye, birini sevindirmek: 009a/11

arpa Buğdaygillerden bir bitki, bu bitkinin ekmek ve bira yapımında kullanılan, hayvanlara yem olarak verilen taneleri: 049b/04

arслан Yırtıcı bir hayvan: 058b/05, 058b/06, 058b/07, 058b/10, 047b/03, 058b/09, 019a/14, 037b/16

arş (A) İslam inancına göre göğün en yüksek katı: 002a/11, 041a/08, 042a/06, 060b/16, 065a/16, 070b/04, 071a/14, 005a/14, 007a/14

artuq, artık Artık, bundan sonra: 006a/03, 006a/08, 011a/17, 018b/09, 034a/01, 051b/06, 065a/15, 006a/01, 018a/11, 022a/08, 023b/07, 028a/13, 031a/15, 040a/06, 044b/12, 045a/01, 047b/19, 052a/08, 065a/04, 065a/05, 067a/02, 074b/04

asā (A) Bazı ülkelerde, hükümdarların, mareşallerin, din adamlarının güç sembolü olarak törenlerde taşıdıkları bir tür ağaç veya metalden değnek: 033b/15

āsān (F) Kolay : 027a/03, 042a/14, 054a/01, 033a/06

‘asker (A) Asker : 002a/02, 002a/06 , 046a/15, 049a/14, 049a/16, 054a/13, 002a/14, 004a/09, 006a/18, 006b/02, 007a/13, 008b/02, 009a/05, 009a/09, 011a/01, 017a/03, 017a/05, 017a/10, 018a/10, 018a/14, 018a/15, 019a/03, 019a/09, 019a/10, 019b/16, 019b/18, 021a/17, 023a/19,

025b/11, 029a/05, 029b/14, 029b/15, 036b/07, 036b/10, 037b/19, 038a/09, 039b/14, 039b/15, 040a/07, 040b/11, 041a/01, 041b/04, 042a/04, 042a/06, 042a/08, 042a/14, 042a/19, 042b/03, 044a/05, 044a/13, 044b/03, 045a/16, 045b/13, 045b/17, 046a/01, 046a/08, 046a/14, 046a/16, 046b/19, 047a/01, 048b/01, 048b/05, 049a/05, 050a/04, 051a/15, 052a/07, 053a/03, 053a/05, 054b/14, 058b/01, 059a/08, 059a/12, 059a/13, 059b/12, 060a/08, 060a/11, 060b/14, 061b/13, 063a/06, 063b/02, 063b/06, 066a/04, 066a/12, 066b/05, 066b/06, , 066b/08,067a/15,068b/03, 069a/18, 069b/12, 069b/15, 069b/17, 072a/03, 072a/05, 072a/09, 062a/03, 049a/18, 002b/03, 003a/14, 008a/01, 008b/07, 037a/09, 042a/07, 048b/16, 049b/15, 064a/07, 019b/17, 025b/12, 054b/13, 002b/10, 008a/15, 019b/18, 037b/18, 041a/15, 044a/04, 044a/16, 045a/15, 048b/16, 049a/10, 050a/12, 054a/02, 059a/10, 059a/12, 059a/15, 059b/03, 062a/01, 064a/08, 037a/16, 045a/10, 009a/09, 002a/16, 003b/14, 006a/05, 006b/03, 006b/16, 008a/05, 008a/07, 011a/16, 015a/06, 015a/16, 017a/03, 018a/10, 018a/15, 019a/06, 019a/14, 019a/17, 019b/01, 022b/06, 025b/10, 030a/13, 037b/08, 038b/19, 039b/15, 039b/17, 040a/03, 041b/18, 042a/01, 045b/14, 045b/15, 048b/06, 050b/05, 059a/14, 062a/04, 062a/07, 063a/07, 063a/08, 063b/01, 066a/12, 066b/07 ,068a/03, 068b/13, 068b/15, 071b/01, 071b/02, 071b/05, 073b/10, 017a/11, 017a/15, 044a/07, 050b/04, 065b/04, 008a/08, 014a/19, 014b/07, 044b/17, 030a/11, 003b/14, 003b/15, 006b/06, 006b/15, 008a/17, 009a/15, 011a/03, 020a/09, 035a/12, 038b/18, 042a/09, 044a/14, 050a/08, 052a/14, 060a/12, 009b/16, 066b/06, 006b/02, 069a/04, 002a/13, 019b/02, 020b/17, 020b/18, 021a/13, 042a/11, 053b/01, 015a/03, 061b/08, 045b/10, 007a/02, 006b/14, 009a/08, 011a/04, 011a/19, 017a/01, 025a/12, 029a/09, 031a/19, 031b/18, 041b/03, 042a/12,043a/13, 046a/11, 052b/07, 061b/11, 062a/05, 062a/08, 062a/12, 062a/14, 061b/12, 066a/15, 072a/02, 029b/02, 016b/03

asıl (A) Bir şeyin kendisi : 053b/01, 055a/07, 055b/09, 057a/10, 064a/07, 067b/02, 003a/14, 015b/01, 019a/02, 021b/16, 030a/07, 030b/12, 040a/05, 043b/06, 043b/16, 045a/14, 047b/04, 057a/12, 061b/13, 062a/16, 064a/10, 064a/17, 065b/11, 073a/12, 042b/14, 028a/17, 059b/12, 058b/10, 072b/14

aşağı Bir şeyin alt bölümü, yukarı karşıtı: 014a/08, 025b/04, 027a/17, 027a/19, 40a/10, 025b/03

‘āşık (A) Bir kimseye veya bir şeye karşı aşırı sevgi ve bağlılık duyan, vurgun, tutkun kimse : 034a/03, 040a/08, 057b/12, 059a/19, 073a/13

‘aşk (A) Sevgi, sevme : 055b/14, 008b/11, 021a/15, 054b/03, 010b/18, 055b/16, 056b/12, 062a/04, 049a/13

‘Aşkar (A) : Hazret-i Hamza'nın atının adı : 029b12, 057a/01, 004b/01, 003b/11, 053b/07, 074a/16 , 014b/03

at- Atmak, fırlatmak : 014b/09, 016b/05, 027a/19, 007a/08, 028a/01, 028a/15, 040a/10, 065a/16, 071a/01, 015b/11, 054a/03, 018a/19, 018b/13, 030a/07, 016b/12, 028b/19, 016b/14, 017b/07, 065a/07, 012a/12, 017b/07, 016b/03 ; 2. Atamamak: 027b/02, 016b/04, 030a/10, 027b/15, 027a/09, 027a/11, 063b/04, 068b/18

at Binek hayvanı: 007a/19, 011b/15, 021a/09, 021b/08, 021b/09, 021b/16, 024a/06, 024a/11, 027a/17, 027b/01, 027b/04, 032b/14, 038b/10, 039a/19, 042a/04, 048a/16, 048a/18, 050a/10, 051b/16, 063a/05, 063a/12, 063a/13, 067b/07, 068b/19, 071b/19, 069a/12, 044b/13, 050b/03, 058b/01, 073a/16, 073a/19, 051a/03, 058b/11, 069a/12, 044b/04, 033b/07, 034a/19, 024a/15, 032b/06, 032b/17, 033b/09, 051b/19, 069a/12, 070b/06, 051b/14, 030a/01, 063b/02, 063b/02, 074a/10, 063b/02, 074a/10, 058a/13, 051b/19 ,03a/04, 003a/12, 050a/15, 012b/12, 059a/03, 003a/06, 034b/13, 058b/03, 032b/04, 042b/08 2. Atı olmayan: 038a/06

ata Baba, ced, soy: 003b/01, 052b/15, 058a/14, 068b/10, 036a/10, 059a/06, 044a/06, 005b/13, 051b/15, 058b/05, 065a/18, 072b/17, 018a/11, 061b/08, 063a/06, 035b/14, 059a/15, 005b/14, 005b/15, 070a/06, 005a/12, 005a/16, 025a/10, 026b/09, 027b/04, 028a/01, 054a/04, 005a/17, 036b/01, 070b/09, 028b/06, 030a/04, 005b/12, 006a/09, 053b/11, 006b/09

ateş (F) Yanıcı cisimlerin tutuşmasıyla beliren ısı ve ışık, od, nâr : 004b/03, 006a/14, 030b/07, 031a/04, 032a/12, 042a/15, 049a/18, 050b/12, 055b/16, 062b/15, 064a/01, 066b/02, 068a/13, 069b/03, 070a/17, 071a/13, 074a/02, 074a/08, 053b/09, 065b/09, 046a/08, 057b/15, 032a/13, 047b/13, 048a/17, 048b/07

atıl- Bir şeye doğru birden gitmek, birden bir davranışta bulunmak: 016a/12, 023b/15, 071a/07

atla- Bir engeli sıçrayarak veya fırlayarak aşmak: 053b/14, 058b/08, 040a/10, 073b/02, 064b/07, 012a/12

atlas (A) Üstü ipek, altı pamuk kumaş: 038a/01

āvāz (F) Yüksek ses, nara: 0010a/11, 063a/03, 068a/04

‘avrat (A) Kadın: 041b/11, 052b/11

ayağ Bacakların bilekten aşağıda bulunan bölümü: 016b/01, 022a/17, 033a/06, 035a/10, 035b/15, 038b/18, 041a/05, 022a/17, 033a/06, 038b/18, 055a/10, 073a/19, 047a/05, 047a/04, 003a/13, 018b/01, 022a/01, 034a/17, 058a/11, 065b/03, 023b/13, 023b/14, 042b/17, 049b/13, 007b/10, 074a/13

‘ayb (A) Ayıp, hata, kusur: 036a/13, 028a/08, 035b/04, 035b/05

ayān (A) Belli, açık, açıkça, gözle görülür şekilde: 056a/17, 025b/04, 042a/16, 048b/03, 051a/12

‘Ayr Özel isim: 020a/17, 025b/13, 073b/09, 054b/04, 053b/04

ayır- Bir bütünden bir parçayı herhangi bir amaçla bir tarafa koymak, saklamak: 023b/15, 062a/01, 043b/02

ayrıl- Uzak kalmak, uzaklaşmak, bir bütünden bir parçayı herhangi bir amaçla bir tarafa koymak, bölünmek: 043a/10, 003a/15, 046b/17, 045b/16; 2. ayrılmamak: 049b/12, 043a/12

‘ayş (A) Yiyip içme, yaşama : 015b/18, 045a/03, 037b/12, 043a/12, 036a/19, 073a/11

‘Ayyār: Özel isim: 003a/13, 003a/15, 020a/17, 003a/14, 003b/01, 020a/08, 022b/07, 023a/02, 026b/04, 027a/13, 027a/16, 027b/09, 029a/15, 040a/15, 003b/12, 022b/02, 004b/13, 025b/09, 028b/04, 053a/12, 020b/01, 036a/10, 026b/06, 026b/14, 039b/19

‘aynı (F) Benzer: 015a/17

ayine (F) Ayna: 067b/07

ayruk Başka, başka türlü : 067a/03, 069b/03

az Nicelik, nitelik, güç, süre, sayı bakımından eksik, çok karşıtı: 002b/14, 014b/06, 030b/13, 035b/14, 040a/16, 051a/05, 067b/04, 071a/01, 073b/17, 063a/10, 041a/16, 046a/15, 038a/10

a‘zā (A) Bedenin her bir uzvu: 013b/01

‘azāb (A): İşkence: 067a/11

āzād (F) Serbest bırakma : 018b/01, 015a/06, 074a/15, 018a/13 ,060b/04

‘azar (F) İncitme. tâzib, zulüm : 030a/06

a‘zā (A) Bedenin her bir uzvu: 013b/01

‘azīm (A) Büyük, ulu : 002a/01, 004b/12, 011b/05, 050a/09, 053a/06, 054b/05, 058b/18, 060a/08, 065a/02, 069b/06, 003b/05, 036a/04, 049b/16, 026a/19, 051b/10

‘aziz (A) İzzetli, değerli : 027b/02

‘azm (A) Kast, niyet : 002b/15, 010b/13, 017a/19, 032b/03, 070b/02, 004b/10, 008b/17, 026a/12, 030a/16, 043b/19, 067b/16, 068a/06, 068b/15, 071a/13, 070a/01, 019a/08

B

bāb Layık, uygun, elverişli: 045b/12, 073b/01

baba Çocuğu olan erkek, baba, peder : 053a/03, 042b/17, 045a/07, 003b/12, 005b/07, 007a/01, 007a/19, 0010a/12, 010b/12, 012b/19, 021a/13, 023a/04, 023b/08, 027a/02, 037a/07, 044b/19, 056a/03, 064b/13, 065a/04, 006a/10, 0010a/17, 010b/14, 013b/01, 013b/05, 018b/06, 019a/10, 021a/01, 021a/08, 021a/11, 022a/05, 022a/08, 022a/15, 037a/06, 043b/02, 073a/16, 061a/11, 005b/03, 007b/01, 010b/02, 019a/02, 019a/03, 022b/08, 022b/09, 035a/02, 037a/05, 041b/05, 011a/11, 015a/06, 054a/11, 063a/16, 005b/15, 022a/07, 026a/14, 065a/03, 005b/17, 0010a/19, 011a/03, 013a/02, 021a/12, 022b/03, 022b/04, 019a/13, 022a/06, 023a/03, 022b/09,

021b/18, 027b/19, 028a/02, 028a/05, 037b/11, 040b/01, 054b/01, 028a/12, 057a/15, 005a/14, 014b/01, 020b/06, 022b/01, 040b/03, 023a/05

bāde (F) Şarap : 013b/19, 014a/10, 051b/05, 056a/17, 056b/04, 061a/03, 071a/08, 035a/18, 052b/09, 072a/17

ba'de (F) Sonra : 015b/02, 006a/12, 023a/10, 055a/12, 058a/12, 068b/06, 071a/03, 048b/12, 034b/03, 045a/11, 065a/11, 025b/19, 052b/11,

Bādekā Özel isim: 065b/10

bādişāh (F) Hükümdar, sultan, melik: 037a/02, 005b/16

bağ Tarla, ekilip biçilen yir 032b/16, 033b/01, 033b/17, 034b/06, 035a/01, 041a/10, 056a/05, 058b/01, 033a/06, 033b/15, 034a/05, 049b/13, 058b/04, 033a/06, 036b/02, 040a/10, 072b/19, 036a/13, 005a/07, 040b/17, 033a/14, 054b/02, 056a/12, 037a/12, 033a/19, 033b/04, 040a/11, 037b/04, 032b/17, 032b/19, 040/01, 068a/18, 050b/19, 058b/12

bağca (F) Küçük bağ, bahçe: 036a/13

bagla- Bağlamak işi : 014a/16, 010b/09, 059a/11, 030a/11, 050b/11, 067b/14, 034b/16, 070a/14, 042a/02, 065b/13, 011a/14, 071a/06, 007a/13, 016a/14, 021b/08, 029b/10, 030b/03, 033b/17, 041b/04, 042b/16, 043a/12, 043a/13, 047a/07, 066b/10, 069b/18, 068b/02, 050b/03, 007b/10, 007a/11, 063b/02

bağlu Bağlanmış: 069a/02, 051a/03

bağır Göğüs, sine: 033b/19

bağur- Yüksek ve gür ses çıkarmak: 064a/08, 026b/03, 059b/14, 057b/06

bağışla- Ceza vermekten vazgeçmek affetmek: 019a/04, 018b/03, 019a/05, 068a/14

baha Kıymet, değer: 058a/17

bahadır (F) Kahraman , cesur: 026b/16, 028b/15, 031a/10, 051b/12, 061b/03, 055b/04, 064a/04, 070a/07, 064a/14, 054a/07, 065b/02

baḥs (A) Anlatan, bahseden: 044b/16, 056b/14

baḥş Bağışlama, hibe etme, ihsanda bulunma: 036b/01, 042b/11, 067b/03,

baḥtek Ağırılık basma, fena talih: 062a/02

Bahtek Özel isim: 004b/05

Bāhū Özel isim: 006a/09

baḥ- Bakışı bir şey üzerine çevirmek, bakmak: 022b/05, 022b/09, 022b/11, 031b/06, 046a/17, 005b/18, 014b/01, 022b/03, 025b/16, 040b/15, 047a/11, 052b/13, 054a/10, 061b/16, 063b/04, 065b/05, 065b/07, 065b/17, 067b/01, 070b/07, 044a/05, 044a/07, 070a/19, 004a/17, 024a/04, 055b/17, 014a/07, 065b/17, 056a/15, 008b/04, 016a/15, 025a/04, 048a/05, 050a/03, 057a/15, 065a/16, 070b/04, 013b/16, 042a/02, 050a/13, 036a/06, 045b/04, 009a/19, 010b/10, 017b/18,

018a/02, 019a/09, 020a/17, 022b/06, 023b/08, 040a/04, 045a/06, 046b/04, 048a/04, 052b/09, 057b/13, 058b/12, 060b/11, 060b/18, 065b/17, 066b/08, 067b/17 2. bakmamak: 017b/17, 050b/18

bāḳī (A) Ebedî, dâimi: 066a/16, 014b/02

bālā (F) Yüksek, yukarı, yüce: 002a/17, 009b/10, 040a/08, 044a/01, 002b/01, 006b/10, 032a/01, 002a/14, 003a/18

bana Ben zamirinin yönelme durumu eki almış biçimi: 003a/16, 004b/01, 005b/11, 005b/19, 006a/03, 007a/01, 007a/02, 007a/03, 008b/12, 011a/11, 012a/17, 012b/12, 013a/14, 015a/11, 016b/09, 017a/10, 018a/16, 018b/03, 018b/06, 018b/17, 020b/14, 021a/03, 022a/07, 022a/18, 022a/19, 022b/06, 022b/14, 023a/19, 029b/08, 029b/15, 030b/17, 031a/11, 032b/12, 033b/05, 034a/05, 034b/16, 036a/12, 037b/04, 046a/11, 047a/08, 049ba/13, 051a/12, 052a/14, 052b/08, 052b/12, 055a/14, 055b/04, 055b/17, 055b/18, 056a/02, 057a/03, 059a/10, 061b/02, 062a/05, 064b/02, 065a/02, 067b/02, 068a/08, 069a/01, 070b/10, 070b/16, 072b/10, 073a/07, 023b/15, 028a/10, 043a/13, 044a/08, 005b/01, 023b/03, 057b/17, 069a/05, 074a/02, 031a/02

bānū Bayan : 034a/13, 034a/14, 035a/06, 035b/03, 035b/05, 035b/10, 035b/14, 036a/02, 036a/08, 036a/09, 036a/15, 036b/11, 036b/17, 037a/04, 037a/14, 037a/15, 037a/17, 037a/18, 037b/01, 037b/11, 040a/03, 040a/04, 041b/03, 041b/07, 041b/09, 041b/11, 044b/06, 044b/18, 046b/13, 047a/09, 047a/16, 047b/02, 051b/09, 056a/02, 056a/04, 056a/14, 056b/01, 056b/06, 056b/09, 056b/14, 057a/01, 057a/04, 057a/06, 057a/16, 057b/01, 057b/04, 057b/05, 057b/08, 058a/01, 058a/06, 058a/09, 058a/10, 058a/11, 058a/14, 058a/17, 058b/08, 058b/14, 058b/16, 059a/04, 059a/05, 059a/13, 059a/15, 059a/18, 059b/01, 059b/07, 060a/10, 060a/13, 062b/02, 064a/15, 064a/17, 064b/16, 065a/01, 065a/06, 065a/09, 065a/14, 065b/08, 065b/14, 065b/17, 066a/10, 072b/11, 072b/16, 072b/18, 073a/07, 073a/08, 073b/08, 074b/07, 036a/04, 062b/16, 065a/10, 014a/13, 058a/01, 069b/07, 060a/03, 057b/02, 054b/09, 056a/11, 056a/12, 056b/04, 056b/04, 058b/07, 059a/13, 070a/01, 041b/03, 041b/07, 041b/08, 056b/09, 056b/11, 056b/12, 057a/15, 057b/10, 059b/08, 062a/10, 072b/11, 072b/13, 073a/06, 073a/13, 074a/14, 033a/16, 035a/10, 035b/01, 057a/04, 057b/09, 059a/10, 068b/20, 070a/05

bargāh (F) Padişah huzuru, otağ: 002b/05, 074a/12, 074a/19, 060a/8, 063b/13

barış- Barışmak, sulh yapmak : 013a/02, 027a/05, 005b/14, 03b/06, 012b/10, 019b/02, 073b/13, 027a/03, 015b/02

bārī (F) Hiç olmazsa, bir kere, hasılı, o hâlde, öyleyse: 008b/15, 047b/14, 048a/11, 064a/06, 015a/02, 033a/06, 041b/15, 043b/08, 047b/15, 048a/05, 050a/08, 052b/09, 059a/09, 064b/06, 072b/01, 060a/04

baş- (F) Baskın yapmak, hücum: 066a/16, 066a/10, 061b/09, 021a/18, 061b/09, 065b/04, 061b/10, 065b/03, 074a/14, 015a/02, 038b/11, 037b/04

baş İnsan ve hayvan bedenlerinin en yukarı kısmı olup, vücûdun beyin, göz, kulak, ağız, burun gibi organlarının toplandığı en mühim kısmı, kafa: 0010a/10, 016b/13, 027b/16, 031b/06, 035b/01, 035b/16, 036b/17, 046b/05, 047a/16, 054a/16, 055a/12, 069b/12, 053a/06, 055a/10, 056a/14, 067a/16, 056a/04, 059a/16, 065b/04, 073b/08, 031a/09, 039b/07, 062b/06, 008a/19, 003a/07, 004b/03, 005b/19, 007b/08, 009b/14, 011b/16, 020b/07, 020b/16, 021b/09, 021b/17, 023b/13, 031a/02, 034a/08, 044a/02, 044b/14, 047b/15, 048a/11, 051a/05, 052a/01, 058b/11, 061a/01, 062a/10, 065b/11, 068a/12, 068a/16, 071a/17, 072a/03 , 007b/14, 008a/09, 009a/18, 016a/04, 017b/04, 019b/17, 021a/04, 021b/08, 022a/12, 023b/18, 024a/07, 029b/05, 033b/02, 034a/04, 037b/18, 044a/17, 046b/11, 048a/02, 048a/16, 048a/18, 048b/01, 052a/02, 052b/03, 058b/09, 058b/15, 061a/06, 061a/07, 064a/16, 066a/04, 069a/08, 072a/18, 033a/18, 059a/12, 033a/18, 059a/12, 022a/15, 027b/15, 060a/06, 063b/15, 074b/05, 040b/13, 046b/13, 015b/15, 014b/11 2. Yanında başkaları olmayarak, tek başına:

032a/07, 041b/19, 067a/17, 035b/12, 039a/18, 041b/15, 038a/17 3. Bir topluluğu yöneten kimse: 003a/07, 005a/09, 008a/09, 021b/08, 021b/11, 042a/19, 048a/16, 048a/18, 051b/13, 059a/11, 064a/19, 069a/08, 006b/02, 028b/15, 050b/17, 070b/08

başka Bilinenden ayrı, değişik, farklı: 026b/16, 036a/18

başla- Bir işe girişmek, kalkışmak, ilk adımı atmak, ilk olarak yapmak: 010b/07, 020a/14, 023a/08, 029b/13, 033a/11, 035a/19, 037a/04, 038a/12, 041b/18, 042b/12, 043b/15, 045a/03, 049a/09, 049b/15, 050a/05, 050b/13, 051b/03, 059a/12, 059a/18, 060a/10, 062a/10, 063a/10, 063a/18, 066a/03, 067b/13, 069a/06, 071b/05, 069b/11, 023b/04, 041a/10

baştal (A) **1.** Hükümsüz, hükümden sakıt, **2.** İşlemez, muattal : 010b/16

Bâtün Özel isim: 047a/06

bayrak Bir milletin, belli bir topluluğun veya bir kuruluşun simgesi olarak kullanılan, renk ve biçimle özelleştirilmiş, genellikle dikdörtgen biçiminde kumaş, sancak: 042b/02

bāzergān (F) Tüccar, satıcı: 003a/07, 024b/04, 032b/03, 003a/05, 003a/11, 020a/08, 024b/05, 024b/09, 032b/05, 002a/05

ba‘zı (A) Birtakım, bir kısım: 057b/16

be Ey, hey, yahu anlamlarında bir seslenme sözü: 007b/10, 016b/07, 022a/11, 040a/14, 044a/05

bedid (F) Meydanda ve görünür durumda olan, açık, belli: 029a/12

begen- Beğenmek, hoşuna gitmek: 015b/02, 060b/18, 061a/02, 027a/12, 039a/16, 008b/14.

behey Bir ünleme sözcüğü: 021a/14, 006b/04, 064b/04, 067b/10, 014a/11, 062a/18, 012b/15

behişt (F) Cennet: 033a/06, 033b/15

Behmen Özel isim: 015b/14, 016a/10, 016b/15, 015b/15, 016a/19, 016b/18, 016a/14, 016a/17, 017a/12, 023a/14, 023a/15, 016b/08, 016b/01, 017a/08,

Behrüc Han Özel isim : 054b/10, 055a/07, 058b/15, 058b/17, 060a/12, 061a/13, 062b/03, 064a/05, 069b/05, 072a/06, 072a/08, 074b/04, 055a/09, 055a/18, 055b/08, 056a/05, 056a/08, 056a/11, 056b/12, 057a/06, 066b/12, 066b/15, 067a/04, 067a/10, 068a/01, 068b/19, 070a/02, 061a/09, 055b/08, 059b/11, 062a/13, 062b/05, 062b/11, 062b/13, 067b/16, 068b/02, 069a/04, 070a/12, 071b/11, 060b/07, 070b/10, 062b/08, 067b/18, 068a/05, 068b/05, 068b/07, 068b/16, 069a/16, 069a/18, 066b/06, 069a/05, 069b/06, 069a/7, 069a/ 10, 069b/5, 069b/10, 069b/08, 069b/13, 069b/17, 070a/2, 070a/12, 070b/10

bekār (A) Evlenmemiş kişi : 007a/05, 023a/10, 037b/06, 039a/09, 043b/19, 044b/05, 044b/09, 046a/02, 047a/15, 047b/04, 047b/11, 048a/11, 051a/08, 052a/05, 058b/08, 067a/10, 067b/08, 067b/09, 067b/13, 070a/15, 071a/04, 073b/05, 048a/06, 039a/03, 040b/15, 060a/14, 014b/09, 059a/16, 040b/06, 043b/12, 043a/16

bekle- Bir yirde kalmak, durmak: 009b/17, 023b/19, 071a/18, 047a/06, 063b/11, 027a/01, 011a/12, 064a/10, 067a/06 ,019b/01

belā (A) Felaket, musibet: 031b/12, 037b/02, 048b/14, 062a/06, 033b/17, 067b/10, 054b/15, 074b/11, 019b/04, 019b/15, 037b/16, 009b/13, 033b/11, 018b/18, 049a/10, 012a/04, 028a/12, 037a/10, 038a/03, 063a/07, 073a/17, 051b/10

Belerke Özel isim: 023b/17

belī (F) Evet: 031b/08, 045b/11, 003b/02, 020b/14, 021a/10, 035b/03, 035b/13, 037a/05, 053a/15, 055a/13, 070b/05, 070b/18

beliñle- Korkmak, ürkmek, çekinmek: 33a/14

belki (F) İhtimal, olabilir, belki: 032a/01, 033b/06, 034a/03, 034a/08, 047b/16, 055b/05, 056b/01, 057a/08, 060b/02, 061a/07, 066a/12, 003a/03, 047b/05, 069a/02,009b/04, 059b/18

bellü Açık ve anlaşılır: 034b/03, 057a/03

ben Teklik birinci kişiyi gösteren söz: 002b/13, 004b/06, 004b/10, 005b/10, 005b/19, 007a/07, 007b/01, 007b/03, 007b/04, 008a/14, 009a/13, 009b/01, 009b/12, 009b/19, 010a/06, 010a/10, 010a/12, 010a/14, 010a/19, 010b/01, 010b/19, 012a/16, 012b/01, 012b/06, 012b/08, 013a/03, 013a/07, 013a/08, 013b/07, 013b/08, 014b/04, 014b/07, 014b/11, 014b/12, 015b/16, 016a/18, 016b/01, 017b/09, 017b/11, 018a/05, 018b/12, 020a/08, 020a/19, 020b/01, 020b/05, 020b/08, 020b/12, 021b/06, 021b/11, 021b/12, 022a/07, 022b/16, 022b/17, 023a/09, 024b/11, 024b/14, 025a/02, 027b/18, 030b/17, 031a/08, 031a/09, 031a/18, 032a/11, 033a/12, 034b/12, 035a/06, 035b/15, 035b/17, 036a/18, 037b/19, 038a/16, 039b/19, 040a/10, 040b/03, 041a/19, 041b/06, 042b/05, 042b/06, 042b/07, 042b/17, 043a/13, 043b/10, 043b/19, 044b/02,

044b/09,044b/13, 044b/18, 045a/11, 045a/19, 045b/01, 046a/02, 046b/04, 047a/08, 049a/09, 049a/11, 049b/02, 049b/05, 049b/12, 049b/14, 050b/14, 051a/07, 051b/14, 052a/14, 052b/15, 053a/08, 053a/13, 053b/07, 053b/11, 053b/13, 054a/17, 054b/01, 055a/17, 055b/04, 056a/08, 057a/17, 057b/08, 058b/05, 058b/06, 059a/04, 060a/01, 060a/14, 061a/08, 061b/07, 062b/08, 063b/03, 064a/05, 064a/09, 064a/17, 064b/04, 064b/18, 065a/02, 065a/04, 065a/08, 067a/01, 067b/14, 068a/18, 068b/01, 069a/11, 071b/10, 072b/01, 073a/01, 073a/07, 074a/11, 074a/12, 015b/05, 069b/02, 049a/11, 054b/04, 073a/16, 003a/17, 008a/14, 014b/02, 014b/08, 014b/10, 014b/15, 015b/05, 015b/06, 015b/13, 017a/07, 018a/01, 018b/19, 020b/08, 021a/19, 023b/11, 024b/07, 025a/02, 025a/03, 026a/02, 026a/08, 026a/09, 027b/01, 027b/15, 028b/11, 031a/10, 033a/19, 037a/05, 039b/05, 041a/09, 041a/10, 044a/01, 044b/15, 044b/16, 046a/19, 046b/04, 047a/19, 047b/04, 050a/01, 052a/10, 052a/15, 052a/16, 053a/11, 054a/06, 054b/14, 055b/03, 056b/03, 063b/18, 064a/12, 065a/03, 068b/03, 071b/19, 072b/08, 028b/19, 021b/05, 008a/08, 052a/14, 034b/04, 038a/18

bence Bana göre, benim düşüncemce: 066b/16

bencileyin Benim gibi: 011a/12

bend (F) Bağlama, bağ, düğüm: 027a/11, 031a/19, 030b/09, 030b/16, 031a/19, 032a/19, 033b/04, 035a/08, 038b/14, 041a/07, 042a/03, 044b/18, 045b/16, 046b/04, 048a/08, 048a/11, 051b/18, 052a/04, 052a/10, 052a/13, 053a/12, 053a/14, 072a/12, 074a/1, 037b/16, 062b/03, 068a/081, 021b/04, 063a/06, 065b/12, 067b/04

b. çek- Bağlamak, etkisiz kılmak: 020a/04, 021b/12, 024b/01, 030b/15, 040b/12, 050b/19, 052a/17, 053a/10, 053a/17, 054b/06, 060a/02, 065b/14, 071a/07, 071b/18

b.-in al- Bentleri açmak: 022b/16, 063b/16, 058a/17

b.-in kır- Bentleri kırmak: 053b/13, 016a/13,

benüm Sâhiplik ve âitlik ifâde eder: 002a/09, 003a/10, 003b/09, 004a/18, 005a/08, 0010a/12, 012b/11, 012b/17, 012b/19, 013a/07, 013a/12, 013b/06, 014b/04, 014b/19, 016b/09, 017a/03, 018a/09, 018a/14, 020b/13, 021a/10, 021a/11, 021b/14, 023b/08, 026a/05, 027a/05, 029b/14, 031a/02, 031a/08, 031a/09, 033b/06, 034a/03, 036a/17, 036b/01, 036b/17, 037b/04, 038b/07, 041b/11, 041b/12, 042a/05, 043a/19, 043b/02, 043b/08, 045b/07, 046b/03, 047b/14, 048b/02, 048b/11, 052a/07, 052b/16, 053a/03, 053b/08, 053b/18, 054a/13, 055a/01, 055a/15, 059a/11, 060b/14, 064a/16, 064b/18, 065a/05, 065a/06, 067b/02, 068b/19, 069a/02, 070b/06, 070b/09, 073a/02, 073b/11, 073b/18, 074a/01, 005b/06, 043a/04, 071a/19, 036b/02, 016a/15, 027a/03, 014a/04

beñiz Yüz, yüzün rengi: 041a/12, 044a/01, 044a/02, 045a/07, 033b/11, 033b/09, 049b/04, 047a/10, 041b/14, 048a/02

berāber (F) Birlikte, eşit: 020b/02, 021b/03, 025b/02, 050a/05, 074a/03, 017b/05, 019b/14, 021a/13, 021a/15, 024b/07, 025a/05, 025a/12, 029b/16, 046b/01, 048a/15, 048a/16, 048a/19, 048b/07, 050b/10, 057a/14, 063a/12, 063a/14, 066b/08, 067b/06, 067b/10, 069a/08, 069b/15, 071a/13, 071b/17, 074a/09, 021b/09, 020b/02, 022a/02, 030b/14, 050a/11, 051a/07, 064a/08, 071a/12, 003b/17, 024b/08, 024b/11, 024b/19, 039b/12, 071b/15

beri Konuşanın önündeki iki uzaklıktan kendisine daha yakın olanı: 006a/07, 011a/16, 033b/17, 046a/02, 046a/07, 051a/06, 054b/10, 072b/08, 006b/11, 009b/14, 014a/17, 017b/10, 029b/10, 034a/13, 041a/18, 042b/08, 042b/12, 043a/17, 046b/03, 047b/04, 049b/16, 050a/01, 050b/03, 056a/11, 063b/03, 063b/08, 064b/14, 073b/12, 0010a/01, 015a/01, 027a/01

berk Sert, katı, sağlam: 069b/02

berminvāl (A) Üzere, olduğu üzere, eskisi: 027a/15

besbellü Apaçık: 034b/03, 057a/03

beş Beş rakamı: 011a/17, 041a/16, 044a/19, 046a/12, 060a/04, 060a/09, 060b/05, 060b/11, 062b/05, 062b/08, 071a/14

bevl (A) İşeme, çiş, idrar : 025a/03

bey Küçük bir toplumun veya küçük bir devletin başkanı: 010b/18, 012b/13, 012b/16, 013b/01, 017b/04, 018a/18, 020b/19, 030b/19, 040a/09, 040b/07, 049b/07, 069a/19, 049b/17, 034b/15, 024a/13, 025a/04, 005b/15, 064b/12, 012b/12, 013a/05, 022b/19, 025b/07, 027a/12, 027b/12, 027b/15, 028a/07, 037a/17, 043a/11, 050b/03, 054a/10, 061b/15, 064a/03, 066b/05, 069a/18, 009b/12, 026a/08, 039b/10, 054a/02, 062b/07, 071a/11, 071a/19, 022b/11, 022b/13, 009a/19

beyāz (A) Beyaz renk: 027a/17

beyhūde (F) Boş yire, boşuna, gereksiz yok yire: 018b/16

beyn (A) Arasında

beyne's- salāteyn İki namaz arası: 011b/08, 049b/18

bez (A) İnce pamuk veya keten ipliğinden yapılan bir cins dokuma: 027a/17

bezl (A) Esirgemedi bol bol vermek, sarfetme, harcama: 056b/05

bezm (F) İçkili , eğlencili yiyip içme ve sohbet meclisi: 005b/04

bırağ- Bırakmak, terketmek: 003b/14, 003b/15, 026b/18, 030a/15, 033a/01, 042b/16, 047a/01, 048a/01, 048b/19, 063a/13, 063b/05, 034a/16, 014b/16, 024b/16, 060a/05, 050b/01, 064b/19, 034a/08, 016b/16, 033b/19, 033b/04, 026b/15 2. Bırakmamak: 034a/08

bī (F) Farsça Olumsuzluk yapma eki. Arapça kelimelerin başına gelen ve bunlara “ile” anlamı katarak zarflar teşkil eden ön ek: 008b/18, 005b/01, 005b/07, 033a/11, 033a/12, 034b/11, 039b/12, 047b/13, 052b/14, 054a/07, 063b/07, 064a/01, 065a/08

bī-hūş Şaşkın, sersem, bihoş: 052a/17

bil- Bir şeyi anlamış veya öğrenmiş bulunmak : 002b/17, 018a/17, 019b/08, 026a/01,026b/05, 026b/07, 029a/07, 029a/17, 029b/06, 030a/03, 032a/08, 031b/12, 068a/02, 011a/13, 019b/09, 048b/01, 072b/18, 067a/11, 051b/18, 058b/16, 066a/14, 018a/11, 005a/15, 007b/04, 0010a/16, 063b/16, 016a/18, 015a/16, 027b/13 2.Tanımak, hatırlamak: 006b/12, 055a/10, 056a/04, 015a/16, 027b/13, 064b/18, 006b/06, 015a/03, 016a/09, 050a/05, 065a/17, 043b/07, 063a/01, 067a/06, 073a/16, 036a/11, 041b/12, 046a/03, 028b/11, 004b/01, 046b/15, 015a/11, 032b/11, 043a/03, 059a/06 3.Öğrenememek, bilememek: 048b/05, 023b/19, 002a/18, 015a/05,017a/03, 033b/12,034a/15, 040a/01, 054b/08, 035b/17, 039b/15, 009b/03, 013a/06, 028a/03, 040b/05, 032b/06, 016b/03, 041a/16, 068a/09

bilā (A) Dilimizdeki “-siz, -meksizin, -meden” eklerinin anlamını karşılayan ve genellikle Arapça kelimelerin başına gelerek zarflar teşkil eden ön ek: 023a/11, 023a/12

bildir- Bildirmek işi, etmek: 006b/05, 064b/08, 041b/06, 005b/01, 035b/02, 036a/14, 057a/02, 035b/04, 004a/15, 052a/03, 062a/06, 011a/02

bile Dahî, da, de, Birlikte, beraber: 003a/02, 005b/02, 011b/18, 014a/03, 043b/04, 047b/04 , 045a/15

bilece Bu şekilde, aynen böyle, tam böyle: 035a/07, 052b/19

bilek El ile kol arasındaki bölüm: 065b/12

bilmez Bilgisiz, câhil: 009b/03, 013a/06, 028a/03, 040b/05, 032b/06, 056a/04, 016b/03, 041a/16, 068a/09

biñ Bin rakamı : 006a/13, 006a/17, 006b/10, 008b/01, 008b/05, 009a/02, 009a/04, 009a/10, 009b/04, 009b/08, 009b/10, 011b/01, 011b/03, 014b/10, 015b/16, 017a/03, 017a/07, 017b/01, 017b/05, 017b/10, 017b/11, 018b/14, 018b/15, 025a/15, 028b/14, 029b/09, 030a/14, 030a/15, 030b/10, 031b/19, 035b/12, 037b/09, 039a/18, 039a/19, 039b/06, 040a/14, 040a/17, 041a/09, 041a/11, 041b/01, 041b/10, 042a/04, 042a/11, 042b/04, 042b/05, 042b/12, 042b/19, 043b/12, 044b/05, 044b/06, 044b/13, 045b/15, 045b/16, 046a/13, 046a/15, 046b/01, 046b/08, 046b/11, 046b/14, 047a/16, 047a/19, 049a/01, 049a/05, 049a/07, 049b/16, 049b/17, 049b/18, 049b/19, 050b/04, 050b/07, 053a/07, 053b/02, 053b/09, 054a/02, 054b/02, 054b/13, 055a/09, 059a/01, 059a/16, 059b/08, 059b/11, 059b/12, 059b/13, 060a/03, 060a/04, 060a/09, 060b/05, 060b/09, 060b/11, 061a/06, 062a/12, 062b/05, 062b/08, 062b/12, 062b/14, 063b/06, 063b/08, 063b/11, 063b/17, 064a/01, 064a/06, 066b/04, 066b/12, 067a/08, 067b/15, 068b/03, 069a/15, 070a/12, 072b/09, 072b/16, 073a/05, 011b/04, 036a/10, 060a/01, 017b/03

bin- Binmek işi: 014a/17, 050a/15, 059b/16, 071b/19, 044b/13, 052a/18, 014a/12, 018b/14, 037b/09, 049b/17, 049b/19, 005b/06, 003b/12, 020a/08, 023b/17, 033b/07, 034a/19, 050b/03, 058a/13, 059a/01, 071a/02

binā (A) Yapı , bina: 020a/12

bir Sayıların ilki: 002a/02, 002a/09, 002a/14, 002a/17, 002b/14, 003a/04, 003a/12, 003b/04, 003b/07, 003b/16, 004a/18, 004b/18, 005a/01, 005a/03, 005a/04, 005a/09, 005a/16, 005b/08, 005b/12, 005b/13, 005b/16, 006a/16, 006a/17, 006b/07, 006b/08, 006b/17, 007a/10, 007a/16, 007a/18, 007b/06, 007b/07, 008a/12, 008a/17, 008b/02, 008b/13, 008b/17, 008b/19, 009a/01, 009a/03, 009a/09, 009a/17, 009a/18, 009b/05, 010a/03, 010a/16, 010a/17, 010a/18, 010b/15, 011a/08, 011b/11, 011b/13, 011b/18, 012a/08, 012a/12, 012b/05, 012b/07, 012b/10, 012b/12, 013a/07, 013a/14, 013b/05, 013b/10, 013b/13, 014a/07, 014a/09, 014a/12, 014a/13, 014a/14, 014a/15, 014b/03, 014b/11, 015a/05, 015a/10, 015a/13, 015a/16, 015a/19, 015b/04, 015b/16, 016a/06, 016a/10, 016b/01, 016b/06, 016b/18, 016b/19, 017a/12, 017b/01, 017b/15, 018a/07, 018a/17, 018b/07, 018b/19, 019a/01, 019a/07, 019a/17, 019a/18, 019b/08, 019b/15, 019b/16, 019b/17, 020a/02, 020a/04, 020a/08, 020a/15, 020a/16, 020a/17, 020b/14, 020b/19, 021a/02, 021a/05, 021a/07, 021a/19, 021b/04, 021b/19, 022a/01, 022a/02, 022a/04, 022a/10, 022b/02, 022b/06, 022b/07, 022b/10, 023a/05, 023a/11, 023a/15, 023a/18, 023b/01, 023b/11, 023b/12, 023b/15, 024a/04, 024a/10, 024a/12, 024a/13, 024a/14, 024b/01, 024b/02, 024b/06, 024b/11, 024b/13, 024b/14, 024b/17, 024b/18, 024b/19, 025a/04, 025a/08, 025a/18, 025b/01, 025b/06, 025b/14, 025b/16, 026a/01, 026a/03, 026a/06, 026a/12, 026a/13, 026a/14, 026a/15, 026a/16, 026b/06, 026b/07, 026b/15, 027a/06, 027b/12, 027b/17, 028a/11, 028a/13, 028a/16, 028b/01, 028b/02, 028b/03, 028b/09, 028b/12, 028b/16, 028b/18, 028b/19, 029a/04, 029a/06, 029a/07, 029a/16, 029b/09, 029b/13, 029b/18, 030a/04, 030a/19, 030b/10, 030b/13, 031a/02, 031a/16, 031b/08, 031b/12, 032a/04, 032a/06, 032a/07, 032a/09, 032a/10, 032a/15, 032a/16, 032b/01, 032b/04, 032b/07, 032b/09, 032b/10, 032b/12, 032b/15, 032b/18, 033a/06, 033a/08, 033a/10, 033a/15, 033a/16, 033b/01, 033b/05, 033b/06, 033b/10, 033b/15, 034a/01, 034a/03, 034a/08, 034a/09, 034b/13, 034b/19, 035b/04, 035b/11, 035b/14, 035b/16, 035b/19, 036a/03, 036a/14, 036b/01, 036b/02, 036b/05, 036b/07, 036b/08, 036b/12, 037a/03, 037a/12, 037b/02, 037b/05, 037b/06, 037b/07, 037b/08, 037b/10, 038a/19, 038b/06, 038b/17, 038b/18, 039a/10, 039a/13, 039a/19, 039b/08, 039b/11, 039b/13, 040a/02, 040a/04, 040b/17, 041a/03, 041a/04, 041a/14, 041a/15, 041a/16, 041b/11, 041b/14, 041b/16, 041b/19, 042a/02, 042a/04, 042a/07, 042a/10, 042a/19, 042b/04, 042b/12, 042b/18, 043a/03, 043a/04, 043a/06, 043a/17, 043a/18, 043b/01, 043b/07, 043b/13, 044a/01, 044a/03, 044a/09, 044a/14, 044b/01, 044b/12, 045a/07, 045a/09, 045b/10, 045b/15, 046a/03, 046a/04, 046a/12, 046a/16, 046b/01, 046b/02, 046b/03, 046b/04, 046b/08, 046b/15, 047a/01, 047a/07, 047a/13, 047a/17, 047a/19, 047b/02, 047b/03, 047b/08, 047b/15, 047b/16, 047b/19, 048a/02, 048a/07, 048a/09, 048a/14, 048a/18, 048b/01, 048b/02,

048b/14, 048b/17, 049a/01, 049a/07, 049b/02, 049b/03, 049b/07, 049b/09, 049b/10, 049b/13, 050/19, 050a/08, 050a/19, 050b/05, 050b/13, 051a/14, 051b/06, 051b/08, 051b/13, 052b/09, 052b/13, 052b/16, 053a/05, 053a/06, 053a/07, 053a/09, 053a/14, 053a/15, 053a/16, 053b/01, 053b/03, 053b/06, 053b/16, 054a/02, 054a/04, 054a/05, 054a/13, 054b/04, 054b/08, 054b/12, 055a/06, 055a/08, 055a/13, 055a/18, 055b/05, 055b/06, 055b/10, 055b/13, 056a/02, 056a/07, 056a/10, 056a/13, 056a/17, 056a/18, 056b/09, 056b/11, 056b/12, 056b/14, 057a/03, 057a/15, 057a/16, 057b/01, 057b/04, 058a/03, 058a/04, 058a/05, 058a/06, 058a/09, 058a/12, 058b/04, 058b/08, 058b/14, 058b/19, 059a/09, 059a/18, 059b/13, 059b/14, 059b/15, 059b/16, 059b/17, 059b/18, 060a/02, 060a/03, 060a/07, 060b/05, 060b/06, 060b/08, 061a/03, 061a/07, 061a/11, 061a/14, 061b/13, 061b/16, 062a/07, 062a/10, 062a/13, 062a/15, 062b/07, 062b/10, 063a/01, 063a/09, 063a/10, 063a/18, 063b/02, 063b/07, 063b/13, 064a/11, 064a/13, 064a/14, 064b/14, 064b/17, 065a/07, 065a/09, 066a/09, 066a/10, 066b/02, 066b/04, 066b/08, 067a/02, 067a/06, 067a/13, 067a/18, 067b/01, 067b/03, 067b/05, 067b/06, 067b/11, 067b/12, 067b/15, 067b/16, 067b/18, 068a/01, 068a/03, 068a/04, 068a/06, 068a/11, 068a/16, 068a/20, 068b/01, 068b/07, 069a/08, 069a/15, 069a/18, 069b/02, 069b/04, 069b/06, 069b/10, 070a/04, 070a/12, 070a/14, 070a/17, 070b/01, 070b/02, 070b/03, 070b/04, 070b/05, 070b/08, 070b/10, 070b/17, 071a/01, 071b/04, 071b/10, 072a/03, 072a/11, 072a/12, 072a/16, 072b/03, 072b/14, 072b/17, 073a/07, 073a/10, 073a/14, 073a/17, 073b/06, 074a/05, 067a/01

biraz Bir parça, azıcık: 010b/13, 032b/06, 032b/07, 033a/05, 043a/10, 045b/10, 056a/15, 056a/18, 067b/03

birazdan Az sonra: 025a/12, 034a/14, 049b/03, 064a/08

birbiri Karşılıklı olarak bir diğeri, peşpeşe,: 014a/14, 072a/03, 003a/03, 052a/07, 029b/01, 035a/18, 017a/15, 060b/18, 061b/12, 069a/15, 061b/11, 067a/08, 067b/04

birden Aniden 037b/13, 042b/01, 044b/05, 044b/06, 059b/06, 059b/08, 059b/18, 068b/03, 069a/14 , 073b/02

birer Peşpeşe: 014a/02, 044b/13, 045a/13, 053b/10, 058b/01

birgün Herhangi bir gün: 002a/09, 006a/15

biri Bir tanesi, bilinmeyen bir kimse: 002a/11, 014b/11, 029a/03, 041a/08, 054b/10, 060a/09, 060a/10, 071b/01, 011b/10, 011b/11, 040b/08, 040b/09, 040b/10, 056a/06, 069b/17, 070a/18, 046a/06, 064a/13, 041b/19, 006a/14

birik- Üst üste ya da yan yana toplanıp, bir araya gelip bir yerde yığılmak: 019b/06

birkaç Çok olmayan, az sayıda, az: 043a/08, 054b/05, 003b/13

birliğ Tek, bir olma durumu, vahdaniyet, bir arada olma durumu: 031a/11

birinci Bir sayısının sıra sıfatı: 060b/06, 048b/03, 069a/06

biş Dörtten sonra gelen rakam, beş: 045a/09

bit- Yapılan işten sonra yorgun düşmek: 015b/12

bitür- Bitirmek, öldürmek: 071a/04

biz Çokluk birinci şahıs zamiridir: 003a/04, 009a/01, 009a/05, 009a/13, 010b/04, 013a/10, 016b/02, 016b/05, 016b/16, 022b/05, 028a/11, 029a/04, 032a/17, 032b/07, 034a/16, 035a/01, 035b/18, 041a/06, 054b/02, 054b/03, 057a/12, 059b/18, 060a/07, 060b/04, 064a/19, 066b/07, 015b/09, 034a/10, 039b/15, 041b/06, 057a/07, 057a/14, 063b/12, 064a/15, 009a/15, 030b/08, 031a/04, 035a/04, 038a/17, 039b/04, 041b/06, 052a/04, 052b/02, 058b/14, 060b/07, 066b/13, 003a/16, 009a/10, 009a/16, 014b/06, 018b/07, 020a/08, 023b/02, 031a/14, 035b/02, 036a/14, 036b/05, 040a/10, 041b/05, 047b/11, 054a/08, 054b/03, 055a/16, 067a/06, 073a/01, 030b/17, 069a/01, 014a/12, 003a/02, 008b/05, 0010a/07, 012b/05, 012b/10, 014b/08, 018a/08, 021b/04, 047b/03, 062b/18, 065a/14, 066a/10, 069b/15, 014b/12, 002a/04, 020a/11, 022a/01, 027b/01, 030a/10, 030b/10, 034b/19, 037a/19, 040a/04, 040a/14, 041a/14, 042b/18, 043a/12, 043a/13, 046s/19, 047a/14, 062b/10, 067a/01, 071b/01, 004a/02, 019b/17, 030a/12, 040a/11, 063b/12, 042b/15, 047a/15, 072b/14

bī-zār (F) Bıkmış, usanmış : 024a/14

bizüm Birinci çokluk şahıs zamiri “biz”in tamlayan şekli: 004a/08, 004b/07, 006a/05, 009a/07, 012a/15, 012b/03, 013b/12, 016a/02, 024b/15, 029b/02, 030a/04, 037b/16, 044a/06, 054b/18, 057b/07, 060b/03, 067a/17, 069a/14, 002b/13, 015b/08, 016b/03

boğaz Boynun ön bölümü ve bu bölümü oluşturan organlar: 057b/15

boğça (İt) İçine peynir, kıyma vb. konarak hazırlanan bir tür tuzlu çörek: 049b/01

boşan- Serbest bırakılmak, çözülmek: 007b/10

boyun Vücûdun başla gövde arasındaki kısmı : 048b/08, 031b/16, 031b/13, 063a/13

boz – **1.** Çalışmaz hale getirmek: 045a/01, 059b/14; **2.** Bozguna uğratmak, mağlup etmek: 045a/01, 040a/17, 068b/06, 062a/16, 059b/14, 045a/17, 038a/19, 042b/15, 045a/10, 049a/04, 050b/08

bozul- Bir şeye kızmak, içermek: 047a/10, 059b/04

bölük Takımlardan meydana gelen, bir tabur teşkil eden birlik, kısım, parça: 002a/02, 011b/03, 017b/12, 050b/13, 063b/08, 074a/02

böyle Bunun gibi, buña benzer: 002a/13, 002b/05, 002b/13, 003b/14, 005a/19, 009a/11, 011a/05, 013a/07, 016b/11, 017a/02, 026b/16, 029a/04, 031a/05, 031a/18, 032b/12, 034a/05, 035b/05, 038b/03, 041a/03, 041b/03, 045a/08, 045b/12, 047a/08, 050a/10, 050a/13, 050b/02, 051b/12, 052a/15, 052b/10, 054a/07, 054a/15, 055b/04, 055b/06, 055b/09, 057b/04, 059a/13,

060a/12, 060b/10, 064a/12, 065b/08, 066a/11, 067a/15, 067a/16, 068a/09, 068b/13, 068b/17, 069a/07, 056a/01, 014a/13, 004a/14, 060b/04, 065b/05

bre (F) Ey, hey anlamında kullanılan bir seslenme sözü: 007b/03, 002b/19, 007a/05, 0010a/19, 010b/05, 011a/18, 011b/08, 012a/02, 012a/04, 012b/04, 016a/05, 016a/06, 016a/14, 016a/15, 016b/02, 016b/04, 016b/08, 018a/03, 021b/04, 027b/01, 028a/06, 030a/06, 031b/13, 038b/17, 039b/10, 039b/15, 045a/04, 048b/17, 051a/04, 053b/07, 055a/03, 055b/02, 056a/04, 058b/13, 058b/18, 059b/03, 059b/16, 060a/02, 061b/10, 063a/11, 063b/05, 064b/02, 065a/05, 065a/17, 067b/08, 067b/17, 068b/03, 068b/13, 069a/10, 071a/11

bu İşaret sıfatı 002a/06, 002a/16, 002a/19, 002b/08, 002b/11, 002b/13, 002b/17, 003a/05, 003a/08, 003a/10, 003a/19, 003b/05, 003b/11, 003b/12, 004a/05, 004a/09, 004a/11, 004a/14, 004b/04, 004b/08, 004b/10, 004b/11, 004b/12, 005a/13, 005a/16, 006a/08, 006a/11, 006a/18, 006b/02, 006b/12, 006b/14, 007a/05, 007a/15, 008a/06, 008a/10, 008a/15, 008b/08, 009a/12, 009a/13, 009b/18, 010a/02, 010a/04, 010a/05, 010a/07, 010a/08, 010b/03, 010b/07, 011a/15, 011b/04, 011b/10, 012a/03, 012a/04, 012a/10, 012a/14, 012a/18, 012b/02, 012b/05, 013a/01, 013a/13, 013b/07, 013b/12, 014a/06, 014a/12, 014a/19, 014b/01, 014b/02, 014b/12, 015a/06, 015a/11, 015b/02, 015b/03, 015b/06, 015b/14, 016a/11, 016a/14, 016a/17, 016b/09, 016b/11, 016b/13, 017a/03, 017a/11, 017b/03, 017b/16, 018b/01, 018b/06, 018b/17, 019a/03, 019a/04, 019a/07, 019a/09, 019a/10, 019b/07, 019b/09, 019b/10, 019b/12, 019b/18, 020a/01, 020a/03, 020a/08, 020b/16, 020b/19, 021a/14, 021a/18, 021b/18, 021b/19, 022a/01, 022a/08, 022a/10, 022b/17, 023a/09, 023b/08, 023b/12, 024a/06, 024b/04, 024b/05, 024b/18, 025a/02, 025a/10, 025a/11, 025a/14, 025a/17, 025b/15, 025b/16, 026a/01, 026a/02, 026a/05, 026a/11, 026b/01, 026b/03, 026b/04, 026b/09, 026b/10, 026b/12, 026b/13, 026b/18, 026b/19, 027a/12, 027a/14, 027a/18, 027b/02, 027b/07, 027b/08, 027b/09, 027b/10, 027b/11, 027b/13, 027b/14, 027b/15, 027b/17, 028a/02, 028a/07, 028a/08, 028a/11, 028a/12, 028b/05, 028b/07, 028b/09, 028b/17, 029a/02, 029a/18, 029b/07, 029b/11, 029b/17, 030a/07, 030a/09, 030a/11, 030a/12, 030a/13, 030a/14, 030a/16, 030a/17, 030a/18, 030b/03, 030b/06, 030b/10, 030b/14, 031a/01, 031a/07, 031a/10, 031a/12, 031a/16, 031a/19, 031b/03, 031b/06, 031b/11, 031b/12, 031b/15, 032a/09, 032a/16, 032a/19, 032b/11, 034a/08, 034a/11, 034a/15, 034a/18, 034b/02, 034b/05, 034b/06, 035a/02, 035b/03, 035b/04, 035b/09, 035b/16, 035b/18, 036a/02, 036a/04, 036a/05, 036a/09, 036a/10, 036a/15, 036b/04, 036b/07, 037a/02, 037a/04, 037a/05, 037a/06, 037a/16, 037b/07, 037b/08, 037b/14, 037b/18, 037b/19, 038a/05, 038a/09, 038a/12, 038a/13, 038a/18, 038a/19, 038b/03, 038b/09, 038b/16, 038b/17, 039a/06, 039a/08, 040a/01, 040a/03, 040a/10, 040b/04, 040b/11, 040b/16, 041a/05, 041a/15, 041a/18, 041b/08, 041b/11, 042a/03, 042a/06, 042a/07, 042a/08, 042b/03, 042b/05, 042b/07, 042b/11, 042b/13, 043b/02, 043b/04, 044a/17, 044b/01,

044b/03, 044b/05, 044b/16, 045a/13, 045a/14, 045b/01, 045b/04, 045b/14, 046a/01, 046a/02, 046a/15, 046a/16, 046a/17, 046b/05, 046b/14, 047a/02, 047a/12, 047b/04, 047b/11, 048a/02, 048a/12, 049a/07, 049a/14, 049a/17, 050a/03, 050a/04, 050a/05, 050a/08, 050a/10, 050b/03, 050b/08, 050b/14, 050b/18, 051a/08, 051a/10, 051a/11, 051b/02, 051b/05, 051b/09, 052a/01, 052a/04, 052a/07, 052a/14, 052b/02, 052b/14, 053a/02, 053a/12, 053a/15, 054a/01, 054a/02, 054a/12, 054a/14, 054a/15, 054b/01, 054b/04, 054b/05, 054b/08, 054b/13, 054b/16, 054b/17, 055a/13, 055b/15, 056a/01, 056a/02, 056a/05, 056a/16, 056b/01, 056b/14, 057a/05, 057a/07, 057a/14, 057b/04, 057b/08, 057b/13, 057b/17, 058a/06, 058a/12, 058a/14, 058a/16, 058b/08, 058b/09, 058b/16, 059a/02, 059a/05, 059a/08, 059a/11, 059a/12, 059b/03, 059b/11, 059b/12, 059b/14, 059b/17, 060a/02, 060a/09, 060b/02, 060b/09, 060b/16, 060b/17, 061a/06, 061a/15, 061a/16, 061b/04, 061b/05, 061b/07, 061b/13, 061b/16, 062a/01, 062a/03, 062a/13, 062b/01, 062b/06, 062b/07, 062b/08, 062b/13, 062b/18, 063b/01, 063b/02, 063b/03, 063b/05, 063b/16, 063b/17, 064a/01, 064a/03, 064b/18, 065a/06, 065a/10, 065a/11, 065a/15, 065b/09, 066a/04, 066a/05, 066a/07, 066a/08, 066a/09, 066a/11, 066b/02, 067a/10, 067a/15, 067a/16, 067a/18, 067b/03, 068a/13, 068a/17, 068b/03, 068b/04, 068b/14, 069a/19, 069b/03, 069b/11, 069b/15, 070a/01, 070b/18, 070b/19, 071a/04, 071a/13, 071b/11, 071b/17, 072a/18, 072b/02, 072b/06, 072b/08, 072b/09, 072b/13, 072b/19, 073a/03, 073a/07, 073a/09, 073a/15, 074a/02, 074a/15, 005a/12, 005a/13, 035b/10, 048b/14, 051b/03, 057a/12, 057a/16, 009a/17, 012b/18, 013a/14, 022b/03, 029a/07, 035b/19, 037a/03, 038b/08, 054b/07

bugün İçinde bulunulan gün: 002a/08, 042a/05, 044a/16, 047b/11, 068a/14, 058a/06

bul- Kaybolmuş bir şeyi arayarak tekrar ele geçirme, bulmak: 021a/13, 009b/05, 050a/03, 015a/09, 058a/01, 065b/05, 013a/02, 051b/07, 055b/11, 033b/13, 038a/11, 017a/01, 033b/14, 034a/01, 054b/11, 059b/04, 059a/14, 010b/06, 013b/17, 026b/11, 028a/13, 055b/12, 017b/04, 012b/14, 024b/12, 069b/04, 067a/07, 053a/02, 008a/02, 010b/02, 012a/17, 014b/16, 017a/01, 016b/16, 018b/06, 019a/14, 026a/07, 029b/01, 032a/08, 039a/09, 044b/01, 046b/07, 047a/03, 049b/01, 050a/06, 051a/12, 051b/14, 052b/12, 053a/10, 026a/02, 055a/05, 051b/10, 013b/07, 055b/18 2. bulmamak: 033b/01, 026b/15, 009a/03 3. bulamamak: 059a/14

bulan Her yanı bir şeyle kaplanma: 009b/05, 050a/03, 051a/09

buluş- Karşılaşmak, rastlaşmak, buluşmak: 0010a/08 069b/12, 018b/11, 020a/19

buña (bu zamirinin datif-yönelme hali), Buraya, bunu :006a/08, 011b/19, 012b/01, 016b/12, 016b/15, 018a/04, 018a/13, 022b/18, 024a/10, 026b/12, 030b/09, 039a/07, 040b/02, 042a/16, 042a/19, 043b/18, 048a/08, 048b/05, 050a/08, 058a/13, 063b/04, 063b/10, 065b/09, 071a/04, 071a/10, 071b/10, 031a/02, 044a/03, 044a/09, 062b/05, 069a/13, 074a/08, 063a/13, 002b/13, 005b/17, 014a/02, 014b/18, 015b/19, 016a/05, 016a/11, 019b/17, 023b/03, 023b/18, 027b/14,

028b/18, 030a/09, 031b/17, 032a/03, 032a/14, 036b/16, 039a/02, 039a/08, 050a/14, 052b/19, 055a/05, 055b/02, 055b/04, 061a/02, 063a/11, 065a/18, 065b/06, 068a/19, 068b/08, 069a/11, 071b/16, 067b/13, 022b/15, 026b/18

bunca Bu kadar, bu denli, epey: 032a/07, 046a/05, 057a/08, 057a/16, 068b/13

bunda Burada: 002a/01, 002a/08, 002b/10, 004a/08, 005b/13, 006b/07, 009a/16, 0010a/02, 012b/04, 013a/16, 015a/11, 016b/05, 021a/03, 021a/06, 022b/03, 023b/01, 023b/14, 025a/15, 026a/02, 027a/02, 027a/09, 028b/01, 028b/05, 028b/19, 032b/11, 032b/13, 032b/19, 033a/07, 036a/01, 036a/02, 037b/02, 039a/01, 039b/08, 039b/17, 040a/06, 041b/06, 042a/01, 042a/14, 041b/18, 046a/06, 046b/04, 047b/03, 047b/04, 049b/02, 050a/05, 050a/09, 051a/02, 051a/08, 052a/01, 052b/06, 053b/01, 053b/15, 055a/14, 056a/07, 058a/05, 061b/15, 062b/03, 065b/06, 065b/07, 066a/01, 070a/11, 070b/02, 072b/19, 075a/12, 075a/16, 058b/17, 052a/18

bundan Bu nedenle, buradan: 004a/16, 023a/18, 027b/08, 033a/05, 040b/04, 049a/11, 058b/04, 062b/01

bunı Bu zamirinin belirtme hali: 026b/18, 058a/16

bunlar Bu zamirinin çokluk biçimi: 003a/06, 004b/17, 005b/09, 005b/11, 006a/02, 006a/07, 006a/11, 006b/13, 011b/18, 013b/13, 015b/06, 015b/09, 016b/14, 017a/04, 017a/15, 020b/09, 020b/10, 025b/10, 028a/01, 030b/10, 031a/09, 033a/19, 037b/04, 037b/12, 040a/14, 041a/07, 041a/18, 041b/02, 041b/17, 042b/14, 046b/10, 049b/08, 049b/17, 053a/05, 053a/08, 058b/10, 058b/17, 059a/18, 060a/01, 060a/06, 060b/02, 062a/18, 062b/12, 063b/15, 064b/17, 064b/19, 065b/15, 066a/08, 066b/01, 067a/06, 067b/05, 071b/05, 073a/16, 017a/11, 002b/10, 006a/19, 024b/10, 024b/19, 035a/17, 041a/09, 041b/13, 042b/01, 042b/18, 043a/15, 045a/18, 046b/01, 049b/04, 050b/14, 051b/06, 053a/02, 062b/12, 063b/17, 066a/09, 067a/04, 069b/05, 069b/06, 008b/03, 009b/06, 017a/06, 034b/11, 035a/07, 044b/17, 056b/14, 059b/14, 066a/01, 067a/13, 072b/10, 073a/09, 002b/16, 006a/19, 045b/15, 074b/01, 041a/09, 006a/14, 032b/04, 003a/05, 005a/02, 006a/18, 006b/13, 008b/02, 013b/16, 017b/12, 018b/12, 030b/01, 033a/04, 034b/07, 043a/01, 049b/03, 049b/04, 053a/07, 056a/07, 059b/17, 060a/02, 060a/08, 063b/08, 063b/17, 066a/12, 066a/16, 014a/18, 047b/01, 051b/05, 058b/04, 063b/16, 066a/10, 068b/02, 058b/05, 059b/06

bunuñ Bu zamirinin genetik (ilgi) hali: 014b/01, 015b/02, 017a/07, 017a/15, 018b/18, 031b/17, 031b/19, 032a/06, 032a/11, 041a/13, 055a/18, 055b/03, 062a/01, 063a/15, 064a/10, 067b/07, 068a/17, 071a/09, 015a/16, 024a/09, 028a/16, 030a/08, 034a/04, 041b/14, 044a/01, 044a/02, 052b/08, 052b/19, 057b/15, 065a/19, 074a/07, 006a/08

bura Burası: 032b/08, 002a/03, 004a/09, 018a/10, 041b/12, 045b/10, 062b/14, 064a/12, 072b/01, 053a/12, 002a/05, 016b/15, 025b/13, 028b/13, 030a/10, 048a/10

burç (A) Kale duvarlarından daha yüksek, yuvarlak, dört köşe veya çok köşeli kale çıkıntısı: 073b/04, 042b/05

burun Yüzün ortasında iki kaşın arasından ağzın üstüne dek ve iki yanak ile gözün arasına uzanan, nefes almaya ve koklamaya yarayan iki delikli ve çıkıntılı organ: 005a/09

buyur- Bir şeyin yapılmasını veya yapılmamasını kesin olarak söylemek, emretmek: 042b/08, 057a/05, 0010a/04, 028b/01, 032a/15, 034a/19, 037a/15, 058a/02, 062b/15, 072b/09, 072b/15, 072b/16, 051a/17, 046b/19, 004a/03, 024a/13, 034b/18, 035a/06, 035a/11, 036b/10, 057a/17, 035b/17, 023a/09, 035b/05

bütün Tamamen, eksik olmayan: 052b/17, 071b/08

büyü- Eskisinden büyük duruma gelmek: 005a/13

büyük Boyutları, benzerlerinden daha fazla olan (somut nesne): 064a/18, 005a/15, 005b/16, 005b/19, 006b/09, 023b/03, 023b/04, 031b/02, 046a/01, 054a/12, 056a/17, 056b/03

C

Cağfer Özel isim: 074a/09

Cālūt Özel isim: 014b/01, 014b/06, 014b/08, 072b/09, 072b/12, 073a/02, 073a/05, 073b/03, 073b/12, 074a/04, 018a/03, 074a/03, 073b/17, 039a/08, 013a/09, 073b/05

cāmeşür (F): Elbise, çamaşır: 019b/18

cān (F) **1.** Yaşam, hayat, ruh: 009a/18, 011a/13, 017a/11, 017b/04, 027b/02, 029b/05, 044b/02, 046b/11, 049a/09, 050a/09, 050b/14, 055b/14, 058b/15, 059a/16, 059b/04, 061a/18, 064a/16, 072a/18, 019a/11, 037b/18, 044a/14, 009b/09, 036a/05, 037b/10, 050a/10, 053a/15, 011b/14, 034a/07, 048b/04; **2.** Gönülden isteme, samimiyetle arzu etme: 013a/03, 065a/13, 057a/15

can havli (A) Can korkusu: 044b/03, 050a/09

cānān (F) Ma'şuka, dilber: 033a/07, 038b/11, 063a/02

cānāvar (F) Masallarda sözü geçen yabani, yırtıcı hayvan: 010b/05, 011a/10, 013b/03, 013b/05, 013b/04, 018b/06, 011a/09, 013b/02, 010b/01

canım Çok güzel, çok değer verilen: 064b/05, 028a/14, 056a/01, 056a/03, 058a/09, 026b/08

cāni (A) Cinayet işleyen: 018a/13, 060b/08

cānib (A) Yakın, yan, taraf: 004b/18, 019b/04, 030a/17, 032a/01, 032b/02, 037b/13, 015b/11, 029a/04, 003a/19, 003b/11, 028b/18, 039a/05, 004b/10, 032b/05

cāriye (A) Zevce muâmelesi yapılmak üzere alınan kız, kadın hizmetçi, köle: 064b/12, 036a/15, 036b/18, 036b/12, 033a/10, 033a/13, 033a/17, 035a/18, 070a/01, 036b/10, 033a/06, 034b/06, 014a/09

cāsūs (A) Bir devlet veya kuruluşun gizli amaçları için çalışan kimse: 068b/12, 060b/10, 041a/10, 046b/10, 072b/11, 010b/08

cāzū (F) Cadı, sihirbaz: 025a/11, 025a/13, 025a/14, 025a/17, 026b/11, 028b/10, 029a/18, 029a/10, 029a/12, 028b/07, 029a/17, 025a/08, 025a/10, 029a/14, 029b/02, 029b/06

ceb (A) Giysinin belli bir yiri açılarak içine yirleştirilen astardan yapılmış parça: 045a/11, 048a/09

cedd (A) Dede, ata'nın müennes şekli Babaanne veya anneanne, nine: 015a/12, 050b/01

cefā (A) Üzme, eziyet eme: 065b/01, 003b/08, 025a/18

cehennem (A) Ahirette azap görme yiri, cehennem: 016b/01

cehūd Yahudi: 004b/05

Celāb Özel isim : 037a/08, 019b/16, 045b/15, 037a/06

cellād (A) İdama mahkum olanları idam eden kimse, cellāt: 022a/13, 022a/14, 031b/13, 031b/14, 038b/17, 015a/09

Celebi Özel isim: 052b/06

cem (A) Bir araya getirme, biriktirme, toplama : 006a/12, 006a/13, 006b/02, 018a/02, 019a/11, 019b/09, 025b/07, 035a/19, 048b/10, 061a/06, 019b/06, 037a/16, 046a/13, 057a/04, 027a/15

cemī (A) Bütün, toplam: 034b/13

cemāl (A) Güzellik, yüz güzelliği: 034b/09, 054b/14

ceng (F) Savaş, mücadele: 004b/08, 011b/05, 010b/09, 011b/05, 021a/06, 002a/18, 017b/19, 066a/03, 002a/01, 002a/03, 002a/19, 003b/19, 009b/16, 014b/12, 017b/11, 030b/08, 030b/11, 032a/07, 039a/05, 040a/09, 042a/01, 043a/06, 043b/11, 044a/05, 044a/11, 044a/16, 045a/09, 047a/01, 047b/06, 049a/10, 050a/01, 050a/03, 050a/10, 050b/02, 050b/16, 050b/18, 051a/01, 059b/07, 063b/09, 066a/02, 067b/04, 068a/03, 068b/11, 070a/19, 071b/14, 031b/05, 043a/04, 002a/01, 041b/17, 004a/16, 029b/13, 043a/04, 043a/07, 043b/15, 049a/09, 049b/05, 050a/05, 059a/12, 059a/18, 063a/10, 063a/18, 067b/13, 069a/06, 071b/05, 040b/08, 041b/14, 054b/05

cerh (A) Yaralamaya müteallik, bıçaklama: 073b/14

cevāb (A) Karşılık, yanıt: 004a/10, 004b/06, 008b/10, 009b/16, 010b/02, 010b/04, 011a/15, 014b/05, 018b/17, 021a/04, 026a/03, 026a/10, 031b/18, 032a/18, 038b/12, 039a/16, 040a/07, 045b/19, 046a/02, 046b/05, 046b/06, 046b/15, 050b/04, 053a/03, 059a/05, 059b/12, 060a/11, 064b/01, 067a/01, 067a/02, 067a/07, 067a/12, 030a/13, 004a/01, 004a/05, 004b/05, 0010a/18, 039a/16, 047a/14, 051a/08, 007a/05, 040b/04, 043b/10, 031b/12, 072b/18, 021a/05

cevāhir (A) Kıymetli, değerli eşya: 064b/12, 056b/09

cevelan (A) Dolaşma, gidip gelme: 010b/13

c. it- Dolaşmak, gezmek: 010b/13

cevher (A) Değerli süs taşı, mücevher: 016a/11, 071a/15
cevir (A) Bir şeyin yönünü değiştirmek: 048b/15, 068a/16
cevr (A) Haksızlık, zulüm, sitem: 031a/10
cevşen (F) Zırhlı giysi : 045a/11
cezire (A) Ada: 028b/13, 026a/06, 026a/16
Cezire Özel isim 016b/15, 026a/14, 026a/15
cidāl (A) Mücadele: 004b/08
ciger (F) Yürek, ciğer : 002a/10, 032a/01, 037b/15, 053b/08, 038a/19, 036a/11, 061b/13, 073b/19
cihān (F) **1.** Özel isim: 022b/02, 026b/14, 029b/15, 035b/01, 036a/04; **2.** Dünya, alem: 057b/16, 068b/01, 048b/12, 066b/08, 068a/02, 044a/19, 048b/11, 057b/02, 070a/14
cihān-dār (F) Alemin sahibi ve mutasarrıfı, hükümdar: 034b/03, 063b/06, 063b/09, 069b/04, 066b/02
cihāz (A) Birbirine bağlı birçok parçadan meydana gelen âlet: 070a/01,064b/11
civān (F) Yakışıklı genç erkek veya güzel genç kadın , kuvvetli kişi: 051b/12, 055a/11, 055a/12
coban (F) Hayvan güden kimse, çoban: 009b/08
cömerd (F) Eli açık olan, sahi, sahavetli: 032b/08
cub (A,F) Değnek, tahta vesaire, sopa: 005a/15, 007a/04, 007a/16, 009a/01, 009a/04, 009b/08, 011b/13, 011b/14, 012a/07, 012a/13, 017b/18, 020b/15, 021a/15, 021a/19, 021b/02, 021b/04, 021b/18, 008b/03, 006b/10, 041a/17, 015b/07, 009b/10, 016b/09, 021b/06, 021b/07
cūst (F) Arama, araştırma: 032b/08
cümle (A) Toplam, hepsi: 002a/07, 007a/02, 0010a/15, 011a/13, 014a/19, 017a/14, 019b/17, 020a/13, 022a/01, 022b/11, 025b/07, 025b/12, 026a/11, 026a/12, 027a/12, 027b/15, 028b/01, 029b/05, 030a/02, 032a/18, 037a/15, 047a/10, 054a/09, 054a/17, 055b/08, 056a/17, 057b/08, 061a/17, 062a/11, 063a/09, 065b/18, 066b/04, 069a/17, 069a/18, 069b/04, 004a/03, 033b/17, 046a/02, 074a/12, 072b/18, 039b/05, 040a/10, 043a/13, 053a/04, 018a/03, 062b/01, 054a/05, 057b/06, 018a/17, 021b/15, 016b/10, 017a/07, 023a/08, 024b/06, 036b/13, 043a/11, 055b/01, 058b/16, 059b/10, 063b/18, 066a/07, 066b/09, 029a/11, 044b/15, 041a/08, 045b/19, 012b/14, 033a/01, 064a/05
cür ‘a (A) Bir yudum içilecek şey ve ale’ l huşu bade: 023a/12
cürm (A) Kabahat, günah, suç: 064b/13, 059a/15

çabuk (F) Çabuk, tez: 069a/09

çağır- Herhangi birinin bir yire gelmesini istemek: 064a/16, 063b/03, 016a/07, 025b/02, 026b/03, 066a/06, 028b/06, 016a/07, 066a/06, 016b/09, 027a/16, 027b/03, 056a/08, 063b/12, 012a/16

çal- 1. Vurarak, sürterek veya üfleyerek ses çıkartmak: 068b/07, 010b/09, 042a/01, 047b/06, **2.** Açmak, kapalı durumdan açık hale getirmek: 053b/17.

çalış- Bir şeyi oluşturmak veya ortaya çıkarmak için emek harcamak: 040a/12, 066a/05, 064a/19, 050a/11, 045a/02 049a/13, 049a/14

çapuk (F) Hızlı, çabuk: 025b/03

çäre (F) Çıkar yol, çözüm yolu, kurtuluş vâsıtası, ilaç, tedbir: 006a/08, 008b/12, 009b/03, 013a/09, 018a/04, 018a/12, 022a/19, 022b/02, 025b/17, 026b/11, 026b/12, 026b/14, 026b/15, 027b/14, 029a/09, 030a/12, 033a/11, 056b/16, 058a/13, 014a/16, 047a/03, 025b/04, 026b/13

çek- 1. Acı çekmek, sıkıntı, zorluk, dert ve kederle iç içe olmak: 032a/17, 065b/17, 064a/09, 071a/02, 029b/02, 057a/16, 054a/08, 018a/19, 057a/08, 008b/14, 034a/07, 062b/10, 065a/05, 067b/17, 038b/13, 063a/19, 064b/02, 068a/12, 034a/03, **2.** Bir şeyi tutup kendine veya başka bir yöne doğru yürütmek: 071b/18, 002a/11, 002a/12, 005a/07, 065a/16, 070b/04, 071a/14, 005a/14, 056a/11, 041a/08, 002b/04, 027b/01, 053b/05, 065a/16, 002b/10, 003b/05, 004a/09, 020a/04, 021b/06, 021b/12, 024b/01, 030b/15, 031b/14, 040b/12, 060a/03, 068a/17

çekil- Dağılmak, her biri bir tarafa gitmek: 002b/04, 006a/15, 027b/01

Çelebi Özel isim: 028a/14, 039b/16

çeri Asker: 029b/06

çeşme (F) Su akan yir, çeşme: 060b/18

çevir- Yüz çevirmek, vazgeçmek: 059a/19, 011b/16, 021b/08, 021b/09, 021b/11, 021b/17

çevre Etraf, civar, kenarlar: 032b/16, 023b/10

çevşen (F) Zırhlı giysi: 048a/09, 045a/12

çık- 1. Ortaya çıkmak, görünmek, belirlemek: 003a/13, 012a/10, 024a/11, 032a/08, 032b/15, 052a/18, 058a/10, 059b/08, 062b/02, 026b/01, 054a/01, 016a/09, 030a/19, 032b/04, 035a/09, 033a/15, 002a/16, 002b/03, 014a/15, 018b/15, 024a/02, 024b/08, 025a/03, 029a/18, 029b/04, 029b/10, 030a/11, 034b/13, 036b/07, 037a/01, 037a/14, 039b/01, 040a/07, 053a/13, 053b/05, 058a/15, 061a/13, 064b/07, 065b/18, 069a/18, 071a/06, 073b/04, 014b/13, 015b/09, 016a/12, 029b/17; **2.** Başa çıkamamak, mücadele edememek: 059b/04; **3.** İnandığı inaçtan vazgeçmek: 041b/05

çıkır- 1. Dışarıya çıkarmak : 040a/01, 015b/12, 016b/02, 052b/07, 016b/16, 005b/09, 016a/07, 034a/16; **2.** Canlarını almak, eziyet etmek: 011b/14, 053b/10; **3.** Birinin veya bir şeyin çıkmasını

sağlamak, çıkmasına sebep olmak: 066a/02, 028b/06, 027b/14, 024b/06, 002b/07, 018a/06, 022b/10, 027b/16, 030a/11, 033a/16, 033b/01, 040a/11, 060b/12, 069a/06; 4.Üstesinden gelmek: 041b/19, 067a/17

çoban (F) Sürülerini otlatan kimse: 005a/01, 005a/05, 005a/06, 005b/01, 005b/05, 005b/10, 006a/06, 006a/13, 006b/05, 006b/06, 006b/08, 006b/11, 006b/16, 006b/18, 007a/06, 007a/09, 007a/11, 008b/02, 008b/13, 009a/02, 009b/07, 009b/11, 009b/14, 0010a/05, 0010a/06, 0010a/09, 0010a/12, 010b/10, 010b/18, 0111a/07, 010b/08, 011a/02, 011a/06, 012a/06, 012b/09, 012b/13, 013a/18, 013b/09, 014a/03, 014a/14, 015a/13, 015b/11, 016a/03, 016a/09, 016a/18, 016b/07, 016b/17, 017a/04, 017a/09, 017a/13, 017a/18, 017b/01, 017b/02, 017b/06, 017b/16, 018b/01, 018b/11, 019a/01, 019a/04, 019a/08, 019a/15, 020a/19, 020b/05, 020b/08, 020b/15, 020b/19, 021a/17, 021b/07, 021b/13, 021b/18, 022a/04, 022a/15, 022b/18, 023a/02, 023a/17, 023b/12, 023b/16, 025a/09, 025b/08, 025b/10, 025b/14, 025b/15, 026a/02, 026b/02, 026b/05, 027a/16, 027b/19, 028a/14, 028b/17, 030a/02, 053a/10, 005a/03, 0010a/13, 010b/04, 006b/10, 005a/14, 009a/08, 012a/19, 005a/17, 005b/06, 006a/12, 006b/05, 006b/10, 007a/08, 009a/05, 009a/10, 009b/11, 011b/04, 016a/06, 049a/18, 049b/03, 006b/12, 010a/06, 069a/04, 049a/19, 009b/11, 006a/14, 021b/19

çoğun Tamamıyla, fazlasıyla: 002a/19

çoğı Bir şeyin büyük bölümü: 054a/03, 038a/08

çok Az olmayan: 002b/02, 003b/08, 004a/13, 006b/15, 006b/16, 007b/02, 016b/18, 016b/19, 017a/15, 019a/13, 019b/12, 020a/02, 021a/13, 031b/07, 036a/12, 044a/03, 050a/12, 052a/16, 057b/10, 067a/06, 074a/15, 004a/13, 026b/15, 051a/08, 006a/05, 006b/16, 049b/09, 070a/03

çokluk Fazlalık, çokluk: 002a/16, 002b/02, 031a/15, 046b/16

çomak Başı iri ve toparlak değnek, iri ve ağır başlı sopadan ibaret harp aleti: 006a/13

çök- Hevesi gitmek: 064a/09

Çub Özel isim: 021a/17

çukur Çevresine göre aşağı çökmüş olan yir: 011b/06

çün (F) Gibi, mademki, nasıl, için, çünkü: 010b/04, 012a/01, 047a/12, 068b/14, 072a/13, 030b/19, 034a/13, 034a/18

çünkü (F) Çünkü : 011a/13, 011a/19, 008b/07, 015b/11, 017a/01, 022a/10, 034b/05, 036b/05, 045a/03, 053a/10, 054b/18, 057a/13, 058b/12, 061a/05, 063b/13, 068a/03, 069b/13, 072b/01, 073a/02, 073a/10

D

da Kelimece cümleleri birbirine bağlayan bağlaç: 002b/13, 003a/06, 004b/02, 005a/02, 006a/09, 006b/06, 007a/12, 014a/17, 016b/11, 020a/07, 020b/07, 021a/13, 021b/15, 022a/05, 022a/12, 022a/13, 022a/14, 022b/19, 024a/10, 024b/02, 024b/04, 027a/06, 028a/03, 032a/04, 032a/05, 033b/02, 036a/02, 036a/06, 036a/08, 036a/12, 036b/02, 036b/11, 037a/03, 038a/02, 039a/11, 042a/09, 042a/12, 042b/14, 043a/13, 044b/06, 044b/18, 044b/19, 045b/15, 046a/19, 051b/11, 052b/02, 052b/13, 053a/06, 053b/07, 054a/06, 054a/15, 054b/13, 056a/18, 056b/06, 056b/07, 056b/09, 056b/14, 057a/04, 057a/09, 057a/16, 058a/09, 058a/11, 058b/14, 059a/13, 059b/01, 060a/11, 060b/05, 060b/09, 061a/17, 063a/17, 064b/03, 065a/01, 065a/04, 066b/01, 066b/05, 069b/07, 072b/11, 072b/19

dağ Yir kabuğunun çıkıntılı, yüksek, eğimli yamaçlarıyla çevresine hâkim ve oldukça geniş bir alana yayılan bölümü: 061a/14, 064b/14, 045b/08, 019a/17, 058b/07, 029a/02

dağıt- Belli bir orana göre bölüştürmek, pay etmek, uzaklaştırmak veya ayırmak: 024a/13

dağıl- Toplu durumdayken ayrılıp birbirinden uzaklaşmak, ayırmak: 019b/05, 023b/16, 058b/06, 011b/17

daha Henüz: 054b/13, 062a/16, 067b/01, 062a/02

dahi Da, de; dahi, daha, hâlâ: 002a/18, 004a/18, 004b/17, 005a/11, 009a/07, 013a/15, 014a/15, 015b/07, 017b/13, 018b/11, 019a/19, 019b/01, 019b/07, 020a/03, 020a/05, 020a/11, 021a/19, 021b/02, 021b/03, 021b/04, 021b/05, 022b/14, 022b/19, 023a/03, 023a/19, 025a/15, 026a/01, 026a/08, 026a/09, 027a/04, 028a/13, 029b/11, 030a/10, 030b/03, 031a/14, 031b/11, 031b/14, 032a/01, 032a/15, 036a/04, 037b/03, 039a/07, 039b/07, 040a/01, 040b/06, 040b/14, 041a/15, 042a/11, 042a/19, 042b/01, 042b/11, 042b/16, 043b/04, 043b/12, 044a/07, 045a/01, 045a/06, 045b/12, 046a/04, 046a/09, 046a/12, 047a/08, 047b/10, 048a/08, 048a/13, 048b/03, 049b/11, 049b/15, 050a/03, 050a/10, 051a/15, 051a/18, 051b/14, 051b/17, 052b/12, 053a/10, 053b/01, 054a/03, 054a/15, 054b/05, 055b/07, 055b/10, 055b/18, 056b/12, 056b/13, 056b/15, 057b/09, 057b/13, 058a/01, 058a/03, 058a/05, 058a/06, 058a/14, 058b/01, 058b/03, 058b/08, 058b/10, 058b/16, 059a/06, 059a/13, 059a/18, 059b/01, 059b/04, 059b/07, 059b/13, 059b/15, 059b/18, 060a/02, 061a/01, 061a/09, 061a/10, 061a/12, 061a/15, 061b/14, 061b/17, 062a/08, 062a/09, 062b/02, 063a/07, 063b/03, 063b/07, 063b/10, 063b/13, 063b/17, 064a/15, 064b/05, 064b/07, 064b/08, 065a/09, 065b/06, 065b/10, 065b/17, 066b/03, 066b/13, 066b/16, 067a/01, 067a/17, 067b/12, 067b/18, 068a/01, 068a/09, 068a/12, 069a/12, 069a/19, 070b/08, 003a/08, 003a/12, 004b/19, 005a/16, 006b/04, 009b/19, 0010a/06, 0111a/16, 012a/11, 012b/07, 012b/03, 014a/17, 016b/05, 016b/06, 017a/16, 018a/08, 018b/07, 019b/13, 019b/15, 020a/15, 020b/04, 021a/09, 021b/01, 022a/14, 022b/01, 022b/11, 022b/15, 022b/18, 023a/06, 023a/11, 023a/12, 023b/06, 024a/18, 024b/17, 025a/09, 025b/08, 026a/07, 026a/12, 026b/06, 026b/16, 027a/05, 027a/13,

027b/05, 027b/10, 028b/14, 028b/17, 029a/05, 029a/08, 029b/12, 029b/16, 030a/10, 031b/08, 034a/03, 034a/17, 034b/02, 034b/08, 036a/11, 038a/08, 038a/13, 040a/11, 042a/04, 042b/03, 042b/07, 042b/15, 042b/19, 043b/18, 048a/06, 048b/02, 051a/15, 070a/17, 070b/10, 070b/14, 071b/09, 072a/01, 072a/04, 072a/05, 072a/07, 072b/06, 073a/18, 074a/08, 074a/13, 074a/16, 074a/17, 074b/10, 018b/10, 026a/13

dahel Birine iltica eden: 048b/14

dāhil (A) İç, içeri: 025b/18, 037a/13, 040a/01, 043b/19

dā'ire (A) Soyut kavramlarda belli sınırlar, ölçü: 071a/06

dal Ağacın gövdesinden ayrılan kollardan her biri: 043b/15, 063b/03, 071a/02, 048b/12

dāmād (F) Evlenmekte olan bir erkek: 048a/19

dāne (F) Tane: 045b/01, 059b/12, 071a/12

Dāne Özel isim: 061b/11, 025b/15, 063b/18, 025b/18, 059b/09

daniş- Danışmak, sormak: 035a/04, 031b/15

Dārāb Özel isim: 004b/16, 064a/14, 065a/07, 030b/18

Dārānan Özel isim: 042b/13, 044b/19, 054b/03, 072b/04

Dārār Özel isim : 064a/13

Dārāy Özel isim: 002a/07, 004b/15, 031a/12, 031a/19, 031b/06, 031b/08, 031b/12, 031b/15, 032b/08, 042b/18, 045a/19, 051a/04, 052b/05, 054b/10, 054b/12, 066a/09, 074b/02, 030b/03, 040b/06, 041b/03, 045a/03, 046b/04, 047a/06, 050b/10, 051a/08, 051a/10, 051a/11, 051a/15, 051b/02, 051b/07, 051b/10, 052a/19, 052b/13, 052b/17, 053a/01, 053a/04, 058b/07, 072b/06, 072b/09, 059b/17, 066b/01, 051b/07, 032a/15, 036a/17, 037b/14, 038a/12, 038a/14, 038a/16, 038b/12, 039a/01, 039b/08, 039b/14, 040b/13, 043b/01, 043b/02, 046a/09, 046a/16, 046b/03, 046b/07, 049a/06, 050b/03, 052a/18, 052b/04, 053a/14, 053a/17, 054b/01, 037a/05, 054b/06, 069b/01

dārū (F) Zehirli ilaç: 014a/15, 014a/18, 057b/14, 014a/06

da'vā (A) Bir kimsenin kendisinde bulunmayan nitelik ve üstünlüğü varmış gibi ileri sürmesi, iddiâ, durum, dava : 014b/09, 024a/08

da'vācılar Bir kimsenin kendisinde bulunan nitelik, birlerinin bir olayı yürüten kişiler: 031b/05, 031b/18, 031b/07

Da'vay Özel isim: 061b/06

Dāver Özel isim: 064b/15, 064b/19, 064b/09

da'vet (A) Çağırma, bir yerde bulunmayı "bir hâl üzere olmayı" teklif etme: 057b/11, 058a/16, 069a/18, 003a/06, 003b/18, 012b/02, 012b/06, 026a/08, 036a/07, 037a/15, 044b/16, 047b/09, 048b/05, 056a/08, 056a/18, 064a/10, 066a/09, 067b/14, 068b/08, 070a/19, 070b/02

davran- Davranmak: 050a/09, 063b/02

dayan- Bir şeye katlanmak: 006b/16

de (Bağlaç): 002b/15, 003a/02, 003a/04, 003a/11, 003a/12, 003a/14, 003a/17, 003b/14, 004b/07, 005a/01, 006a/07, 006b/18, 010b/14, 012a/14, 015b/15, 016a/09, 017a/01, 018b/01, 019a/07, 021a/01, 021a/08, 021a/12, 021b/12, 021b/17, 022b/05, 022b/09, 022b/12, 022b/19, 023a/17, 024a/03, 025b/16, 026a/05, 029b/14, 030a/06, 033b/12, 034a/01, 036a/08, 036a/14, 036b/13, 040a/10, 041a/06, 043a/11, 043b/14, 044a/11, 044a/14, 044a/15, 044b/09, 045a/09, 048b/12, 048a/16, 048b/05, 049b/06, 049b/07, 049b/15, 050b/19, 051b/05, 052b/04, 053a/16, 054a/11, 055a/10, 055a/11, 059b/16, 061a/10, 062a/09, 062a/11, 063b/18, 065a/05, 066b/07, 072a/10, 073b/11

deba Uyruk, bir devletin hükmü altında bulunan kimseler: 038a/05, 046a/18

dede Büyük baba, büyük peder: 069b/12, 054a/06, 063b/18

dedi Söylenmiş olan söz: 045a/19, 061a/16, 071b/07, 072a/16, 025b/11

def (A) Kovma, uzaklaştırma: 039a/15, 035b/01

def'a (A) Kerre, kez: 018a/03, 050a/13, 054b/05, 055a/16, 066b/04, 073a/03

defn (A) Ölen kişiyi toprağa gömmek: 038a/14

deg Kadar, değin: 064a/09

deg- Dokunmak: 050b/02, 036b/01, 036b/02, 066a/10

degül Olumsuzluk anlamı taşıyan sözcük, değil: 044a/07, 062a/18, 023b/01, 025a/15, 045b/03, 053a/03, 016b/14, 028a/09, 031a/14, 056b/13, 061a/17, 074b/13, 047a/05, 057a/16, 058b/13, 043b/16, 011a/01, 072b/14, 046a/18, 047a/06, 055b/08, 019a/18, 056a/11, 064a/11, 043a/05, 022a/11, 067a/06, 053b/14, 014a/08

değiş- Bir şeyi bırakıp yenisini kullanmak, yenilemek: 019b/18, 065a/09

Degürdüs Özel isim: 035b/09

dehr (A) Dünya, cihan, alem: 035b/07

dehşet (A) Korku ve telaş, ürkme: 007a/17

dek Kadar, değin, bir işin, bir durumun sona erdiği zaman veya yir: 016b/01

delâlet (A) Yol gösterme, kılavuzluk, rehberlik: 036b/07

del- Delik açmak: 034b/04, 058b/01

deli Aklını yitirmiş olan, akli dengesi bozulmuş olan, mecnun: 010b/16, 010b/18, 014b/02, 016b/07, 027b/05, 028b/05, 027b/10, 018a/08, 012b/04, 0010a/19, 025b/17

dem (F) Soluk, nefes: 065b/13

Demdeme Özel isim: 040b/08, 041a/05, 042a/18

demek Söylemek, ağızdan bir söz çıkarmak : 066a/06, 067a/06, 040a/16

demet (R) Bağlanarak oluşturulmuş deste, bağlam: 044b/06

demir Dövülüp şekillendirilmesi, çekilip uzatılması, inceltilmesi kolay ve döküme elverişli olduğu için kullanılış yiri çok geniş olan, yoğunluğu 7,8 g/cm³, erime sıcaklığı 1510 °C, atom ağırlığı 55,85, atom numarası 26 ve sembolü Fe olan element: 038b/15, 004b/14, 038b/14

demiş Demek sözcüğü, düşünme, oranlamak, ummak, istemek veya erişmek gibi anlamlara gelir: 005a/09, 006b/19, 007a/04, 0010a/16, 0010a/17, 041b/07, 061b/05, 056b/06

deniz Deniz, küre-i arzın su ile mestur yirleri, derya: 018a/19, 018b/13, 028a/01, 028a/15

depele- Kıyasıya dövmek: 053b/18

der, dir Zarfiyet beyan eder: 017b/15, 030b/05, 034b/16, 037b/17, 040b/02, 043a/08, 043a/14, 056a/15, 058a/13, 059a/16, 060b/07, 064b/18, 073b/02, 027a/13, 044a/01

Derbâgâ Özel isim: 053b/11

derd (F) Dert, sıkıntı: 058a/04, 011b/10, 064a/05, 057b/17, 033a/06, 033b/03, 049b/18, 055a/18, 054b/16, 033b/15, 055a/16, 032b/02

dere Akarsu, ırmak: 037b/15

derhal (F) Çabucak: 059a/03

deri İnsan ve hayvan vücudunu kaplayan tüy, kıl veya pulla kaplı tabaka, cilt, ten: 031b/02, 031b/04, 063a/11

Deriğ Özel isim: 005a/18

derki Birisinin bir şeyi karşısındakine söylemesi: 068b/11, 043a/09, 062a/17, 039a/18

dermân (F) İlaç, çare, deva: 012b/01, 018a/04, 033b/06, 034b/03, 050a/18

derin Dibi yüzeyinden veya ağızından uzak olan: 016b/01

dertmend (F) Dert sahibi, tasalı: 033a/19

derü Genellikle yazın kuruyan küçük akarsu: 014a/01, 065a/16

derya (F) Deniz: 002a/02, 014b/16, 025b/02, 025b/04, 025a/14, 027a/10, 030b/10, 046a/03, 016b/03, 016a/06, 017b/02, 016a/19, 017a/01, 016b/01, 014b/09, 015a/13, 015b/11, 015b/15, 016a/19, 016b/03, 016b/04, 016b/05, 016b/12, 016b/14, 016a/16, 017a/07, 024a/02, 026b/10, 027a/08, 027a/15, 027b/19, 029b/09, 048b/02

destan (F) Milletlerin eski çağlardaki din, fazîlet ve millî kahramanlık mâcerâlarını, başlarından geçenleri dile getiren büyük manzum hikâyeye, dâsitan, epope: 036a/02, 053b/09

deste Elde tutulabilecek şekilde bir araya getirilmiş şeylerden meydana gelen bağ, demet, tutam, bağlam: 005a/15, 006b/10, 007a/16, 007b/06, 008b/03, 009a/04, 009b/10, 009b/11, 011b/13, 011b/14, 012a/07, 012a/13, 013a/16, 013a/19, 015b/07, 016b/09, 017b/18, 020b/15, 021a/14, 021a/19, 021b/02, 021b/03, 021b/05, 021b/07, 035b/14

dev (F) Şeytan, cin, ifrit: 032a/10

deve Çöl iklimine uygun bir hayvan: 045b/02

devlet (A) Yönetimi elinde bulunduran sülâle, hükümdarlık hânedânı: 039a/08, 054a/05, 073a/19, 041a/05, 045a/08, 054b/01, 069b/09, 026a/16, 028a/18, 029b/02, 074a/01, 058a/01

devr (A) Dönmek, dolaşmak: 023a/17, 025b/01, 065a/03, 065a/08, 065a/10, 065a/11, 065b/07, 065b/09, 065b/10, 065a/08, 069b/01, 070b/19

devrân (A) Dünya, zaman : 033a/01

devşür Toplamak : 022b/12

deyince Bir şeyi atmak istemek: 016a/15, 016a/18, 022a/16, 023b/10, 024b/11, 039b/10, 048a/09, 062a/14, 065b/09, 068b/03

dıraht (F) Ağaç : 032b/06, 033a/04

dīvār (F) Gerek binanın yüzünü örmek, gerekse içini bölmelere ayırmak: 032b/17, 033b/01, 058b/12, 058b/01

di- Söylemek, demek: 002a/04, 003a/05, 003a/09, 003a/15, 003b/01, 003b/02, 004a/09, 004a/17, 005a/11, 005b/02, 005b/06, 005b/08, 005b/09, 005b/11, 006a/02, 006a/08, 006b/13, 006b/17, 007a/18, 007b/01, 007b/03, 007b/04, 008a/08, 008a/12, 008a/13, 008a/14, 008a/19, 008b/15, 009a/02, 009a/06, 009a/18, 009b/02, 009b/04, 009b/05, 009b/09, 010a/02, 010a/11, 010a/15, 010a/17, 010a/18, 010a/19, 010b/01, 010b/02, 010b/06, 010b/07, 010b/08, 010b/09, 010b/10, 010b/11, 012a/04, 012a/05, 012a/11, 012a/15, 012a/16, 012a/17, 012a/19, 012b/01, 012b/02, 012b/04, 012b/14, 013a/02, 013a/03, 013a/05, 013a/06, 013a/07, 013a/08, 013a/09, 013a/10, 013a/13, 013b/19, 014a/05, 014a/07, 014a/08, 014a/11, 014b/01, 014b/06, 014b/07, 014b/09, 014b/10, 014b/15, 014b/16, 014b/17, 015b/02, 015b/14, 016a/10, 016a/14, 016a/17, 016b/04, 016b/06, 016b/09, 016b/11, 016b/15, 017b/03, 017b/04, 017b/09, 017b/13, 017b/14, 017b/19, 018a/02, 018a/05, 018a/08, 018a/18, 018b/04, 018b/05, 018b/06, 018b/07, 018b/10, 018b/16, 018b/18, 018b/19, 019a/01, 019b/10, 019b/13, 019b/17, 020a/10, 020a/11, 020a/12, 020a/13, 020a/14, 020b/10, 020b/13, 021b/03, 021b/06, 021b/08, 021b/09, 021b/10, 021b/11, 021b/13, 021b/15, 022a/02, 022a/05, 022a/07, 022a/10, 022a/15, 023a/03, 023a/04, 024b/13, 024b/16, 024b/17, 026b/05, 026b/12, 026b/14, 026b/18, 027a/09, 027a/11, 027a/12, 027a/19, 027b/01, 027b/14, 027b/18, 028a/03, 028a/06, 028a/09, 028a/12, 028a/18, 028b/11, 029a/03, 029a/12, 029a/14, 029a/15, 029b/02, 029b/05, 029b/07, 029b/09, 030b/06, 030b/09, 030b/12, 030b/14, 030b/19, 031a/08, 031a/09, 031a/12, 031a/14, 031b/15, 033a/11, 033a/12, 033a/13, 033b/03, 033b/06, 033b/12, 033b/13, 033b/17, 033b/18, 034a/01, 034a/04, 034a/10, 034a/16, 034a/19, 034b/02, 034b/05, 034b/06, 034b/07, 034b/15, 035a/03, 035a/04, 035a/09, 035a/13, 035a/18, 035b/03, 035b/06, 035b/12, 035b/15, 036a/05, 036a/08, 036a/11, 036a/17, 036b/03, 036b/05, 036b/11, 036b/18, 037b/16, 038a/01, 038b/01, 038b/02, 038b/16, 039a/15, 039b/14,

039b/18, 040a/06, 040a/13, 040a/14, 040a/16, 041a/10, 041a/12, 041a/16, 041a/17, 041b/01, 041b/09, 041b/11, 041b/15, 042a/16, 042b/04, 042b/07, 042b/08, 042b/09, 042b/17, 043a/05, 043a/09, 043a/14, 043b/04, 043b/05, 043b/06, 043b/07, 043b/08, 043b/10, 043b/13, 043b/14, 043b/15, 044b/01, 045a/03, 045a/05, 045a/09, 045b/01, 045b/04, 045b/05, 045b/09, 045b/10, 045b/16, 046a/05, 046a/07, 046a/13, 046a/18, 046b/07, 046b/09, 046b/12, 047a/15, 047a/17, 047b/06, 048a/06, 049a/06, 049a/10, 049a/12, 050/19, 050a/02, 050a/07, 050b/08, 050b/12, 050b/13, 050b/14, 050b/17, 051a/02, 051a/06, 051a/07, 051b/03, 051b/04, 051b/06, 051b/14, 051b/18, 051b/19, 052a/03, 052a/09, 052a/17, 052b/02, 052b/04, 052b/15, 053a/01, 053b/05, 054a/15, 054a/17, 054b/03, 054b/04, 054b/06, 054b/07, 054b/13, 054b/15, 054b/16, 055a/01, 055a/05, 055a/11, 055b/02, 055b/03, 055b/04, 055b/05, 055b/12, 055b/14, 055b/15, 056a/01, 056a/08, 056a/09, 056a/13, 056b/02, 056b/04, 056b/07, 056b/08, 056b/10, 056b/16, 057a/02, 057a/04, 057a/05, 057a/07, 057a/10, 057b/05, 057b/08, 057b/13, 057b/14, 057b/16, 058a/06, 058a/18, 058b/03, 058b/05, 058b/06, 058b/11, 058b/17, 058b/19, 059a/04, 059b/18, 060a/15, 060b/03, 061a/06, 061a/07, 061a/15, 061a/17, 061b/03, 061b/06, 061b/07, 061b/15, 061b/16, 062a/02, 062a/15, 062b/02, 062b/07, 062b/09, 062b/17, 063b/08, 063b/11, 063b/12, 063b/14, 063b/15, 064a/01, 064a/03, 064a/06, 064a/19, 064b/07, 064b/11, 064b/14, 065b/07, 065b/11, 065b/12, 066b/05, 066b/16, 066b/17, 067b/09, 067b/16, 068a/11, 068a/12, 068b/04, 068b/05, 069a/09, 069a/11, 069a/12, 069a/15, 069b/08, 070a/01, 070a/05, 070a/06, 070a/07, 070a/08, 070a/11, 071a/04, 071a/05, 071a/12, 071a/13, 071b/10, 071b/17, 071b/19, 072a/01, 072a/05, 072a/08, 072a/10, 072a/18, 072b/02, 072b/06, 072b/07, 072b/09, 072b/15, 072b/18, 073a/08, 073b/18, 074a/05, 074a/11, 002b/16, 003b/01, 004a/05, 005b/05, 005b/08, 005b/10, 005b/17, 006a/06, 006a/19, 006b/11, 006b/16, 007a/12, 008b/18, 009a/04, 009a/06, 009a/14, 009a/17, 009b/08, 010a/04, 010a/08, 011b/15, 012b/10, 012b/18, 013a/12, 014a/13, 015a/02, 015a/09, 016a/07, 016b/04, 016b/10, 016b/13, 017a/04, 017b/02, 018b/17, 022b/18, 023a/01, 025a/13, 027a/13, 027b/09, 028a/10, 033b/14, 034a/08, 037a/01, 037a/11, 039a/14, 039b/16, 040b/07, 040b/15, 042b/12, 042b/15, 046a/11, 046b/16, 050b/07, 050b/10, 051b/10, 057b/03, 059a/08, 059b/16, 059b/18, 060a/03, 061b/18, 063a/12, 064b/04, 065b/10, 066a/10, 066b/03, 066b/11, 069b/12, 072a/06, 012a/16, 013a/01, 021a/15, 061b/07, 047a/12, 028a/09, 027b/09, 020b/05, 020b/11, 021a/04, 026b/06, 027a/04, 027b/07, 027b/16, 028a/18, 035b/11, 063b/11, 055b/13, 057b/13, 0010a/11, 050a/12, 055b/15, 055b/17

dib Bir şeyin en derin ve aşağı yiri, ağaç ve duvar gibi şeylerin aşağısı ve çevresi: 023b/01, 033b/01, 071a/07

dibelik Büsbütün, tamamıyla: 7a/09

didik Söylenmiş, makul kişi: 057b17, 063a/04, 063a/17, 067b/17, 068a/05, 008a/19,020b/15, 035a/03, 035a/14, 035b/06, 035b/14, 037b/09, 038b/12, 038b/18, 039b/12, 040a/05, 040b/07, 042a/06, 045a/04, 045b/18, 047b/09, 050b/05, 053a/13, 055a/01, 055a/08, 055a/16, 055a/18, 055b/02, 055b/18, 056a/01, 056a/12, 057a/12, 059a/12, 059b/06, 061a/03, 061a/04, 061b/12, 062a/17, 062b/09, 063a/15, 063a/18, 063b/15, 064a/05, 064a/12, 064a/17, 064b/04, 065a/09, 065b/01, 065b/04, 066b/08, 066b/16, 067a/14, 067b/09, 068a/08, 068a/10, 068a/13, 068a/14, 068b/17, 068b/18, 073a12, 074a/04, 074b/13, 054b/11, 064b/01, 064b/12, 068b/20, 038a/18, 051b/04, 051b/11, 052b/11, 054a/14, 054b/06, 055a/02, 067b/17, 039b/12, 042b/14, 042b/17, 043a/07, 047a/10, 063b/16, 031b/02

didin Didinmek işi: 026a/13, 045b/10, 058b/06

dik̄kāt (A) Düşünceyi bir şey üzerinde toplama, uyanıklık: 026b/04

dikil - Dikilmek : 011b/05 , 002a/14

dikim Kendisinde olan hüneleri karşısındakine göstermek: 068a/04

diküp Göz hapsine almak, göz koymak: 024a/04

dil Ağız boşluğunda, tatmaya, yutkunmaya, sesleri boğumlamaya yarayan etli, uzun, hareketli organ, tat alma organ: 006a/04, 027b/17

dil-güşā Gönül açan, kalbe ferahlık veren : 035a/09

dilāver (F) Yiğit, savaşçı: 002a/11, 005b/08, 005b/10, 005b/12, 006a/04, 012a/15, 013b/05, 014a/07, 015a/02, 016a/17, 019a/01, 022b/03, 026b/16, 031a/13, 032b/07, 033a/18, 033b/14, 034a/09, 034b/10, 034b/18, 034b/19, 035a/07, 036a/03, 036a/18, 036b/15, 037a/05, 037b/03, 037b/05, 043a/18, 044a/05, 060b/16, 061a/09, 061b/16, 062a/03, 063a/05, 063a/08, 063b/03, 063b/07, 063b/12, 064b/09, 064b/18, 065a/16, 065b/18, 067b/01, 067b/11, 068a/07, 068a/12, 069b/10, 070b/05, 070b/07, 073a/12, 073a/13, 030a/01, 067b/10, 031a/13, 038b/07, 039a/03, 002a/10, 035b/01, 037b/06, 041a/11, 041a/15, 047a/11, 060a/10, 063b/14, 066a/03, 066b/06, 067a/04, 067a/05, 067a/07, 067a/14, 066a/16, 066a/11, 064a/18, 017b/13, 059b/11, 061b/03, 003a/15

dilber (F) Gönül alan, kalbi çeken, alımlı: 035a/11, 035b/10

dile- Bir şeyin yapılmasını ya da olmasını istemek, dilemek: 052a/10, 0010a/01,018a/13, 028b/01, 034b/19, 041a/04, 069b/08, 069b/13, 071a/07, 071b/18, 074b/08, 020b/17, 052a/12, 056b/07, 029a/10, 056b/05, 046b/19, 055a/04, 063a/06, 063a/09 , 008b/07, 043a/19 2. Bir şeyin yapılmasını istememek veya olmasını istememek: 063a/08, 043a/16

dilek İstek: 043b/01

dīn (A)Tanrı'ya, doğaüstü güçlere, çeşitli kutsal varlıklara inanmayı ve tapınmayı sistemleştiren toplumsal bir kurum: 062a/04, 045b/09, 055a/17

dinle- İşitmek için kulak vermek: 004b/19, 032b/02, 053a/09, 024b/03, 028a/04

direg Ağaçtan veya demirden yapılan uzun ve kalın destek: 029a/17, 029a/15, 029a/18

diri Canlı, yaşamakta olan (kimse), sağ: 032a/11, 059b/16, 013a/06

diriğ (F) Esirgeme: 033b/05

dirken O esnada, o sırada: 009a/11, 010b/10, 012a/10, 012b/08, 014a/15, 016a/12, 034b/15, 040a/07, 042a/08, 043b/19, 045a/06, 047b/08, 048b/02, 053b/13, 056b/17, 058a/10, 060b/12, 060b/14, 062b/04, 068b/18

dirki Bir kişinin karşısındakine bir şey sylemek istemesi: 052a/15

diril Canlanmak, hayata gelmek, dirilmek: 017b/17, 005b/10

dirler Demek, birinin ne olduğunu belirten ek : 005b/13, 005b/16, 009a/09, 011b/11, 012a/04, 012a/19, 015b/08, 016b/15, 028a/03, 028b/15, 036a/04, 036a/16, 036a/17, 038a/05, 040a/08, 040b/09, 053a/14, 053a/16, 054a/18, 056a/07, 060a/15, 061a/08, 064a/18, 067a/04, 068a/08, 070a/05, 070a/06, 070b/08, 005a/05, 005a/16, 006a/12, 006b/03, 006b/08, 015b/14, 030b/19, 040b/10, 030b/09, 039b/16, 064a/14

dirlik Bir tedirginliği, üzüntü ve sıkıntısı olmama durumu, huzur, rahat, iyi geçim: 003a/16

dirseg Kol ile dirsek arasında kemiklerinin mahalli-iltisakındaki büküm, mirfak: 053b/15

diş st ve alt çene kemikleri üzerinde karşılıklı sıralanmış olan ve ağza alınan şeyleri koparıp çiğnemeye yarayan sert, beyazımtırak parçalardan her biri: 073b/05

ditre- Küçük ve hızlı salınım hareketleri yapma: 0010a/02, 013b/18

dıv (F) Korkunç, çok iri ve olağanüstü güçlü yaratık, dev: 070b/05

dıvn (A) Yüksek düzeydeki devlet adamlarının kurduğu büyük meclis: 014b/06, 021a/10, 062a/13, 012a/08, 038a/13, 062b/15, 025b/15, 007a/05, 045a/04

divne (F) Deli, kaık, budala: 016a/11, 016a/06, 017b/01, 027b/03, 019a/02, 005a/04, 005a/06, 005a/16, 006b/07, 007a/06, 007a/12, 007a/14, 009b/13, 010b/11, 010b/16, 011a/01, 012a/10, 012a/14, 015b/01, 016a/15, 023a/18, 023b/01, 024a/03, 024a/12, 030b/06, 037a/16, 037b/15, 005b/17, 006a/10, 007a/19, 007b/01, 007b/03, 008b/02, 008b/05, 008b/10, 008b/14, 008b/15, 009a/02, 009a/05, 009a/08, 009a/17, 009b/03, 009b/06, 009b/17, 0010a/01, 0010a/04, 0010a/11, 010b/10, 011a/14, 011a/17, 011b/13, 011a/18, 011a/19, 012a/02, 012a/04, 012a/05, 012a/13, 012a/16, 012b/03, 012b/07, 012b/10, 012b/13, 012b/16, 012b/19, 013a/03, 013a/05, 013a/13, 013a/16, 013b/03, 013b/06, 013b/08, 013b/09, 013b/12, 013b/16, 014a/01, 014a/02, 014b/12, 015a/03, 015a/05, 016a/12, 016b/14, 017a/10, 017a/13, 017b/09, 018a/09, 018b/02, 018b/05, 018b/16, 019a/09, 019a/16, 019a/17, 019a/19, 020b/01, 020b/11, 021a/05, 021a/07, 021a/09, 021a/11, 021a/14, 021a/18, 021a/19, 021b/03, 021b/04, 021b/07, 021b/14, 022a/02, 022a/06, 022a/08, 022a/10, 022a/12, 022a/18, 022a/19, 022b/01, 022b/05, 022b/12, 022a/16,

022b/03, 023a/04, 023a/07, 023a/10, 023b/07, 023b/14, 024a/01, 024a/02, 024a/08, 024b/10, 024b/16, 024b/18, 025a/02, 025a/08, 025a/12, 025b/16, 026b/07, 027a/16, 027a/18, 027b/03, 027b/04, 027b/08, 027b/11, 027b/12, 027b/18, 028a/03, 028a/09, 028a/11, 028a/17, 028b/04, 028b/07, 030a/05, 030a/06, 030a/07, 030a/11, 031b/01, 052b/04, 064a/03, 064a/06, 066a/08, 068b/07, 022a/16, 017a/06, 020b/02, 020b/07, 025a/04, 023b/13, 006a/11, 006a/13, 007a/09, 009b/01, 025b/10, 056b/12, 009a/07, 013a/07, 017a/12, 018a/14, 013a/11, 018b/09, 025a/13, 027a/03, 027a/09, 027a/11, 025a/06, 028b/08, 012a/10, 023b/18, 024a/05, 006b/17, 015a/14, 025a/09, 027b/17, 008b/04, 014a/11, 019a/08, 021b/01, 021b/10, 022a/17, 024a/07, 024a/17, 024b/03, 025a/12, 025a/19, 025b/19, 026b/11, 026b/17, 028a/04, 028b/08, 010b/03, 023b/13, 008b/11, 011b/04, 012a/13, 015b/01, 017a/08, 021b/03, 022b/11, 024a/07, 025a/02, 026b/07, 007a/05, 013a/15, 016b/11, 016b/06

divit (A) Hokkadaki mürekkebe batırılarak yazı yazmaya yarayan ve değişik uçları olan bir kalem türü: 009b/19

diyar (A) Memleket, ülke: 004a/09, 004a/14, 035b/08, 042a/10, 046b/02, 061a/17, 004a/19, 034a/10, 037b/06, 038b/09, 042a/11, 061a/02, 063a/06, 066b/07, 011a/07, 032a/12, 036a/18, 037b/04, 045a/01, 045b/09, 045b/13, 052b/01, 054b/02, 058a/08, 073b/09, 043a/13, 046a/04, 060a/11, 062a/04, 064a/03, 064b/01, 066b/08, 058a/13, 063a/07, 063a/08, 069a/01, 032a/13, 004a/13, 038b/11, 054b/01, 053a/14, 054b/09, 058a/15, 061a/05, 061a/11, 067a/02, 069b/14, 032a/06, 053a/15, 038b/05, 046a/04, 038b/02, 032a/08

diyü Diyirek: 002a/10, 003b/04, 006b/01, 006b/04, 006b/09, 012a/06, 012a/12, 013b/07, 020a/02, 020b/11, 020b/19, 021b/03, 023a/06, 023b/14, 024b/07, 024b/08, 025b/07, 028b/04, 028b/07, 029a/16, 029b/10, 035a/10, 035a/19, 035b/08, 040b/10, 041a/02, 042a/13, 044b/17, 045b/11, 049a/07, 051a/04, 052b/15, 053b/14, 054a/04, 057b/12, 058a/13, 060b/16, 061b/15, 061b/18, 069b/14, 072a/16, 014a/10, 063a/03, 072b/09, 004b/03, 018a/13, 022b/04, 024b/10, 025a/03, 054b/08, 001b/15, 026b/08, 002b/14, 003a/01, 003a/05, 003a/11, 003a/17, 003b/10, 004b/06, 004b/08, 004b/11, 004b/13, 004b/16, 005a/19, 005b/02, 006a/04, 006a/07, 006a/09, 006a/15, 006b/02, 007a/07, 007b/05, 008a/01, 008a/03, 008a/04, 008a/08, 010a/06, 010a/07, 010a/13, 010b/14, 010b/19, 011a/09, 011b/03, 011b/12, 011b/17, 012b/08, 012b/19, 013a/14, 013a/18, 013b/04, 013b/09, 013b/12, 013b/13, 014a/04, 014b/04, 015b/07, 015b/16, 016a/05, 016a/12, 016b/07, 016b/16, 017a/07, 017a/11, 017a/17, 017b/05, 017b/17, 018a/01, 018a/09, 018b/15, 019a/01, 019a/03, 019a/18, 020a/04, 020a/07, 020a/08, 020a/16, 020b/02, 020b/04, 020b/09, 021b/13, 022b/03, 022b/18, 023a/05, 023a/09, 024a/07, 024a/09, 024a/12, 024a/13, 024a/15, 024a/19, 024b/01, 024b/03, 024b/05, 024b/11, 025a/06, 025a/17, 025b/02, 025b/17, 026a/02, 026a/06, 026a/10, 026a/12, 026a/19, 026b/03, 026b/19, 027a/01, 027a/06, 027b/05,

027b/10, 027b/19, 028a/02, 028a/19, 028b/10, 028b/12, 029a/09, 029a/19, 029b/05, 029b/12, 029b/14, 029b/16, 030a/18, 032a/11, 032b/08, 032b/16, 033a/07, 034a/17, 034b/11, 034b/12, 035a/15, 035a/19, 036b/12, 037a/16, 037a/18, 037b/11, 039a/05, 039a/07, 039a/09, 040b/02, 040b/04, 040b/07, 040b/11, 040b/17, 041a/13, 041b/12, 041b/14, 042a/18, 043a/17, 043b/03, 043b/15, 044a/01, 044b/02, 044b/19, 045a/07, 045b/19, 046a/03, 046a/10, 046b/09, 047a/04, 047a/05, 047a/18, 047b/05, 047b/12, 048a/12, 048a/16, 048a/18, 048b/09, 048b/14, 048b/15, 049a/03, 049a/12, 049b/08, 049b/14, 049b/19, 050a/09, 050a/11, 050a/13, 050a/15, 050b/04, 050b/06, 050b/15, 051a/05, 051a/06, 052a/12, 052a/14, 052a/19, 052b/13, 053a/04, 053a/08, 053a/12, 053a/14, 053b/01, 053b/08, 053b/16, 054a/12, 054a/15, 054b/06, 054b/12, 055b/16, 055b/18, 056a/01, 056a/13, 056b/11, 056b/17, 057a/09, 057a/11, 057b/07, 058b/18, 059a/09, 059a/12, 059a/16, 059b/01, 060a/02, 060a/06, 060a/13, 060a/17, 060b/01, 061a/11, 061a/17, 062a/06, 062a/11, 062b/01, 064a/13, 064b/01, 064b/07, 064b/12, 065a/06, 065a/14, 066b/12, 067a/09, 067b/02, 067b/16, 067b/18, 068a/14, 068a/19, 068b/05, 068b/07, 068b/11, 068b/14, 069a/16, 069b/09, 069b/16, 070a/16, 070b/11, 072b/13, 072b/15, 073a/02, 073a/19, 073b/01, 073b/06, 074a/07, 004a/06, 049a/13, 053b/11, 053b/16, 007a/09, 012a/04, 016b/04, 051b/13, 073a/07, 002a/02, 025a/01, 062b/10, 022a/03, 038b/01, 056a/08, 031a/07, 031a/16, 002a/10, 003b/04, 006b/01, 006b/04, 006b/09, 012a/06, 012a/12, 013b/07, 020a/02, 020b/11, 020b/19, 021b/03, 023a/06, 023b/14, 024b/07, 024b/08, 025b/07, 028b/04, 028b/07, 029a/16, 029b/10, 035a/10, 035a/19, 035b/08, 040b/10, 041a/02, 042a/13, 044b/17, 045b/11, 049a/07, 051a/04, 052b/15, 053b/14, 054a/04, 057b/12, 058a/13, 060b/16, 061b/15, 061b/18, 069b/14, 072a/16, 026b/08, 002b/14, 003a/01, 003a/05, 003a/11, 003a/17, 003b/10, 004b/06, 004b/08, 004b/11, 004b/13, 004b/16, 005a/19, 005b/02, 006a/04, 006a/07, 006a/09, 006a/15, 006b/02, 007a/07, 007b/05, 008a/01, 008a/03, 008a/04, 008a/08, 010a/06, 010a/07, 010a/13, 010b/14, 010b/19, 011a/09, 011b/03, 011b/12, 011b/17, 012b/08, 012b/19, 013a/14, 013a/18, 013b/04, 013b/09, 013b/12, 013b/13, 014a/04, 014b/04, 015b/07, 015b/16, 016a/05, 016a/12, 016b/07, 016b/16, 017a/07, 017a/11, 017a/17, 017b/05, 017b/17, 018a/01, 018a/09, 018b/15, 019a/01, 019a/03, 019a/18, 020a/04, 020a/07, 020a/08, 020a/16, 020b/02, 020b/04, 020b/09, 021b/13, 022b/03, 022b/18, 023a/05, 023a/09, 024a/07, 024a/09, 024a/12, 024a/13, 024a/15, 024a/19, 024b/01, 024b/03, 024b/05, 024b/11, 025a/06, 025a/17, 025b/02, 025b/17, 026a/02, 026a/06, 026a/10, 026a/12, 026a/19, 026b/03, 026b/19, 027a/01, 027a/06, 027b/05, 027b/10, 027b/19, 028a/02, 028a/19, 028b/10, 028b/12, 029a/09, 029a/19, 029b/05, 029b/12, 029b/14, 029b/16, 030a/18, 032a/11, 032b/08, 032b/16, 033a/07, 034a/17, 034b/11, 034b/12, 035a/15, 035a/19, 036b/12, 037a/16, 037a/18, 037b/11, 039a/05, 039a/07, 039a/09, 040b/02, 040b/04, 040b/07, 040b/11, 040b/17, 041a/13, 041b/12, 041b/14, 042a/18, 043a/17, 043b/03, 043b/15, 044a/01, 044b/02,

044b/19, 045a/07, 045b/19, 046a/03, 046a/10, 046b/09, 047a/04, 047a/05, 047a/18, 047b/05, 047b/12, 048a/12, 048a/16, 048a/18, 048b/09, 048b/14, 048b/15, 049a/03, 049a/12, 049b/08,049b/14, 049b/19, 050a/09, 050a/11, 050a/13, 050a/15, 050b/04, 050b/06, 050b/15, 051a/05, 051a/06, 052a/12, 052a/14, 052a/19, 052b/13, 053a/04, 053a/08, 053a/12, 053a/14, 053b/01, 053b/08, 053b/16, 054a/12, 054a/15, 054b/06, 054b/12, 055b/16, 055b/18, 056a/01, 056a/13056b/11, 056b/17, 057a/09, 057a/11, 057b/07, 058b/18, 059a/09, 059a/12, 059a/16, 059b/01, 060a/02, 060a/06, 060a/13, 060a/17, 060b/01, 061a/11, 061a/17, 062a/06, 062a/11, 062b/01, 064a/13, 064b/01, 064b/07, 064b/12, 065a/06, 065a/14, 066b/12, 067a/09, 067b/02, 067b/16, 067b/18, 068a/14, 068a/19, 068b/05, 068b/07, 068b/11, 068b/14, 069a/16, 069b/09, 069b/16, 070a/16, 070b/11, 072b/13, 072b/15, 073a/02, 073a/19, 073b/01, 073b/06, 074a/07
diz Kaval, baldır ve uyluk kemiğinin birleştiği yir: 023a/19, 056b/18, 047a/12, 013a/16, 005b/10, 052a/02, 065b/10

dizüp Sıralamak, sıraya koymak: 047a/15

doğrı Yalan olmayan, gerçek: 011b/18, 045a/03, 048b/14

dolaş- Gezmek, gezinmek: 028b/16

doldur Dolmasını sağlamak, dolu duruma getirmek: 023a/09, 023a/11, 023b /07

donat- Düzenlemek, döşemek: 069b/07, 024b/06

dost (F) Sevilen, güvenilen, yakın arkadaş, düşman karşıtı: 040b/05, 011a/15, 070a/06, 018a/12

dög- Dövmek: 010b/04, 021a/04, 067a10, 073b/05

dök- Bir yirden bir yire dökülen, aktırılan : 048a/13, 031b/03, 031b/04, 025a/03, 040b/01, 068a/10, 044b/14, 074a/12, 015b/15

dön- 1. Yüzünü çevirmek, geri gelmek, geriye yönelme : 072b/05, 036a/12, 055b/10, 055b/11, 058b/17, 074b/02, 042a/15, 051a/04, 054a/04, 008b/02, 015b/01, 067a/01, 070b/19, 042b/02, 065b/06, 042b/08, 044a/03, 056b/09, 071b/06 ; **2.**Çıktığı yoldan dönmemek, vazgeçmemek, devam etmek: 064b/03, 064b/05, 061a/18, 041b/10, 043b/07, 059b/05, 073a/06, 022b/02, 015a/08; **3.** Kötüye gitmek, tersine dönmek: 033b/08

döndür- Döndürmek, çevirmek, dönmesini sağlamak: 008b/02, 018b/09, 018b/16, 018a/10

dört Üç ile beş arasındaki 4 rakamı, iki kere iki: 070a/10, 036a/01, 042b/17, 043b/11, 044a/09, 044b/02, 044b/10, 045a/15, 045b/01, 046a/06, 052b/08, 057b/02, 059a/07, 063a/12, 074a/10

döşe- Sermek, yaymak, açmak: 031b/02

du‘ā (A) Birinin iyiliği için Allah’a yalvarma: 071b/11, 029b/02, 030a/09, 043a/15, 047b/04, 057b/10, 073a/15, 060b/17, 044a/15, 059b/09, 043a/16, 053b/14, 028b/13, 056a/18, 063b/15, 037a/18

duhter (F) Kız evlat: 036a/15, 041a/03, 039b/14, 040a/01

dut- Tutmak, yakalama: 065a/02, 054a/11

duy- İşitmek, duymak, haber almak : 027b/13, 031a/07

düğün Evlenme veya sünnet dolayısıyla yapılan tören, eğlence: 069b/10, 069b/11

dümenci Gemilerde dümeni idâre eden kimse: 018a/12, 009b/15

dün İçinde bulunulan günden önceki gün: 067b/10

dünya (A) Alem, ahrete göre şimdi yaşadığımız alem: 036b/17, 037b/05, 068b/14, 035b/09, 025a/07, 067b/03

dürt- İtmek, ileriye sürmek: 057a/02

dürüst (F) Doğruluktan ayrılmayan, özü sözü bir, mert, doğru: 028b/15

düş Rüya: 040a/05, 061a/18, 014a/05

düş- **1.** Düşmek : 058b/02, 011b/07, 011b/10, 018b/01, 027b/07, 029a/19, 044b/04, 067b/07, 072a/05, 072b/07, 002b/05, 031b/01, 050a/01, 064a/10, 027a/10, 025a/14, 031a/01, 027a/10, 039b/17, 046b/16, 027b/08, 063a/06, 064b/03, 037a/12, 033a/18, 036a/09, 003b/13, 004a/13, 006a/13, 007a/03, 009b/09, 021b/01, 028b/03, 034b/08, 044a/10, 048b/08, 050a/10, 050a/11, 058a/02, 058a/11, 065b/14, 066a/02 , 074a/13 , 049b/05, 027b/18, 043a/06, 054a/15, **2.** Korkuya kapılmak: 026b/12, 031a/17, 047a/11, 073a/07, **3.** Aşırı ilgi veya sevgi göstermek: 055b/12, **4.** Peşine düşmek, peşine takılmak: 049b/13

düşman (F) Aralarında birbirleriyle çatışmaya varacak ölçüde anlaşmazlık olan taraflar: 019a/15, 023a/01, 039a/14, 040b/05, 046a/10, 054a/04, 072b/14, 073a/17, 045b/04, 047a/18, 043a/09, 045b/07, 047a/03, 043a/03, 039b/03

düşnām Küfür, sövgü : 048b/05

düz- Düzene sokmak, düzene koymak, sıralamak: 025a/18, 069a/12

E

Ebu Gezide Özel isim: 060b/18

ecel (A) Her canlının ve bilhassa insanın mukadder olan ölme vakti: 003a/01, 063a/10, 068a/10, 046a/04

edeb (A) Toplum töresine uygun davranma: 057a/05, 040a/03, 023b/03

efendi (R) Sâhip, mâlik, buyruğu geçen, sözü tutulan kimse: 072a/16, 073b/11, 061a/04, 015b/08, 015a/12, 022b/09, 022b/03

Efriğ Özel isim : 046b/02

Efruz Özel isim : 036a/17, 072a/15, 072a/16, 073a/13, 052b/06, 069b/03, 072a/19, 040a/08, 072b/08, 053a/01

Efzun Özel isim: 041a/11, 042b/08, 042b/10, 043a/01, 043a/02, 043a/11, 044a/14, 044b/17, 046b/11, 049a/12, 062b/15, 066b/02, 074a/14, 046b/10

eger (F) Şart edatıdır, şart kipinde olan fiillerle kurulmuş cümlelerin başına gelir: 004b/08, 006b/14, 0010a/13, 0010a/14, 011b/15, 013a/12, 014b/07, 015a/08, 018a/11, 018b/04, 018b/17, 021a/17, 021b/14, 025a/14, 027a/02, 028b/11, 029b/08, 032a/17, 035b/17, 040a/18, 041a/01, 041b/05, 041b/06, 041b/09, 043b/04, 043b/07, 044b/19, 046a/01, 047a/13, 048a/18, 051a/12, 051b/07, 051b/16, 052b/11, 055a/02, 055b/09, 056b/05, 057b/01, 061b/06, 061b/08, 061b/09, 061b/10, 061b/17, 063a/16, 064a/14, 064a/17, 064b/02, 065a/12, 065b/03, 065b/04, 066b/13, 067a/01, 067a/10, 067a/15, 067b/01, 068b/12, 071a/10, 073b/11, 067b/16

eğlen- Beklemek, durmak: 057b/10

ehl (A) Muktedir, becerikli, erbap, usta, bir yire veya bir görüşe mensup: 017b/19, 038a/13, 066b/03

ejder (F) Milletlerin hayal gücüne göre değişik şekillerde tasarlanan, genellikle kanatlı, gövdesi aslana, kuyruğu yılanı benzeyen, ağzından ateş püsküren korkunç masal canavarı: 067a/03, 067a/14, 069b/03, 038b/10

ejderha (F) Yılanı benzer; ancak dört ayaklı ve kanatlı olan ve ağzından alevler püskürttüğüne inanılan bir hayâlî hayvan: 016a/12

ekber Çok büyük, en büyük: 049a/06

ekser (A) Çoğunlukla: 064b/11

el 1. Kolun bilekten parmak uçlarına kadar olan, tutmaya ve iş yapmaya yarayan bölümü: 004a/19, 008b/03, 021b/10, 042a/13, 048a/06, 052a/01, 053b/08, 053b/15, 062a/09, 067b/07, 067b/12, 070b/12, 070b/19, 071b/18, 009a/04, 009b/10, 043b/05, 065a/12, 069a/02, 070a/14, 045a/15, 032b/10, 052b/07, 032a/12, 062b/06, 024b/15, 012a/07, 023b/14, 024a/02, 050a/03, 065b/15, 003b/06, 009a/06, 015a/14, 017a/15, 019b/16, 021b/06, 028a/08, 032a/10, 042b/16, 047b/16, 053b/16, 054a/10, 063b/01, 065a/12, 065b/16, 068a/17, 070b/18, 071a/05, 071b/17, 005b/08, 009b/19, 0010a/05, 0010a/11, 023a/09, 024b/10, 041a/15, 048b/17, 050b/06, 007b/07, 012b/02, 016a/16, 016a/17, 027a/02, 063b/16, 065b/13, 066a/15, 007a/13, 017b/05, 042a/02, 047b/07, 057a/18, 057a/13, 0010a/13, 019a/06, 047a/05, 065a/05, 017a/13; **2.** Vermek: 045b/08; **3.** Yakayı ele vermek, yakalanmak: 057a/12, 026b/12, **4.** Bir şeyden mahrum etmek, bırakmak: 038a/18, **4.** Yabancı: 039b/11, **5.** Yapmayı becermek, yapabilmek: 044a/13

e. al- : El tutmak, elinin içinde tutmak: 027a/08

e. bağla- Saygı için ellerini göbeğinin üstüne kavuşturup durmak: 030b/03

e. çek-Vazgeçmek: 066a/08

e.-e gel- Gücü yetmek: 044a/13

e.-e gir-Yakalanmak, esir olmak: 017a/13

e.-e vir- Yakalatmak: 011b/15

e. öp- Saygı belirtisi olarak el öpmek: 0010a/13, 019a/06, 008b/09, 013a/06, 013a/17, 019a/09, 022b/17, 026a/04, 045a/07, 056a/02, 013a/04, 013a/14

e. uzat- Birinden bir hakkı almaya kalkışmak: 061a/11

elā (A) Sarıya çalan kestâne rengi: 034b/05, 011a/19

elbet (A) Her hâlde, şüphesiz, kuşkusuz, elbet: 055b/18, 015b/08, 023b/05, 043a/09, 047a/03, 050b/06, 052b/15, 073a/05, 073a/09

elçi Aracı, haber götüren kişi: 039b/05, 043b/05, 060b/01, 043b/10, 041b/12, 068a/02, 060b/13, 006a/18, 041b/07, 021a/05, 041b/13, 003a/18, 061a/03, 062a/06, 040b/02, 007a/08, 020b/18, 021a/02, 043b/06, 043b/09, 041b/13, 0010a/07

elem (A) Keder, dert, üzüntü: 014b/02, 053a/04, 065a/08, 068a/12, 068a/13, 070b/13, 071b/04, 072a/10, 031a/17, 036a/08, 022b/01, 055b/17, 065b/09

elem (A) Acı, üzüntü : 032a/17, 034a/07, 040b/11, 050b/05, 051a/13, 052a/08, 052b/17, 052b/18, 056a/11, 059a/05, 062b/10, 063a/19, 064a/14, 064b/02, 065a/05 , 047a/12

e. çek- Acı çekmek: 032a/17, 034a/07, 040b/11, 050b/05, 051a/13, 052a/08, 052b/17, 052b/18, 056a/11, 059a/05, 062b/10, 063a/19, 064a/14, 064b/02, 065a/05 , 047a/12

el-ḥamdüli'l-lah (A) Allah'a hamd olsun: 043a/14, 058a/06, 004a/01, 066a/07, 015a/05, 029b/03, 030a/13, 036b/04, 054a/05, 054b/08, 054b/11, 060b/04, 064a/03

el-ḥaşıl (A) Sonuç olarak, sonunda: 050b/16, 047b/02

el-kışşa (A) Sözü'nün kısası, sözden anlaşıldığına göre: 044b/12,073a/04, 065b/17,

elleş- Döğüşmek : 017b/12

elli Kırk dokuzdan sonra gelen sayının adı: 009b/04, 011b/01, 017b/05, 017b/10

elma Bu ağacın kabuğu parlak, sert, kırmızı, sarı ve yeşil renkte, kokusu hoş, tadı ekşi veya tatlı, dokusu gevrek, ufak çekirdekli meyvesi: 041b/16

elzem (A) Daha veya pek lazım, en lüzumlu, pek muktezi: 056a/09, 057b/09

emin (A) Kendine inanılan. İtimat edilen, güvenli: 014b/17, 028b/12

emr (A) Buyruk, emir: 026a/03, 060a/11, 037a/03, 004b/09, 012a/01, 014a/17, 014b/17, 015a/09, 016a/10, 018a/06, 019b/16, 022a/04, 026a/03, 026a/10, 027a/06, 029b/09, 035a/17,

038a/15, 046b/07, 051a/08, 051b/15, 053b/02, 055a/10, 060a/16, 060b/17, 061b/11, 063a/11, 063b/14, 064a/06, 064b/15, 066b/09, 067b/18, 070a/14, 071b/06, 073a/03, 019b/12, 022a/15, 009a/01, 037b/01, 073a/15, 035b/17, 016b/13, 036b/16

Emir Özel isim: 026b/14, 002a/10, 005a/09, 021b/05, 022a/01, 023a/09, 023a/10, 028b/02, 029b/15, 004b/17, 022a/11, 023b/14, 025b/07, 025b/09, 025b/14, 073a/12, 028b/10

Emirkāb Özel isim: 070b/19

er Değerli adam, hakkıyla adam demeye lâyık kişi, bahadır, yiğit: 034b/05, 042a/05, 043b/03, 046b/09, 048b/01, 050a/08, 061b/18, 063b/12, 067b/14, 068a/05, 073b/07, 061b/10, 071b/16, 065a/02, 071a/01, 071a/04, 062a/05, 009a/03, 055a/05, 068b/10, 046b/17, 045a/08, 019b/16, 046b/16, 020a/05

eren Hakk'a yakın olan ve velilik derecesine ulaşanlar: 051b/10

erguvan (F) Bir kızıl rengi olan maruf çiçek ki aarabide dahi bundan mu'arreb olarak ercuvan denilir: 002a/03

Erkāb Özel isim: 070b/01, 070b/03, 070b/07, 070b/11, 070b/13, 070b/16, 070b/17, 071b/06, 071b/07, 071b/09

erkān (A) Bir şeyde temel durumunda olan taraflar, çok kuvvetli ve güçlü olan yönler, esaslar, direkler: 060a/01 , 055b/01 , 057b/18

erlik Yiğitlik: 015a/02, 031a/06, 044a/02, 052b/10

esbāb (A) "Esvap" kelimesinin halk ağzındaki şekli, elbise: 013b/11, 027b/16, 065a/09, 033a/09

eser (A) Bir şeyin varlığını gösteren nitelik, iz, belirti: 029a/04, 034b/02, 033b/09

esir (A) Tutsak, harpte düşman eline düşen: 034a/11, 032a/02, 033a/03, 037b/19, 038b/07, 039b/18, 042a/09, 057b/02, 060b/04, 068b/06, 069a/03, 072a/17, 061a/05, 060b/07, 057a/12, 057b/16, 063b/14, 063b/11, 042a/08, 059a/06

Eskelub Özel isim: 073b/13

eski Eski: 015a/19, 062b/16

Esmā Özel isim: 003b/02, 003b/07, 003b/05

esnā (A) Sırasında: 037a/04

evla (A) Daha uygun, daha iyi, daha layık: 043a/05

evlād (A) Bir kimsenin oğlu veya kızı, çocuk: 043a/06, 061a/17, 055a/06, 050b/07, 024a/10, 054b/11, 057b/18, 050b/10, 039a/09, 043a/14, 019b/11, 046b/03, 045b/01

evvel (A) Eski, geçmiş: 029b/07, 031b/15, 045b/01, 070a/04, 074a/12, 069a/04, 037b/08

ey Kendisine söz söylenilen kimse veya kimselerin dikkati çekilmek istendiğinde adının başına getirilen ve uzatılabilen bir seslenme sözü: 003a/02, 003a/15, 004a/08, 008b/18, 009a/14, 010b/14, 011a/12, 012a/15, 012b/16, 012b/17, 013a/05, 014b/19, 015a/07, 015a/18, 016a/17, 016b/13, 019a/11, 020b/01, 022a/06, 022b/03, 023b/02, 027a/14, 027a/16, 027b/05, 027b/18, 028b/05, 028b/13, 030b/05, 031a/13, 031b/17, 033b/13, 033b/14, 034a/04, 034b/19, 035a/06, 035a/11, 035b/01, 035b/03, 035b/06, 035b/10, 035b/13, 035b/15, 035b/16, 036a/04, 036b/05, 036b/06, 036b/13, 037a/04, 037a/11, 037a/17, 037a/18, 038a/17, 038b/01, 039a/17, 041a/15, 041b/03, 041b/09, 041b/11, 042a/07, 042a/10, 043a/02, 043a/05, 043a/11, 043b/16, 044a/03, 044a/19, 045b/01, 045b/04, 045b/05, 045b/18, 046b/02, 046b/19, 047a/14, 047b/10, 047b/15, 048a/04, 048b/06, 049b/02, 050a/07, 050b/03, 051a/11, 051b/07, 051b/08, 052a/04, 052a/11, 052b/05, 052b/18, 053a/02, 054b/16, 055a/12, 055a/15, 056a/01, 056a/15, 057a/17, 057b/02, 057b/08, 058a/07, 059a/04, 059a/08, 059a/11, 059a/13, 059a/17, 059b/02, 061a/04, 063a/05, 063a/15, 063b/12, 063b/14, 063b/15, 064a/03, 064a/16, 064b/17, 064b/18, 065a/08, 065b/01, 065b/08, 068a/05, 068a/08, 068a/09, 068a/10, 068b/16, 068b/17, 069a/11, 070a/02, 070b/05, 070b/15, 071a/18, 071b/01, 071b/04, 073a/01, 073a/07, 073b/06, 073b/09, 074a/05, 074b/09, 036b/18

eyit- Söylemek, demek: 067b/12, 002a/03, 003a/09, 003b/01, 004a/10, 006b/13, 008b/13, 009a/11, 009a/19, 010b/10, 010b/15, 011a/02, 011a/10, 012a/16, 012b/17, 012b/19, 013a/01, 013b/02, 014a/07, 014b/07, 014b/08, 014b/17, 015a/02, 015a/07, 015a/10, 017a/05, 017a/14, 018a/06, 018a/09, 018b/02, 019a/01, 019a/04, 019a/14, 019a/16, 019a/17, 019a/19, 020a/11, 020b/01, 020b/09, 020b/10, 020b/11, 020b/13, 020b/15, 021a/03, 021a/14, 022a/08, 022a/11, 022a/18, 022b/02, 022b/06, 022b/07, 023b/05, 025a/14, 025a/16, 025b/05, 026a/01, 026a/16, 027a/02, 027a/04, 027a/08, 027b/11, 027b/19, 028a/16, 028a/18, 028b/10, 029a/10, 030b/05, 030b/06, 031a/01, 031a/11, 031a/19, 031b/17, 032b/07, 033a/08, 033b/10, 033b/11, 034b/15, 034b/19, 035a/02, 035a/03, 035b/06, 035b/10, 036a/12, 036a/15, 036b/05, 036b/18, 037a/04, 037a/11, 038a/17, 038b/01, 039a/02, 040a/18, 040b/11, 040b/15, 040b/16, 040b/17, 041a/15, 041b/11, 042a/07, 042a/09, 043a/02, 043a/05, 043a/15, 043b/06, 043b/16, 044a/12, 044a/13, 044a/14, 045b/04, 045b/05, 045b/07, 045b/18, 046a/11, 046a/14, 046a/16, 046b/12, 046b/13, 047b/10, 047b/13, 047b/15, 049b/01, 049b/05, 049b/06, 049b/11, 050b/05, 051a/11, 051b/07, 051b/08, 051b/13, 052a/04, 052a/13, 052a/19, 052b/01, 052b/05, 052b/08, 052b/13, 053a/05, 053a/14, 053a/16, 053b/14, 055a/04, 055a/12, 055b/01, 055b/02, 055b/16, 056a/13, 056a/15,

056b/08, 057a/16, 057b/01, 057b/02, 057b/03, 057b/05, 057b/07, 057b/08, 057b/10, 057b/17, 058a/04, 058a/13, 058a/14, 059a/05, 059a/13, 059a/15, 059a/17, 059b/02, 059b/08, 060a/06, 060a/14, 060b/01, 060b/14, 061a/04, 061a/09, 061b/12, 061b/13, 062b/09, 063a/03, 063a/05, 063a/08, 063a/09, 063a/14, 063a/15, 063b/14, 064a/03, 064a/06, 064a/16, 063a/17, 064b/04, 064b/06, 064b/09, 064b/15, 064b/17, 064b/18, 064b/19, 065a/03, 065a/06, 065a/08, 065a/10, 065a/11, 065a/17, 066a/01, 066a/11, 066b/06, 067a/11, 067b/02, 067b/10, 068a/08, 068a/13, 068b/10, 068b/16, 068b/17, 069b/10, 070a/15, 070b/07, 070b/14, 071b/01, 071b/04, 071b/07, 072a/09, 072b/08, 072b/19, 073a/07, 073a/12, 073b/06, 074a/05, 044a/02, 036a/07, 065b/16, 008a/10, 060a/01, 064a/03, 005b/03, 006b/06, 008b/19, 009b/02, 010b/03, 013a/09, 016a/11, 017a/09, 019a/16, 024b/06, 028b/09, 033a/14, 037a/17, 037b/18, 039b/12, 041b/14, 042b/17, 047a/14, 051a/06, 051a/09, 052a/09, 056b/13, 058a/12, 059b/07, 059b/08, 060a/06, 060a/10, 060a/15, 060b/02, 062a/06, 062a/07, 062a/10, 062a/12, 062b/01, 062b/03, 062b/11, 063b/07, 063b/15, 063b/18, 065a/02, 067b/05, 067b/17, 068b/03, 014b/07, 041b/05, 059a/13, 071a/19, 057b/11, 068b/17, 046b/17

eyle- Etmek, eylemek: 006a/06, 006b/13, 009b/16, 010b/02, 012b/04, 013b/11, 014a/07, 014a/13, 015a/06, 015a/19, 018a/07, 018a/08, 018a/14, 019a/04, 022b/01, 025b/06, 029a/11, 029a/12, 031b/17, 035a/12, 038b/19, 039a/01, 040b/14, 043b/01, 044a/05, 047a/08, 047b/17, 052a/19, 055a/08, 056a/05, 056b/06, 058a/05, 059a/12, 059a/15, 061a/12, 063a/08, 063a/17, 063a/18, 065b/04, 066a/12, 068a/10, 068a/15, 070b/11, 071b/05, 072a/19, 073a/08, 073b/09, 002a/15, 002b/01, 002b/13, 002b/17, 003b/08, 004b/09, 004b/12, 007a/12, 010b/01, 011a/15, 011b/01, 012a/14, 012a/18, 014a/09, 014a/17, 014b/06, 014b/12, 015a/09, 015b/03, 016a/11, 017b/09, 017b/10, 018a/06, 018b/19, 019a/15, 019b/12, 019b/13, 020a/09, 020a/11, 020a/16, 020b/07, 021a/15, 021a/16, 021b/01, 022a/04, 022a/14, 023a/01, 023a/07, 023a/11, 023a/12, 023a/13, 023b/06, 024a/08, 024a/18, 024b/12, 024b/19, 025a/01, 025a/02, 025a/08, 025a/13, 025b/19, 026a/03, 026a/05, 026a/08, 026a/09, 026a/10, 026b/15, 027a/06, 028b/02, 029b/09, 030a/12, 030b/06, 030b/12, 030b/15, 030b/18, 031b/05, 032a/09, 033a/03, 034a/14, 034b/11, 035a/11, 035a/12, 035a/17, 035b/16, 035b/19, 036a/03, 036a/09, 036b/11, 037a/14, 042a/19, 043a/11, 043a/15, 043b/18, 043b/19, 044a/10, 044a/11, 044a/17, 044b/09, 044b/16, 044b/17, 045a/13, 046a/11, 046b/07, 047a/09, 047b/10, 047b/11, 048a/15, 048a/19, 048b/03, 048b/05, 048b/14, 048b/15, 048b/16, 049b/02, 050a/13, 051a/01, 051a/08, 051b/15, 053a/05, 053a/06, 053a/08, 053b/02, 053b/15, 053b/17, 054a/09, 054a/18, 056b/10, 056b/11, 057a/05, 057b/09, 058a/11, 058a/12, 058b/11, 058b/15, 059b/15, 060a/05, 060a/08, 060a/16, 060b/17, 061a/14, 061a/15, 061b/11, 061b/18, 062b/05, 063a/03, 063b/08, 063b/10, 064a/02, 064b/07, 064b/15, 065a/02, 065b/12, 065b/15, 065b/18, 066a/09, 066b/12, 067b/04, 067b/12, 067b/18,

068a/01, 068a/06, 068a/11, 068a/12, 068a/17, 068b/06, 068b/15, 069a/14, 069a/18, 069a/19, 070a/15, 070a/19, 070b/02, 070b/10, 070b/12, 070b/13, 070b/14, 070b/15, 070b/17, 071a/01, 071a/03, 071a/10, 071a/12, 071b/06, 071b/11, 072a/08, 073a/03, 073a/11, 073a/14, 073b/17, 074a/07, 073a/10, 074a/15, 074b/01, 074b/07, 074b/15 , 040b/17, 041a/02, 041a/03, 041a/17, 041b/13, 042a/13, 042a/14, 042a/16, 042a/18

bk. >

‘ahd eyle-: 073a/05

binā eyle-: 020a/12

çāre eyle-: 029a/09

davet eyle-: 003a/06, 058a/16, 067b/14

halas eyle- : 053b/18

haz eyle-: 025b/03

hücüm eyle-: 009a/04

işret eyle-: 033a/05

kaşk eyle-: 043b/04

kıyās eyle- -: 038b/06

mani eyle- : 068a/11

meyl eyle-: 040a/02

murad eyle-: 039a/01

nasihat eyle-: 010b/17

nuş eyle-: 043a/14

pare eyle- -: 041b/10

peyda eyle-: 028b/14

sefer eyle- : 032a/05

tedbīr eyle-: 012b/01

teslīm eyle-: 063b/04, 059a/10

vefakār eyle-: 015a/03

eyü İyi, güzel, hoş: 016b/04, 017a/13, 018a/05, 028a/02, 028a/11, 039b/09, 051a/04, 053a/07, 059b/07, 063a/15, 068b/04, 029b/07, 061b/06

eyülik Karşılık beklenilmeden yapılan yardım: 031a/14, 016b/03

ezincānib (F) Biraz sonra, daha sonra: 004b/18, 015b/11, 019b/04, 030a/17, 032b/02, 037b/13

F

fāhīr (A) Kıymetli, değerli: 068b/10

fāhişe (A) Ahlak ve edebe mugayir fiil ve hareket ve ale' l-husus zina, rezalet : 014a/08
fā'ide (A) Yarar, fayda: 067a/06, 006a/03, 009b/08, 044a/14
faḳat (F) Yalnız, ancak, yeter, her ne kadar, lakin, amma: 054b/08, 057a/03, 057b/11, 068b/11
Faylusi Özel isim: 035b/11
fedā (A) Bir kimsenin uğruna verilen veya harcanılan şey, kurban: 056a/04, 058a/09, 059a/16, 062a/05
feh̄m (A) Anlayış, idrak ve zekâ: 043b/18
felek (A) Gökyüzü: 011b/05
ferd (A) Çift olmayan adet, tek: 025b/04, 026a/16
ferāḡat (A) Vazgeçmek :019a/04
ferāset (A) Sezgi, anlayış: 043a/14
Fertuş Özel isim : 009a/08
feryād (F) Bağırma, haykırma :026b/04, 026b/10, 038a/11, 038a/12, 012a/03, 049a/03, 054a/01, 045a/10, 024a/12, 026b/08, 039b/11, 041b/09, 042a/18, 043b/17, 045a/04, 073b/08
feryād ü fiḡān - Ağlayıp bağırma: 012a/05, 037b/15
feth̄ (A) Fetih, tamamını ele geçirme: 056b/16, 063a/08, 034a/10, 027a/02, 047b/02
f. it- Açmak, fethetmek: 002a/07, 004a/13, 004a/15, 020a/13, 032a/09, 037a/08, 037b/19, 038a/04, 044b/09, 047a/03, 047a/04, 060a/14, 060b/06, 061a/17, 049a/08
fevḳ (A) Üst, üst tarafı, yukarı (maddi ve manevi) : 033a/01
fırlat- Fırlatmak, atmak: 053b/16, 068b/01, 016a/19, 063b/01, 065b/11, 070b/18, 071a/05, 071b/17
fırşat (A) Uygun zaman, durum veya şart elde etmek: 044b/01, 046b/06, 050a/06, 030b/07, 030b/08, 030b/09, 060b/07, 039b/04, 030b/16
f. bul- Uygun zaman, durum veya şart elde etmek: 044b/01, 046b/06, 050a/06
fırtına (İt) Şiddetli rüzgarla denizin dalgaları karışması: 029a/01, 029a/13, 029b/01
fıkr (A) Düşünce, fikir: 055a/12, 065a/19, 057b/14, 055b/13
f. it- Düşünmek: 014b/06, 014b/07, 016b/10, 029b/07, 051b/04, 059b/12, 063a/15, 063a/16, 064b/06
filan (A) Vesaire: 013b/13, 052a/15, 040a/15, 064b/10
fi'l-ḡal (A) Bu anda, hemani, şimdi: 058a/02, 002a/15
fitne (A) Bela, sıkıntı: 033a/01
Fırüz Özel isim: 027b/13, 028a/03, 028a/16, 028b/02, 028b/10, 028b/13, 028b/18, 028b/19, 028a/04, 028a/08, 028a/05

Frengistān Frenklerin oturduğu memleket: 004a/12, 030a/16, 030a/18, 032b/03, 038b/05, 039b/19, 042a/12, 047a/06, 054b/09, 059a/13, 024a/09, 026a/12, 053a/12, 003a/03, 020a/07, 020a/12, 029a/06, 032a/05, 032b/04, 039b/18, 041b/15, 042a/08, 046a/03, 054a/07, 020a/09, 003a/09, 022b/04, 020a/13, 034a/10, 037b/06, 032b/05

Frenk (F) Osmanlı döneminde Avrupalı'lara verilen ad : 019b/16, 002a/07, 002a/13, 002b/07, 004b/16, 019b/19, 020a/01, 020a/05, 030b/05, 030b/15, 031a/13, 031a/19, 031b/06, 031b/12, 032a/15, 032b/08, 036a/17, 037a/06, 037b/14, 037b/17, 038a/12, 038a/14, 038a/16, 038b/12, 039a/02, 039b/08, 039b/14, 040b/13, 042a/18, 042b/18, 043b/11, 044b/07, 045a/19, 046a/01, 046a/09, 046a/16, 046b/07, 049a/06, 050b/03, 051a/04, 052a/05, 052b/01, 052b/05, 052b/13, 052b/17, 053a/04, 053a/07, 053a/14, 053b/15, 054b/01, 054b/10, 054b/12, 057a/14, 059a/01, 059a/12, 059b/03, 060a/15, 063a/06, 063a/14, 063b/06, 064a/13, 064a/14, 064a/18, 068a/05, 068a/06, 068a/08, 068a/11, 068a/18, 068b/01, 070a/05, 072b/06, 073b/03, 074b/02, 064b/01, 053a/17, 063b/09, 072b/09, 046b/03, 053b/16, 070a/05, 055b/08, 068b/20, 069b/15, 061b/03, 031a/18, 040b/19, 043b/02

fūḳara (A) Yoksul, fakir: 056b/05

Füleyha Özel isim: 071b/04, 064b/01, 070a/06, 070a/18, 071a/11, 071a/12, 072a/05, 071b/14, 071b/10, 072a/02, 070a/12, 070a/13, 072a/06

G

ḡabza (A) Sap, elle kavranacak kısım: 058b/09

ḡāfil (A) Yapacağını veya başına geleceği önceden düşünmeyip gevşek davranan: 009a/18, 048a/11, 065a/07, 015b/04, 066b/13, 039b/13

ḡalb (A) Gönül, kalp: 009b/03, 062a/03

ḡalebe (A) Üstünlük, yenme, ḡālip gelme: 029b/08, 029b/15, 039b/10, 043b/07, 043b/08, 059a/19, 060a/13, 061b/17, 062a/05, 069a/05, 072b/08, 061b/17

ḡāliba (A) Samırım, belki: 025a/08

ḡam (A) Dert, sıkıntı, üzüntü: 056a/04, 073a/06

ḡanam (A) Ganimet: 042b/09, 042b/10

ḡanī (A) Zengin, varlıklı : 030a/11

ḡarb (A) Güneşin battığı cihet, ufkun gurub-u şems ciheti: 064a/04

ḡarābet (A) Yadırganacak yönü olma, gariplik, tuhaflık: 051b/11

ḡarīb (A) Tuhaf, acayip: 025b/09

ḡarḳ (A) Bir şeyle aşırı derecede dolmuş olmak, içine batmak : 029a/11, 053a/16, 056b/10, 068a/07

ğ.ol- Boğulmak, batmak: 016a/01

ğavur (F) Müslüman olmayan, vahdaniyyet'e inanmayan adam, kafir , müşrik: 024a/06, 0010a/12, 006a/19, 020b/09, 006a/19

ğayet (A) Pek, çok: 023b/19, 044a/01, 044a/18, 048b/16, 064a/09, 064a/18

ğayr (A) Başka 049a/08, 049a/09, 049a/15, 039b/16, 013b/14, 027b/16, 033b/03, 047a/08, 049a/08, 057b/09, 059a/14, 061a/12, 064b/01, 064b/04, 066a/08, 069a/11, 074a/01, 018a/04, 037b/10, 066a/02

ğayret (A) Çalışma, çabalama: 027a/11, 039b/05, 053b/14, 065a/04, 058b/09, 066a/05, 043a/11 041b/11, 017b/19, 062b/09, 061b/18, 065b/11

ğ.-e gel- Bir işi yapmaya veya bitirmeye özenmek; canlanmak: 063b/01, 067b/05

ğ.it- Çalışmak, çaba göstermek: 038a/04, 040a/12, 049b/15, 050b/16, 061a/18

ğayu Can korkusu: 050b/14

ğazā (A) Allah yolunda savaş: 031b/10

ğazab (A) Öfke, kızgınlık, hiddet: 050b/06, 060b/02, 059a/17

ğ.-a gel- Öfkelenmek, kızmak, hiddetlenmek: 015a/09, 044a/18, 050a/07, 068a/14, 068b/18, 071a/09, 071b/15, 031b/13

ğazel (A) Sonbaharda kuruyup dökülen ağaç yaprakları: 068b/14

ğāzī (A) Savaşta yaralanan kişi: 011b/15

ğā 'ib (A): Kaybolmak, bilinmemek: 025a/12, 025b/19

geber- Ölmek, telef olmak : 022b/14,

gēc- 1. Geçmek, gitmek: 044b/07, 054a/04, 073b/07, 052a/13, 051b/09, 056a/08, 035a/13, 048a/09, 048b/01, 060b/17, 062b/15, 064b/16, 066b/01, 068a/19, 069a/07, 071b/16, 045b/03, 051b/16, 013a/04, 013a/14, 029b/14, 013b/12, 028b/12, 065a/02, 006a/05, 013a/12, 014a/01, 012a/17, 016b/08, 022b/19, 022b/16, 051b/07, 043b/03, 035a/13, 048b/04, 048b/09, 045b/03, 012a/14, 016b/08; **2.** Göz atmak, gözden geçirmek: 055a/11; **3.** Zamanı aşmak, geride bırakmak: 013a/12, 065a/02, 053a/06, **4.** Vazgeçmek: 013b/01; **5.** Etmek, yapmak: 063b/09, 069a/07

gece Güneş battıktan sonra başlayan ve gün ağarıncaya kadar süren karanlık zaman: 006a/17, 014b/15, 015a/12, 024b/04, 046b/13, 047b/05, 050a/17, 052a/09, 054a/13, 055b/13, 056b/05, 057b/14, 058a/03, 058a/04, 061a/02, 063a/02, 068b/09, 066a/13, 051b/16, 061b/18

geçin - Kendini akıllı zannetmek: 015a/04

geçir- Bir taraftan bir tarafa götürmek, aşirtmak: 020a/19

gel- 1. Gelmek, varmak: 007b/02, 007b/05, 009b/01, 010a/14, 010b/06, 010b/18, 012a/09, 014b/18, 015b/19, 017a/07, 020b/08, 021b/07, 021b/13, 025a/03, 029a/12, 029a/14, 029b/04,

033b/05, 033b/12, 042b/19, 043b/08, 047a/14, 054a/18, 057b/07, 058b/09, 058b/14,059a/05, 061a/16, 068a/18, 072a/17, 073a/09, 050a/15, 008b/16, 044b/17, 051b/12, 003a/13, 003b/02, 003b/07, 005b/13, 006a/08, 006b/01, 007a/05, 008b/14, 009a/06, 010a/05, 010b/16, 011b/04, 011b/11, 012a/13, 012b/16, 013b/15, 014a/10, 015b/08, 016a/13, 017a/03, 017a/08, 018b/01, 018b/08, 019a/05, 021a/17, 023a/18, 023b/01, 024a/03, 024a/05, 024b/09, 025a/13, 025b/04, 027b/04, 031a/13, 032a/15, 032a/17, 033a/02, 033a/08, 033b/01, 033b/07, 033b/13, 033b/14, 034a/07, 035b/07, 041a/07, 045a/08, 046a/12, 048a/10, 049a/14, 052b/15, 053a/13, 056b/07, 057b/10, 059a/14, 060b/16, 062a/04, 063a/13, 063b/08, 065a/03, 067b/03, 070a/16, 071a/09, 071b/13, 071b/14, 030a/17, 047b/03, 040a/18, 073b/15, 006b/18, 033b/10, 037b/10, 006b/07, 009a/14, 034b/19, 047b/01, 047b/07, 054a/02, 054b/06, 067a/12, 067a/13, 068a/06, 069b/16, 072a/11, 072b/06, 064b/07, 047a/02, 006b/05, 008a/04, 008b/10, 015a/06, 018a/11, 024b/05, 032b/17, 034a/06, 056b/07, 058b/07, 061b/11, 063a/17, 065b/07, 069b/11, 014b/05, 033b/02, 046b/04, 051b/15, 057a/03, 061b/07, 063b/04, 068b/03, 025a/01, 052b/15, 037b/11, 060a/17, 067b/09, 057a/05, 017a/12, 019a/11, 057b/12, 040b/12, 005a/01, 051a/15, 002b/04, 010b/02, 013a/01, 065a/02, 067b/10, 010b/02, 041b/08 , 006b/02, 014a/03, 043a/14,049a/07,051b/12, 051b/13, 059b/08, 063b/19, 064a/07, 036b/09, 039a/07064b/06, 068a/11, 073a/01, 039b/16, 066a/07, 034b/04, 003a/05, 006b/06, 006b/12, 008a/19, 025a/13, 040a/03, 042b/03, 044a/08, 066b/14, 069b/11, 005b/06, 020a/17, 049b/04, 061b/15, 062b/17, 023a/06, 036a/07, 048a/19, 004a/17, 045b/10, 034b/04, 064b/19, 032b/08, 053a/04, 045b/18, 065a/03, 046a/14, 046b/10, 058a/07, 004b/10, 012b/05, 051b/09, 004b/18, 046a/10, 051b/06 , 040a/06, 045b/11, 051a/17, 028b/07, 038b/07, 006b/08,009a/03, 037b/05, 049a/03, 066a/04, 067b/10, 068a/09, 056b/01, 045b/06, 045a/17, 039b/14, 050a/13, 064a/02, 035b/11, 035a/09, 012a/06, 012a/16, 034b/06, 034b/07, 034b/15, 045a/19, 006a/17, 007a/18, 011b/16, 016b/02, 040b/01, 002a/12, 003a/17, 003b/01, 003b/19, 006a/07, 006a/16, 006b/06, 007a/01, 007a/09, 009a/09, 009a/12, 009b/03, 009b/07, 009b/13, 010a/09, 011b/07, 011b/09, 012a/09, 012b/17, 013a/15, 014a/09, 014a/17, 014b/09, 015b/04, 017b/01, 017b/07, 019a/07, 019a/12, 019b/16, 019b/18, 020a/04, 020b/05, 021a/19, 022a/02, 022b/06, 023a/18, 023b/11, 023b/13, 024a/15, 024b/13, 025a/01, 025a/07, 025a/18, 026a/05, 028a/12, 028b/09, 028b/13, 029b/02, 029b/10, 030a/10, 030a/14, 030b/13, 030b/18, 032a/04, 032a/16, 032b/07, 033b/17, 033b/19, 034a/12, 034a/13, 034a/17, 034b/06, 034b/08, 034b/16, 034b/19, 036a/02, 036b/13, 037a/04, 037b/06,037b/08, 039a/19, 039b/05, 040b/10, 041a/01, 041a/13, 041a/15, 041b/03, 042b/01, 042b/02,042b/08, 043a/05, 043a/10, 043a/12, 043b/14, 043b/18, 044a/08, 044a/18, 044b/06, 045a/13, 045a/16, 046a/02, 046b/19, 047b/10, 048b/06, 048b/19, 049a/03, 049a/14, 049b/02, 049b/05, 049b/07, 050b/02, 051b/01, 051b/02, 052b/05, 052b/13, 053a/02, 053a/03, 053b/10, 054b/08, 055a/09, 055b/11, 056a/09,

056a/18, 056b/17, 057a/18, 057b/04, 057b/16, 060a/07, 060a/10,060a/11, 060a/13, 060a/15, 061b/08, 061b/16, 062a/07, 062a/14, 062a/17, 062b/04, 063a/01, 063a/09, 063b/10, 064a/12, 066a/12, 066b/16, 067a/05, 067b/14, 068a/05, 068a/12, 068a/18, 068a/19, 068b/12, 068b/19, 069a/05, 069a/07, 070b/09, 070b/17, 071a/15, 071b/02, 071b/07, 072a/03, 072a/11, 072a/12, 072a/14, 072b/17, 073b/03, 073b/04, 073b/13, 073b/18, 074a/10, 002b/14, 006b/01, 009a/06, 014b/14, 015a/19, 016b/16, 017b/15, 017b/17, 024a/04, 030b/06, 031b/01, 039b/03, 046a/11, 050b/09, 052a/02, 053b/16, 057a/11, 064b/07, 008b/02, 008b/10, 019b/01, 059b/01, 068a/13, 019a/14, 038a/17, 060b/11, 060b/13, 069b/03, 050a/11, 069b/09, 037a/09, 054b/17, 058a/18, 010b/01, 025a/08, 025a/11, 031b/01, 033b/16, 054a/05, 060b/09, 033b/04, 006b/04, 072a/07, 038a/09, 045a/13, 004b/07, 056a/16, 010b/12, 015b/07, 038b/09, 053b/17, 062b/16, 010b/19, 073a/15; **2. Geleni iyi karşılamak:** 003a/14 007a/19, 008b/16, 010a/19, 012a/14, 012b/19, 018a/01, 044b/08, 073b/06, 035a/01, 041a/16, 059a/16, 034b/11, 053b/07, 056b/17

yanıma gel- Yaklaşmak: 074a/04

gemi Su üstünde yüzen, insan ve yük taşımaya yarayan büyük taşıt: 027b/03, 032b/04, 024a/10, 027a/15, 028b/14, 028b/16, 029a/07, 029a/09, 029b/01, 002b/15, 002a/08, 030a/16, 026b/03, 027a/06, 028b/18, 028b/19, 029a/13, 032b/03, 029a/05, 053a/11, 027a/07, 029a/16, 029a/18, 003a/02, 029a/14, 002a/15, 003a/11, 003a/12, 004b/13, 018a/12, 020a/06, 024b/07, 024b/17, 026a/11, 027a/11, 027b/08, 029a/19, 026a/18

genç Yaşlı olmayan, yaşı ilerlememiş olan, genç, tazelik, cüvanlık: 020a/05

gene Yine, daha önce olduğu gibi: 025b/06

gerçek Yalan olmayan, doğru olan şey, hakikat: 028a/17, 053a/05, 057b/01, 055a/12

gerçi (F) Her ne kadar, gerçi: 048a/15, 004b/11, 031a/01, 039a/02, 039a/12, 046b/14, 060a/11, 041a/16

gerdān (F) Vücudun omuzlarla baş arasında kalan ön bölümü: 067b/07

gerdek (F) Gelin ve damadın düğün gecesi baş başa kalmaları ve ilk kez birlikte olmaları: 014a/03, 013b/11

Gerdūn Özel isim: 054a/09

Gerdūs Özel isim: 054a/06, 004a/11, 019b/08, 026a/07, 024a/10, 019b/12, 019b/15, 037b/19, 038a/01, 020a/10

gerek Gerçekleşmesi zorunlu olarak beklenen, lazım: 009a/01, 025a/16, 028a/13, 028b/09, 045a/04, 047b/18, 048a/12, 053b/12, 054a/08, 059b/04, 044a/15, 056b/02, 065a/05, 016b/12, 023a/05, 025a/08, 031a/05, 037b/07, 044b/19, 019a/03 , 017a/10, 065a/12, 073a/01

geri Arka, bir şeyin sonra gelen bölümü, art, alt taraf, ileri karşıtı: 014a/12 050b/15, 073b/04, 042b/03, 043a/12, 050b/19

gergedān (F) Sıcak ülkelerde yaşayan, burnunun üstünde bir veya iki boynuzu bulunan, kalın derili, saldırgan bir hayvan: 017a/18, 017b/06, 021a/07, 053b/06, 068a/07, 070b/18, 048b/08, 047b/19

Ġeryuř Özel isim: 070b/07

getür-1.Gelmesini sağlamak, getirmek: 015a/19, 015b/10, 016b/08, 018b/13, 023a/11,030a/15, 031b/13, 057b/13, 001b/03, 007b/05, 009b/08, 013a/10, 019b/17, 020b/13, 025a/03, 027b/06, 051a/02, 060a/09, 072a/10, 008a/02, 015a/13, 015b/01, 021a/12, 023b/02, 026a/10, 034b/15, 068a/04, 004a/06, 009a/19, 009b/09, 013b/17, 014a/18, 015b/03, 019b/07, 021b/05, 031a/01, 036b/05, 036b/06, 037b/16, 038b/12,048b/02, 050b/10, 051a/14, 053a/06, 054b/10, 056a/15, 060a/15, 062b/12, 062b/14, 063a/14, 064a/16, 065b/09, 065b/12, 071a/07, 052b/04, 018a/10, 020a/03, 021b/03, 060b/01, 045a/06, 064b/18, 058b/09, 064b/19, 007b/05, 013a/03, 042a/13, 040b/07, 062a/10, 016a/13, 068a/08, 059b/18, 009b/17, 020a/12, 048a/12, 004a/14, 006a/06, 024a/11, 037b/15, 010b/14, 020b/04, 023b/16, 071a/03, 054a/15, 031b/11, 060b/08, 064a/17, 040b/01, 059b/06, 060a/15, 002b/10, 002b/18, 003b/07, 005a/06, 005a/08,007a/02,013a/15, 013b/10, 014a/13, 014a/15, 016a/19, 019b/04, 022b/09, 023b/16, 027b/01, 031b/16, 039a/08, 046a/10, 049a/04, 050b/15, 052a/03, 054b/12, 055b/07, 056a/03, 059b/18, 065b/14, 069a/15, 027a/04, 045b/04, 058b/10, 067b/07, 002b/13, 053a/07, 063b/15 , 054a/09, 063a/11, 071b/05, 073b/11, 008b/18, 046b/04, 013a/02, 045a/06; **2.** Uzak yirden yakına taşımak, ulaştırmak: 010b/06, 017b/10, 040a/12, 040a/13, 045b/16, 071a/13

ele getür- Yakalamak: 052b/16, 051b/05, 060a/18, 046b/07,061a/02

gez- Hava alma, hoş vakit geçirme vb. amaçlarla bir yire gitmek, seyran etmek: 011a/09, 013b/03, 031a/12, 024b/18, 068a/19, 053a/13, 047a/11

gibi Benzerlik bildirir : 005a/07, 005a/13, 007a/06, 009a/03, 009a/19, 011b/02, 020b/13, 020b/17, 022b/13, 026a/19, 029a/02, 030b/04, 031a/17, 033a/07, 033a/10, 036b/04, 038b/04, 042b/02, 043b/16, 045b/12, 046a/18, 046b/03, 046b/09, 047b/16, 048a/02, 048b/11, 048b/19, 051b/12, 051b/05, 051b/10, 053b/09, 057a/04, 057b/03, 059a/19, 060b/05, 062b/18, 063b/18, 064a/04, 067b/11, 068a/13, 071a/15, 074a/02, 074a/15, 054a/13

gid- Gitmek fiilinin sig-a-i iltizamiyyesidir: 034a/19, 040b/04, 072b/19, 019a/03, 019b/12, 024b/05, 033b/12, 066a/06, 071b/19, 072a/01, 003a/03, 004b/13, 036b/11, 057b/15, 072b/18, 001b/07, 014a/13, 017b/13, 031b/06, 032b/02, 043a/09, 050b/09, 053a/05, 064b/08, 065a/15, 066a/14, 069b/10, 073a/08, 057a/12, 006b/05, 011a/09, 013a/17, 039b/03, 046a/02, 003a/17, 045a/09, 058b/10, 002a/05, 022a/05, 064b/06, 023a/17, 024a/02, 049b/02, 049b/05, 057a/16, 068a/05, 071b/02, 039a/19, 046b/02, 006b/11, 064a/03, 034b/03, 021b/13, 003b/15, 016b/14, 034b/03, 036a/03, 045a/09, 068b/01, 025a/17, 063b/14, 072a/15, 045a/05, 059a/03, 034b/01,

040b/06, 060a/01, 060a/12, 060a/14, 072b/07, 007b/03, 027a/10, 027b/06, 073a/07, 010a/05, 061b/16, 063b/12, 063b/19, 027b/10, 035b/08, 015a/12, 023a/17, 024a/04, 032a/06, 032b/12, 039a/01, 039b/14, 044b/07, 046b/01, 051a/17, 051b/16, 053a/04, 053a/06, 055b/17, 058a/07, 068a/13, 069a/13, 069b/10, 072a/04 , 045b/05, 063b/12

gine Yine, tekrar: 009b/15, 012a/03, 012a/04, 012b/02, 015a/06, 015a/10, 015a/13, 015a/19, 015b/01, 016a/19, 017a/15, 017b/02, 017b/04, 017b/14, 017b/15, 017b/17, 018a/04, 018b/08, 018b/14, 018b/15, 019a/01, 019a/06, 019a/09, 023a/17, 027a/19, 027b/01, 027b/03, 027b/10, 028b/06, 030a/01, 030b/12, 031a/11, 031b/04, 031b/16, 032a/16, 032b/12, 033b/03, 033b/14, 034b/07, 036b/03, 037a/04, 038b/15, 039a/19, 060a/15, 069b/11, 071a/04, 071a/07, 071b/13, 072a/14, 073b/03, 074a/06, 074b/06

gir- 1. Dışarıdan içeriye girmek: 041a/18,070b/15, 052b/06, 046b/14, 003a/11, 006a/14, 017a/15, 026b/07, 032b/06, 053b/01, 056a/11, 066b/08, 017b/15, 014a/14, 032b/08, 046b/07, 042b/03, 027a/09, 070b/11, 046a/18, 046b/12, 042a/09, 042a/02, 007b/12, 011b/14 **2.** Dahil olmak, içine girmek: 003b/12, 007a/16, 007a/19, 010b/16,011a/18,011b/01,016b/13, 017a/09, 017a/19, 017b/02, 030b/14, 034b/10, 043a/18, 048b/02, 050b/03, 050b/06, 053a/09, 056a/17, 059a/10, 042a/02, 008b/15, 033a/16, 045a/09, 051b/05, 002b/13, 010a/10, 011b/08, 047a/08, 055a/07, 042b/04, 043a/19, 058b/06, 056a/15, 039a/01, 054a/18, 062a/16, 002a/18, 002b/15, 003a/12, 004b/14, 009a/01, 010a/11, 010a/18, 011a/02, 013b/03, 013b/05, 022b/03, 023b/01, 029a/11, 029b/16, 032a/03, 032a/18, 032b/10, 037a/15, 039a/11, 039b/02, 041b/07, 041b/18, 043b/16, 044b/04, 047a/09, 050a/12, 051b/01, 051b/19, 056a/03, 057a/07, 060a/16, 062b/03, 064a/14, 066b/14, 067b/04, 070b/12, 071a/14; **3.** İçeri varmak, sokulmak: 073b/11; **4.** Ele geçmek, tutulmak: 052a/07, 032a/10 **5.** Mücadeleye girmek: 011a/02, 050a/06, 055a/05 , 042b/03, 022b/02; **6.** Altına geçmek: 052a/12; **7.** Yetenekleri ve davranışları ile çevresinde, bulunduğu yerde sevgi ve güven kazanmak: 061b/17

giriftâr (F) Tutulmuş, yakalanmış: 064b/05

g. ol- Bir sıkıntıya uğramak: 056b/15, 073a/17

girü Arka, bir şeyin sonra gelen bölümü, art, alt taraf, ileri karşıtı: 031b/09, 038b/05, 039a/09, 058b/08, 066b/06, 064b/07, 027a/01

git- 1. Bir yire doğru yönelmek, bir yirden ayrılmak, çıkmak, ulaşmak, gitmek: 003a/19, 006b/05, 006a/15, 008b/01, 014b/10, 015b/09, 016b/01, 018a/02, 018a/15, 019b/19, 025a/04, 032b/15, 033b/19, 034a/14, 034a/19, 037b/15, 040a/18, 040b/15, 045b/02, 048a/09, 048a/13, 048b/09, 050b/03, 051a/02, 051a/03, 053a/13, 053b/16, 057b/09, 062a/15, 062b/03, 065a/08, 068b/14, 056b/15, 025b/14, 050a/01, 019b/05 , 004a/11, 034a/17, 050a/14, 002b/08, 024a/09, 029a/06, 040b/11, 051a/02, 005a/17, 019b/04, 053a/08, 072a/11, 026b/16, 026b/18, 069b/13,

003a/18, 049a/18, 041a/10, 061a/07, 064a/04, 008b/17, 073a/08, 073b/09, 064a/17, 067a/03, 055b/15, 061a/05, 015b/10, 068b/01, 006b/15, 049a/18; **2.** Bir yirden ayrılıp uzaklaşmak, hareket etmek: 030a/15, 032b/04, 032b/05, 034a/12, 041a/11, 050a/15, 053b/04, 058b/02, 062a/09, 067b/15

giy- Örtünüp korunmak için bir şeyi vücuduna geçirmek: 018b/19, 024b/19, 062a/16, 007b/14, 048a/02, 062a/17, 030b/16, 033a/16, 067a/05, 063b/16, 013b/11, 027b/17, 041a/09, 043b/10, 068a/02, 068b/10

göç Kendi yirini, yurdunu terk ederek başka bir yire gitme, yir değiştirme: 009b/10, 060a/16

göğüs Vücudun boyun ile karın arasında kalan bölümü: 026a/15, 032b/11, 048b/18, 065b/13, 025a/03,

gök Gökyüzü, sema: 012a/03, 018a/15, 066a/02, 025b/10, 023b/13

göl Büyük durgun su, buhayre: 020a/19

göm Yirin içine veya diğer bir şeye sokmak, batırmak, örtmek: 058b/09

gömürdenme Kendi kendine konuşma: 023b/09, 013a/17

gönder- Bir yire doğru yola çıkarmak, yollamak, ulaşmasını, gitmesini sağlamak: 011a/11, 039a/10, 052b/03, 053b/01, 055a/08, 068a/05, 061a/03, 005a/04, 0010a/06, 010b/03, 012b/06, 020b/04, 020b/18, 021a/04, 032b/14, 039b/06, 043b/10, 053a/01, 053a/03, 054b/07, 055a/05, 055a/09, 056a/13, 059b/13, 061b/08, 062b/12, 063a/01, 063b/06, 064b/14, 068a/01, 068a/02, 071a/07, 074b/03, 072b/10, 039b/09, 060b/10, 007a/18, 011a/04, 025b/11, 041a/10, 041b/03, 051b/01, 066a/14, 039a/13, 054b/04, 007a/14, 060b/08, 048a/06, 062a/07, 072b/17, 007a/17, 060a/12, 039b/02, 047b/04, 051a/16, 054b/13, 037a/08, 049n/07, 055n/04, 072a/14, 004a/18, 004b/18, 005b/03, 013a/12, 016a/01, 024a/16, 025b/16, 037a/10, 045b/10, 059b/12, 072a/12, 040b/03

gönül Kalp, yürek, gönül: 056b/01, 051b/04, 061a/01, 061a/01, 033a/03, 033b/12, 033b/18, 036b/16, 057b/04, 013a/03, 049a/09, 055b/14, 002b/18, 060b/01

gör- 1. Görme duyusunu kullanarak bir şeyin dış görünüşünü hissetmek: 005a/08, 007a/12, 017b/01, 020a/12, 025a/11, 032a/08, 041b/05, 045a/04, 045b/09, 048b/06, 052b/12, 064b/11, 010b/12, 011a/15, 012b/16, 013b/11, 015a/18, 015b/04, 015b/07, 017a/09, 017b/15, 019a/07, 019a/09, 022b/15, 023a/18, 023b/11, 023b/12, 025a/04, 025a/08, 027a/02, 028a/05, 028b/16, 031b/15, 031b/17, 032a/16, 032a/17, 032a/18, 033a/03, 033a/04, 033a/08, 043a/15, 046b/09, 047b/01, 047b/10, 047b/11, 048a/14, 048b/08, 048b/17, 049a/13, 051a/13, 051a/19, 051b/01, 052a/03, 052a/04, 056b/03, 057a/16, 058a/12, 059a/01, 063b/07, 064a/07, 067a/05, 070a/04, 070b/14, 071a/08, 071b/08, 071b/13, 071b/15, 072a/13, 056b/04, 060a/10, 062b/18, 056a/04,

058a/13, 002a/09, 005a/09, 058b/04, 003a/11, 003a/13, 006a/16, 009a/07, 014a/12, 016b/06, 019b/15, 024a/12, 025b/18, 032b/18, 034a/06, 038b/16, 040b/19, 041b/02, 042a/07, 046b/18, 046b/19, 050a/09, 053a/05, 058a/16, 058b/02, 058b/07, 062a/13, 063b/09, 065b/04, 073a/13, 072b/08, 040b/16, 052b/03, 014b/01, 017b/07, 002a/06, 002a/10, 002b/03, 023b/03, 018a/12, 021b/05, 024b/10, 029a/19, 029b/03, 034a/11, 034b/10, 069a/05, 014b/17, 050b/10, 014b/12, 021b/02, 033a/15, 033a/16, 039b/05, 055b/16, 057b/05, 059a/04, 029b/12, 051b/04, 058b/09, 051b/05, 052a/06. 030b/09, 039b/18, 002a/04, 037a/02, 004a/04, 006a/06, 009a/05, 009b/09, 014a/08, 014b/19, 031b/14, 041a/02, 059a/18, 060a/15, 069b/19, 073a/01, 032b/15, 045b/19, 070a/11, 045a/16, 025b/15, 053b/08, 007a/17, 047b/03, 032b/02, 061b/06, 065a/01, 016b/16, 038a/07, 039a/02, 005a/19, 034a/16, 047a/09, 060a/02, 062a/11, 066b/05, 032b/03 , 053b/05, 057a/06, 056b/01, 053a/12, 036b/19, 074a/06, 073a/11, 062b/04, 036b/16, 017b/17, 026a/04, 032b/03, 054a/14, 055a/01, 057b/12, 051b/18, 026a/05, 003a/18, 003b/04, 005b/01, 006a/18, 007a/19, 009a/15, 011a/12, 011a/16, 011b/11, 013b/04, 014a/18, 016b/16, 019a/10, 019a/13, 019b/11, 020a/09, 022a/13, 022b/17, 024a/05, 024a/18, 026a/03, 027a/13, 028b/06, 029a/05, 029b/06, 032b/11, 033b/15, 034a/07, 034a/09, 037b/12, 039a/06, 040b/14, 041b/18, 042b/11, 043b/02, 044a/17, 046b/11, 047a/02, 048a/15, 048b/01, 049a/03, 049a/17, 051b/03, 052b/11, 053a/13, 053a/15, 054a/03, 054a/16, 055a/14, 055a/16, 055a/17, 056a/05, 056b/02, 056b/06, 057a/06, 057b/10, 058b/02, 059a/08, 059a/16, 059b/08, 060b/02, 060b/10, 062a/12, 062b/02, 063a/17, 064a/17, 065a/08, 065a/11, 065b/05, 065b/13, 065b/16, 066a/10, 068a/02, 068a/07, 068a/09, 068b/10, 068b/14, 069a/18, 073b/11, 026b/19, 027a/09, 068a/17, 073a/08, 012b/10, 071a/02 , 051a/01, 028b/04, 024a/09, 055a/04, 043b/19, 044a/08; **2. Zarara uğramak:** 031a/03, 041b/07, 065a/10

Gördüs Özel isim: 019b/04, 019b/10, 019b/11

göre Nazaran, göre: 015b/01, 024b/10, 031b/08, 047a/09, 049b/02, 054b/17, 060b/14

görin- Görünmek: 026b/02, 026b/01, 040a/06

göriş- Buluşup konuşmak, konuşup sohbet etmek: 069a/13, 018b/11, 054a/10, 062a/11, 067a/01, 065b/03, 066a/15

göster- Birini veya bir şeyi işaretle belirtmek, göstermek: 022b/06, 034a/06, 068a/04, 013a/19, 022b/11, 059a/19, 068a/19, 007b/03, 022b/05, 022b/07, 025a/11, 046b/02, 006a/11, 006a/19, 006b/03, 048b/14, 018a/16, 043a/12, 024b/16, 030b/04 , 047a/15

götür-Yakından uzağa taşımak, nakletmek: 018a/06, 033a/16

gövde İnsan bedeni, vücut, Vücûdun belden yukarısının karınla omuzlardan ibâret kısmı: 027b/06

göz Görme organı, göz: 024a/02, 037b/12, 059b/15, 069a/10, 062a/17, 055a/11, 024a/05, 028a/04, 033b/02, 070b/08, 042a/07, 052a/02, 003a/18, 006a/18, 011b/07, 041b/11, 042b/13, 044a/19, 048b/17, 055b/15, 074a/17, 024a/04, 034b/05, 016b/09, 052b/03

gözet- Gözetlemek, beklemek, bakmak, ummak: 029a/16, 034a/18

gūh Pislik, necaset: 053a/13

gūristan Yir ismi: 020a/01, 030b/07

gūş (F) Kulak: 036a/06, 032a/01

gūşe (F) Köşe : 002a/10, 060a/18, 073a/19, 031b/01, 037a/16

gūc Fizik, düşünce ve ahlak yönünden bir etki yapabilme veya bir etkiye direnebilme yeteneği, kuvvet, efor: 004a/06, 019b/03, 021a/16, 026a/11, 028a/07, 030a/13, 033b/10,

046b/08, 066b/11, 055a/03, 009a/05, 049b/19, 023a/04, 004b/06, 019a/11, 013b/14, 038a/10, 042b/16, 044b/13, 045a/06, 045a/16, 048b/10, 049b/19, 051a/03, 008b/16, 064a/06, 067b/18, 070a/01, 073a/18, 073a/19, 061b/18

gūcen- Darılmak, küsmek: 055a/03

gūgercin Beyaz, siyah parçalı , sorguçlu, ters tüylü güvercin: 071a/15

gūl- İnsan, hoşuna veya tuhafına giden olaylar, durumlar karşısında, genellikle sesli bir biçimde duygusunu açığa vurmak: 047b/05 , 033b/13, 061b/05, 022a/11, 027b/09, 034a/04, 027b/12

gūl (F) Çiçek , gül çiçeği, gül ağacı: 036a/13, 055b/16, 068b/04

gūl-gūn Gül renginde, pembe: 035a/18

gūn Yirmi dört saatlik günün aydınlık olan kısmı: 005b/16, 006b/10, 011b/05, 014b/12, 017a/19, 019b/07, 020a/15, 024b/04, 025b/18, 029b/04, 030a/18, 031a/10, 032b/04, 036b/03, 042a/19, 044a/11, 044b/09, 045b/12, 045b/13, 046b/01, 048b/11, 048b/14, 049b/13, 052b/06, 053a/04, 054a/13, 055b/08, 058a/03, 059b/16, 060a/11, 061b/13, 062a/07, 062a/13, 062b/02, 063b/02, 063b/07, 066a/05, 066a/10, 066b/08, 067a/13, 067a/18, 069a/06, 069a/18, 069b/10, 071a/14, 072a/03, 072a/11, 072a/12, 072b/04, 009a/05, 045b/13, 067a/13, 003b/07, 032a/12, 048b/06, 042b/08, 062a/04, 043b/19, 056b/16, 044b/17, 006a/15, 016b/19, 011b/05

gūnāh (F) Suç, kabahat: 061b/06, 009b/02, 011a/03, 012a/15, 052a/09, 054a/11, 059a/15

Gūrcistān Yir adı: *Bilad-ı Kafkastañ bir hitta ki Gūrcü denilen bir kavm-i mahsusla meskūndur*: 037b/03

gūreş Güreş etmek, döğüşmek: 057b/04

gūrle- Gürültü çıkararak: 032b/11, 003a/19, 027b/07, 055a/06, 074a/02

gūrūl Aralarında uyum bulunmayan düzensiz seslerin bütünü, patırtı, şamata: 032b/11

Gūryān Özel isim : 037b/15

gürz (F) Eskiden silah olarak kullanılan uzun saplı büyük demir, topuz: 011a/14, 029b/16, 042a/14, 048a/15, 048a/16, 048a/17, 048b/02, 048b/07, 063a/13, 063b/01, 063b/10, 067b/06, 067b/12, 067b/13, 069a/08, 070b/12, 070b/14, 070b/16, 070b/17, 070b/18, 071a/17, 071b/16, 071b/17, 048a/17, 067b/04, 070b/12, 071a/04, 071a/05, 048b/07, 071a/05, 008a/07, 021a/15, 063a/11, 069a/08, 048a/15, 048a/17, 048b/09, 070b/13, 071b/17

güyā (F) Sanki, diyelim ki: 055b/03

güz Sonbahar, köhne bahar: 009a/01, 064a/07

güzār (F) (“güzaştēn” fiilinden) Geçme, geçiş: 048a/08

güzel Göze iyi görünen, şekli ve görünüşü beğenilen: 013a/12, 022b/10, 024a/01, 031a/08, 031b/11, 034b/04, 035a/18, 042b/10, 046b/19, 054a/18, 055b/09, 013a/13, 013b/07, 014a/04, 014a/11, 024b/09, 024b/11, 024b/15, 024b/19, 025a/01, 025a/03, 025a/04, 025a/07, 025a/10, 025b/03, 026b/09, 027b/03, 027b/04, 027b/05, 027b/09, 027b/12, 027b/18, 027b/19, 028a/02, 028a/05, 028a/06, 028a/10, 028a/13, 028a/15, 028b/04, 028b/05, 028b/09, 030a/03, 030a/04, 030a/12, 025b/01, 025b/02, 025a/10, 025a/11, 033b/17

H

haber (A) Olan bir şeyin bildirilmesi, bir şeyin bir hadise üzerine orada bulunmayanlara verilen bilgi: 004b/04, 006b/01, 006b/04, 013b/16, 014a/17, 020a/17, 030a/19, 031a/05, 031a/12, 032a/01, 035a/12, 039b/17, 046b/10, 054b/09, 060a/18, 061a/03, 073a/14, 072b/13, 020a/18, 031a/04, 034a/02, 034b/01, 062a/15, 066b/15, 070a/16, 070a/17, 073a/14, 070a/11, 044a/08, 058b/14, 004b/11, 025b/14, 010b/08, 020a/10, 025b/16, 053b/02, 062b/03, 064a/16, 072a/18, 073a/02, 041a/12, 045b/18, 004b/12, 020a/07, 020a/09, 031a/03, 051a/15, 051a/17,

h. al- Bir şeyle ilgili bilgi almak: 003a/19, 004b/01, 006b/05, 023a/06, 032b/09, 034a/10, 040a/01, 043a/01, 053a/13, 054b/04, 065a/07, 006a/19, 006b/10, 014b/03, 018b/11, 029a/06

h. gel- Biri tarafından haber gelmek: 003b/02, 009a/06, 073a/06,

h. gönder- Her hangi bir vasıta ile bildirmek: 004a/18, 006b/14, 006b/17, 013a/12, 066a/14, 006b/18, 053a/01,

h. ol- Bildirilmek, haber verilmek: 017b/02, 040a/10, 053b/010, 065b/15, 044b/17, 050b/10, 066a/01,

h. vir- Bildirmek, anlatmak, söylemek: 002b/08, 019b/11, 030b/15, 033b/06, 034a/19, 053b/06, 056b/09, 058b/14, 059a/03, 060b/11, 062b/05, 062b/08, 072a/17, 072b/04, 020b/05, 025b/12, 028b/11, 072b/11,

habs (A) Hapis, bir yire kapatıp salıvermeme: 051b/03, 051b/01, 037a/06, 018a/19, 032b/01, 061a/10

h. eyle- Bir yirde kapalı tutmak, hapsetmek: 015a/18,015a/19, 015b/03, 031b/17, 032a/16,
h. it- Bir yirde kapalı tutmak, hapsetmek: 032a/14, 066a/11,
h̄acet (A) İhtiyaç, lüzum, muhtaçlık: 041a/05
h̄add (A) Derece : 017b/15, 052a/14, 052b/15
h̄ādī Haydi: 049b/13
h̄ādīm (A) Hizmet eden, hizmetçi, hizmetkar: 056b/18, 070a/01, 056b/10, 056b/03
Ḥādūn Özel isim: 011b/11
hafif (A) Ağır olmayan: 058a/17
h̄ā'il: (A): İki şey arasında vaki olup birinden diğ̄erinin görünmesine veya ihtilatlarına mani olan: 011b/08, 014b/03, 032a/19, 043a/13, 066b10, 002a/17

h̄ā'in (A) Hıyanet eden, emniyeti su-i istimal eden, gördüğü iyiliğe karşı küfran-ı nimet eden: 047b/03
h̄aḳ (A) Allah'ın bir ismi, doğru, adalet, pay: 036b/19, 049b/10, 052b/11, 052b/14, 057b/08, 063a/08, 066a/12, 066b/07, 066b/10, 069a/02, 061b/01, 017a/07, 032a/17, 043a/14, 063b/16, 036b/09, 068b/18, 047a/12
h̄āḳān Devlet başkanı ile ilgili: 023a/15, 057b/03
h̄aḳḳ Doğru, gerçek : 065a/19, 028b/12, 037b/08, 041a/01, 041b/06, 058b/18, 004b/08
h. gel- Üstesinden gelmek, baş etmek: 065a/19, 028b/12, 037b/08, 041a/01, 041b/06, 058b/18, 004b/08
hakīm (A) Fevkalade aklıyla ve ahlak-ı hasenesiyle mümtaz adam : 061b/17
h̄āl (A) Durum, yol hal : 003b/16, 026a/01, 070a/13, 003b/17, 06a/09, 012a/09, 018a/03, 018a/05, 018b/16, 023b/07, 024a/16, 027b/14, 029a/09, 035b/06, 035b/10, 037a/06, 038a/11, 040a/16, 040a/17, 043a/12, 053b/11, 060b/02, 060b/10, 061b/02, 065b/11, 068b/17, 070ab/08, 073b/02, 073b/10, 029a/02, 034a/01, 052b/04, 053b/12,073a/08, 073a/10, 062b/06, 069a/10, 068b/13, 023a/13, 033b/08, 045a/16, 050b/10, 056b/15, 057a/01, 048b/12, 064b/11, 049b/05, 048b/03, 049a/17, 050a/15, 050b/03.
h̄ālā (A) Şimdi, henüz: 022b/01, 062a/15
h̄alāş (A) Kurtuluş, kurtulma: 025a/15, 051b/13, 058a/08, 057b/03
h.eyle- Kurtulmak: 026a/07, 053b/18, 043a/09, 072b/15, 056b/17, 029a/11
h. it- Kurtarmak: 003b/10, 015a/13, 015a/15, 044b/10, 058a/02, 058a/14, 058b/17, 061a/11, 072b/02
h ol- Kurtulmak: 046a/07, 069a/03, 054b/08, 073a/01, 060b/04, 061a/05, 061a/12, 058a/03, 058a/15, 055a/07, 053a/04, 042b/16, 047a/03, 017b/02, 029b/08

halat (R) Hal, suret, keyfiyet : 057a/13

halife (A) Hz. Muhammed'in vekili olarak Müslümanların imamlığını ve din koruyuculuğunu yapmakla görevli kimse: 064a/10, 053b/03, 054a/09, 054a/12

hālīsāne (F) Hulusla, doğrulukla, bir güne garaz veivaz tahtında olmayarak: 026b/11

halk (A) İnsanlar 017b/19, 028a/11, 024a/07, 024a/13, 063a/09, 066a/01, 066a/05, 066a/03

halka (A) Çember , halka, ortası boş dâire: 030b/02

hamām (A) Yıkanılacak yir, yunak, ısıdam: 013b/13, 013b/11, 013b/12

hamd Allah'a şükretme: 049b/01

Hāmān Özel isim: 072b/02

hamle (A) Atılma, saldırma, hücum etme: 068a/11 063a/11, 063a/12, 068b/02, 068a/15, 071b/09, 021b/02, 009a/17, 048a/06, 048a/07, 071a/09, 048b/04, 061b/12, 063a/16, 069a/07, 071b/15, 071b/16

h.eyle- Atak yapmak, saldırmak : 047b/17, 048a/07, 059b/06, 063a/17, 063a/18, 063b/10, 068a/10, 071b/05, 070b/11

h. it- Atılma, saldırma, hücum etme: 021b/03, 021b/05, 042b/02, 044a/11, 044b/09, 047b/18, 050a/06, 059a/12, 063a/19, 067b/04, 067b/11, 067b/12, 070b/15

hāmūş (F) Susan, sakit: 033a/05

Hamza Özel İsim: 001b/01, 002a/10, 002b/05, 006b/01, 006b/07, 014a/03, 014a/09, 018b/15, 019a/12, 019b/10, 019b/14, 019b/17, 020a/04, 020a/07, 020a/09, 020a/18, 020b/02, 020b/13, 020b/17, 020b/18, 021a/01, 021a/02, 021a/03, 021a/04, 021b/03, 021b/06, 021b/18, 022a/17, 022a/19, 023a/16, 023b/09, 025a/06, 025a/15, 025b/03, 025b/05, 025b/07, 025b/10, 025b/15, 026a/10, 026b/04, 027a/18, 028a/18, 028b/06, 029a/07, 029a/11, 029a/12, 029a/13, 029a/14, 030a/08, 030a/10, 031a/19, 031b/02, 031b/04, 031b/05, 031b/07, 031b/09, 031b/18, 035a/08, 037a/02, 037b/02, 038b/04, 038b/11, 039a/01, 039a/16, 040a/06, 045a/10, 045a/16, 045b/18, 050a/07, 052a/02, 052b/12, 052b/15, 053a/07, 053a/08, 053b/01, 053b/10, 053b/18, 054a/11, 054b/06, 057a/01, 060b/17, 063a/18, 072a/14, 072a/19, 021b/05, 061a/02, 050a/06, 014a/02, 009a/13, 045a/16, 052b/17, 014b/12, 025a/18, 039b/05, 005a/08, 037b/05, 053b/04, 054a/15, 054b/05, 061a/02, 028b/09, 020a/04, 020b/14, 026a/05, 026a/06, 042b/06, 053a/02, 053a/06, 053a/10, 053a/12, 061a/10

hān Padişahların ya da beylerin adlarının sonuna getirilen unvan: 054b/10, 055a/04, 055a/09, 055a/18, 055b/09, 056a/05, 059b/11, 060a/12, 061a/14, 062b/03, 062b/05, 062b/08, 062b/11, 062b/13, 064a/05, 066b/15, 067a/04, 067b/16, 068a/05, 068b/02, 068b/07, 058b/17, 062a/13, 066b/06, 069a/16, 069a/18, 069b/05, 069b/08, 069b/10, 070a/02, 070a/12, 070b/10, 071b/11, 072a/06, 023b/17, 063b/13, 055a/08, 056a/11, 058b/15, 062a/13, 066b/12, 067a/10, 068a/01,

069a/06, 069a/07, 069b/13, 071b/12, 074b/04, 040b/04, 056a/08, 068b/16, 060b/07, 069b/17, 056b/13, 056b/12, 057a/06, 068b/05, 068b/19, 061a/13, 069a/04, 069a/10, 072a/08

ḥaṅçer (A) Ucu eğri ve sivri, kamaya benzer, silah olarak kullanılan bir tür bıçak: 040b/04

ḥāne (F) Ev, mesken: 048b/02, 048a/18, 071a/10, 063b/18, 012a/08

ḥani Nerede, hani: 040b/10

ḥānlık Hakimlik , hükümdarlık: 056a/14

ḥarāb (A) Yıkık dökük, yıkılmaya yüz tutmuş: 060b/06, 003a/18, 025a/08, 074a/04, 066b/13, 055a/01

ḥ. ol- Yıklmak: 019b/08, 058b/13

ḥarc Harcanan para, masraf: 062b/12

ḥarāmī (A) Haram mala el uzatan kimse, hırsız, uğru, haydut, yol kesici: 015b/19, 017b/11, 024b/17, 015b/16, 016a/10, 016a/14, 017b/01, 018b/14, 025a/01, 025a/04, 028b/15, 029a/05, 029b/11, 015b/14, 017b/13, 024b/13, 024b/14, 053a/10, 028b/14, 016a/08, 017a/07, 024b/18, 015b/13, 024b/16, 025a/06, 029b/04, 028b/19, 025a/13, 025a/02

ḥarām-zāde (F) Meşru olmayan birleşmeden doğmuş kimse: 051b/04

ḥarāret (A) Sıcaklık: 024a/03, 043a/10

ḥarb (A) Savaş, cenk: 045b/14, 054b/01, 048a/19, 068b/06, 010b/09, 056b/15, 042a/01

harbe (A) Kısa mızrak : 045a/10, 059a/03

harbi (A) Çakmaklı ve kapsüllü tüfenk ve tabancayı ağızdan doldurup fişeği bastırmaya mahsus demir çubuk: 034b/04, 010b/09

Ḥarcene Amasya ilinin eski adı: 002a/14, 004b/04, 019b/05, 037a/07, 035b/09, 037a/08, 037b/18, 019a/17, 042a/10, 020a/13, 005a/17, 054b/01, 059b/18, 002b/07, 003b/18

ḥareket Kıpırdama, hareket etme: 016a/05, 021b/14, 042a/01, 044b/19, 42a/01, 21b/13, 21b/16, 61b/13

ḥ. it- Kıpırdamak, hareket etmek: 016a/05, 021b/14, 042a/01, 044b/19, 21b/13, 21b/16, 61b/13

ḥarem (A) Herkesin giremeyeceği yir: 012a/13, 036b/12, 064b/02, 064b/13, 064b/14, 055b/09, 025a/18

ḥarīf (A) Adi ve bayağı adam, kişi: 047b/13, 016b/11, 024a/11, 053a/14, 060b/10, 065a/13, 028b/15, 016b/02

Ḥarran Özel isim: 042b/02

ḥās (A) Özgü, has, saf, özel: 059b/04, 051b/06

ḥāşıl (A) Ortaya çıkan, semere, netice: 013a/09, 036b/06, 012b/11, 051b/09, 018a/09

ḥaṣm (A) Kesme: 023b/04, 032a/09, 046a/18, 009a/17, 045b/05, 041a/16, 041b/12, 020b/11, 068b/19

ḥasta (F) Sıhhati yirinde olmayan, bir rahatsızlığa uğrayan: 033b/08

ḥāṣā (A) Bir durum veya davranışın kesinlikle kabul edilmediğini anlatan bir söz: 052a/06

ḥaṣīn (A) Katı, sert, kırıcı, kaba: 058b/04

ḥaṣmed (A) İnsanda büyüklük duygusu uyandıran etkili görünüş, gösterişlilik, debdebe, heybet: 068a/06

ḥāṭā (A) Yanlışlık, hata: 069a/07, 044a/03, 042b/04, 059b/09, 060b/03

ḥ. eyle - Yanlış yapmak: 036a/09, , 065a/11, 047a/15, 048b/04

ḥ. it - Yanlış yapmak: 028a/18, 051b/02, 052a/08

ḥ. ol - Yanlışlık yapmak: 032a/11, 048b/16, 071a/02, 012b/08, 055a/04

ḥatm (A) Hitama erdirme, bitirme: 021a/02

ḥaṭır (A) Birine karşı duyulan saygı, sevgi: 056a/14, 034a/05, 013a/04, 018b/06, 035a/05, 013b/01, 070a/06, 064a/17, 034a/11, 054a/17, 053b/13, 065ab/19, 026b/17

ḥattā (A) Hatta, üstelik: 003b/05, 053b/08, 005a/05, 009a/12, 070a/02

ḥātun (A) Kadın: 055b/11, 020a/14

ḥavā (A) Hava yuvarını oluşturan, bütün canlıların solunumuna yarayan, renksiz, kokusuz, akışkan gaz karışımı: 029a/12, 055b/13, 068b/01

ḥavāle - Yollamak: 021b/01, 025a/02, 040b/17, 042a/13, 042a/16, 042a/19, 044a/17, 044b/09, 048b/15, 053b/10, 053b/15, 065b/12, 070b/12, 071a/03, 074a/06, 068a/1, 1060a/01, 055a/07, 065b/16

ḥ. eyle - Yollamak: 021b/01, 025a/02, 040b/17, 042a/13, 042a/16, 042a/19, 044a/17, 044b/09, 048b/15, 053b/10, 053b/15, 065b/12, 070b/12, 071a/03, 074a/06, 068a/11, 68a/17

ḥ. it - Yollamak: 060a/01, 055a/07, 065b/16

ḥavf (A) Korkma: 0010a/03, 021a/05, 047a/11, 053b/01, 013a/15, 013a/17, 055a/13, 004b/04, 028b/15, 029a/15

ḥ.-a düş - Korkuya kapılmak: 046b/16

ḥ. it - Korkmak: 009b/13, 062a/07

ḥavl (A) Güç, kuvvet: 044b/03, 050a/09

havz (A) Havuz, etrafı çitle çevrilen yir: 033a/07, 033a/15, 033a/16, 033a/08, 033a/10

ḥāy İyi dilek, azarlama, şaşma ve sevinç bildirmede kullanılan bir söz: 005b/10, 012a/11, 012b/13, 018a/17, 033b/05, 042a/14, 048a/09, 048b/11, 048b/15, 050b/12, 050b/13, 055a/18, 065b/08, 013a/18, 038b/13, 013b/17, 014a/04, 024a/13, 025a/10, 028a/05, 053b/11, 059b/16

ḥayāl (A) İnsanın kafasından tasarlayıp canlandırdığı şey: 055b/15

h̄ayat (A) Yaşayış, ömür, hayat: 054b/11, 057b/14

haydi Emir ve tenbih teşvik ve ta'cil için kullanılır : 047b/08

h̄ayf (A) Yazık, çok yazık, eyvahlar olsun: 031a/17, 034b/01, 055a/11, 066a/11, 062a/15

h̄ayır (A) Yok, öyle değil, olmaz anlamlarında onamama, inkâr bildiren bir söz: 043a/15, 067b/10, 055a/16, 032b/13, 034a/12

h̄ayırlı İyi, güzel neticelensin anlamında kullanılan bir söz: 060a/14, 057a/08

h̄aykır- Bağırarak: 011b/09, 016a/13, 058b/07, 017b/08, 027b/02, 0010a/01, 011b/02, 021b/13, 023b/12, 065b/01, 016b/08, 018a/17, 012a/10

h̄ayli (F) Çok, oldukça, epeyce: 015b/07, 044b/07, 052b/08, 059a/18, 062a/05, 062a/11, 063a/19, 064a/09, 065b/08, 065b/07, 067b/05

h̄ayrān (A) Tutkun, şaşkın: 044b/17, 068a/04, 041a/17, 057b/13, 048a/12, 058b/10

h̄.ol- Tutkun olmak, şaşkın olmak: 009b/12, 0010a/18, 015a/16, 030a/06, 033a/04, 034b/10, 048a/03, 054b/14, 065b/14,

h̄ayret (A) Şaşma, şaşırma: 029a/04

h̄āzır (A) Sözü edilen yerde var olan, bizzat bulunan: 044a/15, 053b/03, 017b/04, 027a/08, 060b/09, 064b/09, 069b/16, 050b/11, 064b/14

h̄. ol- Hazır hale gelmek: 009b/05, 010b/06, 026a/09, 031b/06, 041b/17, 047b/07, 061b/05, 067b/18, 009b/07

h̄azīne (A) Altın, gümüş, mücevher vb. değerli eşya yığını, büyük servet: 017a/08, 030b/02

h̄azm Sindirme, hazmetme: 043a/04

h̄azret (A) Yüce kabul edilen kimselerin adlarının başına saygı, övme, yüceltme: 015a/12, 037b/02, 050b/01, 026a/10

h̄az̄z (A) Sevinç duyma, hoşlanma : 008b/06, 025b/03, 030b/04, 043a/15

heb (F) Bütün: 016b/13, 031b/07, 035a/07, 039a/16, 069b/08

hedāyā (A) Armaganlar: 069b/17

helāk (A) Yok olma, ortadan kalkma: 002a/19, 006a/08, 0010a/02, 010b/01, 016b/03, 017b/13, 018b/14, 019a/14, 023a/04, 024a/08, 025a/01, 029b/06, 030b/12, 031b/05, 031b/10, 032a/03, 035b/11, 036a/01, 038a/07, 038a/09, 039b/03, 039b/13, 040b/17, 042a/15, 042b/15, 044a/04, 044b/11, 045a/05, 046a/08, 047b/12, 051a/17, 052b/17, 061a/14, 068b/14, 071a/19, 072a/06, 073a/05, 073b/10, 002b/01, 015a/15, 015a/16, 045a/16, 055b/03, 059a/17, 064b/04, 065a/13, 065a/18, 067a/11, 024b/12, 009a/09, 057a/13, 055b/17, 006b/09, 012a/19

hele Sonunda anlamıyla geciken davranışları bildirmek için kullanılan bir söz: 003b/01, 010b/06, 010b/16, 013b/10, 013b/13, 014a/07, 014a/16, 030a/03, 030b/13, 065a/09, 065a/11, 071a/01, 074b/09, 004b/06, 009a/18, 009b/04, 009b/16, 0010a/03, 013a/01, 014b/05, 016a/10,

017a/16, 019a/11, 023b/05, 032a/10, 032a/13, 032a/10, 032a/13, 033b/09, 033b/11, 036a/04, 037a/11, 040a/19, 043b/07, 045b/08, 045b/18, 048a/03, 049a/08, 050b/05, 051a/02, 052a/07, 057a/04, 068b/05, 072a/08, 072a/13, 053b/12, 054b/17, 064b/04

hem (F) Bir kimseyi uyarmak, bir şeyi açıklamak veya anlamı güçlendirmek için özellikle, zaten, bir de, şurası da var ki anlamlarında kullanılan bir söz: 013a/05, 013a/06, 013b/04, 015b/01, 026a/13, 051b/13, 054a/12, 054a/16, 054a/17, 064b/05, 065a/04, 065a/10, 066a/10, 018b/07, 024a/04, 028b/13, 039a/14, 042b/09, 043a/06, 051b/06, 051b/12, 069a/03, 069b/14, 070b/05, 072b/15, 054a/12, 055a/17, 065a/04

hemān (F) Çabucak: 003a/11, 013b/10, 014a/05, 014a/08, 014a/12, 014a/18, 014a/19, 020b/12, 021a/18, 021b/05, 024a/13, 024b/14, 029b/09, 042b/15, 046a/15, 053a/07, 056a/02, 057a/04, 058b/08, 060b/02, 060b/06, 061b/08, 062b/09, 063a/03, 063a/04, 063a/14, 064a/06, 064a/14, 064b/17, 065a/14, 065b/06, 066b/16, 067a/02, 067a/09, 067a/12, 067a/13, 068a/04, 068a/05, 068a/10, 068a/16, 068a/14, 069b/03, 069b/12, 071a/02, 073b/02, 074a/04, 005a/13, 007b/05, 007b/10, 007b/13, 008a/11, 009b/15, 009b/17, 0010a/16, 010b/13, 011b/15, 012a/07, 012b/04, 012b/12, 013a/11, 017b/06, 018a/02, 018a/12, 021a/06, 01a/07, 021a/10, 022b/05, 022a/08, 023a/02, 023a/03, 026a/17, 026a/04, 026b/08, 026b/04, 027b/11, 028b/03, 029a/08, 030a/11, 033a/03, 033a/08, 033a/18, 034a/12, 034b/06, 036b/10, 037a/11, 040a/15, 040b/07, 040b/14, 042a/01, 042a/04, 042a/06, 042b/17, 043a/13, 043b/13, 043b/17, 044a/10, 046b/07, 047b/09, 047b/18, 047b/19, 050a/19, 051b/09, 052a/19, 052b/02, 053a/04, 053b/06, 057a/09, 059a/05, 059a/07, 059b/15, 069a/01, 069a/09, 069a/11, 070b/01, 071a/13, 072b/09, 073a/18, 074a/06, 068a/19

hemşire (F) Kız kardeş: 058a/07

henüz (F) Az önce, daha şimdi, yeni: 012a/09, 027b/10

hep (F) Hiçbiri dışta tutulmamak veya eksik olmamak üzere, bütün, tüm olarak: 010b/07, 017a/03, 017a/06, 019a/12, 017a/10

her (F) Önüne geldiği ismin benzerlerini teker teker hepsi, birer birer hepsi, birer birer tamamı anlamıyla: 006a/14, 0010a/04, 012a/15, 017b/08, 018a/08, 023a/01, 024b/06, 029a/03, 029a/04, 033a/19, 037a/12, 037b/07, 038a/11, 038b/15, 039a/01, 039a/05, 043b/06, 046a/06, 050b/05, 051b/09, 057a/16, 071b/01, 040b/08, 042a/11, 045a/13, 053a/11, 054a/08, 060a/04, 068a/14, 070a/03

herkes (F) Bütün, herkes: 023a/18, 023b/16, 047b/06, 050b/14

hevā (A) İstek: 056a/12

heves (A) İstek, arzu, heves: 041b/14

hey Seslenmek, dikkat çekmek, azarlamak için kullanılır: 005a/18, 031a/08, 040a/14, 011a/09, 016b/07, 022a/11, 044a/05

heybet (A) Korku ve saygı duygularını uyandıran hal veya gösteriş: 065a/17, 062b/03, 070n/04, 007a/16, 009b/12, 048a/03

heykel (A) Taş, tunç, bakır, kil, alçı vb. maddelerden yontularak, kalıba dökülerek veya yoğrulup pişirilerek biçimlendirilen eser, yontu, statü: 069b/02

hezār (F) Bin, pek çok: 011a/12, 046a/01, 013a/15, 013a/17, 052s/08, 055a/14, 027a/13

hışm (F) Kızgınlık, öfke: 019a/09, 068a/08, 068a/09, 012a/12, 038a/09, 051a/04, 071a/18, 013b/17, 048a/04

h. it- Öfkelenmek: 003b/05

hıyar (F) Sebze ile meyve arasında maruf bir yeşillik ki kabaktan uzunca olup salata ve turşusu olur: 045a/12

hicāb (A) Utanma: 014a/09, 035a/19

hiç (F) Asla, hiç: 016a/04, 016a/10, 028b/10, 035b/05, 036b/08, 002a/04, 005b/10, 011b/19, 047a/02, 049b/11, 063a/15

hidāyet (A) Doğru yolu gösterme, hakka sevk etme: 036a/19, 059b/04, 067a/12, 060b/05, 066b/07

hikāye (A) Anlatma, nakletme: 056b/04, 043a/19, 055b/18, 065a/02

hikmet (A) Bilgelik, sebep: 011b/19, 050b/08, 052a/02, 057b/14

hil'at (A) Kaftan: 062b/12, 052a/19, 018a/13, 062a/17, 063b/16, 068a/02, 068b/09

h. giy- Kaftan giymek: 041a/09, 043b/09, 062a/16, 067a/05

hile (A) Düzen, oyun: 045b/11, 065b/01, 005b/03, 020b/02, 032b/13, 046b/17, 050a/07, 052a/13, 054b/06, 062a/09, 055a/03, 052b/17, 064b/07, 065a/18

hilekār (F) Düzenbaz, hileci: 014a/19, 012a/18, 012a/19, 012b/05, 013a/08

Hind Hindistan: 035b/11

hitab - Konuşmak: 023b/02

h. it- Konuşmak: 023b/02

hizmet (A) Görev, vazife: 043b/01, 050b/05, 050b/08, 070b/09, 052a/11, 036b/12, 026b/17

hoca (F) Hoca: 004b/06, 025b/15, 025b/18, 026a/01, 003a/02, 004b/13, 026a/04, 026a/05

hōd (F) Kendi: 021b/15

hōr (F) Değersiz, önemi olmayan, aşağı: 045b/04

hoş (F) Beğenilen, duyguları okşayan, zevk veren: 005a/19, 005b/05 005b/06, 013a/03, 013b/06, 018b/05, 019a/05, 034a/11, 036b/05, 037b/01, 045a/18, 053a/09, 056a/14, 064a/11, 013a/13, 055a/08, 056a/11, 057a/07, 057a/17, 060a/08, 060b/17, 064b/19, 065a/12, 068b/12

h. gel- Geleni iyi karşılamak, güzel söz söylemek: 003a/14, 007b/19, 012b/14, 013a/19, 035a/11, 035b/01, 010b/19

hoşnüd (F) Hiçbir yakınması bulunmayan, bir kimseden, bir davranış ya da durumdan memnun bulunan: 037a/17, 037b/01, 037a/19

Ḥudā (F) Allah, tanrı: 039a/04, 052a/02, 051a/18, 047a/12, 045a/02, 057b/14, 067b/08, 003a/16, 049b/02, 057b/14

Ḥūn Özel isim: 030b/19, 031a/01, 031a/10, 040b/09, 046b/14, 047ba/08, 048a/03, 052b/07, 040b/07, 060b/10, 046b/09, 043b/11

ḥurd (F) Kırmak, parçalamak : 011a/15, 012a/14, 073b/17, 041b/16, 067b/07, 061b/15

h.eyle- Paramparça etmek : 011a/15, 012a/14, 073b/17

h. it- Parçalamak : 041b/16

h. ol- Parçalanmak : 067b/07, 061b/15

ḥuṣūmet: Düşmanlık: 018a/11, 061a/07

ḥuṣūṣ (A) Konu: 039a/09, 038b/08, 054a/13, 045b/03, 011a/03, 019a/01, 028b/02, 028b/08, 027a/04, 059a/19, 060a/13, 042a/09

Ḥūt Özel isim: 040b/07, 040b/10, 040b/11, 041a/04, 041a/07, 041b/01, 044a/06, 045a/07, 045a/18, 045b/18, 046a/14, 046b/11, 047a/06, 047b/04, 048a/08, 052b/04, 043b/13, 050a/06, 050a/07, 049a/02, 040b/09

ḥuzūr (A) Dirlik, baş dinçliği, gönül rahatlığı, rahatlık, erinç, ön , iç rahatlığı, hâlden memnun olup gönlünde: 012b/13, 064b/16, 040b/12, 039b/02, 045a/08, 052a/09, 014a/17, 046b/12

hücum - Saldırmak: 009a/04, 011b/02, 059b/08, 063b/07, 066a/01, 068b/03, 016b/05, 030b/11

h. eyle - Saldırmak: 009a/04, 011b/02

h. it - Saldırmak : 059b/08, 063b/07, 066a/01, 068b/03, 016b/05, 030b/11

hüdā (A) Hidayet : 056b/12, 057b/04, 060a/11, 060b/05, 065b/12

Ḥüdāvir Özel isim: 060a/13

ḥükm (A) Karar, hüküm : 011a/07, 011a/08, 046a/09, 069a/11, 056a/03, 047a/07, 064a/013, 054b/10

h. it- Karar vermek, hükmetmek: 064a/13, 054b/10, 036a/19, 011a/07, 011a/08, 046a/09

hülāsa (A) Bir sözün veya yazının özünü belirten kısaltılmış şekli: 056b/16

Hümā (A) Kafdağı'nda ve dâimî karlar bölgesinde yaşadığı kabul edilen, boz renkli, kanatları zümrüt yeşili, gölgesinin bir kimsenin üzerine düşmesi o kimsenin başına devlet kuşu konacağına alâmet sayılan, çok büyük, yırtıcı, efsânevî kuş: 033b/18, 033a/03

hüner (F) Yetenek, beceri, marifet: 017a/15, 068a/04

hür (A) Yasal hakları ve toplum kuralları sınırları içinde, hiçbir baskı altında bulunmadan istediği gibi davranma hakkına sâhip olan (kimse): 054a/04

hürmet (A) Saygı: 044b/07

hüsn (A) Güzellik: 055b/08, 033a/04

I

ı: Özel isim 002a/16, 052b/13, 005a/18

ırāk Uzak: 059a/17, 067b/03, 067b/06, 067a/12, 067b/09

ırmağ Doğrudan doğruya denize dökülen büyük akarsu: 011b/06

ırz (a) Bir kimsenin, başkaları tarafından dokunulmaması ve saygı gösterilmesi gereken iffeti: 61b/10

ıslāh (A) Düzeltme: 058a/06

ışmarla- Sipariş etmek: 021a/19, 024a/10, 014a/06, 054a/14

ıztırāb (A) Acı, üzüntü: 064a/09

İ

i- İmek: 005a/09, 005a/11, 005a/16, 005b/04, 006a/11, 006a/14, 006b/04, 006b/07, 008b/09, 008b/11, 009a/14, 011b/10, 011b/11, 011b/12, 012a/05, 012a/19, 013b/18, 014a/11, 014a/12, 015b/04, 015b/08, 015b/10, 015b/13, 015b/15, 015b/16, 015b/17, 016b/10, 017a/09, 017b/16, 018b/13, 021a/12, 024a/09, 024a/10, 024a/18, 024a/19, 024b/14, 024b/18, 025a/06, 025a/18, 025a/19, 026b/02, 027a/02, 027b/15, 027b/18, 028a/03, 028b/04, 029a/06, 029a/08, 029a/13, 029a/14, 029a/16, 029b/07, 030a/13, 030b/04, 030b/05, 030b/19, 031a/08, 031a/10, 031b/02, 031b/16, 032b/13, 033a/07, 034a/09, 034b/02, 034b/03, 034b/04, 034b/05, 035a/13, 040a/16, 040b/09, 041b/01, 042b/10, 043a/11, 044a/18, 045b/07, 045b/13, 046b/04, 047a/08, 048a/19, 052a/16, 053a/02, 053b/12, 054a/08, 054a/16, 054a/18, 054b/13, 055a/04, 055b/06, 055b/08, 056a/05, 056a/07, 056a/08, 056a/09, 056a/10, 056a/13, 056b/12, 056b/13, 057a/15, 057b/10, 058b/04, 058b/10, 059a/18, 060b/07, 061a/08, 061a/09, 063b/09, 066b/16, 067a/04, 068a/12, 068b/09, 070a/02, 073b/05

İbrāhim Hazret-i İbrahim (AS) Özel isim: 050b/01

ibrış (F) Kalınca bükülmüş ipek iplik: 033a/09

icāzet (A) İzin, müsaade: 031b/14, 041a/07, 056b/07, 040a/02

i.al- İzin almak: 068b/15 , 047b/08, 056a/17, 056b/02, 056b/06, 068a/06

i. iste- İzin istemek: 035a/14,

i. vir- İzin vermek: 006b/18, 043a/03, 056b/08, 073a/07

İç- İçmek: 023b/07, 024a/14, 052b/09, 060b/16, 031a/11, 035a/17, 023b/02, 014a/14, 019a/13, 013b/19, 014b/10, 014b/11, 024a/04, 035a/19, 064b/04, 017a/01, 056a/07, 023a/18

İç Herhangi bir durumun, cismin veya alanın sınırları arasında bulunan bir yir: 012a/05, 047a/02, 014b/15, 015b/13, 024b/06, 032a/19, 032b/19, 048b/09, 049a/17, 052b/13, 053b/12, 055b/06, 024b/01, 057a/12, 066a/02, 016b/10, 047a/16, 026a/10

İçerü İçeriye: 032b/01, 006b/19, 0010a/09, 012a/08, 014a/03, 017b/18, 032b/18, 034b/06, 035a/10, 052a/01, 056b/17, 060b/15

İçün Amacıyla, maksadıyla: 024b/17, 025b/16, 049b/07, 052b/18, 006b/01, 013a/04, 013a/09, 013a/11, 013b/01, 013b/08, 018b/06, 024a/09, 025b/17, 031b/19, 034a/05, 041b/05, 043b/03, 047a/17, 049b/06, 051b/13, 054b/07, 056a/05, 061b/08, 069b/09, 070a/07

İfade (A) Anlatım, deyiş: 041b/13, 056b/02

İhmāl (A) Gereken ilgiyi göstermeme, boşlama, savsaklama, savsama, önem vermeme: 066b/13

İhsān (A) Bağışlama, yardım etme, lütuf: 056a/18, 056b/05, 058b/18, 056a/17, 015a/01

i. eyle- Yardımda bulunmak, iyi davranmak: 019b/12, 023a/01, 049b/02

i. it- Bağışlamak, yardım etmek: 037b/08, 068a/02, 068a/02

İhtimāl (A) Olasılık: 007a/01, 032a/02

İhtiyāc (A) Lazım olan: 064b/18

İhtiyād İleride lüzumu görülür ihtimal ve mülahazasıyla tedbirli davranma: 009b/01

İhtiyār (A) Yaşlı, kocamış olan, pir (kimse): 005a/17, 033a/12, 043b/01, 051b/12, 033a/02

İkdām (A) Gayretle ve yıkılmadan çalışma: 005b/03, 026b/15, 054a/15, 073b/09, 073b/03

İken Zarf fiil eki: 002a/08, 002b/09, 013a/07, 019a/07, 019b/14, 021b/03, 030b/10, 037b/14, 050a/11, 060b/04, 061a/01, 062b/06, 063b/14, 064b/11, 065b/15, 073a/11, 061b/01

İki Birden sonra gelen rakam: 002a/10, 002a/17, 003a/04, 003a/08, 011b/10, 015b/16, 015b/19, 017a/07, 017b/01, 017b/03, 017b/11, 018b/14, 021a/07, 023b/13, 025b/10, 035b/12, 040a/15, 040a/16, 040b/04, 040b/08, 040b/12, 041a/11, 041b/18, 042a/17, 042b/15, 043a/19, 043b/17, 043b/18, 044a/07, 046a/15, 046b/08, 047b/07, 049a/05, 049b/01, 050b/04, 050b/07, 053a/07, 053b/17, 054a/17, 055b/03, 056a/06, 056a/14, 056b/13, 056b/18, 057a/11, 059a/01, 059a/19, 060a/03, 060a/10, 061a/14, 064a/13, 066a/13, 066b/16, 067a/07, 068a/07, 068b/01, 070a/17, 070b/16, 071a/10, 059b/18, 043b/17, 054a/11, 038a/08, 045a/05, 051a/15, 061a/10, 073b/02, 011b/12, 034a/12, 070a/07, 060a/02, 014a/01, 014a/18, 040b/03, 052b/02, 045a/05, 031b/19, 045b/15

İkişer Her birine iki veya her seferinde iki: 044b/12, 045a/13

İklīm (A) Ülke, diyar: 032a/07, 036a/01, 039a/04, 040b/02

ikrām (A) Ağrlama, hürmet gösterme, değer verme: 022a/18, 020b/18, 056a/10, 031a/01, 059a/09

i.eyle- Saygı ve sevgi göstermek: 056b/11, 060a/08,

i. it- İkrām etmek, bağıştta bulunmak: 071b/10, 020b/01, 021a/02

ikrār (A) Gizlemeyip açıklama, itiraf etme: 018b/19

i. eyle- (A) Söylemek, kabul etmek: 018b/19

ile Birliktelik, beraberlik, araç, neden veya durum anlatan iki ögeyi birbirine bağlamaya yarayan bir söz: 002b/09, 002b/14, 003a/07, 003a/10, 003a/12, 003b/06, 003b/07, 003b/18, 004a/05, 004b/03, 004b/08, 004b/11, 004b/13, 004b/15, 005a/17, 005b/13, 006a/01, 006b/07, 006b/11, 006b/18, 007a/06, 007a/11, 009a/02, 009a/05, 009a/10, 009a/11, 009b/11, 0010a/03, 0010a/11, 011b/18, 012a/05, 012a/10, 012b/10, 012b/12, 013b/15, 014a/01, 014a/10, 014b/14, 015a/02, 015a/08, 015a/13, 015a/17, 015b/07, 015b/11, 015b/18, 016a/18, 016b/06, 016b/11, 017a/11, 017b/03, 017b/05, 017b/18, 018a/08, 018b/15, 019a/15, 019b/02, 019b/04, 019b/10, 019b/19, 020a/01, 020a/08, 020a/09, 020a/14, 020b/03, 021a/05, 021a/13, 021a/16, 023a/01, 023a/19, 023b/12, 024a/02, 024b/02, 024b/17, 024a/18, 024b/05, 025a/12, 026a/11, 026a/13, 026a/14, 027a/01, 027a/15, 028a/01, 028a/07, 028a/11, 028b/01, 029a/18, 029b/07, 030a/15, 030a/16, 030a/18, 030a/19, 030b/01, 030b/08, 030b/09, 030b/16, 030b/17, 031a/12, 031a/19, 031b/04, 032a/07, 032a/12, 032b/03, 032b/14, 033a/10, 033a/17, 033b/10, 034b/05, 034b/16, 034b/17, 035a/09, 035a/16, 036b/04, 036b/08, 037a/01, 037a/03, 037a/07, 037a/10, 037a/13, 037b/10, 038a/01, 038a/07, 038a/15, 038a/17, 039a/08, 039b/01, 039b/06, 039b/10, 039b/19, 040a/02, 040a/03, 040a/04, 040a/09, 040a/11, 040a/12, 040a/14, 040a/19, 040b/03, 040b/04, 041a/03, 041a/11, 041a/18, 041b/01, 041b/12, 041b/16, 041b/19, 042a/04, 042a/08, 043a/04, 043a/05, 043a/17, 044b/03, 045a/14, 045a/15, 045b/11, 045b/16, 046a/10, 046a/14, 046a/16, 046a/17, 046b/01, 046b/08, 046b/14, 046b/17, 047a/04, 047a/16, 047a/19, 047b/03, 047b/14, 049a/05, 049a/07, 049a/14, 049a/15, 049a/19, 050a/01, 050a/07, 050b/04, 050b/06, 050b/09, 051b/15, 052b/05, 052b/16, 053a/05, 053a/07, 053a/16, 053b/02, 053b/09, 053b/14, 054a/10, 054a/15, 054b/06, 054b/13, 055a/09, 055b/13, 055b/14, 055b/16, 056a/09, 056b/01, 056b/03, 056b/10, 056b/18, 057a/05, 057a/13, 057b/02, 057b/03, 057b/06, 057b/14, 058a/01, 058a/04, 058a/08, 058a/10, 058b/02, 059a/01, 059b/09, 059b/12, 059b/13, 059b/15, 059b/17, 060a/05, 060a/10, 060b/06, 060b/11, 061a/10, 061a/13, 061b/09, 062a/09, 062a/11, 062a/12, 062b/04, 063b/03, 063b/08, 064a/06, 064b/11, 064b/15, 064b/16, 065a/18, 065b/04, 065b/10, 065b/12, 065b/16, 066a/03, 066a/08, 066b/05, 067a/01, 067a/11, 067a/16, 067b/04, 067b/08, 067b/11, 067b/13, 068a/04, 068b/01, 069a/02, 069a/18, 069b/18, 069b/19, 070a/01, 070b/15, 071a/16, 071b/13, 072a/16, 072b/02, 073b/01, 073b/03, 073b/13, 074a/15, 074a/18, 074b/07

ileri, ilerü İleride, önde bulunan, önde giden: 002a/02, 009b/09, 022b/02, 024a/13, 032b/08, 002a/03, 016b/12, 011b/07

ilet- Götürmek, ulaştırmak, nakletmek, geçirmek: 003b/04

illā (A) Ne olursa olsun, hangi şartta olursa olsun, her hâlde: 032b/13, 061a/18

iltizām (A) Birinin veya bir şeyin tarafını tutma, onu tercih etme: 069a/04

īmān (A) Din, inanç: 060a/06, 067b/08

ī-a gel - İnanmak: 060a/06, 067b/08

‘imāret (A) Mâmur etmek, şenlendirmek, bayındırlık: 019b/06

imdād (A) Yardım: 026b/03, 059b/13, 046a/11, 054a/06, 019b/08, 060a/07

imdi: Şimdi, şu anda 018a/07, 049a/08, 064b/12, 004a/02, 004a/15, 004b/10, 004b/13, 006b/16, 007a/01, 007a/07, 007b/02, 007b/05, 008b/07, 009a/16, 009b/05, 0010a/04, 0010a/16, 011a/11, 013a/03, 013a/13, 013b/06, 013b/09, 013b/10, 015a/08, 015a/15, 015a/18, 016b/12, 017a/02, 017a/14, 018b/05, 019a/03, 019a/05, 019a/18, 020b/07, 022a/07, 027a/04, 027a/08, 031a/05, 032a/13, 033a/15, 035a/03, 036b/06, 036b/10, 036b/14, 037a/01, 037b/01, 037b/07, 039a/06, 039a/07, 039b/02, 040b/18, 041b/05, 042a/11, 043a/15, 043a/18, 043b/07, 045a/19, 046a/08, 046b/17, 047b/14, 047b/17, 048a/06, 049a/06, 051a/07, 051a/08, 052a/11, 054b/11, 055a/15, 056a/12, 058a/07, 059a/16, 059b/05, 060b/01, 061b/16, 062a/02, 062b/11, 063a/17, 064a/05, 064b/19, 065a/04, 065a/19, 066a/11, 068a/18, 068b/11, 068b/12, 069b/16, 070a/09, 070b/08, 070b/11, 072b/17, 073b/10

imtiḥān (A) Deneme, denenme, sıkıntı çekme: 029b/07, 065b/02, 062a/07, 061b/09, 067a/04

i. ol- Denemek: 062a/07, 061b/09, 065b/02

‘İmraḳ Özel isim: 067a/04, 067b/09, 067b/12, 069b/01

in- Yüksekten veya yukarıdan aşağıya doğru gelmek : 070b/06, 025b/03, 027a/05, 024a/15, 027a/03, 003a/06, 030a/01, 032b/06, 032b/18, 033b/10, 034b/13, 051a/03, 051b/19, 058b/03, 069a/12 ,026b/13

‘inād (a) Bir konuda direnme, ayak direme, direktme, direnim: 67a/10, 061b/04, 041b/06, 010b/15, 021a/01, 022a/13, 046a/08, 067a/16, 062b/18, 063a/18, 069a/16 , 061b/10

‘i. it- İnat etmek: 041b/06, 010b/15, 021a/01, 022a/13, 046a/08, 067a/16, 062b/18, 063a/18, 069a/16 , 061b/10

‘ināyet (A) Lütuf, iyilik, ihsan: 047a/07

ince Kalın mukabili, barik: 044b/03

incit- İncitmek, can acıtmak, elem vermek, hatır kırmak, ilişmek: 027a/01, 013a/02

indir- İndirmek: 025b/03, 027a/05, 024a/15, 027a/03 2. indirmemek: 026b/13, 032a/10

inkār (A) Yaptığını, söylediğini, tanık olduğunu saklama, gizleme, yadsıma: 031b/08, 031b/09, 054b/19, 033a/14

infāk (A) Nafaka verip geçindirme, besleme: 049b/17

infi'āl (A) Gücenme, güce gitme, hatır kalma: 021a/16, 020a/03

inşāf (A) Acımaya, vicdana veya mantığa dayanan adalet: 035a/01, 062a/08, 069a/10

insān (A) Toplum hâlinde bir kültür çevresinde yaşayan, düşünme ve konuşma yeteneği olan kimse: 033b/16

inşā'allāh (A) Allah'ın izniyle: 020a/12, 034a/06, 058a/08, 026a/06, 026a/02, 064a/15, 073a/14, 066b/09

intiḥāb (A) Seçme, seçilme: 047a/16

intiḫām (A) Öç alma: 006b/01, 014b/04, 038b/01, 070a/16, 023b/09, 073a/02, 039a/13, 039b/04, 040a/12, 006b/11, 052b/16, 006a/09, 038b/16, 044a/13, 038b/17, 048a/05, 047b/12, 052b/10

i. al- Öcünü almak: 006b/11, 052b/16, 006a/09, 038b/16, 044a/13, 038b/17, 048a/05, 047b/12, 052b/10

intizār (A) Bekleme, gözetleme: 34a/02

i.çek-: Beklemek, gözetlemek: 34a/02

ir- Varmak, ulaşmak: 003b/01

iri Ölçüleri olağandan daha hacimli olan, kocaman: 005a/11

iriş- Bir yire ulaşmak, varmak: 072b/13, 067b/03, 042b/08, 048a/13, 054a/09, 060b/05, 060b/12, 067b/17, 070a/10, 009b/07, 042b/14, 049a/06, 074a/16, 008b/18, 045a/06, 064a/07, 074a/18, 002a/12, 004b/11, 043a/08, 019b/08, 054a/06, 063a/10, 012a/13, 017b/18, 021b/02, 021b/03, 021b/05, 032a/02, 048b/02, 051a/01, 054a/03, 059b/15, 062a/13, 071b/19, 074a/14, 060b/03, 003a/18, 015b/05

irsāl (A) Gönderme, yollama: 072b/07, 053a/08, 026a/03, 038a/01

i. eyle- Göndermek: 053a/08, 026a/03

i. it- Göndermek: 038a/01

irtesi Ertesi gün, sabahleyin: 059a/02, 071b/13, 009b/07, 010b/08, 021a/06, 025b/06, 047a/18, 053b/04, 057b/14, 058b/03, 062b/15, 063a/02, 066a/14, 067a/13, 068a/03, 068b/07, 072a/11, 073b/03, 068b/01

irtikāb (A) Hile yapma: 047b/04

ise Olunca, olursa, olsa da, -ince, -diği için, -diği vakit: 006a/09, 006a/10, 006a/12, 008b/10, 0010a/05, 0010a/14, 011b/15, 012a/05, 012a/09, 012b/11, 013b/09, 014a/06, 014a/11, 014b/07, 015b/04, 015b/09, 017a/17, 018a/05, 018a/08, 018b/16, 019a/04, 019a/17, 020a/11, 023b/07, 024a/16, 026b/01, 027a/03, 028a/11, 028a/14, 029a/15, 031a/13, 035b/17, 036b/01, 036b/13, 037a/12, 038a/11, 038b/17, 039a/01, 039a/06, 040b/13, 040b/19, 041a/01, 041a/02, 041a/03, 041b/05, 041b/13, 044a/06, 044b/01, 045a/14, 046b/13, 047a/12, 048b/03, 049a/11, 049a/17, 050a/15, 050b/15, 051a/15, 051a/16, 051b/09, 051b/16, 052a/13, 055a/02, 057a/14, 059a/12, 059b/05, 060a/05, 061b/09, 063a/10, 063b/05, 065a/12, 065a/13, 066a/10, 067a/02, 067a/15, 068a/14, 068b/05, 068b/12, 071b/03, 068a/16, 059a/06, 060a/18, 061b/05, 064a/17, 066b/14, 067a/05

iskān (A) Yirleştirmek, yurtlanmak: 058b/05

i. it- Yirleştirmek, yurtlanmak: 058b/05

iskele (İt) Deniz taşıtlarının yanaşması için yapılmış, kıyıdan denize doğru uzanan tahta veya beton yir : 014b/15

İskender Özel isim: 034b/11

İslām (A) Allah'ın kuran ile vahyettiği ve esasları Hazret-i Muhammed tarafından bildiren din, müslümanlık: 015a/05, 038b/09, 044b/15, 047b/03, 052a/05, 054a/02, 054a/04, 058a/16, 063b/08, 066a/04, 066b/08, 068b/03, 069a/15, 069b/09, 004a/19, 036b/07, 042b/11, 043a/14, 053b/03, 058a/12, 061a/17, 066a/07, 068b/11, 068b/13, 071b/02, 066a/13, 054a/09, 054a/12, 036b/10, 037b/07, 058a/05, 015a/03

iste- Dilemek, arzu etmek, talep etmek, istemek: 013a/18, 009b/15, 016b/19, 024a/01, 026b/11, 031b/14, 040b/11, 071a/11, 009a/06, 014a/05, 072a/18, 040b/08, 012b/19, 069a/09, 067b/01, 003b/06, 012b/06, 012b/09, 012b/15, 012b/18, 018a/12, 027b/10, 44a/05, 061a/06, 010b/12, 013b/09, 023b/05, 035a/14, 012a/16, 003b/09, 010b/01, 011a/05, 022a/06, 023a/18, 023b/05, 063a/04, 036a/07, 060a/11 , 029b/12, 068b/20, 069b/12

işyān (A) Karşı gelme, itâatsizlik etme, baş kaldırma, Kānun ve nizâma karşı ayaklanma: 007a/07

'i. it- İtaatsizlik etmek, baş kaldırmak: 007a/07

iş Çalışma, uğraşma: 044a/03, 059a/08, 043a/05, 004b/02, 041b/05, 045b/07, 065b/01, 073b/08, 014b/03, 023b/10, 052b/17, 015b/14, 070a/16, 014b/06, 028b/03, 040a/19,

i. gör- Bir işi yapmak: 017b/13, 048b/14, 054a/16, 056a/13, 059a/13, 059b/18, 017b/13

i. it- Bir işi yapmak: 042a/12, 051b/08, 068a/02, 070b/01, 071a/19, 045b/18

işit- Duymak: 051a/08, 014b/03, 023b/10, 003b/11, 004a/05, 004b/12, 005b/18, 007a/05, 0010a/18, 020a/07, 020a/10, 026b/07, 027b/05, 028b/18, 031a/07, 031b/12, 033a/14, 036b/03,

038b/13, 041a/12, 047a/14, 053b/11, 057b/05, 061a/15, 062b/03, 064a/16, 069a/05, 070a/03, 070a/13, 071b/04, 072b/18, 073a/03, 072a/18, 031b/19, 040a/19, 043a/18, 054b/09, 065b/02, 043a/02, 057b/01, 061b/07, 072b/14, 038b/07, 044a/06, 033a/15, 013a/13, 036a/12, 061b/03, 039a/04, 024a/18, 036a/02 , 032a/06, 049a/13

işte Bir şey gösterilirken veya bir şeye işaret edilirken söylenen bir söz, aha, ahacık: 014b/11, 004a/18, 004b/16, 004b/17, 005b/12, 008b/15, 009a/09, 009a/16, 011a/19, 011b/09, 013a/19, 017b/02, 018a/07, 018b/16, 019a/16, 020b/10, 023a/01, 023a/03, 023a/13, 024b/15, 025a/01, 027a/14, 027b/03, 028a/05, 032a/19, 033b/18, 034a/02, 035a/04, 035b/14, 036b/02, 037b/12, 038b/03, 039b/05, 039b/08, 041a/05, 041b/16, 044b/18, 045b/17, 046a/10, 046a/11, 046b/09, 046b/10, 046b/11, 048b/04, 052a/10, 052a/18, 052b/02, 057a/06, 057b/02, 059a/06, 060a/08, 061a/15, 061b/05, 063a/04, 065a/13, 065b/02, 065b/03, 068a/16, 073a/08, 073a/09, 074a/03

‘işret (A) İçki içme: 033b/17, 005a/17, 034b/14, 040a/04, 065a/09, 071b/10, 064a/02

‘i.e başla- Yiyip içmeğe başlamak: 023a/08, 037a/04, 060a/10

‘i. eyle- Eğlenmek: 033a/05, 041a/03

‘i. it- Eğlenmek, yiyip içmek : 041a/19, 040a/03, 036b/03, 032b/19, 033b/17, 015b/18, 015b/17, 066b/05, 033b/17

it- Etmek, eylemek, yapmak: 009a/01, 014a/04, 030a/13, 030b/05, 033a/07, 043a/09, 047a/05, 048b/18, 049b/01, 050a/15, 050b/05, 050b/07, 050b/16, 051a/08, 051a/12, 057a/16, 057b/06, 060a/07, 062a/07, 063a/03, 070b/02, 066a/07, 067a/03, 046a/18, 031b/04, 048b/05, 069b/07, 057a/14, 030a/05, 039b/17, 050b/17, 072b/17, 025b/11, 009a/17, 012a/02, 014a/06, 014a/07, 019b/12, 019b/13, 024a/07, 040a/07, 050b/12, 064b/09, 072a/05, 020b/13, 003a/10, 041b/12, 046b/01, 050b/13, 051a/05, 060a/02, 060a/06, 064a/04, 067a/03, 002a/03, 046b/09, 054a/01, 065b/11, 038a/03, 002b/10, 003b/05, 004a/02, 004a/12, 004b/19, 006a/19, 007b/03, 009a/04, 010b/06, 010b/08, 012b/05, 013b/12, 014b/16, 014b/19, 015b/05, 018a/13, 019b/03, 019b/06, 020a/03, 020a/06, 022b/05, 022b/14, 023b/08, 023b/12, 024b/17, 025a/06, 029b/17, 030a/04, 030a/05, 030a/08, 030a/11, 031b/07, 034a/14, 036a/01, 037a/13, 041a/16, 045a/14, 045b/12, 049a/10, 049b/11, 051a/02, 051b/10, 052b/09, 052b/17, 054a/06, 055b/08, 055b/09, 055b/10, 058a/04, 059b/18, 061a/09, 061b/13, 063b/13, 064b/03, 065a/15, 066a/14, 066b/07, 066b/11, 067b/12, 072b/10, 073a/09, 005a/19, 006b/02, 015a/17, 015a/18, 017a/13, 027b/03, 028b/15, 047a/04, 050a/09, 063a/01, 055a/11, 033a/07, 046a/13, 057b/14, 058a/18, 058b/17, 061a/04, 067a/02, 071a/12, 073a/10, 009b/02, 013b/09, 025b/02, 036a/15, 036b/02, 043a/08, 043b/07, 055b/16, 038a/06, 048b/09, 056a/01, 059b/15, 065b/10, 071a/03, 072b/14, 060b/11, 012a/10, 005a/18, 009a/13, 022b/17, 040b/19, 051a/04, 004a/13, 032a/19, 033a/17, 036b/08, 036b/09, 040a/13, 040a/18, 046b/03, 046b/16, 060b/18, 006a/11, 042a/05, 060b/11, 067b/02, 054a/10,

003b/15, 014a/09, 029a/08, 035b/19, 037a/06, 046b/13, 062b/08, 004b/08, 043a/07, 043a/08, 010a/15, 020b/01, 041a/06, 061a/17, 062a/18, 068b/05, 014b/08, 038a/04, 021a/15, 012b/10, 014b/10, 014b/15, 038b/15, 040a/16, 040b/02, 044a/01, 055b/15, 064b/11, 066b/15, 038b/03, 060a/04, 016b/05, 037a/08, 054b/01, 064a/05, 065a/01, 069a/14, 069a/15, 071a/13, 030a/18, 051b/11, 004a/15, 004a/16, 007a/07, 013b/08, 016a/03, 021b/02, 033b/03, 035a/04, 036a/17, 052b/02, 061a/04, 061b/05, 062a/17, 064a/13, 066b/09, 020b/19, 038a/09, 039a/03, 041a/15, 056b/13, 057b/02, 062b/16, 037b/15, 057a/08, 057a/17, 067a/08, 002b/06, 014b/06, 017b/10, 021a/03, 021b/19, 028b/11, 031a/09, 033a/06, 041b/15, 043a/01, 049b/08, 054b/01, 054b/02, 054b/16, 057b/08, 058b/10, 067b/15, 072a/17, 012a/06, 019a/17, 024b/16, 040b/01, 050b/10, 057b/09, 017b/18, 035a/02, 055a/05, 016a/05, 021a/05, 044a/10, 048a/10, 018a/12, 060b/16, 032a/05, 001b/12, 001b/13, 002a/07, 002a/19, 002b/11, 002b/12, 002b/15, 002b/18, 003a/07, 004a/07, 004a/08, 004b/02, 004b/10, 005b/03, 005b/12, 007a/08, 008a/06, 008a/16, 008a/17, 010a/13, 010b/14, 011a/03, 011a/12, 014a/06, 014a/19, 016a/11, 016a/12, 016b/18, 016b/19, 017a/12, 017b/03, 018b/11, 019a/03, 019a/06, 019a/15, 019a/16, 019a/17, 020a/01, 020a/02, 020a/05, 020a/17, 020a/18, 020b/02, 020b/17, 021a/02, 021a/10, 021b/03, 022b/10, 023a/02, 023a/06, 023b/07, 023b/14, 024a/01, 024b/02, 024b/07, 024b/11, 025a/01, 025b/01, 025b/13, 025b/16, 026a/04, 026a/08, 026a/10, 026b/07, 026b/09, 026b/11, 026b/15, 026b/16, 027a/06, 027a/12, 028a/01, 028a/13, 028b/01, 028b/12, 028b/19, 029a/07, 029a/08, 029b/09, 030a/01, 030a/02, 030a/11, 030a/17, 031a/10, 031b/09, 032a/03, 032a/05, 033a/10, 033a/14, 034a/08, 034a/14, 034b/08, 035a/13, 035b/03, 035b/06, 035b/08, 036a/03, 036a/19, 036b/18, 037a/19, 037b/01, 037b/03, 037b/04, 037b/08, 037b/10, 037b/14, 038b/05, 038b/19, 039a/18, 039b/03, 039b/06, 039b/09, 039b/12, 040b/07, 040b/09, 041a/09, 041b/13, 041b/16, 042a/01, 042a/14, 042a/19, 042b/15, 042b/17, 043a/16, 043b/11, 043b/12, 043b/16, 044a/03, 044a/05, 044a/06, 044a/09, 044a/12, 044a/15, 044a/18, 044b/04, 044b/16, 044b/18, 045b/08, 046a/05, 046a/08, 046a/18, 046a/19, 046b/04, 046b/16, 047a/02, 047a/07, 047a/18, 047a/19, 047b/07, 047b/14, 048a/05, 048a/09, 048a/10, 048b/08, 048b/10, 049a/01, 049a/15, 049a/17, 049b/04, 049b/18, 050a/13, 050a/16, 050a/17, 051a/04, 051a/11, 051b/12, 052b/08, 053a/01, 053a/02, 053b/04, 054a/05, 054b/10, 054b/11, 055a/15, 055b/07, 055b/18, 056a/02, 056a/04, 056b/03, 056b/05, 056b/17, 057a/04, 057a/10, 057a/13, 058a/17, 058b/12, 058b/15, 059b/02, 059b/04, 059b/05, 060a/01, 060a/09, 060b/06, 060b/16, 060b/17, 061a/01, 061a/12, 061b/08, 061b/12, 061b/18, 062a/17, 062b/11, 062b/12, 062b/18, 063a/05, 063a/07, 063a/10, 063a/15, 063a/18, 063b/03, 063b/06, 063b/10, 064a/06, 064a/13, 065b/08, 065b/09, 065b/15, 066a/05, 066a/11, 066b/10, 067a/13, 067a/16, 067a/18, 067b/07, 067b/17, 067b/19, 068a/02, 068a/07, 068a/10, 068b/06, 068b/09, 068b/10, 068b/13, 068b/17, 069a/04, 069a/06, 069a/14, 069b/01, 069b/08, 069b/16,

069b/19, 070a/02, 070a/15, 070a/19, 070b/09, 070b/13, 071a/10, 071a/11, 071a/15, 071b/07, 072a/02, 072a/03, 072a/06, 072a/12, 072b/04, 072b/15, 072b/18, 073a/09, 073a/18, 073b/14, 074a/01, 074a/08, 074a/14, 033b/15, 067a/04, 021b/18, 026b/13, 048a/14, 013a/04, 013a/04, 013a/04, 004b/11, 007b/08, 048b/10, 059a/18, 023a/04, 002a/06, 039b/17, 018b/01, 033b/12, 021a/06, 037a/11, 036a/01, 017a/19, 022a/13, 063a/15, 047b/03, 050a/06, 049a/15, 021b/14, 041b/01, 052a/18, 055b/05, 051a/06, 020b/02, 002a/01, 020b/02; 3, 045b/12, 030a/13, 067a/08, 004a/19, 033b/19, 047b/05, 051b/12, 018b/09, 052b/14, 027a/01, 021b/16, 067b/10, 042b/02, 041b/03, 054a/13, 054b/17, 002b/01, 059a/08, 063a/15, 067a/10, 051a/18, 051b/02, 063a/14, 053b/05, 067b/12, 048a/04, 071a/18, 018a/14, 032b/10, 004b/09, 069a/16, 045a/13, 042a/10, 020a/13, 058b/10, 014a/06, 055b/03

bk. >

'afv it-: 058b/15

cenk it-: 043b/11, 068a/11

davet it-: 035b/07, 057a/11, 068a/17

emr it-: 012a/01, 067b/11, 067b/17

erlik it-: 046b/17

esīr it-: 034a/11, 031b/02, 060a/11, 070a/01

fikr it-: 059b/12, 014b/07

galebe it-: 029a/15

ḥamle it-: 063a/19, 072b/19

ḥāşıl it-: 036b/06

haps it-: 032a/14, 038a/04, 054a/16

hareket it-: 061b/13, 044a/19

hata it-: Yanlış yapmak: 028a/18, 052a/08, 064b/05

helak it-: 044a/04, 050b/19, 040b/17, 035b/11

heves it-: 041b/14

husumet it-: 017b/11, 056b/06

hükm it-: 010b/07, 031a/09, 054a/18, 065a/09

inad it-: 061a/10

iskan it-: 058b/0

iş it-: 053b/16, 045a/18

işret it-: 034b/13, 046a/09

kabul it-: 033b/08, 010b/13, 045a/09

ḡanā 'at it-: 007b/11, 033a/04, 036a/12, 038a/15, 043a/08, 043b/04, 053b/14, 061a/04

ķarār it-: 060b/11
ķusur it-: 035b/17
ma'ķū l it-: 040b/03, 058a/16
muhabbet it-: 012b/03, 063b/19, 056b/09
müslüman it-: 072a/08
noķşan it-: 062a/01
pāk it-: 031b/03, 044b/01, 052a/15
pare pare it-: 050b/14
ses it-: 011b/19, 045a/14
su'al it-: 053a/14, 065a/01, 068b/08
takdim it-: Hazırlamak: 072b/05
taleb it-: 022b/05
terk it- : 065a/01
yad it-: 064b/03
zabt it-: 059b/16, 010b/08

itāb (A) Yorma, yorgunluk verme : 014b/19, 065a/02
iķā'at (A) Emre uyma, söz dinleme: 067a/09, 062b/17, 067a/16
i.it- Söz dinlemek: 067a/09, 062b/17
i. eylesesin- İtaat eylemek, sadık kalmak: 067a/16
i'tibār (A) Saygınlık: 010b/03, 031a/15
i'tiķāt (A) İnanma, kalben tasdik ederek inanma, inanç, inan: 015a/07
i 'timād (A) Güven, emniyet : 041b/17
iyi İyi olan şeyin hâli, hoşluk: 046a/09, 020b/08, 056b/05
izhār (A) Gösterme, meydana çıkarma, aşikar etme : 061a/12
iz'an (A) Anlayış, anlama yeteneği: 036b/14
izİN (A) Bir işte yasağın kaldırılması, ruhsat: 041b/19, 059a/05
izzet (A) Büyüklük, yücelik, ululuk: 067b/03
'i. eyle- Saygı, hürmet göstermek: 035b/16, 019b/13, 035a/10

K

ķap- Birdenbire yakalayarak, çekerek almak , Birdenbire elini uzatıp şiddetle almak , çarpmak, kavramak, alıp götürmek: 045a/16, 050a/04, 048b/11, 049a/02, 069a/09
ķabā (A) Üste giyilen elbise, cübbe, kaftan: 014b/16, 014b/15

ķabāhat (A) Uygunsuz hareket, ķirkin, yakışıksız davranış, suķ, kusur, tōhmet: 014b/05

ķ. it- Suķ işlemek, yanlış iş yapmak: 053a/02

ķābil (A) Mōmkōn, olabilir: 063a/16, 069b/17, 004a/05, 008b/10, 018b/17, 045b/13, 059b/03

ķābiliyyet (A) Yetenek, anlayış: 071b/02

ķabōl (A) Benimseme, kabul etme: 017a/05, 052a/11, 052a/12, 033b/04, 033b/19, 034a/08, 043a/07, 045b/09, 011a/13, 058a/14,

ķ. eyle- Kabul etmek, uygun bulmak: 036b/15, 059a/12, 065b/04

ķ. it- Kabul etmek, uygun bulmak: 036b/17, 037a/02, 043b/08, 043b/09, 029b/08, 057b/08, 061b/04, 064b/12

ķabuk Bir Şeyin ũstōne ōrten: 069a/02

ķablan Kedigillerden, Afrika ve Asya'nın sıcak bōlgelerinde yaşayan, sarımtrak kahverenkli postu kendine has Őekilli siyah ķizgilerle kaplı, karnı beyaz, kuyruğu halka halka, ķok kuvvetli, iri, ķevik, yırtıcı hayvan: 040b/04

ķābus (A) Uykuda ağırlık basma, kara basan: 003b/18

ķac Herhangi bir Şeyin niceliğini sormak iķin kullanılan soru sıfatı: 014a/13, 024b/12, 035a/19, 040a/14, 047a/01, 051b/14, 064b/11, 004a/07, 006b/17, 012b/12, 014a/05, 014b/12, 014b/14, 021b/19, 033a/10, 036a/19, 036b/03, 037a/12, 050a/13, 056b/10, 056b/13, 057b/15, 061a/06, 062b/07, 063a/10, 063b/09, 064a/02, 072b/16, 073a/03, 062b/10, 025a/01, 016b/06

ķaç- Kaķmak, kurtulmak: 008b/17, 041a/12, 050b/15, 042b/03, 012a/02, 011b/16, 017b/14, 051a/06, 044b/13, 044b/12, 061a/17, 009a/13, 045a/17, 058a/13, 061a/05, 062a/09, 062b/04, 038a/03, 012a/13, 054a/03, 058a/14, 058a/15, 064b/10, 072a/05, 072a/10, 011b/18, 024b/17, 042b/08, 060a/04, 074a/12, 064b/12, 035b/13, 058b/14, 058b/17, 009a/06, 015b/05, 061a/09, 067a/13, 008a/08, 061a/06 , 058b/13

ķaçan "Ne zaman, ne zaman ki, vakta ki, -dığı zaman" fonksiyonu ifāde eder: 011b/17, 023a/01, 040a/13, 054a/03, 011b/17

ķadd (A) Boy, uzunluk: 002a/11, 005a/14, 052a/11, 065a/16, 071a/14, 002a/12, 070b/04, 065b/10, 060b/16, 007a/14, 042a/06

ķadar (A) Őlķōsōnde, derecesinde: 001b/05, 002a/19, 002b/08, 003a/05, 004b/05, 004b/08, 006a/12, 006b/14, 007b/12, 008a/15, 017a/03, 018b/15, 019a/03, 019a/09, 024b/19, 025a/14, 025a/17, 027a/06, 030a/11, 030a/12, 030a/13, 030a/16, 030b/13, 030b/14, 031a/07, 031a/10, 032a/15, 036a/05, 036a/09, 036a/12, 036b/07, 037a/16, 037a/19, 037b/08, 037b/18, 037b/19, 039b/11, 040b/16, 040b/17, 041a/11, 041a/15, 041b/15, 042a/07, 045a/13, 045b/14, 046a/15, 046a/17, 046b/07, 046b/12, 046b/16, 047a/01, 047a/06, 047a/11, 047b/02, 050a/04, 050a/05, 050b/01, 051a/08, 051a/11, 052a/07, 052a/14, 052b/02, 052b/06, 054b/01, 054b/11, 054b/13,

054b/17, 056a/16, 058a/02, 058a/16, 058b/09, 059b/03, 059b/04, 059b/12, 060b/18, 061a/06, 061a/15, 061b/05, 062a/01, 062b/07, 063b/04, 063b/05, 064a/01, 065a/06, 065b/10, 066b/02, 066b/05, 067b/04, 068b/03, 069a/19, 069b/15, 070a/01, 070b/19, 071b/06, 071a/12, 050a/08, 037b/07, 049a/17

ꞗadeꞗ (A) İçki içmeye yarayan ayaklı bardak: 014a/14, 023a/19, 023a/18, 023b/02, 023b/04, 023b/03

ꞗadem (A) Ayak: 036b/19, 037b/04

ꞗ. baş - Ayak basmak, varmak: 037b/04

ꞗadın Hatun, hatun kişi, kadın: 048b/10

ꞗadife (A) Bir yüzü kısa, ince, sık tüylerle kaplı, ipek, pamuk veya yünden, parlak yumuşak kumaş: 071a/15

ꞗadır (A) Kuvvet ve kudret sâhibi olan : 057b/09, 069a/03

ꞗadr Değer, itibar onur: 015a/05

ꞗâf (A) Masallarda adı geçen, arzın etrafını kuşatan dağın adı: 032a/10, 003b/04

ꞗafâ-dâr (F) Aynı fikirde ve anlayışta olmak: 049a/08, 038a/08, 061a/15

ꞗ.ol- Görüş ve anlayışları birbirine uymak, kafa dengi arkadaş olmak: 011b/04, 042b/03, 044b/05, 049a/03

ꞗahꞗaha Özel isim: 040b/10, 044a/12, 044b/04, 044b/08, 044b/13, 047b/08, 047b/10, 047b/15, 047b/18, 047b/09

ꞗahramân (F) Cesur, yiğit: 049a/10, 065a/05, 035b/07

ꞗahramân Özel isim , fars mitolojisinde bir kahramanın adı: 046b/18

ꞗâ'il (A) Razı olan, boyun eğer: 003a/04, 022a/11

ꞗ. ol- Razı olmak, boyun eğer: 018b/19, 019a/18, 050b/08

ꞗaꞗ- İtmek, vurmak: 024a/01, 043b/10, 060b/03, 050a/3, 031a/09, 010b/05, 068a/10, 070b/12 050a/01

ꞗal- Olduğu yiri ve durumu korumak, sürdürmek: 071a/01, 002a/14, 012a/01, 017b/03, 025b/05, 026b/19, 030b/13, 032a/18, 032b/01, 033a/05, 035a/05, 044b/15, 062a/04, 064b/04, 065a/13, 068a/15, 073b/17, 074a/12, 029a/04, 050a/17, 058b/10, 062a/18, 031b/10, 005a/05, 036a/18, 031a/11, 067a/12, 023b/14, 048b/10, 049b/17, 050b/19, 051a/05, 055a/18, 067b/11, 018b/05, 036b/08, 041a/12, 065a/08, 041b/14, 065a/19, 026a/02, 068a/02, 033b/18, 047b/19, 049a/12, 065a/15

ꞗal'a (A) Kale : 011a/17, 017a/14, 045b/09, 003a/18, 012a/08, 015a/13, 017a/16, 019a/04, 019a/15, 019a/16, 036b/08, 036b/10, 037a/11, 037a/16, 037b/02, 037b/03, 037b/04, 041a/18, 041b/02, 042a/05, 046b/17, 047a/01, 059b/14, 059b/15, 063b/13, 065b/04, 066a/05, 071a/01,

072a/12, 072a/13, 072b/03, 072b/06, 072b/09, 073a/05, 017a/17, 005a/03, 031b/01, 036a/01, 036b/15, 043a/04, 041b/03, 047a/02, 060a/12, 066a/03, 073a/07, 059b/16, 035b/18, 036a/03, 042b/13, 028a/14, 029a/04, 040b/11, 028b/01, 036b/13, 042b/01, 029a/09, 011b/01, 015a/06, 017a/15, 024b/04, 035b/19, 036a/02, 037b/02, 040b/19, 041a/01, 042a/12, 042b/03, 046a/18, 046b/01, 046b/02, 046b/07, 046b/12, 046b/14, 046b/16, 046b/17, 049a/19, 059b/13, 059b/17, 064a/06, 072a/16, 073a/04, 005a/03, 010b/03, 011a/18, 015a/07, 016b/18, 024b/05, 031b/19, 038a/11, 063b/07, 063b/10, 009a/19, 063a/03, 036b/04, 041b/11, 022b/13, 058a/17, 073a/03, 036b/04, 041b/11, 022b/13, 058a/17, 031b/19, 001b/12

kalb (A) Yüreğe ve gönüle manisub ve müteallik, yürekten, can ü gönülden olan, gönül: 036b/07, 059a/11, 034b/02, 055a/11

kaldır- Yukarıya doğru hareket ettirmek, yukarıya doğru götürmek, yükseltmek: 012b/03, 023b/14, 058b/15 , 016a/18, 018a/10, 031b/04, 031b/06, 035b/01, 035b/11, 037a/17, 042b/19, 069b/19, 064a/18

kalk- Oturma durumundan dik duruma gelmek, doğrulmak: 028a/14, 034a/18, 013b/18, 019a/07, 023b/13, 025b/13, 033a/06, 041a/04, 019b/05, 053a/05, 062a/11

kalkın Eski muharebelerde ok ve kılıca karşı öne tutulup muhafazaya yarayan alet-i tehafuz : 014b/14, 024b/01

kalpak Asıl deriden ve onu takliden çuhadan sarıksız ve düz baş kisveti: 007a/15, 026a/17

kâmet (A) Boy, endam: 065b/10

kâmil (A) Olgun, yetkin kimse: 004b/08, 061b/16

kamu Hepsî, tamamı: 007b/01

kan Damarlarda dolaşan hayat sıvısı: 011b/06, 023b/12, 031b/03, 033b/09, 041a/12, 041b/14, 042b/06, 049a/07, 052a/01, 052a/16, 053a/15, 068b/04, 052b/09, 020b/06, 023a/05, 012a/06, 031a/11, 015b/14, 040a/19, 068a/10

k. dök- Öldürmek: 015b/14, 040a/19, 068a/10

kan- İnanmak: 048b/06

kanda Nerede, nereye: 018b/12, 025b/14, 027b/13, 032a/18, 051/09, 027b/09, 009b/13, 061a/02, 004b/15, 027b/05, 041a/11, 016a/06, 006a/07, 018a/18, 033b/13, 018a/16, 006b/15, 019b/03, 019a/16

kanı Hani: 009b/17, 012a/17, 016b/09, 022b/06, 024b/09, 024b/19, 025a/03, 025a/10, 028b/04, 030a/03, 035a/14, 042b/18, 072a/16

kap- Birdenbire yakalayarak, çekerek almak: 066b/09, 062a/01, 003b/04, 038a/10, 016a/17, 029b/18, 024b/10, 053b/16, 060a/02, 063a/13, 065b/11, 065b/12, 073b/12

ķapa- Bir açıklığı örtmek için bir şeyi, açık yirin üzerine getirmek: 012a/02, 017b/16, 034a/01, 047a/03, 033b/01

ķapaķ Her türlü kabın üstünü örtmeye veya bir deliği kapamaya yarayan nesne: 016a/02

ķapan- Kapalı duruma gelmek: 066a/01

ķaplān Hindistan cihetlerinde ve Hind Çin' iile cezair-i mütecavirde bulunan pek vahşi ve yırtıcı bir hayvan: 066b/01

ķapu Ev, konak, dāire ve her çeşit binānın girilip çıkılacak yiri: 032b/17, 035a/09, 039b/10, 057b/10, 032b/18, 028a/08, 072b/13, 012a/01, 017b/16, 072b/12, 037b/11, 024b/10, 053b/16, 060a/02, 063a/13, 065b/11, 065b/12, 073b/12, 033b/16, 034b/06, 012b/08, 033b/01, 066a/04, 012a/07, 032b/17, 017b/17, 012a/08, 042a/02, 073b/05, 018a/01, 024a/01, 031a/12, 017b/18, 034a/01, 034a/19

ķār (F) Fayda, yarar: 017b/14, 045a/14

ķara (A) Yiryüzünün denizle örtülü olmayan bölümü, toprak: 024b/16

ķarañlıķ Karanlık: 064b/11, 049a/16

ķarār (A) Bir iş veya mesele hakkında verilen kesin hüküm: 012a/18, 020a/16, 023a/07, 037a/14, 053a/05, 058b/16, 060a/05, 060b/11, 061a/16, 062a/12, 062b/03, 068a/01, 069a/19, 069b/04, 074a/19

ķ. eyle- Karar vermek: 012a/18, 020a/16, 023a/07, 037a/14, 053a/05, 058b/16, 060a/05, 060b/11, 062b/03, 068a/01, 069a/19, 069b/04, 074a/19

ķ. it- Karar vermek: 058b/16, 060b/11, 069b/04, 061a/16

ķarındaş Kardeş : 027b/11, 030a/04, 037b/05, 047b/14, 056b/12, 059a/01, 059b/02, 065b/04, 059b/06, 030a/14, 039b/18, 042a/18, 044a/12, 070a/04, 003a/10, 036b/17, 043a/19, 044a/09, 054a/13, 064b/01, 030a/14, 056b/14, 065b/15, 054a/12, 064a/13, 043a/17, 043b/09, 044a/04, 045a/13, 047b/12, 042b/18

ķarış- Birbirinin içinde dağılmak, birbirinin içine girmek: 015b/15

ķarış Müdahale etmek, el atmak, karışmak: 013b/03

ķarşu Bir şeyin, bir yirin, bir kimsenin, esas tutulan yüzünün ilerisi, karşı: 049a/02, 009b/06, 011b/13, 017b/01, 029b/10, 040a/12, 040b/05, 041b/02, 041b/15, 048a/17, 050a/14, 067b/18, 070b/13, 074a/16, 015b/18, 059b/14, 070a/11, 002a/12, 003b/16, 030b/03, 064b/16

ķ. çıķ- Karşılama: 018a/14,

ķ. gel- Muhalefet etmek: 019b/12, 044b/08,

ķ. ķo- Boyun eğmemek: 044a/03,

ķ. tur- Direnmek, dayanmak: 040b/01, 047a/18, 062b/01

karşula- Dışarıdan gelen bir kimseye karşılayıcı olarak çıkmak: 030b/01, 053b/10, 062b/14, 007a/06, 058b/09, 059b/17, 065b/07, 065b/16, 056b/11

karşüs Özel isim: 005a/01, 012a/19, 005a/12, 026b/17, 0010a/12, 020b/05, 020a/18, 005a/05, 020b/19, 005a/16, 005a/18, 005a/15, 006b/08

karun Özel isim: 004b/02, 011b/11

kaşaba (A): Kasaba: 006b/03

kaşavet (A) Üzüntü, gam, keder, tasa: 072a/07

kaşd (A) Niyet, kasıt: 052a/07, 022a/03, 038a/04, 062a/18, 064a/11, 052a/14

k. eyle - Niyet etmek, kasdetmek: 57b/18

k. it- Niyet etmek, kasdetmek: 014b/04, 057a/13

kāse (F) Tas veya çanak: 035a/16

kaşr (A) Konak, saray: 040a/10, 035a/09, 033a/16, 058a/06, 063a/06

kaşırğa Çevrıntili rüzgar, asıf, girdab: 029a/02

kat Sıra, tabaka, birbiri üstüne mevzû sıraların beheri: 029a/08, 033b/07, 043a/02

kat- Önüne almak, ilave etmek: 017b/14, 018a/15, 020a/16, 053b/04, 059b/06

katı Sert, yumuşak karşıtı : 010b/16, 031b/01, 051a/07

kâtib (A) Bir büyük kimsenin yanında veya bir resmî dâirede yazı yazmakla vazifeli olan memur, yazıcı, bitikçi: 009b/18, 009b/19, 0010a/02, 008b/15

katl (A) Öldürme, katletme: 048a/04, 054a/15, 09a/03, 010b/02, 017b/09, 039a/13, 040b/14, 052a/19, 063a/15, 064b/07, 071a/12, 003b/06, 015a/10, 019b/16, 030a/13, 038a/15, 039a/02, 039a/19, 039b/17, 040a/09, 040a/17, 040b/16, 041a/02, 044b/01, 049b/16, 050a/08, 060a/04, 072b/02, 067a/15

k. eyle- Öldürmek : 09a/03, 010b/02, 017b/09, 039a/13, 040b/14, 052a/19, 063a/15, 064b/07, 071a/12

k. it- Öldürmek, ortadan kaldırma : 003b/06, 015a/10, 019b/16, 030a/13, 038a/15, 039a/02, 039a/19, 039b/17, 040a/09, 040a/17, 040b/16, 041a/02, 044b/01, 049b/16, 050a/08, 060a/04, 072b/02, 067a/15

katıl- Katılmak, birbirine karışmak: 069a/15

katlan- Sabretme, dayanma: 054a/08

kavm (A) İnsan topluluğu, millet: 037a/15

kaavra- İyice tutmak: 021b/06

kaavun Kabak gibi yire uzanarakhasıl olan büyük meyve ki envayı vardır. Karpuzla beraber bostan dahi denilir: 068b/04

ķāvur (F) Gayr-imüslim: 013a/19, 016a/15, 019a/06, 030a/03, 009b/18, 008b/07, 006a/03, 006a/11, 016a/06, 010b/14, 011a/01, 011a/18, 011b/08, 012a/17, 016b/08, 017a/03, 017b/06, 017b/16, 018a/16, 018a/18, 018b/07, 018b/12, 019a/09, 019a/19, 018a/16, 012b/14, 010b/07, 010b/12, 012a/02, 016b/18, 022b/06, 022b/07, 007b/01, 007b/03

ķaya Büyük taş, kaya: 053a/10, 024b/08

ķayd (A) Endişe, telaş: 069a/11

ķayşar Özel isim: 005a/02, 005b/19, 006a/03, 006a/04, 006a/10, 006b/09, 007a/01, 007b/03, 008a/07, 008a/13, 008a/17, 008b/09, 009a/04, 009a/09, 009a/12, 009a/18, 009b/08, 009b/12, 010a/14, 010a/15, 010a/19, 010b/01, 010b/05, 010b/07, 010b/18, 011a/01, 011a/08, 011a/15, 011b/01, 011b/02, 011b/09, 011b/11, 011b/17, 012a/04, 012a/09, 012a/15, 012b/05, 012b/11, 012b/15, 012b/16, 012b/18, 013a/02, 013a/05, 013a/08, 013a/10, 013a/14, 013b/06, 013b/18, 014a/06, 014a/08, 014a/17, 014b/06, 014b/09, 014b/16, 015a/02, 015a/06, 015a/08, 015b/06, 015b/13, 015b/15, 016a/08, 016a/11, 016a/14, 016b/02, 016b/19, 017a/01, 017a/02, 017a/06, 017a/09, 017a/14, 017a/16, 017b/05, 017b/06, 017b/13, 017b/16, 017b/18, 018a/07, 018a/12, 018b/05, 018b/07, 018b/09, 018b/10, 018b/19, 019a/02, 022a/06, 022a/07, 008a/19, 009b/18, 014a/19, 008a/10, 009b/08, 006a/09, 007b/02, 013a/09, 013a/16, 013b/12, 013b/16, 010a/11, 017a/04, 017a/08, 017b/02, 005a/02, 007b/05, 016b/14, 017b/01, 018b/09, 010b/05, 006b/11, 018b/03, 006b/01, 008a/18, 009b/10, 010a/08, 012a/01, 012b/04, 012b/15, 018a/15, 018a/18, 018b/07, 016a/18, 016b/14, 018a/02, 018a/03, 010b/03, 007a/03, 010b/11, 012a/14, 014b/14, 018a/04, 006b/03, 006b/12, 006b/15, 008a/11, 008b/18, 009a/14, 009b/07, 010b/16, 011a/10, 011b/18, 012b/01, 013a/16, 013b/02, 013b/03, 014b/14, 010a/07, 018b/02, 016a/15, 011b/07, 005b/15, 006a/15, 007a/06, 008a/12, 006b/04

ķazā (A) İlahi takdir: 070a/14, 039b/07

ķebāb (A) Ateşte pişirilen et: 016b/19, 047a/15

ķebīr (A) Büyük: 023a/16

ķelām (A) Söz: 021a/02,

ķelle (A) Baş, kafa, ser: 042a/11, 023a/09, 016b/06, 030b/17

ķemāl (A) Olgunluk, yetkinlik, erginlik, eksiksizlik: 036b/09, 055b/12, 024a/04

ķemān (A) Yay: 070b/19

ķemend (F) Uzakta bulunan herhangi bir nesneyi yakalayıp çekmek için üzerine atılan ucu ilmekli uzunca ip: 027b/08, 068b/18, 071b/18, 027a/11, 027a/16

ķemer (F) Bele bir kere dolandıktan sonra bağlanan veya tokalanan bel bağı: 063b/04, 061b/16, 061b/17, 064a/04, 048b/11, 060a/02, 063a/13, 061b/18, 062a/01, 063b/04, 016a/17, 029b/18, 069a/09, 011a/15, 021b/10, 042a/17, 067b/07

kemik Kemik: 005a/11

kenār (F) Bir şeyin, bir yirin bitiş kısmı veya yakını, kıyı, yaka: 015b/13, 026a/10, 033a/07, 049b/14, 051b/15, 030b/10, 002a/14

k. getir- Yakınına, yanına getirmek: 015b/13, 016a/08

kendi İyelik ekleri alarak kişilerin öz varlığını anlatmaya yarayan dönüşlülük zamiri: 006a/17, 046a/11, 049b/10, 051a/12, 024a/11, 073b/02, 008b/12, 008b/16, 009a/15, 018b/13, 019b/05, 019b/09, 021a/03, 021a/06, 027a/15, 030b/16, 031b/12, 031b/13, 033a/01, 033b/19, 036a/03, 037b/01, 038a/03, 042b/07, 046b/04, 049b/16, 051a/14, 051a/19, 053a/12, 053b/13, 054b/14, 055b/08, 056b/13, 057a/11, 060a/06, 063a/16, 064a/09, 064a/11, 064a/19, 067b/18, 068b/17, 069a/05, 069b/18, 070b/11, 034b/08, 039a/08, 058a/03, 069b/10, 026b/15, 058a/03, 013a/08, 049a/10, 019b/02, 041b/08, 044a/03, 051b/03, 052a/06, 056a/09, 068b/10, 011a/07, 021b/02, 014a/18, 020b/04, 063a/03, 071a/08, 035b/14, 028b/08, 053a/03, 023b/18, 027a/02, 049a/18, 063a/18, 064b/15, 051a/11, 056b/18, 065b/15, 068b/16, 069a/16, 002b/15, 003a/12, 041a/17, 055b/05, 010a/12, 049a/10, 054b/16, 060b/15, 016b/01, 035a/04, 058a/05, 053b/11, 048b/08, 005b/14, 065a/05, 026b/17, 027a/01, 027a/03, 033b/05, 054b/13, 056b/04, 060b/12, 002b/09, 040a/11, 043a/19, 054b/07, 059a/10, 018b/11, 035a/13, 060a/14, 061b/06, 002a/13, 018a/04, 026b/09, 005a/02, 008a/05, 008a/16, 040a/05, 044b/12, 047b/07, 052a/04, 060b/14, 065a/10, 067a/12, 067a/15, 067a/17, 028b/08, 015b/04, 026b/18, 027b/03, 030a/04, 033a/03, 033a/04, 068b/14

kerem (A) Cömertlik: 023a/08, 046a/17, 052a/10, 044a/15, 045a/02, 057b/04, 037a/18, 018a/07, 047a/08, 056a/05, 073a/08, 073b/09, 049b/10

k. eyle- Cömert davranmak, iyilik yapmak, lütufta bulunmak: 018a/07, 047a/08, 056a/05, 073a/08, 073b/09

k. it- Cömert davranmak, iyilik yapmak, lütufta bulunmak: 049b/10

kerre (A) Defa, kez, yol: 013a/05, 014a/05, 017a/11, 026b/06, 029b/07, 032b/10, 033a/01, 035b/12, 036a/09, 050b/07, 052a/08, 055b/13, 057a/01, 057b/02, 060a/14, 061b/18, 063b/05, 063b/09, 064a/01, 068b/11

kes- 1. Bıçak, makas vb. bir araçla bir şeyi ikiye ayırmak, parçalamak, doğramak: 031a/02, 065b/04, 066a/10, 022a/15, 059a/11, 071b/03, 034a/08, 059a/11, 060a/06, 063b/15, 022b/15, 015b/15, 004b/03 ; 2. Sona erdirmek, bitirmek: 028b/07

kese (F) Yıkılırken kir çıkartmak için ele geçirilen, vücudu ovmaya yarayan, bürümcükten, cep biçiminde bez: 056b/02

keş Ayyaş (F): 069b/03

keşki Dilek anlatan cümlelerin başına getirilerek “Ne olurdu” anlamında özlem veya pişmanlık bildiren bir söz: 045a/08, 045b/01

kez Defa, kere, sefer: 016b/17, 019a/17, 027a/01, 027a/18, 027b/06, 028b/07, 033a/11, 067b/15

kezâlik (A) Keza, bu; bu da öyle: 023a/11, 068b/14

kezyin Yiğit: 043a/18

kıl- Yapmak, etmek anlamında yardımcı fiil: 022b/02, 008b/12, 017a/17, 005a/02, 050b/08, 048a/08

kılavuz Yol gösteren kimse veya şey, rehber, delil: 035a/02, 064a/11, 064a/07

kılıç Uzun, düz veya eğri, ucu sivri, bir veya her iki yüzü keskin, kın içinde bele takılan, çelikten silah: 011b/13, 022a/14, 037b/06, 040a/11, 042b/06, 044a/17, 050a/03, 063b/03, 065b/03, 065b/11, 065b/12, 066a/01, 072a/03, 074a/06, 071a/17, 045a/13, 044b/07, 045a/14, 053b/16, 066a/05, 045a/14, 042a/15, 065b/16, 074a/06, 011b/12, 048b/13, 071a/03, 072a/04, 048b/17, 048b/14

kır- Sert şeyleri vurarak veya ezerek parçalamak: 012a/07, 041b/15, 020b/10, 020b/11, 010b/07, 018a/03, 040b/03, 0010a/16, 016b/10, 017a/06, 018a/17, 021b/15, 008b/02, 053b/13, 009a/05, 069a/16, 052b/07, 016b/18, 017b/15, 040a/13, 061b/14, 070b/18, 063b/02, 011b/03, 044b/06, 049b/15, 050b/13, 059b/17, 047b/18, 016a/13, 042b/15, 050a/02, 050b/16, 060a/01, 072a/02

kırâ’at (A) Okuma, kiraat etmek: 026a/05

kırk Kırk rakamı: 017b/05, 041a/08, 053a/06, 053a/07, 061b/08, 064b/08, 064b/11, 064b/14, 065b/18, 066a/03, 067b/15, 068b/03, 069a/15, 069b/18, 070a/12, 070a/15, 071a/14, 042a/06, 053b/09

kırkbiñ Kırkbin rakamı: 046b/01

kırmızı (A) Kan rengi, al renk: 007a/14, 031b/02, 071a/14, 073b/14, 048a/02

Kıruz Özel isim: 024a/09, 024a/11, 024a/12, 024a/18, 024a/19, 026a/08, 026a/09, 026a/13, 026a/16, 026a/14, 026a/15

kısmet (A) Takdir edilmiş olan şey, nasip: 068b/12, 058a/01

kışsa (A) Ders alınması gereken kısa hikâye: 027a/01, 027b/13, 032b/01, 028a/17, 040a/13, 016b/17, 026b/19

Kisüyar Özel isim: 040a/09

kıy- Acımayıp öldürmek: 039a/07, 059b/06, 055b/04, 050b/06, 042a/12, 064b/19, 44a/19, 071b/12, 070b/06, 043a/19

kıyâmet (A) Gürültülü karışıklık, gürültü patırtı: 057b/15, 045b/19, 038a/06, 066a/04

kıyās (A) Karşılaştırma, oranlama, mukayese: 028a/03, 032a/10, 038b/04, 038b/06, 038b/09, 042a/10, 051b/13, 072a/07, 062b/18, 067a/08, 051b/17

kıymet (A) Bir şeyin taşıdığı maddî varlığa göre tespit edilen karşılık, hakkında biçilen değer: 043b/03

kız Genç ve evlenmemiş dişi insan : 013a/13, 014a/04, 014a/07, 014a/08, 014a/11, 024a/01, 024a/06, 024a/08, 024a/11, 024a/12, 024a/14, 027b/03, 027b/04, 027b/05, 027b/09, 027b/10, 027b/18, 028a/02, 028a/10, 028a/14, 030a/03, 034a/05, 034a/09, 036b/17, 055b/18, 056a/03, 057b/09, 057b/10, 061a/11, 067a/15, 016b/09, 014a/06, 018b/04, 028b/04, 013a/10, 013a/14, 013b/08, 014a/02, 019a/05, 024a/05, 024a/09, 024a/15, 027b/12, 028a/06, 028a/13, 028a/15, 034a/02, 034a/06, 038a/01, 038a/03, 041b/04, 053a/01, 055b/08, 061a/10, 061a/13, 069b/09, 013b/13, 057a/06, 012b/03, 013a/08, 013a/12, 040a/16, 040b/14, 055b/10, 055b/16, 060b/08, 067b/01, 069b/15, 062a/15, 060b/09, 014a/03, 018b/03, 024a/04, 026b/09, 027b/19, 028a/05, 028b/05, 028b/09, 030a/04, 043b/02, 054b/03, 063a/04, 067a/16, 068b/20, 070a/03, 018b/17, 008b/11, 036b/01, 043b/04, 035b/09, 061a/06, 012b/12, 059a/09, 067a/09, 040b/15, 013b/07, 041b/12, 012b/02, 055b/12, 036a/17, 068b/13, 033a/08

kız- Kızmak, öfkelenmek: 024a/05

kızar- Kızıl, kırmızı renk almak: 005b/18

kızıl Kızıl renkli: 045a/07

ki Ki (bağlama edatı) (F): 001b/04, 001b/10, 002b/17, 003a/13, 004b/19, 006a/08, 006b/01, 006b/04, 006b/12, 006b/19, 007a/16, 007b/03, 008a/06, 009a/04, 009a/06, 009a/17, 009a/19, 009b/11, 009b/12, 010b/01, 011b/14, 012a/12, 012a/19, 013a/04, 013b/06, 013b/11, 017a/08, 019b/11, 019b/15, 020a/12, 020a/16, 020a/19, 020b/15, 021b/14, 024a/10, 025a/12, 027a/14, 028a/09, 028b/02, 029a/07, 030a/04, 030a/13, 031a/03, 031a/05, 031a/19, 031b/02, 031b/06, 032a/02, 032a/16, 033a/08, 033a/09, 033b/01, 033b/02, 034a/13, 035a/08, 035a/10, 035b/19, 036a/07, 036a/08, 038b/11, 039b/19, 040a/01, 040a/02, 040b/06, 040b/10, 041b/12, 042a/06, 042b/08, 043a/03, 043a/06, 043b/18, 044b/02, 044b/11, 045b/09, 046a/03, 046a/05, 046a/13, 046a/15, 046b/02, 046b/05, 047a/13, 047b/19, 048b/03, 049a/11, 049b/11, 050b/01, 051a/01, 051a/18, 051b/13, 051b/14, 052b/09, 053a/08, 053a/09, 053a/14, 053a/17, 053b/01, 053b/03, 054b/02, 054b/07, 054b/16, 054b/17, 055a/10, 055b/03, 055b/15, 056a/16, 057a/07, 057a/08, 057b/13, 058a/02, 058a/09, 058a/12, 058b/01, 058b/07, 058b/09, 058b/14, 059a/14, 059a/18, 059b/03, 059b/11, 059b/14, 060b/15, 060b/16, 061a/08, 061b/04, 062a/13, 065a/09, 067a/03, 067a/06, 067a/10, 067b/15, 067b/18, 069b/10, 069b/13, 069b/15, 070a/01, 070a/04, 070a/18, 070b/19, 071a/12, 073a/13

kim Hangi kişi? Anlamında cümlede, özne, tümleç, nesne, yüklem görevinde kullanılan bir söz: 002a/01, 002a/16, 003a/10, 007b/06, 007b/07, 007b/12, 008b/05, 010a/10, 010b/15, 012b/18, 015a/11, 015b/13, 016a/05, 017b/08, 018a/12, 021a/18, 021b/07, 022a/01, 024a/18, 024b/13, 025b/02, 025b/04, 026b/02, 027b/19, 028b/09, 029a/06, 029a/07, 029a/13, 029a/17, 029a/18, 030a/07, 031b/15, 032a/18, 032b/09, 032b/15, 033a/01, 034b/01, 034b/19, 036a/11, 039a/03, 039a/08, 039b/03, 039b/15, 041a/04, 041a/17, 042a/16, 044b/02, 046b/02, 047b/08, 047b/11, 048b/07, 048b/10, 049a/02, 049a/12, 052a/01, 053a/03, 053a/12, 055b/07, 059a/02, 066a/13, 066b/06, 070b/07, 070b/17, 071a/10, 071b/18, 073b/14, 040a/01, 016b/14, 030b/06, 028a/02, 034a/13, 036a/03, 016a/01, 046a/07, 068a/08, 046a/08, 034a/02, 034a/09, 054b/14, 067b/16, 038b/01, 013b/05, 052a/04, 032a/19, 026a/09, 035b/02, 016a/15, 052a/03, 061b/04, 068a/08, 036a/19

kimesne Kimse, kişi, insan: 011a/17, 011b/08, 016b/10, 018a/01, 020a/08, 023a/14, 024a/13, 024b/05, 026b/01, 026b/13, 028b/11, 029b/06, 029b/12, 030a/09, 039a/06, 041b/14, 026b/03, 012b/08, 034b/16, 039b/11, 031b/05, 008a/04, 040a/06

kimse Herhangi bir kişi, kim olduğu bilinmeyen kişi: 009a/15, 016a/07, 034a/01, 034a/13, 034b/03, 036b/12, 047a/02, 047a/08, 047a/17, 067a/02, 060b/02, 014b/15, 026a/12, 047b/17, 013b/06, 017a/12, 055b/15, 063b/11, 064b/01

ķirā (A) Ücret: 003a/04

ķiři Şahıs, zat, nefer: 003a/04, 024a/09, 042b/15, 062b/01, 067a/03, 067a/14, 070a/15, 031b/10

ķitābe (A) Umumi bir binanın kapısı üzerinde üzerinde, mezar taşında vesair böyle yirlerde celi hat ile yazılan ve kazdırılan yazı: 056b/14

ķop- Yirinden çıkmak, kopmak, koparmak: 062b/10 , 045b/19; 2. Meydana gelmek, zuhur etmek, ortaya çıkmak: 045b/19

ķoca Yaşlı, ihtiyar, pir, yüksek, büyük, ulu: 059a/14, 059a/18, 069a/13

ķol İnsan vücudunda omuz başından parmak uçlarına kadar uzanan bölüm: 007b/06, 053a/16, 021b/11, 029b/18, 044b/10, 069a/09, 062a/02, 042a/19, 061a/12

ķolay Sıkıntı çekmeden, yorulmadan yapılabilen, emeksiz, zahmetsiz, güç ve zor karşıtı: 014b/10, 055b/05, 056a/13

ķoltuķ Omuz başının altında, kolun gövde ile birleştiiği yir: 033a/06

ķon- Geçici olarak yirleşmek, yurt edinmek, çadır kurmak: 009b/06, 009b/12, 009b/17, 018b/10, 015b/06, 017b/02, 021b/17, 029b/05, 041b/02, 044a/12, 060a/17, 062b/14, 063b/13, 064a/08, 069a/17, 071b/06, 072a/06, 072b/13, 041b/02, 023a/07, 067b/18, 064a/07

ķor- Bırakmak, kormak: 018b/08, 051b/10, 016a/16 054a/09, 042a/10, 034a/10, 018b/17, 029b/04 , 017b/16

koru- Bir kimseyi veya bir şeyi dış etkilere, tehlikeden, zor bir durumdan uzak tutmak, esirgemek, muhafaza etmek : 068a/18

koş- Aceleyle yürümek, adım atışlarını sıklaştırıp artırarak hızla gitmek: 059b/13, 072b/09

kov- Bulunduğu yirden ayırıp çıkarmak, uzaklaştırmak, sürmek: 058b/06, 057b/13, 005b/09, 024b/12, 033b/11, 026a/14

koy- Bir şeyi bir yire bırakmak, belli bir yire yerleştirmek: 066b/08, 047a/05, 055b/06, 013b/11, 041a/19, 016a/10, 055b/07, 066a/01, 027b/17, 032a/09, 038a/18, 034b/05, 043a/07, 012a/03, 002b/06, 002b/15, 003a/12, 0010a/10, 014b/09, 014b/13, 015b/03, 016b/04, 016b/16, 017b/07, 018a/18, 018b/13, 020a/14, 024a/17, 024b/02, 028a/15, 028a/19, 030a/09, 031a/11, 035b/16, 037a/13, 037b/11, 043b/17, 047a/16, 047a/17, 051b/19, 053a/01, 053a/11, 055b/05, 064b/06, 064b/13, 069b/17, 073a/08, 048a/13, 062a/01

koyun Geviş getirenlerden, eti, sütü ve derisi için yetiştirilen evcil hayvan, koyun: 072b/16, 011b/02, 006a/05 , 049a/18

köpür- Çok kızmak, öfkelenmek: 005b/18, 011b/07, 021b/01

kör (F) Görme engelli: 048b/17

köşe (F) Birbirini kesen iki çizginin, iki düzlemin oluşturduğu açı, zaviye: 036a/01, 046a/06

köşk (F) Bahçe içindeki büyük süslü ev, kasır: 015b/16, 015b/17, 056a/06, 056a/07, 056a/13

kötek (F) Deynek ve sopa ile döğme , dayak, darp: 021b/07

köti İyi olmayan, fena, redi, bed: 052b/11

köy (F) Belediye teşkilatı olmayan, genel karar organları halk tarafından seçilen, halkı daha çok zirâatla uğraşan, kır düzenindeki konutlardan, ahır, ağıl, tarla, çayır vb.nden meydana gelen, câmi, mektep, otlak, yaylak, baltalık gibi malları ortak olan yirleşme birimi: 024a/07, 018b/19, 023b/19

Ḳubād, Ḳubād-ı Şehriyar Özel isim: 054a/15, 027a/01, 027a/06, 027a/12, 027a/02

kubbe (A) Yarım küre şeklinde olan binâ, dam, gökyüzü: 011b/05

kuc- Kucaklamak, kucaklaşmak, sarılmak: 018b/02

ḳudur- Aşırı davranışlarda bulunmak, taşkınlık gösterme: 022b/14, 021a/06, 061b/08

kūh (F) Dağ: 066b/02, 069b/03

kūhistān (F) Dağlık yir: 023a/15

ḳul Köle, esir, hizmetçi: 005b/14, 007b/04, 013a/07, 014b/15, 015a/01, 020b/13, 020b/14, 021b/05, 022a/07, 022a/09, 024a/05, 024b/07, 043b/07, 048b/06, 062b/05, 062b/08, 065b/05, 066b/14, 067b/14, 067b/17, 069a/19, 019b/18, 022b/09, 022b/12, 022b/09, 011a/12, 029b/17, 067b/06, 071b/19, 064b/11, 070b/10, 009a/01, 070b/11, 043b/09, 061b/04, 065b/04, 009b/01,

029b/08, 043b/08, 013a/07, 021b/14, 022a/10, 009a/13, 035b/06, 008b/03, 052a/03, 029b/19, 058a/06, 067b/09, 022a/01, 060a/07, 037a/02

ķ. ol- Kōle olmak, kul olmak: 006b/14, 007a/03, 007b/02, 009a/07, 015a/02, 021a/03

ķulak İşitme organı, kulak: 022b/10, 022b/11, 024b/03, 037b/12, 022b/13

ķullan- İş gōrdürmek, hizmette bulundurmak, ķalıřtırmak: 005a/15

ķum Kum: 031b/02, 031b/04

ķumān Komuta: 011b/01, 016b/05, 042b/11, 044b/04, 059b/15, 063b/06, 068b/03, 017b/10

ķur- Bir şeyi oluşturan parķaları birleştirerek bütün durumuna getirmek, inşa etmek: 009b/10, 013b/15, 061b/14, 061b/11, 013b/19, 023a/08, 035a/18, 042b/10, 043a/01, 047a/19, 047b/01, 054b/12, 062a/09, 065a/09, 074a/19 , 023b/09

ķurķ Kōpekğillerden, gri sarı renkli, yırtıcı, etķil memeli hayvan: 011b/02

ķurtar- Felaketten, tehlikeden veya zor durumdan uzaklaştırmak: 012b/05, 025a/07, 026b/08, 047b/15, 053b/13, 062b/17, 010a/14, 018b/18, 042a/08, 071b/19, 045a/06, 065a/03, 065a/04, 026b/09, 003b/06, 050a/12, 047b/16

ķurtul-Tehlikeli veya kōtū bir durumu atlatmak: 025a/17, 031a/02, 014a/19, 063a/07, 051b/10, 040a/13, 028b/08, 009a/06, 029b/03, 039b/09, 051a/04, 009a/15 , 063a/08, 059b/03, 013b/18, 037b/17, 027b/10, 051b/06, 009a/13, 051a/14, 032a/10

ķuřūr (A) Eksiklik, noksan, hata: 074a/10, 035b/17

ķuř Yumurtlayan omurgalılarından, akciğەرli, sıcakkanlı, vücudu tüylerle örtölü, gagalı, iki ayaklı, iki kanatlı uçucu hayvanların ortak adı: 025a/15, 026a/19

ķuřat- Çevrelemek, beline bağlamak: 064b/08

ķuřak Bele bağlanan uzun, enli veya ensiz kumaş: 069b/19

ķuřan- Giyinmek, beline kuşak, kılıķ, kemer vb. şeyler bağlamak: 049a/07, 033a/09

ķuřāde Aķık, aķılmış : 032b/17

ķuvvet (A) Güç, kudret: 005a/15, 039a/15

ķuyruk Hayvanların büyük bir kısmında gövdenin arka tarafında yir alan uzun ve esnek organ: 038b/11

ķuķūk Boyutları, benzerlerininkinden daha ufak olan: 005a/04, 023b/02, 041a/08

ķüffār (A) Müslüman olmayanlar, kâfirler: 012a/06, 042a/01, 042a/04, 042b/01, 042b/03, 049a/06, 063b/10, 069a/13 49b/14, 042b/06, 053b/09, 054a/02, 054a/03, 074a/02, 060a/13, 044b/06, 050a/02, 074a/01, 012a/03, 049a/03, 050a/01, 050b/15, 050b/16, 054a/01

ķürdistānī Özel isim: 036a/04

ķüre (A) Bir merkeze eşit uzaklıktaki noktalardan meydana gelen bir yüzeyin çevrelediği cisim veya şekil: 068b/04, 023b/18

kürek Yirde bulunan toprak ve kum ve gübre ve kül gibi şeyleri küremeye, yani kazıyarak sürmeye mahsus demirden ve tahtadan yassı ve uzun saplı bir aletki, sapıyla ileriye itelerek kullanılır: 024b/10, 025a/02

L

lā (A) Arabçada kelimenin başında nefy edatı'dır: 038b/06

lā-büdd (A) Gerekli, lâzım, zarûrî, terkedilmesi mümkün olmayan : 65a/07

La Hün Özel isim: 030b/19, 031a/01, 040b/07, 040b/09, 040b/10, 040b/11, 041a/04, 041a/07, 041b/01, 043b/11, 043b/13, 044a/06, 045a/07, 045a/18, 045b/18, 046a/14, 046b/09, 046b/14, 047b/08, 048a/03, 052b/07, 046a/11, 046b/06, 047a/18, 048b/09, 048b/02, 048b/04

Lā Hüt Özel isim: 031a/10, 031a/15, 042a/06, 043a/17, 046b/04, 047a/10, 047b/08, 048b/07, 048b/14, 048b/18, 048b/19, 050a/09, 044b/19, 045b/02, 045b/05, 048a/06, 048b/11, 049b/15, 048a/09, 048a/14, 048a/17, 048a/19, 048b/03, 048b/05, 050a/02, 050a/05, 042b/13, 048a/10, 050a/06, 050a/07, 046b/08, 046b/11, 047a/06, 047b/04, 048a/08, 049a/02, 048a/14

la‘în (A) Lanetlenmiş: 029a/18, 054b/06

laķırdı Söz, konuşma: 024a/19

lakın (A) Ama, fakat: 019b/09, 025b/10, 046b/15, 050b/06, 058a/05, 064b/10, 065b/02

la‘net (A) Beddua: 046b/14

laşe (F) Leş: 029a/19

Lāt Özel isim: 012a/11

lāyık (A) Uygun, değer, yakışır: 031a/14, 038b/19, 057a/13, 039a/08, 041b/04

lā-yu‘qal (A) Akıl almaz, anlaşılmaz: 052b/10

lāzım (A) Gerek, gerekli: 017a/17, 044a/07, 039b/05, 046a/17, 067a/06, 030b/17, 040b/18, 054a/16

l. gel- Gerekmek: 030b/17, 040b/18, 054a/16

Leher Özel isim: 073b/13

Lehrāsb Özel isim: 036a/04, 020a/08, 049a/07, 049a/12, 049a/19, 049b/02, 050a/01, 050a/19, 050b/18, 073a/11, 074a/15, 019b/19, 032b/02, 032b/14, 033a/11, 033a/17, 033b/02, 033b/08, 034a/06, 034a/18, 034b/04, 034b/19, 035a/09, 036a/06, 036b/15, 037a/03, 040a/08, 049a/14, 049b/09, 049b/10, 049b/14, 050a/10, 050a/12, 050a/14, 050a/16, 051b/14, 053a/06, 053b/06, 053b/18, 054b/02, 073a/15, 037a/16, 041a/18, 042a/03, 044b/05, 049a/03, 051a/14, 051a/17, 047a/17, 049a/12, 051a/10, 073b/01, 074b/08, 073b/11, 074a/01, 033b/11, 074b/14, 049a/11, 050b/17, 049a/13, 051b/15, 053b/17, 032b/07, 033b/13, 034b/12, 049a/08, 032b/14, 033a/02, 036a/03, 042b/03, 074b/08

Lendühā Özel isim: 023a/16, 027a/04, 040b/04, 054a/13, 054a/15, 023b/05, 027a/05, 023a/11, 043a/10, 027a/02

ler Çokluk ikinci şahıs zamiri: 041b/16, 047b/19

lerzān (F) Titreyen, titre: 004b/04

leş (F) Kokmuş hayvan ölüsü, çok fenâ kokan şey: 038a/11, 040a/09

levāzım (A) Lazım olan şeyler: 062b/12, 053a/11

libās (A) Giysi, elbise: 065a/10, 07a/14 034b/04, 063b/13, 027b/16, 033a/16

loğma (A) Ağza bir defada alınıp götürülen yiyecek parçası, sokum: 057a/11, 038b/02, 014a/13

lütf (A) İyilik, yardım, ihsan, inayet: 037a/18, 068b/20, 035b/18, 037a/19, 056a/08, 036b/10, 035b/05, 046b/18, 018a/14, 035a/12, 057a/17, 057a/07

l. eyle- İyilik yapmak: 035b/05, 046b/18, 018a/14, 035a/12

l. it- Yardım etmek: 057a/17, 046b/18

M

ma‘adā (A) Başka, kalan, geçen, gayrı, fazla: 047a/03

mādām (A) Madem, çünkü: 047b/13, 047a/05, 052b/01, 061a/08, 069b/11

māder (F) Anne: 069b/07

mağara (A) Mağara: 049a/17, 051b/18, 051b/16

mağlūb (A) Kendisine üstün gelinmiş, yenik, yenilmiş: 011b/05, 017b/11, 072a/01

m. ol- Yenilmek: 072a/01, 011b/05, 017b/11

mağrūr (A) Kendini beğenmiş, böbürlenmiş, kibirli, gururlu: 046a/17, 063a/02

m. ol- Gururlanmak: 046a/17, 063a/02

maḥal (A) Yir, mekan: 053b/04, 012a/02, 019b/16, 027a/10, 033a/05, 040b/10, 042a/02, 052a/02, 052a/05, 052a/15, 059b/14, 014a/07, 021a/14, 019a/07, 003a/03

maḥbūs (A) Tutsak, hapis olma: 058b/13, 056b/03

maḥcūb (A) Utanan, utanmış : 061b/16

maḥfūz (A) Saklanmış, gizlenmiş: 056a/10

maḥlūk (A) Yaratılmış , halk olunmuş: 046a/01

māhī (F) Balık: 033a/10

māhir (A) Becerikli, maharetli: 040a/16

māhrū: (F) Ay yüzlü , güzel, dilber: 033a/10

maḥrūm (A) Yoksun olmak, faydalanamamak: 018b/05, 035a/01, 056a/16

m. kal- Yoksun kalmak: 018b/05

m. ol- Yoksun kalmak: 035a/01

maḥşūs (A) Hiss olunan , duyulan, havass-ı hamseden biriyle derk olunan: 056a/13

māh-tāb (F) Mehtap, dolunay : 032b/19

maḳām (A) Memuriyet, memurluk yiri: 036b/04, 065/14

maḳbūl (A) Kabul edilen, reddedilmeyen, geçerli, muteber: 003b/13, 022a/08, 047a/13

ma'ḳūl (A) Akla uygun, akıllıca: 014b/07, 014b/11, 032a/15, 041a/03, 065b/08, 069b/16, 039a/01, 039a/16, 046b/13, 056a/09, 041a/04

maḳsad (A) İstenilen şey, kastedilen şey, niyet, amaç, gaye: 072b/07

māl (A) Bir kimsenin, bir tüzel kişinin mülkiyeti altında bulunan, taşınır veya taşınmaz varlıkların bütünü: 016a/01, 017a/10, 024b/06, 030a/10, 030b/16, 037b/16, 042b/10, 042b/16, 048b/12, 058b/01, 063b/17, 012a/11, 017a/08, 017a/09, 030a/19, 030b/01, 030b/02, 030b/04, 037a/09, 037b/19, 042a/10, 045b/13, 070a/04, 072a/06, 064b/18, 064b/19, 017a/03, 019b/17

mālīk (A) Sahip: 008b/15, 023a/15, 045a/09, 055b/08, 059a/17, 060a/09, 064a/04, 055b/11, 045a/11, 069a/03, 054b/02

m. ol- İdare etmek: 008b/15, 045a/11

ma'lūm (A) Bilinen, tanınan: 037a/11, 043b/05, 068a/01, 064b/15, 046b/15, 017a/15

m. ol- Bilinmek, belli olmak: 037a/11, 043b/05, 064b/15, 068a/01

ma'mūr (A) Bayındır olma durumu, bayındırlık: 005a/03, 011a/03, 020a/13, 020a/15

ma'nā (A) Kelime, söz, hareket: 041a/13

ma'ni (F) Bir şeyin yapılmasını önleyen şey, engel: 042a/13, 070b/16, 071a/01, 071a/03, 071b/19, 060a/02, 032b/18, 042a/14, 042a/16, 048a/14, 071a/09, 074a/07, 063a/19, 063b/10, 067b/12, 067b/11, 047b/19, 048a/07, 048b/03

m. ol- Engel olmak: 071b/19, 032b/18

ma'reke (A) Savaş alanı, harp meydanı, cenk yiri: 004a/13, 004a/05

maslāḥat (A) İş, mesele, husus: 003a/09

māşrāba (A) İçki, su içmekte vb. kullanılan, ağaçtan, metalden ya da topraktan yapılmış, ağzı açık, kulplu, küçük kap: 024a/02

mātem (A) Hüzün, keder ve musibet zamanındaki ağlayış, yas: 038a/14

mebnī (A) Yapılmış, kurulmuş, binâ edilmiş: 031a/12

mecāl (A) Derman, güç, takat: 033b/09

meclis (A) Toplanılacak, oturulacak yir, toplanma, sohbet ve eğlence toplantısı: 013b/19, 023a/07, 023b/14, 023b/15, 035a/18, 054b/12, 062a/09, 065a/09

Medāyin Sasanî devletinin başşehri, Slesifon. Yedi şehirden oluştuğu için “şehirler” anlamına gelir: 025b/17, 004b/09

Medār Özel isim: 062b/11, 012a/19, 012b/05, 060b/13

meded (A) Yardım isteme: 004a/11, 012b/04, 014a/14, 014a/18, 025b/06, 050a/14, 058b/18, 056a/04

medh (A) Bir kimsenin iyiliklerini söyleme, övme : 020b/07, 071b/11, 61b/01

m. eyle- Övmek: 020b/07, 071b/11

m. it- Övmek , methetmek: 061b/01

mefhūm (A): Bir sözün veya kelimenin taşıdığı, ifade ettiği mana, anlam, kavram: 041b/08

meftūn (A) Büyülenmişçesine tutkun, vurgun olan (kimse), aşık: 070a/05, 057a/04

mefthūh (A) Açılmış, ele geçirilmiş, zapt olunmuş , feth edilmiş: 031b/09

meger (F) Ancak, yalnız: 002b/01, 003b/02, 006b/01, 006b/11, 009a/08, 015b/13, 024a/08, 024b/13, 024b/17, 025a/05, 025a/15, 026b/02, 026b/19, 029b/02, 030b/18, 031b/16, 034a/16, 035b/19, 038b/12, 040a/04, 040a/08, 041b/01, 049a/18, 051a/11, 055b/08, 058a/10, 058b/04, 060b/06, 068b/08, 070a/15, 06b/03

mekān (A) Yir, mahal: 051b/17

mektūb (A) Yazılı, yazılmış kâğıt, mektup: 009b/18

mellāh (A) Gemici, gemi ile denizlerde seyahat eden ve gemicilik ilmini bilen adam: 004b/14, 029a/03

melūl (A) Üzgün, kederli : 070a/13

mel'ūn (A) Allah'ın rahmetinden mahrum olan, nefret ve lânete uğramış, lânetlenmiş: 065b/09, 025a/09, 052b/09, 052b/11, 054a/14, 029a/14, 050a/08, 052b/11, 068a/18, 015b/18, 053b/08, 040b/14

melik (A) Padişah: 023a/12

men (A) Yasak etme, bırakmama, önleme: 008b/04, 044a/11, 021b/01, 021b/02, 041a/02, 021a/16, 048a/15, 048b/13, 048b/16, 068b/02, 070b/13, 070b/14, 068a/11, 070b/15, 070b/16, 71b/09, 71b/01

m. eyle- Engel olmak, mâni olmak: 008b/04, 021a/16, 021b/01, 041a/02, 044a/11, 048b/13, 048b/16, 070b/13, 070b/14, 068a/11, 070b/15, 070b/16, 71b/01, 71b/09

m. it- Engel olmak, mâni olmak: 021b/02, 048a/15, 068b/02, 71b/9

mengūş (F) Küpe: 022b/10, 022b/16, 022b/11, 022b/10, 022b/15

menşūr (A) Saçılmış , dağılmış: 045a/02, 047a/13

menzil (A) Menzil , iki konak arasındaki uzaklık : 004b/01

merd (F) Yiğit, cesur: 035b/15, 043a/18, 048b/11, 036b/18

merdān Mertler, insanlar, erkekler: 028b/02, 073a/12

merdāne (F) Erkeğe yakışan: 044a/05

Merdāne Özel isim : 063a/19, 063b/10, 067b/11

merḥabā (A) Bir selamlaşma sözü: 010b/19, 035b/14

merḥamet (A) Acıma: 044a/04, 051b/12, 052a/01

m. it- Acımak: 044a/04, 051b/12

mertebe (A) Derece, miktar: 051a/02

Merzuḳ Özel isim: 039a/09, 039a/12, 039a/15, 052b/02, 039a/17, 051a/16, 053a/08, 053b/01, 054b/07, 054b/10, 055a/03, 055a/06, 055a/15, 070a/04, 072a/13, 074b/03, 054b/13, 054b/14, 054b/17, 055a/08

mesābe (A) Derece, değer, ölçü, manizile [Dâima "... mesâbesinde" şeklinde kullanılır]: 036b/18

mest (F) Sarhoş olmak: 023b/08, 024a/03, 044b/07, 050b/18

m. ol- Kendinden geçmek: 023b/08, 024a/03, 044b/07, 050b/18

meş‘ale (A) Bir sopanın ucuna yirleştirilmiş yağlı paçavra vb. yanıcı maddelerin yakılması sûretiyle ışık veren aydınlatma aracı, Yol gösteren, önder olan ışık: 071a/06, 048a/13, 065a/15

meşḡul (A) Bir işle uğraşmak: 013b/19, 043a/17, 059b/09, 064a/02

m. ol- Bir işle uğraşmak: 013b/19, 043a/17, 059b/09, 064a/02

meşhūr (A) Ünlü, tanınmış, bilinen: 035b/07, 036a/02

meşreb (A) Bir kimsenin yaratılışında bulunan huy, yaratılış, tabiat, mizaç, karakter: 024a/12, 024a/05

mevc (A) Dalga: 015b/19, 016a/01

meyān (F) Ara, orta : 071a/17

ḥ (A) Şehir ve kasaba dahilinde , ebniyeden hali açık ve geniş düz yir: 010b/09, 010b/13, 022a/04, 039a/14, 044a/07,044a/19, 048a/07, 049a/01, 051a/18, 063b/01, 063a/02, 068a/03, 068a/06, 068b/15, 070b/02, 071a/13, 021a/07, 063a/04, 007a/16, 007a/19, 010b/09, 010b/18, 011a/17, 011a/18, 017b/07, 017b/09, 023a/02, 023a/03, 029b/11, 029b/12, 030b/02, 038a/11, 042a/05, 042a/07, 042a/18, 043b/13, 043b/18, 044a/16, 047b/08, 047b/09, 048a/12, 059a/07, 067a/13, 067a/14, 068a/04, 068a/05, 068b/14, 068b/15, 070a/18, 070b/02, 030b/09, 043b/12, 067a/12, 069a/06, 071b/13

meyl (A) Eğilim: 026a/18, 036a/08, 040a/02, 055b/12, 056a/05, 040b/01, 061b/10, 042a/17, 057a/03, 069a/04

Meyyāre Özel isim: 074a/13

mezīd (A) Artma, çoğalma : 035b/18, 037b/01, 073a/15

mi, mi Soru edatı: 011a/10, 021a/12, 033b/11, 020b/09, 028b/11, 022b/08, 026b/09, 032b/09, 035a/01, 002a/04, 003b/02, 010a/19, 011a/07, 019a/10, 022a/05, 028a/18, 029b/15, 031b/07, 032a/06, 032a/08, 037a/05, 038b/04, 052b/16, 064a/12, 074a/06, 038b/14, 016b/18, 021a/14

Mısr Mısır: 023b/01, 065b/15

mızrağ (A) Ucunda sivri bir demir bulunan, uzun saplı eski bir savaş âleti, kargı: 054a/03

miğfer (A) Muharebede başa gelebilecek darbelerden korunmak için takılan başlık: 042a/17

Mihr Özel isim: 036a/17, 041a/11, 042b/08, 042b/10, 042b/19, 043a/02, 043a/11, 046b/10, 046b/11, 053a/01, 072a/19, 073a/13, 074a/14, 072a/14, 040a/01, 040a/08, 044a/14, 044b/17, 049a/12, 052b/06, 072a/15, 072a/16, 072b/08

mihir (A) Aşk, şefkat, muhabbet: 039b/14

mihirāb (A) Cāmi, mescit gibi ibâdet yirlerinde kıble duvarında bulunan, cemâatle namaz kılınırken imamın önünde durduğu, zeminden biraz yüksek girintili yir kısım: 069b/02

miğdār (A) Parça, kısım: 025b/08, 032b/08, 034a/06, 043a/04, 046a/15, 047b/01, 059a/04, 006a/17, 019b/18, 028b/14, 037b/14

mināre (A) Camilerde ezan okunan yüksek kule, minare: 025a/19, 026a/19

minnet (A) İyiliğe karşı duyulan şükür hissi: 051b/07, 051b/09, 057a/15, 031a/07

mişāfir (A) Konuk: 037b/04, 049b/03, 035b/03

mişāl (A) Benzer, örnek, gibi: 016a/12, 068b/04

mizāc (A) Huy, karakter : 056a/11

mu‘allağ (A) Sürüncemede kalmış, kararsız: 071a/06

mufaşşal (A) Ayrıntılı, uzun uzadıya anlatılan: 068a/01

muhabbet (A) Sohbet etmek , sevgi : 013a/03, 017a/12, 034b/02, 036b/05, 055a/11, 056a/14, 057a/06, 057a/09, 057a/10, 056a/09, 063b/18, 042b/11

m. eyle- Sevmek: 017a/12, 036b/05, 056a/09

m. it- Sevmek: 013a/03, 055a/11, 057a/06, 057a/09, 063b/18

muḥāfaza (A) Saklama, olduğu gibi kalmasını sağlama, koruma, koruyup gözetme; korunma: 047a/17

muḥālefet (A) Düşmanlık, zıt fikirlilik: 040b/12, 036b/12, 054a/13, 053a/03, 061b/04, 040a/17

m. it- Karşı çıkmak: 040a/17, 054a/13, 061b/04

muḥāşara (A) Sarmak, kuşatmak: 073a/03, 038a/03

m. it- Sarmak, kuşatmak: 038a/03

m.eyle- Etrafını sarmak: 073a/03

muḥkem (A) Sağlam, dayanıklı, kuvvetli: 014a/01, 045b/04, 062a/01, 014b/14, 021b/12, 046a/19, 057a/10, 061b/11

muhtāç (A) Bir şeye veya kimseye ihtiyâcı olan, ihtiyaç duyan: 031b/03

muḫābele (A) Karşılık, karşılık verme: 020a/16

muḳābil (A) Bedel, karşılık, karşı karşıya gelen, bir şeyin karşısında bulunan, karşı: 009b/09, 050a/05, 059b/02, 063a/05, 067a/15, 068b/01, 068b/16, 070b/03, 071a/08, 047b/10, 043b/14, 042a/07, 048a/01, 059b/01, 017b/05, 021a/09, 023a/01, 029b/13

m. ol- Karşı karşıya olmak: 048a/01, 059b/01, 017b/05, 021a/09, 023a/01, 029b/13, 042a/07, 043b/14, 047b/10, 050a/05, 059b/01, 070b/03, 071a/08, 063a/05, 067a/15, 068b/01, 068b/16, 059b/02, 059b/02, 017b/05

muḳaddem (A) Önde olan, önden giden, ileride bulunan: 021b/15, 029a/06, 004b/02

muḳadder (A) Tayin ve takdir olunmuş, miktarı muayyen: 025a/18

muḳarrer (A) Hakkında karar alınmış, karar verilmiş, kararlaştırılmış: 040b/06, 043a/11, 068a/03, 039a/07, 068b/11, 032a/05

m. ol- Kararlaştırmak: 068a/03

muḳayyed (A) Bir işe önem verip bakan: 064b/11, 057b/12, 34b/01, 023b/16, 041b/02, 050a/04, 061a/07

m. ol- Önem vermek: 34b/01, 023b/16, 041b/02, 050a/04, 057b/12, 061a/07

muntazır (A) Bekleyen, gözeten, intizar eden, müterakkıb: 033b/06

murād (A) İstek, arzu, dilek: 013a/09, 014a/05, 067b/02, 070a/02, 009b/04, 060b/15, 061a/16, 029b/14, 067b/02, 012a/15, 012b/11, 016b/07, 018a/08, 051b/09, 052a/06, 052a/13, 067a/15, 068a/09, 054b/15, 072b/18, 055a/15, 039a/01, 052b/01, 052b/18, 062b/11, 061b/09, 069b/15, 073a/14

m. eyle- İsteğine kavuşmayı dilemek: 039a/01, 052b/01, 052b/18

m. it- Arzu etmek: 062b/11, 061b/09, 069b/15, 073a/14

m. ol- İsteğine kavuşmak: 014a/05

murdār (F) Kirli, pis, iğrenç : 029a/19

muşt: (F) Yumruk, avuç: 016b/06, 065b/17, 065b/06, 065b/09

mu‘tād Alışkanlık hâline gelmiş, âdet edinilmiş, alışılmış, her zamanki : 004a/05

muvāfıḳ (A) Uygun, uyar muhalif ve zıt olmayan : 003a/11, 030a/18, 004b/15

muḳaffar (A) Feth u zafere nail , galip , muvaffak: 045a/02

mübārek (A) Kutlu, mübarek, bereketli: 036b/19, 054a/05, 057a/13, 057b/17

mücevher (A) Değerli süs eşyası: 071a/16

müdārā (A) Zararından korkulan birine karşı yüze gülme, dostça geçim: 009b/04, 013a/09, 016b/12, 019a/07, 024a/14, 037b/10, 038b/15, 041b/05, 052b/13, 069b/08, 040b/18, 067a/02

mühlet (A) Vakit verme, bir süre için müsaade etme, bir işi belirli bir vakte kadar geciktirme: 006a/10

mühür (F) Mühür, imza: 0010a/05

müjde (F) Hayırlı, sevinçli haber: 020b/04

mükemmel (A) Eksiksiz, tam: 053a/11

mümkün (A) Olabilir, mümkün. 025a/15, 026b/14, 053a/03

mümtâz (A) **1.** Diğerlerinden ayrılmış, emsalinden farklı tutulan, akranına faik; **2.** İmtiyazlı, suret-i mahsusada idare olunan: 067b/05

münāsib (A) Yirinde olan, uygun, münâsebetli: 046b/18

münferik (A) Başka kimse veya şeylerden ayrı olan, tek: 059a/03

mürğ (F) Kuş: 033a/03, 033b/12

mürted (A) İrtidād “dininden dönmek”ten murtedd) İslâm dîninden dönen, müslümanlıktan ayrılıp başka bir dîne giren, irtidat eden (kimse): 020a/04, 031a/07, 053a/16

Müslümân (A) İslâm dinine girmiş. Müslim: 002b/07, 006b/14, 007a/02, 017a/02, 017a/07, 017a/11, 029b/14, 029b/19, 030a/02, 036b/11, 036b/13, 037b/07, 037b/10, 038b/12, 040b/05, 041b/18, 043b/06, 044a/06, 044b/16, 046a/07, 047a/10, 047b/14, 049b/16, 055a/02, 055a/17, 057b/18, 058a/05, 058a/10, 059b/05, 060b/05, 061b/04, 062a/08, 063b/12, 063b/14, 066a/07, 069a/17, 071b/07, 072b/08, 073a/01, 015a/08, 040a/06, 060a/04, 062b/07, 069b/14, 017a/04

m. ol- İslam dinini kabul etmek: 068b/09, 067b/14, 067b/09, 069a/13, 069a/15, 070a/17, 071b/08, 066a/14, 054b/03, 058a/03

müşāvere (A) Önemli bir konu üzerinde iki veya daha çok kimse arasında yapılan fikir alış verişi, danışma, istişâre: 006a/07, 043a/17, 051b/04, 058a/12, 064a/03

m. eyle- Danışmak: 006a/07,

m. it- Danışmak: 043a/17, 051b/04, 058a/12, 064a/03

müşerref (A) Teşrif “şeref vermek, şereflendirmek”ten müşerref: 036b/04, 037a/01, 047b/03

müşkil (A) Zor, güç , çetin, Halledilmesi, çözüme kavuşturulması güç iş veya mesele: 031b/18, 070a/08, 027a/01, 029a/10

m. ol- Zor olmak: 029a/10, 070a/08

Müşter Özel isim: 060a/15, 060a/17, 060b/07, 060b/17, 060b/18, 061a/01, 061a/04, 062a/03, 062a/08, 062b/07, 064a/01, 066b/02, 069b/01, 060b/13, 060b/11, 061a/18, 061b/03, 061b/05, 061b/13, 061b/14, 061b/15, 061b/18, 062a/09, 062a/11

müte'allık (A) Te'alluk “ilgisi olmak”tan mute'allık) Âit, dâir, ilgili, alâkalı: 064b/12

müte'ayyin (A) Meydanda olan, meydana çıkan, zuhur edip belirli duruma gelmiş olan: 011b/10, 034b/03

müyesser (A) Kolaylıkla olan, kolaylıkla yapılan, kolaylaştırılmış: 050a/18, 037b/06, 063a/08, 056b/01

m. ol- Kolaylıkla elde edilmek: 056b/01

N

nā-bekār (F) Hayırsız, yaramaz, kötü hareketli : 007a/05, 015a/09, 023b/10, 037b/06, 039a/03, 039b/09, 040b/12, 041a/06, 041a/15, 043b/16, 044a/12, 044a/19, 045a/05, 045a/09, 046b/02, 047b/15, 048a/04, 048a/11, 048b/06, 048b/11, 051b/08, 052b/05, 059a/08, 059b/16, 060b/14, 065a/08, 067b/10, 068a/08, 068a/09, 068a/13, 070b/15, 071b/04, 074a/05, 014b/19, 016b/07, 028b/05, 031a/18, 032b/10, 033b/13, 038a/17, 038b/13, 042a/14, 051a/11, 052a/04, 052a/11, 052b/13, 055a/18, 059a/11, 059b/02, 063a/16, 065b/14, 042a/07, 059b/03, 038b/18, 055a/03, 018a/05, 031b/08, 054b/17, 065b/05 , 031b/13, 065a/18, 016b/05

nā-çār (F) Çaresiz: 025b/05, 017b/19, 018b/18

Nāgāh Özel isim: 015b/18, 016a/12, 024a/01, 049a/05, 029a/16, 032b/15, 037b/14

nā'il (A) Ulaşan: 069b/09

n. ol- Ulaşmak: 069b/09

naql (A) Bir şeyi ağızdan ağıza ve kitap vasıtası ile ulaştırma : 028b/01, 045a/17, 007a/09, 023a/10, 065a/02, 073a/14

n. eyle- Anlatmak, hikâye etme: 007a/09, 065a/02, 073a/14

n. it- Anlatmak, hikaye etmek: 028b/01, 023a/10

nām (F) Ad, adında, adlı, ün, şöhret: 005a/01, 005a/03, 007a/18, 009a/02, 010b/18, 011a/03, 014b/01, 030a/14, 030b/07, 037a/05, 037a/07, 038a/02, 040a/05, 041a/05, 047a/04, 053a/07, 055b/12, 066b/08, 068a/05, 070b/01, 071a/08, 043a/07 061b/03, 013a/13, 058a/14, 061a/15, 024b/14, 055b/08

nām-dār (F) Nam sahibi, namlı: 009a/03

namāz (F) İslam dînince belli kurallara göre günde beş vakit yapılması müslümanlar üzerine farz kılınmış olan ve İslâm'ın beş şartından birini teşkil eden ibadet: 017b/04, 064a/19

nāme (F) Mektup: 004b/04, 021a/02, 004b/07, 004b/09, 006b/17, 0010a/10, 010b/02, 010b/04, 020b/16, 020b/18, 026a/03, 026a/04, 039a/17, 039b/05, 041b/03, 041b/08, 043a/18, 043b/05, 044a/16, 047b/04, 054b/13, 055a/08, 060a/17, 062b/15, 064b/09, 068a/01, 046a/10, 072b/06, 046a/06, 008b/04, 060b/13, 073b/12, 041b/08, 063a/12, 026a/05, 006b/19, 055a/09, 061a/03, 061b/01, 063a/01, 064b/15, 062a/02

nāmūs (A) Ar, edep, haya: 040a/18

nām-zāde İsteyen ya da istenilen, sözlü, nişanlı: 037b/05

na'ra (A) Haykırma, bağırma: 058b/08, 049a/13, 053b/11, 073b/18, 073b/14, 002a/13, 007a/17, 010b/13, 011a/18, 012a/02, 017b/06, 021a/09, 021b/10, 029b/11, 038a/06, 042a/05,

043b/14, 050b/12, 053b/07, 059b/17, 063a/03, 063b/07, 068a/04, 068b/15, 070b/02, 012a/06, 049b/14, 066a/03

n. ur- Haykırmak, bağkırmak: 073b/14, 002a/13, 007a/17, 010b/13, 011a/18, 012a/02, 017b/06, 021a/09, 021b/10, 029b/11, 038a/06, 042a/05, 043b/14, 050b/12, 053b/07, 059b/17, 063a/03, 063b/07, 068a/04, 068b/15, 070b/02, 012a/06, 049b/14, 066a/03

naşib (A) Allah'ın kısmet ettiği şey, pay, hisse: 016a/02, 070a/09, 065a/03, 064a/12, 054a/05, 057b/07

n. ol- Kısmet olmak: 054a/05, 057b/07

naşıl Nasıl (T,A): 048b/01, 060b/02

Nāz-perver Özel isim 033a/03, 056b/17, 051b/12

nażar (A) Bakma, bakış: 047b/11

nāzenīn (F) İşveli, cilveli, nazlı : 056b/17

ne Ne, hangi, hangi şey: 002a/18, 003a/09, 003a/16, 003b/02, 003b/09, 003b/10, 004b/17, 006a/02, 006a/09, 006a/12, 006a/18, 007b/03, 008b/01, 008b/09, 008b/19, 009a/02, 009a/03, 009a/13, 009a/16, 009b/01, 009b/04, 010a/01, 010a/03, 010a/16, 010b/05, 010b/18, 011b/02, 011b/09, 011b/15, 012a/11, 012b/09, 013a/03, 013b/16, 014a/05, 014a/06, 014b/19, 016b/17, 017b/01, 017b/05, 017b/08, 017b/12, 018a/16, 020a/16, 021b/18, 022a/03, 023a/07, 023a/08, 023b/16, 024a/06, 025a/13, 027a/14, 027b/12, 029b/05, 029b/08, 030b/05, 030b/06, 030b/08, 030b/13, 031a/06, 031a/11, 032a/05, 033b/04, 033b/09, 034a/14, 034a/16, 035a/18, 036a/12, 036b/12, 037a/09, 037b/11, 038a/08, 038a/11, 038b/01, 038b/05, 039a/13, 039b/07, 039b/14, 039b/15, 039b/16, 040a/11, 040b/05, 041b/07, 042a/13, 043b/08, 043b/14, 044b/13, 045a/07, 046a/04, 046b/07, 049a/10, 051a/08, 051a/09, 051b/04, 051b/05, 051b/13, 052a/14, 052a/15, 052a/18, 052b/02, 052b/12, 054b/05, 055a/02, 055a/17, 055b/15, 056a/08, 056b/16, 057a/10, 058b/05, 058b/08, 058b/11, 058b/17, 059b/06, 060a/03, 060a/15, 060b/03, 060b/06, 060b/09, 060b/11, 061a/06, 061b/02, 061b/17, 062a/09, 063a/14, 064b/01, 064b/11, 065a/01, 066b/05, 066b/06, 067b/14, 068a/13, 070b/18, 071a/15, 071b/15, 073b/03, 003a/14, 006a/06, 006a/11, 012a/15, 016a/18, 016b/07, 017a/04, 017a/09, 026b/01, 028a/16, 030a/07, 033a/15, 033b/10, 038b/13, 039a/02, 039b/10, 040a/05, 042b/14, 045b/17, 048a/04, 052a/04, 052a/06, 054b/15, 055a/02, 055b/17, 056a/04, 057a/12, 058a/12, 059b/02, 061a/05, 062a/13, 064a/10, 064a/17, 064b/17, 067b/10, 068a/08, 068a/12, 068b/17, 069b/11, 072b/14, 073a/12, 071b/07, 048b/03, 049a/17, 050a/15, 050b/03

Nebire Özel isim: 002b/04, 002b/16, 004a/12, 020a/01, 020a/02, 030a/18, 030b/09, 031b/09, 032a/19, 032b/09, 037a/05, 038a/15, 038b/01, 039a/18, 039b/18, 060a/09, 061b/02, 061b/07,

063a/01, 063a/03, 066a/16, 068a/04, 068b/19, 074b/10, 054a/18, 054b/04, 062a/04, 020a/05, 057b/01, 039b/02, 030b/10, 055a/06, 031b/05, 030b/02

neden Bir olayı doğuran başka bir olayı sormak için kullanılan bir söz; niçin: 068b/20

nef'al: Fayda, çıkar: 041b/16

nefer (A) Kişi: 066a/03

nefes (A) Nefes, soluk: 021b/08

nefs (A) Üfleme, üfürme; tükürme: 065b/13

Nehāb Frenk Özel isim: 063a/14

nehir (A) Akarsu, büyük ırmak: 053a/05

nerede Nerede ad durumunun kısaltılmış biçimi: 062a/16

nereden Aslı: nereden, nerede: 045b/06, 054b/07

nere Mahal ve mekan istifhamında kullanılır, nere, hangi : 057a/03, 060a/14, 032a/14, 032b/08, 051a/18, 005b/11, 053b/07, 023a/09, 023b/06, 023a/13

nesne Belli bir ağırlığı ve hacmi, rengi olan her türlü cansız varlık, şey, obje: 005b/02, 066b/09, 023a/08, 006a/02

neş'e (A) Gönülde duyulan ve dışa vuran ferahlık hâli, üzüntüsü olmamaktan ileri gelen ve kendini çeşitli şekillerde belli eden iç ferahlığı, sevinç, sürur : 035a/19

nevcivān (F) Delikanlı, genç: 003a/10, 061b/07, 002a/13, 002a/15, 002b/01, 002b/02, 002b/11, 065a/17

neyle- Ne eylemek, ne yapmak: 048b/04, 045b/15, 053a/01, 032b/09, 009b/13, 025a/13, 048b/15, 015b/08, 024b/09, 052a/14, 055a/04, 063a/06, 061a/06, 013b/12, 034a/18, 041b/02, 055b/01, 073b/18, 047a/09, 014a/12, 060a/07, 039a/10, 021b/14, 006a/05, 012b/04, 029a/11, 024b/11, 046a/14, 071a/11, 042a/06, 047b/17, 009b/03, 019a/07, 040b/18, 005b/05, 045a/09, 052a/08, 064a/11, 004b/16

nısf (A) Yarı, yarım, nim: 062a/08

nice Nasıl, kaç, ne kadar, hangi, birçok: 004a/04, 004a/08, 009a/14, 009b/05, 010b/05, 011a/07, 011a/09, 012b/07, 013a/06, 013a/08, 017b/07, 018a/03, 026b/01, 027a/06, 027a/07, 032a/08, 035a/02, 038b/01, 038b/11, 039b/02, 041a/04, 042a/11, 044a/10, 044b/02, 045a/04, 045b/11, 046a/06, 046a/07, 048a/08, 048b/17, 049a/13, 051a/06, 051b/03, 052b/06, 054b/08, 056a/01, 057b/17, 060b/03, 062b/04, 062b/06, 062b/09, 063a/17, 064b/06, 065a/13, 065a/14, 067a/11, 067b/08, 068a/07, 069b/06, 069b/12, 070a/13, 070b/01, 070b/10, 071b/16, 072a/09, 072b/05, 073b/02, 073b/06, 073b/15, 066b/16, 073b/16, 011b/17, 015b/04, 052a/04, 061b/11, 061b/15, 063b/02, 017b/03

niçün “Nedir”, “Ne sebepten”, “Ne maksatla” anlamlarıyla sebep sorma bildirir: 002b/05, 003a/14, 005b/01, 005b/08, 011a/10, 013b/02, 015a/01, 015a/04, 016a/13, 021a/11, 023b/02, 031b/09, 035b/05, 040b/16, 041a/02, 041b/03, 044a/04, 044a/12, 051b/08, 054a/07, 055a/05, 056a/02, 059a/13, 061a/05, 063a/05, 064b/17, 065a/01, 067a/15, 068b/17

nidā (A) Çağırma, seslenme, ses verme: 065b/17, 066a/15, 055a/10, 063b/14, 053b/12, 063b/10

n. it- Seslenmek: 021a/06, 043b/11, 061a/16

Nigār Sevgili, özel isim : 034b/08, 035a/12, 035a/14, 035a/15, 035a/17, 035b/06, 035b/13, 036b/05, 036b/06, 036b/08, 036b/14, 037a/05, 037a/11, 041a/18, 043a/05, 046b/19, 064b/03, 064b/09, 064b/17, 064b/18, 065b/03, 065b/04, 073b/10, 043a/06, 058b/08, 032b/19, 033a/14, 035a/04, 035a/05, 033a/02, 033a/05, 033a/08, 033a/11, 034a/17, 064b/15, 033a/04, 033a/13

niḥān (F) Gizli, saklı, bulunmayan: 049a/03

niḥāyet (A) En sonunda: 009b/03, 030a/12, 052a/07, 055a/14, 058a/16, 064a/12, 071b/14, 054b/09, 032b/16, 033b/15

Niheng Özel isim: 046a/03

niḳāb (A) Yüz örtüsü, peçe, yaşmak: 040a/06, 056b/10, 064b/16

nimet (A) Lütuf eseri olan iyilik, ihsan, bağış: 013b/14, 051b/12, 013b/18

niṣān (F) İz, belirti: 005a/11

niyāz (F) Yalvarma, dua : 028b/02, 047b/02, 003b/18

n. eyle- Dua etmek: 028b/02

n. it- Duâ etmek: 047b/02

niye Niçin, ne sebeple: 005b/08, 011a/02, 014b/18, 043a/16, 065a/03, 066a/11, 066a/12, 066b/13, 067a/07, 067b/16

niyyet (A) Niyet, maksat: 004a/18

nīze (F) Kargı, mızrak, süngü, harbe: 067b/04, 068a/16, 004a/01, 068a/17, 067b/11, 068a/18, 068b/11, 070b/15, 067b/12, 68a/17

noḳṣān (A) Eksik, kusur: 062a/01

n’ol- Ne olmak, ne oldu: 065a/17, 039b/12, 033b/12, 041a/14

n’ola Ne olur, ne çıkar, şaşılır mı, nedir, ne olabilir: 003a/05, 008b/08, 012b/16, 013b/10, 016b/13, 018a/09, 028b/19, 034b/16, 035a/06, 036b/08, 040b/13, 041a/07, 053a/13, 056a/01, 056b/08, 057a/07, 057a/10, 058a/08, 061b/17, 064a/15, 064b/19, 065a/07, 065a/09, 066a/06, 066b/09, 069a/05, 069b/16, 004b/07

nūr (A) Işık: 013b/09, 036b/08, 037a/01

nūrānī (F) Temiz, mübarek, nurlu: 057b/16

nūş (F) İçki , işret: 023a/10, 023a/12, 023a/13, 049a/09, 049a/15, 023a/14, 043a/14, 045a/03, 042b/12, 037b/12, 073a/11

n. it- İçmek: 023a/14

Nūşirrevān Özel isim : 032a/07, 040b/02, 050b/07, 003b/16, 031a/17, 035b/12

O

o 1. İşaret sıfatı; 2. İşaret zamiri: 009a/08, 035b/07, 057a/04, 060a/10, 061b/11, 061b/13, 029b/15

oba Çadırlarda yaşayan göçebe âilelerin meydana getirdiği topluluk, oymak, çadır halkı, göçer evli kabile: 013b/13

oğlan Erkek çocuk: 038a/18, 046b/02, 048a/04, 052b/05, 059a/14, 059b/02, 061b/07, 067b/10, 068a/13, 068b/16, 068b/17, 041b/04, 048b/06, 005a/10, 039b/09, 046a/16, 014a/08, 054b/15

oğul Erkek evlat: 045b/03, 068b/05, 068a/14, 026a/06, 005a/05, 005a/18, 006b/08, 009a/09, 020a/19, 020b/05, 020b/19, 030b/08, 035b/08, 037a/07, 037b/02, 038a/05, 039b/16, 039b/18, 040a/05, 040b/08, 040b/09, 045b/11, 045b/15, 046a/03, 053a/15, 053b/13, 021b/14, 054b/15, 003b/09, 038b/16, 052b/06, 052b/08, 054a/11, 055b/10, 070a/06, 074a/18, 054a/07, 027a/05, 014b/04, 038a/07, 039a/08, 036a/19, 032a/02, 032a/03, 072a/09, 038a/12, 039b/16, 040b/15, 068b/13, 041a/05, 043b/12, 046a/12, 041b/01, 042b/17, 042a/09

oğşa- Sevmek, okşamak: 005a/10

ok Yay aleti ile fırlatılan ve ucunda sivri demir bulunan kısa çubuk: 038b/15, 071a/01

o. at- Ok atmak, mermi atmak: 071a/01

oķu- Yazılmış bir şeyi gözden geçirip bunu sessizce çözümleyip anlamak veya aynı zamanda seslere çevirmek: 020b/18, 068b/16, 041b/08, 006b/19, 021a/02, 0010a/11, 055a/09, 063a/01, 064b/15, 068a/01

ol O işaret sıfatı: 002a/04, 002a/12, 002a/13, 002a/14, 002a/17, 002a/18, 002b/01, 002b/02, 002b/06, 002b/11, 002b/17, 003a/08, 003a/09, 003b/02, 004a/13, 004a/14, 004a/17, 004b/13, 004b/19, 005b/14, 005b/16, 005b/18, 005b/19, 006a/01, 006a/14, 006a/17, 006a/18, 006b/04, 007a/16, 007b/02, 007b/06, 008b/01, 008a/08, 008b/16, 009a/05, 0010a/06, 0010a/09, 010b/01, 011a/01, 011a/07, 011a/08, 011a/09, 011a/12, 011b/03, 011b/12, 011b/16, 012a/02, 012a/11, 012b/01, 012b/08, 013b/04, 014a/17, 014b/02, 015a/05, 015a/07, 015a/11, 015a/14, 015a/16, 015b/10, 015b/11, 015b/13, 015b/17, 016a/08, 016b/10, 016b/13, 016b/16, 017a/01, 017b/13, 018a/13, 018b/18, 019a/15, 019b/13, 020b/13, 020b/14, 021a/03, 021a/11, 021a/14, 022a/07, 022b/09, 022b/14, 023a/11, 023a/12, 023a/18, 023a/19, 023b/03, 023b/04, 023b/19, 024b/04, 024b/13, 024b/15, 024b/16, 024b/18, 026a/02, 026a/08, 026a/18, 027a/05, 027a/07, 027a/10,

027b/06, 028b/06, 028b/18, 028b/19, 029a/10, 029a/13, 029b/01, 029b/05, 029b/14, 030a/08, 031a/01, 031b/04, 031b/17, 032a/02, 032a/12, 032a/16, 032b/02, 032b/03, 032b/09, 032b/10, 032b/13, 032b/15, 032b/17, 033a/02, 033a/03, 033a/05, 033a/06, 033a/07, 033a/10, 033a/13, 033b/17, 034a/01,034a/05, 034a/06, 034a/13, 034b/05, 034b/07, 034b/12, 034b/13, 034b/15, 035a/01, 035a/08, 035a/17, 035b/10, 035b/14, 035b/15, 035b/19, 036a/11, 036b/01, 036b/02, 036b/06, 036b/17, 037a/10, 037a/15, 037b/03, 037b/19, 038a/03, 038a/06, 038a/18, 039a/10, 039a/13, 039a/16, 039a/17, 039b/04, 040a/03, 040a/08, 040a/09,040a/10, 040a/11, 040b/01, 040b/04, 040b/12, 040b/14, 040b/15, 040b/17, 041a/14, 041a/15, 041a/17, 041b/18, 042a/02, 042a/11, 042a/18, 042b/04, 042b/06, 042b/10, 042b/11, 042b/15, 042b/17, 043a/08, 043a/09, 043a/10, 044a/08, 044a/15, 044b/16, 045a/14, 045b/02, 045b/06, 045b/13, 046a/13, 046a/16, 046b/09, 047a/10, 047a/11, 047a/13, 047b/03, 047b/05, 047b/11, 047b/14, 049a/01, 049a/11, 049a/14, 049b/13, 049b/16, 050a/13, 050a/15, 050a/17, 050b/08, 050b/17, 051a/01, 051a/02, 051b/01, 051b/16, 052a/07, 052a/10, 052a/11, 052b/07, 053a/10, 053a/14, 053b/04, 053b/12, 054a/06, 054a/14, 054a/17, 054a/18, 054b/16, 055a/02, 055a/13, 055a/14, 055a/16, 055b/03, 055b/13, 055b/14, 055b/16, 056a/07, 056a/17, 057a/05,057a/09, 057a/11, 057a/17, 056b/18, 057a/10, 057a/14, 057a/17, 057a/18, 057b/03, 057b/10, 058a/14, 058b/05, 058b/06, 059a/17, 059b/01, 059b/05, 059b/09, 059b/14, 059b/16, 060a/17, 060b/08, 060b/10, 060b/14, 061a/03, 061a/07, 061a/12, 061a/13, 061b/09, 061b/15, 062a/14, 062a/15, 062b/14, 063a/02, 063a/17, 064a/18, 064b/01, 064b/15, 065a/03, 065a/06, 065a/14, 065a/19, 065b/05, 065b/08, 066a/03, 066a/05, 066a/16, 066b/05, 066b/10, 066b/11, 066a/13, 066b/14, 067a/01, 067a/03, 067b/02, 067b/15, 068a/01, 068a/04, 068b/07, 068b/08, 069a/10, 069b/08, 069b/16, 069b/19, 070a/05, 072a/06, 072a/12, 072b/03, 073a/02, 073a/11, 073a/16, 073b/15, 074a/18, 074a/19

ol- Meydana gelmek, varlık kazanmak, vuku bulmak, olmak: 033a/05, 043a/12, 045b/02, 058a/03, 040b/14, 047b/14, 064b/18, 045a/02, 047b/12, 049b/11, 073a/14, 005a/17, 016a/02, 017a/08, 030b/09, 033a/13, 035b/07, 037a/15, 039a/08, 040b/07, 041a/13, 042a/05, 043a/17, 045b/11, 046b/18, 051b/12, 053b/15, 056a/16, 056b/06, 057a/14, 059b/02, 061a/07, 061b/14, 063b/11, 065b/11, 065b/18, 072a/16, 040b/04, 051b/13, 044a/11, 061b/01, 003a/08, 058a/09, 049b/16, 069a/16, 012a/14, 023a/19, 065b/18, 066a/01, 069a/17, 037a/12, 062a/17,066a/02, 041b/18, 047a/10, 007a/02, 057b/07, 058a/01, 060b/08, 061b/05, 061b/16, 066a/07, 005a/18, 016b/04, 045b/01, 040a/19, 029b/08, 055a/17, 056b/17, 064b/02, 043b/18, 062a/07, 065a/03, 073a/01, 002a/09, 002a/19, 003a/16, 004a/04, 005a/12, 005a/13, 006a/04, 006a/07, 006b/18, 008b/05, 008b/15, 008b/16, 009a/07, 009a/09, 009a/12, 009b/14, 0010a/07, 0010a/18, 011a/10, 011b/05, 011b/17, 012a/08, 012a/09, 012b/07, 012b/12, 015a/05, 015a/16, 016a/08, 017a/02, 017b/02, 017b/17, 018b/03, 018b/05, 018b/19, 019a/13, 023b/18, 025a/12, 025b/09, 027b/05,

027b/14, 029a/12, 029b/01, 029b/13, 029b/19, 032a/11, 032a/12, 033b/05, 034b/01, 034b/09, 036b/12, 036b/13, 037a/03, 037a/11, 037b/12, 039b/13, 040a/10, 042a/07, 043b/05, 043b/11, 043b/14, 044a/19, 044b/11, 045a/04, 045a/07, 045a/15, 046b/09, 047b/03, 047b/06, 047b/10, 048a/01, 049a/13, 049b/08, 050b/05, 051a/06, 053b/11, 054a/05, 054b/03, 054b/08, 055b/14, 055a/17, 057a/02, 057a/04, 057b/07, 057b/12, 058a/03, 058a/06, 058b/12, 059a/02, 059b/02, 061a/05, 061b/15, 062a/12, 062b/04, 062b/06, 062b/09, 063a/02, 063a/05, 063a/12, 063b/14, 063b/17, 064b/08, 064b/09, 065a/11, 067a/04, 068a/09, 068a/10, 068a/14, 067b/15, 067b/03, 067b/13, 068a/02, 068b/13, 069b/13, 071b/01, 071b/07, 071b/09, 072a/04, 072b/05, 074a/16, 054a/05, 019a/02, 033b/04, 055b/12, 064b/15, 065b/14, 066a/15, 030b/07, 025a/19, 055b/10, 036b/01, 037a/10, 042a/16, 071a/12, 062a/15, 065b/08, 070b/13, 071a/06, 006a/02, 008b/08, 009a/07, 009a/12, 013a/19, 015a/05, 016b/19, 021b/16, 025a/07, 029a/03, 029b/17, 031a/06, 033a/02, 034a/06, 036a/13, 036b/13, 037a/05, 037a/10, 040b/18, 042a/19, 044a/14, 044a/17, 045b/08, 046a/01, 049a/15, 054a/12, 058b/04, 059a/11, 060a/05, 062a/13, 063a/04, 063a/11, 063b/02, 063b/06, 065a/07, 065a/17, 065b/15, 066a/11, 067a/18, 067b/03, 067b/04, 072a/10, 073a/02, 057b/05, 014a/02, 007a/12, 041b/01, 048b/14, 061a/14, 029b/08, 029a/06, 062a/08, 065a/11, 065b/13, 005a/19, 006b/12, 026a/05, 033b/02, 043a/03, 068b/02, 025b/09, 036a/05, 069a/09, 064a/05, 002b/03, 015a/06, 015a/12, 019b/14, 020b/06, 022b/08, 064a/15, 067b/02, 074a/06, 026a/16, 062a/05, 016b/08, 029b/02, 008b/13, 014b/02, 014b/08, 022a/12, 022a/13, 030b/19, 044b/15, 051b/08, 054a/08, 056a/15, 057a/06, 063b/04, 064a/10, 068b/03, 068b/04, 014b/01, 042b/15, 055b/02, 069a/08, 074a/04, 060b/10, 002a/19, 010b/05, 011a/08, 015a/05, 001b/02, 056b/08, 007b/12, 045b/17, 064b/07, 017a/13, 065a/02, 024b/08, 028a/10, 034b/01, 056a/05 047b/11, 065a/01, 048a/06, 050a/02, 049b/18, 049b/18, 008b/18, 048a/06, 050a/02, 045b/17, 003b/04, 031a/03, 038a/10, 002b/17, 014b/17, 017a/02, 039b/08, 044b/11, 045a/01, 050b/18, 051b/16, 067b/07, 072b/01, 015b/01, 057b/10, 002a/02, 018b/02, 019a/08, 019a/09, 030b/14, 038b/14, 044a/08, 051b/16, 057b/16, 058a/13, 035b/02, 009a/03, 036a/16, 030b/18, 036a/09, 071a/02, 069b/02, 006b/16, 010a/18, 013a/10, 014a/10, 016b/11, 020b/03, 022a/07, 032a/10, 035a/14, 035a/17, 035a/18, 036a/14, 037a/01, 038a/12, 040a/05, 045b/19, 056b/07, 057b/07, 068b/01, 072b/15, 073a/06, 074a/09, 004a/03, 006a/03, 006a/10, 010a/07, 014a/05, 016b/02, 041a/17, 042b/17, 074a/12, 061a/09, 054a/16, 030a/11, 043b/11, 048b/10, 049a/18, 057b/15, 027b/19, 064b/12, 071b/06, 001b/10, 030b/06, 002a/05, 002b/07, 003a/03, 004a/13, 004b/05, 005a/13, 005b/11, 006b/09, 006b/14, 007a/03, 007a/13, 008a/05, 009a/05, 011a/04, 011a/06, 012a/13, 012b/07, 013b/18, 014a/17, 014a/19, 014b/14, 015a/05, 016a/07, 016b/11, 016b/12, 017a/05, 017a/11, 018a/14, 018a/19, 018b/01, 019b/04, 019b/15, 020b/07, 020b/10, 021a/09, 022b/01, 022b/08, 023a/01, 023a/08, 023a/15, 023b/03, 024b/09, 024b/15, 025a/05,

025a/13, 025a/18, 027a/07, 028b/02, 028b/03, 029b/06, 030a/01, 030a/09, 030a/14, 030b/07, 030b/08, 031a/11, 032b/04, 032b/05, 033b/12, 035a/01, 035b/02, 036a/11, 036b/16, 037a/11, 038a/05, 038a/14, 039b/16, 041a/04, 041b/13, 041b/15, 042a/01, 042a/04, 042a/06, 042a/11, 043a/12, 043a/15, 043a/19, 043b/17, 044a/02, 044a/05, 044a/10, 044a/14, 044a/16, 045b/07, 045b/13, 046a/07, 046b/01, 047a/07, 047a/17, 047a/19, 047b/03, 047b/16, 047b/19, 048a/04, 048a/08, 048a/12, 048a/13, 048a/17, 048b/03, 048b/07, 049a/05, 049a/08, 049a/16, 049a/19, 049b/05, 049b/06, 049b/19, 050a/10, 050a/18, 051a/14, 051a/17, 051b/17, 051b/19, 052b/02, 052b/07, 052b/16, 053a/10, 053a/14, 053a/18, 054a/03, 054a/14, 054b/14, 055b/02, 055b/06, 056a/01, 056a/09, 057a/12, 057b/01, 057b/07, 057b/17, 058a/01, 058b/03, 058b/07, 059b/04, 059b/09, 060a/04, 060a/06, 060b/12, 061a/04, 061a/16, 062a/08, 063a/17, 064b/05, 065a/09, 065a/10, 065a/14, 065a/15, 065b/01, 065b/06, 066a/14, 066b/15, 067a/07, 067a/14, 067a/15, 068a/04, 068a/09, 068a/16, 068b/09, 069a/06, 069a/09, 069b/15, 069b/17, 070a/03, 070b/02, 070b/08, 070b/13, 071a/08, 071a/15, 071a/19, 071b/11, 072a/19, 073a/12, 073a/16, 073a/18, 073b/11, 074a/11, 067a/14, 001b/04, 002a/09, 002a/19, 003a/16, 004a/04, 005a/12, 005a/13, 005b/17, 006a/04, 006a/07, 006b/09, 006b/18, 007a/10, 007b/09, 008a/05, 008a/15, 008a/16, 008b/07, 008b/09, 008b/12, 009a/14, 009b/07, 009b/18, 010b/10, 011a/05, 011a/17, 011b/08, 011b/09, 012a/07, 012a/12, 014b/05, 014b/16, 015b/08, 016b/02, 017a/02, 017a/17, 018a/03, 018a/05, 018a/19, 018b/13, 023a/18, 024b/12, 025a/09, 027a/05, 027a/14, 028b/12, 029a/01, 029a/13, 029a/19, 031b/11, 031b/12, 033a/05, 034a/01, 034a/09, 036a/12, 036a/13, 036b/03, 036b/11, 037a/12, 039a/13, 039b/10, 041b/07, 043a/05, 043a/11, 043a/14, 043b/19, 044a/11, 044b/04, 044b/07, 044b/15, 046a/09, 047a/03, 047a/06, 047a/10, 047b/01, 048b/13, 049a/08, 050a/05, 050b/06, 053a/11, 053b/05, 054a/03, 054a/08, 055a/14, 055a/17, 056b/02, 056b/04, 057a/07, 057a/12, 057b/03, 057b/06, 058a/12, 058b/02, 059a/02, 060b/05, 061a/15, 061b/12, 062a/04, 062a/06, 062a/09, 062b/02, 062b/05, 062b/12, 062b/14, 062b/17, 063b/01, 063b/08, 063b/09, 064a/11, 066a/04, 067a/09, 067a/10, 067a/14, 067a/15, 067b/03, 067b/13, 068a/02, 068b/13, 069b/13, 071b/01, 071b/07, 071b/09, 072a/04, 072b/05, 074a/16, 054a/05, 033b/04, 055b/12, 064b/15, 030b/07, 025a/19, 055b/10, 036b/01, 037a/10, 042a/16, 071a/12, 062a/15, 065b/08, 070b/13, 071a/06, 006a/02, 008b/08, 009a/07, 009a/12, 013a/19, 015a/05, 016b/19, 021b/16, 025a/07, 029a/03, 029b/17, 031a/06, 033a/02, 034a/06, 036a/13, 036b/13, 037a/05, 037a/10, 040b/18, 042a/19, 044a/14, 044a/17, 045b/08, 046a/01, 049a/15, 054a/12, 058b/04, 059a/11, 060a/05, 062a/13, 063a/04, 063a/11, 063b/02, 063b/06, 065a/07, 065a/17, 065b/15, 066a/11, 067a/18, 067b/03, 067b/04, 072a/10, 073a/02, 057b/05, 014a/02, 029b/08, 029a/06, 062a/08, 065a/11, 065b/13, 038a/07, 005a/19, 006b/12, 026a/05, 033b/02, 043a/03, 068b/02, 025b/09, 036a/05, 069a/09, 064a/05, 002b/03, 015a/06, 015a/12, 019b/14, 020b/06,

022b/08, 064a/15, 067b/02, 074a/06, 026a/16, 062a/05, 016b/08, 029b/02, 008b/13, 014b/02, 014b/08, 022a/12, 022a/13, 030b/19, 044b/15, 051b/08, 054a/08, 056a/15, 057a/06, 063b/04, 064a/10, 068b/03, 068b/04, 014b/01, 042b/15, 055b/02, 069a/08, 074a/04, 060b/10, 002a/19, 010b/05, 011a/08, 015a/05, 001b/02, 056b/08, 017a/13, 065a/02, 024b/08, 028a/10, 034b/01, 056a/05, 047b/11, 065a/01, 048a/06, 050a/02, 049b/18, 038b/13, 051a/18, 008b/18, 048a/06, 050a/02, 045b/17, 003b/04, 031a/03, 038a/10, 002b/17, 014b/17, 017a/02, 039b/08, 044b/11, 045a/01, 050b/18, 051b/16, 067b/07, 072b/01, 015b/01, 057b/10, 002a/02, 018b/02, 019a/08, 019a/09, 030b/14, 038b/14, 044a/08, 051b/16, 057b/16, 058a/13, 035b/02, 009a/03, 036a/16, 030b/18, 036a/09, 071a/02, 069b/02, 032b/11, 006b/16, 010a/18, 013a/10, 014a/10, 016b/11, 020b/03, 022a/07, 032a/10, 035a/14, 035a/17, 035a/18, 036a/14, 037a/01, 038a/12, 040a/05, 045b/19, 056b/07, 057b/07, 068b/01, 072b/15, 073a/06, 074a/09, 004a/03, 006a/03, 006a/10, 010a/07, 014a/05, 016b/02, 041a/17, 042b/17, 074a/12, 061a/09, 030a/11, 043b/11, 048b/10, 049a/18, 057b/15, 030a/11, 043b/11, 048b/10, 049a/18, 057b/15, 027b/19, 071b/06, 002a/05, 002b/07, 003a/03, 004a/13, 004b/05, 005a/13, 005b/11, 006b/09, 006b/14, 007a/03, 007a/13, 008a/05, 009a/05, 011a/04, 011a/06, 012a/13, 012b/07, 013b/18, 014a/17, 014a/19, 014b/14, 015a/05, 016a/07, 016b/11, 016b/12, 017a/05, 017a/11, 018a/14, 018a/19, 018b/01, 019b/04, 019b/15, 020b/07, 020b/10, 021a/09, 022b/01, 022b/08, 023a/01, 023a/08, 023a/15, 023b/03, 024b/09, 024b/15, 025a/05, 025a/13, 025a/18, 027a/07, 028b/02, 028b/03, 029b/06, 030a/01, 030a/09, 030a/14, 030b/07, 030b/08, 031a/11, 032b/04, 032b/05, 033b/12, 035a/01, 035b/02, 036a/11, 036b/16, 037a/11, 038a/05, 038a/14, 039b/16, 041a/04, 041b/13, 041b/15, 042a/01, 042a/04, 042a/06, 042a/11, 043a/12, 043a/15, 043a/19, 043b/17, 044a/02, 044a/05, 044a/10, 044a/14, 044a/16, 045b/07, 045b/13, 046a/07, 046b/01, 047a/07, 047a/17, 047a/19, 047b/03, 047b/16, 047b/19, 048a/04, 048a/08, 048a/12, 048a/13, 048a/17, 048b/03, 048b/07, 049a/05, 049a/08, 049a/16, 049a/19, 049b/05, 049b/06, 049b/19, 050a/10, 050a/18, 051a/14, 051a/17, 051b/17, 051b/19, 052b/02, 052b/07, 052b/16, 053a/10, 053a/14, 053a/18, 054a/03, 054a/14, 054b/14, 055b/02, 055b/06, 056a/01, 056a/09, 057a/12, 057b/01, 057b/07, 057b/17, 058a/01, 058b/03, 058b/07, 059b/04, 059b/09, 060a/04, 060a/06, 060b/12, 061a/04, 061a/16, 062a/08, 063a/17, 064b/05, 065a/09, 065a/10, 065a/14, 065a/15, 065b/01, 065b/06, 066a/14, 066b/15, 067a/07, 067a/14, 067a/15, 068a/04, 068a/09, 068a/16, 068b/09, 069a/06, 069a/09, 069b/15, 069b/17, 070a/03, 070b/02, 070b/08, 070b/13, 071a/08, 071a/15, 071a/19, 071b/11, 072a/19, 073a/12, 073a/16, 073a/18, 073b/11, 074a/11, 067a/14, 064a/08, 011b/08, 023b/16, 025b/10, 026b/15, 039a/06, 040a/12, 050a/18, 067b/01, 026a/13, 053b/01, 007b/04, 022a/09, 067b/02, 043b/06, 047a/02, 036a/13, 055b/03, 037b/08, 003a/15, 043a/06, 026b/17, 029b/17, 031a/15, 041b/02, 045a/14, 046a/07, 050a/04, 004b/01, 011a/12, 017a/06, 017b/10, 022a/02, 022a/15,

024b/12, 026b/16, 027b/03, 028b/05, 029b/15, 043b/15, 044a/06, 044a/09, 047b/15, 058a/15, 059a/08, 060a/12, 062a/03, 062b/05, 064b/02, 064b/08, 067a/12, 067b/05, 068a/14, 006a/05, 014b/03, 002a/17, 017a/12, 061a/07, 055b/05, 022a/10, 032a/10, 047b/11, 071b/12, 069a/03, 057b/09, 004b/05, 066b/10, 069a/07, 046a/17, 065a/07, 011b/08, 023b/16, 025b/10, 026b/15, 039a/06, 040a/12, 050a/18, 011b/08, 023b/16, 025b/10, 026b/15, 039a/06, 040a/12, 050a/18, 067b/01, 026a/13, 053b/01, 007b/04, 022a/09, 067b/02, 043b/06, 047a/02, 036a/13, 055b/03, 037b/08, 043a/06, 026b/17, 029b/17, 031a/15, 041b/02, 045a/14, 046a/07, 050a/04, 004b/01, 011a/12, 017a/06, 017b/10, 022a/02, 022a/15, 024b/12, 026b/16, 027b/03, 028b/05, 029b/15, 043b/15, 044a/06, 044a/09, 047b/15, 058a/15, 059a/08, 060a/12, 062a/03, 062b/05, 064b/02, 064b/08, 067a/12, 067b/05, 068a/14, 006a/05, 002a/17, 017a/12, 061a/07, 055b/05, 022a/10, 032a/10, 047b/11, 065a/12

ola Acaba, belki, -mi acaba, ihtimal: 003a/10, 012b/08, 013a/08, 014a/06, 016a/11, 022a/01, 026b/01, 027b/13, 028b/10, 028b/12, 032a/02, 034b/01, 034b/15, 036b/08, 037a/02, 041b/04, 043b/06, 043b/07, 046a/05, 047a/03, 052a/15, 053a/12, 054b/11, 055a/07, 055a/11, 056b/16, 059a/14, 060b/15, 061a/15, 064a/07, 066b/06, 067a/06, 069a/05, 008b/12, 043a/14, 040a/19

olur (“olmak” dan) olabilir, olmak ihtimali olan, Peki, kabul, tamam: : 003b/16, 003b/17, 003b/19, 005a/10, 006a/08, 006b/15, 009b/05, 010b/16, 011a/10, 012b/02, 013b/12, 015a/04, 017b/07, 018a/03, 018a/04, 018a/09, 020a/03, 020a/05, 022a/03, 025a/15, 027a/14, 029a/10, 030b/08, 030b/16, 031b/18, 032a/03, 032a/19, 032b/18, 035a/02, 036b/07, 038b/03, 038b/11, 039a/03, 039a/14, 040a/01, 041a/06, 043a/13, 043b/16, 045b/02, 045b/13, 055a/04, 055b/17, 056a/01, 056a/14, 056b/01, 057a/08, 057a/10, 057a/11, 057b/11, 058a/16, 060b/03, 061a/10, 062a/06, 063a/04, 064b/06, 065a/13, 068b/12, 070a/08, 070a/13, 006b/03, 040a/19, 045b/02, 068a/01, 016a/10, 016a/14, 016a/14, 019b/18, 021a/13, 021a/14, 036a/05, 049b/11, 056a/04, 071b/07, 003b/19, 006b/15, 012b/01, 025a/15, 037b/07, 043a/13, 046a/19, 056a/14, 060a/13, 074a/10, 074a/06, 018b/04, 032a/04, 041b/10, 045a/01, 051a/13, 057a/10, 042a/09, 010b/15, 015a/11, 022a/08, 039a/04, 049b/13, 051a/17, 058a/16, 062b/18, 013b/12, 063b/15, 029b/09, 031b/12, 051b/06, 017a/16, 039b/04, 053a/04, 057a/14, 063b/12, 065b/04

omuz Vücutta boynun iki yanında kalan, kolların gövdeye bağlandığı kısım: 072a/03, 009b/11, 016a/17, 007a/16, 071a/17, 050a/09

on On, dokuzdan sonra gelen sayının adı: 006a/17, 007a/13, 008b/01, 008b/04, 009a/02, 0010a/06, 015b/16, 017a/03, 017a/07, 017b/01, 017b/03, 017b/10, 018b/13, 025a/19, 028b/14, 029b/09, 035b/12, 040a/17, 042b/11, 046a/15, 050b/07, 053b/02, 054a/02, 060b/09, 062a/12, 063b/08, 063b/11, 063b/17, 066b/03, 066b/11, 071a/12, 073a/04

ora O yir: 050b/02, 044a/07, 043b/07, 055b/07

orta Bir şeyin kenarlarından merkeze doğru yaklaşık olarak aynı uzaklıkta olan yir: 029a/15, 029a/16, 014b/16, 025a/14, 033a/07, 045a/08, 049a/07, 072a/01

ortalık Çevre: 004a/15, 057a/15

otağ Büyük ve süslü çadır: 010a/07

otur- Vücudun belden yukarısı dik duracak biçimde ağırlığı kaba etlere vererek bir yire yirleşmek, oturmak: 058b/08, 014a/07, 041b/12, 049b/09, 050a/13, 054a/12, 057a/16, 059b/09, 033b/10, 010a/03, 013b/15, 016b/08, 022b/19, 035a/13, 057a/17, 060b/17, 064b/16, 069b/01, 003a/06, 004b/14, 035a/16, 066b/03, 060a/12, 043a/01, 012a/09, 052b/05, 071b/08, 029a/17, 041b/07, 047b/01, 004a/02, 060b/01, 002a/02, 025b/07, 005a/17, 009b/19, 015b/17, 029a/15, 032b/14, 032b/19, 033a/05, 037a/14, 038b/06, 041a/18, 042b/12, 060a/10, 069b/02, 069b/04, 071b/10, 019a/17, 033a/01, 006a/16, 066b/13, 006a/01, 035a/12

otuz Otuz, üç kere on: 002a/11, 041a/09, 041a/11, 041b/01, 042a/04, 059a/01, 059b/08, 059b/11, 060b/16, 065a/16, 066b/04, 070b/04

oyna- Sıçramak, hoplamak, sağa sola atılarak oyunlar yapmak: 042b/06, 040a/11, 033a/10

Ö

öbür Diğer, öteki: 048a/19

öl- Yaşamaz olmak, hayatı sona ermek, can vermek: 005b/08, 040b/15, 062a/14, 058b/11, 074a/03, 018b/15, 017b/17, 012b/18, 047b/16, 018b/10, 039b/04, 021a/11, 068b/02, 019a/02, 012b/19, 050b/02, 014b/01, 021a/18, 022a/11, 032b/13, 015a/13, 042a/17, 002b/19, 005b/10, 023b/05, 059b/16, 032a/11, 038a/12, 013a/05, 027b/02, 012b/18, 015a/13, 042a/17, 027a/18

öldür- Bir canlının hayatına son vermek: 044a/09, 051a/16, 062a/17, 009b/15, 021a/08, 022b/08, 044a/12, 011a/04, 011a/17, 022b/04, 030a/04, 052b/08, 014b/02, 013a/01, 016b/17, 019a/10, 022a/05, 009b/19, 031b/08, 0010a/14, 010b/14, 014b/04, 021a/01, 021a/11, 022a/09, 023a/04, 031b/07, 043a/19, 044a/09, 052b/06, 038a/19, 018b/04, 017a/03, 018b/02, 006a/10, 007a/19, 010b/12, 013b/02, 018b/06, 023a/03, 013a/02, 028a/12, 022a/16, 006a/11, 007a/03, 007a/18, 0010a/15, 0010a/17, 010b/11, 010b/14, 011a/11, 011a/18, 012a/03, 012a/17, 012b/16, 018a/16, 018b/07, 021a/01, 021a/08, 021a/12, 022b/06, 030a/05, 017a/14, 011a/01, 015a/18, 046b/03, 022a/12, 053a/17, 054b/07, 069a/03, 008b/06, 010b/12, 022a/06, 039a/08, 052b/15, 052b/16, 055b/02, 055b/05, 051a/18, 025a/16, 052b/01, 023b/08, 021a/08, 007a/01, 040a/19, 007a/01, 013b/05, 040b/19, 014a/19, 053a/04, 038b/16, 040b/03, 052b/09, 052b/10, 018b/05, 032a/04, 040b/06, 007b/02, 051b/06, 031b/15, 031b/11, 007b/04, 012b/15, 021a/02, 022a/10, 022a/13, 022a/16, 022b/04, 039a/09, 007b/01, 022a/06, 018a/05, 062b/06, 019a/12, 017b/17, 022a/09, 039a/12, 074b/03

ölüm Vefat, mevt: 055a/05, 055a/01

‘Ömer-i ‘Ayyār Özel isim: 003b/12, 022b/07, 023a/02, 027a/13, 027a/16, 027b/09, 028b/04, 029a/15, 053a/12, 004b/02, 019b/09, 020a/14, 020a/17, 020b/04, 021b/12, 022a/17, 022b/15, 025b/09, 025b/12, 025b/13, 025b/16, 026a/01, 026b/04, 026b/06, 026b/14, 027a/13, 027b/02, 028a/11, 028b/04, 029a/17, 030a/05, 036a/10, 053a/13, 053b/01, 053b/04, 053b/05, 061b/02, 026b/14, 023a/01, 020a/17, 020b/01, 020b/04, 022b/13, 022b/19, 026a/01, 029b/02, 025b/11, 025b/15, 026b/07

öñ Bir kimsenin ilerisi, ön, ileri taraf, baş taraf, en ileri : 024a/15, 050a/15, 002b/07, 032a/01, 002a/17, 002b/06, 0010a/09, 014a/10, 017b/14, 035a/08, 058b/02, 007a/03, 070a/07, 017b/19, 059a/13, 059a/08, 068b/19, 056b/10, 008a/18, 011a/16, 047b/01, 050b/15, 068b/09, 0010a/03, 046a/13, 040ab/18, 042b/03, 045a/05, 046b/08, 003b/12, 006a/13, 0010a/07, 011b/08, 016a/10, 018a/15, 027b/17, 032a/19, 039a/06, 049a/15, 050a/04, 053b/04, 055a/10, 055b/07, 057a/05, 060a/06, 060b/13, 063b/14, 066a/09, 068b/08, 069a/12, 029b/04, 050b/18, 024b/11

öp- Sevgi ve saygısını göstermek üzere dudaklarını bir şeye temas ettirmek: 059a/10, 070b/06, 070b/09, 008b/09, 013a/17, 014a/05, 019a/09, 022b/17, 054a/05, 056a/02, 045a/07, 074a/17, 024a/12, 013a/06, 024a/06, 013a/04, 013a/14, 019a/06, 0010a/13, 018b/02, 021a/03, 026a/04, 064a/11, 074a/18, 005a/08

öte Daha uzaktaki yir, iki uzaklıktan daha uzak olanı: 033b/15, 033b/05

ötürü Eski Türk. ötrü – ötürü, ötür-mek “geçirmek”ten zarf-fiil ekinin kalıplaşmasıyla ötür-ü -den dolayı, -in yüzünden, -in sebebiyle: 032a/05

öyle Ona benzer, onun gibi : 004b/19, 007b/06, 011a/05, 011a/15, 012a/14, 013b/04, 013b/09, 014a/11, 015a/03, 015a/17, 018b/09, 020a/11, 020b/15, 020b/19, 021a/15, 021b/07, 023b/11, 028a/17, 028b/11, 029a/01, 029a/18, 041a/06, 041b/04, 042a/16, 042a/19, 044b/02, 045b/14, 046a/05, 048b/07, 048b/18, 050a/09, 050b/17, 052a/08, 053b/07, 053b/16, 055a/14, 056a/03, 056a/10, 056a/12, 058a/09, 058a/15, 058b/09, 059a/01, 059a/02, 059b/10, 060a/03, 060a/14, 062a/18, 064b/18, 065a/06, 067b/06, 069a/07, 070b/17, 071a/05, 071a/10, 071b/16, 074a/08, 055b/02, 069b/13, 063a/06

öz Bir kimsenin kendi manevî varlığı, zatı, kendisi: 054a/13

özge İyi, başka, gayri: 023a/06, 067a/04

P

pādişāh (F) Hükümdar, sultan, melik: 011a/10, 036a/19, 006a/04, 007b/02, 007a/06, 036a/05, 037b/15, 041b/04, 061a/06, 031a/17, 039a/05, 013b/04

pāk (F) Temiz, halis, saf, katışıksız: 031b/03, 064a/05

pākīze (F) Temiz, pak, latif, güzel: 013b/11, 036a/15

pākīze-aḥter: Temiz olan yıldız: 036a/15

paḡla- Temizlemek , ortadan kaldırmak : 065b/13

parala- Parça parça olmak: 018b/12, 005b/17, 021b/07, 005a/04, 071b/04, 026b/10, 010b/06, 011a/04, 029a/03

pāre (F) Parça, kısım : 007a/08, 015a/08, 016a/13, 029a/19, 041b/16, 043b/18, 044a/07, 044b/02, 045a/15, 051a/14, 074a/10, 057b/17, 053b/14, 072b/06

p. eyle- Parçalamak: 043b/18, 053b/17, 071a/10, 074a/10

p. ol- Parçalamak: 015a/04, 025a/15, 027b/07, 045a/15

pay Bölüşülecek bir bütünün ayrıldığı kısımlardan her biri: 055a/01

pāye Ayak : 007a/14, 059a/09, 030a/01

pāy-i taht (F) Başşehir, başkent: 031a/17, 037a/14, 035a/13, 039b/13

pāy-māl (F) Ayak altına alma: 038b/10

pāyidār (F) Kalıcı, devamlı, sabit: 029b/17, 039a/06

Peçe Özel isim 005a/05, 005a/07, 005b/01, 005b/05, 005b/10, 006a/06, 006b/08, 006b/12, 006b/16, 007b/10, 008b/13, 008b/02, 009b/07, 009b/12, 009b/14, 010b/19, 011a/07, 011a/08, 011b/02, 011b/07, 012b/06, 012b/09, 012b/13, 013a/18, 013b/09, 014a/03, 014a/15, 015a/13, 016a/09, 016a/18, 016b/07, 016b/17, 017a/04, 017a/09, 017a/13, 017b/01, 017b/02, 017b/06, 017b/16, 018b/01, 018b/12, 019a/04, 019a/15, 020a/19, 020b/05, 020b/09, 020b/15, 021b/18, 022a/04, 022a/15, 022b/19, 023a/02, 023a/17, 025a/09, 025b/08, 025b/10, 026a/02, 026b/02, 026b/05, 027b/19, 028a/14, 028b/17, 030a/03, 053a/10, 026b/06, 016a/03, 021a/17, 025b/15, 006b/06, 019a/08, 021b/13, 006b/05, 007a/09, 008b/02, 010b/05, 010b/10, 017a/18, 018b/11, 019a/01, 021b/07, 023b/12, 023b/16, 027a/16, 015b/11, 009b/12, 020b/19

peder (F) Baba: 059a/16, 069b/07, 056b/08, 043a/08, 047b/11, 047b/16, 053b/11, 071a/18, 047b/13, 067b/01, 068b/17, 068b/15, 056a/16, 056b/02, 056b/06, 064a/18

pehlivān (F) Boylu boslu ve güçlü kimse: 005b/13, 007a/18, 008b/05, 008b/09, 008b/16, 009a/03, 009a/14, 010b/18, 011a/17, 016b/13, 018a/07, 019b/19, 020a/08, 030b/14, 030b/17, 031a/10, 032a/08, 039b/13, 040a/02, 040a/12, 040b/02, 040b/13, 045a/05, 045b/01, 045b/04, 051b/08, 065b/01, 068a/05, 071a/12, 045b/03, 061b/09, 068a/06, 071a/08, 009b/01, 034b/03, 059b/01, 059a/19, 036a/05, 030b/19, 031a/18, 040a/17, 040b/17, 059a/01, 068b/01, 054b/02, 063b/12, 061a/14, 066b/14, 062a/14, 004a/17, 027a/07, 027a/11, 037a/16, 041a/13, 041a/14, 046a/02, 046a/06, 059a/06, 062a/06, 062b/14, 067b/15, 060b/050, 62b/09, 067b/05, 031a/16, 067a/17, 050b/04, 067a/03, 060a/09, 062b/09, 010b/11, 038b/04, 064b/14, 062b/16, 066b/16,

070b/01, 011b/10, 023a/02, 040a/08, 068b/13, 069b/19, 067b/17, 065b/05, 053a/08, 070a/18, 074a/10

pek Çok : 005b/15, 013b/11, 015a/08, 054a/03, 055b/12

pelid (F) Pis, murdar, mülevves: 048b/17, 042a/10, 068a/14

pençe (F) Yırtıcı hayvanların ön ayaklarının parmaklarıyla tırnakları: 061b/16

perde (F) Kapı ve pencereye asılan örtü: 040a/07, 025b/13

perest (F) Tapan, ibadet eden: 013a/08

perişan (F) Dağınık, düzensiz, karmakarışık: 074a/11, 066b/15, 067b/15, 062b/01, 066b/12, 067a/07, 072b/03

p. it- Dağılmak: 062b/01, 066b/12, 067a/07, 072b/03

p. ol- Dağılmak: 074a/11, 066b/15, 067b/15

Perri Özel isim: 003b/02, 003b/07

pertâb (F) Atılma, sıçrama : 027a/09, 027b/06

p. it- Sıçramak : 027a/09, 027b/06

pervâ (F) Çekinme, korku,sakinme: 037b/12, 063b/07, 055b/01

pervasız Korkusuz, çekinmez: 055b/01

perver (F) Besleyici, besleyen: 005a/12

Perver Özel isim: 056b/17, 033a/03

peyda (F) Ortada, açıkta: 028b/14, 009b/14

p. eyle - Ortaya çıkmak: 028b/14

p. ol - Ortaya çıkmak : 009b/14

peymâ (F) Ölçen, ölçücü: 069b/03

piliç Cıvıvıktan çıkmış tavuk yavrusu, henüz ergin duruma gelmemiş tavuk veyâ horoz: 045a/16

pişür- Isıda tutarak yenecek duruma getirmek: 057a/13

pîşmân (F) Yaptığına üzülp hayıflanan, esef eden, nâdim: 065a/03, 006a/02, 010b/15, 015a/11, 031a/07, 039a/04, 062b/18, 064b/10

pîşmân ol- Pişman olmak: 006a/02, 010b/15, 015a/11, 031a/07, 039a/04, 062b/18, 064b/10, 065a/03

pulâd F) Çelik: 012a/18

put (F) Eski dinlerde, kendisine tapınılan bir ilâhı veya ilâhların bâzı niteliklerini temsil etmek üzere yapılmış resim ve heykel, haç: 030b/08, 031a/04

pür (F) Dolu: 036b/08, 058b/04, 070a/17, 071a/13

pür-hün (F) Kanlar içinde: 002b/19

R

raġbet (A) İstek, arzu, alâka, meyil, teveccüh: 031a/08

râh (F) Yol, usûl: 036b/07

râhat (A) İnsanda üzüntü, sıkıntı, tedirginlik olmama durumu, huzur: 049b/08, 051b/16
038b/06

r. it- Rahat etmek: 038b/06

rahm (A) Acıma, esirgeme, koruma: 054a/14

rahş (F) Gösterişli at: 071a/02, 059a/07, 058b/01, 068b/16, 058b/06, 058b/11, 073b/16,
049b/04, 053b/18, 048b/19, 023b/17, 045a/16, 043b/13, 043b/14, 047b/10, 070b/03, 074a/04,
071b/18, 047b/09

râst (F) Doğru, düz, sağ : 064b/14, 048b/10, 055a/15, 009a/10, 050a/02, 063b/09, 068b/05,
072a/02, 024b/05, 028a/04, 050a/05

r. gel- Rast gelmek 009a/10, 050a/02, 063b/09, 068b/05, 072a/02, 024b/05, 028a/04,
050a/05

râvî (A) Rivâyet eden, anlatan, nakleden kimse: 004b/19, 025a/17, 025b/06, 026b/19, 030a/17,
035b/19, 037b/13, 046a/12, 053a/09, 058b/04, 060b/07, 065b/15, 073a/10

râzî (A): Kabul eden, uygun bulup benimseyen, olana boyun eğip rızâ gösteren: 023b/01,
043a/05, 058a/17, 064a/06, 067b/01

r. ol- Rıza göstermek, boyun eğmek: 58a/17, 064a/06, 067b/01

red (A) Kabul etmeme, geri çevirme, geri döndürme: 068a/12, 011a/14

r. it- Geri döndürmek, geri çevirmek: 011a/14

refik (A) Arkadaş, dost: 024b/18, 035a/05

reis (A) Başkan: 027b/13

renk (F) Cisimler tarafından aksettirilen ışığın gözde yaptığı etki sonucu meydana gelen
duyum: 031a/07

revâ (F) Layık, uygun: 051b/13, 055b/03

revân (F) Yürüyen: 10a/07 , 026a/13, 029b/03, 037a/13, 046b/01, 060b/06, 066b/11, 072a/11,
072b/10

r. ol- Yola çıkmak: 10a/07, 026a/13, 029b/03, 037a/13, 046b/01, 060b/06, 066b/11, 072a/11,
072b/10

Revâr Özel isim: 064a/18

rızâ (A) Hoşnut ve memnun olma durumu, hoşnutluk, memnunluk: 039b/07, 047a/07

rızık (A) Allah tarafından herkese takdir edilen nîmet: 049b/02

riayet (A) Uyma, boyun eğme: 063b/15, 011a/06, 037b/08, 051a/13, 061b/04, 069a/06, 022a/03, 030b/18

r. it- Uymak: 063b/15, 011a/06, 037b/08, 051a/13, 061b/04, 069a/06, 022a/03, 030b/18

rica (A): Dilemek: 23b/06, 25a/08, 12b/10, 14a/12, 36b/15, 46b/12, 59a/10, 071b/11

r.eyle: Dilemek: 23b/06, 25a/08

r. it: Dilek, istek: 12b/10, 14a/12, 36b/15, 46b/12, 59a/10, 071b/11

rikāb (A) Üzengi: 064a/11, 054a/05, 070b/08

rivāyet (A) Bir haberi, söz veya olayı nakletme, anlatma: 004b/19, 013a/10

r. it- Nakletmek, anlatmak: 004b/19

ruh (A) İnsan ve hayvanda vücûdu canlı kılan, bilen, duyan ve idrak eden hayat gücü, hayat cevheri, can: 050b/01

Rûm Özel isim: 005b/15, 006a/15, 006b/09, 0010a/18, 011b/03, 011b/04, 015a/10, 019a/07, 019a/10, 019b/02, 032b/01, 050b/14, 039b/16, 042a/05, 004a/09, 004a/16, 006b/01, 037b/03, 010b/17, 010b/19, 011b/11, 038b/08, 069b/12, 073b/19, 010b/03, 035b/08, 007a/18, 005a/01, 036a/01

Rüstem Özel isim: 001b/11, 026a/19, 032a/01, 053a/08, 073a/11, 073a/18, 073a/19, 073b/01, 073b/07, 002a/03, 002b/16, 003a/07, 003a/11, 003a/13, 003a/14, 003b/14, 004b/12, 005a/14, 019a/05, 019a/08, 019a/15, 019b/07, 030a/07, 030b/08, 032a/02, 032a/06, 033a/08, 033a/10, 033a/13, 033b/03, 034a/05, 034a/12, 034a/19, 034b/03, 034b/09, 034b/12, 034b/14, 035a/03, 035a/06, 035a/10, 035a/13, 035a/16, 035a/18, 035b/02, 035b/03, 035b/08, 035b/10, 035b/12, 036a/05, 036a/13, 036b/04, 036b/11, 036b/14, 037b/18, 039b/05, 039b/06, 039b/07, 039b/10, 039b/19, 040a/01, 040b/12, 040b/18, 041a/02, 041a/17, 041a/18, 041b/04, 041b/09, 041b/13, 041b/14, 041b/16, 042a/01, 042a/16, 042b/01, 042b/03, 042b/04, 042b/11, 042b/15, 042b/18, 043a/12, 043a/14, 043a/16, 043a/19, 043b/01, 043b/04, 043b/06, 043b/10, 043b/11, 043b/14, 043b/15, 044a/07, 044a/09, 044a/10, 044a/15, 044a/16, 044b/10, 045a/04, 045a/12, 046a/13, 046a/17, 046a/19, 046b/11, 046b/17, 047a/01, 047a/05, 047a/10, 047a/13, 047a/17, 047a/18, 047b/07, 047b/12, 047b/15, 047b/16, 048a/01, 048a/02, 048a/05, 048a/06, 048a/09, 048a/10, 048a/13, 048a/15, 048b/04, 048b/07, 048b/11, 048b/13, 048b/15, 048b/17, 048b/18, 049a/01, 049a/05, 049a/08, 049a/12, 049a/14, 049b/01, 049b/04, 049b/07, 049b/12, 049b/13, 049b/14, 049b/16, 050a/07, 050a/12, 050a/18, 050a/19, 051a/01, 051a/18, 051b/01, 051b/04, 051b/11, 052a/03, 052a/09, 052a/14, 052b/15, 052b/16, 053a/06, 053a/11, 053a/15, 053b/04, 053b/10, 056a/16, 064b/05, 064b/17, 071b/12, 071b/16, 072b/01, 072b/10, 072b/12, 072b/18, 073a/13, 073b/04, 073b/07, 073b/09, 073b/13, 003a/09, 003b/01, 004a/11, 047b/05, 037a/02, 008b/17, 044a/17, 045a/08, 045a/14, 046b/13, 051b/09, 052b/12, 041a/08, 041b/13, 041b/14, 042a/05,

042a/10, 043a/05, 043b/17, 046a/05, 046a/06, 046a/12, 047a/18, 047b/04, 047b/05, 047b/07, 047b/15, 048b/12, 048b/15, 049b/07, 053a/15, 053b/18, 071b/14, 071b/18, 073b/06, 073b/11, 019a/15, 034a/10, 034a/11, 034b/10, 035a/08, 035b/07, 036b/16, 037b/05, 038a/08, 039a/16, 040b/17, 041b/02, 041b/05, 041b/07, 042a/13, 043b/02, 047a/09, 050b/15, 051a/03, 051a/05, 051a/07, 051b/18, 069a/12, 072a/01, 072a/15, 072a/19, 033a/07, 034b/15, 040a/08, 040b/14, 041a/10, 043b/17, 043b/18, 045a/06, 045a/16, 045b/02, 045b/14, 047b/01, 048a/13, 048b/01, 049a/13, 050a/03, 051a/17, 051b/02, 052a/03, 071b/17, 042b/02, 052b/06, 034a/08, 034a/17, 035a/19, 073b/05, 073b/13, 073b/14, 073b/17

rüsvāy (F) Rezil, maskara: 002b/06

rü'yā (A) Düş: 055b/14

rüzgār (F) Yir değiştiren hava, bu havanın hissedilen etkisi, yel, bād: 002a/05, 004b/15, 015b/12, 029a/01, 029a/04, 030a/18, 044b/19, 046a/05

S

şa'd Özel isim: 007b/04, 072a/07, 072a/09, 048a/07, 045b/15

sa'adet (A) Mutlu olma, mutlu ve mesut yaşama, mutluluk, bahtiyarlık: 031b/11

sā'at (A) Vakit, zaman, an: 049b/11

sabah (A) Günün başlangıcı, gündüzün ilk saatleri: 016a/05, 016a/06, 015b/12, 023b/18, 042a/01, 043b/11, 047b/06, 050a/17, 050b/11, 051a/09, 058b/12, 064a/09, 066a/08, 054b/08, 068b/14, 015b/12, 047b/06, 064a/09, 058b/02, 031a/10,

şabr (A) Sabır : 021a/19, 013b/06, 033b/18

ř. it- Dayanmak, katlanmak, sabretmek: 021a/19

şaç Örölmüş saç demeti: 038a/13

şaçıl- Ortalığa dağıtılmak, etrâfa dökölmek: 048a/18, 048b/07, 039b/06

řadā (A) Ses, yankı: 073b/15

řadaķa (A) Karşılık beklenmeden sâdece allah rızâsı için fakirlere verilen para, mal vb: 056b/07

řadāķat (A) Kendisine iyilik edene, lutufta bulunup koruyana minnet ve şükran duyguları ile bağlanma, bu bağlılığa yakışır şekilde davranma, hâinlik ve döneklik etmeme, vefâkarlık gösterme: 008b/15, 026b/17

řādık (A) Dostluğunda samîmî ve vefâlı olan, dostluk bağlarının gerektirdiği vefâyı gösteren, sadâkatli (kimse): 005a/07, 017a/06, 017a/13, 020b/02

Şadıman Özel isim: 056a/06, 056a/09, 056b/08, 056b/11, 058a/12, 058a/17, 058b/02, 058b/16, 059b/07, 060a/02, 061a/09, 061a/10, 061a/13, 062b/02, 058a/02, 058b/18, 056b/04, 062a/10, 059b/10

şaf (A) Dizi, sıra: 017b/05, 042a/02, 043b/12, 007a/11, 029b/10, 042a/04, 043a/16, 043b/13, 070a/18

ş. bağla- Sıraya geçmek: 007a/11, 029b/10, 042a/04, 043a/16, 043b/13, 070a/18

şafâ (A) Gönlün şen olması: 065a/13, 005a/19, 066a/15

ş. it- Safa etmek: 005a/19, 066a/15

şag Yaşamakta olan, hayatta bulunan (kimse), diri, canlı: 005a/18, 014b/10, 015b/09, 045b/01, 045b/02, 046a/04, 047b/16, 048b/12, 049a/11, 51a/11, 054b/11, 057a/17, 063a/07, 063a/08, 065b/13, 068a/14, 074b/06, 062a/14, 072a/10, 072a/10, 049a/04, 068b/06, 004b/07, 072a/10

şag Sağ taraf, sağ yan: 042b/02, 050a/17, 054b/05, 062a/16, 059b/10, 042b/14, 048a/11, 066b/12, 059b/03, 064a01, 002a/16

Şāhān Özel isim: 053b/09

sahif (A) (Akıl, idrak, fikir, inanç vb. yönünden) zayıf, yetersiz, gevşek, boş: 068a/15

sāhib (A) Bir şeyin mülkiyetini ve o şeyi istediği gibi kullanabilme hakkını elinde bulunduran kimse, mâlik: 025b/16, 034b/18, 052a/10, 053a/02

Şāhibkırān (A-F): Başarılı hükümdar: 003b/02, 019b/10, 022a/09, 022a/17, 074b/01, 021a/19, 003b/04, 003b/08, 004a/07, 004a/10, 004b/17, 019b/07, 020b/17, 021a/09, 021a/10, 021a/15, 022a/01, 023a/07, 023b/01, 023b/03, 023b/05, 023b/06, 023b/08, 023b/10, 026a/01, 026a/11, 026a/16, 026b/15, 026b/19, 027a/14, 028a/16, 028b/08, 029b/02, 029b/19, 030a/07, 030a/15, 035b/08, 035b/16, 037b/02, 038b/07, 041b/09, 043a/08, 045b/10, 046a/02, 052b/15, 053a/09, 053a/10, 056b/16, 063b/15, 072b/01, 073a/18, 074a/17, 074b/07, 074b/09, 074b/13, 004a/05, 019b/14, 020b/03, 028a/18, 004b/19, 005a/06, 038b/03, 069b/14, 061a/04, 074a/16, 071b/01, 073a/10, 073b/19, 074b/05, 021b/16, 073b/16, 021b/12, 019b/12, 027a/04, 029b/10, 069b/17, 026a/04, 053b/08, 019b/13, 057b/01, 026b/18, 038b/02, 028a/08, 029a/07, 043a/06, 061b/02, 021a/05, 038a/02, 022a/14, 029a/14, 022b/17, 029a/05, 039b/01, 074a/17, 021b/01, 022a/10, 022a/18, 074b/02, 019b/11

sāhra (A) Çöl, kır : 030a/13, 032b/16, 033b/15, 041a/19, 064b/03, 006b/16, 060a/12, 067a/08, 074a/19, 058b/03, 060a/17, 073a/11, 073b/15, 050b/17, 006a/17, 046a/13, 002a/06, 064a/07, 070a/10, 011b/17, 032b/15, 061a/13

Said Özel isim: 067a/15, 054a/18, 054b/04, 054b/14, 055a/09, 055b/06, 055b/09, 056a/07, 057b/02, 058a/16, 060b/15, 061a/02, 063b/16, 065a/16, 065b/08, 055a/13, 055a/01, 055a/13, 055a/16, 055b/09, 056b/15, 057a/18, 057b/01, 057a/02, 057a/07, 057a/10, 057a/12, 057b/02,

057b/07, 057b/18, 058a/03, 058a/07, 058a/13, 058s/16, 058b/06, 058b/10, 059a/03, 059a/04, 059a/07, 059a/11, 059b/01, 059b/07, 059b/08, 059b/14, 059b/15, 060a/01, 060a/05, 060a/08, 060a/09, 060a/14, 060a/16, 060b/01, 060b/03, 060b/10, 060b/12, 060b/15, 061a/02, 061a/03, 061a/09, 061a/12, 061b/07, 061b/11, 061b/12, 061b/17, 062a/01, 062a/04, 062a/06, 062b/02, 062b/16, 063a/03, 063a/08, 063a/11, 063a/15, 063a/17, 063a/18, 063a/19, 063b/01, 063b/02, 063b/03, 063b/04, 063b/05, 063b/09, 063b/10, 063b/13, 063b/14, 063b/16, 063b/17, 064a/03, 064a/07, 064a/10, 064a/15, 064a/17, 064b/02, 064b/04, 064b/07, 064b/09, 064b/14, 064b/19, 065a/06, 065a/13, 065a/15, 065b/01, 065b/06, 065b/09, 065b/12, 065b/14, 065b/16, 066a/03, 066a/06, 066a/08, 066a/09, 066a/15, 066b/04, 067a/01, 067a/11, 067a/13, 067a/15, 067b/03, 067b/07, 067a/13, 067b/17, 067b/18, 068a/06, 068a/08, 068a/10, 068a/11, 068a/12, 068a/19, 068b/02, 068b/07, 068b/08, 068b/09, 069a/09, 069b/15, 058b/08, 062b/16, 064b/04, 056a/09, 056a/10, 056b/18, 057a/18, 060b/13, 062b/08, 063a/05, 063b/09, 064a/06, 065a/01, 065b/16, 065b/14, 066b/11, 067b/14, 068a/06, 067b/13, 060b/12, 054b/08, 055b/12, 055a/03, 056a/05, 056b/11, 056b/14, 057a/05, 057b/13, 058a/11, 058a/07, 061a/04, 063b/07, 060b/01, 064b/15, 009a/12, 055a/10, 055a/11, 061a/10, 062a/09, 062a/11

sā'ir (A) Diğer, başka, gayrı : 032a/09

şakal Erkeklerde çene ve yanaklarda çıkan kılların bütünü: 038a/13, 048a/02, 034b/05, 071a/14,

şakın- Bir davranışın yapılmaması, bir şeyin düşünülmemesi gereken durumlarda söylenen uyarı sözü: 004a/18, 050b/06, 055a/04, 063b/03, 019a/19

sākin (A) Durgun, dingin: 029b/01, 015b/10

s. ol- Dinmek, sükûnet bulma: 029b/01, 015b/10

şakla- Gizli tutmak, muhafaza etmek : 040a/04, 009a/17, 025b/02, 040b/17

sal Kalın direklerin yan yana bağlanması sûretiyle yapılmış, yük veya insan taşımaya mahsus, korkuluksuz nehir, göl veya deniz taşıtı: 014b/13

şal- Serbest kılma, bırakma, koyuverme: 024b/02, 050b/14, 068a/12, 024b/02, 068a/12, 047b/14, 012b/05, 020b/08, 039a/19, 044a/02, 045b/11, 048a/11, 071a/18, 061b/01, 072b/14

şalvir- Serbest bırakmak, koyuvermek: 44a/10

şalih (A) Dinin emrettiği hususlara uygun davranan, iyi amel sâhibi, günah işlemekten kaçınan (kimse): 018a/08, 018a/10

sâlim (A) Sağlam, sağlıklı, sıhhatli: 015b/09

Sâlim Özel isim: 024b/17, 025a/01, 025a/02, 025a/04, 025a/05, 025a/13, 028b/15, 028b/19, 029a/05, 029b/04, 029b/11, 025a/16, 029a/11, 029b/05, 029b/13, 029b/14, 029b/16, 029b/18, 030a/01, 030a/06, 030a/07, 030a/09, 029b/16, 030a/03 , 053a/10, 024b/13

şalla- Sürekli bir şekilde hareket etmek, gidip: 031a/04, 016a/08

şamān Tahılların taneleri alındıktan sonra kalan sapları: 041a/17, 049b/04

Sāmān Özel isim: 053a/07, 053b/09

Samani Özel isim: 072b/02

şan- Zannetmek: 048a/10, 014a/02, 016b/18, 042a/06, 017b/14, 021b/05, 024a/05, 053a/05, 063a/06, 068a/08

saña Sen zamirinin yönelme hâli: 004b/02, 006b/14, 006b/15, 007b/02, 008b/14, 011a/02, 011a/06, 012b/03, 013a/02, 019a/05, 020b/13, 021a/11, 022a/19, 022b/03, 022b/05, 022b/07, 025a/01, 025a/11, 034a/06, 036b/16, 039a/07, 043a/19, 043b/02, 043b/04, 043b/05, 044a/19, 045a/01, 046b/02, 050a/12, 052a/07, 052a/11, 052a/14, 052a/15, 053b/11, 055a/16, 057a/17, 058b/13, 059a/05, 059a/09, 060a/09, 061a/03, 061a/04, 062a/16, 064a/12, 065a/01, 065a/03, 066b/16, 070a/06, 072a/17, 021b/18, 057a/11, 050b/13, 014b/06, 021b/12, 044b/03, 058a/11

şandāl (A) Bir yolu ipek, bir yolu pamuk olan parlak, yumuşak eski bir kumaş çeşidi: 024b/17, 024b/05, 061b/14, 022a/04, 030b/05, 035a/13, 060b/17, 066b/01, 003b/09

şandālye (A) Arkadan dayanacak yirleri olup kol koyacak yirleri olmayan hafif iskemle ve oturma eşyası: 031a/16, 012a/18, 061b/11, 061b/14, 061b/15

şandık (A) İçine saklanması istenen şeyler konan, dört köşe büyük bir kutu şeklindeki kapaklı ev eşyası: 014b/09, 015a/13, 015b/11, 024b/06, 028a/01, 030a/10, 064b/08, 064b/11, 065a/13, 014b/13, 016a/02, 017a/01, 030a/11, 064b/15, 064b/06, 065b/18, 064b/07, 064b/16, 069b/06, 016a/14, 016a/15, 016b/04, 016b/16, 017b/07, 018a/18, 018b/08, 018b/13, 019b/01, 028a/15, 028a/19, 030a/09, 014b/16, 015b/19, 016a/03, 016a/09, 016a/10, 016a/11, 024b/01, 024b/05, 024b/07, 065a/15, 065a/09, 065a/09, 030a/10, 016a/12

şap Bitkilerde yirden yukarıya doğru başak veya çiçeğe kadar uzayan düz ve dik kısım: 021b/06

sar-1. Etrafını çevirip dolamak: 068a/15 , 071a/16, 007a/15, 048a/03, ; **2.** Kucaklamak, kolları açıp içine almak: 014a/04, 055b/13; **3.** İhata etmek, etrafını sarmak: 053b/06; **4.** Örtmek, sarmak: 002b/12, 030b/14, 049b/01, 050a/16, 050a/17, 050b/10, 051b/03, 072a/08

sarāy (F) Hükümdarların veya devlet başkanlarının oturduğu büyük ve gösterişli bina: 055b/06, 056a/14, 012a/07, 012a/08, 065b/18, 066a/02, 052a/15, 016b/19

sarb Çok dik, çıkılması, geçilmesi zor: 038a/02, 060a/16, 031b/18

şarraf (A) Bir şeyden iyi anlayan, o şeyin ehli olan kimse: 071b/02

Şaşār Özel isim: 017b/01

şat- Bir bedel karşılığında başkasına devretmek: 064b/12

şav- Yanından uzaklaştırmak, gitmesi gerektiğini hissettirmek, göndermek, yol vermek: 039a/11, 048b/16

şāye (F) Gölge, koruma, aracılık: 056a/01, 056a/02, 056b/10, 056b/18, 057a/12, 059a/02, 056b/04, 065a/14, 058b/16

şāz Genellikle su kıyılarında, bataklık yirlerde yetişen ince, açık sarı renkli kamış, hasır otu, kiliz, kofa: 037a/12, 056b/1

sebaḳ (A) Ders: 055a/08

sebeb (A) Bir şeyin olmasına yol açan şey, durum yâhut kimse, neden, bâis, âmil: 005b/16, 006b/09, 009a/09, 014b/01, 015a/05, 019a/02, 019a/13, 047b/03, 058a/06, 069b/08, 002b/02, 015b/02, 032a/06

s. ol- Yol açmak, sebep olmak: 005b/16, 006b/09, 009a/09, 015a/05, 047b/03, 069b/08, 019a/02, 019a/13

sebil (A) Kutsal günlerde karşılık beklemeden hayır için dağıtılan içme suyu : 042b/06

secde (A) Allah'ın büyüklüğü, yüceliği önünde hiçliğini göstermek ve O'nu ululamak maksadıyla vücûdu alın, burun, el ayaları, dizler ve ayak parmakları yire degecek duruma getirme, bu durumda yire kapanma: 015a/06, 055a/02

Sedāyun Özel isim: 062a/03

şefa (A) Gönül şenliği, rahat, huzur, kedersizlik, eğlence, neşe, zevk: 004b/12, 030b/18, 041a/17, 062a/09, 037a/03, 044b/16, 055b/07, 057b/04, 058a/04, 058a/11, 058a/12, 062a/12, 066b/05, 020a/15, 037b/13, 058b/11, 038b/06, 054b/12, 057b/07, 064b/18, 074b/12, 071b/09, 054a/18, 029a/10, 057b/05, 051a/03, 034b/01, 036a/06 057a/10

sefer (A) Yolculuk, seyahat: 004a/09, 004a/12, 004a/16, 032a/05, 031b/02

seḫā (A) Cömertlik, el açıklığı: 044b/17

seher (A) Tan yirinin ağarmasından biraz önceki zaman veya şafağın sökmek üzere olduğu vakit: 049b/08

seḫḫār (A) Güçlü ve etkili büyü yapan kimse, büyücü, sihirbaz: 028b/17

sehm-nāk (F) Korku, ürküntü, dehşet: 002a/09

Seḫrāb Özel isim: 002a/07, 002b/06, 002b/10, 019b/19, 020a/01, 020a/02, 020a/04, 020a/05, 030a/17, 030b/01, 030b/06, 032a/16, 037a/09, 038a/01, 038a/10, 039b/17, 037a/07

sek- Yön değiştirmek: 048a/09

sekiz Yediden sonra, dokuzdan önce gelen sayının adı: 005a/14, 007a/14, 024a/08, 041a/08, 042a/06

selām (A) Bir kimseye veya bir topluluğa yakınlık, sevgi ve nezâket göstermek: 026a/01, 034b/18, 048a/01, 056b/17, 060b/16, 068a/06, 068b/20, 070b/03, 073b/11, 025b/19, 044a/01

s. al- Selamlamak: 044a/01

s. vir- Selamlamak: 034b/18, 048a/01, 056b/17, 060b/16, 068a/06, 068b/20, 070b/03

selāmet (A) Ruh ve beden yönünden sağlıklı olma, esenlik : 039a/19, 049a/12, 061a/08

Selār Rum Özel isim: 037b/03, 050b/14

sema (A) Göğe ait, semavi: 068b/04, 023b/17

sen Tekilik ikinci şahsı gösterir: 003a/15, 004a/08, 004b/07, 004b/18, 006a/05, 008a/07, 009b/12, 010b/02, 010b/05, 012a/10, 013a/03, 013a/04, 013b/04, 014a/04, 014a/19, 014b/15, 015b/14, 015b/15, 016a/02, 016a/03, 017b/19, 018a/04, 018b/03, 018b/10, 020b/10, 021b/09, 022a/09, 022a/12, 023a/04, 024b/16, 028b/10, 031a/07, 031b/03, 032a/01, 032a/07, 035a/10, 041a/09, 041a/12, 041b/08, 043b/05, 043b/19, 044a/01, 045a/01, 047a/03, 047a/15, 047a/16, 049a/09, 049a/12, 049b/13, 051b/14, 052a/15, 052b/02, 052b/09, 053b/14, 055a/03, 057a/17, 057b/05, 058b/05, 058b/08, 058b/11, 058b/15, 061a/09, 061a/10, 061a/16, 061b/04, 061b/05, 061b/06, 061b/14, 062b/18, 064b/05, 064b/11, 064b/18, 065a/03, 065a/05, 065b/09, 067b/08, 069a/08, 073b/11, 073b/05, 007b/09, 009b/13, 016b/08, 031b/03, 041a/04, 042b/12, 050b/13, 054b/07, 057b/03, 060a/08, 062a/17, 066b/09, 068a/18, 007a/15, 012a/10, 012a/15, 018a/09, 019a/01, 020a/06, 026a/19, 036a/15, 038b/10, 038b/15, 042b/12, 047b/05, 047b/12, 049a/11, 049a/12, 051b/12, 058b/06, 061a/06, 061b/07, 062b/16, 065a/08, 073b/01, 072/12, 007a/04, 007b/01, 009b/02, 009b/14, 009b/17, 010a/14, 010b/06, 010b/14, 010b/18, 012a/06, 012a/09, 014b/06, 014b/16, 016a/02, 016a/04, 016a/16, 018a/18, 020b/01, 020b/08, 020b/12, 021b/09, 021b/10, 021b/12, 026b/18, 027a/18, 027b/17, 028a/06, 029b/05, 029b/06, 029b/07, 033b/07, 033b/08, 033b/11, 038a/16, 040b/14, 041b/15, 042b/18, 043a/01, 043b/10, 047a/09, 047a/13, 049b/08, 052a/12, 054a/11, 057b/08, 057b/14, 058b/17, 062a/17, 064b/03, 065a/04, 067b/14, 072a/17, 017b/18, 015b/16, 044a/08, 061a/03, 062b/07, 022a/13, 054a/17, 070a/05

senüñ Senin (“sen” zamirinin genitif hali): 002b/05, 003a/09, 004b/06, 005b/17, 007b/01, 008b/03, 008b/08, 009a/13, 0010a/19, 011a/03, 013a/03, 013b/07, 018a/08, 020b/11, 022b/03, 022b/08, 025a/05, 028a/07, 028a/09, 028b/03, 032b/11, 036b/18, 037a/18, 038b/13, 046a/17, 047b/13, 047b/14, 048a/04, 050a/08, 052b/14, 055b/17, 056a/02, 061a/15, 065a/03, 065b/04, 067a/02, 067b/10, 068a/10, 068a/15, 070b/08, 049b/09, 050a/12, 069a/01, 006b/16, 055a/02, 059b/05, 017a/10, 024a/14, 061b/12, 065a/04, 065b/04, 066b/09, 069a/11, 059a/07, 003a/01, 018a/10, 018a/11, 021a/13, 062a/07, 064b/17, 065b/02, 065b/03

ser (F) Baş: 009b/08, 033a/12, 033b/18, 040b/04

ser ‘asker (f) Asker ve ordu kumandanı: 6b/03, 008b/08, 015a/07, 064a/02, 069b/04

serāb (A,F) Çöl, çorak arāzi vb. yirlerde atmosferdeki ışık kırılması ve sıcaklık sebebiyle ortaya çıkan su: 058b/15, 019a/08

serdār (F) Kumandan: 053a/08, 060a/11, 063b/12

serāperde (F) Saray, konak vb. yirlerde haremle selâmlığı ayıran, konak veya çadır kapısına asılan büyük, kalın perde : 030a/02, 043a/09, 051b/11, 053a/11, 004a/06

serāse Baştan başa, tamâmiyle: 065b/10

Sercāb Özel isim: 059b/13, 059b/14, 059b/17, 060a/05, 060a/10, 062b/04, 066b/03, 069b/03

serdār (F) Kumandan: 053a/08, 060a/11, 063b/12

serencām (F) Bir iş, bir durum veya olayın iyi veya kötü sonu: 008b/19

sencileyin Senin gibi: 048b/06, 070b/09, 005b/04

senki Tek kişiyi ifade eden: 061b/03, 063a/07, 022b/13

serfürü (F) Baş eğme, itaat, inkıyat: 070b/10

s. eyle- Baş aşağı çevirmek: 070b/10

serfirāz (F) Başını kaldıran, yücelere, yükseklerle uzanan, seçkin, mümtaz: 036b/04

sergüşezt (F) Bir adamın başına gelip geçen ahval ve vukuat, hikaye: 023a/10

Serḥāb Özel isim: 059b/15, 059b/17, 060a/05, 060a/10, 062b/03, 066b/03, 069b/03, 059b/13

serḳablan Yiğitlerin, cesurların başı, lideri: 069b/01

serkeş (F) Dik başı, dik kafalı : 005b/12

server (F) Bir topluluğun en ileri geleni: 002a/04, 003b/02, 005a/02, 008b/03, 008b/08, 008b/11, 010b/10, 011a/02, 011a/09, 012b/09, 012b/15, 013a/01, 013a/18, 013b/10, 014a/13, 016b/15, 018a/19, 018b/03, 018b/08, 019a/11, 021b/09, 028b/01, 028b/13, 029b/12, 029b/18, 029b/19, 032b/13, 033b/12, 034a/04, 036a/15, 036b/08, 036b/11, 037a/06, 037b/05, 042a/19, 043a/02, 043a/12, 044a/01, 044a/04, 044a/15, 044b/02, 044b/18, 046a/17, 046b/12, 046b/14, 047a/14, 047b/10, 048a/08, 048b/16, 049a/02, 049a/10, 049b/11, 050a/03, 050a/14, 050b/15, 052a/14, 052a/17, 053b/02, 053b/10, 057a/06, 057a/08, 057a/12, 057a/17, 057b/01, 057b/05, 058a/04, 058a/08, 058a/11, 058a/14, 058b/10, 059a/05, 060a/02, 060a/07, 060a/17, 064a/12, 066a/11, 066a/14, 067b/05, 067b/09, 068a/17, 068b/04, 068b/10, 068b/12, 069a/11, 069b/13, 070a/02, 070a/11, 071a/03, 071a/06, 071b/09, 071b/11, 073a/14, 013b/02, 045a/01, 054a/04, 064a/16, 064a/17, 065b/08, 003a/16, 012b/17, 033b/05, 068b/17, 047a/13, 053b/09, 044b/18, 037b/02, 064a/01

ses Bir kulağın duyabileceği frekans ve özellikteki titreşim: 011b/19, 016a/04, 024b/03, 033a/15, 026b/07, 028b/07

sev- (Bir şey veya kimseye) Sevgi duymak, gönlünde (ona karşı) bir muhabbet beslemek: 008b/12, 057b/06, 005b/15

şevāb (A) İyi ve güzel davranışlar karşılığında Allah tarafından verilen mükāfat: 058b/04, 006a/01

sevdā (A) Kuvvetli sevgi, aşk, muhabbet: 056a/04, 063a/09

Seyāde Özel isim: 049b/06, 049b/07

Seyāre Özel isim: 049a/03, 014a/16, 042a/03, 042b/03, 044b/05, 054b/04, 045b/17

seyf Kılıç (A) : 004a/07, 004a/10

seyr (A) Seyretmek, izlemek, yolculuk, azimet: 035a/01, 028a/11, 044b/09, 043a/06, 026a/17, 033a/04, 043a/09

seyran (A) Gezip dolaşma, gezme, gezinti, temaşa: 028a/02, 023b/11

seyirci İlgi çekici bir olayı gözleriyle tâkip eden, seyreden kimse, izleyici: 059a/05

seyl (A) Sel kelimesinin eski metinlerde görülen asıl şekli: 068b/04

Seyyāre Özel isim: 041a/18, 003a/13, 003a/15, 003b/02, 032b/02, 032b/14, 034b/12, 035a/02, 035a/09, 036a/09, 072a/13, 072a/14, 072a/15, 072a/17, 073a/07, 073b/04, 073b/06, 074b/01, 072a/12, 074a/13, 074a/12

şıçra- Havaya kalkıp öteye fırlamak, zıplamak, oynamak: 009a/19, 064a/16, 017b/04, 058b/09, 037b/18, 029b/06, 046b/12, 058b/15, 072a/18

şidk (A) Doğruluk, gerçeklik, hakikat: 027b/15

şifat (A) Bir şahıs veya şeyin arızı hali, suret: 034b/10

şığın Tehlikeden korunmak için emin ve güvenilir bir yire sokulmak: 009a/14

şınır (RM) İki devletin topraklarını, değişiklik gösteren iki bölgeyi, idari veya hukuki olarak bölünmüş il, ilçe, hudut: 038b/04

sır (A) Bilinmesi, duyulması, açığa vurulması istenmeyen, gizli tutulan şey, gizlilik: 023b/10, 042a/13, 042a/17, 055b/15

sıra Birbiri ardınca veya yan yana düz ve doğru bir şekilde dizilmiş kimselerin veya şeylerin tamâmı, dizi: 056b/14, 057a/02

sıtma Sulak yirlerde ve bataklıklarda yaşayan sivrisineklerin ısırmasıyla insana bulaşan, değişik aralıklarla tekrarlanan ateş nöbetleriyle kendini gösteren, dalak, karaciğer büyümesinin yanı sıra kansızlığa sebep olan, tedâvi edilmezse ölüme yol açabilen mikrobik hastalık: 043a/10, 051a/04, 065a/02, 004b/05

sihir (A) Büyü: 025a/11, 029a/12, 029a/15, 029a/13, 029a/14, 029b/03

s. it- Büyü yapmak, büyülemek: 025a/11, 029a/12, 029a/14, 029a/15

sine (F) göğüs: 021b/08, 048b/08, 068a/19

sipâhî (F) Osmanlı ordusunda bir sınıf süvâri askeri [“Tımar” adıyla kendilerine verilen arâziden aldıkları öşür ve rüsûma karşılık yetiştirdikleri asker ve hayvanlarla birlikte savaş zamânı orduya katıldıkları için bunlara *tımarlı sipâhî* de denilirdi]: 003a/08

siper (F) Korunmak, gizlenmek maksadıyla arkasına, altına veya içine sığınılacak, saklanılacak şey:068a/07, 045a/11, 045a/12, 048a/12, 048b/13, 048b/16, 048b/18, 067b/07, 068a/11, 068a/16, 071a/01, 071a/03, 074a/07, 074a/09, 045a/14, 068a/19, 009b/07

s. vir- Savuşturmak: 048b/13, 048b/18, 068a/16, 071a/03, 068a/19, 071a/01

şiyah En koyu renk, kömür rengi, kara , renkleri de bulunan şeylerin kara veya karaya yakın koyu renkli olanı: 048a/13, 071a/14, 022b/18, 023a/16, 023b/09, 023b/11, 025b/09

siyâset (A) Amacına ulaşmak için şartların gerektirdiği gibi davranma, karşısındakinin hoşuna gidecek tarzda davranarak işini yürütme: 031b/01, 038b/14, 039b/03, 031b/01

siz Çoğul ikinci şahsı gösterir, zamir-i şahsinin cem' idir . siz, sizin, size, sizi, sizce, sizinle, sizin için, sizin gibi : 003b/14, 004a/14, 004b/16, 014a/02, 034b/01, 034b/03, 035b/13, 035b/14, 038a/05,038b/02, 039b/06, 046a/14, 046a/19, 046b/09, 050a/05, 052a/16, 053a/03, 055a/03, 056b/10, 057a/01, 060a/01, 070a/10, 004a/13, 039b/14, 040b/05, 045a/14, 064a/07, 035a/05, 036b/19, 037a/01, 042b/16, 052a/15, 010a/06, 016b/03, 016b/15, 030b/01, 033b/02, 040a/02, 056b/09, 059b/11, 060a/03, 064b/10, 065b/06, 070a/07, 003a/19, 007a/18, 011b/03, 016b/06, 033b/15, 034a/18, 041a/16, 051a/01, 056b/06, 062a/11, 064a/06, 066b/05, 018a/12, 003b/11, 012a/02, 021a/15, 036a/09, 036a/19, 040b/03, 040b/15, 041b/10, 042b/04, 045a/08, 045a/17, 046a/06, 054b/17, 056a/07, 057a/08, 074a/03, 044b/18, 057a/03, 057a/05, 060a/04, 063b/04, 045a/10, 036b/03, 004a/16, 032b/08, 068a/11, 069a/13, 029b/13, 037b/17, 038a/03, 046b/13, 037b/19, 072b/02, 011b/16, 047a/18, 003b/10, 036a/04, 016b/10, 003a/02, 016b/02

şofra (A) Üzerine yiyecekler, içecekler, tabak, kaşık, çatal vb. konularak çevresine oturulup yemek yenilecek şekilde düzenlenmiş masa, sini, yaygı : 014a/09

şohbet (A) İki veya daha çok kimse arasında karşılıklı olarak dostça, arkadaşça yapılan konuşma, hasbihal, musâhabe: 027a/01, 056a/10

ş. it- Görüşüp, konuşmak: 027a/01, 056a/10

sok- Girmesini sağlamak, içeriye almak: 068b/06

şokâk (A) Yirleşim yirlerinde ev ve dükkânlar arasında uzanan, caddeye nispetle daha dar ve kısa yol: 012a/06

şol Kalbin bulunduğu tarafta olan: 065b/12, 042b/02, 069b/02, 066a/07, 064a/01, 002a/16

şon, şöñ İçinde bulunulan vakte en yakın geçmiş zaman yâhut bu zamanda yapılmış veya meydana gelmiş olan: 055b/17, 032a/14, 057a/08, 034a/11, 063a/15

şoñra İçinde bulunulan veya bahsedilen ânın daha ilerisindeki bir zamanda: 003b/07, 004a/04, 005a/02, 005a/12, 009b/16, 0010a/15, 010b/15, 012b/18, 014b/05, 014b/09, 015a/10, 016a/19, 019b/05, 019b/19, 020a/03, 020a/07, 021a/04, 023a/01, 023a/14, 026a/05, 031a/03, 031b/04, 031b/18, 033a/06, 038a/04, 038b/16, 039a/01, 039a/03, 039a/11, 039b/01, 039b/09, 039b/17,

040b/03, 044b/18, 047a/15, 047b/16, 050a/18, 050b/06, 051b/01, 052a/08, 053a/06, 054b/05, 055a/06, 056a/13, 057a/18, 057b/06, 058a/06, 058a/16, 060a/07, 062a/16, 062b/04, 062b/07, 062b/18, 063a/11, 063a/13, 065a/08, 065a/19, 066a/13, 067a/11, 069b/10, 071a/19, 014b/12, 038b/10, 054a/05

şor- Sormak: 070b/11, 020a/19, 036a/13, 003a/18, 003a/19, 026a/14

şoy- Soymak, bir şeyin üzerindeki çıkarmak: 033a/08

sög- Irza, namusa dokunan, ayıp, çirkin ve haysiyet kırıcı birtakım kalıplaşmış sözler söylemek, küfretmek: 022b/15

söyle- Söylemek: 012b/14, 014b/08, 019a/10, 019a/19, 021a/03, 023b/03, 026b/09, 028a/15, 033b/13, 039a/02, 041b/12, 043b/14, 046b/13, 051a/12, 052b/18, 055b/18, 062a/04, 063a/16, 002a/18, 008b/06, 018b/17, 020b/04, 026b/06, 027a/04, 035a/06, 041a/04, 071a/09, 019a/15, 006a/02, 013a/04, 013a/15, 065a/14, 015b/01, 011a/11, 015a/06, 033b/09, 023a/19, 027a/08, 035b/06, 037b/17, 042a/12, 068a/02, 052b/14, 055a/05, 055b/01, 030a/05, 038b/15, 044a/09, 056a/03, 060b/04, 047a/08, 049b/12, 067a/12, 003a/01, 071b/05, 029b/13, 063a/10, 071b/05, 039b/10, 043b/10, 055b/02, 054b/17

söz Ağızdan çıkan, bir veya daha çok heceden meydana gelen kelime veya kelime dizisi: 008b/06, 011a/13, 033b/09, 038b/19, 044a/09, 047a/08, 063a/05, 011a/07, 051b/08, 0010a/16, 004b/11, 031a/06, 032a/15, 032a/17, 043b/06, 052b/19, 055a/18, 038b/15, 015a/16, 054a/13, 037a/02, 015b/01, 051b/11, 068a/03, 039a/03, 071b/04, 028a/04, 055a/18, 031a/02, 038b/19, 043b/03, 046b/12, 054a/07, 036b/15, 060b/01, 022b/02, 032a/17, 055a/03, 032b/12, 064a/05, 051b/02

söz söyle- Söz söylemek: 008b/06, 033b/09,

söz tut- Söz dinlemek: 0010a/16, 063a/05

su'âl (A) Sorulan şey, soru: 044a/10, 026a/08, 026a/09, 030b/06, 036a/03, 074b/01, 002a/06, 003a/07, 004a/07, 018b/13, 019b/15, 024a/18, 025a/13, 025b/19, 026a/15, 034a/14, 036a/09, 041a/01, 049b/05, 053a/14, 054a/18, 058b/10, 065a/01, 068a/17, 051a/09

s. eyle- Soru sormak: 024a/18, 025a/13, 025b/19, 034a/14, 036a/09, 049b/05, 044a/10, 026a/08, 026a/09, 030b/06, 074b/01, 054a/18, 068a/17

s. it- Soru sormak: 053a/14, 002a/06, 003a/07, 004a/07, 018b/13, 019b/15, 026a/15, 041a/01, 036a/03, 058b/10, 051a/09, 065a/01

suç Bir kimse veya topluluğun isteyerek ve bilerek yaptığı, töre ve ahlâka aykırı davranış, kabahat: 038b/01, 045b/09, 019a/02, 041a/01, 041a/02, 052a/13, 016a/18, 028b/01, 044a/05, 045b/07, 031a/09, 069b/07, 054a/17, 013a/01, 053a/02, 013a/01, 053a/02, 019a/04, 013a/12, 028b/03, 013a/14, 029b/14

sultān (A) Hükümdar: 020b/01, 055b/11, 067a/03, 064a/11, 002a/07, 032a/07, 037b/13, 037b/04, 0010a/04, 034a/15, 034b/02, 052a/07, 060a/15, 036a/14, 036a/10

şun- Uzatmak, takdim etme: 063a/16, 006b/19, 0010a/10, 024a/02, 026a/05, 048a/14, 057a/18, 023a/10, 023b/07, 035a/17, 023a/11, 057a/18, 061a/04 , 058a/15

şurat (A) Yüz, çehre: 023b/11

şüret (A) Gözün ilk bakışta gördüğü şey, dış görünüş, şekil, biçim, Tarz, yol, şekil: 034b/09, 034b/11, 064b/14, 052a/09, 064b/13

surh Kırmızı, kızıl, ahmer: 017a/18

surmāl Cezaya çarptırmak: 024b/19

şuş- Sükutu emr ü tenbih etmeye mahsustur: 028a/08, 028b/05, 030a/05

sübhānallah (A) “Allah’ın her türlü kusur ve noksanlıktan, beşerî sıfat ve zaaflardan uzak olduğunu kabul ve tasdik ederim” anlamında tespih ve zikir sözü: 028b/02

süheyl Güney yarım kürede yir alan büyük ve parlak bir yıldız. Canopus [Efsâneye göre akik taşı rengini, Yemani’den çok iyi görülebildiği için Süheyl-i Yemânî “Yemani yıldızı” da denilen bu yıldızdan almış]: (A): 051b/17, 051b/18

sükūn (A) Durma, hareketsiz kalma, durgunluk: 047a/09

Süleymān Özel isim: 025b/07, 051b/11, 054a/09, 021b/19, 032b/12, 054b/01

sümüklü (Çocuk için) Burnunda sümük bulunan, sürekli sümüğü akan, Sümüğü veya sümüğe benzer bir salgısı olan: 005a/09

sünbül (F) Zambakgillerden, ilkbaharda basit salkım şeklinde, daha çok açık mor renkli, keskin ve güzel kokulu çiçekler açan soğanlı ve otsu süs bitkisi: 036a/14

sür- Sürmek, sevk etmek, önüne katıp götürmek : 028b/18, 026a/18, 059a/01, 011b/14, 052a/10, 015b/19, 049a/18, 065b/07, 059b/18, 007a/19, 012a/08, 012a/12, 015b/12, 017b/06, 019b/14, 020a/18, 021a/07, 021a/09, 021b/19, 026a/04, 028b/19, 029b/12, 030a/02, 032b/15, 033a/17, 033b/07, 042a/05, 043b/13, 043b/14, 046b/12, 047b/09, 047b/10, 048a/01, 048b/13, 049a/12, 053b/07, 056b/10, 058b/13, 058b/14, 059a/08, 063a/05, 063a/12, 066a/02, 070b/03, 074a/05, 074a/16 , 033a/19

sür‘at (A) Çabukluk, hızlılık, hız: 073b/01

şürahi (A) İçine su, şerbet, şarap vb. şeyler koymaya yarayan, uzun boyunlu cam veya billür kap: 014a/10

süvār (F) Bir binek hayvanına, özellikle ata binmiş kimse: 049b/15, 050a/19, 053b/18, 007a/13, 012b/12, 017a/19, 034a/12, 043b/12, 050a/13, 051b/14, 058b/01, 059a/03, 067a/04, 067b/09, 068a/07, 068b/16, 069b/02

s. eyle- Bindirmek: 050a/13

s. it- Bindirmek: 017a/19

s. ol- Binmek: 007a/13, 012b/12, 034a/12, 043b/12, 051b/14, 058b/01, 059a/03, 068a/07, 068b/16, 050a/19, 053b/18

süzil- Süzülmek, gökten aşağıya inmek: 029a/14

Ş

şabka (RS) Sokağa çıkarken giyilen fötr, kasket, keçe, hasır: 048a/02, 071a/15, 030b/16

ş. giy- Şapka giymek: 030b/16, 048a/02, 071a/15

şād (F) Mesrur, memnun, mutlu, sevinçli: 012b/11, 014a/18, 036b/11, 036b/13, 037a/03, 046b/07, 052a/17, 052a/18, 065a/05, 069b/05, 069b/09, 072b/19, 017a/11, 019a/01

ş. ol- Mutlu olmak: 012b/11, 014a/18, 019a/01, 017a/11, 036b/11, 036b/13, 037a/03, 046b/07, 052a/17, 052a/18, 069b/05, 069b/09, 072b/19

Şādān Özel isim: 056a/06, 056a/10, 056b/12, 059a/01, 059b/06, 059b/02, 059b/07, 062b/02

Şādıman Özel isim: 057b/09, 057b/12, 058a/04, 058a/08, 059b/01, 059b/04, 056a/18, 058a/11, 069b/04

şāh (F) Padişah, hükümdar: 003a/18, 019b/13, 026a/07, 037b/19, 039a/04, 040b/02, 052b/02, 069b/12, 074b/02, 004a/04, 004b/16, 008b/19, 019b/04, 019b/11, 019b/15, 024a/10, 030b/03, 031b/08, 031b/16, 035b/08, 035b/09, 036a/05, 038a/01, 039a/10, 039a/12, 054b/09, 054b/10, 054b/14, 055a/03, 055a/06, 055a/15, 062a/14, 068b/18, 072b/15, 013b/13, 072a/12, 040b/16, 057b/11, 045a/10, 054b/17, 055b/02, 057b/03, 062a/11, 067b/02, 058a/08, 004a/02, 004a/15, 039a/17, 045a/06, 051a/16, 053a/08, 053b/01, 054a/06, 054b/07, 054b/13, 072a/14, 004a/18, 004b/04, 009a/11, 057b/13, 074b/03, 019b/10, 043b/01, 059a/10, 039a/10, 004a/11, 054b/01, 037b/18, 038b/19, 040a/18, 040b/11, 042b/14, 040b/15, 004a/16, 039a/15, 070a/04, 071a/06, 020a/10, 036a/16, 053a/14, 004b/09, 055b/03, 046a/09, 009b/02, 010b/03, 013a/09, 014b/01, 018a/04, 018a/09, 030b/07, 039b/13, 039b/15, 040a/14, 046a/14, 046b/06, 051a/06, 051a/18, 052a/19, 052b/08, 055a/04, 055a/16, 071b/12, 012b/01, 014b/07, 031a/01, 055b/01, 056a/11, 062a/18, 062b/10, 066b/12, 067a/01, 067a/06, 067b/16, 067b/17, 068b/20, 069b/11, 070a/08, 018b/16, 057a/09, 062a/14, 069a/14, 067a/16, 060a/07, 062b/17, 067a/17, 019b/08, 042a/09, 059a/08, 067a/09, 038b/04

şakār Yiğit, cesur : 009a/11, 009a/12

Şāmerdam Özel isim: 065b/02

Şāmı Özel isim: 005a/08, 007a/02, 007b/04, 015a/04, 019a/13, 009a/12, 017a/05, 021a/01, 021a/07, 021a/10, 019a/16, 020b/10, 005b/13, 005b/14, 005b/15, 006b/07, 019a/02, 019a/18,

019b/02, 019b/03, 020b/14, 022a/05, 022b/03, 022b/04, 022b/08, 022b/14, 023b/02, 023b/08, 025b/05, 026b/08, 028a/10, 020b/12, 019a/03, 020b/15, 005a/01

şarāb (A) Meyve sularının ve özellikle üzüm suyunun belli usûllerde mayalandırılmasından elde edilen alkollü içki: 014a/14, 016b/19, 019a/13, 024a/14, 024a/16, 031a/11, 013b/19, 024a/17, 057b/14

şart (A) Bir şeyin varlığının veya meydana gelebilmesinin kendisine bağlı olduğu şey, bir şeyin var olabilmesi için gerekli olan husus, koşul: 058a/14, 066a/06, 061a/11

Şa'sa'a Özel isim: 041a/05, 040b/09, 042a/16, 042b/09, 042a/06, 042a/12, 042a/13, 042a/14

şaş- Güç bir işin içinden çıkamamak, ne yapacağını, nasıl davranacağını bilememek: 016a/14, 066b/15, 029a/03, 039b/14

şāyet (F) Şart bildirir, eğer: 002b/13, 015a/19, 020b/02, 057a/12, 061b/16, 064a/19, 047b/05, 026a/17

şāyī' (A) Duyulmuş, herkesim malumu olmuş, münteşir: 029a/08

şeb-ḥūn (F) Gece baskını: 015b/03, 047b/05, 025b/12, 018b/14

ş. it- Gece baskını yapmak: 047b/05

şedīd (A) Şiddetli: 029a/01, 043a/05, 044b/03, 048b/19

şefā'at (A) Bir suçun bağışlanması veya bir isteğin yerine getirilmesi için aracı olma: 057b/16, 057b/17, 062b/17, 064b/13

şehādet (A) Bir şeyin doğruluğuna inanma: 008b/09, 043a/14, 049a/09

ş. it- İnanmak: 049a/09, 008b/09

şehid (A) Allah yolunda ve din uğrunda savaşırken ölen kimse: 015b/04, 031b/11, 049b/19, 050a/18

ş. ol- Şehit olmak: 031b/11, 049b/19, 050a/18

şehir (F) İnsanların toplu olarak yaşadığı yirleşim yerlerinden, idârî ve mülkî bakımdan köy ve kasabadan sonra en büyük olanı; halkının büyük kısmı ticâret, sanâyi ve idâre işleriyle uğraşan, tarım alanı olmayan kalabalık yirleşim merkezi, kent: 012a/01, 012a/05, 019b/08, 036a/16, 002a/06, 019b/06, 019b/17, 020a/12, 020a/15, 020a/10, 020a/13, 020a/16, 036a/05, 046b/08, 059a/02, 066a/01, 066a/03, 066a/05, 011b/16, 018a/02, 019b/06, 066a/02, 037b/13, 069b/07, 037b/18, 069a/17, 019b/05, 072a/13, 072a/12, 012a/06

şehriyār (F) Hükümdar, pâdişah: 015a/07, 015a/18, 031b/17, 038b/01, 027a/01, 039a/17, 043a/09, 051b/07, 052b/18, 019a/07, 003b/08, 011a/06, 013a/02

şehzâde (F) Pâdişah oğlu veya pâdişah âilesinden olan erkek çocuk: 037b/18, 037b/19, 038a/03, 057a/03, 068b/08, 068b/10, 058a/07, 069a/15, 068b/18, 071b/01, 074b/10, 038a/04, 042b/15, 038a/14, 069a/16, 038a/07, 032a/04, 043b/04, 068b/12, 038a/09, 068b/05, 068b/08

şeker (A) Şeker kamışı, şeker pancarı vb. bitkilerin öz suyundan veya nişastasından çıkarılan, çoğunlukla beyaz billûrlar hâlinde, suda kolayca eriyen, ağızda tatlı bir lezzet bırakan, birleşiminde karbon oksijen ve hidrojen bulunan maddelere verilen ortak isim: 035a/16

şenlik Toplu olarak yapılan eğlence, kutlama, donanma: 069b/06, 053a/06

şerbet (A) Meyve özü, su ve şekerle yapılan tatlı içecek: 035a/16, 043a/14, 049a/09, 049a/15

şerr (A) Kötülük, fenalık: 013b/17, 024b/14, 031a/03, 026b/11, 028b/17, 025b/09

şeref (A) Bir kimseye gösterilen saygının dayandığı mânevî yücelik, mânevî ululuk, onur, haysiyet: 036b/06, 015a/03

şevk (A) Büyük bir arzu ile harekete geçirmek, gayrete getirmek, isteklendirmek: 054b/12, 064a/02

şey (A) Belli bir nesne, oluş veya düşünceyi belirtmeyen, anlamı kendinden önceki ve sonraki kelimelerle ortaya çıkan; söz, olay, iş, durum, husus, madde, eşyâ vb. yerine kullanılan belirsiz kelime: 068b/20, 057a/12, 023a/16

şeytân (A) Meleklerin başı ve hocası olduğu halde isyan edip Allah'ın emirlerine karşı geldiği için huzurdan kovulan ve rahmetten uzak kalan âsî varlık, iblis: 052a/06

şikâr Av, avlama : 033b/12, 073b/06

ş. it- Avlanmak : 033b/12

şikâyet (A) Durumundan memnun olmayıp yakınma veya başına gelen bir dertten sızlanma: 025a/07

ş. it- Şikayet etmek: 025a/07

şimden Şu andan: 031b/09, 038b/04, 043a/12, 065a/05, 066b/06

şimdi İçinde bulunduğumuz zamanda, şu anda: 031b/09, 038b/04, 043a/12, 060a/07, 065a/05, 066b/06, 05a/18, 009b/13, 014b/08, 017a/10, 018b/04, 021a/12, 022a/13, 022b/04, 028a/06, 028a/13, 028b/05, 030b/08, 031b/10, 032a/03, 033b/05, 036b/18, 038b/16, 039a/02, 039a/07, 044a/06, 044b/18, 047a/01, 048b/01, 050a/18, 052a/05, 052b/05, 057a/12, 064a/04, 064b/06, 064b/10, 065a/06, 065a/08, 065a/10, 069b/10, 070a/13, 072b/05

şimdilik Şimdiki halde, şimdiki durum gereği olarak, bu an için: 015a/18, 031b/17, 032a/14, 051b/03, 074b/08

şirâne Arslana layık ve münasip , arslanca: 059b/01

şol Şu, o : 012b/07, 016b/05, 018a/08, 022a/02, 025b/16, 027a/17, 031b/13, 039b/09, 040a/06, 044a/12, 051b/05, 052b/13, 057b/02, 057b/06, 065a/09, 066a/06

şöyle Şuna benzer, şunun gibi: 002a/14, 002a/16, 004a/18, 007a/04, 009a/05, 0010a/16, 017b/08, 018b/05, 018b/16, 029b/15, 033a/15, 040b/06, 045b/19, 046a/10, 052b/13, 053b/14, 055a/11, 058a/04, 058b/02, 063b/01, 065b/09, 073b/13

şu Çok uzakta olmayan kimse veya şeyi işâret yoluyla belirtir, herhangi bir mesafe ifâdesi taşımadan işaret için kullanılır: 010b/16, 010b/17, 007b/05, 051a/08, 034b/01, 061a/01, 058b/18, 013b/17, 013a/19

şunda Şurada, orada: 060a/15, 069a/02

şübhe (A) Bir hususla ilgili gerçek veya doğrunun ne olduğuna kesin biçimde karar verememe durumu: 036b/08, 057b/12, 057a/14

şükür (A) Verdiği nimetler için allah'a karşı duyulan minneti dile getirme: 066b/04

ş. it- Şükretmek: 066b/04

T

ta (F) Kadar: 004b/07, 030b/11, 005b/19, 011b/05, 012a/07, 026b/18, 034a/05, 044a/11, 060b/13, 071a/10

ta'accüb (A) Şaşma, hayret etme: 006a/11, 008b/06, 028a/11, 041b/14, 050a/18, 053b/11, 056b/15, 057a/03, 064b/05, 037a/16, 027b/12, 067b/03

t. eyle- Şaşırarak, hayrete düşmek: 008b/06, 028a/11

t. it- Şaşırarak, hayrete düşmek: 006a/11, 027b/12, 037a/16, 057a/03, 067b/03

ta'âm (A) Yemek, aş: 003a/07, 014a/10, 014a/13, 002a/03, 013b/15, 027b/17, 055b/07, 056a/17, 056b/03, 056b/06, 056b/07, 057a/05, 057a/18, 057a/11, 057a/14

t. yi- Yemek yemek: 003a/07, 014a/13, 002a/03

tabanca Tokat, şamar: 023b/11

tabī'at (A) İnsan dışındaki canlı ve cansız varlıkların hepsi, doğa: 018a/11

ṭābīb (A) Doktor, hemşire: 035a/03

tābī' (A) Birine veya bir şeye uyan, onun arkası sıra giden, Birinin emri altında bulunan, onun hâkimiyeti altında olan, bağlı: 062b/16, 036b/02, 020b/02, 006b/15, 054b/03, 055a/16, 055a/17, 009a/08, 026b/16, 051a/12

t.' ol- Bağlı olmak: 006b/15, 054b/03, 055a/16, 055a/17, 009a/08, 026b/16, 051a/12

ṭabl (A) Davul: 068b/07, 042b/19

t. çal- Aram davulu çalmak: 068b/07

tāc (A) Hükümdarlık alâmeti olarak giyilen, genellikle kıymetli taşlarla süslü baş kisvesi: 069a/01, 008b/18, 039b/11, 002b/07

tadıb Bir şeyin tadının nasıl olduğunu anlamak: 054a/16

tağ Dağ: 002b/04, 010b/01, 009a/13, 015b/05, 049a/17, 005a/04, 0010a/19, 011a/09 ,013b/02, 018b/10, 019a/12, 022a/07, 011a/04, 051a/03, 015b/10, 059a/10

tağıt- Toplu durumda bulunanları birbirinden uzaklaştırmak veya ayırmak: 016b/06

tağrīb (A) Memleketinden uzaklaştırma, başka bir yere sürme: 050b/19

taḥammül (A) Güç durumlara karşı koyabilme gücü: 054a/16

t. it- Tahammül etmek: 054a/16

taḥkīk (A) Hakikat: 002b/17, 029a/07

taḥsīn (A) Güzel bulup takdir etme, övme, alkışlama: 002b/12, 074b/14, 022b/19, 027a/12, 043a/11, 62a/11, 042b/05

t. eyle- Beğenmek, taktir etmek: 022b/19, 027a/12, 043a/11

t. it- Beğenmek: 62a/11, 042b/05, 002b/12

taht (F) Hükümdarların üzerine oturdukları koltuk: 003b/07, 030b/19, 031a/18, 035a/13, 041b/07, 069a/01, 037a/14, 040b/07, 004b/03, 012a/09, 012a/13, 035a/11, 035a/12, 069a/18, 064a/16, 069a/19, 012a/12

taḥrīr (A) Yazma, kitabet , (kitap) telif ve tertib etme: 020a/09, 020b/17

tā'if (A) Etrafını dolaşıp dönen, tavaf eden (kimse): 005a/05

taḥ- (Bir şeyi başka bir şey üzerine) İliştirmek, tutturmak veya geçirmek, asmak: 022b/10, 022b/12, 048a/18

tāḳat (A) Bir şeyi yapabilmek için gereken güç, kuvvet, derman: 009a/17, 072a/05, 074a/11, 050b/17

t. getir- Kuvvet yetmek, güçlü olmak: 009a/17, 072a/05, 074a/11

taḳdīr (A) Beğenme, güzel bulduğunu, beğendiğini belirtme, Bir kimsenin veya şeyin önemini, değerini anlama: 028b/03, 061b/07

taḳrīb (A) Yaklaştırma : 019b/01, 024a/15

taḳsīm (A) Bölme, bölüştürme, pay etme: 024b/07

t. it- Bölmek, bölüştürmek, pay etmek: 024b/07

taḳga Deniz, göl vb. geniş suların rüzgar veya deprem etkisiyle hareketlenip köpürerek kabarmasından meydana gelen su kütlesi: 029a/02

taḳleb (A) İsteme, dileme, arzu etme: 023a/05, 020b/06

t. it- İstemek: 020b/06, 023a/05

tālib (A) İsteyen, arzu eden: 012b/03, 070a/03

ṭamaḥ (A) Aç gözlülük, hırs: 038b/02

tamām (A) Bütün, tüm: 056a/01, 065a/02, 071a/12, 069b/18

t. ol- Tamamlamak, bitmek: 020a/14, 020a/15, 036b/06

ta'mīr (A) Eskimiş veya bozulmuş bir şeyi yenileme veya kullanılır duruma getirme: 020a/14

ṭa'n Ayıplamak, sövme: 020a/03, 052a/07

ṭ. it- Ayıplamak: 020a/03

tanrı Allah: 009a/12, 015a/04, 017a/05, 019a/18, 025b/05, 007a/02

ṭar İçine alacağı şeye oranla ölçüleri yetersiz olan, geniş ve bol karşıtı:016a/04

ṭaraf (A) Ön, arka, sağ, sol, üst ve alt yanlardan her biri, cihet, yön: 057a/14, 057b/06, 003b/12, 024b/16, 026a/18, 028b/19, 029a/03, 031b/19, 044b/03, 049a/12, 030a/17, 042b/04, 023a/06, 041b/18, 049b/14, 054b/12, 006a/16, 010b/04, 010b/07, 012a/15, 015b/06, 015b/11, 016a/03, 019b/04, 019b/07, 020b/08, 021a/07, 021a/16, 021a/19, 021b/18, 029a/05, 033a/19, 042b/03, 045a/03, 047b/07, 054a/17, 058b/12, 059b/11, 062a/13, 062b/13, 066b/11, 067b/16, 067b/18, 072a/11, 073b/03, 039b/08, 064a/04, 053a/12, 058b/12, 006a/17, 012a/13, 019b/14, 020b/18, 026a/03, 037b/12, 041a/10, 015b/10, 033b/15, 002a/12, 004b/06, 015b/08, 041a/19, 042a/01, 047a/18, 059a/02, 062b/13

ta'rīf (A) Bir şey veya kavramı, ne olduğunu ve ne olmadığını gösterecek şekilde temel unsurlarını, özelliklerini belirterek eksiksiz olarak tanıtmak: 056b/01, 057b/02, 056a/16

ṭarīḳ (A) Yol: 003a/10

tār-mār (F) Perişan: 038a/08

tār-mār it- Perişan etmek: 049a/05, 041b/15, 044b/14, 050b/09, 035b/13

ṭarz (A) Biçim, şekil, sûret: 003a/08

ṭaş Sert cisim: 027b/14, 027b/18, 030a/08, 028b/06, 028b/07

ṭaşra Dışarı, dışarıya, dışarıda: 016a/09, 029b/10, 033a/19, 034a/08, 034a/16, 052a/18, 058b/01, 065a/15, 024b/08, 025a/09, 033b/04, 040a/11, 012a/01, 040a/04, 034a/16, 051b/19, 035a/14, 012b/07

ṭāvus (A) Sülüngiller familyasından, tiz sesli, erkeğinin kuyruğu çok uzun, süslü, parlak ve güzel renkli çok büyük kuş: 033a/07

ṭayan- Dayanmak: 011a/19, 061b/06

ṭāye (F) Dadı, hizmetçi: 029a/09, 033a/17, 034a/14, 034b/02, 034b/16, 035a/05, 035a/06, 035a/08, 035a/15, 033a/13, 025a/06, 029a/08, 055b/16, 028b/16, 034b/15, 055b/18, 056a/03, 056a/11, 056a/13, 056a/15, 057a/05, 057a/08, 057a/15, 058a/10, 056b/09, 058a/17

ta'yīn (A) Görevlendirmek: 017a/18, 041a/09, 056a/07, 064a/02, 072b/17, 030b/05, 022a/04

t. it- Görevlendirmek: 017a/18, 041a/09, 056a/07, 072b/17, 030b/05

t. eyle- Görevlendirmek: 022a/04, 064a/02

tāze (F) Genç, körpe: 057b/13, 064b/13, 003a/08, 065a/17, 061b/08, 058a/07, 058a/11

tāzelik Gençlik, genç olma hali: 002b/11, 044a/02, 061b/08, 062a/05, 062a/12

ta‘zīm (A) Saygı göstermek, ululamak: 036a/03

t. eyle- Saygı göstermek, ululamak: 036a/03

te’ālā (A) Şâni yüce olsun” anlamında olup Allah, Hak, Tanrı kelimelerinden sonra kullanılır: 049b/10, 059a/04, 061b/01, 047a/07, 047a/13, 052b/11, 057b/03, 063a/08, 064a/03, 066a/07, 066a/12, 066b/07, 036b/16, 073a/14, 036b/19, 066b/10,

tebdil (A) Değiştirme, değiştirilme, başka şekle sokma: 056a/12

teber (A) Balta, yeniçerilerin balta şeklindeki savaş ve savunma silâhı: 029a/18, 068b/10

tebessüm (A) Gülümseme: 036a/06, 046b/19, 070a/08

tedārik (A) Edinme, sağlama, hazır etme, hazır bulundurma, araştırıp elde etme: 009a/16, 046a/19, 045b/17, 006a/06, 007a/12, 045a/19, 069b/16, 045b/04, 010b/07, 041b/18, 024a/10, 072b/05, 041a/09, 063a/02, 066b/10, 017a/16, 069b/18, 013a/10, 018a/01

t.-e başla- Hazırlığa başlamak: 010b/07, 041b/18, 041a/09

t.gör- Hazırlanmak: 009a/16, 006a/06, 007a/12, 013a/10, 045a/19, 063a/02, 066b/10, 069b/18

t. it- Hazırlamak: 024a/10, 072b/05

tedbîr (A) Bir şeyi önlemek veya olmasını sağlamak için yapılan hazırlık, başvuru çâre, önlem: 020b/03, 056a/15, 058a/12, 027a/13, 012b/01, 020b/06, 015b/02, 027a/12

tehālūk (A) Bir şeye erişmek için büyük bir istekle atılma, büyük bir arzu ile can atma: 051b/13

tek Yalnızca 012b/03, 022a/18, 027a/05, 042b/10, 020a/19

tekbîr (A) İslâm dîninde Allah’ın büyüklüğünü belirtmek için söylenen “Allâhu ekber” sözü: 063b/08, 064a/05

teklîf (A) Bir hususta yapılması veya yapılmaması düşünülen şeyler hakkında başkalarına görüş sunma, öneride bulunma: 035a/11, 061b/12, 064b/02

t. eyle- Önermek, teklif sunmak: 035a/11

t. it- Önermek: 061b/12, 064b/02

tekrâr (A) Aynı olay, iş yahut eylemin yeniden bir veya daha çok defa meydana gelişi: 008b/09, 031b/14, 035a/05, 035b/15, 048b/10, 052a/16, 058a/07, 065b/13, 073b/18, 068b/09, 024a/03

telkîn (A) Bir kimseye bir fikri aşılama, aşılıp zihnine sokma, öğretme: 058a/05, 069a/13, 036b/10, 036b/11

temāşā (F) Bakıp seyretme, gözle görme, bakış, bakma, gözleme: 042b/05, 069b/14, 060b/06

t. it- Seyretmek: 042b/05, 069b/14

ten (F) İnsan vücudunun dış yüzü, cilt: 033a/11

tenbîh (A) Bir şeyin belli biçimde ve yolda yapılmasını söyleme, bunu üstelleyerek hatırlatma, uyarı, uyarma: 021b/16, 040a/06

t. eyle- Uyarmak: 040a/06

tenhâ (F) Issız, içinde az insan bulunan (yir): 057a/15

tepe Etrafındaki araziden daha yüksek olan, genellikle yüksekliği birkaç yüz metreyi geçmeyen yiryüzü biçimi, küçük dağ: 062a/02

terbiye (A) Eğitim verme: 020b/03

t. it- Eğitim vermek: 020b/03

terk (A) Bırakma: 032b/12, 041b/09, 050b/17, 065a/01

t. it- Bırakmak, vazgeçmek: 041b/09, 050b/17, 065a/01

teselli (A) Avutma: 034a/07

t. vir- Avutmak: 034a/07

teslim (A) Bırakma, devretme, terk etme: 054b/13, 030b/15, 059a/10, 064b/15, 061b/18, 063b/04, 002b/10, 030b/17, 054b/06, 067a/09, 053a/17 045b/12

t. al- Teslim almak: 054b/13

t. eyle- Teslim etmek: 030b/15, 059a/10, 064b/15, 061b/18, 063b/04

t.it- Teslim etmek: 002b/10, 030b/17, 054b/06, 067a/09, 053a/17 045b/12

tevâbi‘ (A) Bir kimse ile beraber bulunan, ona tabi olan kimseler, maiyet: 063b/11, 036b/03

teveccüh (A) Bir tarafa doğru yönelme, doğrulma, Yakınlık duyma, hoşlanma, beğenme, iltifat: 039a/05

tevzî (A) Dağıtma, ait olduğu yirlere verme, dağıtım: 063b/18

teziyye (F) Çabuk geçen, süratli: 056a/02, 056b/09, 058a/07, 063b/17, 064a/05, 033b/13, 034a/09, 034a/11, 035a/18

tîğ (F) Kılıç: 004b/03, 025a/02, 031b/14, 042a/19, 043b/15, 043b/17, 043b/18 044a/07, 044b/01, 044b/02, 044b/09, 047b/19, 048b/13, 048b/18, 050a/09, 053b/08, 053b/10, 053b/15, 053b/16, 055a/17, 057b/03, 060a/01, 060a/03, 065b/15, 066b/02, 068a/07, 068b/04, 071a/02, 071a/04, 071a/10, 071b/15, 074a/09, 062b/02, 059a/08, 054a/03, 049a/04, 047b/15, 025a/01, 042b/01, 074a/07, 045a/11, 046a/08, 053b/10, 063b/07, 053b/16, 050a/06, 063b/10, 059a/12, 059b/07, 45a/15

t.ḥavāle eyle- Kılıç vurmak: 042b/01, 025a/02, 044b/09, 047b/19, 053b/10, 053b/15, 060a/01

t. ur- Kılıç vurmak: 042a/16, 024a/08 , 048a/08, 043b/18, 044a/07, 060a/03, 071a/04

tīg-zen İyi kılıç kullanan: 063b/09

tılsım (A) Herkesin bilip çözemediği gizli şey: 045a/10

tīmār (F) Hastaya veya yaraya bakma, tedavi etme: 002b/12, 020a/06, 051a/12, 053a/01, 051b/03, 046a/12

tīmār eyle-: Yarasını temizlemek: 002b/12

tīmār it-: Yarasını temizlemek: 020a/06, 051a/12

tīmūr Demir: 069b/19

titre- Birinden veya bir şeyden korkmak, korkuya kapılmak: 042a/13, 048a/06

tīz (F) Çabuk, seri, tez: 013b/10, 014a/04, 014a/15, 015b/19, 006a/03, 006a/06, 006a/10, 012b/05, 018a/16, 024b/11, 033b/14, 037b/17, 046a/10, 053b/02, 058b/14, 059a/18, 065a/14, 071b/05, 054a/08, 005b/09, 027b/05, 058b/15

toğ - Doğmak, dünyaya gelmek: 070b/09

toğra- (Bir şeyi) Keserek parçalamak, parça parça kesmek: 045a/12

toğrı Doğru: 002b/04, 011a/19, 011b/16, 019a/10, 048a/09, 062a/04, 051a/12

toğun- (Bir şey diğer bir şeye) Yaklaşıp hafifçe değmek, temas etmek, temas etmek, El ile değmek: 003a/04, 048a/17

toğuz Sekizden sonra, ondan önce gelen sayının adı: 047a/17, 049b/17, 049b/18

tol- (Boş bir şey veya yir) İçine giren bir şeyle dolu hâle gelmek, boş olmaktan çıkmak: 049a/03, 011b/06, 012a/05, 012a/06, 023b/12

tolu Buz tanesi biçiminde yağan kar, dolu : 016a/11

toz Çok hafif ve küçük parçalara bölünmüş çok ince toprak: 006a/16, 020a/16, 048b/09, 059a/02, 070a/11, 062b/13

tövbe (A) İşlediği bir hatadan, suç veya günahtan pişmanlık duyup bir daha yapmamaya karar verme: 059a/15

tur- Durmak, hareketsiz durumda olmak: 065b/14, 011b/09, 021b/04, 026b/10, 015a/19, 032b/07, 0010a/13, 002a/14, 033b/03, 059a/03, 035a/02, 059a/03, 042a/04, 047a/18, 047b/07, 074a/09, 011a/18, 004a/08, 062b/11, 072b/16, 012a/03, 016a/05, 074b/10, 012a/03, 016a/05, 007a/11, 010b/08, 012b/07, 016b/02, 021a/18, 022a/17, 022b/17, 025b/01, 025b/08, 035a/07, 035a/09, 035a/10, 035b/15, 038b/18, 041a/05, 049b/09, 062b/01, 062b/10, 073a/19, 005b/09, 011b/15, 019b/09, 057b/10, 072a/15, 030b/03, 024b/10, 059a/07, 018a/01, 057a/16, 062b/09, 070b/06, 003a/17 044b/12 , 016a/05, 028b/04, 060a/12

Tūrān Özel isim: 006b/02, 006b/06, 006b/18, 007a/01, 007a/04, 007a/11, 007a/12, 008a/01, 018a/17, 020b/13, 021a/16, 021b/18, 018a/18, 018a/19, 018b/03, 018b/08, 018b/15, 019a/01, 019a/05, 019a/06, 019a/18, 019b/01, 019b/10, 020a/19, 020b/01, 020b/10, 020b/11, 020b/14,

022a/03, 043a/16, 073b/01, 008b/05, 008b/07, 008b/08, 008b/09 008b/10, 008b/13, 008b/16, 009a/01, 009a/03, 009a/07, 009a/10, 009a/14, 009a/19, 009b/08 010b/10, 011b/19, 012b/02, 012b/09, 012b/13, 012b/16, 012b/17, 013a/06, 015a/10, 016a/06, 012b/07, 012b/15, 013a/01, 013a/11, 013b/01, 014a/17, 014b/18, 015a/02, 015a/07, 018a/09, 018a/14, 040b/01, 012b/11, 018a/04, 008b/06, 014b/17, 016b/09, 020b/06, 021b/16, 012b/05, 018b/01, 020b/09, 013a/03, 014a/01, 015b/03, 018a/06, 009b/02

tut- 1. Yakalamak, tutmak: 007b/05, 034a/11, 056a/14, 047a/14, 061b/17, 006a/03, 065b/12, 040ab/19, 046a/14, 047a/05, 027a/18, 027b/01, 031a/02, 022a/15, 044b/12, 061b/12, 063a/05, 046a/07, 044b/15, 040b/19, 010a/17, 016b/16, 027b/08, 042a/17, 045b/06, 045b/08, 045b/12, 054a/10, 058b/11, 061a/08, 062a/01, 074a/10, 063a/05, 040b/19, 052b/15, 041b/01, 066b/16;

2. Sarmak, bürümek: 004b/05

tuy- İşitmek , öğrenmek, haber almak: 016b/17, 057b/12, 058b/05

tuz Kokusuz, suda eriyen, yiyecekleri korumada ve tatlandırmada kullanılan billursu madde: 041a/19

tüy İnsanlarda ve hayvanlarda deri üzerinde bulunan çok ince kıl: 048b/19

U

u Ve, dahi, hem, ile: 031a/10, 045a/03

uc Kenar, taraf, yan: 048a/14

uçurum Özellikle engebeli arazide çok dik olarak derinlemesine inen yir, arâzinin birdenbire çok derinleşen kısmı: 026b/13

uğra- Gitmek, uğramak: 013b/17, 014b/18, 012a/04, 063a/09, 012a/10, 028a/12, 026b/11, 028b/17, 070a/04, 038a/09, 063a/07, 012a/12, 051a/05, 071a/18, 025b/11, 031a/12

uğur İyi nitelik, meymaniet, kadem, talih, şans, yol : 051a/02, 064a/14, 068b/03

uğursuz Kötülük getiren, uğurlu olmayan, meymanietsiz: 045b/05, 045b/19

ulaş- Ulaşmak, varmak: 020a/16

ulu Erdemleri bakımından çok büyük, çok büyük: 032a/14, 006a/04, 007a/06, 007b/02, 011a/05, 036a/05, 036a/14, 036b/04, 039a/10, 039a/13, 041b/04, 054a/11, 058b/03, 005b/04, 038a/09

uluma - Uluma işi: 027b/10

um- Umut etmek, ummaktan doğan ferahlık, ümit: 004a/01

unut- Unutmak, aklında kalmamak, hatırlamamak: 058a/04, 023a/05

ur- Vurmak, dokunmak: 031b/13, 031b/16, 069a/09, 069a/10, 071b/17, 055a/13, 054a/15, 020b/16, 002a/13, 007b/06, 011a/14, 011a/15, 012a/14, 021b/02, 021b/04, 021b/07, 021b/11,

029a/18, 042a/14, 042a/16, 043b/16, 044b/02, 048a/08, 048a/15, 048a/17, 048b/02, 048b/13, 050a/07, 050a/10, 051b/17, 060a/02, 065b/09, 068a/12, 070b/14, 070b/16, 070b/17, 071a/10, 072a/03, 072a/04, 072a/10, 073b/14, 021a/09, 053b/07, 063b/01, 023b/11, 042a/19, 050a/09, 008a/18, 011b/13, 049a/04, 049b/18, 051a/01, 067b/06, 048b/07, 053b/17, 058b/09, 060a/03, 068a/18, 012a/11, 048b/18, 069a/08, 071a/05, 074a/08, 072a/10, 015b/15, 067a/12, 009b/11, 052b/04, 042a/09, 045a/12, 008a/03, 051b/18, 007a/17, 010b/13, 011a/18, 012a/02, 012a/06, 017b/06, 020a/02, 021b/10, 023b/12, 024a/08, 024b/03, 024b/08, 025a/03, 029b/11, 029b/16, 035b/11, 037b/06, 038a/06, 039b/11, 040b/04, 041b/16, 042a/05, 043b/14, 043b/17, 043b/18, 044a/07, 044a/18, 044b/03, 044b/09, 045a/14, 048a/06, 048a/14, 048b/19, 049b/10, 049b/14, 050a/03, 050b/12, 053b/08, 059b/17, 063a/03, 063a/11, 063a/13, 063b/08, 063b/10, 066a/03, 067b/07, 067b/08, 067b/12, 068a/05, 068a/11, 068b/15, 069b/07, 070b/02, 070b/12, 070b/19, 071a/04, 071a/05, 071b/18, 073b/04, 073b/17, 074a/02, 011b/14, 042b/07, 055a/15, 012a/11

‘uryān Çıplak: 025a/02

u. it- Soymak: 025a/02

uşlu Başkalarını rahatsız edecek davranışlarda bulunmayan, söz dinleyen, edepli, terbiyeli:

023a/06, 012b/17

uşül (A) Yöntem, usül: 029a/17

utan- Kusurlu duruma düştüğü için üzüntü duymak, mahçup olmak: 045a/17

uy- (Şartları veya özellikleri bakımından) Birbiriyle bağdaşmak, uyuşmak, mutâbık olmak, intibak etmek: 014b/08, 057a/10 , 048b/02, 009a/16

uyan- Uyku durumundan çıkmak: 017a/01, 055b/14, 058b/06, 058a/04

uyku Organizmanın, dinlenip toparlanabilmesini sağlamak üzere vücuttan ve dış dünyâdan gelen uyarıları fizyolojik ve geçici olarak idrak edememesi durumu, Sükûnet hâli, hareketsizlik, durgunluk: 014a/15, 057b/14

uyu- Uyku durumunda olmak: 017a/01, 019a/14, 024a/06, 059b/03, 038b/10, 020a/04

uyuş- Canı hareket etmeyi istememek, gevşemek, tembelleşmek, miskinleşmek: 054a/10

uzak Arada çok mesâfe bulunan, uzun sürede gidilebilen, ırak: 032a/09, 022b/16, 016b/15, 028b/16, 029a/05

Ü

ü “Ve” bağlacı konumundadır: 004b/08, 012a/11, 015b/18, 065b/10

üç İkidenden sonra, dörtten önce gelen sayının adı: 009b/08, 014a/14, 031a/12, 039a/19, 040a/15, 042b/15, 043b/15, 046a/13, 047b/18, 048a/07, 049a/06, 049b/19, 050b/04, 051a/01, 054b/09, 055a/09, 058b/02, 062b/04, 063b/05, 070a/10, 071a/16, 070b/14, 070b/17, 002a/17, 005a/07,

008b/01, 011a/14, 011b/04, 021b/02, 023a/14, 030a/14, 042a/04, 042b/07, 048b/03, 048b/13, 059b/11, 060a/09, 061a/14, 061b/18, 062b/01, 063a/12, 066b/05, 059b/06, 062a/14, 004b/13, 035a/04

üç bin Üç bin rakamı: 009b/8, 037b/09, 039b/06, 042b/04, 043b/12, 044b/06, 054b/13,

üç yüz Üç yüz rakamı: 054b/02, 037b/14,

üleş- Dağıtmak, bölüştürmek : 017a/11, 056b/03

ümmet (A) Bir peygambere îman edenlerin, onun getirdiklerine inanıp tâbi olanların meydana getirdiği topluluk: 066b/09

ümmi (A) Mekteb ve medresede okumamış kimse: 036a/10

ürk- Korkup birden sıçramak, bir şeye karşı korku ve ürperme hissi duymak, korkup çekinmek: 058b/08, 073b/16

‘üryân (A) Kılıç vb. savaş aletini kınından çıkarma: 042b/01, 011b/12

‘ü. it- Kılıç vb. savaş aletini kınından çıkarmak: 042b/01, 011b/12

üslüb (A) Tarz, ifade tarzı: 023a/17, 042b/06, 040a/03

üst Üst, üzeri: 016b/13, 014b/03, 004b/01, 024a/06, 033a/13

üstād (F) Usta, hoca : 031b/01, 041a/12

üş- Her taraftan gelip toplanmak, üşüşmek: 024a/07, 027b/16, 028a/07, 50a/04

üzere Üzerine, üzerinde, müddetçe, süresince, kadar, amacıyla: 047a/06, 002a/08, 009a/02, 009b/08, 0010a/01, 014a/02, 023a/17, 023b/13, 024a/11, 027a/15, 028a/19, 038b/05, 040a/03, 041b/07, 042b/06, 042b/17, 053b/05, 064a/13, 065b/10, 068b/06, 029a/07, 026a/06, 053a/08, 055a/08

üzeri Bir şeyin yukarı, göğe doğru olan yanı: 060b/14, 046a/18, 012b/03, 064a/19, 070a/03, 025a/18, 026a/19, 027b/18, 030a/08, 034b/03, 071a/15, 070a/05, 021b/11, 033a/09, 039a/15, 007a/08, 007a/15, 009a/04, 011b/01, 014a/16, 015a/14, 020a/02, 027a/09, 027a/17, 027b/06, 027b/07, 027b/14, 028b/06, 029a/13, 029b/18, 030a/01, 031b/02, 037a/08, 044b/10, 048a/02, 048b/10, 048b/13, 049a/01, 049a/04, 050a/04, 050a/11, 050b/19, 055a/06, 056b/18, 058b/05, 058b/07, 060b/12, 060b/14, 061a/14, 061a/16, 062a/02, 063b/07, 064a/05, 065b/06, 065b/13, 065b/14, 066b/06, 067b/16, 069a/11, 069a/14, 072b/15, 073a/17, 074a/05, 011b/10

V

vādī (A) İki dağ arasında uzanan arâzi: 028b/11

vāfir (A) Çok, bol: 002a/01, 002a/06, 023a/01, 056b/03

vaḥ (A) Acıma, yakınma, esef bildirir, yazık: 033b/07

vāḳ‘a (A) Hadise, olay: 056a/16

vākı ‘a (A) Olmuş olan şey, geri çevrilmesi mümkün olmayan olay : 058a/10, 015a/17, 018a/07, 056a/18, 056b/04, 058a/03, 058a/05, 059b/04, 061a/10, 066a/13, 068b/09, 068b/17, 015b/01, 057a/06, 015a/12, 052a/09, 058a/09, 065a/02, 057a/01

vaķit (A) Zaman, belirlenmiş zaman: 021b/18, 056b/13, 056b/16

vālide (A) Anne: 054a/06, 056b/02, 024a/15, 019b/18, 036a/18, 036b/01

vallaħ (A) Allaha yemin olsun ki sözünden : 038b/06

var Bulunan, var olan, mevcut olan, bütün : 002b/02, 003a/09, 004a/18, 004b/07, 005a/11, 005b/04, 005b/05, 006a/12, 006b/07, 010b/01, 011a/11, 011b/10, 012a/15, 012a/18, 012b/11, 013b/07, 015b/13, 015b/17, 016a/19, 016b/10, 018a/08, 019a/04, 020a/17, 021a/03, 021a/12, 024b/14, 025a/06, 024b/18, 025b/11, 028b/11, 030b/19, 031a/08, 031b/07, 031b/16, 032b/07, 033a/07, 033a/14, 033b/15, 034a/04, 034a/09, 034b/02, 034b/04, 034b/08, 034b/15, 035a/13, 035b/14, 036b/13, 037a/12, 039a/13, 040a/15, 040b/09, 040b/14, 041a/01, 041b/12, 042b/10, 045b/07, 046a/15, 046b/04, 046b/12, 046b/15, 051a/07, 051a/16, 051b/09, 052a/06, 052b/14, 053a/12, 053a/16, 054a/11, 054a/18, 055a/02, 055a/04, 055b/06, 055b/08, 056a/05, 056a/13, 056b/07, 056b/18, 057a/03, 057b/03, 057b/08, 059b/05, 060a/05, 063a/10, 065a/03, 065b/02, 066b/16, 068b/12, 070a/12, 071b/02, 040a/13, 005b/16, 051b/01, 015a/17, 033b/10, 046a/05, 048b/01, 051a/02, 055a/12, 065b/10, 068b/14, 069a/04, 040a/03, 003b/10, 008b/12, 011a/13, 016a/01, 022b/12, 023a/14, 028b/13, 028b/14, 028b/16, 030a/10, 032b/16, 036a/05, 036a/16, 036a/18, 038b/19, 046a/02, 050b/08, 057a/09, 060a/14, 060a/15, 070a/04, 070a/06, 070b/10, 003a/04, 013a/12, 017a/04, 043a/04, 060b/13, 061b/07, 064a/07, 064a/13, 064a/18, 032a/14, 028a/17, 062a/03

var- Gitmek, yetişmek: 038a/03, 002b/05, 004b/04, 054a/03, 011a/09, 012a/05, 016b/10, 037b/15, 065b/11, 067a/14, 010b/15, 041b/17, 044a/11, 053a/17, 058a/09, 070b/10, 031b/14, 019b/02, 060a/08, 006b/04, 033a/08, 033b/17, 036b/09, 040a/18, 041b/15, 042b/07, 046b/12, 022b/16, 062a/10, 002a/02, 002a/03, 002a/18, 002b/09, 003a/19, 004a/14, 005a/02, 005b/19, 006a/19, 006b/13, 008b/17, 009b/01, 010b/17, 013a/06, 013a/07, 013a/15, 016a/08, 017a/08, 017a/14, 018a/06, 018b/16, 019a/06, 022b/17, 025b/12, 026a/18, 026b/06, 028b/12, 030b/14, 033b/06, 033b/16, 035a/05, 035a/15, 037a/08, 038a/16, 040a/02, 041a/03, 041a/06, 042b/18, 046a/16, 049b/09, 050a/11, 051a/10, 052a/05, 056b/04, 057b/12, 059a/14, 060a/07, 061a/12, 062a/10, 064a/15, 067a/01, 070a/11, 072b/10, 074a/16, 073b/07

vaşf (A) Bir kimse veya şeyin taşıdığı hal, sıfat, nitelik: 036a/12

vāşıl (A) Ulaşma, birleşme: 036b/09, 057a/10, 031b/11

v. ol- Erişmek: 057a/10, 031b/11, 036b/09

vay Şaşkınlık, kızgınlık, şikayet, esef, telâş, acı, sevgi vb. çeşitli duygularda anlamı kuvvetlendirir: 062a/13

ve (A) İki kelime, cümle ve öbeği birbirine bağlar, ile: 002a/03, 002a/16, 002b/08, 002b/17, 003a/04, 003b/05, 003b/08, 003b/10, 003b/16, 004a/01, 004a/13, 004b/02, 004b/15, 004b/16, 004b/17, 005a/04, 006a/01, 006b/14, 007a/02, 007a/05, 008b/04, 009a/15, 009a/17, 009b/10, 009b/12, 0010a/15, 010b/09, 010b/16, 011b/04, 011b/07, 011b/11, 011b/17, 012a/08,012a/14, 012a/15, 013a/05, 013a/06, 013a/09, 013b/03, 013b/04, 013b/12, 013b/14, 013b/19, 014a/02, 014a/05,014a/08,014a/10,014a/16, 014b/04, 014b/10, 015b/01, 015b/04,015b/16, 016a/13 016a/15, 016a/16, 016b/08, 016b/09, 016b/19, 017a/12, 017a/13, 017a/17, 017b/05, 018a/10, 018b/07, 019a/05, 019b/06, 019b/11, 020a/05, 020a/08, 020a/14, 020a/15, 020b/04, 020b/06, 020b/16, 020b/17, 021b/06, 021b/11, 023a/05, 024a/09, 023a/15,024a/04, 024a/13, 024a/15, 024a/16, 024b/04, 024b/16, 025a/03, 025a/15, 026a/13, 026a/17, 026b/08, 026b/17, 026b/18, 027a/07, 027b/12, 027b/14, 028a/02, 028b/01, 028b/07, 028b/13, 028b/16, 029a/06, 029a/07, 029a/12, 029b/01, 029b/06, 029b/10, 030a/18, 030a/19, 030b/12, 030b/15, 030b/18, 031a/04, 031a/05, 031a/06, 031a/10, 031a/12, 031a/14, 031b/02, 031b/18, 032a/01, 032a/05, 032a/08, 032a/11, 032b/02, 032b/04, 032b/09, 033a/01, 033a/13, 033b/18, 034a/03, 034a/07, 034b/03, 034b/12, 035b/11, 035b/12, 036a/01, 036a/05, 036a/13, 036a/19, 036b/06, 036b/12, 036b/17, 037a/04, 037a/07, 037a/16, 037a/18, 037b/01, 037b/03, 037b/05, 037b/08, 037b/13, 037b/16, 038a/08, 038a/11, 038a/13, 038b/02, 038b/04, 038b/05, 038b/07, 038b/09, 038b/11, 039a/05, 039a/09, 039a/14, 039b/03, 039b/14, 039b/15, 039b/19, 040a/02, 040a/04, 040a/17, 040b/09, 040b/10, 041a/08, 041a/09, 041a/13, 041a/17, 041a/18, 041a/19, 041b/15, 042a/02, 042a/03, 042a/11, 042b/03, 042b/04, 042b/05, 042b/09, 042b/13, 042b/15, 042b/16, 043a/06, 043a/10, 043a/11, 043a/14, 043a/15, 043b/01, 043b/02, 043b/09, 043b/13, 043b/15, 044a/03, 044a/10, 044b/02, 044b/05, 044b/09, 044b/14, 044b/19, 045a/05, 045a/10, 045a/11, 045a/12, 045a/14, 045a/16, 045b/09, 045b/11, 045b/13, 045b/14, 045b/15, 046a/03, 046a/08, 046a/12, 046b/17, 047a/06, 047a/07, 047a/17, 048a/13, 048b/04, 048b/19, 049a/03, 049a/10, 049a/16, 049a/19, 049b/04, 049b/13, 050a/03, 050b/05, 050b/16, 050b/18, 051a/03, 051b/06, 051b/13, 052a/02, 052a/05, 052a/18, 052b/04, 052b/11, 053a/06, 053a/11, 053b/01, 054a/15, 054b/10, 056a/06, 056a/17, 056b/05, 056b/06, 057a/10, 057b/05, 058a/01, 059a/01, 059b/01, 060a/04, 061a/06, 061a/13, 061a/14, 061b/04, 061b/08, 061b/15, 062a/02, 062a/05, 062a/06, 062a/08, 062a/10, 062a/11, 062a/17, 063a/03, 063a/13,063a/19, 064a/01, 064b/05, 064b/10, 065a/01, 065a/02, 065a/10, 066a/10, 066a/13, 066b/02, 066b/03, 067b/03, 067b/04, 068b/15, 069a/03, 069a/04, 069b/01, 069b/02, 069b/03, 069b/04, 069b/06, 069b/07, 069b/15, 069b/17, 069b/19, 070a/01,

070a/06, 070a/07, 070b/05, 071a/16, 071a/17, 071b/19, 072b/07, 072b/15, 072b/16, 073a/03, 073b/11, 073b/15, 074a/09

vech (A) Sebep, vesîle: 027a/03, 014a/12

veda (A) Ayrılma, ayrılış: 032b/05

v. it- Ayrılmak, uzaklaşmak: 032b/05

vefâ (A) Sözünde durma, verilen sözü yerine getirme: 068a/15, 071b/08, 074a/18

vefākār (A, F) Vefa gösteren, vefa sâhibi, vefalı (kimse): 015a/03

vehm (A) Gerçekte var olmayan, fakat var olduğu sanılan, varmış gibi tasarlanan düşünce ve zan: 012b/09

velvele (A) Gürültü, patırtı: 037b/03, 050b/14, 038b/08

ver- İletmek, eriştirmek, Bırakmak, bağışlamak: 058b/08, 031a/16, 041b/10, 042a/17, 044b/09, 048b/07, 048b/18, 067b/06, 068a/19, 067a/02, 024a/05, 046b/06

vesselâm (A) İşte o kadar, son söz bu” anlamında sözü kısa kesmek için kullanılır: 074b/15

veyâ Cümlede bildirilen husûsun sayılan birden fazla şey için aynı zamanda söz: 038b/08, 065a/17

veyâhüd (F) Yahu : 056b/16

vezîr (A) Osmanlı Devleti’nde askeri ve idari yetkisi olan en yüksek rütbedeki devlet memuru, vezirlik rütbesine sâhip kimse: 002b/07, 002b/11, 0010a/11, 013a/09, 018a/03, 030a/17, 030b/01, 030b/06, 038a/01, 039a/02, 040a/18, 040b/15, 040b/17, 046b/05, 050b/05, 052b/18, 052b/01, 055a/04, 073a/01, 038a/10, 058b/14, 020a/04, 045b/12, 046b/04, 002a/07, 012a/18, 014b/01, 031b/16, 046b/04, 032a/16, 037a/07, 039b/17, 051b/02, 058b/15, 040b/02, 009b/02, 040a/11, 055b/01, 052b/18, 013a/18, 013a/14, 013b/15, 015a/18, 072b/05, 018a/02, 019b/11, 013a/11

vilâyet (A) Bir vali yönetimindeki en önemli idari bölüm, il: 016b/15, 032b/03, 032b/08, 035b/02, 037a/16, 066b/14, 069a/01, 055b/10, 045b/14, 047a/02

vir- Vermek: 021b/04, 024b/01, 025b/17, 027b/11, 028b/11, 056a/17, 067a/16, 073a/07, 061a/12, 062b/16, 004b/09, 006b/19, 0010a/05, 0010a/11, 011b/13, 018b/17, 019b/11, 020b/05, 022a/19, 022b/18, 025b/14, 030b/15, 034b/17, 041a/07, 041b/08, 041b/09, 041b/19, 046b/05, 048a/12, 050b/01, 051b/16, 053a/04, 053b/06, 054a/02, 055a/14, 056a/07, 056a/09, 056a/18, 058b/14, 059a/03, 060a/11, 060b/16, 062a/09, 062b/05, 065a/14, 066b/01, 066b/13, 067a/13, 068a/06, 072a/17, 074a/04, 026a/10, 060b/11, 057b/04, 0010a/10, 014b/17, 023a/12, 025b/12, 034a/19, 062b/08, 063b/01, 066b/15, 072b/04, 072b/11, 013b/09, 033b/18, 032a/13, 070b/03, 003b/03, 029b/16, 045b/08, 009b/16, 012b/12, 019a/11, 048b/14, 060b/18, 072a/15, 046b/05, 018b/03, 041b/10, 067a/07, 047a/05, 037b/03, 011b/15, 066a/06, 034a/06, 004b/06, 012b/03,

012b/17, 013a/08, 013a/13, 016a/19, 017a/03, 043b/05, 060b/09, 017a/15, 023b/15, 052b/08, 021b/08, 071b/17, 061a/18, 002b/08, 011b/14, 012b/19, 025a/08, 046a/02, 053b/02, 067a/01, 068a/16, 055b/10, 040a/07, 013b/08, 046a/01, 059a/05, 059b/05, 065b/07, 013b/08, 052b/12, 057a/11, 022a/18, 043a/03, 037a/02, 014b/05, 046b/15, 060b/05, 40b/14, 051a/17, 008b/10, 060a/14, 051a/15, 059b/12, 022b/01, 043a/07, 056b/08, 014a/18, 018b/07, 019a/05, 028a/16, 039a/16, 056b/14, 061a/08, 023a/19, 023b/03, 012a/17, 015b/08, 023b/06, 002a/15, 004a/03, 004a/10, 0010a/06, 0010a/13, 011b/11, 014a/06, 018a/13, 019b/17, 021a/15, 026a/03, 032a/03, 034a/07, 036b/16, 042a/13, 042b/04, 042b/12, 043b/05, 044a/10, 048a/01, 048a/15, 048a/17, 048b/13, 051b/05, 052a/17, 055b/10, 060a/08, 062b/12, 063b/13, 068b/05, 068b/20, 069a/08, 069b/17, 070b/13, 071a/03, 073b/15, 074a/09, 004b/03, 011a/13, 013a/14 , 032a/18, 050b/04, 046b/06, 064b/01, 017b/09, 026a/03, 023a/04, 032a/04, 065b/14, 006a/07, 008b/13, 040b/01, 041a/15

vuşlat (A) Sevdiğine kavuşma: 056b/01

vü Ve bağlacının sesliyle biten Arapça ve Farsça kelimelerden sonraki okunuşu: 045a/11

vücūd (A) İnsan veya hayvan gövdesi, beden: 038a/05, 004b/04, 048a/18, 068a/07, 068a/15, 049a/11, 051a/11

Y

ya (A) “Evet” anlamında kullanılır [İlk üç mânâda *a* uzundur], Ey, hey: 060a/14, 003b/13, 004a/02, 004a/05, 004a/10, 005a/08, 007a/01, 011a/10, 013b/03, 016b/17, 019a/05, 020b/19, 021a/07, 021a/11, 022a/01, 022a/05, 023b/05, 024b/10, 025b/05, 026a/01, 028a/10, 028a/16, 028b/02, 028b/10, 029b/12, 029b/13, 029b/14, 029b/15, 029b/19, 030a/07, 031b/06, 043a/18, 043b/14, 049b/09, 050a/12, 053b/05, 053b/13, 060b/03, 062b/16, 063a/15, 065a/11, 067a/15, 069a/05, 020b/14, 012b/19

yā (F.) O halde, veya : 005b/08, 006a/08, 008b/13, 016a/11, 016b/14, 021a/08, 022a/11, 022b/07, 031b/09, 040b/15, 047a/04, 047a/05, 053a/15, 057b/08

yādigār (F) Bir kimseyi veya olayı hatırlatmak üzere verilen yahıt onlardan kalan şey: 017a/18, 036a/10, 007b/05

yağız Tüyü parlak siyah (at) : 002a/11

yağma Zor kullanarak karşısına çıkan şeyleri alıp kaçma, çapul, talan: 054a/04

yağmur Atmosferdeki su buharının yoğunlaşması sonucu yeryüzüne damlalar halinde düşen su: 064b/10

yâhūd (F) Veya, Söylenen bir düşünceden vazgeçildiği ve yerine ikinci bir düşünce ileri sürüldüğü zaman ikinci cümlenin başına getirilir: 004a/03, 073b/08, 059a/11, 064a/07, 046b/16, 047b/12, 057a/09, 064b/04

yaka Taraf, kısım, bölüm: 016a/16, 028a/06

yakın (A) Az bir ara ile ayrılmış olan (zaman veya yir), uzak karşıtı: 006a/15, 026a/18, 026b/06, 028b/13, 033b/15, 036a/16, 060a/17, 070a/16, 072b/11, 073b/04, 032b/09, 024b/13, 037a/04

y. gel- Yaklaşmak: 006a/15, 070a/16, 072b/11, 073b/04

yağlaş- Arada az bir aralık kalacak biçimde ilerlemek, aradaki uzaklığı azaltmak veya büsbütün ortadan kaldırmak için ileri gitmek: 029a/01

yalnız Yanında başka biri bulunmayan, başkası ile birlikte olmayan (kimse): 002b/11, 006a/05, 032a/18, 035a/02, 035a/04, 035b/12, 038a/06, 038a/17, 039a/18, 041b/14, 045b/12, 045b/14, 051b/19, 061a/03, 064a/04, 070b/01, 061a/07, 012b/08, 054a/07

yalvar- Yalvarmak, birinden bir şey isterken yumuşak ve acındırıcı bir tavır takınmak: 022b/14, 070a/13, 005b/03, 021a/12, 029a/10, 072a/19, 022b/13, 025a/10, 067a/11, 004a/06, 030a/08

yaman Gücü, etkisi, becerikliliği, ustalığı vb. alışılmışın üstünde olan: 009a/17, 040a/19, 045b/05, 046b/14

yan 1. Bir yirin ön veya arka kabul edilen kısmına göre sağ yâhut solda olan tarafı, bir eksene göre sağ veya solda kalan taraf: 002b/01, 005b/05, 005b/09, 048b/01, 070b/06, 048b/01, 054a/02, 045a/15, 072b/17, 002a/17, 003a/17, 0010a/06, 013a/06, 013a/16, 024a/15, 025a/09, 035a/16, 036a/07, 043b/09, 045b/11, 048a/06, 056a/08, 056b/11, 056b/15, 060a/03, 064a/10, 067b/11, 069b/02, 069b/05; **2.** Birlikte, beraberinde: 012b/11, 018a/09, 022a/08, 067b/01, 033a/12, 012b/11, 018a/09, 022a/08, 067b/01, 072b/17, 002a/17, 003a/17, 0010a/06, 013a/06, 013a/16, 024a/15, 025a/09, 035a/16, 036a/07, 043b/09, 045b/11, 048a/06, 056a/08, 056b/11, 056b/15, 060a/03, 064a/10, 067b/11, 069b/02, 069b/05, 002a/17, 003a/17, 007b/11, 0010a/06, 013a/06, 013a/16, 025a/09, 035a/16, 036a/07, 043b/09, 045b/11, 048a/06, 034b/02, 056a/08, 056b/11, 056b/15, 060a/03, 064a/10, 067b/11, 069b/02, 069b/05, 005a/12, 006b/07, 006b/12, 009b/04, 010b/03, 023a/19, 031a/08, 033a/13, 034b/07, 040a/07, 041a/17, 046a/15, 048a/12, 056b/18, 062a/17, 065b/18, 066b/01, 016b/06, 048a/14, 056b/07, 060a/13

yan- Ateş durumuna geçmek, tutuşmak: 049a/18, 053b/09, 048a/19, 055b/16, 048a/05, 073b/05

yanaş- Yanaşmış durumda olan, yaklaşmak : 027a/06, 023a/02

yap - Ortaya koymak, gerçekleştirmek, oluşturmak, meydana getirmek : 015b/16

yapış- (Bir şey bir yire) Ayrılmayacak şekilde tutunup kalmak: 005a/07, 028a/06, 033a/19

yara Keskin bir şeyle veya bir vuruşla vücutta oluşan derin kesik: 052a/16

yaramaz İşe yaramayan, yararlı olmayan (kimse veya şey): 002b/01, 052a/14, 073a/16

yardım Elindeki imkânları ve gücünü ihtiyâcı olan biri için kullanma, muavenet: 020a/12, 043a/16, 052a/15

y. it- Yardım etmek: 052a/15, 020a/12

yardımcı Kendi güç ve imkânlarını başkalarının yararına kullanan kimse: 066b/10

yarın İçinde bulunulan günden sonra gelen gün: 002a/08, 009b/06, 057b/18, 058a/03, 073a/06, 073a/08, 035b/15

yariğar Sevgili dost: 014b/04

yat- Uyumak veya dinlenmek için yatağa girmek: 014a/15, 033b/02, 033a/17, 002b/08, 011a/04, 049b/08, 055b/13, 005b/09, 002a/01, 030b/14, 033a/18, 052a/01, 050b/11, 005a/04, 053a/17, 054b/06, 019a/14

yavı (F) Kaybolmuş, kayıp, zâyi: 033b/14

yavuz Fenâ, kötü: 064a/14

yavuzlan- Sertleşmek, çetinleşmek, kabadayılaşmak: 007a/12, 0010a/18, 021a/06, 042a/12, 073a/05

yaz - (Bir söz veya düşünceyi) Belli işâret ve harflerle bir yire geçirmek: 0010a/01, 0010a/04, 019a/11, 051a/05, 071a/02, 062b/15, 058a/06, 020b/16, 041b/17, 0010a/01, 020b/19, 0010a/18, 004b/07, 006b/17, 0010a/05, 010b/02, 039a/17, 039b/05, 041b/03, 043a/18, 046a/10, 055a/09, 060a/17, 064b/09

yazıcı Katip: 009b/18

yazıl- Yazma işinin yapılması: 026a/07

yedi Altıdan sonra, sekizden önce gelen sayının adı: 002a/11, 006b/10, 006b/12, 009a/03, 009a/04, 009a/10, 009b/10, 011b/03, 024a/08, 032a/06, 036a/01, 037b/09, 039a/04, 040b/02, 049a/11, 052b/12, 071b/14, 072a/03, 073a/04

yelken Kayık ve gemileri rüzgâr gücüyle yürütmek için direklerine uygun bir şekilde takılan sert, sağlam ve kalın bez: 004b/14, 027a/10, 027b/07, 029a/03, 027a/07, 027a/09, 027a/15, 027b/06

yelkenci Yelken diken kimse: 026b/08, 027b/11, 028a/14, 030a/04

yemîn (A) Allah'ı veya mukaddes bir varlığı şahit tutarak verilen söz, ant, kase: 064b/05, 064b/03

yeni Hiç kullanılmamış olan: 047a/10, 049b/16

yetiş- Ulaşmak, ermek, varmak, vasil olmak: 021b/10, 049a/04, 065b/15, 002b/03, 048b/16, 071b/19, 004a/12, 014a/15, 019b/16, 024a/19, 046b/09, 050a/12, 026b/13

yetmiş Altmış dokuzdan sonra, yetmiş birden önce gelen sayının adı: 002a/11

Yezdān (F) Yaratıcı, Allah: 030b/16

Yezdānperest (F) Müslüman: 032a/09, 040b/16

yık- Yıkmak, devirmek: 068b/18, 025a/03, 054a/17, 069b/02, 070b/19, 061b/10

yıkça- Su veya başka bir sıvı kullanarak bir şeyi temizlemek: 049b/01

yıkıl - Devrilmek, yığılmak : 033a/13, 042b/01, 044b/04, 044b/10, 049a/01

yıl Sene: 032a/07, 033b/08

yi- 1.Yemek yemek: 002a/03, 024a/14, 057a/14, 003a/07, 024a/17, 057a/11, 057a/18, 059a/09, 049b/01, 014a/14, 027b/17024a/14, 024a/16; **2.** Yara almak: 048a/10, 044a/18, 030b/12, 073a/11

yiğit Yürekli, gözü pek, kahraman (kimse): 034a/15, 064b/15, 023a/06

yine Bir daha, tekrar, gene: 0019a/09, 018b/17, 040a/03, 040b/14, 043a/19, 044a/16, 045b/09, 046a/07, 047a/13, 049b/02, 049b/10, 049b/12, 049b/16, 050a/06, 050a/14, 050a/15, 050a/19, 050b/02, 050b/11, 050b/12, 050b/13, 050b/14, 050b/16, 050b/18, 051b/01, 051b/13, 052a/01, 052a/11, 052a/13, 052b/01, 055b/05, 056b/05, 058b/11, 061b/15, 065a/18, 069a/01, 069b/05

yir Bir nesne veya kimsenin kapladığı yâhut kaplayabileceği boşluk, bulunduğu mahal: 006b/03, 023b/19, 025a/18, 032b/06, 058b/15, 003b/09, 030a/11, 033b/03, 040a/04, 040a/06, 040a/15, 051a/01, 054a/08, 064b/10, 025b/02, 040b/04, 061b/18, 070a/03, 025b/19, 019b/02, 021b/11, 025a/14, 025b/13, 027a/03, 027a/06, 027a/15, 031b/03, 033a/17, 061a/09, 061a/11, 062a/02, 063a/13, 063b/03, 069a/09, 025b/13, 063a/13, 074b/17, 049a/11, 051a/11, 056a/12, 004a/13, 016b/01, 023a/15, 005a/17, 011a/09, 034b/13, 036a/14, 041a/12, 043a/06, 043b/10, 047a/14, 047b/13, 0499a/11, 069b/01, 039a/03, 007a/11, 020a/03, 022b/17, 023b/14, 025b/01, 030b/12, 033b/03, 049b/08, 053a/14, 061b/13, 062b/10, 065b/11, 010b/02, 010b/09, 030a/15, 034a/07, 067a/03, 069b/08, 004a/19, 021b/13, 042a/01, 011b/06, 046a/09, 069b/05, 035a/07, 040b/08, 066b/16, 058b/11, 057b/16, 002b/02, 016a/04, 002b/08, 016b/08, 072a/08, 010b/08

yirlü Bir yirin ilk sakini olan: 069b/05

yirmi On dokuzdan sonra, yirmi birden önce gelen sayının adı: 018b/15, 051a/01, 059b/13, 060a/01, 064a/01, 064a/06, 067a/08, 046a/12

yoğsa Merak, tereddüt, ümit vb. duyguları ve düşünülen ihtimallerin dışındaki başka bir ihtimâli belirtmek için kullanılır; acaba: 004a/19, 0010a/02, 012b/14, 016b/07, 016b/09, 027b/04, 028a/06, 028a/17, 028b/05, 035a/04, 052a/06, 055a/01, 055a/14, 059a/10, 059b/05, 060a/06, 061a/17, 063b/15, 067b/08, 018a/16, 062a/04, 059a/17, 059b/18

yok Mevcut olmayan, bulunmayan şey, nesne veya kimse yok, hayır: 002b/09, 037a/02, 004a/02, 005b/02, 006b/13, 007a/03, 0010a/15, 010b/12, 013b/05, 013b/13, 014a/11, 014a/13, 016a/04, 017b/15, 018a/19, 018b/03, 018b/08, 019a/12, 020b/10, 022a/08, 023b/19, 024b/03,

025a/04, 025a/17, 026a/03, 026a/13, 028a/03, 029b/12, 032a/18, 032b/18, 033a/09, 033b/04, 041a/02, 043b/09, 044a/18, 045b/03, 048a/10, 049a/08, 050a/08, 052a/09, 052a/14, 054a/07, 056b/16, 057b/08, 057b/11, 058a/14, 058b/16, 061a/08, 061b/05, 062b/18, 067a/10, 067b/17, 071b/03, 051a/11, 061b/10, 061b/12, 057b/08, 004a/17, 006a/08, 009b/02, 013a/01, 013b/06, 014a/16, 015b/09, 018a/04, 026a/16, 041a/17, 043a/06, 043a/13, 044a/05, 045b/18, 047a/07, 051a/05, 051a/14, 052a/07, 061a/18, 064a/08, 064b/18, 011a/03, 045a/01, 045b/03, 041b/11, 019a/02, 012b/18, 016a/16, 022b/08, 035b/10, 050b/09, 026b/12

yol Bir yirden bir yire gitmek amacıyla içinden veya üzerinden geçilen yer: 006a/14, 014b/03, 017a/16, 020a/01, 023b/06, 025b/17, 026a/06, 049a/16, 061a/08, 064a/11, 064b/10, 003b/12, 051b/10, 062b/12, 067a/08, 042b/13, 047a/05, 047b/12, 048b/14, 059a/16, 073a/19, 053b/01, 028b/16, 059a/18, 059b/05, 064a/17, 064b/03, 002b/04, 046a/05, 028b/12, 029b/03, 072a/11, 014b/14, 066b/03, 069b/04, 038b/19, 064b/03, 064b/05, 064a/12, 070a/05, 049a/15, 011a/13, 018b/17, 045a/02, 052a/13, 056a/04, 058a/09, 066b/03, 026a/02, 064a/10

yol- Kuvvetle çekip koparmak, yirinden çıkarmak: 038a/13

yoldaş Yol arkadaşı: 003a/03, 055a/14, 039b/19, 040a/11, 036a/04, 051a/09, 035a/14, 002a/17

yorul- Sarfettiği çaba sonucu yorgunluk duymak, yorgun duruma gelmek: 016a/07

yuğarı Bir şeyin aşağı kabul edilen kısmına göre üstte kalan tarafı veya bu tarafta bulunan kısmı: 027a/17

yumrucuk Küçük yumru, küçük şişkinlik: 028a/07

yumurta Bir dişinin vücudunda oluşan ve döllenmeden sonra gelişerek aynı türden bir canlı meydana getiren hücre: 071a/15

Yunaniye Özel isim: 061b/02

yut- Ağızda olan bir şeyi boğazdan aşağı indirmek: 058b/17

yük Bir insan veya taşıtın taşıdığı şeylerin bütünü: 003a/05

yüksek Yüce, tabanı ile en üst noktası arasındaki mesâfe kendi cinsinden olan şeylere göre fazla olan: 025a/19, 027a/19

yün Koyun, keçi, deve vb. hayvanların vücudunu örten, dokuma sanâyiinde, yatak, yastık ve yorgan yapmakta kullanılan tüylere verilen isim: 058b/17

yürek İnsanın bütün duygularının kaynağı ve mânevî varlığının merkezi, gönül, kalp: 013b/18, 027a/19, 038b/14

yürekli Yiğit, korkusuz, yüreği pek, cesâretli, cesur: 069b/19

yürü- Yürümek, gitmek: 032b/07, 064b/02, 011b/13, 015b/07, 063b/08, 072a/01, 068b/03, 018b/02, 044b/05, 065b/06, 069a/15, 007a/11, 011b/01, 017b/10, 040a/10, 058b/05, 069a/15,

050a/16, 037b/07, 040b/12, 021a/18, 044b/07, 049a/01, 073b/03, 073a/04, 050a/19, 009b/15, 011b/04, 042b/01

yüz Sayı olan yüz: 047a/17, 009b/04, 020b/07, 026a/18, 030b/10, 035b/12, 039a/18, 045b/15, 046a/13, 046b/01, 046b/08, 046b/11, 046b/14, 047a/19, 049a/01, 049a/05, 050b/04, 050b/07, 059b/12, 062b/12, 062b/14, 063b/06, 068b/03, 069b/18, 071b/02, 072b/09, 011b/01, 041a/16

yüz 1.Yüz, çehre 036b/14, 024a/04, 040a/04, 056b/10, 052b/09, 052a/10 , 033a/02, 064b/16, 019b/14, 059a/19; **2.** Neden, sebep: 004b/18, 010b/02, 062a/07, 065a/01, 065a/08, 036b/19

y. sür- Yüz sürmek, aşırı sevgi göstermek için yire eğilmek: 019b/14, 052a/10

Z

zabıt (A) Tutma, koruma: 011a/10, 013b/04, 044b/15, 048b/09, 060a/05, 068a/17, 072a/06

z. it- Tutmak, hâkim olmak: 013b/04, 044b/15, 048b/09, 060a/05, 068a/17

zâhir (A) Meydanda olan, görünen, açık ve belli olan (şey): 043a/02, 017a/17, 002a/09, 016b/04, 016b/11, 036a/14, 028b/10, 029a/02, 052b/19, 059a/02

z. ol- Ortaya çıkmak, görünmek: 002a/09, 029a/02, 059a/02

zahım (F) Yara: 054a/08, 051a/14, 050b/01, 051b/02, 002b/02, 042b/07, 043a/05, 044b/03, 048b/19, 049b/11, 050a/03, 050a/07, 072a/09, 072a/10, 053a/06, 049b/09, 050a/12, 050a/16, 072a/08, 052a/15, 051a/07, 052b/05, 002b/12, 030b/14, 050a/16, 050b/10, 051b/02, 049a/19, 020a/06, 053a/01, 072a/03, 051a/01, 054a/15, 044a/18, 050a/10, 030b/12 , 048a/10, 049a/11

z. ur- Yaralamak: 051a/01, 054a/15, 044a/18, 050a/10

z. yi- Darbe almak: 030b/12 , 048a/10, 049a/11

zahım-dâr (F) Yaralı, yaralanmış: 002b/08, 043a/05, 044b/13, 045a/05, 047a/05, 049b/05, 049b/19, 050b/10, 054b/05, 015b/05, 020a/03, 053a/16

z. ol- Yaralanmış olmak: 015b/05, 020a/03, 049b/05, 049b/19, 054b/05

zahmet (A) Sıkıntı, meşakkat: 041a/06, 064b/17, 067b/17

z. çek- Sıkıntı çekmek: 041a/06, 064b/17, 067b/17

zâlim (A) Zulüm ve haksızlık yapan (kimse): 016b/02, 017a/12

zamân (A) Olmuş ve olacak hâdiselerin birbiri ardınca cereyan edişinin düşüncemizde meydana getirdiği başı ve sonu belli olmayan soyut kavram, vakit: 005b/12, 020b/13, 020b/14, 048b/09, 003b/02, 015a/11, 015a/14, 023a/04, 028a/12, 032a/02, 032b/02, 033a/01, 042b/13, 052a/07, 055a/12, 073b/18, 036b/06, 037a/09, 049a/05, 073b/15, 015a/01, 057a/08, 035b/07 050b/18, 059a/02, 049b/08, 072a/12, 004b/19, 066b/11

zan (A) Gerçeğini bilmeden ihtimal üzerine hüküm verme, bu yolda verilen hüküm, sanı: 021b/03

zanpāra (F) Kadın peşinde koşan çapkın erkek: 028a/13

zarar (A) Bir kimse veya şeyin sebep olduğu kayıp, kötü sonuç, ziyan: 041b/07, 050b/06, 052a/05, 054a/06, 061b/14, 031a/03

z. gör- Zarar görmek: 031a/03, 041b/07, 050b/06, 052a/05

zāyi (A) Kayıp, yok olmuş, elden çıkmış (şey): 034a/15

z. it- Heba etmek, boşa çıkarmak: 034a/15

zebāni (A) Ehl-i cehennemi cehenneme def etmeye memur olan melaike: 057b/15

zeber Üst, üstte: 050a/04

zebūn (F) Güçsüz, zayıf, aciz: 049b/12, 052b/13, 052a/16

z. ol- Halsiz kalmak: 052a/16

zehir (F) Girdiği organizmada fizyolojik görevleri bozan veya yok ederek ölüme sebep olan madde: 065a/12, 064b/04, 073b/16

zelzele (A) Deprem, yir sarsıntısı: 073b/14

zemīn (F) Yir 073b/14, 008b/18, 035b/11, 039b/11, 048a/13, 048b/19, 053b/17, 044b/04

Zengāve Özel isim: 002b/09, 002b/17, 003b/03, 020a/03, 020a/06, 030b/03, 030b/04, 031a/06, 037a/10, 041a/12, 052a/14, 020a/01, 030a/18, 030b/06, 030b/18, 031a/16, 041a/15, 045b/04, 045b/07, 046a/05, 051b/10, 051b/18, 052a/03, 052a/17, 052a/19, 052b/11, 053a/16, 054a/14, 054b/06, 072a/14, 072a/16, 002b/04, 031a/15, 045b/05, 054a/17, 004a/12, 051b/04, 052a/06

zerāfet (A) İncelik, zariflik, nezâket: 055a/07

Zergūş Özel isim: 068a/05, 068a/08, 068a/09, 068a/10, 068a/11, 068a/12, 068a/13, 068a/16, 068a/18, 069b/01

zerre (A) Zerre, küçücük: 070b/05

zerrīn (F) Altından yapılmış: 035a/13, 035a/16

zevāl (A) Yok olma, yok edilme, ortadan kalkma: 044b/11, 067b/13

zevķ (A) Hoşa giden bir şeyden duyulan beğenme duygusu: 020a/15, 021a/13, 037b/14

zindān (F) İçine tutukluların, hükümlülerin konulduğu kapalı yir: 055b/06, 003a/16, 015b/03, 032a/16, 055b/04, 056a/17, 056b/03, 066a/12, 053a/01, 018a/19, 056a/16, 056b/06, 018a/06, 038a/15, 038a/16

zinhār (F) Sakın, aman, asla: 021b/13

zīrā (F) Çünkü, şundan dolayı: 006b/15, 014b/12, 015a/12, 018a/11, 020b/13, 022b/01, 027b/15, 029a/08, 031b/17, 032a/06, 032a/17, 034b/02, 036a/18, 039b/04, 043a/09, 056b/13, 058a/09, 061a/07, 062a/04, 063a/16, 065b/02, 005a/11, 015a/11, 017a/12, 018b/08, 026b/12,

031a/03, 031b/15, 036a/07, 037a/06, 040a/19, 043a/04, 043b/01, 043b/03, 045b/02, 046b/16, 054a/11, 056b/12, 058a/05, 061b/07, 072a/19, 073a/16

zîr-i dest (F) El altında olma: 003b/03, 009a/04, 009a/10

ziyâde (A) Fazla, çok: 003b/10, 031a/10, 031a/16, 048a/11, 052b/17, 005a/15, 007a/10, 021a/16, 022a/18, 026a/15, 026b/12, 027a/19, 028b/17, 031b/13, 032a/17, 036a/02, 036a/08, 037b/08, 038b/13, 042b/11, 043a/15, 056a/09, 060a/11, 062a/03, 063a/18, 066a/16, 070a/05, 070a/06, 070a/07, 070b/13, 071b/09, 071b/11, 072a/07, 072b/19, 073b/09, 068b/11, 026a/17, 064b/10

ziyâfet (A) Misafir dâvet edip özenli biçimde ağırlama, yedirip içirme, şölen: 014b/14, 013b/16

ziyân (F) Bir şey veya kimsenin sebep olduğu çıkar kaybı, zarar: 051a/13

ziyâret (A) Birini görmeye , biriyle görüşmeye gitmek: 057a/07

zor (F) Sıkıntı çekilerek yapılan, güçlüğü olan, güç yapılan: 021b/06, 021b/10, 048a/11, 061b/13, 061b/18, 062a/01, 063b/05, 067b/08

z. eyle- Zorlamak: 061b/18

z. it- Zorlamak: 021b/10, 061b/13

zuhûr (A) Ortaya çıkma: 006b/08, 038b/08, 003b/15, 046a/11, 015a/19, 029a/01

z. it- Ortaya çıkmak: 003b/15, 046a/11, 015a/19, 029a/01

zulm (A) Haksızlık, eziyet, zulüm: 029a/08

zulmât (A) Karanlıklar, zulmetler: 029b/01, 037a/01

Züpün Özel isim: 004b/02

SONUÇ

İncelediğimiz metnin harekesiz olması; çevirinin zorluk derecesini arttırmakla beraber bilimsel değerini yükseltmiştir. Metnimiz, Eski Anadolu Türkçesi dönemi dil hususiyetlerini taşımakta olup halkın kolaylıkla anlayabileceği sade bir dille kaleme alınmıştır. Eserde kullanılan bazı kelimeler Türkçede yer almamakla beraber, daha dikkatli bir incelemede bunların Anadolu

ağızlarında kullanıldığı anlaşılmıştır. Hamzanâme’de, çok sayıda karakterler yer almakta ve olaylar bir çok mekanda geçmektedir. Eserde, Hazreti Hamza’nın özellikle savaşı kimliği ön plana çıkarılıp kahramanlıkları hayatının bir parçası olduğu izlenimi ile verilmiştir. Hamzanâmenin olay örgüsü; zaman ve mekan bakımından masal şekline ele alınıp kahvehanelerde, resmi kurumlarda, evlerde, hastahanelerde, dükkanlarda ve daha ismi belirtilmeyen nice yerlerde günümüze kadar sevilerek okunmuştur. Burada bize rehberlik eden önemli verilerden biri de; Hamzanâme’nin farklı ciltleri üzerinde daha önce yapılan çalışmalar olmuştur. Hamzanâmede geçen şahıslar değişmediğinden, çoğu zaman bir süreklilik arz etmesi sebebiyle bir ciltte okunması zor olan kişi veya mekan adı diğer cilt veya ciltlerde daha açık yazılmış olabilmektedir. Metinlerde, olayların mekanlarla bağlantılı şekilde anlatılması; Hamzanâmeyi daha çekici ve ilginç bir hale getirmiştir. Bu çalışmada; 72 ciltten oluşan Hamzanâme’nin 18 cildini ele alınıp günümüz Türkçesine çevrilerek latinize edilmiştir. İlgili sözlük hazırlanırken alfabetik sıra dikkate alınmıştır. Ortaya çıkan eser ile büyük bir bütünün bir parçası tamamlanarak sistematik bir çalışmada önemli bir adım atılmış olmaktadır. İlgili ve meraklılarının beğenisine ayrı bir kitap olarak sunulduğunda da; önemli bir okuyucu kitlesine ulaşacağı umulmaktadır.

KAYNAKÇA

Akın, N. Ş. (2006). Hamzanâme 8. cilt- Metin- İnceleme. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi SBE.

Albayrak N. (1997), “Hamzanâme”, TDV İslam Ansiklopedisi, c. 15, Diyanet yay., İstanbul, s. 516-517.

Aydın M. (2017) Hamzanâme 29. Cilt, Metin- İnceleme - Sözlük, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Arel Üniversitesi SBE.

Baysal S. C. (2008) Hamzanâme 7. Cilt- Gramer Özellikleri- Metin- Sözlük- İndeks (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Fatih Üniversitesi SBE.

Çorak R. (2018) Hamzanâme, Sahipkıran ve Hamzazade Rüstemin Maceraları, Ketebe yayınları, İstanbul.

Çorak R., Çakmak S., (2018) Hamzanâme, Hamzazade Rüstem ile Said-i Nebirenin Maceraları, Ketebe yayınları, İstanbul.

Devellioğlu F. (2010) Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Lûgat. Ankara, Aydın Kitabevi Yay.

Dilçin C. (2009). Yeni Tarama Sözlüğü. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.

Gündüz M. S. (2017), Hz Hamzanin Hayati, Kişiliği ve İslam Tarihindeki Yeri, Siirt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Cilt 4, Sayı 2, 211-242.

Köprülü M. F. (2004) Edebiyat Araştırmaları 1, Akçağ yay., Ankara, s. 190.

Sezen L. (1991) Halk Edebiyatında Hamzanâmeler, Kültür Bakanlığı, 33-40.

Türk Dil Kurumu. (2009). “Tarama Sözlüğü I-VIII”. Ankara: Türk Dil Kurumu Yay.

Türk Dil Kurumu. Büyük Türkçe Sözlük. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts (02 Mayıs 2017).

Tatlı Y. (2017) Hamzanâme 9. Cilt Metin - İnceleme- Sözlük, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Arel Üniversitesi SBE.

Yelten M. (1998) Tarih-i İbn-i Kesir Tercümesi (Giriş – İnceleme – Metin – Sözlük) Ankara, Türk Dil Kurumu Yay.

Yelten M. (2013) Hamza-nâme'nin Yeni Ciltleri ve Okunma Mekânları, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/9, 151-165.

Yelten M. (2013) “Türk Edebiyatında 15. Yüzyıldan Bir Nesir Kesiti Olarak Hamzanâme'nin Hitap Ettiği Zümreler”, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/13, 179-247.

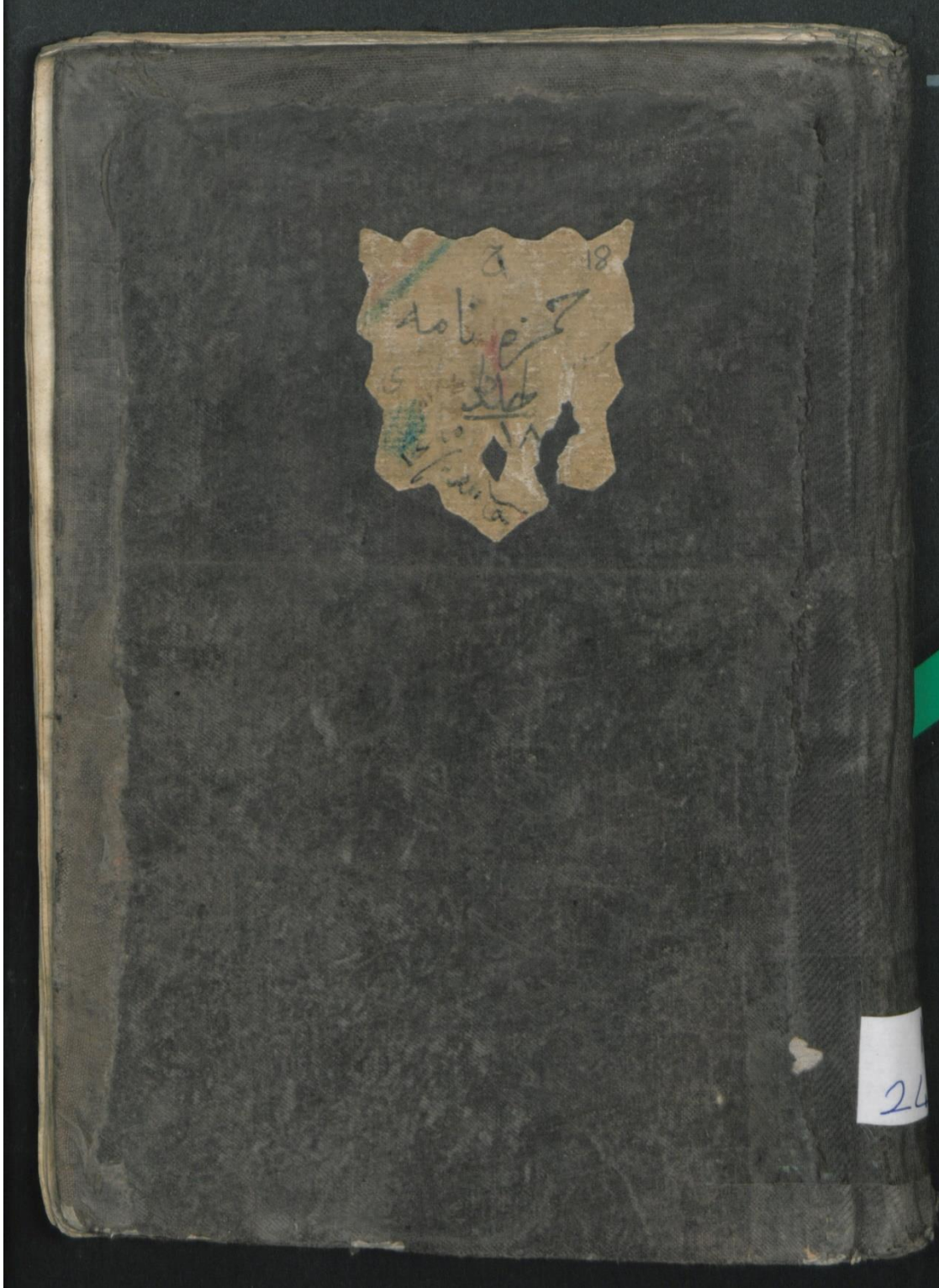
Yelten M. (2014) Hamza-nâme'nin Nesir Üslûbu, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic. 9/9: 17-30.

Yıldırım, N. (2006). Fars Mitolojisi Sözlüğü. İstanbul: Kabalcı Yay.

Yılmaz Y. (2018) Hamzanâme 6. Cilt, 1. Kısım- Metin- İnceleme - Sözlük, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Arel Üniversitesi SBE.

Hamzanâme 18 Cilt

3338

هلاک بوکندار بود که در این سفر با ما سی سبیل گفتند و سندی به ما دادند

فردان اشرف

تاریخ کتابه حمزه باصفالک اول سنکری
جلدی بیاض اول نور

الای ساقی بزم معانی کوههای شریف از غولانی قنی قول
سکه از دی کشانان قضا بر منده برست اولی یاران
قنی دور ایلین آب حیاتی که یوقدر نبود در لایق شایق بود
دخه ده الیوم مزاجی بار ایاق دور نه اهل ایام زنهار
صانیه بوجع آسیانی او کشته بجه افراستیانی کیدری
فنایه افراخته تاج اولورسون تحت ناموته محتاج
داویان اضیاء سوزان دور کار بوسم او زره عیان و بوا سولوب
اوزره یان اولوزکه اولزمان حضرت امیر و ب و صاحبقران
شرف عزت حضرت پند اول اولوزک کنده لرین رسم عشا ده روز
بولکه قلعه باک او کتد مازب فرنی قنی ایوب ده سوزده
شاهی فلذ من ایوب جمله اند اولوز اهل سلطی اول بلاد
قور سردی اذن سهراب وزیر تم خزینه شهر نون الی قنی مان
مساج قیوب کور و دردن بولیکم بنشتم دیوب طهراسی یا نشه
الوب الغار ایله اولجه ابرشدرکم سعد نبیره انده هلاک

اشرف

Handwritten marginal notes in the right margin, providing additional commentary or details related to the main text.

اتمدی اتامی کیم ایلرکی چنگدن و افراشام با نور عبیب بونزه عظیم جنگ
اولش دینک ایلری دریا کبارنه واروب بر بلوک عسکر اولور و جب
طعام بر لر ستم ایلر واروب لیتک کمار سکر و بو اراده جنگ ایلد
کلمه ایلرکی هیچ کور و کورنی دینک اول کشته لر ایتدیلر سوزور بزلر
بازرکا لیز فرنگستان کیم ویز روز کار خائف اولوب بو اراده جنگ
بوسم ایله و افراشام قوشنی کور کور سئوال ایلدک شهر اضفا لیه
سلطان ایلری فونک و زبری سهراب حریفه فتح ایوب جمله مالک
الوب بونزه کیماره قوریلر بولون بامین قالوب شکست او زره ایکن
کونک ای کور دیک ناکاه بر سهرابک نغمه نماه ایلر اولدی الله بر در بزم
سعی طوره کلمه کوشه حمزه صامعقان دیو برده کور دیک ایکی بولور
برجی ایلوز ایلرین فدیجه کیماره باغ و دیلور بری بنشتم بری ایشیق
تدجکر فرنی کور کورستان طرفین کلوت ایلرین کور کور اول
نوصون بویه نغمه اوروب کور سوسی فرنگه عسکرینه اوروب اول
بلاد کور عسکرانده همان شویله طوره بقده کلوی قاری اول بر
بوتاه قیلر نوصون فی الحال عسکر فنا و بروسه ایلی بولاق ایلر
شویلیکم فی پروا بوجوق عسکر صاعقون و سولون باروب بقوب
اوتنه برکته هان اولدی ایکی او کتد اول باد کور بولر ایلدک یا نشه
واروب بلیم سولوی اولدی کور کلوک کور کور کور کور کور کور
اولیجه جنگ ایوب اشته بوقدر اتم هلاک اولدی اتامی حریفه

Handwritten marginal notes in the left margin, providing additional commentary or details related to the main text.

تعالی اعدون امان و بر سر سه سنگله سولوشیم دیوب ایلد
دو نوب ای خواجه لر لطف ایمن بر سینه کیم کتد بیلر اولوب سبیل کله
بولاش اولوب فرنگستان سلطه کیم لم بکلم کلمتد سربین قایده
طوقون بزده کور مزه قائلون آیکه شفی و ایلدک ایلر سوزور بر
عبره بوجومز یوقدر دیرک بازرکا نلر نوله کلک دیوب بولور
طفا مه دعوت ایلدیلر بونلر ده ایلرین ایلرین ایلرین ایلرین
ایله طعام یوب بازرکان باشی رستم سئوال ایوب یا سن
ایکی سیاهی اوستد اول اسیر اولونده دمی تاده بولر بویه
فرنگستان سئل نه حاصل کتد و ایلرین ستم ایلر اول
بوصون بزم فرنی ایلر اوغولور اوله تم بولر ایله خلاص ایلیم
دیوب بازرکا نلر کور دیو ایام مو افق هان کیمه کیدیلر ستم
لهرا سینه ایلرین کیم یوب کیمه کیمه کیمه کیمه کیمه کیمه
کور دیلر ستم ستم ستم ستم ستم ستم ستم ستم ستم ستم
ایلرین دیک ستمه عیار ای دیلور سن اند اولم کیم
بزم دیرلک ستم بزم بکا نلر اولدی امرضایک سوزور
بکا اولدور ستم ده یا نشه کیم کیم دیوب طوره مارم کلوب
خیمه ستم ایلرین خیمه کور دیوب شایق صوره ب قلعه یا نده
شیر الوص انده واروب سزی صوروب بوجا نیه کتد

اول نوجوان هلاک ایلر اول بالاقدان جن دیک کور دوزنده بران
ولاش ایلرین ایلر سبیل اول نوجوانه جوی برون زهم
بشدر دیلر ایلر ایشام اولدوق کور دیک عسکرین جوق
کلدک کلرک طایق بولنه طوعری چکلوب کتد ایلر سعد نبیره زکا و با
بچون بویه نامر لک ایلرین بامین حمزه بازرکا هته وار دوقه ستم
اوسته ترتیب قیوب رسوی ایلیم بزم اوله اولرینوب سهراب
وزیر اوتد فرنگ اولوب شبقه قیوب سلمان تاجین جهار
سعدت زحمدار با نوب قالدنی بری شهر دیر دیوب قدر ایلیم
ایله واروب کیمه کیمه کیمه کیمه کیمه کیمه کیمه کیمه کیمه
بزم کلوب بولنه تسلیم ایلر بونزه عسکر کور و ب سهراب
وزیر اول نوجوانه کتد بولر بوتاده کتد باکیم ایلر کیمه
کیمه ایلریم سعد مرسته ایلریم زحمدار صا روست تیمار
ایلرین بون شایق کور و بزم شایق بزم دینر کیمه بویه
بر سر نیا ایلر اولر لک صیقدر دیوب اوله بند ایله
کیمه قیوب کتد بولر کیمه کیمه کیمه کیمه کیمه کیمه کیمه کیمه
دو دیلر ستم بولرند سعد نبیره نکه ایلر کوشی ایلریم
ایلرین کیمه کیمه کیمه کیمه کیمه کیمه کیمه کیمه کیمه
حال ایله کتد ایلریم کیمه کیمه کیمه کیمه کیمه کیمه کیمه کیمه
طاس برضه و دوزن کور کیمه کور کیمه اولسون بره ملعون حق

تعالی

Handwritten marginal notes in the right margin, providing additional commentary or details related to the main text.

ددیم همه اجداد کلوب ابرم دو رستم ایندی عباد انا ام ابرین
نخبر کلدی در سیه بلی سرور مکر اول زمان اسمای بی صاحب
قرانک زنگاه کبی زیر کشت کشته نیکه ارتقه ویردونی
کویوب برضفا اولیه دیو قاپدیروب تا فیه ایلنور صاحبقران
بوخصر ویدن عظیم الم کلوب اسمایه خشم ایدر و هتقی قلیج
چکوب قتل ایملک استر اندون کوجیله کورناروب بارشیدر
بعن برقا چکو ندر صلیک تحت ابله اسمای بی کتوره کلدی
اما صاحبقران قبادشهر ریاج و لندهایه جوق جفانلر ایلرک
نه استر کز بنم او غلیم استدر تی برده او تورسون بنم صندالک
و بار کایه سیزده غلا قلن وام در دیوب زجا به
الم کلدی هتقی سیزده بوجانبه کتور کتور اشیدوب عشق
بنوب بابام عیاری اوتقه قاقوب جومرفه یوله کبردی
کنه مقبول بکلردن بر قای ایدنه دوشوب یا صاحبقران
رستم یوله عسکرین بر اغوب کندی سیزده یوله عسکر
بر اغوب کیدر سز و دشمن ظهور ایدر سه عسکرین حایلی نیجه
اولور و حال قشومزده نوشتر وان کبی بر دوشمن دورر
بر بردن قوی ایلرک کلبور سه مال نیجه اولور اشیدر کلم
کتوس نیزه داره اچیلر ابله نامه کتور ندر دیوب دعوت
ایسترا نکلر کلوب جنگله اولور سه حال شکل اولور خصوصاً

کجولک

کجولک نیزه سینی و اچولک دمه سینی و طولک محمودین
سنع ایدر بز لرد کتینه یوق اعدی کوبا او تورون شتاهه
کوشمال و تروپ صیاح اولون یا خود بوردون جمله عسکر سینی
و ادرک نورلم خرجنه احوالی نیجه اولرک کنه مکتب شاه
ابله معرکه قاپلدر دیدیلر صاحبقران بوجواب اشیدوب عیاری
کلهه بالواروب کوجیله دوتنه روت کنه سلا بر دیه کتور دینر
اندون مشاوره ایدوب صاحبقران سیف ذوالین ذون سنوان
ایدوب ای کامل سن نیجه اکلر سینی بنم بونه طوره مزیم غیر لیدر
بوضه بورادون عسکر کلوب دیاری رومه سفرای علم ی دیکر
سیف ذوالین جواب بر روی ایتدی عی صاحبقران اده اعلم
اکلاقی بودر کیم کرجه رستم کتوروش شاهل فریادنه بد
بشوب اما سعد نیزه زنگاهه سبیله فریکتار سفرا بیدر
وانزه جوق عسکر اولوب اول دیارک جوق بر تی فتح ایلر سزده
خبر لیدی بودرک اردنجه واروب بودر کیم سینی اول دیارک سزور
فتح ایلر سینی اعدی اور تالیق اوزار شاهه احوالی بلدروب
بوندون رومه سفرای سینی خصوصاً شاهک سز کله جنگه
اقتداری بوقدر اول بطلوا نظر کله سیه بغر دیری امیر عرب
دخی شاهه فیکتوروب اشته بنم شویله بر تیغ واردر سینی
بریکر ذون حرکت ایتدیوب دیار اسلامه ال اوزار عی سینی بوضه

خبر الوب عشقرا ستون بنوب بلور سینی کما منزل حائل اولماز
مقدماً قارون عجم و ابا عمر و دوزبون ایلر کیم ایشی سکاوه ایدوب
تیغ اشق نایله باشنی کلوب تختک غیر دیوب و بر بریم دیوب
نامه کوندردی بوفیر شاهه وار دوق هو فزون وجود لرنان
اولوب جواب قادر اولمز و یکتای جهود ستمه سی طوندی
اخر صواجه شاهم سنک طرفون بن جواب بریم دیوب جواب
نامه یازوب نوله وار ما غلغله تا سن کلپانی بزنه کسه
ابله سنک جدلمز بوقدر کبر ایدر سیم هتقدن کلون دیوب
عهد نامه ویردی اندون صاحبقران امرا ایلرک سلا بندن کورن
ایدوب بوجانبه عزم ایلدیلر کلپور لیر اعدی بن قولون هتقد
ایر بیوب بومزده هیری ابله ها کجه نه ایشدم دیوب سوزی
ختم ایلرک رستم بومست خبر لری اشیدوب عظیم صفا ایلرک
اعدی عیاهدان کیدر دیوب اوچی اولن هواجه لرایله کتی به
کروپ او تور دیلر ملاحر دسور قوبادوب بلکن اچوب
سوافی روز کار ابله قند سینی دیار فریکستان و دارای
فریک و داراب شاه دیوب چکوب کتدیله اشید سز نیلیوب
نه ایتدیله اشته بونلر کتکده و صاحبقران دخی خرجنیه
کلک اذین هابک اتان دستاف صاحبقران بر بوزدن
دخی دنگه رای اوبله روایت ایدرکه اولزمانکه صاحبقران

عالم

عالم سعدشای نامیله دومه کلک قرطوس نام بر جوبان دیوانه
سرور کتوب بنده قلندی مکر قیصره واروب قیصره بونلرک
قلعه مهمور ته نام بر قلعه کوندروب حبله ایلن جوبان
دیوانه بر طغانه باتور کن ارسلا نلر باره لاشردی و بر کجولک
او غلوقا لشدی اوبنه جوبان نیجه طاقی دیر لری هتقی قرطوس
دیوانه صاحبقرانی اوبسنه کتوروب ضیافت ایلرک جوبان
نیجه اوج دیت باشنه چکر کبی قولنن یا بشمش سمار قدری
کتوروب حمزه نلک ایلی اوبدردی با سعدشای کورنم
دعش ایلرک ایدر عی کور دکن بر باشی قبلای قلی بودر کیم
او غل حقد در زینه الوب او خشاوی اده قوسه اوزر اولور
ردی نیرا دخی کجولک ایلک خشای وار ایلرک ایلرک کلک ایلرک
اشته مکر قرطوس اولدی بوده اتا سی توایجی باشنده بر ورده
اولوب بیویوب بکت اولدی اتا بوده بابا سینی کبی توانا
قوبده الکی سکر ایش قدچکر دی بابا سنک کتبه جوتدن
بیوبک دسته جوب قولنور دی بلنر قرطوسدن قوتنه زیاره
دیر لری اتا بودی اتا سی قرطوس کبی دیوانه ایلرک کون
اتا سی بر نه اولان اعتیاد جو بانلر ابله او توروب خشتیت
ایدرکن قرطوس کلوب هی در بیغ شمدی صیاح اولدیرک او غلو
بویله توانا اولدوغون کور بری هتقی صفا ایلرک دیوب

فاحتمیاً و غلبه دین جویان بجه کوروب بخون اغلشورکن بکاه بلدی
بنده بجه اغلیه بم دوی مسته بوی دیوب صا و شدرق استدی
اندام ایروب کاه با لواردی کاه قاقوی لزار اندیلر سنله با بان
وار ایوبی بزم اولومز ایوبی سیکلین عقیلوجه ایوبی اما اره سنه
حوشی کیندک نیلیه لم کندی ددیلب جویان بجه باه و ارغلیه
کلک بجه ار تا مه سنله حوشی کیندک دی جویاندر اغلشورکن
بی اختیار کولشدیلر و دوی با بجم عقلی با باجم قنده کندی
دوی دلاور اولدی ددیلب یا بچون اولدی دوی برالسنه نیه
تورکنز تیز چقارینی با با طوب طوری دوی بونلر کنه کوشوب
هی دلاور صبح اولودیلر ایوبی ددیلب جویان بجه بی افی دیرلیم
الینده تیره کوه کوه کین بکا کوشورک دوی بونلر با جز اولوب
اضر اما سنله سرکندن سنلر حکایت ایروب دلاور بر زمانت
بونه عدشای اتاکی بقوب کندونه قول ایلیوب بارشدیلر
با بانده عدشای بک سووب انکله بیله کندی قیصر روم
دیلب بر سوک کاپر بادشاهی وار دنده وار دیلر اول سبب
اولدی سنله با باقی ارسلولر یاده لدیلب ددیلب دیوانه بوغ
اشدوب غضبندن اغزی کویوس دی کوزلی قنزاری بقه اول
بولک کاو بکا کوشورک تاخی واروب اول قیصر طاورن تپانی
قوبار بجه

قوبار بجه ارتوق اولوروم و قزلب صوفون لیم اول اولرسلولر
خصل سنم در دیری بونلر سونلر کطرنه بشمان اولدیلب اما نه
تا بیه ارتوق طولوب قابلمن تیز اولون قیصر کاووی بکا کوشورک
دیوب دیندن دوشمن اولدی بجه دلاور قیصر اولوب بارشاهد
عسکری بزم کونلر بزم دن چوقدر سن با کمن نلر سن اولماز صبر
ایله نزارک کوره لم ددیلب جویان بجه نزارک ندر تیز کوشورک
دیوب اما ن و برمن اولدی اضربونلر بر بزم کلوب مشاوه ایلبیلر
ارتوق بوجا چاره بو قور با بودکله بو نکهه اجلی کلوی هلاک اولور
یا خود قیصر دن اتا سنله انتقامله الوردیوب نه حال ایسه
بیک کون مهلت الدیلب دیوانه ایسه تیز اولون با با ای اولدورک قهر
قازدی سنه اولدوره بزم دیر ایوبی بونلر قحج ایوبلری ندر بونلر
تقدیری دیرلری بجه اطرافه تقدیر جویانلر ورا بجه جمع ایلبیلر بیک
بیک ای جویان قی جویان جمع ایلبیلر نزن دیوانه نکه او کینده بجه
بوله کیدیلر اتا اول جویانلر نزه هر بزمی بنار اشق ایوبی بونلر
هکلوب کینه سبب قیصر روم دیوب کندی کونلر بون کون بیکایت
کلوب بر بجه کونلر او تورکن ناکاه کور دیلر بر بزمین بر تور
قوبدی کندی بجه بودی کلوب اول کیندک بر بزمین اول کیندک مقدار
عسکر قونیلر اتا انلر ده بونلر کوروب بو عسکر عسکر اولر
ددیلر انلر بونلر بونلر دن انلر دم واروب هیر الدیلب راوی ایله

مکر قیصره خبر کلر بکه حمزه روسه کلور دیوا همتا لورکله انتقام ایچون
کله دیوب عسکر جمع ایدری بونلر بو عسکر نزه با شلر نزه توران
دیرلر دی غیری بر قیصره ده اولور دی مکر قیصره سر عسکر
ایوبی اکاده قیصر دن خبر وارمش ایلیکله کل سبب دین اولدی انزه
کیددی جویانلر ضراب کلدیلب جویان بجه به بلدیلب ایلبی
کلن ادره جویان بچینک عسکرین بلوب توران کلوب ایلبیلر
حمز سدای نامی ایله بونه کلر کن با ننده بر دیوانه وار ایوب
قریلر جویان دیرلری انک بر او غلور طوره کلن جویان بجه
بیوت اولوب اتا سنله هلاکتم قیصر روم سبب اولدی دجو
هیر المشی حال بوی بیک ای دسنه جویان بونلر جویان بالا قند جویانلر
ایله قیصر دن انتقام الچه کیدرشی ددیلب مکر بیون جویان
بجه بولک قیصره ارم اولور غون بکله بانه کی جویانلر
ایوبی واروب بونلری بجه لیم دیوب بونلر بوق صبر ایله
خبر کوندر لم اکر سا قول اولوب سلطان اولوب و بو عسکر
سکا تابع اولورسه عسکر بچوق اولور اودوی تیز قیصره
عسکر بونلر سنلر بچوق اولسون ددیلب جویان بجه دیک ایوب
خبر کونورشی دوی دیوانه نکه اغلشورکن بر نامه بازوب بر قاج
جویان ایله صبر کوندر ایلی ایلی کلر کن توران صبر اولدی اجازت
دیردی ایچرک ایوب تا سنلر صونلر ایوب او قونیلر دیکشکه
با توران

قوبار بجه ارتوق اولوروم و قزلب صوفون لیم اول اولرسلولر
خصل سنم در دیری بونلر سونلر کطرنه بشمان اولدیلب اما نه
تا بیه ارتوق طولوب قابلمن تیز اولون قیصر کاووی بکا کوشورک
دیوب دیندن دوشمن اولدی بجه دلاور قیصر اولوب بارشاهد
عسکری بزم کونلر بزم دن چوقدر سن با کمن نلر سن اولماز صبر
ایله نزارک کوره لم ددیلب جویان بجه نزارک ندر تیز کوشورک
دیوب اما ن و برمن اولدی اضربونلر بر بزم کلوب مشاوه ایلبیلر
ارتوق بوجا چاره بو قور با بودکله بو نکهه اجلی کلوی هلاک اولور
یا خود قیصر دن اتا سنله انتقامله الوردیوب نه حال ایسه
بیک کون مهلت الدیلب دیوانه ایسه تیز اولون با با ای اولدورک قهر
قازدی سنه اولدوره بزم دیر ایوبی بونلر قحج ایوبلری ندر بونلر
تقدیری دیرلری بجه اطرافه تقدیر جویانلر ورا بجه جمع ایلبیلر بیک
بیک ای جویان قی جویان جمع ایلبیلر نزن دیوانه نکه او کینده بجه
بوله کیدیلر اتا اول جویانلر نزه هر بزمی بنار اشق ایوبی بونلر
هکلوب کینه سبب قیصر روم دیوب کندی کونلر بون کون بیکایت
کلوب بر بجه کونلر او تورکن ناکاه کور دیلر بر بزمین بر تور
قوبدی کندی بجه بودی کلوب اول کیندک بر بزمین اول کیندک مقدار
عسکر قونیلر اتا انلر ده بونلر کوروب بو عسکر عسکر اولر
ددیلر انلر بونلر بونلر دن انلر دم واروب هیر الدیلب راوی ایله

قاوردی قاموس کولب ای دیوانه بن سئله بابان اولدریم ان سنی
اولدریم ایملک کل قیصره قول اول اولو بارشا هدر سکا جوف
برعایت ایدر دیوب دیوانه برک کوی قیصره قاوردی دگر که بن آکا
قول اولم بن سئله شای قولیم غیره کسینه قول اولم دیرک
ایملک کل شوی طوف کتوره بلورسن قیصره بادکار کتور دیوب
قول قاوردی قاموسه بر سئله جوف او دیوب اولدریم اولره

بشوب ایملی ایله بر سئله جوف شوبله اولدریم توران کور زنی برابر
ویروی انا قیصره ایله بیوب باشلیق قاوردی ارقیه الدق
باشی ات باشنه برابر اولدی دم نفسی سینه سنه بعلنوب
ایا قیصری رکابین بوشا قیصره دیوانه به دیوانه بقلدی جوبان بجه انک
ایله قیصره ایملی بانه واروب توران دور انام دینجه کفان
دیوبه ایله کرشکی اولدریم دیوبه اولدریم توران اوله مرتبه سنه

دیوب کندی توران اول اون بیله عسکری اوج بیله ارم ایچکی
بولوب دوندردی جوبان بجه کتورک دیوانه بولدی قیصره بیوم
دیوب ال دسته جوبه اورنجیه بوی سرور بولدی سئله قولونر
دیوب بیله ایملی وارنده ایملی کلدی تمام دیوانه ناله اوت
بیله عسکر کا اولوب توران کی برهلوان کتورده بار اولدی دیوانه
حفظ ایدوب بوجله عاقلان سوز سوزیدیکه نجیب ایملی ای
توران جویکه سن قیصره قاوردی عسکر ایملی سینی ایملی
سینج عسکریم اولدی توران نوله سرور امر سئله دیوب
کتر اولدی او بری توران عاقل برهلوان ایملی قلی شهادت
ایملیکه بوردیوانه قیصره جوب ویرمک قایلدر انا توران ایملی
قیصره قیصره نه عاقل ایملی احوالده دیوانه اخلدوب سرور
قیصره بر قیصری واردر سوه بر کوا اوله کم بر جاره قیصره دیک
جوبان بجه با آسنه دیرک توران ایملی قیصره ویرمن
بی کلتمن دیوانه الم چیکه بن ای سکا البوریم بر دیرک
اشته دیوانه صداقتی بر کاتیله بوقدر عسکر مالک اولدی
توران کی برهلوان کتورده بار اولدی انون اول ارادون کوچ ایملی
عزم قیصره ایدوب کتور انا قیصره عسکر بر بلوی واروب
قیصره ابرشدر ایملی اکنه نا چلیمن زیننه اور بیلر دایی راد ای
شاه روم باشینه کلان سر تمام ددک قیصره ندر دیرک ایملی

شاهم بوندن اوله کرشک بیز توران اهن جوب قولقنده کوزد ایدرک
اوتزه اون بیله عسکر ایله کلور کوز جوبان بجه نام بر دیوانه
بولدی ایملی بری نامدار برهلوان قتل ایملی توران کی ایملی
دیوبه اور بینه عسکر ایملی بیک ایملی ال دسته جوبان بجه
جوبانکر ایله اول دیوانه بیز شوبله قیصره بر کوز جوبله
قا جوبه انون قور قلدق انا توران اولدریم استدرکه افر
توران امان دیوب دیوانه قول اولدی بزم عسکر دینی
اوجیله ادم آکا تاج اولدریم کوز جوبان بجه قیصره جوبانکر
اوغلو ایملی انا نه قیصره سبب اولدی هلاکنه دیرک اشعه
پدی بیله زیر کت جوبانکر ایله کلور کوز بروراسته کلدی توران
ایملی شاهه بویله ارمان ایله واردم برکن شکار ایملی
کندی شکار اولدی حق سعید شای کتوریمی برورست
سئله قولوی اولدریم دینجه قور کتور بیز قا جوب بر طاعنه
صندق ایملی کورک توران جقه کدی ای برهلوان بجه
قور تولدون دیرک دینجه کوریم دیوب ویزدن او جوبله کتور
کدی اشنه بیز او جوب بوند کلک ایملی توران کور کورون
دیوانه ایمان سعید بر حمله سنه ساندرو ویرستدر طاعت
کتوره سزله هله ناطق اومان ددیور قیصره ده جان باشینه
صیقلی ایملی کلرینه بقوب ایملی دیرک توران کی بر عاقل

شاه

پهلوان واروب بر دیوانه کله دینه کروب قولوغون اعتبار اید
نه دیکور دیری وزیر اید پهلوان شاه قولوغون بونره کتاهی یوقدر
برامان بلیم دیوانه غالب کلشن نیلسون ناچار اولمشد نهایت
بلکه مدارا اید مرادی ددیله هله قیصر با نیره بوز الکی بیلک
عسکر برندی خاطر اولوب قون ایتمک کسون کوره لم بجه اولور
ددی قیصر کله بادی دیوانه کلور قونار ددیله بونلره
سیرینه ها قتر اولور ایتسی ای کور دیر جو بان بجه ایشیک
قاعه اوزره او جهیلدوم عسکر بیه توران آهن جو بکسر
عسکر ایلدی کلوب قیصر عسکر نلج بر جانینه مقابل با کاهل
قوردی اهر بجه یدی بیلک ای دسته جو بکوه جسد و باران قلد
جو بانلر ایله دسته جو بیلر اوموز لر نه او مشلر جو بان
بجه بو هیبتله کلوب قوندی قیصر و بکلرکی جیران اولدیله
بی سخن دن خوف ایورکن غمگی جو دیوانه نه بلادر قندن
سید اولدی ددیله اقا برین جو بان بجه کلکنه قیصر
عسکر کی کوردی همان بود بیلک استری که کنری دو بلجلیک
قومیوب هله صبر ایله قونلم نه جواب ورس مکره جنلک
ایله علم عادت بود ددیله انا کله کونری دیوانه فنی بر
باز بیک کلسون قیصر قاوره کتوب با زسون ددی برکاتیب
کتور دیلر کاتب دمی او توروب اننه دیوت علم الوب بلدیکی
اوزره

اوزره با زسق دوی دیوانه صقروب بروکل بی نه دیرسم ای باذ
یوضه سنی هلاک ایدیم ددی کاتب قور قوسونن دتره مکه
بشدری هله کلوب او کتوره دیز جلوب صوف ایله او توروب
ایدی بوز سلطانه نه با زیم ددی دیوانه عقیل بید بجه هر نه
دیری انسه با زوب انه ویدی مهر لوب بر جو بان الله
بروب کونردی اول جو بان دمی با ننه اون دانه جو بان
الوب روان اولدی قیصر اوتانغی او کتونه کلوب ایچی بوز بزی
قیصره بولشدورون ددیله قیصره عرضی ایلدیله قیصر کتور
کوره لم ددی او کلرینه دو غوج ایچی کتور دیلر اول جو بان
قیصره باش قیوب نامه صونری الوب قیصره ویردیله اولور
وزیر اننه ویدی اولده او از ایدله او قیصر دیوانه دیم شکه
بکی جو بان بجه تم سنکه قیصر قاورسون بنم با بام قورلوس
جو بان بیلدی اکر طور برسه ویروب سنه کلوب الکی او بوب
باشین قور تار سینی اکرا ولدون دون ایدسه بوشه سنی
اولدوره هم یوق دیر سن مکره منت سن اولدور ویرم و کلک
عسکره قارم شویله بیلک دیش امدی همان سوزم
طنوب با بانی کتوده سینی یا کل سنی اولدوره هم دیمش
قیصر بوم جو بان اشد و ب جیران اولدی با وز کتوب
بی بیان دلومی سنلک با بان ایچی اولدور ویر طاعنه کور دینلر

هلاک ایلدی بندن نه استرین وار اول طلغ جناوار لریله جکش
اندی بولوب با بان برینه قتل ایله ددی بوزون جواب نامه با نوب
کوندری با ننه اولان و دیله اید پهلوان شاه اعتبار بر دیوانه
بن ای دو که دو که اولدیله ددیله بون بولغون جواب نامه جو بان
بیکه کلر قاقوب بره بو کیدی قاورلری جناوار ادی بجه
باره لرا بخش بن سزه هله ای بولدیله دیم جو بان حاسا کل
اولون قاورلری هله قالم دیوب تارکیم باشدیله بولغون قیصر
جاسوسلرک هوشیری قیصره دیدیلر ایتسی بر لرین طور ورس
و جنلک هر یار جانلوب میدان برینه کلوب الایله بخلدیله دیوانه
بیم کیره دیرکن توران جو بان بجه با قوب ایدر سور سون
کیروب قیصره پهلوان دمی اولدور هم ددی دیوانه قوبک
یوق بن با بام اولدورن قاورلری کتوم اولدور ط استرم
دیوب همان عزم میوان ایدوب بران جولان ایدوب دفع اور
ای قیصر قاورلی با بام اولدور دون کل بند سنی اولدور هم
عنا و ایدر سن مکره بشمان اولور سون ددی قیصر ایتسی
شوصا بوز دیوانه بر قتی دلی ایچق و نه جبال اولور هله
بر عاقل واروب شوکه نصیحت نیلسون ددی اسارون ددی
نام بر پهلوان میران کیروب عشق اوستی دلی بک ددی جو بان
بجه مر جبا عشق کلرین قیصر قاورلی ددی اسارون ددی بک

قیصر قاورلی دیکیم ددی دیوانه یا بچون اول کلدی که بن ای اولدور دیم
سن نیک کلری ددی اسارون ایدر سرور سکا اولی بلیر مکه کلیم
بوضوصه قیصر کتاهی یوقدر سنلک با بان معوریه نام قلیعه
کوندر دیلر انزه طاعنه یا قوب قالور ارسلانلر باره لوب اولدور
اوبله اولنجه قیصر دن سن نه استر سینی بویله اتمه قیصر اولور
شهر بار در کل سنی انا کتوره هم کجا یوق رعایت ایدر دیدرک
جو بان بجه بونجه سوزد اول دیاره قیصر حکم اتمدی ددی
اسارون اول حکم ایدر دیرک جو بان بجه یا بچون ضبط ایتدی لر
اول جنوار لری ددی اسارون بجه قابل هر سرور طاعنه کز کن
جنوار ضبط اولور ددی دیوانه ایدر یا بچون بار شاه اولدی
امدی وار بانه سوبله بکا قیصر کی کوندر اولدور هم ددی سارون
کوردی اولماز انا دیوانه اول کلکن انق بچلی هزار قورلرک
وار در حله بولنه جان ویردر چونکه سوز قول ایتسی بلی کلکن
قلمه سنی بکلر کتور هم دیوب او بچ کورز اور ددی دیوانه بر قاور
بر دسته جو بان اوبله اور دیکم کتینه وار بجه خرد ایلله اسارون
کوردی انق بری دمی کلری اولره کوردی قیصره کوزی او کتوره
بشی بنام پهلوان اولدور ایتسی میدانه کتینه کتور ددی دیوانه
نفع اوروب بره قیصر قاورلی نه طور سون میدانه کل سنی اولدور هم
چونکه کلر سنی اشته بن واردم طیان دیوب ایلله شو شریک

بورد که در قهر قومان ایلیک بوز اتلی بیلک عسکر دیوانه نلک اوز رینه
هموم ایلیک دیوانه چچه جیقوب آج قوط قوت کیر کچی کیردوب
بروم عسکرین بلوک بلوک ایروب قیرمنه بخلک اول بوی بیلک
چوبانلر و اوج بیلک روم عسکر بله بوردوب دیوانه قشادار اولوب
عظیم ضلک مقلوبه اولری تا کون قته نلکه دیکلخیه جنلک
اولوب قمان ابرقی اولوب اقری جفور بر لقا نیله طولری چوبان
بچه نند قچه ایله بویه دوشدی اغزی کپوری و کوز لری قرار ک
بنی ارضلا تینی اولیچه او کنه بر کسینه حائل اولادی به قهر قواد
طوس بر نله اشته واروم دیوب جیقوب جیقوب کیدر دی اغز عسکر
اوز رینه دوشدی قهر قهر ایکی مقلوبه بیلوانی وار ابرقی برینه
هارون دومی برینه قادون دومی دیر لری عله اوقه و روج
بکلر لری ابرقی اولوب کوروب ایکسید قلی لری عریان ایدوب
بور بیلر دیوانه قلیچ اولدی دیوانه دسته جوب قشور ک
دیرس دسته جوب اور شخه جان لری بی چقاری اندن عظیم سور ک
قهر کوری اکر طودر اجه بوغا ذی اله دیرس جهان است
باشنی چوروب شهر طوغزی قاجدی عسکر اولوب کوروب
چغان چغان اولدی بچه لری صلیبه دغلوب بچه لری قلعیه
دوغزی قاجدی دیوانه بو نلر ایله قلعیه بیله کوردی قورقورن
طوبه دیر کت بوکه دیوانه هیچ سسی اغزی توران عسکر بله

قشور

طشور ده قالی چون قهر قلعیه کوردی امر ابرقی شهر چو لری
قبادیلر اولوب دیوانه نهره اوزب بره قهر قور لری نه چار کس
طور کسری اولور دیم دیوب کنه قبولی قشور فریاری بوکلر
چقدی بره بودیوانه اغز بونه ده دی کوی کنه بلایه اغز اوق دیر لری
ایک شهر ابرقی فریاد قغان ایله طولری دیوانه ایسه دیوانه کور
قهر لر اوروب قشور قانین شهر لک صوقا قلی طولری اغز بونلر
قهر قوشه تا قهر کسری قپوسنه کلک همان دسته جوب ایله
سرای چوسندن اچدی اولری و سوروب دیوانه جانیه کیم دوشک
قهر قله هنوز کلوب تختنه او تور شری قشور حال اولری
بودیوانه ایله درده اغز اوق دیرکی دیوانه دیر جیقور اوق جیقه
کلری بر اوروغنی بر دی اورمز قهر اولوب کوروب های لات
سناک ششمنه اغز اوق دیوب تختندن آتیلوب سوروب
صوم طرفنه قاجدی دیوانه ابر قشور تختنه بر دسته جوب
اوبله اور بیکه حرد ایلی و دیوانه اولنله کشری دیوانه امان
ای دیلا و حردی نور بزم نه کنه اغز و اوردیلر و هر مز قشور
چاغز شیلر دیوانه ایله امان استر کس کلون سبزی
اولور دیم قشور قهر قور کور کور کور کور کور کور کور
بر بولاد صندلر ده قرار ایلی قهر قهر بر حمله کار و زیری وار
ایوب حردی ایله کار دیر لری قشور دیوانه کله هلاکنه

اول ندی ایلدی اول قهر بوشوب شاه بوکا در مان اولور سه
کنه توران آهن جوب ایله اولور اتی دعوت ایله سینه قشور
طالبده قزم سکا و بریم تک بودیوانه بزم اوز بزمده قالدیر
دیبه لم دی قهر بر مد نیلر سن ایله همان بو صا بسوز دلور
بزی قور تار دیدی مدران بکلر تین اولر صالوب و این تورانی
دعوت ایلی کلسینی سنی چوبان بچه استر دیوانه کوندری
توران دی طشور ده طوروب عجب بچه اولدی شول دیوانه
بالکون قور قانم بر خطا اوله دیر کین اول کسینه لر نلک قپوسن
اچوب توران کلوب کل سنی سرور چوبان بچه استر و هم قهر
سندن رجا ایدر ک بزی بودیوانه ایله بار شدر سنی سن
بیم یاغده نه مرادین وار ایله صا صلدور دیدی توران شاد
اولیکه قیزی قاجور دیوهان بر تاج بکلر ایله انلرینه سوار
اولوب چوبان بچه حضور بنه کلری دیوانه های توران بک
خوش کلین سویله بو قور لره قهر قهر بولسولر بولسولر
اولور و روم دیدی توران بر ای سرور قهر سندن امان استر
دی دیوانه اوله ای توران بک بن دیدیم بونزه کلسون اولور دیم
انون امان و بریم دی توران ایلی ای بیم او صلوچه سرور
اولره اوله ملک استر بوقه اولور کون مسکا امانی کیم
ویریر دیر دیوانه ایلی یا بیم باام اولک استر بیکه ای

اولور دیر

اولور دیر دی توران ایلی هله سرور قهر قهر صوبو بو قدر بن
سکا بابانی اولور دیم بوله بیم بو شهر ابرقی ایلیه بار قشور
دیوانه دمی نوران جان کولدن تخت اتمشدی خوش ایلی سنج
خاطرین ایکن بکلر کلون الم او بسون دی قهر سر بیلر
قهر بونزه قور قشور کله و هم عار ایدر ای بکلر بر دیوانه اولوب
دیرنی بلیم بن بچه ایلک یا ننه واروب الی او بچه و هم توران
بیم قولیم ایکن واروب بونزه بر دیوانه قول اولوب بزدان
برسته اوله بن اکا بچه قزم و بریم دیوب اغزی مدران صیله کار
و جالوت و زبر ایستدیلر شاه نه چاره مرادها صل ایکن مراد
ایدر سینی بر اندلین تداکلین کور و زیدیلر بر سر و ایندی قشور
توران استر همان قهر دیوانه اللامق ایچون وزیر لر یله
خبر کونده روج اکر بیم صوبو بون بچه سره بر کوز قزم وار د
اکا و بریم دی دیوانه قیز ناسن اشند کله خوش ایلی کوز بچه
قشور بکا و بریم صوبو جندن بکلر کلون الم او بسون دیر و زبر
واروب قهر سر بیلر قهر دیم هزار خوفله دیوانه نلک
یا ننه کلری قهر کور دی دیوانه دسته جوبک دیرنی ایتنه
قوشنی کور دنده هزار خوف ایله کلوب دیوانه نلک ایلی اوبرک
وز بر لری سرور استه قهر بورد دیریلر چوبان بچه های قهر
قاور خوش کلین دیوب دسته جوبک کور ستر دی اشته شو نکل

رو طراشی چار شو سنده احمد اغانی قهوه سنده
در ویشتر آگاه در محمد افندی قرانست انجمن در اولم زانجه

بوسه و جینی از هم دسم توری بک خاطر ایچون کلم آتا بابا ای
اولورن جانواری ایچون کتور مدی ددی قیصر ایتری سرور طاعنه
کرتی جانواره بن ذقار دشورم و نه توره بیلوم دیری دیوانه با ستم فصل
بار شاه سکه اوله جانواری قبیله ابریه سین و هم سن اول
جانواری دیر کی که بابا ای اولور سونلر ددی قیصر بوق دیلاور
بنم جرم بوقدر اتم کسبه طاشتمیز ددی دیوانه حوش ایچک
بن ایتری بیلوم دیری آتا ستم بر کوزجه قزیکن و اراغ سن
و بر سینی دیرک قیصر نول و بریم ددی دیوانه بن قیری کندی ایچون
استم ددی قیصر نول و بریم دیری دیوانه ایچک اوله ایچک
تیز ایچدی همان کتور دیر قیصر نول سرور هله هشام اولورن
صبر ایچک حاتم قویا بک باک باکیزه اسباب کیدی بریم اتون کردک
اولور ستم دیریلر دیوانه اشام یکن اولور و حاتم نینار بزم
اوبامزده حمام فلان بوق ددی نولر هله و شاه قیز بود عادت
بودر دیوب کوجله اشامه ایقو دیرلر قیصر بر قزیکن قمت
کتور و بر دیریلر جقوب دیر بر لری ایله او توردی انون طعام کوی
بوتدی صیفا قته بشدی دیوانه قیصره با قدح قیصره عقل
کیدی قیهای صفا خشم اوغره بدلیکم شونک شرتون
قورقوسم دیوب کوره کی دترس ایچی اندن قمت قاقوب
مجلس قویلاوب باده ایچکه مشفون اولدیلر و شهاب دارو
قاجوج

یازما

کتوب دیوانه ایله توری دارون قیصر ایلیسند حکم بنده
مطلب آتا بر و ایله دیوانه عادت اوزره قیصره قزیک
ایله کرده قویلاوب دیوانه ایچک کتوب قیصره قزیک
کتور و بر های کوزجه قزیک سن بنم سینی دیوب تیز صابر بلوب
بر قاج کتور او دیری و همان استه و یکم دوشک کتوب بر مراد
اوله قیزه ایچک قیصره صهارشدریکه ادا ددوب دارو و بر
بقه سینی دیوب کتوب قیز ایتری هله صبر ایله دلاور او تور بن
فاخشنه دیکلمه همان ال اشامی ابریه سینی و بن قیز او غلام
ار کور سیم کجاب ایچک دیوب اشارت ایچی خاربه لرمه
ایله طعام کتور و بر سورای باده کتور و بر او کلر نه کتوب
دیوانه نک ایچک اولور قیز کور دیک بوق ایچی بر کوزجه قزیک
بیزیمه جانی ندرین همان یقالم دیوب بوق و بر قیصره قزیک
با قوی صبر ایله عادت بودر سرور دیوب بر قاج لقمه طعام
دیر و بر اندن بر بری اویچه اویچ قیصره ایچک کتوب مدد حوان
ایچک ددی او قیصره کلر قیصره نینال دیرین دارو کتوب ایچک
اوزر نه بقدری آقا نه اوزر لایه کتوب ایچک هله صبر
شاید اولدی امر ایلیک حضور نه کتور دیر بر دوزن ده
شار و بر مشلری قیصره شاد اولوب مدد همان بولرین ایچک
اولور و بر قورقوسم ددی مددای صله کار همان اولورن دیری آتا

حالا بوقت ما مدد بیتی و هرینه دینه محمد اولم
تورق قیصر عازن اخایر کتور فرات ایلمد کتوب

زماندن بر واحتم کور دیک ایچون وار دین بود دیوانه قول اولورن دیر
توران ایتری بود دلاور مدانه بنی اراک ایله با صدیک بنه قول اولم
و کتور ایلم اوله بر دیوانه اسلامه شرفک بلوب اکتیوب سعد
شای نکویسی دیوب باده باره اولور یا بن عاقل کتور ده بچون
اسلام تدریس بلیم محمد بن اسلامه کلام اول دیوانه سبب اولدی
دیری قیصر باده سوبله صیغه سیکه ایله سنی ازاد ابریم کنه
سر عکرم اول ددی توران اهن دیوب ایتری ایشهر یار بن اعتقاد
ایله سلطان اولم ایچک اگر بنی بیله باده ایدر سنده دیر خد و غم
ددی قیصره غصه کتوب جهلاوه امر ایلیک اورغون تا نکارنه بونون
ددی توران ایتری ایشاه رو کتور کتوب بنی قتل ایدر سینی کتوب
یشخان اولور سون زیرا بن بیلوم بر زمان اولدی بکا محتاج اولدن
زیرا بن بویجه واقعه جمع نیک ددی حقیقت حیل الهی کورم ایدین
جوبان ایچک صدق ایله در باده صالدر آتا اولوب کنه جهلاوه
اولوب قیصره اوزر نه کلور اول زمان قیصره دیوانه نیک اندین
سن خلام ایچر سینی ددی ایچی سن بنی هلاک ایدر سن اولدی
سنی هلاک ایدر لیش اولدی قیصر بونک سوزنه مدان اولدی
کور و ددی واقعه عینی ایله اوله اولت دیری اضرا کتوب وار
و کتور کتوب ایشهر یار کل ایچک بون شمد بک اولر بیه جیسی
ایله کوره لظهور ایدر شاید جیسی طوره طوره کنه اسکی دیننه
زماندن

بدر ایچک ایچک ایچک ایچک
بدر ایچک ایچک ایچک ایچک
بدر ایچک ایچک ایچک ایچک
بدر ایچک ایچک ایچک ایچک

دونه وهم واقعه سويل و كنه كوره سوزنك اصلي جغه ديوانه كنه كلور
باري بوندك سبيله بار بشور ساني در بار قهر بوند برك كندك بعد
قورلي ز نوانه قيوپ جيس ايلك انون طشرد ده اولون عسكردن شين
ايلدير انرا ايسه غاغل ايدك دورا نجه نجه سي شهيد و نجه سي
ز حلاوا اولديلو صباغ اولنجه تارمار اولوب قاجوب برطاشه ايريشوب
قونديلر انا بولون صباغ اولوق قيصير عسكرك قلميه كليلر بوند
دخا ارقا نون و سده جو بلر ايله قلميه بور بيلر صيلي كا فر بيلد
المنده برغ افندي چمكي نيلديكن مرزده ديلر ايدك قيصير قندك
اند الجوب بزده بوقدر صباغ سالم قيصوب كندك ديولر نونلر
اينا عسكرك كتملر ايريك اول طاشك برطاشه ساكي اولدولر انا
ازين هابت بولونون چيكنه جوبان بجه اولونون ايله دريا انا
صباغون بتيوب جقاراق سيويب صباغ اولوق دوزكار سوزون
برقاره كوردور سكر كيم اول كنارده برطاشه وارا ايريك ايجده حلاوا
اولورلردي بيلر نك ادينه برهن حرايي ديلردي و انم اشركه قان
و ديوپ باشتي كسكلك و كانان اورتق ايريك بهلندي دريا قوش
برعاليه شلغ با بدوشني ايريك و اوني ايكيلي حرايي عسكرك
وارا ايريك كاهي اول كوشكده اولورويب عسكردن ايدوردي حكار
سلغون ايله عيش عسكردن ايدوردي ناكاه كوردق قوشون دريا
جوي برمندي سوره سوره قيصوب كلور نيز بر ايكيلي حرايي
كوردوب

كندره رويب ايجده حال وارديركي عسكردن اولمشدر دريا نك بويي كوردك
بوندونده اولون برغ نصيب منورده جيا قندك قباغاي ايجان ايدك انا
كندوندي اوجب كوردولر انا بولونون جوبان بجه نك دريا ده عسكردن
ناشته كلوب كوردوردي كندوندي برطاشه قوشا بر صبح سس بوق
اقا طوبوسوب كركت ايدر نجه بئي بونوه كيم كوردق بر نك طوردق
بره قيصير قاوري بره قوزان بره جوبان نك كندك سز بئي بودر يارن
چقاريني ديوپ جيا عسكردن جيا غه جيا غه كوردق كسكردن بوردون
صاقله عسكردن سراسمه اولوردي جوبان نكاه كلرك اول حرامسار واروب
صاقله عسكردن جقارديلر جوبان بجه ده طشرد جقدي عسكردن بولوب
صحيح لفاوي هله مندوني كوردوب برهن حرايي او كنه كوردولر امر
ايدك مندوني اچديلر ايجان انا ايدولر با انون اولر با حلاوا طولو
ديركن ناكاه ديوانه اوردوها ماشالي انا بولوب مندونون طشرد جقوب
صيقردق و بندلريني قيصوب بره بره قيصير قاوري بئي بوق
جقديوب بومندونونه قوردون ايدوردي برهن حرايي شاشك برهن
كيساي و فصل قيصير ديوپه ديوانه با قرف بره قوردون نيلدي سوزون
قوردون بوقه بئي سيني قوب ديوپ بره ايله بجه سنه و بر
ايله بر نك كوردون قاجوب او موزينه ايدوردي برهن اري ولاور
امان مروت ايله ندر سوجم بيله بجه ديوپه جوبان بجه قالدوب
بوق دريا ده قردك و اركنه كل حكار امان و بر بجه برهن ديوانه

ديون برين بولوب جهنم دريا سندن دك كوردق بهمنك اولردي اياغه
طوبوب بر طاشك فصل حريف ساني بر سني دريا دن جقارده دن
سن برغ بكمزدي دريا به اوجب هلاك ايريك سني ايلك برهن ساني
ظا هر اوجم اوبديون سني مندونه قيوپ دريا به انا نولردي بره
قومان شول ناكاه ك بزددي بون دريا به انا قالم ديوپ ججم ايريكه
ديوانه بر جينله ديوش ايله كله ساني طاشك انا حرا با نون الا
اوجب برهن ناكاه دلي ساني بوقه مراديا ندر ديديلر جوبان
بجه جقوب بهمنك برنوه اولوردي و حيق قوب بره قيصير قاوري
سني بجه دسته جوجم و نوراف جيا غره بكله كوزيم قين نه ده قوش
حلكه كزي قيره دم دي ايجلر نه برعاقل كسند وارا ايريك اولون
ايدوب بو حريف ديوانه انا قيصير قيصور بون ظاهرو صدا ايله جوييله
بند ايريك ب دريا به انا ايدوردي ايلك قوكا حلاوا كوردوب ايريك
كلرك ايجر بلوان نولا امريك باشي او سندن هك سوره له انا اول
دريا به انا اندونك قيصور كلدر ديون ديوانه يا بويكدر ديون جوند
سرور بو كاهين جوجم نشين ديلر قيصير و يلا بئي بورا ب اولون
اول سني طوبوب مندونه قيوپ دريا به بر قش بر بولوب جقارده
بكمزدي اولوردي ديون جوبان بجه بويك طوبوردي قسه يا جوج
برهن مندون قيصير صاندم بئي انا جوج قا و لريني قردم سندن
امان استودي سرنه كتوروب جوجي شراب و كبا ب ايدوردي

بجودي بئي او بوم برود ايا نك كندوي اول مندونه بولم جوندك
بوييه اولور كلك ايريك سلاطه اولون سيز كلاه وارن لم قيصير
قاوري اولورده لم مان هب سيزه و نجه بئي بوم اوف بيله عسكردم
واروردي بونلر سلاطه ندر قه ديه له دد يار جوبان بجه
ايدرك سلاطه نك كوردي برود ديسكند قول ايريك و بجه سز
هك سيزي قرام ديون بونلرده كور ديلر اولما نجه صاقله ديوانه در
ونله دني حقدور ديوپ اون ايكيلي بيله حرامسار حمله سي حلاوا
بولدولر واروب بهمنك هرينه سنده اولون حرايي كوردوب ديوانه
عسكردن ايدولر جوبان بجه بوندوردي ايدولر بكمزده مالي ايريك
شهمدي سكلدر ديولر ديوانه بكامال كركدن وارن هب سيز
ولون ديون بونلر شاه اولوب اولمشدولر بو كره جان ايله سلطان
اولوب ديوانه محبت ايدولر زير برهن ظالم و كسيه شريك اولمازك
بوصاقله جوجم ديوانه انا انا انا انا انا انا انا انا انا انا
ايدرك ايدرك قيصير كيندم واروب قيصير اولدوردي حمله
سلاطه كنه سمن و برعسكردن بونلر برهنه بوندك انون جوق هنر
كلور هله كوره سيز دمي طوبوم اولوردي ديوپ بول تارا كيني كوردوب
ياركاهدن قضا دن و زخمه دن نه لازم ايسه هائل قلدولر انون
قلميه بردين وار قيصير ايدوب جوبان بجه باوكلر سر كركه
سوار ايدوردي جوجم قيصير ايدوب ديوانه اولدولر كوردوردي

صندوغه قوما سندی طوران بر دخی قوم سندن قور قردوب برقیب
قصدوریم ایله دیوانه با رشید بر انون دیوانه سعدشای اولدنی بره
کیده لم دیوب کوچ ایوب کینه سنی سعدشای دیوب بوقدر عسکر
ایله تکلمه از جانب بولورن کوردوس شاه قلعه باران
روستم عشا کدو کشفکله قاقوب خرمینه شهرینه کدی داغلا
عسکری شهره برکدیوب و اطرافین عمله جمع ایوب شهره عمارت
بشدادی بولورن صاحبقران عالم دخی بکون کلوب کوردی
شهر حراب اولمش بلدی رستم کوردوس شاهک امدادینه ایش
مخش لکن کوردی بوقدر عسکر جمع اولمش طودر عمر یلدیکیم
بوعسکرایله طوران کوردوس شاه کوردوس صاحب
قرانک کلوبون غیر بوردی کوردوس شاه اولدری و وزیر یلد
صاحبقران قشو کلوب جمع چوق احشا ایلی صحن کوردوس
شاهی کوردوب عتت ایلی اولدی صاحبقرانک خاکبانه
یوز سوروب برابر عسکری طرفن کلورلر ایکی صاحبقران
روستمی شوان ایوب کوردوس شاه دخی رستم قلعه بالاده
امدادینه قلعه ایلمن حق خلدو بکشوب جالاب خنکی قتل ایلی
عسکر بیگان ایوب جلاله بزرگ دیوب شهره شهر ایوب
دیوب وارده سیله برجامه شور دکنه جت مقادری اکلوب قوی
بهراب بکلوان ایله شهراب فرنک اردجه کیدی حکم سعد
نیره

نیره زنگاره غورستانی ایله بلورن بول یا کلوب شهراب فرنک عسکری
اوزرنه واریرلر سعدنیره کدین شهراب عسکرینه اوروب چوق
برندن زهدار اولور صکره زنگاره طمن ایدر زنگاره دخی انفعال
مرتد اولوب سعری او بودن بند بکلوب شهراب وزیر کوردوب
سندی دخی فرنک اولور شهراب سعد نیره ناک ارکنه و نکلکنه
اجیبوب عمارتیه نیمار ایور وکی به الوب زنگاره اغوا سیله
فرنکستانه کوردورلر صکره رستم بوضیرک اشیدوب ستاره
عیار و نظر کسب بکلوان ایله باذرکانر کمیسنه بوب بزه بر
اوم ایله بوضیرک کجیر وار سال ایلی کدی فرنکستانه کفتی
دی صحن بوضیرک اشیدوب کوردوس شاهک شهر بنیادینه
ایلیکی سخی کوردوب ایلی ای شاه اوله ایب بزلردخی
بوضیرک شا ایله عه یاریم ایله بعد فرنکستانه کدیم انشادینه
حمله فرنکستانه فتح ایلی لم دیری صحنه ناک ایلی شهر محمودیه
قیوب تمیم با شلدیلر تمام اولورن صحن و عسکر حاکم ایلی
ذوق و مقادیر شهریه محمودیه دخی تمام اولوب بکون ایلی کوردورلر
توز توزه اولان شوب بکسک کلوب شهر مقادیر صحن قرار ایلی
صحن جمع یاقوب عیار وار بر خیر کتور بونه عسکر در بزرگ عیار
سوروب عسکر کلوب مبر الیکیم بوعسکر قشوس دیوانه ناک
اوغلو جوان بجه نکر کوزون کجیروب طوران بولشوب غیر سوروب

طوران آهن چوب عمره اکرم ایوب ایلی سلطان عیاران بودیوانه
بریرا و صادق دیوانه در شای بر صیله ایوب بریره شای ایتدی لردیو
بوتدیر ایله بونزه کتوریم صاحبقران عالم اخ تربتیه ایدر
دیوب عمره سویلی و صحن بکوندری عمره دخی بکلوب مزده
ایوبه احوالیه بوردی قشوس اوغلو جوان بجه ایلمش
بابا سنله قاناک سندن طلب ایدر بوندر بولورنک ایلمش
ایلمش عیب ایلی یا وز دیوانه در دیوب جمع ایلی صحن با شین
صالوب بن ایلی برا بویه او صلاده جم دیوب اتا بولورن جوان
بجه حظه عسکر کوردوب طوران ایلی بوندر قاردر میدر
قرالمی بوندر طوران ایلی بوق ایلمش بوندر سعدشای اولدرید
دی دیوانه ایلی انورن قلم دیوی طوران ایلی سله خصله
سعد شامدر ایلی کوردی همان ارقا سینی بکوردوس سینی دیری
زیر اولزمان بکدی اولور سکاقون اولور دیکه دیوانه ایلی
یا سعدشای بکا اولزمان قول اولوری دیوی طوران بلی
دکنه جوان بجه ایلی بندن سعدشای بکوردوس بکوردوب اوله
اوره بکله نا شین وز ارقا سینی دیوب بر ناسه با زدیوب
بیلدیکی بلی بکنه کلینی کجیر ایوب دیر اوله صلیله صاحبقران
کلور کوردی صحن الجیه اکرم ایوب ناسه اجوبه او عسکر
ایله بازنکله بکله قشوس باش اوغلو جوان بجه جم بیلعد
شای

حال ابو کتایط طوره ایله ایله ایله
برجه لفته ایله دخی قور ایله ایله
شای بابای اولدور دوق بندن سنی اولدوریم عناد ایلمش منت سن
اولدوریم دیوب ختم کلیم ایلمش حظه ناسه اوقد قده الجیه اکرم ایله
ایلی وار اول دیوانه سویله کلون ایلی اوچوب بکا قول اولدور
صکره کندی دکنه دوکه عقلنی با شنه کتور بوم دیوب جواب کوندر
الجیدر بیلک خوف ایله کلوب صاحبقرانک جوابلرین دکنه دیوانه
یاوز لئوب قودوری همان صحنک نرا ایلمش بوردی ایلمش اولورن
ایلی طرفن میدان اولوب همان دیوانه ککریان سوروب یا سعدشای
کل بابای اولدورن سون بنیدر اولدور یا بن سنی اولدوریم جم
دیوب نفع اولدورن صاحبقران دخی ان سوروب دیوانه مقابله
اولوب همان دیوانه سعدشای سینی بکنه صاحبقران بلی بنم
دکنه دیوانه با بنم بابای بیچون اولدور دون اول اوله جم دیوب سکاک
بالواری دخی ایلی شمدری بندن سنی اولدوریم بده وار بابای اختره
بولور برابر کتور سنکله بابام ایله صحن ذوق ایله لم ددی صحن
ایلی بکدی دیوانه اختره اول بر محله میدر در بیچون حظه بکوردوس
چوب اوله عشق ایلی بکله صاحبقران عمله کوردی بر بوردی
کوجه منع ایلی اما زیاده افعال ایلی اتا بولورن طوران
ایلی صوبه جوان بکنه عسکرینه تنبیه ایوب اگر حظه
دیوانه بکوردوس اولیمک صحن عسکرینه بوردی سنی همان طور
سیر ایلمش دیوانه عسکر ایلی اتا بولورن دیوانه برسته چوب دخی صاحب

قر از حواله ایلی حمزه ای دخی منع ایلی دیوانه نکه انخری کیوروب
ایرشوب برسته خوب دخی اوردی حمزه اوچ جمله سن منع ایروب
کندی دخی جمله ایروهم طننده ابکی دیوانه ایریشوب حمزه برسته
جوب دخی اوردی حمزه بره طور دیوانه بره میدان بروردکن دیوانه
ایرشوب برده دخی جمله ایروهم ایروهم همان قول منوب رسته
جوبله صابین قاورا بوج چکوب لندن زانطور الی وکندی
رسته جوبله جوبان بجه برکتک اوله اورویکم دیوانه
ارقه ویرجه دم نفسی سینده سنده بعلیوب باغی ات باشنه
برابر اولوب عقل دانه سندن جقوب سرور ات باشن جویروب
یشدی دیوانه نکه دوال کمرنه ان اورب نعر اورب زور ایروب
قولینک اوزرسته الوب وباشی اوزرین جویروب بره اوردی
عمره محکم سنه چکوب سر برده کوردی انون صابین
عالم جوبان بجه عسکرینه صقوب زنهار برکتک حرکت
اتمه بودیوانه بنم قولوم اوغلوور نیلرسم ایروهم اگر حرکت
ایدرکن سینه جمله کزی قرام کجه انرده هود مقدم
طوبانون تنبیهی ایروهم ایله حرکت ایروهم صابین ات
باشنی جویروب سر برده کلری عسکرده دونوب کوندولر
بوطنون طوبان انون جوب جوبان بجه نکه باباسی وکندن قالمه
برقاج احتیاج جوبانلری الوب سوروب بارگاه سلیمان کلوب
ایر

ایر سرله ابغنه رشوب باصا هفتان برز جمله قولون اوله کیم
شول دیوانه کندونه یار ایر سیئی کوریم اولماز بریده ضایع
اولدور قصد بله بونه کتوریم دی حمزه طوبانه رعایت ایروب
برصننه لی تعیین ایلی انون امر ایلی جوبان بجه سینه و صوبونه
کوردی دیار حمزه کوردی با سعد شامی باباسی اولدور دینی بنده
اولور ملک استر سندی سخن ای دیوانه باباسی اولدور مدیم
طاغنه ارسلانلر یاره لری ایمدک کل بکا قول اول باباکرت
ارتوق یا نمن مقبول اولورسون دی دیوانه ایلی جوق باباسی
سن اولدور دون بنده سنی اولدور بیجه قول اولمام ددی مشک
قرن چونکه قول اولماز سن بنده سنی اولدور دیم دی دیوانه
ایتدی بابین اولیه قائل کولم ددی ایروهم بکا قول بره
دیوانه عقلی باشنه دوشور بن سنی اولدور سکه کای را شوم
شمردی اولدور دیم کوردی کل عتاد ایتمه لریب جلدده
اشارت ایله بکه قورقور جلدده دخی بیلیج کلوب صابین نکه
ایرین طونزی کسرم باشنی ددی جوبان بجه اولماز باباسی
اولدور دخی بنده اولدور دیم دیکجه اخردیوانون عاجز اولدور
ایروهم عتاد دیوانه نکه مزاجین طوبان ابغنه طوروب یا صاحب
قرن بکانه بر سر سینی جوبیوانه سکا رام ایروهم حمزه اترک
عتاد بودیوانه بکا زیاده الم و بردی سکا کورم ایروهم نکه بر جبار

ایله زربا با سنله الم حاله دروغه دی بودیوانه کیم برالم و بریه زرا
سوزون دونمز بر جاره قل ددی اولام عتاد جوبان ایلی کلوب ایروهم
ای دیلاور بکانه دیم سعد شامی سنله افذکر باباسی سعد
شامی اولدور باباسی فرنگستانه بر کافر اولدور ددی شمردی
سنده اولدور بیز بن سکا ای کورسته مددی همان دیوانه
بقوب ایتدی قوزم بلکجه قنی بکا خصه خادری کورستر اولدور دیم
ددی عتاد ایتدی اوزون طوبان ای بن سکا کورنه م
همان اولدور بوق سعد شامی سنله ایروهم ایروهم ایروهم
بابانک افذکر بابانک اولدور ایروهم سنله قوی اول باق
قول غنه کونول مکتوبی فریغ کورستی برکتکوش بقاروب
دیوانه کورسته دی برسته ماق جمله بکلری دخی قول غنه
واردور سنده هاه سنله اولدور دیوانه اطرافه ک
بکلری قورقور ایروهم منکولی کوردی عمره بالوا وغه
یشدی خود ددی کورستی سعد شامه بلوار بکا دخی اول
صکرشک ددی سننی ددی کورسته مکه باشدی عمره ک
بندی الوب قورقور ددی برکتکوش کورستی دیوانه
برین طوروب صابین نکه داروب الی او بری حمزه
دخی جوبان سیاه شیر ایلی انون سنله لی ویزی جوبان
بجه دخی جوبان او قورقور بکلره عمره کسینی ایله دیار حمزه ده
عمر

عمره افذکر ایلی افشه نوزده فکر هر قیافه دشمن ایله مقابل اولوب
میدان بر کافر بلوانی کیمسه همان عتاد جوبان بجه بنا خوب
اشنه باباسی اولدور ددی دیوانه دخی همان میدان کورب
کوبی شدی باباسی اولدور ددی دیوانه زمان بر صوبه هله
ایروهم اولدور باباسی سنله قانن او نمانجوب طلب افشه کورکر
وزیکه اولدور بکلر انون عسکر دخی جنه الوب کلوب برلر
قونوب قرار ایله بر بشفقه صابین امر ایلی برعالی مجلسی
قوروب عشره بشلر بار حکم کورم اولوب افشه زار اولدور
ایروهم بیوروب رعذنه کله سن کوروب و دلدور و ب ایتمه
صونولر ایر عیب الوب برکتکوش نعل بودوب عدله نوش
ایلی انون دلدور و ب لده هابه صوبور اولدور سنله بلا
جرعه نوش ایلی انون ملک بقطعا به بر دیار اولدور بلا عمره
نوش ایلی افشه حاله رعذنه نکه سنله سنله افشع تمام
نوش ایروهم کسنه واریدر بوشنک بار بجه پادشاه بهی
کوهستان و ملک بهی کورده قانی و مالک اذرحقی و بهی
کبیر وارثون بن لدها و مصطوفان بن لدها و سیاه شیر
کنه بو اولوب اوزره دور ایروهم جوبان بجه کوروب سنله
اولدور سنله استرم دیم بونون هر کسی ایچمه سن دیوانه
بانده اولدور سوبان بکا دخی اولدور ایله بر سوزار دیر ایروهم

اندرضا ببقران راضی دکلور ددیبر دیوانه درینک صغرا و لب صا حقران
خطاب ایوب ای سمد شای بچون بهره کوجات قورون ایچیر برین
سویله بکاده اول بولک قدحله ورسوز لمروری صا حقران ای دیوانه
سن اول بویوه قدحی جفتم ایله من سینی ددی دیوانه اخلنه بشلیب
ایسته بنده استرم دیوب لندها اضرا بتری یا صا حقران هله بر
دیوب ویرجه دیور جا ایلی ما حبقران دمی امر ایوب عدتله کله سن
دولور ووب دیوانه سوز لمر دیوانه حال ایسه ایچدی انا ارتوق
ست اولوب ما حبقران بقویه جم با یام سمد شای اولور رش
بی آکا بو استقامی قوریم دیوب کومور دیمکه بشلری سیاه
سیر صوص بر نا کار ما حبقران اشیدر برینجه دیوانه جورجه
قیروب سیاه شیرجه صور تنه بر طمانجه اوینه اور دیکم اغزی
قانت ایله طلوب اولره حبقروب جویان بچیمه برشت اوروب
باشی باریدی ایکی دیوانه ترا یا ف اولره قالیقوبه بر ایو غوغا
قالدر دیر مجلس ایاق انتده قلوب اخر ایوب بریند
ایلیوب برین بریکا ویرین بکا سلکوب ایردی انا مجلسی تاج اولور
هقری با زکا هله بنده داغدی بر حزمه جویان بچیمه بقند اولور
اولره نشنه سوب بلرکا هله کندر کن حلافت ستمه کیدوب
صیلا اولری بر کویه کلری دیوانه نله عفا باشنه کلوب کوردی
عسکری بولدی بر در غایت موسوز اولقله اول کویه

کیروب

کیروب بر کویه کلری قادی صوا سوزی ناکاه ایچورون بر کوزل قین
چقوب یوز کوز ایچق انده ما شرایه ایله سوتوروی صوندیک
دیوانه جوی کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور
کمالنده هم صوی ایچوب و هم قیزی یوز بنه کوز لرین دیکوب بقار
اضر دیوانه نله کوزی قیزوب مشربه ویر بر کن قول صغوب قیزی
قا وایوب است او ستمه الوب شاب شباب او بکله بشلری قین
فریاد ایوب کوی خلقی دیوانه نله باشنه او شیریلر دیوانه
ال تیغه اوروب بوی سکر ارم هلاک ایلی دای امر کور بوقین
نیور کشتی با نله قیزی ایوب حمزه قز کستانه کتله ایچون
کردوس شاه بوکا اصغر لشی بیکیم قیلم تور کزنده ایوب اولره
قورون بیقه کلوب کوردی قین بی بر صریف است اولره لشی
دورمز ایبر قیز فریاد ایبر قیزور کور دی جوب دیوانه مشرب
کشمه هان ایدی کله خلقی داغدی و دیوانه ایله های بکم سورف
عکس بیلم شراب ایچیمه لم قیز سندر دیوب وایا ایوب دیوانه
اندر ایچوروب اوینه ایلی و قیزی بر تقرب والره شای یاتنه
ایلی کور کور کور دیوب بی حال ایسه طعام و شراب تنوروب
یوب ایچون دیوانه نله شرابنه وارو قویوب ایچور دیوب نله
نیم اولور خلقی کندر سندن سوال ایلی ایوب قورون دی جوی اشمش
ایوب بلدی لا قدریه طوب تمام داروسی یثوب بشلری قیزور

دیوانه بنده کلوب ویر سندی قلیقات ایوب دیوانه ایچیمه
قیوب دریا به صا لری صاندق ایله دیوانه دریا به کور کور
دیوانه نله عفا کلری قولاق اوروب دکلری سس بوق صو
جا غلدیسی کلور اوکلون و اوکلیمه دریا به کیدوب بر باد زکان
کشمه راست کلری با زکان ایله صا ندوخی کوروب صا نوال
دونا دیوب ایله هم صی اندیلر بو صاندق ایچنده هرنه مال جقارنه
بر بر تقسیم ایله لم دیوب قوبل ایله صا ندوخی قویه ایله برده
قیما غنی اوروب تو بار دیر او لدر دیوانه طشره جقوب بره بره
قنی کوزله نبلد کوز دیوب با زکان نله نصل کوزله کوروب دیوب
طور بر کن دیوانه ایسه بر کور قلوب با صندق نونه کوره کک
و کویه کی بره بره نیلر سینی بیجه نیک کوزله کنورین قنده
قوریکز بولون دیوب بر تاج ارم هلاک ایلی کور دیر او غاز
ایچلرین بر عا قلی دور بکم دیوب کور اول بقنده سالم حرای
نامنده بر حرای وار ایله شرتون عالم بیزار ایوب هان عقلمرته
اول کلوب ایسته کوزله بزم ایمن دن نونه ایله دیوب
دیوانه اول طرفه قاره به بر اقلر اول صا صیرک کور دیوب
صنوان ایله کیمه قاچدی بر سالم حرای دی شکار ایچون
ر قیقلری ایله اول اراده کوز ایوب دیوانه صا صیرک کوروب
بره بره کیدیلر قنی کوزله دیوب نولره سورصال ایلیک

بر قاصدی

بر قاصدی هلاک ایلی اضر سالم حرای ایسته کاکوزله دیوب نعلک
حرمان ایوب دیوانه بر تیغ حواله ایلی دیوانه سالم حرای بر کور
اوروب بقیزی و کور کسه جقوب قنی کوزله بول دیوب د و کله
بشلری سالم حرای با قوی بو دیوانه دور بکم کوزله قلمیه کوزی
سنله ایله بر بر کوره لم دیوب انون قلمیه کلدی انا کور بو سالم
حرای سنله بر سا حرمه طایر می وار ایلی طایر سینه دیوانه دن
شکایت ایوب امان بنی بو دیوب قور تار کوزله دیوب رنیای
حرایه ویرر غالب دیوانه اولقی کور کور دیوبه رجا ایلیک
سلعوز دمی طشره اولوب دیوانه نله باشنه کلری جویان بچه
جاری کور کورکله های کوزله نله اناسی قنی کوزله دیوب اولره
بشلری جازون بن کاکوزله کور ستره جم دیوب بر سحر ایوب
دیوانه نله عقلمه الوب دیوانه ایله بر غائب اولدی بر ازون
جارد کلوب سالم حرای بر سسوان ایلی دیوانه نبلدی بر سحر
جازون ایلی بنانی دریا ورتا سنده بر بره قورم کوروشیم جک
اولور سه بله باره اولور و خلاصی دخی کیم دکلر مکتوروشی الوب
اوجه دیری سالم ایلی سنانی اولور ملک کرک ایلی قور قار کله
قور توله دیری جازون قورقه دیری راوی ایبر حقیقت بر اظه ده
بر سیوری بوجه قیا اوزدیزه بر صرمن سفاری دون بر وار ایلیک
اطرفی اون مناره قدر بو کسلک ایلی انزه بر قشدری دیوانه نله

کند که بر پیه جگه بر بکله بره قورقه است کندونی بر لوطا در ز دیوب
همه دلی انا اولدی جان عزیز ندریسی انا بک عمر کوردی
اولماز کته جانغوب دیوانه اشخه کوز طبه قیز کیده در کندونی
است ال بوخسه اناسی الوب کتور سر دیدکره دیوانه کوز طبه قیز
آدی اشیدوب دمی بتر دلی اولدی ای کوز طبه قیز کیده سیی
دیوب بکین بکله ندری اوزرینه اولقدرا غیر کووره ایله برتاب اولوب
کوز لوب بکله ندری اوزرینه دوشورک بکله باره باره اولوب
در بایه دوشورک کند ایله طرتوب کیه الدیله دیوانه کوز طبه
کیرخه کوز طبه قیز کیده در دیرک عمر عتیار کولوب کورر مسون
کیدی دلی دهی هنوز اولور دنی قورقوب کند قیز استر اولورسون
دیرک دیوانه ایستک الورم کوزم بکله ندری قیز ندری ویر هفت
دلی بکله کوز طبه قیز و عجب ایوب عجب بودیوانه کوز طبه قیز
قیزه کوزوب بکله ندری اولد دیوانه انا قیزه سر ندری دوشورک
اقا چهاره ونه حال اولدی که دلی بو طاش اوزرینه بقار شتر
در براری ندری کندی صدق ایله در بایه اشخه بکله جمله بایه
او خوب ارتقا سندن بایه ندری بکله بقاروب عتیرک اسباب
کوز لوب او کته طعام قور دیر بکله انا دیوانه ندری دیندن
کوز طبه قیز دوشورک اوزرینه ای دیوانه سنی بو طاش اوزرینه
کیم قورک دیرک جوان بجه ایستک کوز طبه قیزه با با سی

دی

بنی صدق ایله دکره آدی اناسی بونزه کوزوب قورک دیرک بونزه
ایوسیران بونزه کوز طبه قیز کیده و اناسی کیم در با با سی کیم در
دیر لاری انا قیزه دیوانه کندونی بکله قیاس ایبردی دیوانه
ندر سوز لری دکرک دیوانه ندری کوز طبه قیزه راست کدرک
های کوز طبه قیزه با با سی اشخه بونزه دیوب قیز لری
بقا سندن با بکله ندری کوز طبه قیز کیده کورر بونزه کوز طبه
سندک بومر و جلک قونار و کیم دیرک بکله او خوب کوز طبه
قیز لری انا دیوانه کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری
سندک دیوانه بونزه کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری
با سندن کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری بکله ایوسیران
خلقی عجب ایله بونزه کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری
نه بایه او غزاق بر زمان با با سی اوزرینه ارادک
شهرک بونزه کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری
قالق کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری بکله ایوسیران
کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری بکله ایوسیران
کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری بکله ایوسیران
کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری بکله ایوسیران
کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری بکله ایوسیران

قله مننه بکله ندری بر شدید روزگار زله و اوله بر فورتنه
قور بیکه در با بر حال اولوب قمر غنه دن داغ ندری طاقه لفظا هر
اولوب هر بری بر طرفه دوشوب مده لفظا خوب بکله ندری باره لوب
بز بویله روزگار کور دین هر جا ندری اسیر بونزه کوز طبه قیز لری
اقا بو طاش کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری
کوزوب دینق هر المشر ای بکیم غنه کوز طبه قیز کیده
اوزره در دیو حقیق بکله ندری بکله ندری بکله ندری
دلی کندوب در ندری کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری
کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری بکله ایوسیران
مشکل اولور دیرک بالواری جانو اوزرینه صفایه اولد دیرک
بکله ندری ای بکیم بکله ندری بکله ندری بکله ندری
ایله دیوب اولم جانو بر کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری
بکله ندری اوزرینه کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری
جانو ندری کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری
وزر دیرک کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری
طاش کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری
بکله ندری اوزرینه کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری
ایله اوزرینه کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری
بکله ندری اوزرینه کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری

جمله نقل ایوب عتیرک دلی و لفظا ایله سرور صوم غفور
دیوب نیاز اولدی ای مرمزان سمان الله با ندری ندری
سندک صوم چون یوق امش همان ایش تقدیر کور دیرک انا
دیوانه عمر عتیار کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری
کوردی اولماز ای ناکار دلی صوم بونزه کوز طبه قیز لری
اناسی بکله ندری کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری
بکله ندری جانو ندری بکله ندری بکله ندری
بکله ندری دیوانه کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری
کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری بکله ایوسیران
ظاهر جانو اولم دیرک ای بکیم بکله ندری بکله ندری
بو و اوزرینه اوله بر کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری
واروب هفتدن کله لم بونزه کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری
قیزه کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری
قله مننه کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری
باش ندری کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری
بولون کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری
زاده کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری
دکن کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری
قیزه کوز طبه قیز کیده بونزه کوز طبه قیز لری

قله مننه

چندایوبه اولیای دولت فوخته سکن اولدی و قیام برین بولوب
مخبر دعا ایلدیله دیو قلوبا جیقان مکریم چکدو کومر بوجا دولت
سبحی ایمنی ایله دیو قلوبا ددی انون بولگینه روان اولدی
برکون سالم خرامینده تلمسه اوکنه جقوب سرا برده قوروب
جمله عسکر جقوب قونایله سالم اولعالی کوروب هان باغینه
میجا یوبه جمله دولتک هلدان اولوروق بلدی اما جری و عاقل کرسنه
ایزک فکر ایله یوسو بودریم اول برتره هنر ایله امتحان
اول عسکر کاغذله ایله قو لوغون قول ایوبه خدای
اولوروم دیوبه هان امرا بلدی اوق بیلک عسکرینه قلم سینه
طش جقوبه هان همدان فرشو ایله و صاف فکله برین
هنر دخی ایله یارینلر قور سالم خرامی میدا کوروب نفع اوزوب
یا هنر کل میله فکله کستم دیوبه سرور دخی عسکر سوروب
مقابل اولدی سولشه دت جنگه چشیدلر هنر یا سالم
کل سلمان اول صوجندن خدیم دیوبه سالم یا هنر یمنه مراد
اور برکا غلبه ایتمیله اولماز دیوبه ایلمهان یا شویله می
دیوبه خرامینه برکونز اور سالم دخی کورون بر برور دکره
قولدی با دیار اولیمه ارقه ادرق عقل و شرف سندن جقوب
سرور کورون تا یوب قولینک اوزینه ادری سالم بوجالی
بورورک امان یا یما همدان قولک دیوبه سلمان اولور سرور
کنه

کنه اتمک اوزینه قوروق سالم ایوبه دیلاور عاقله پاینه جون
سوروب جمله عسکرینه سلطان اولدیله انون سرا برده کلوبه چوبانه
بچه سالی کورون بلدی بره کدی قاور قنی کوزله قنر استاهله
کوزله قنر استاه اناسنی بریم بلیکجه قنراخی اولور و جمله کل بند
سنی اولوریم دخی دقه عسکرینه دیوانه سو بکرسن دیوبه
ازار لری اما سالم دیوانه کوروب همدان اولوب بره سنی
کیم اندری دیوبه هان همدان یا سالم ندر ایصل بودیوانه سنی
نه بیلور وسن بولک اولطاشی اوزینه اولور دولت نه بیلور سنی
دیوبه سالم دعا ایروب بون برکسینه صاندوقه قلوب دریا به
ایمنی صانوق دخی بوزایه کلوب بر لردخی صندقه مان وار دیر یوب
جقوب برده ادری صانوقون بودیوانه جقوب هان قنی
کوزله دیوبه بره کور ایلی کورون جاردیوق نه هان
جوابه یوب طایم بر ساخره ایوبه همدان فرشا غلبه او جهلک عسکر
دیوبه انون فرشاخی صانوق نام فرشا غلبه او جهلک عسکر
ایله برینه بر غلبه کند بلدی بیلک عسکر اولوب هان همدان
ایله قلمه کوروب عزم فرنگستان دیوبه لنگر اولوب روان
اولدیله کور ایوبه ازین هان دیوبه کور ایوبه کور ایوبه
بهره و زکاوه اولوب بر موافق روز کار ایله کور ایوبه فرنگستان
بقا سنه جقوب بر سعدی بند ایله و مانی اولوب انتظاریه خبر

اولوب بولدی قشولدیله سهراب وزیر مالی عسکر ایوبه بند ایله سعد
نیرم فی عسکر ایوبه قلمقلوب مالی جز نبیه سعدی میدانه
قورایر زنگاره دخی راری شاه فرخوشه ان قلوب طور بر
اما زنگاره ملاحظه ایدر ایدیکه وارد دخی کی کندوب بر کور سهراب
صندوقه فی قیامی ایله لقیاس ایدر ایوبه راری فرنگ ایوبه ای
وزیر هان کیدر دیوبه زنگاره سؤال ایلی سهراب وزیر ایوبه
شاهیم بوغورستان ایدر مقدم اشق برست ایمنی رستم نام
هنر اوغلو ایله جنگ ایدر بزوان برست اولور شمرک بولط
برست اولوب بو میدانه اولان بند ایله بوکا سعد نبیه دیر شش
هنر نبیه سدر بر لرد یا کما رتبه ایمنی بونلر کلوب بوز بیلک
عسکرینه کور ایوبه جنگ ایدر تا اصحاب اولیجه بو قدر
اولور عسکر هلدان ایلی بو قدر برنن ز هلم سوب کنه اهدا
الدر سوبه از قالونک بو قدر عسکر تار مار ایله هلم افغان
اولوب واروب بر رده همدان صاروب یا قور بوم همدان کلوب
ضرب می و سنه کلوب کتیروب سعدی تسلیم ایلی و فرنگ
اولور شقیه کلوب بو قدر مان ایله بو بزوان برستی بند
ایله کتا تسلیم ایوبه بینه ده لازم قلدیکه بوم همدان کللی
رفایت این و ز دیوبه زنگاره وصف ایلی عسکر بودار لری
برای تخت همدان و ارایوبه ایله لاهوت جون هوز بر لرد

اولور لاهوت دیوبه ایوبه شاهیم کورچه سینه دوشن اکر ایدر
اما بوم سوزر طوتار سکر بونا کتا دت باشی کس قور بول
شردن بوها بر سر اومه نکور همدان کور سوزن زرا بو
اشق برستکله و بزوان برستکله همدان ایله شدی بول برستکله
نه خبر ایدر و دایه برسه کور کور ایدر بول بلیدن نه
اولک کلور و نه همدان نام اولور دیر زنگاره بوزی
اشیوبه زنگ دوی تعقیب اولوب مرند اولور بینه پشیمان
اولوب لکی دیر بوم رستم با نده نه کورن ز غلبه وار ایوبه
کور دخی بونلر بینه بوم صوجوبی با شمه قاندر لرد
بولاهوت همدان جور زباده همدان همدان ایوبه و برکون همدان
برکت اوم قانی شراب قیوب ایدر کنه ایوبه کافاله
ادع دینی کورن و خبر ایله مینی قیوبه اوغل تمیری اما دارای
فرنگ ای دیلاور نه قور ایسم بر دیلاور کلوب دینم
کیدی و بینه بو قدر ایلی دخی اولش لای و سز و کلور دیر
ارتق لاهوت طمیزی اما زنگاره بولوق اعتبار اولوب
کندی همدان ایله ارسنه همدان و بر دیله زنگاره زباده
المه دوشی جیف بی نوغورون کبی بار شاهلک پاک
تخت همدان اولشقی بولنه نا بکار فرنگاره کلوب بولنه
حرمسن اولور دت انون دارای فرنگ ایوبه سعدی بند ایله

حضر نامی: چون سکر بیجی مللری از درنده جند
اشتیاق در فینق تراث القدر سلسله

دیوانه کشور باده قطع سیاست دوشد بایر استاد اندر بوظع سیاست
دیوگری بر سفره ایوب بر جوت در بی دوشتر لردی و اوزرنه کبر فکرم
دو کز لردی که قان دو کلر کوره بره دو کولب بان امله تخنای اولیسه
صنک منه اول در بی ایله قوی قالدیر برب دو کز لردی راوی ایوب
سعد نبیره نلک چنکده هلاک الملکی کسندر لردی دعوا جیلرک اوزه
حاضر اولوب انز داری فریلک باشن قالدیر برب با سعد نبیره نه
جوق دعوا جیلرک وار صعب بو قدر ادی سنی اولور دون بر نخه
سجلی بی بن اولور برب ددی داری شاه کوره تا بکاری انکار ددی
ایمن ددی سعد نبیره با جیون انکار ایوب هم بن شمد نکیر بر هفتنه
قالمش کشیم بو قدر کافر هلاک ایوبه غزا ایلم شمدی بن
دخی اولور دوز سکر کوزل شهرید اولوب سعادت و اولوب
اولورم بلر کسندر قان ددی داری فریلک بو صوا بربک اشیر
زیاده غرضه کوری بره جند او شول تا بکاری بو صوب
دوی جند دخی تیغ چکوب دوز وی تکرار اجازت استدرک
تیرا کیم اول دان شکر لردی انز اولور بر لردی داری بربک
شاه کنه اوس برینک دینچه مکرر عاقل و تر برب وار ایوب
اول ایوبک اشتر بار شمد بیلک بو فی جسی ایله قیرا بو نلک
دعوا جیلرک هم بدور صکن جواب ویر بیلک مشکل اولور و برب
اشتر بکه هغه ایوب بیلک شکر ایله بونک ایوبن بو طرفه

کوب

کلور ایش و جگر کوشن جالبه فریلکون دخی صبر کلری بلکه قلعه بالا و کنده
صحر اربیشک اجتماع لردی اولوه اوغلو ایش ایلر اولور زمان
سندره بو فی ویروب ایشلوق الحاق اولور تا شکر سن بو فی هلاک
ایوب جلت اولور بیلک هغه ده انزه شمر زده مزه امان ویر برب اولور
ویرینه اوغور صحر فریلکنا سفا ایله سی مقرر بر فور قوم
اولورنه بونک سبیلله بود با لردی کدر زرا اشتمدی بربک
ایلمی سلطانی خوشروان بو نخه بدور صحر ایوب جلت ایدر باش
بقیه بلدیجی و بر بهلوان بولوب حقتن کلر بربک نیجه و بار لردی
نیجه ایوب بربدان برست ایوبی هغه اوزنه هضم قویله سینه
قیاسی اولغان انک اللذ قان و لردی خور کفر اشتر ایدی هلاک
بو سوزی بو نزه کور بیلک خطا اولور بونلک اولو سی ویر برب
بود یاره بد اولور کویا کندی ایله اول اول ویر برب
کیر برب بونزه کندی داری هغه انشم ویر برب ایوبی هغه
جوق تمجید بیلک جسی اتمک اولی ویر کوره لم صوب بند و ارب
دیری داری فریلک دخی بو سوزی معقول کوردی بو سوز
سعد کنه زتنای کور برب جسی ایوبی سر برب اول ویر برب
سوزیون فیما به الم کلرک انا کور دی سوزی هغدو زکر بر
با کز سعه جواب ویر مدیلر قنق قالدیرک هغه صحره حکر برب
کله او نزه بیلر حال اولور اشته سعد نبیره بو نزه بند ایوب

Handwritten marginal notes in the left margin of the top page.

جیس بجه قاری اتاسن فقهه سالار هم رعیتم علی اهدت
دغله ازین جانب دای ادر اول زمانکه دستم و طهر لب و ستاره
ایله اول بازرگان کیم بینه کربوب عزم ولایت فریلکسان ایوب
کند بربکون بو ندر کلوب فریلکنا جقدیلر و انلر کنن جقار
بازرگانره و داغ ایوب کند برب انا فریلکنا نلک نه جان بی بو کون
بازر لرب بران بر کیدوب بر در صحت مایه سنده رسم اتون ایوب
نهر سبه ایوب دیلاور برب بو نزه بران طوره لم سن بوری وار بر
مقدار ایوبی جت جو ایله کور بو نزه داری فریلک ویر برب
بو نزه بقای سدر و سعد نبیره بیلدیله اول کیم بر صحر ایله سنی
با نکا وه اولسون اول تا بکار هله ایله بر کوره کبر سه ایوب
بن بیلورم دیوب کورسی کورول کورول کور لردی بن سنلک
سوز قله سر برده سلیمان ترک ایلم کنه سو کونزه بکار بولله
حیله ایله بئی هله اولیسه انضیر دسرا برب سرور اول ارده
ستاره ایله اولور دوز شهر سی کوندری شهر سب ایت
سوروب اولقدر کند بکم ناکاه بر می ایله جقه کلری نظر
قلب کوردی بو صحر ایله یکننده بر باغ وار در که جو ره سی
دیوار اول غلک قبوسه کلری کوردی قبوشاده اشدرک
ایوب مانع اولور بوق فیودن ایوب کوردی کوردی بر الای
ما هتایان نکالر بو باغ ایوبه اوغور دوز عشرت ادر لرب اقا

حمله

جمله سنک فو قندو بر ایت دوران و نشئه اغوز زمان اوغور برب
بو نزه کوره نلک احتیاری انز کدر هله سب بر دضدت اول نکارک
ناز بروری کور برب کول مرعانی اول هایه اسیر لردی هان انز کور برب
ایجاد برب در صحت ارده بو ندر کبر برده هیران اولوب نکارک سننه
حاموش اولوب قاری نکار عالم اولدره بران اوغور برب عشرت ایدر کنن
هنگه باغنه قانوب قولمو غنه جازیه لکر برب اول باغ بهشت ایدر
اوغور سننه بر حوش داری طاروس جنان کبی اول هوشنک کنار نه کلوب
ایوبی قیر لردی کلای سز کله حوضه کبره لم بو برب هان کار عالم صوب برب
اوزون اسباب لردی جقاروب بلیسه بر اربیشی فوطه فوشا فوش
بر قار مایه دو جارتیه لردی اول هوضه کربوب ما هتایان اونا شفه
بشدر برب شهر سب بیچاره بوکن نکار عالمک اول سیم تنی کوروب
عقل کیدوب فی هتیار بران سر سوز ناک ایوب عقل کیدوب باغ
اوستنه بقلی نکارک باننده اوغور طایر و جارتیه لردی اول ایش
اشدوب بیلدیله نکاره ایدر لرب انکارک عالم باغره اوم وار ایش
شویله بر سس اشدرک ایدی هوشن جقاروب برب کوره لم سدر
دوب با نوبی هوشن جقاروب با ساری برب قهره کور برب
اقا طایه جازیه لردی سوروب لرب سب بیلدی فوشی بره کلدیله
نور دیله بر دیلاور وونمش علق ناشه بوق بهوشن با نور هان
بو نهر لرب جنن با برب برب دزد کندی با غن طشهره سوروب برب

Handwritten marginal notes in the left margin of the bottom page.

چقادوب دوعار د سته براغوب انزن باغ جوسن قباوب کندک
عالمندره اولدیلر آتا لهراسیده ستاری عیقا با شنه طری توزین
اجوب کندی عتریم برده توروی کناه اهل بیوع برنن طوروی
کوردی کندی قبول اتمیوب باغون طنقم برغوب قبولی نند
ایلمشاهی دروغ بکا اولدی اوله جی انا عتردی مودوم اوتده بکا
نمشطی در بارک واروب آقا خیر ایدیم بلکه بنم درجه برورمان
ایده خوب آتیه بخوب اه واه ایدرک سوروب رستیم قاتنه
کلری رستم کوروی لهراسب برهاله وارمشکه برملق هستیه دوش
بکنزده قان اشری جوی سوز سوز بلکه محالی بوق شویله نه اشدن
بوجله اینوب بره ایدوب اوتوره واروی رستم ایوی ندرهاله
بلانی قوشه لری کتیزین الومرشی سینی دوی لهراسب ایدرک
سوزور بنده یاهم نولدوم انا کل مرغله عکا رایدیروم دوت
رستم کوروی ای نابکار بنزیه قنره بولدی سوبله دوی لهراسب
کنه اه ایدوب ای دودور تیز بولم انا کنه تیز باوی قلم چشمتله
اوتده طرغنه برصعل او و نه بنده بر باغ بر شسته اساکوریم صغیر
واروب کوریم جوسنی اجیق ایچنه کوریم کوریم برادی انشان
توزلری اول باغ ایچنه عشقت ایدرک جمله دن برک بالانشین
دها بر واز شسته انا کورکل دردم انا صدمم قالیجب اه مرکیوب
عقل کنری بقلمشیم جی قبول اتمیوب باغون طنقم برغوب

قیوجی

قیوجی قبا مشاعر علم کلری کتیمی اول حالده بولدم ارتوق برکسده بولدم
کیمله قیری اولدوغون هیرالدم احرا شعه سینه کلرکله استغلا
چکیمه کور و بلکه بنم درجه درمان ایدر سینی دوی رستم جی ماشیق
اولدنی بوق با شنه طرغوب بولک حالته کوب اجورون وار
تا بویله کندی الدیر جی بر قنضا طری ایچون کل بکا اول باغ
کوستر انشا الله اول قیزی سکا ایویروم جی دیک هل سیه بر سقا
جانی برینه کلری و ششلی دروب الم چکله سنی قبول اتمشاز نرا لک
قبول اتمش سنی ششره بر قنزلری بلکه با شین کسیروی آتا
ای دیلاورنه وارایویک بنزیه عقلت الدیر جی هله قنر کیمله سنی
بر خیر المیق قورسی بنده جونده دیار فر کستای قنقه کلرک
سنی بنزیه اسیر ایدر بولک انا هله حا طرقت حوتی بولک صوی
خیر در کل کمان کین لم دوی انزن ایکسیده سوار اولوب سیدیلر
اتار بون جوی با نوصرنه طری کیم اول کسه کورون دیرک
طایه کنری ددیله بر زده طایه کلری با نوصر اولدی طایه
یاهم نظام برکت اخیق سستی کوروب در نون عقلت منایع ایدوب
بقلمش احرا بر ششره جفا روب بر اوقی عقل کلری کتر طشره ده
اف دوی وارشی انا انا غنه جغلیوب قورق کوبه کندک دوی کتار
عالم کورون قانقدوره نیر دوی کوز تدیلر لهراسب جوی قانقدور
آتیه خوب کوروی کلری خیر جیز دیلر بوری جوی اجدیلر کنری

۲۰

صفاسنه نقد اولدی انا کیم اوله حیف شونون برمهاله بری دیند
زیرا بانونده قلیبزه محبت اشر واری طایه دهی سلطام عجب
چهره دار کسه ایری بس بلکو بر صغیر مهلوان بکتر و اوزرینه یاد کار
لنا سله رکی ولات حری وار ایدر دوی واقعا لهراسب کوز لیکت
ایرک قول مقالو کوز لور ایدر چونکه رستم ایله اول ارایه
کلدی کوز کلر باغ جوسنی اجیق همان ایچری اولدیله جارتیه درغون
بولدی کور و صغیر کور اولیکت کنه کلری انا باننده
بر بولاشتی دهی واز ددیله کور بوقا رودن نظر ایدوب رستیم
جماله کوروب هیران اولدی زیر بر صغیر سورت قهره حاجت
صفت اسکندر شوکت و ارات رستم صلابت دلاورد نکار
بوصور کور رستم کور کورده فی احشیا ر کت ایلدی بونلردن اوج
کشی رستم رطراب و ستیاره کلوب نکارده اول باغ ایچنده
عشرت ایدرکی صغیر حینه کلوب انلر نون اینوب جقوب اول
صغیره او نور دیلر قصه طوغری نظر ایدوب عجب نه ظهور ایدر
اوله دیر کین بوقا رودن نکار طایه سنه ایدر و اول تازه یکیدی
بکا رعب ایله کلسون کوره جی نکار لردی طایه نوله
دیوب رستیم قاتنه کلوب ازاب ایله سله جردی اندین
ای دیلاور سستی بوقنره صاحبی نکار استر برون قصه
جقون دیری رستم دیلر کیم کیه هر سب ایدر ای دلاور بیلر

اول

اول باغ سیردن جوم اولیق افضا قنقدور کور کور بونده
نلوز بونجه اولور دیک ستیاره ایدر یا بن بونده بالکن طوریم
سک کور کور بنده کوریم و کور رستم طایه ایدر ایدرک
نکاره دانش اوچومزده کله لم ی بوضه باکتر بنی کله جیم شسته
بورنی قلمت حنا طرزی قاری دوی طایه تکرار واروب نکاره
بو احوالی سولدی بانو نوله کلسونلر دوی طایه کلری بیورون ای
دلاور هب بیایه کلسونلر دوی بولدره بر لر نون طوروب انلرین
اول اراده بند ایدوب طایه اوکلرینه دوشوب کتدیلر کلوب اول
قصه دیکشایه جقدیلر طراسب ایله ستیاره قورده طوروب رستم
ایچری کیردی بانوی عالم رستی کور کورده ایاقه طوروبه عزت
ایرک خوشی کلرک ای دایر عالم بیورون دیوب کتسه تکلیف
ایرک رستم خیر نکار لطف ایله انا بن کتسه اوقورام دیوب
بای کت بر نزه بر دین سنه لی وار ایدر کجوب اینه او نور دیک
نکار قنقی تولد استر دیکدن رستم طشره دن اجازت استر لر
دیرک نکار کلسونلر دیرک طایه واروب انلریه کوروی رستیم
باسته اوقور و اول انون قزین کاسه لر ایله سکری شربت کلوب
بوندر صونیلر انلره الوب ایدر ایلر انن نکار ایلر اول
بر بر نون کوزن جارتیه لر بنزیه مجلس توروب باره کلرک جف
کلوب عیش باغ دیلر بر قانجام ایچوب شش کلرک کجوب

دفع اولوب با نوب جهان باقی خالده رجب ای دلاور لر خوش طردیکر
اتا لطف ایلرک بیره بلورلر کیملر سکن کور کور و بلاست
ادینه بکوره منرسین ددی رستم بلای ای با نوب مسافرین
اقا قورچم کندو مزنی بلور سلف بیزدن ایسا ایز سن ددی
با نوب خجوند بویله بیور برسون هیب سزوت ایسا اولور بی لطف
ایلی سولن دکوره نوستی ایلرک ای نکار بن قولون حاله عالمه
مشهور اولون دهره قهره مانی وزمانه نلس نام فرما قون
حزیه صا حیفان اوغلو رستم علناه روی هم که دیارک
حزیه ده کور روسی شاه قز نون دنیا به کل شمدور دیرک
با نوب ایله اولور عالم بون اول رستم ستم ستمکده دیوهال
هندی و قیلکوی قالدروب ز مینه اوروب هلاک انوشکین
ویا کیز با خشنه نوتیز و انده اون ایلی کوره یوز بیلک عسکرین
تازمار ایدوب کندو سن قوش سانی دیرک رستم بلای ای نکار
لیز عالنه وارا اولسون انچه اول رستم هم دکور با نوب مرصبا
ای مره کزین بارک الله اول ستمی دیوب نکار ایاغه طوریج
رستمه باشی قوش عزت ایلرک ایسا حیفان زاده معزور
اولسون بلورب کرا مر کزده صور اولک ایستغفورین
ددی رستم لطف کز مرید اولسون ییز نکار بون لطف نون
دیوب تر ایلرک ایساروی ایزر نکار رستم دیو حال اول
حالیله

حالیله هلاک ایلدی کی عرب و مجده و رومده بیری اقلیم دیرت کوشه ده
داستان اولوب مشهور اولمشده با نوبه اتمشده رستم زاده
تقطیع ایلرک انون هر ایسی سوان ایوب بودلا و کیمده دیرک رستم
ای با نوب جهان بودلر شق ددی طر ستم کورد ستمای دیرلر بر قلم
شهر وازیر انک با دشا هیدر اولو شاه و بهلوا بود و جانله بند کز
ددی نکار نیتیم ایدوب کوش جشمه بقدره طر ستم مفاسدک
جانی اغزشه کلرک زینر نکار رستمی استیوب با نوب دعوت ایستیفان
رستمه اکامیل ایدوب با نوبه انون کیم بوز دیو ایاره المه
دوشمشده بو کوره عطف ایلرک انون با نوب ستمای استیوال ایلرک
دستم بوز اتمامت با رفا دکی سلطان عتاران شهرین اقیه نلس
کیم کوش سیدر کرا اولدی عتاران لقمه بر طمشه دندور دکور بیلور
انکده و منفک چوقا شمدور ددی دوزنوق رستم نکار ایستیک
صورتی عیب اولسون ستم خفی با نوب کوی و قشقی عینه نلس
ستمی کز سیز ده کندیکز کز بیره دیرک کز ظاهر بر اولو ستم نلس
دختر با کز مه اجه عتیک کز ددی با نوب ایستیک سرور بن جا رایت
بو ارایه بیقایی بر شمر وادیر اینه شهر انطالیله دیرلر شاهنه
فارسی فرنگ دیرلر بن انک قزیم ایسه مهر افروز دیرلر انا بیتم
بشقه قلم وادیر و ایرون قالمشده زینر دلاور بودا یاره عادت
بودرک بر باد شاه اولسه قلمه حکم ایدر سه کیمله اوغله و بیلمت

فرزانه بخش ایدر اول قلمه ده بنم والدیوی دکوی والدمه ایسه انا
دشمن بو باغده انچه بنمدر اول قلمه تا بعد کاهی بونور کلوب
کندک بو باغده برتا کلوب عتوت ایدوب کنه قلمه مه کیمده ریم
هله انچه ده بوقلم سیزده کبی اولو سر فرزند جهان ایله مشرف
اولدی دیرک رستم ایلرک ای نکار خوش چونکه بزه بو تدر محبت
ایلی و شرف صا صل ایستیک ایلرک ای نکار اولو زمانه تمام
اولور که راه ضلالین جفوب دین اسلامه کله سیمای کله قلبک
نورا عا نیله بر نورا واه دیرک نکار فول سرور هیب شهره قالمیکه
سبزه رینکزه هقدور بوقدر کماله واصل اولمش کز هبت بو
لطف هقدور ایلرک عا نوبه ایه که اسلام تلقین بیوروف
دیرک سرور شاد اولوب ایمان تلقین ایلرک با نوبه مسلمان
اولرک کسه محالفت ایتمیوب هند نندند نقر جارم و جا وینه
واریه عهله مسلمان اولور رستم شاد اولرک افرین ای
نکار بوزنی انا اولسون اذغانک برنک ایمنش ایلرک چونکه بر
سوزیم قبول ایلرک سندن رجا ایدر بونو طر ستم دیرلور
سکا کول بیروب عاشق زارک اولمشدر الله تعالی امریله بون
قبول ایدر سینی و بنم دنیا و اخرت قیز قزینا شیم اول دیرک با نوب
ایلی ای مر کز بن بن سنک ستمی جبار دیک نشا بسند هم
مبارک قدر کز له حق تعالی هدایت ایدوب سبزه بوز کزین

کفر ظلمتین جفوب نور عا نوبه مشرف اولوب ایلرک برادشا
قولور کوره بریزر ستم سوزیکز قول ایدر بونو بوز بر باد شاه اوله
امر سیز کور دیرک طر سیدر اغشیدوب شاد اولدی انون صفا ایله
عشره بشکل بلور کیم انشای کلاب رستم ایزر ای با نوب کج بوشنده
با بان دارابه سعد نیره نام بریدلا و کور دیرک ددی نکار بلای
سرور کور دیرک حال با بامله حسنده در زینر جلاب فریشت
نام بر اوغلو و شهراب اولور بوزیر لای با نام بوقور عسکر ایله خربض
اوز رینه کوندر مشرف واروب حرضه فتح ایدر لیر جلاب بر قلعه
واریش ایدر فتح ایدر شهراب مالی اوب کله جک زمانه
اول سعد ایله نکاوه قلعه بالایه عسکر کونوروف منفک
ایستبرور دیرک رستم ایلرک ای نکار معلوم اولرک عا نوب کیم
دیرک با نوب اولدی هره واریه دوشیروب بر قاع مزینکار
یکلی قیوب مجله ایله روان اولدیر قلعه سنه کلوب و اقل اولرک
با نوب کشته جفوب قرار ایلرک رستم با نوب اوزروب انک
با نوب بیور دکی اول قلمه ده اولون قوی دعوت ایلدیرلر عا نوب
ولایت بهر بلولر دنوانه حجه و لوب رستمی و لهر سیمی کوروب قوت
ایستیلر انون با نوب باشی قالدروب ای نکار نون خوشنود مسکن
ددی انکرده رجا ایدرک ای با نوب سنک لطفکده و فرنگ قات
قانت کور سوزور بیزلر سیزدن خوشنود و اولمور لطفکین

کفر

مستحق اعتباره من بابا سده و دارای شاهانه دینک ایچم زیرا دارا فلک
فوقه ایرونی جانشین بی بابا سده و دارای ذکیون کما حدیثک بمانند ما اینم
سوزم کمر سگ بر او و دغلت ایچمه ایچم زیرا او اولدر که از قوتت
بیله شاهزاده کما بر خنده ده الیوریم اگر خزینه دخی فخرتیا بدکسه
سگال و بیچم ددی بدی ایچم سخته کلوی نامه و بیروج معزومی معلوم اولدر
الجه ایچی هسوتی برت اما اصلا و لما سخته بر سلیمان کما اوله کاذر
قر اوله ایچی اولر ایچی میلده بیور کور خلیه ایچی سینه دینیزه دوتی
اما اوله دغلت قون ایچم اما اینک خلیه ایچم اوله خندا ایچوی بیچ
هالویم قول ایچ یوق دیکه خندانک یاتنه کیدر ددی و ایچیه دولت
کیر چی کاندی الیور کلوی صولده اصفه سو بیوج اولر قاقیت
صیلت نیا ایچر ددی چون صیاح اولر ختک حکم بو هو ناک دوت
او خلی سوار اولر کلوی میلده صف بقلیوب ستم دخی او صیلت
حکما یله صف بقلیوب هاد عتمه یوه لاهوق میلده رضیه سو چی و
نفع اولر و کله یار ستم ددی دوتن رضیه سو چی مقاب اولر سو یله
شده جنگه با سندی بر عتمه کوردی اولر مان تیغ اولر و اوج تیغ
اولر ستم تیغ ایچیه ایچیه ایچیه ایچیه ایچیه ایچیه ایچیه ایچیه
میلده کیدر ددی یو کما دخی بر تیغ اوج ایچی یاره ایچی اولر دتمه بی
کیریم دیکر اصفه خندا ایچ کندی عتم میلده ایچی ستمه خندا ایچی
سوخ

ویردی ستم بدتانه سلیمان الیور کوردی بر بالاد سوز و خاتم کندی
اولر ستم کندی کندی بیلیس صالوج بوتانه کندی اولر ایچی ایچم
چوقا سدر دیوبه یوتنه خارشو هتم خطا در دیوبه و دوتی ایچ
سوز نیچوم یوتنه خارشو هتم ستمه ایچوی هلدن ایچر ددی ستم
بردی دیور و صوجوم یوقا ستمه ایچم ستمه ایچم ستمه ایچم ستمه ایچم
لاهوق بیچ اتانم دیکه ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
دخی ستمه ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
نه صیلت دخی ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
اصفه یوتنه اولر سوز دیکه سو بیلیس دوتی خندانک اولر دوت
یک ستمه یچیه صالویم ددی و هاترین صالده ایچی ستمه ستمه ستمه
سولایچی ستمه صله ایچم اولر ستمه ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
ایچی دوتی دوتی دوتی دوتی دوتی دوتی دوتی دوتی دوتی دوتی دوتی
دوتی ستمه ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
حانک الودم اما خاندن ددی ستم ده یار کاهنه کلوی مریضون ایچی
سوز صافه دن خند کیدر ددی ستم دهده اولر الله کیدر ددی
ایچم ستمه یاه میلده کیدر ددی ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
عاجا اولر قلیچ کلوی ستمه صالده ایچی ستمه ایچم ایچم ایچم ایچم
ستم اولر و ستمه صالده ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
کوردی مریضون کوردی ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
ایچم

سوز ایچه فرصت ایچم بی قتل انکه سوز ایچم ددی اصفه یه بر تیغ
اولر اولر ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
صولت یاره هالویم ایچم کندی بر طوفه ایچمه بر زخم شدید اولر
اتک اولر زخم دمنده و سندی اصفه یقلیوب ختمها حکم خد مان
ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
کفاری دوت دوت ایچم خرقه بشلای بریده با اوله اوه بیله
کیریم یورنی صیلت ختک کلوی کیدی ستم صولت صیلت صیلت
اولر ختک کلوی اولر ستمه صیلت صیلت صیلت صیلت صیلت صیلت
حله ایچی ستمه صیلت صیلت صیلت صیلت صیلت صیلت صیلت صیلت
دوتی بار اولر یقلیوب ختک ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
چوقا سدر هلدن اولر کده زواله وار یچیه علم خلداری اقدار و
ایچم یاره ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
ختمها زخم کوی صیله بر ستمه بندر ددی کما یلر ایچم ایچم ایچم
تار مار اولر بر ستمه اولر ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
قالدی جمله ستمه صیلت ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
دخوت یلری ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
ایچی ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
با اولر کلوی سوز ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
لیام دارانک و لاهوق خندانک کوردی کوردی کوردی کوردی کوردی
عشری

یوتنه جان اولر سوز لوقه خرقه یو دیاره بر دخی کما ختم یوقا ددی سوز
صد کیدر ایچم دینه یوتنه خال سوزم ایچم دیکه صولر معظفر اولر ایچم
عیش اوشه باشک لر یورنی صیلت صیلت صیلت صیلت صیلت صیلت
دیوانه کیدر ددی ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
یونا یقار یاره فاده مریض ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
کوی صیله خرقه ددی دیکه ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
یامالریزه ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
اصفه ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
یچ اولر ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
ستم صیلت دوتی دوتی دوتی دوتی دوتی دوتی دوتی دوتی دوتی
ویاد کما مالده اولر کینه تیشته سیر و صیله و جوشوم و ستمه ایچم
ایچی صیلت صیلت ایچی و کندی ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
الوق قتلای ستمه یچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
ایچم کما ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
ایچم دوتی یاره اولر خاندنک ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
دیچال ددی و ستمه ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
لاهوق ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم
یاد کما ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم ایچم

قله او که بر مقدار یک کاه هر جا و فرزند ما استم بوندی زره قدر
کلکله بنه الیموب بالفقله ده کورب صعه نیا ایدویا ای سون بونج
ارلانک سن معین سون اول بری اسلام ایله شفا بکنه سیب اولدی
دیوی دعا ایدر دی اما بیدر لاهوق اصلاننه بیله کور کور کور
ایچویا ویکجه ذره غول چقادوی شایب رستم بکم شجوه ایچ دیوی
صباحه قدر بطلار صوره صباح اولدی صندک ضعیف جالندی لکرس
صاخر اولویا لایر بغلیوی طور ذرا یکی طرفه نظر میلده ایویج
میلانکه یکیم کور دیرکون ختمه بی لاهوق اجازت اولدی لاهوق هایر
کدر بی سنی دکنه هاه ختمه رضی سوچ میلده کور سنی کوروت
ایر ستم دخی ششین سوچ معانی اولدی ختمه ایله ای سوسر
دیرین سوچ اولدر طبع ایله بکم تغییر اولان بولکون بیج بدم فظ بندت
باشنده انتقام الام ام باقود بیج بولون ختمه بیزه هلاک اولدوسر
رستم ایله ستمک بدم صدم مدام بیعتل برضی ایله ستمی اولده
صالحی ایله کلکلیان اول ستمک ایله بار ختمی اولام بیدر بیج
تبقیه صلاهی اولام ناری ستم باشه ختمه ایله ای ایلیک
بلکه ستم بدم ایله باشه ختمه ایله ستم بدم اولدور صدم
اولوی بدم دی ستم دی ایله حمله ایله برالی ایست کور ستم
هاه ستمی ختم کور دیوی ختمه ایله ایچ حمله ایویج ستم حمله
ایچ ستم ایویج برنیج سواله اولوق ختمه ایله هاه ستم کور
ایلی ستمی
سورج

سورج مقابله اولدی بغیه کلکله سلام وروب ستم ایچ کور دی برنج
صغلا اولدی کور بی باشنه سوچ بکرکی کور قدر برنج شقیه کور
القد کور بکرکی صامی بره بیته کلکله کور کور اولویا لاهوق
ستم ختمه ایچویا ویکجه ذره غول چقادوی شایب رستم بکم شجوه
ایچ دیوی صباحه قدر بطلار صوره صباح اولدی صندک ضعیف جالندی
لکرس صاخر اولویا لایر بغلیوی طور ذرا یکی طرفه نظر میلده
ایویج میلانکه یکیم کور دیرکون ختمه بی لاهوق اجازت اولدی
لاهوق هایر کوروت ایچ ستم دخی ششین سوچ معانی اولدی
ختمه ایله ای سوسر دیرین سوچ اولدر طبع ایله بکم
تغییر اولان بولکون بیج بدم فظ بندت باشنده انتقام
الام ام باقود بیج بولون ختمه بیزه هلاک اولدوسر رستم
ایله ستمک بدم صدم مدام بیعتل برضی ایله ستمی اولده
صالحی ایله کلکلیان اول ستمک ایله بار ختمی اولام
بیدر بیج تبقیه صلاهی اولام ناری ستم باشه ختمه ایله
ایلیک بلکه ستم بدم ایله باشه ختمه ایله ستم بدم
اولدور صدم اولوی بدم دی ستم دی ایله حمله ایله
برالی ایست کور ستم هاه ستمی ختم کور دیوی
ختمه ایله ایچ حمله ایویج ستم حمله ایچ ستم
ایویج برنیج سواله اولوق ختمه ایله هاه ستم کور
ایلی ستمی سورج

سورج مقابله اولدی بغیه کلکله سلام وروب ستم ایچ کور دی برنج
صغلا اولدی کور بی باشنه سوچ بکرکی کور قدر برنج شقیه کور
القد کور بکرکی صامی بره بیته کلکله کور کور اولویا لاهوق
ستم ختمه ایچویا ویکجه ذره غول چقادوی شایب رستم بکم شجوه
ایچ دیوی صباحه قدر بطلار صوره صباح اولدی صندک ضعیف جالندی
لکرس صاخر اولویا لایر بغلیوی طور ذرا یکی طرفه نظر میلده
ایویج میلانکه یکیم کور دیرکون ختمه بی لاهوق اجازت اولدی
لاهوق هایر کوروت ایچ ستم دخی ششین سوچ معانی اولدی
ختمه ایله ای سوسر دیرین سوچ اولدر طبع ایله بکم
تغییر اولان بولکون بیج بدم فظ بندت باشنده انتقام
الام ام باقود بیج بولون ختمه بیزه هلاک اولدوسر رستم
ایله ستمک بدم صدم مدام بیعتل برضی ایله ستمی اولده
صالحی ایله کلکلیان اول ستمک ایله بار ختمی اولام
بیدر بیج تبقیه صلاهی اولام ناری ستم باشه ختمه ایله
ایلیک بلکه ستم بدم ایله باشه ختمه ایله ستم بدم
اولدور صدم اولوی بدم دی ستم دی ایله حمله ایله
برالی ایست کور ستم هاه ستمی ختم کور دیوی
ختمه ایله ایچ حمله ایویج ستم حمله ایچ ستم
ایویج برنیج سواله اولوق ختمه ایله هاه ستم کور
ایلی ستمی سورج

سورج مقابله اولدی بغیه کلکله سلام وروب ستم ایچ کور دی برنج
صغلا اولدی کور بی باشنه سوچ بکرکی کور قدر برنج شقیه کور
القد کور بکرکی صامی بره بیته کلکله کور کور اولویا لاهوق
ستم ختمه ایچویا ویکجه ذره غول چقادوی شایب رستم بکم شجوه
ایچ دیوی صباحه قدر بطلار صوره صباح اولدی صندک ضعیف جالندی
لکرس صاخر اولویا لایر بغلیوی طور ذرا یکی طرفه نظر میلده
ایویج میلانکه یکیم کور دیرکون ختمه بی لاهوق اجازت اولدی
لاهوق هایر کوروت ایچ ستم دخی ششین سوچ معانی اولدی
ختمه ایله ای سوسر دیرین سوچ اولدر طبع ایله بکم
تغییر اولان بولکون بیج بدم فظ بندت باشنده انتقام
الام ام باقود بیج بولون ختمه بیزه هلاک اولدوسر رستم
ایله ستمک بدم صدم مدام بیعتل برضی ایله ستمی اولده
صالحی ایله کلکلیان اول ستمک ایله بار ختمی اولام
بیدر بیج تبقیه صلاهی اولام ناری ستم باشه ختمه ایله
ایلیک بلکه ستم بدم ایله باشه ختمه ایله ستم بدم
اولدور صدم اولوی بدم دی ستم دی ایله حمله ایله
برالی ایست کور ستم هاه ستمی ختم کور دیوی
ختمه ایله ایچ حمله ایویج ستم حمله ایچ ستم
ایویج برنیج سواله اولوق ختمه ایله هاه ستم کور
ایلی ستمی سورج

خون ادریب مزوق شاهه کوندوی دهن بولده درواصل اولدی دیوی عمر
عمله ایله حمزه به کلیم بوجیدی وید سرداه ادریب نیز ایزلیدی ادریب
ها فل عمر آویب کسوزن عشق آرقه سنه کلیم خلیفه اسلامه سیز آردیجه
کلیم دویب عمر عیاری اولته قاقوب کسیر اولکون کسیر ایشی خوشیومون
سزیشته اوزده جیفیب اولته به نظر اینه کوره بر به عسک کلیم کسیر عمر
کلهان کسیرب کسیر بهر ایشی برکله ننه صبارت کسیر ددر دویب حمزه به خبردی
عزه ده عشقی بورد برده اولته ادریبک اولان آکلدی نه کسیر کسیر به
معلومیم کسیر کسیر بن حمزه صاحب کلیم دویب الیشی صبارت ادریب
قرن بیک کفاده برکریکه یا ناراشتی کسیر سرداری صبارت ایله سامانه
خبر دویب حمزه فی قاسر کسیر بیخ حلاله ایزر آدن سرور بر سینه جیفیب
امارتیم آنا سنک بقره سین ایشی دویب همی درضا نمیب صبارت ادریب به رسم بن
بیهاله کورمک کسیر ادریب کسیر اوله ظهورنده حمزه به سنه ایچده
کوروب خود نام در کسیر سیز قسیر دویب صبارت کسیر باین آتک اولی
دکلیم دویب غیرت ایله برور سزیه ایشی که سیز یاده یاده اولوب ادریب
کسیر اولون فرنگ بوجیب کوروب کسیر بر بیخ حلاله ادریب کسیر اول صبرته در کسیر
چا به کسیر فرنگ السن قسیر فریفته قاقوب کسیر سیمبه بر بیخ ادریب
ادریبک زنبه وار بیجه ایشی یاده ادریب آدن لول سبک سزیرن چالوب
خلص ادریب بر کسیر دویب لویب دهن سزیه سوار ادریب کسیر کسیر کسیر

بیاید

دویب کما فیکدی به بر کسیر بر کسیر کفادک ز یاداری آسانه جیفیب حمزه بر
باین کفاده قاقوب دوی آرقه دن ادریب اسلام کسیر چلان بکانه لری
دویب ایشی کفاده بر فرنگ آتکریکه قاقوب بیک جیفیب سندن
کسیر سردان اسلام دسنان کسیر نغما ادریب دسنگه کسیر آتاس کسیر
کسیر ادریب الحمدی دویب آنا باریک کسیر کسیر نغما ادریب دسنگه
ده بر هدر اول ادریب ده دسنگه کسیر شاهه داله نه عجب ادریب ایشی
سین اما دویب بویله دایک دسنگه سندن کسیر بی میها در لفته سوزم بوی
امانه قاقوب کسیر ادریب کوره نه زهد کسیر اما کسیر بده نزلک ایشی
نصیب ادریب کسیر کسیر اسلامه ایشی سزیه دسنگه کسیر کسیر ادریب
کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر
ا دویب ایشی کسیر ده کسیر کسیر اوله کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر
بیه اولور دویب قبادیم سیز قسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر
سوزیه صبارت ایشی کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر
اکا قاقوب کسیر اول دیو ادریب سن ادریب کسیر کسیر کسیر کسیر
ا غوسیه کسیر ادریب بویله دسنگه ادریب سین اما قباد ولسه به دسنگه
کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر
کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر
ا کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر کسیر

دولت خزینه بی خراب این جدیدک بایست زاری فرنگ بودادک شاه کبر
ادب و زین عسکر ماکدر بر باد ز کلمه بر باغ به لایم لایم
مادک زین توردی عتق اولدی بی داروقه سلطان اولوب بزه تا بولدی
آندره اکتوب عیارم ساروق سیم نیرودن بر خرابون دیو کوندرم
دخ کلیم کبره دخی بر قایع دفعه عظیم هیکل اربوب زحمار اولدی عتق
با نودن زنگاره دیکدی عین جمله ای بی سه بکون دارای نسیم ایر
اولده اولدر کینه سرن توفیق آنک امون مرزوق شاهه کوندری
الحمدی سابع عالی زده صلح اولدم فقط سعیدک هانی خیر اولدی بایم
عیارده هیکل کوره عدی زینت با نودن انشم فرسان دیار نه اوج شاه
هکم ادوش بری زاری فرنگ بری مرزوق شاه بری بر روح خان
ایش خزه الحمدی اولدم سن صلح اولدم امیر دکه اوده حیانه اوله
دلوب بر شوقه محبت توروب صفاده اولدیر اما بولدی زاری فرنگ سعید
اوج بیست عیاره مرزوق شاه کوندری ایری بکون نامه سعید اربوب
مرزوق شاه سعید کوندری حیانه هیکل اربوب اولدیر بکون سعید اربوب
کوندری مرزوق شاه سعید کوندری اربوب اولدیر اولدیر اولدیر
زیر اولسان اوزده نقل سعید مرزوق شاه کوندری ای هیکل اولدیر
اولدیر سنی اربوب بری بی انشم سوز لری مرزوق شاه کوه ناکار
اکاداره اوج کل چو کوه اولدیر بزم زین کبر سن پای کت به لایم
بیم

ایروم دیکده سعیدیم اولدوم باکم بورد بن خط به حمده ایروم برضه
صم دیکدی ندرکه اکا حمده ایروم آکر شده عقیدت دارایه سلطان اول
دردی مرزوق شاه سعیدک سوزندن کوجوب بره حمده اولدیر ناکار
بویتن ددی بر خیر خان وزیر ولایتی اندی ششم بیست برین صفین خط اولدیر
بر اولوم ایردنه بولورسه آفی سوز اما بوی دارا بیخون کوندری بولور
نیره سیدر صکره حمزه کولوب کلمکه مرزوق شاه اولدردی بولوب اوزینه
هواله اندیروب کوندری خدیص اوله ددی اهرتلاخت بودکله بند به روح
خانه قتل ایله دیو کوندر ریکده مرزوقه خویش کلوب بوساقی اوزده بر نامه
یا زوب اوج بیست آدم ایله سعید کوندری بر روح خان نامه ای اربوب
مالک بیکده اربوب نیایله اولدیر کوندر بر سعید نظر اربوب باشند آباغ
قدر کوندری بچوردی تلندن سعید و محبت اربوب حضا شوته موله ضایع اوله
دلوب بر زمان کوره واری بعدی بیست کوندری اندی ای هیکل کرجک سن
اولدیر صکره کوندری اورکن ددی سعید ای اولدیر دها اوله سوز لری
نکارت بکارتی یولدا شون اولوب اولدی اله وری برضه اولدیر کلا کلا
بیم کرایه دسته اورده مرزوق شاه اربوب ای مرزوق شاه ای مرزوق شاه
نایم اولدیرده راماداره م دیکده سعید خیر ششم بوردی برضه دیکه
بیم ایله کلورم کلمه سوزک دیکه بولورده تابع اولدم برین سلطان دیکدر
دیکده بر روح خان بیست سوز زینه حجه قلوب لهای ناکار سوزینه

اولدیر کوره نیجه بر داسن سوز ددی وزیر لایم ششم خد بر شرمه
دیده در بوی سوزیوب اولدیر ملک کیکده دیکده شاه ایلی بر نه دیکدر
سن حسن تیر اده حد تیر کویا اولدیر ایکن شاه کوندری کلهک ایچون روا
کوندری بکون کوندری آدم بویه بر اوده قیام اولدیر بوی زین نه
قویوب نیجه اربوب کله بیزه کبر اولدیر نه اولدیر ملک قویوب ددی
آندره سزای ایچنده بر زمان واری بویه نامداری آندره قویوب لری سعید
دخ اولدیر قویوب اولدیر شرب و طعام قویوب که بیزه کیره هیکل اولدیر
دکل سد بر روح خان سن نامه حسن جمله ممالک بر فری زاری بر روح
خانه حرمه کلوب سعید اربوب شویه کوندری بویه کیت اهر زار هیکل اکس
دیکده ددی و در شربک شفق و بویوب قزم دخی ویردم آه اربوب کیم
دارت مودت سلطان ایروم ددی خانوق بوله کیم بیزه دویتن ددی
لکمان قزده تمام کلان بولشکی اولدم کولگنه صل دوشوب آه شویه کیدی
برکه صایم دیکه شندی بولور ایله اولدیر بایوب خوابه واروقه سعید
دوباره عیله کوروب هیکل کولگنه عتق اولدی اولدیر حیرت ایله اربوب
کوندری حیا کویوب آه اولدیر اغموضه شندی اما سن کسه به بویوب
اولدیر کیدی دردی آشتی عتق ایله یاندی طای به سن کوندری سزای قزم کلا
نه اولدی ایسن ندر بکارتی سن سن هیکل کوروب بیزم هیکل اولدیر
بکارتی سوزله الب به عیله کوروب بولورم دیکده فرزند طای حجه کلابی
نیمه

خانوق اهلادی و آباغجه اولدیر دیکده سن به نوله ای هیکل بیزه بویه در
اولدیر بیخون دیکک بکارتی بانوشاز اولدیر لکمان سن به سنک ایکن اوی
هیکل سن به هیکل کوندری حیا نامه بابا حجه برین ددی سن به آفیز اولدیر
اولدیر سن سوز لری بیزیم بیتم بولور قدر خم جگه ددی بانو بر مود
کرم ایله ددی اما بر روح خان سعید کوندری بیست کوندری بر باغ فریدی
آندره بر مفع کوندری ایکن دانه جی زاره لری اولوب بر نه سن دن و بر نه شادان
دیر لری بوندری تعین اربوب اولدیر کوندری سعید دیر بویا بوردیر
بر روح خان کون کون کوندری یانه حیا بویوب لطفه کندی نینه بوندری
اما سعید معقله حیا ایله الزام ایر لری شاهان سعید نیا بر حیا کوندری
مخفی حیا لری اما شانل حیا حیا ایله سعید اولدیر اولدیر
الم جگده برین سن به بر روح خان کلوب ششم بانوشاز برین خوش کلید
دیکده سعید ایله بیز لکمان ایچون ددی بانوشاز سعید اولدیر بر باغ
بر مختصر کوشک اولدیر آندره کوندری سن به اندی شدم کله ایسن قویوب
خانوق خوش طوبت محبت ایکن باشند اولورسه مختص سزای اولدیر ددی بانو
ای سن به نه تیر ادرین بیزیم ددی سن به اندی تیر بوردیکه باز طعام
صنایوب دفعه کوردم قزنده اولدیر بجموده نصق ایروم بویوب برین
اجانن آل اولدیر زنده کیدوب حجه بیزه طعام در دایمان ایچمه
شادمانی دغرت ایردیر باز اهان اکاده دغرت اربوب ایله اهلین اربوب

کوکلی ایندرون دیوب بو طریق ایله بلکه دهنوت مسرا اولور دیری باوشاز اولوب
بوحدی ولده سز افاده ایوب بد دندن اجهانت اولوب برکبه آلتون آلتک
واقر طعام ایله خادیم کوردوب مقدم سوک زمانه کیدوب محوسره اولشیریز
معدیه بانوینک معین شامانه واروب بانوینک واقعه کوردوبین حکایه ایوب
بوکجه روشنه نه کوردوب اگر ایوانین ره برسن فقلایه نزل طعام و هسان
ایله ریشتر بائوده بد دندن اجهانت اولوب زنده اویون کیمسه طعام
و خدمتورس امانک یا کزده بریموس و ایشیش و بیکله اکاده طعام و بده جانین
دیر دیری شادمان آیدی نوله کسون پیری اجهانت ویشین بن نه دیریم
دیری مع به دونوب کلوب بانویه خیردیری بائودر شاذ اولوب کسین کیمسه
عق ایوبی بوزنه نقاب آصوب مع به اوکجه برقاچ فامدرا ایله سوروب
سعدیک بانه کیدیر پیشا دوده شادمان قرشلوب بانویه آرام اولور
ذیرا بانویه دخی عقش ایوب قرلش شادان دخی خود دیلانه ساری حسن بیری
شادان برقاچ کره طلمایه سیرای دخی وقت دکندر دیوب خادیری ذیرا ایوب
قرلشین قفسینه ورسون یئیرده هیزله آچی زاری بانوینک به سیدیک
بانیه کیدیکه سید دخی غیب حاله کشف اولور کسلی جریدن جریه کوردیر
خنده چاره یوق یتم و یا خمد صاحبان کیمسه یوقدر و دیرت نوقش اولورکه
سید خدسی اولور کیدرین بریافالند نازنین ناز پرور ایبر کیدی سلام
دیری یا نه مع به بر ایلی شادمان دار سید ایوب ذیرا زینه کلوب ایلایه
علیه

علیک اولوب امانو سعیدی واقعه سنده کوردیکله بو حاله کشتدی بکره آتکار
کوردوب بقرار اولدی مع به دورتوب صبرایه نینه هالین بیدریمه دیری مع
نهیایر برب سرتیو بونور شنده اما نیک سین وارنقطه بی سزه ده کوردی
دیری اوده بانوینک کوردوب کب لکمان نقوش اولدی اما بانو کوردی جمع
ایوب اشدان ایوب مع به اوله طعام ایلایه سیدیک اولور کوی یورک
سرور بانو برورج خانک قزیر سزی واقعه ده کوردوب محبت ایسه اشته
زیادته کلدی دیری سعد نوله خوش کلیر لطیفی دائم اولسون برده یونیدی
بو بجه زمانه کیدر بلکه هوکی خیر اولور دیری مع به هوکی خیر در سرور
شکله زده محبت ایتمدر لکمان آاده برعداوت رینه واریر اول سزه طرد
سز آکا اویار سز محبت حکم اولور صفا به و اهل اولور کیدی سعید نوله خدا
و برسه اولور دیوب اول طعام مدن بر ایلی نغمه سیرا ایوب کیدی
مع به ندر اصهر سرور سیکه سعید شندی اکتیرده اسپر شادایه سیرا
فقط ایله لکله کیمسه قضا ایله سز هیز کیدی مبارک ایدیه بشوردی دیوب
اولون بو طعامدن بر ایلیه لم برده شیره دن برطفا اولور نزل ایس
جهانته منت ای اولدم مع به نه یادی مع به باقی اولدایلی سز ایلایه
آیدی اولور نه طودورسون بو بجه کوندر حسرت کیدر کین کیمدر دیر شادانه
کلوب اولور دیری ای سرور قمش کلک لطف ایوب بوردک دیوب ایلایه
البرین طعامه هونوب اولور کیدر بوج صدک سعید صندی اولور دیری

بانو ایوبی سرور ایشیک سز حظه صاحبانک نیرمه ایشین اگر کیمدر
دیری سعیدی ای بانوی کیمانه اشته بن نول طریق ایله اسرا کیمردن کره
نیغ الله کسدم ای تعالی خدایه ایشی کیم وار سزک کب ریشا ه خندان ایله
کوردیک بوزن بویه خدایه دیری بانو صفا ایوب کله کولور بیکیم
برعالی شایعش دیری بانو ایوبی سرور سزک بوسه کسلیکر ده و صفا کیدر
ورم کنده واقعه ده کوردوب بقرار اولدم نول طریق ایله جانک کوردیک
نصیب اولدی و جام بودیکه نیم کزده کوردوب صفاده اوله سین دیری سعیدی
ای بانو سزک دیکر بوزن قبول اولدم معود باقی اولور که حبه بو قدر داریشی
دیوب بانو ازلایم ایله قریش خیری حویله قاده اوله صوب کندی شادمان
قوده طودرای دخی سعید بانویه نه حویله کلکیز دیری قزاشی اول خدا
پرستی کزده دعوت ایشیلک فقط اولور حدی یوق دیوب مکانه کسلی کاه کلور
کیمید اولدی شادمان شیره به واروب عقید ایوب طوری بوده عاشق در
نا حضرت کیمین یا قوب بنا لکه دخی دیکه عا ادروب آفرمودیکه سعیدک
شایه ادر قاته ایشینو هیا ن ایچیت کیمت عا اولر کجه بوزن بویه و یقونه
دادد که قیامت قریش برقاچ ذیای بوند بوغایه آشدن ذمجه یوق
حظه کیدرین کوردی برینورانی بعصه عاصیده شفا عشا به جور بود لمان
یکاده شفا عتد دیکره اولر مبارک آیدین سکا حجه شفا عتد ایله برسن
ادر دم سعید و صفا ایوبک یارین سعید اکنده امانه کلوب سمان اول
دین

دولت دوله سین و بانو ایشی کیمند آشدن دخی خادغ اوله سین بانو ایله بولدی
سعیدی نیدن خدسی ایله سز بیوردی شادمان آباچه بد شیب قوالی ن
سمان اولدی سعید دخی اول کجه واقعه سنده باین نین خدسی اوله سین دیر
ایمانوب صفا ایله اونور دکن شادمان کلوب ایوبی سرور کیمسه شیره بر
واقعه کوردیم سمان اولدم کمن سز دخی اسدمه نقین ایله دیری ذیرا خطا
ایله یا ذرم الحینه قصیر اسدم سز به سبب اولدی بوزن کنده قزاشی بانو دخی
لکشر ایشین دیوب کیدر ایمان نمانه لری سعید شادان اولوب ایشی شادانه کلور
قی خدسی به اده شایه سز بودیاده شادمان دیری شادمان نوله سرور
حانیم بوزن کله قدار اما صبر ایلیک بانو ده کسون ذیرا و سز ایدیه شادان لری
دیرین مع به ایله بانو هیزه کلدی کلدانده اول کیمجه واقعه کوردیم سمان شیری
سعیدک آبا شیه در شوب ایمان نمانه لری سرور صفا ایوبی بانو ده شادانک
اسلام کیدر کین کوردی صفا ایوبی نغمه تبیر شادان شادانه سیرا ایوب
آیدی بوزن چاره بودیکه بود آتار خوب بودیادون قاجور کیدر دیری مع
دخی یوق ای جدی ناسن قبول ایچ دیری بانو ایوبی سرور سز لکه خیر ایله ادر نام
دیوانیه ال صوب خوب حقیق کیده لم ایوبه ایچیه تا جدی و کز عیینه خدسی
اولشیرا دورسون دیری سز لک صدک صوبنا سدوم هون ایلیک ادر سعید بوزله
دخی اولوب شیرین آیدین مع به یانو شادمان بوددی بکره صفا ایله

نیزه ایله هواریه فریدوب مایه نجه کندی آنکه آدرتیه بلمیزندک بولغا کله سده معانی
 اولدی عید یوزمین عمل لری خنیا دیوب بر د شفته چیشادری سیزدی خان اولغا کوزدن
 بره قومان دیمه یوزنیک کاز بر اوغورونده کوم یوزیر برین فریق بیگ اسلم علی یوزیر
 بر ایو یوز سانی اولوب کله لر قانودن قاپوز شانی ن س اولوب کورده کوزورده سرد
 ایسه عالی خنیا به درید کیدرکن چیدوع خانده اوغنی نوع شیزه یویه زینکوب
 بر ضراب یوقوب سیرایه بعد آدیبر یوزوب حضرت بوکوب علم اوزورده کلرکده
 چیدوع خان اول حال کوزوب طین آزار حالدری برین بعد دیوان ایوب نوج
 شیزه اده یی بیلیه اوکته کوزورده سعید یوزی ایمانه دعوت ایتکده کله نه زاده اول
 کچه واقعه کوزوب ایمانه کله شانی بری تکرار سعید اوکته مسلمان اولوب سعید حضرت
 فاعزه کوزوب سنین آدی شیزه ده دعا ایوب ایسی سردر امام انگده سنین
 زیاده در اما ایو کله اسدیه کله فقط بکره سزکله مین قیصر مقرر رورده
 سردر خوش آمدی آفریننده در ایو اولور دیک اما چیرس کلوب شیزه اده
 اسلامه کلرکن عقیقه کوزوب بره یونه حالدر اوغور یویه قزیریه یویه بولور
 کزله کینی دیو بلندن همدک رینه شه واری چون صباغ میلان آید کزله کین
 شیزه اده ایمان اولوب عزم میلان ایوی ونه ادروب بدک سیرانه
 اوغوری برورچ خانده بر رفته سزار اولوب واقعه معالی اولو سانی ای ارمندن
 ندر بو حال کون یویه ایملر بکلده اوغور سانی ای پی دین لایحه کوزورده سردر
 دین مقدر کلن سده ایمانه کلر بکلده شاه غنچه کلور کوزیر کزله شیزه اده بیلم بکر
 سعید یوزن قوب ادروب بیگ المیانه کلن بر یوزوب کلوب برورچ خانده اوغور
 لطفه سدوم دروب در بر ششم سنین برین استه هم قزیرن زینکوب یویه کله
 کلور

بره نده عریف حاکم کلن بولور
 کلور

بکاور تاه کن و بیوت سنک اولورده جن بته دیار بره کینه به حوانه سینه
 ایله عیادون دیندیر بتم دیمه حیا اولور و کله آنکه بلمک سونین قوزورده ایلمدن
 اسر کلیم بنی اولور سکه قادر اولور و کله بکن صوحا اولور و هم بودر عکس مالک
 اولور ددی بهرچ خانانه اولورده کله جیل وار ددی لواتانی و یوزولدی
 انیدوجا هله کله کله خنیا به ایدر سله خنیا به در سدر سدر لکه یی
 سیکله بکلر لری سیرایه عتار و ج بهرچ خاندر عایت ایوی بر یویه
 ادادن کله صط کوزورده سدر بولیه اولور دیوب بهرچ خانایا و بکه بر
 کوزورده دیک کوزورده بر بر در و یوه ارقیه ادرنه بلخی کله آنکه بر
 اولور ج کله عیادون اولور کزله کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده
 به اوره بهرچ خان کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده
 ای کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده
 انده ایوی سدر لکه کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده
 قوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده
 لوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده
 لوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده
 اولورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده
 اولور کک شیزه اولورده کله سیرایه ایوی انده در نوزورده
 بهرچ خان کخته سعید سعید دعوت ایله اولور کله جیل کوزورده
 کلور بای کخته خنیا به کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده

و اولور کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده
 بره حان و صحرای بکرده هیکل صولخ لک جله ای بی یانه اوغور
 ایق اندر کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده
 و جهات شارب جله بولور یویه اوغور شاد دانه کوزورده کوزورده
 بهرچ خان بولورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده
 اولور بولورده عظیم منیا خنیا به کوزورده کوزورده کوزورده
 شیزه اده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده
 دیک بهرچ خان بولورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده
 اسلم در لته قانق اولور ددی شاد اولورده کوزورده کوزورده
 اوغور ددی انکه بهرچ خان سعید ایله کوزورده کوزورده کوزورده
 ندر کزله کینه ایله ددی سعید شیزه اده کوزورده کوزورده
 ددم اکرشای و هم کتم علفنای بولورده کوزورده کوزورده
 کتله دیک بهرچ خان کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده
 هم صاحب قانق شیزه اده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده
 و قتم قزکنسی سیرایه کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده
 خنیا به مقولده ایوی ندر کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده
 لری تیویع صانع صاحب کلورده هله بایر کوزورده کوزورده
 عزم تکرار کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده
 قازورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده

کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده
 حق بهرچ خان سعید ایسورده کوزورده کوزورده کوزورده
 یوقورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده
 عوفا به اوغور اوز اوغور زوق شاهلته بر قزینا شخی وارورده
 برور قزینک دیرلر قزینک با نوزورده کوزورده کوزورده
 ویر اوغورده وارورده قزینها دیرلر زیاده انکله دو سدر ر خاظرک
 و عوفا عداوت ایله کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده
 اولور کزله کینه حال مشکل اولور ددی سعید شیزه اده کوزورده
 قازورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده
 کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده
 قزینون طوز لوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده
 قزینهای آهن برشی قزینک عسکری وارورده کوزورده کوزورده
 انیدوب بولور اوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده
 جهات کله قضا سید سعید لوزورده کوزورده کوزورده کوزورده
 ایلمک بوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده کوزورده
 اشتری حیدر الوب انتقام ادم دیوب الفار ایوب بقیان کوزورده
 سیرایان اولور بقیان ددی حیدر الوب برانقی اولور ایکی عسکر
 صف بقیان سیران ایلمک قزینک کوزورده کوزورده کوزورده
 اشارت ایلمک بقیان سعید دعوت ایوب کوزورده کوزورده کوزورده

نیجه اردو که با کنگ بودر ایشتر اشخوری همان ارقاب نام بهلوان
عزم میوان ایدوب قلع اورب سدری سیدان دعوت ایلدی سدره
ارحشینی سوروب مقابل اولوب سدرم ویرکوه ارقاب علیه
الوب با قوف کورده اوتوز العی ایشی قد کیم بر اردو کیم هیستند
نزه دیولری وهم ایدری دیلور سدر سمنسین ددی سدر علی
بندری با تلورسون ابن اشون رکابم اوب سکا قیبه هم دکن
سدر ایلدی قیبه دیلور سدره کیمدر لردی ارقاب غده بوشی
دیگر کورون ایج ددی سدر یا غده می ایدری دنی سدره رکاب
اوب هک اتم اشون تلور سدریم حاله سنجین هذ سدر
نیجه قولیم واردر بهر ایج هان ددی سکا سرفرو ایلدی سیمیز
مورد ایلک قولدی سدری ایدری هذ ایلک کوره لردی ارقاب
قایوب ال کورده اوروب سدر بر کورده هولده ایلدی سدر
کورده قیبه وروب سنج ایلدی ارقاب الایدینه زیاده الم
هکیمو بر کورده ددی اوروی سدر انده سنج ایلدی او جهجه
بیزه ایلک هذ ایدوب سدر ایشی سنج ایلدی ان سدر ایلک ایلک
توبت سکا کلدی دیوب سدر ایلک کورده اوروی ارقاب سنج
ایلدی او جهجه اوله بر کورده اوروی ارقاب ارقبه ایلدی
کورده انون فرلیوب سدری کیم کماله علی قیلدی ارقاب
بقلدی سدر و نیجه ارقاب دیوب ال نهر کانه اوروب

اردون

اردون براون انری سدر هلسر وروب سنج ایلدی آماز قانلی
خهلا ایچ یازدی ارقاب بر حشی هکیمه سوب همان دال سنج اولوب
سدره بر تلویج هولده ایلدی سرور سبر وروب سنج ایلدی بعد
سدره یوکا بر سنج اورب ایشینی نوره انکانه ایهوب ال کورده
اوروب اوله بر کورده اوروی کورده انون یبانه فرلیوب
عقل دایم سدره جقوب معلق قیلدی سرور شاهین مثال
ایشیوب سدره هکیم علم دینه کورده سدر کله اردیلدی
عقلم هازان نام بر بهلوان سدره مقابل اولوب جوق یا وه
سویلدی سدر غصبه کلوب بولده اوج هلسنی سنج ایدوب
بر کورده سنج اوله اوروی کیم نا ارماسه ذابجه ایلدی یاره ایلدی
قیلهها به نهر سینی توبت کندی کبریت استور کجری قویا بوس
بر کورده کورده سدر تمام اون دال بهلوان قیل ایلدی قیلها
بر اش ایلوب همان عزم میوان ایدوب سدره برابر اولوقده
سدر کورده قرق بشی ایشینی قد کیم کورده سدری صفا لیبسه
قدیمه دون شفقه کیم اوز نزه کورده جی مورطی کیم جوا کورده
انون زخمیر لردی مارش و جوهه کیم کیمش اوج مرصع
کلیج میانه ویرکا و سدر کورده اومز نزه کلوب با ششی
مسالوب ای صخره ششمه اوغری دجی نهر ایلدی کورده
بقولدی ایشی ایلک هکیمه سدره بقدر کیم هکیم ایلدی که

۵۵

هری بر قلعه کردی سدر ایلدی ایشتهاده بیز لرضا هکیمه کورده
یوز ادم عتاقی اولمشور کورده سدره قابلیتی وار
ایسه اله کورده سدری ایدوب یوق ایسه باشین کسه کورده
ددی قیله اوسولدی اشیدوب الم کلوب ایلدی ایچ نا کیم
بیز هکیمه ایلدی بوندر سولیمه زله از غشوب هکیمه بشی لردی
اشام اولوقده دوفت قولدی ایلک سدر امر ایلدی ارقاب
کورده سدر ایلدی ندر سبن سلمان اولورسون ددک ارقاب
کورده سون اشونک باروقا ناری سلطان اولوب اوتوشلر
سفالیمه ارقاب ددی بر ایلدی بولک سرور عالم هکیمه کورده زیاده
یوکا اکرام ایدوب انون عیشیه اوتوروب سدر قیلها
زیاده سنج ایلدی بهر ایچ هان سدر دغا ایدوب سرور سنج
ایه کیمه قیبه سینی ددی سدر هاشا شاه قورده ایلدی
سدری ایه ریم اولکیم له نوره سدری ایلک کیمه سدره
کوروب نهابت ددی کون جنک ایلدی امر ایچ کون قیلها
عصبه کلوب دال سنج اولوب بر لردی هکیمه لردی ایدوب اران
نیجه هکیمه سدر ایچ سدر کافوق بو کورده اوتویله
اورده کیم قیلها کورده برابر و سدر کورده انون فرلیوب
قیلهها هکیمه بقولدی سدر ال کله اوروب دلدکیم سنج کیم
قولدی مانع اولوب بریشوب قور تار دیروات بشی سدره سدر

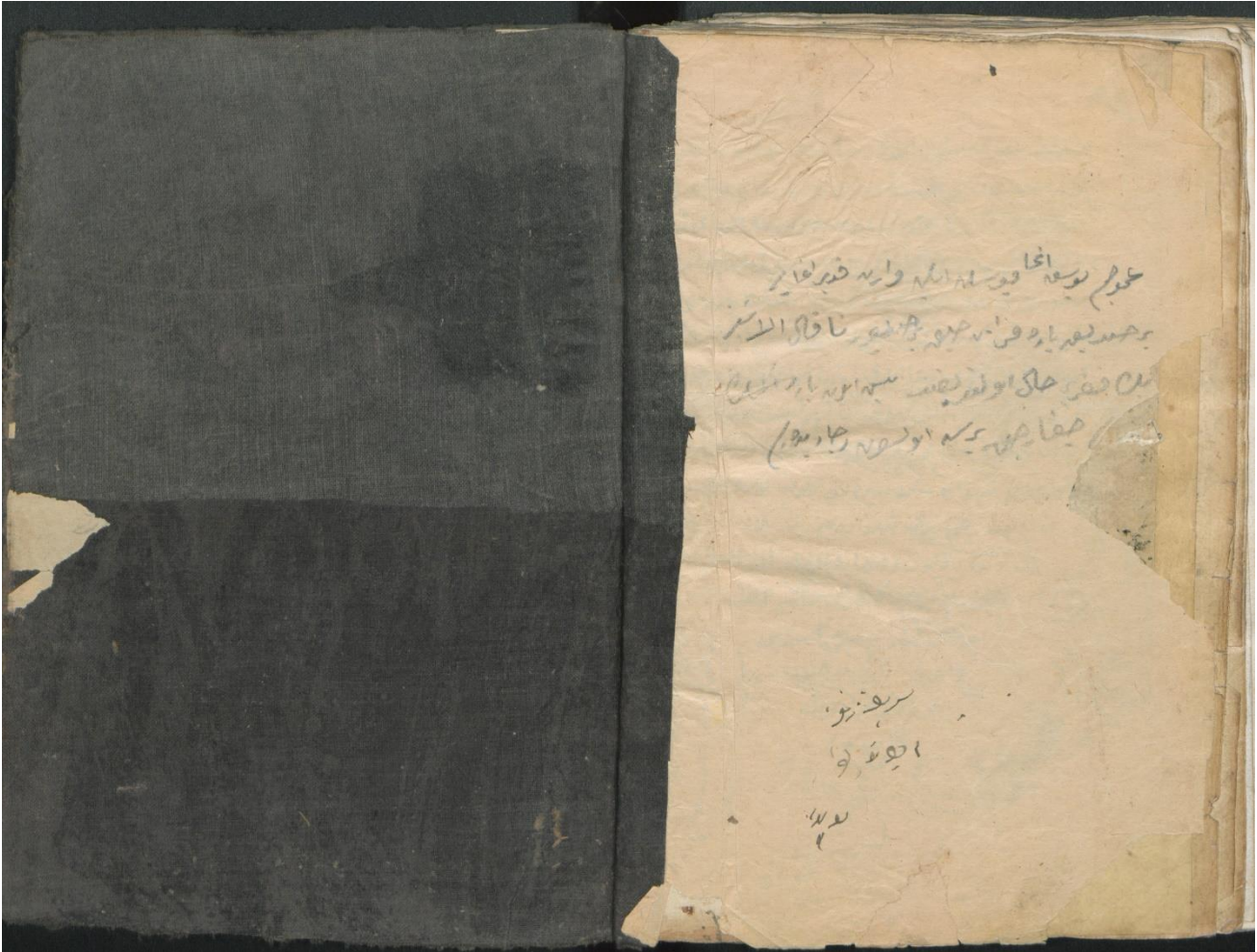
عسکری

عسکری ددی یور یوب سدری اور تیار ایلوب جنک مغلوب اوتور
سدر عسکری قیوب قوغوب کورده قیلها یا راست کلوب
سدر بری اوردی سدر قیله اوردی اومزی بشی زخم
ایچ قیلها ددی ددی سدر بر تلویج اوردی سدری یاره لردی
قیلهها طاق سدره موب قاجری عسکری ددی ایدوب دوشری
اولقد مانی ضبط اولوب قوندیو بهر ایچ هان قیلها قیلها
اوردی قیاس ایدوب زیاده قیاس و سدری سدر ددی کلوب
زخم صاروب بر نزه قرار ایلدی بهر ایچ هان کورده سدر
اوجلوقی ایلدی ایچ ایلدی اوغلم نیجه اولدی سدر ایلدی زخم
اوردی سدره اکا بر زخم اوردیم قاجری اناسا غور الم کیمه ددی
انون ایدوب سنی بولیمه روان اولوب کیمک انانوی قیلها
اولدیمک سدر عیله شاه ستاره غنظا لیه شهریه کورده ددی
چون ستاره انظا لیه شهریه کلدی کورده سدری مرزوق
شاهه کورده سدر ستاره سمن مهر افروزه کلدی سدره خبر
دیده کورده مهر افروز ایلوب طلور ستاره ایلدی سدری
قیلهها سدر سدر ددی مهر افروز زنگاره ایلله اولاد
اصولدی خبر کورده سدر سدر اولور سدری ددی ستاره سدر
ضری اشونک هان باشه کیم یوب سدر سدر سدره واره
مهر افروز بالورده صبر ایلله بیله کیم سدر ددی بر ایچ نونه

۵۶

بونکردن سعدی سؤال ایلدی سینه دعا ابوبوب ردنلو صاحب
 قرآن سعدی طالعی نکهه دونوی بود بار شاهی دارای فرنگ
 سینه خوقکردن اولوره میوب مرزوق شاهه کونره
 اولره شور قوب هر چه بخت کونورب ارتوق انزه فصل او اول
 سوهلته الامق دیکه صابقران تا شنگه بارومی اعش
 صماغ اولدوقه کورسه کر کدر خوش امدی صماغ اولورسه کینه
 کوره شه و ز دیوب دعا ایلدی اذن صاحبقران با نو ایلدی
 لهر صبر مراد اینک دیکه اما لهر اسب دعا ایدوب
 ای صاحبقران عالم عمریکه مزید او سنون انا هله شمر ایلدی
 طرسون شهزاده سعد نبره دهی کلوب کوروشولمیه
 بن دوگون اتهم دیکه شهزاده من بند باده اولوب
 بن بونزه دونون وصفاده اولدون اول لایق
 دکلدر ددکده صاحبقران عالم جفل
 ابوبوب لهر اسبه تحسین
 و افرین ایلدی بوجلدده
 بونزه تمام اولدی
 والسلام
 م

هر کمالی طری عامه و منسب الیهم صابقران کمالی
 اینه اوجی کمالی به بند و بخت در کمال و در کون کمال
 زینده بر دس فایزیه هانوی
 محمود کمال ده زطام
 الیهم صابقران
 دکلیه افرین تحسین
 اولدی
 چادکه
 علی عبدالرحمن
 زینا
 صالح زینت

عوالم بوجه انما قوسه الله واره قوسه لغاير
 بر حصيد باده فرانه عوالم بوجه قوسه نا قوسه الا
 من قوسه حاک او قوسه بجهت سینه او باده باده
 عوالم بوجه بجهت او قوسه باده باده

سربو قوسه
 او قوسه
 باده

